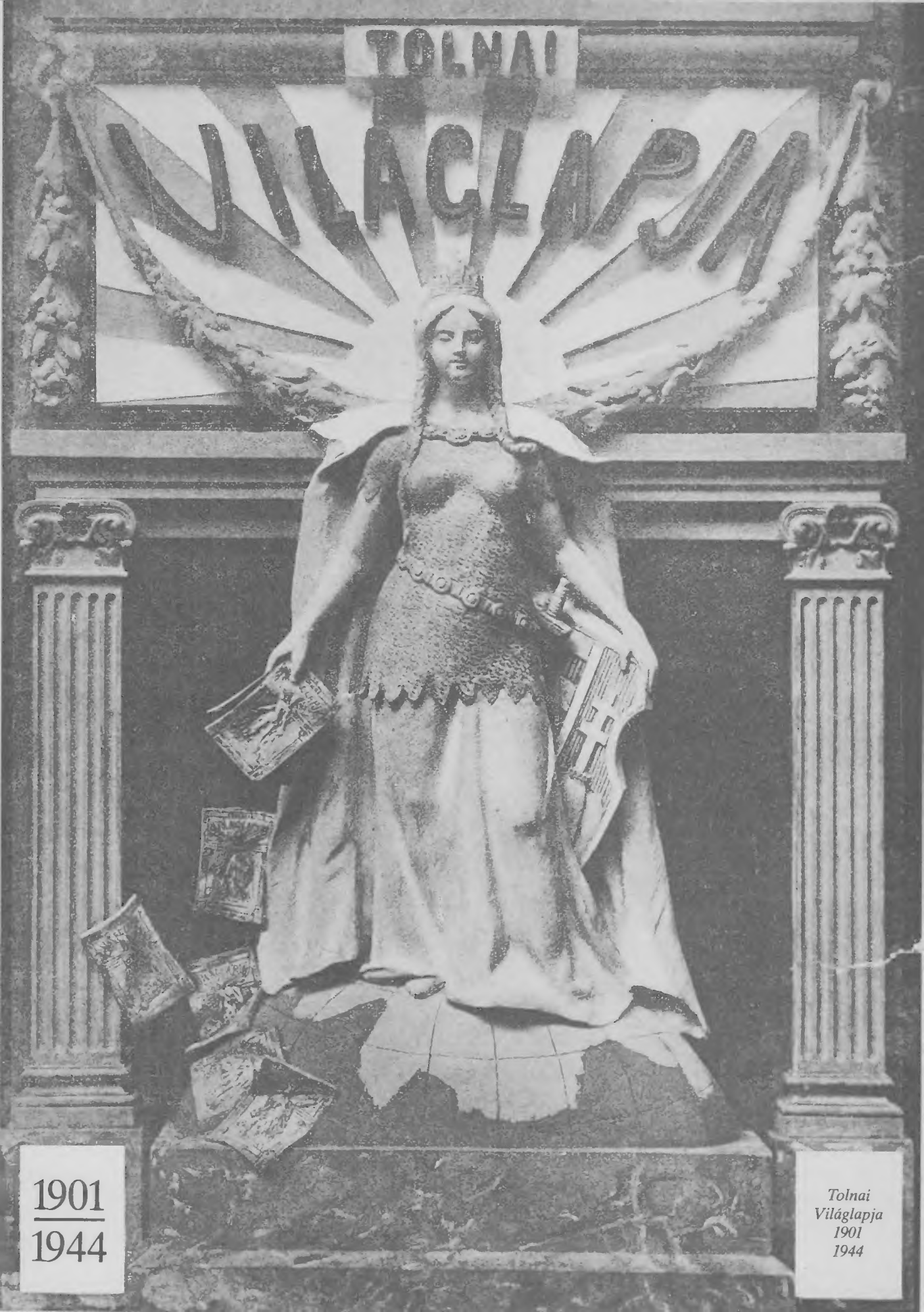

1901
1944

Tolnai Világlapja 1901 1944

TOLNAI VILÁGLAPJA 1901—1944

Negyvennégy évfolyam egy kötetben

Válogatta, a bevezető tanulmányt írta
RAPCSÁNYI LÁSZLÓ

MÁSODIK KIADÁS

Kiadja: az Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat
Felelős kiadó: Teszár József vezérigazgató
Szerkesztette: Moldován Tamás
Művészeti szerkesztő: Jordán Katalin

88.0636 Ságvári Nyomda
Felelős vezető: Mogyorósi György igazgató

RAPCSÁNYI LÁSZLÓ

TOLNAI VILÁGA

AZ ÉN CSALÁDOM

— Nagyapám, Friedmann Jakab özvegyasszonyt vett feleségül, akinek volt egy Róza nevű leánya. Házasságukból hat gyermek született. Öt leány: Janka, Eszti, Fáni, Stefi, Szeréna és 1868 március 26-án, Nagyváradon egy fiú, Friedmann Simon, az édesapám. Bár a rokonaink közül is sokan Samunak nevezték, a Simi-Samu becézőnév között nem tettek nagy különbséget, ő hivatalosan mindig Simon volt. Testvérei sorában a középső lehetett. Jakab nagyapát én csak fényképről ismertem. A múlt század végén halt meg, hetvenöt éves korában. Gyulán van eltemetve.

A Friedmann család első emlékei a Bihar megyei Tenkéhez kötődnek. Az öregnek volt ott egy kis beszállója, így mondták akkoriban az olyan vendéglőfélét, ahol szállást is adtak és a kocsit, lovat is elhelyezték. Nagyapám megbetegedett, pangott az üzlet, átköltöztek Nagyváradra. Hamar felélték a készpénzt, hiszen nyolcan ültek az asztal körül. Nagyapa új mesterség után nézett. Férfiszabóságot nyitott, de így sem boldogultak, kénytelen volt abbahagyni. Apám szerint kevés volt benne a kereskedelmi szellem, és az akkori viszonyokhoz mérten nagyon kis intelligenciával rendelkezett. Zálogházba vándoroltak az értékesíthető tárgyak, ékszerek, de ez csak ideig-óráig nyújtott megélhetést...

...Apám, emlékezete szerint, kilencéves lehetett, a harmadik elemibe járt, amikor anyja, kinek viruló szépségét már megtörte a sok gond, fordítani akart életükön. Megtanulta a bábamesterséget, bízván abban, hogy az legalább hozhat valami hasznot. Hat hónapig tanulta, azután megkezdte utazgatását faluról falura, hogy hol kaphat hivatalos szülésznői állást. Ez a jövés-menés is fogyasztotta a pénzt, nagyapa alkalmi keresetéből pedig máról holnapra tellett. A Gyulán lakó rokonok azt tanácsolták, hogy ha nem is sikerül nagyanyámnak bábaasszony állást szerezni, telepedjenek át Gyulára, legalább közelebb lesznek egymáshoz. Az persze lehetetlennek látszott, hogy valamennyi gyerek velük mehet. Apám mindig könnyezve emlegette, hogy Róza nővérét elküldték a nagyanyjához, egy Nagyvárad melletti faluba. Eszti húga az erdélyi rokonokhoz került. Anyja az egyik leánnyal Gyulára utazott, hogy összegyűjtse a pénzt a férje, meg a vele maradt két lány és apám

Friedmann Jakab 1898-as fotográfián

költözéséhez. Ezt a históriát apám később le is írta nekünk, atyai intelmei között.

Olvasd!

— *Olvasom Tolnai Simon naplóját.*

„Az én sorsomról igen nehéz szívvel döntött apám. Egyik nap kezembe nyomott egy kályhacsövet, két méter hosszú lehetett, és azt mondta: Fiam, mi elmegyünk, de neked nem tudok adni egy krajcárt sem. Nem tudom miből fogsz élni, hol fogsz lefeküdni. Nem tudok más inget sem adni, csak azt, amit viselsz. Van hat krajcárom de az kell a vasútra és hogy a testvéreid ehessenek valamit. Itt van ez a darab kályhacső, talán kapsz érte 10-15 krajcárt. Add el a nagypiacon valamelyik handlé zsidónak, és segítsen az Isten, ahogy tud. Megölelt, megcsókolt, elbúcsúztam a testvéreimtől és ott álltam egyedül a nagyvilágban. Elmentem a váradi nagypiacra, kínálgattam a kályhacsövet, minden handlés kinevetett. Meguntam a csavargást, elhajítottam egyetlen örökségemet, leültem a piac sarkán és nagy elkeseredetten azon töprengtem: no, most mi jön, Simi?..."

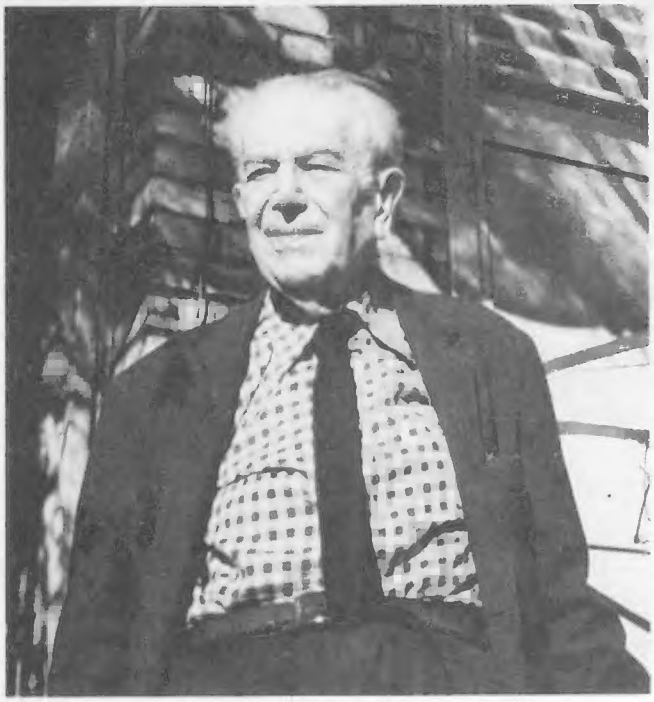

Torday-Tolnai Sándor 1984-ben

Forog a magnószalag, telnek a kazetták. A naptár 1984 november végét mutatja. Naponkénti vendég vagyok Tolnai Simon egyetlen élő fiának párizsi lakásában.

Torday Sándor. Szellemes grafikus, ügyes novellista, a *Délibáb* színházi lap szerkesztője. Így emlékezhetnek nevére a színházi emberek, az idősebb olvasók és újságírók. Megúszta a vészkorszak magyarországi fejezetét, apja tanácsára és baráti meghívásra Hollandiában telepedett le. A háború után visszajött Budapestre, de már nem volt senkije-semmije, hogy idekösse.

Évtizedek óta Párizsban él. Ismert festőművész, gouache képei, tartalmi többértelműséget sugalló alkotásai gyakran láthatók a galériák kiállításain. Kötetbe gyűjthetné a szaklapokban megjelent művészetkritikai, stílust elemző írásait. Nyolcvanadik évében jár, de nem az esztendők súlya viselte meg, hanem egy autóbaleset. Barátainak jó része meghalt, társaság ritkán nyitja rá az ajtót, a külvilággal a televízió, az újságok és a telefon köti össze. Ilyen hangulatban talán jóleső de mindenképp talányos meglepetés volt számára, amikor hírét vette: felkeresi Budapestről egy újságíró, a Magyar Rádió riportere, hogy tanácsait és emlékeit kérje apja egykori újság- és könyvbirodalmának, a Tolnai világnak feltárásához.

Első találkozónkon viszonylag könnyen átestem a szakmai vizsgán. Szüleim járatták és megőrizték a Tolnai Világlapja évfolyamait, az előfizetőknek küldött ajándék könyveket, és ezek az ifjúsági olvasmányok, regények, útleírások, a képes Tolnai Világtörténelem lapjai színezték gyermekkorom fantáziáját, ismereteimet a világról. Ma is felsorolom a Tolnai Világlexikon valamennyi kötetének címbetűit A-Bad-tól pótkötetekkel együtt, mint az első olyan memoritort, amit nem az iskolában adtak fel.

Ily módon Torday Sándor emlékeiből és szekrényéből előkerült a múlt néhány töredéke és ide-oda csapongva az epizódok között, lassan összerakódtak a személyes élmények, tapasztalatok, melyek nélkül a legjobb sajtótörténeti munka is csak idézgetés egymástól, adatok halmaza. Társalgásunkat megkönnyítette Magdi jelenléte. Feleségem, a gyakorlott háziasszonyok biztonságával hamar felismerte az agglegény életrendjét, sürgölődött, de Sándor sem hagyta magát. Közösen főztek, recepteket cseréltek, fecsegtek és én, mint élő, mozgó mikrofonállvány mentem utánuk.

— *Hogyan lettél Tolnaiból Torday? Pláne ipszilonnal?*

— A harmincas évek közepén kezdtek megjelenni novelláim a Tolnai Világlapjában, de nem a saját nevem alatt. A Tolnai név akkor már fogalom volt, ne vedd fennhéjázásnak, de tényleg az volt, és én nem tartottam ízlésesnek, hogy ugyanazt a nevet használjam — egyébként apám és Garai, a szerkesztő is lebeszéltek volna — önálló akartam lenni, Torday nevet választottam. Véletlen volt az ipszilon, de végül is ez lett a jó. Példa erre, hogy Orbók Attila, aki igen rendes ember volt és jó író is, a *Függetlenség*-nél dolgozott, tehát jobboldali lapnál, felhívott és közölte, hogyha jó novellát írok, küldjem el, leközli. De én igaziból Tolnai vagyok, Tolnai Simon fia, mondtam, mire ő azt válaszolta: ez ne legyen a te gondod. Torday, ipszilonnal, a Függetlenségnél árja!...

...Eleinte a Tolnai Világlapja szerkesztőségben dolgoztam, Garai Ferenc mellett, az ő szobájában, a Dohány utca 12-ben. Garai volt a lap szerkesztője, szinte lelke. Bámulatosan értette a szakmát, rengeteget tanultam tőle. Mellesleg azt hiszem, ő volt az első magyar újságíró, aki átrepült a La Manche-csatornán. Mint fiatalember ismerkedett meg Párizsban a híres Bleriot-val, aki átvitte monoplánján Londonba és vissza. Garai egyik nagynénémet vette feleségül, így a családhoz tartozott, de sokat vitatkoztak apámmal, hogy mi kerüljön a lapba. Apám mércéje ugyanis az volt, hogy ami őt érdekli, az feltétlenül érdekli az olvasót is...

...Az *Ünnep* című lapot apám azért indította el, mert akart egy olyan képes irodalmi magazint, amelyik nem olyan száraz, mint az *Új Idők*, és jobb, mint a *Délibáb*, amit én szerkesztettem.

— *Meglepő, hogy az Ünnep főszerkesztője arisztokrata volt.*

— Apám ismerte és nagyra becsülte gróf Bethlen Margitot. Én is ismertem. Kissé tartózkodó, de igen kedves, korrekt nő volt és mágnásként is jól érezte magát újságírók társaságában. Kapott egy kis szobát, rendszeresen bejárt, elolvasta a kéziratokat, véleményt mondott, döntött, de meghallgatta mások véleményét is...

...Nem tudom, hogy apám mikor magyarosította a nevét Friedmannról Tolnaira. A lap első száma 1901-ben már *Tolnai Világlapja* fejléccel jelent meg. Ő akkor harminchárom éves volt. Talán a házasságkötéskor vagy a lapengedély megszerzése idején változtatta meg a nevét. Otthon, Budapesten kellene ezt megkeresned, ha egyáltalán maradt ilyesmikről valami irat.

Anyám, Raucher Vilma, egy munkácsi orvos leánya volt. Neki is hat testvére volt, mint apámnak. Öt leány, egy fiú. Nálunk, a Tolnai családban viszont csak fiúk születtek: Lajos, Géza, József, István és én. Bátyáim már mind meghaltak.

Lajos a cégnél is dolgozott, de nem volt megbízható. Bűvészkedni szeretett volna és így került szakmai-kolléga kapcsolatba a két háború között József főherceggel, aki vele együtt tanulgatta a trükköket. Csapnivalóan rossz bűvész volt mindkettőjük, bár Lajos többre vitte. Budapesten, a Magyar Amatőr Mágusok Egyesületének alelnöke volt 1947-ben. 56-ban kivándorolt Brazíliába, ott is halt meg. János, a fia bizonyára ugyanott él, nincs róluk hírem.

A második fiú, Géza, pici korában meghalt.

Józsi, a harmadik, remek sportoló volt, ügyes, szorgalmas, a legéletrevalóbb közöttük. Banktisztviselőként dolgozott, a fasiszták megölték.

A negyedik volt a legtehetségesebb Tolnai gyerek: Pista. Akkoriban azt mondták: abszolút hallása van, csodásan zongorázott. Anyám és a rokonok szerették volna, ha ebben képezi magát. Elvitték Dohnányihoz, meghallgatta és közölte hogy azonnal felveszi tanítványának, ingyen. Pista hallani sem akart arról, hogy rendszeresen tanuljon. Titokban bárban zongorázott, élte az életét. Rokonszenvet keltő, jó megjelenésű, szép arcú fiú volt, barátok tömege vette körül. Agyvérzésben halt meg, fiatalon, 1941-42-ben, Budapesten...

Tolnai Simon és felesége Raucher Vilma

Búcsúlátogatás Torday Sándornál. A szürke bérpalota bejáratán, lépcsőházán túl, a kopár belső udvar mögött néhány manzárdos lakás egymás mellett. Mindegyik előtt a saját kiskertje. Füvét és virágait már megérintette az ősz, a fák még őrzik a nyarat. Szelíd, aláhanyatló napsütés. Vidéki hangulat Párizs 19. kerületében.

Sándor egy széken ül a bejárati ajtó előtt. A pár lépcsőfokot még korai lenne megkockáztatni. A szoba asztala megterítve. Közepén, karcsú vázában néhány szál virág, körülötte gyümölcsök, édes és sós sütemények, csokoládék, kávé, tea, konyak, kétféle bor. Tolnaiba illő kép „comme au bon vieux temps" aláírással.

A széken, vaskos borítékban, amit legszemélyesebb emléktárgyaiból nekem szánt. Apja huszonhét gépelt oldalnyi beszámolója ifjúságától negyvenéves koráig. (Mindegyik fia kapott ebből egy példányt.) Családi fényképek, feljegyzések. Magdinak egy Tolnai feliratú kis pohár a 20-as évekből. Látszólag nem figyel örömünkre, arra sem, hogy mit mondunk. Képeslapot tart a kezében.

— Erről nem beszéltem. Nem adom neked, de csináltattam fénymásolatot, betettem a borítékba. Közölheted, ha akarod.

Fényképes levelezőlap. Egyik oldalán Tolnai Simon félközelben. Fején micisapka, arca fáradt, tekintete sejteti, hogy gondolata valahol messze jár. Másik oldalon a címzett neve: Alexander Torday, Amsterdam.

Budapest,1944 I.17.
Drága gyermekem!
Két levél érkezett az egész bensőm felmelegedett tőle. Az egyik mult hó 30-ról, a másik folyó hó 5-éről. Hogy vágyodóm utánad az nem kifejezés. Egy kötetre való mondani valóm volna. Nem vagyok se beteg, se gyenge, mégis sokat gondolok a 77 évemre és kire bizzam azt a sok mondani valót? Amennyit tudok majd a holmidból beállitok a Dohány u.10. számu szobába. A Sándor a Te ismerősöd rendesen kapja a havi dijat. Sokszor ölel csókol

Feladó Tolnai Simon Budapest, Munkácsy M.u.5-7.

Alexander Torday
per Adresse Herren Baron van der Feltz.

1944 II. 4

1580

Amsterdam.C.
Keisersgracht.463.

— Látod a dátumból, hogy Budapesten adta fel, 1944. január 17-én. Megérkezett hozzám február 4-én. A válaszomat már nem kapta meg. Március 21-én letartóztatták, csakhamar deportálták. Mautchausen. Sorsának utolsó részleteiről otthon hallottam, amikor a háború után Pestre utaztam...

— *Édesapád nevét mindenki ismerte. Fél évszázad munkája és sikere sok fontos emberrel hozta össze. Nem akadt ezek között senki, egyetlen egy sem, aki mondta: menekülj Tolnai Simon, segítek neked vagy elbújtatlak. Világéletében hírforrások között élt, látta, mivé fajulnak az események, volt vagyona, pénze, mire várt?*

— Nem tudom. Nem tudom és nem is értem. Valahogy megbénult minden tehetsége. Annyira magyar volt minden érzésében, gondolatában, hogy el sem tudta képzelni mi lesz a sorsa... Beszélj otthon Ágival. Az ő apja szerencsésen visszatért, de utolsó pillanatig együtt volt apámmal. Beszélj Ágival, ő mindent tud erről. És tud sok másról is..."

LEGENDA NÉLKÜL

Tolnai Simon viszontagságos életének, csüggedést nem ismerő törekvéseinek legmutatósabb eredménye a *Tolnai Világlapja.* Számos kudarc és különféle újságalapítási kísérlet után ez a képes hetilap meghódította az olvasókat és országosan ismertté tette alapítója nevét. Hogy bukkant fel benne az ötlet, milyen céllal és szándékkal teremtette (a szó valódi értelmében és egyedül) ezt a több, mint négy évtizeden át népszerű, szinte fogalommá vált lapot?

Bányai Elemér, a századelő rokonszenves tárcaírója, a „kedves, jó Zuboly", ahogy Ady nevezte a szűkebb köréhez tartozó hűséges, virtusos barátját, hiteles fültanú a Tolnai-ügyben.

1899-ben, amikor még híre sem volt *Tolnai Világlapjának,* Zuboly, mint sorköteles hadnagy éppen visszatérőben volt a Temesvárhoz közeli Buziáson tartott királygyakorlatról (így mondták akkoriban a hadgyakorlatot). A békéscsabai vasútállomás restijében várta a csatlakozást Pest felé. Ugyanott üldögélt Tolnai Simon, akit Zuboly már ismert, ugyanis ifjú diákkorában hetenként egy-egy cikkecskét írogatott a Tolnai-féle *Villám* című élclapba. Diskurálásukból kiderült, hogy Tolnai immár két esztendeje állandóan úton van és városról -városra bejárta az egész országot. Zubolyban talpra szökkent a hírlapíró és az illendő „találja ki" játék után Tolnai feltárta titkát.

— Egy képes újságot akarok indítani. Olyant, aminő Magyarországon még nincsen. A mostani szépirodalmi lapok közül egyikhez sem fog hasonlítani és nem is az ő olvasópublikumukra pályázom. Ennek a lapnak újszerűségét abban látom, hogy nem lesz benne semmi nagyképűség. Én nem akarom azt színlelni, hogy általános és bombasztikus tanácsaimmal vagy elmélkedéseimmel az emberek szükségleteit ki tudom elégíteni. Ellenben hétről hétre olyan lapot adok majd előfizetőimnek, amely a hét eseményeit a lehető legváltozatosabb képekben ismerteti. Persze ismertető szöveg is lesz, és az anyag felöleli az egész világ heti eseményeit. Lesz azonkívül minden számban szépirodalom, ismeretterjesztő cikk és útmutatás, szabatos felvilágosítás arra nézve, hogy miként kell háztartást vezetni, egészségünket megőrizni. Gondom lesz arra, hogy a női publikum megtalálja lapomban és kiadványaimban a maga nélkülözhetetlen szükségleteit, sőt még a gyermekek is érdeklődve forgathassák.

— Mi lesz a lap címe? — kérdezte Zuboly.

— Nekem csöppet se különös, még csak nem is logikátlan, de mások, azt hiszem kissé meglepődnek. Sokat tépelődtem, amíg a végleges cím mellett megállapodtam. Íme: *Tolnai Világlapja!*

— (Úgy tettem, mintha nem hallottam volna, sőt, hogy észre ne vegyen semmit rajtam, kissé elfordultam — emlékezik a hírlapíró.)

— No látja! Már Ön is mosolyog, mert azt gondolja: micsoda hiú és ízléstelen ember lehet ez a Tolnai, hogy ilyen kiabáló címet ad a lapjának. Be fogom azonban bizonyítani, hogy feltevése alaptalan.

A címnek, azt a megengedem, kissé talán sajátságos megválasztása, nem egyéb előrelátásnál. Ön itt él és itt nőtt fel ebben az országban, miként én. Ismeri a kereskedelmet, ipart és a vállalkozások lélektanát. Ugyebár tapasztalta, hogyha valaki bizonyos vállalatot létesít akár az ipar, akár a kereskedelem terén, mihelyt verejtékes munkájának valami sikere van, rögtön utánozzák. De még többet mondok: nemcsak utánozzák, hanem plagizálják. Kisajátítani, eltulajdonítani iparkodnak, mert az emberek nagy része azt tartja nálunk a legkényelmesebbnek, hogy amin más éveken át vasszorgalommal dolgozik, mikor az eredmény mutatkozik, egyszerűen eltulajdonítsa.

Ezt akartam elkerülni, mikor nevemet a lap címével összefűztem. *Tolnai Világlapját* senki sem utánozhatja a címben. Ha csak Világlapot írnék, biztosíthatom, hogy egy év múlva már gombamódra fognak keletkezni az Óvilághap, Újvilághap, Nagyvilághap és isten tudja még milyen című vállalatok, melyek mind az én lapomból akarnának táplálkozni. Sőt még örvendhetek, ha a nevemet ki nem kezdik. Mit mondjak Önnek: éppen a napokban értesültem arról, hogy egy *Bolnai* nevű úr szintén lapot akarna indítani, egy *Tholnai* nevű pedig egy kiadványom mintájára gyűjt közönséget.

Teljes bizalommal nézek a jövő elé. Mert azonkívül, amiket elmondtam, egy egészen új specialitása is lesz a lapomnak: az olcsósága. Nekem az az ambícióm, hogy a legszegényebb ember is járathassa a lapomat, ezért olyan olcsóra szabtam az árát, aminél olcsóbban sehol a világon képes újságot nem adnak. És a könyveimet is így fogom kiadni.

Két esztendeje, nap-nap után azért vagyok úton, hogy a vidéki elárusítást és kézbesítést jó előre megszervezzem. Hála Istennek, már készen vagyok vele. Nem akarok túlozni, de mondhatom, borzasztó munka volt. Nem csinálnám végig még egyszer a túlvilági jussomért sem. Nézze! harmincéves vagyok csak, de tele a fejem ősz hajakkal, pedig, amikor az utazást megkezdtem, egyetlen ősz hajszálam sem volt...

Tolnai Simon a század elején

Bányai Elemér (Zuboly) emlékezéséből kiragadott szöveghű részletek a mai olvasó számára sokkal többet mondanak Tolnai Simon üzleti-vállalkozói észjárásáról, mint annak idején, amikor amerikai mintájú karrier-regénynek, az önerejéből munkával és tehetségével érvényesülő ember, a „self-made man" különleges típusának tekintették. Nagyon is magyar (és kelet-európai) talajon nőttek ezek az emberek, akik a múlt század második felében és az első világháború előtti másfél évtizedben részesei és alakítói voltak a gazdaság és a társadalom modernizálódó folyamatának.

A gyorsan iparosodó Nyugat-Európához képest jelentékeny időbeni késéssel kialakuló tőkés gazdasági-társadalmi viszonyok, a bontakozó magyar kapitalizmus lehetőségei szinte ontották a merészen nagystílű vállalkozókat. Talán egyetlen magyar regény, Hatvany Lajos trilógiája, az *Urak és emberek* vonultatja fel ezeket a típusokat. Főszereplője: Bondy Zsiga és a valódi Tolnai Simon jól megférnének egymás mellett.

„A Tolnai-jelenség", írta tanulmányában Ritter Aladár. Valóban az volt és nemcsak azért, mert ő is „gründolt", vállalatot alapított.

Felfedezte azt a szellemi piacot és közönséget, melyet, saját szavai szerint, „unalmas és lélektelen erkölcsnemesítő mesékkel gyötörtek", és kimaradt az elit látószögéből. Tömegeket vont be az olvasók táborába.

Részletek

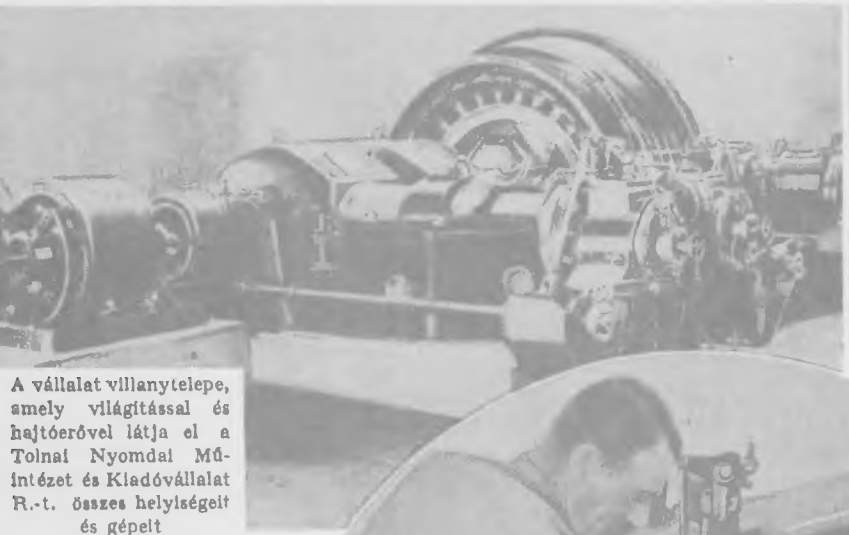

A vállalat villanytelepe, amely világítással és hajtóerővel látja el a Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-t. összes helyiségeit és gépeit

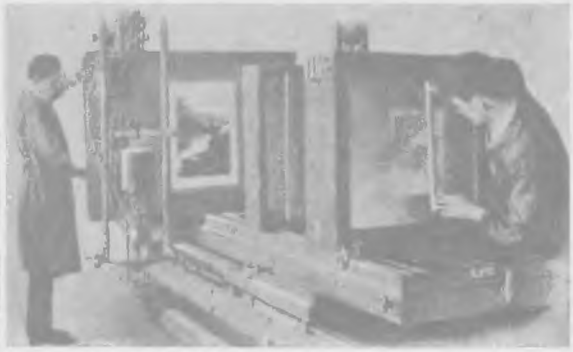

A fotografáló műteremben precíziós készülék segítségével reprodukálják az eredeti képeket

Jahn Ödön,
a szedőosztály művezetője

Rosenberg Sándor,
a könyvköteszet vezetője

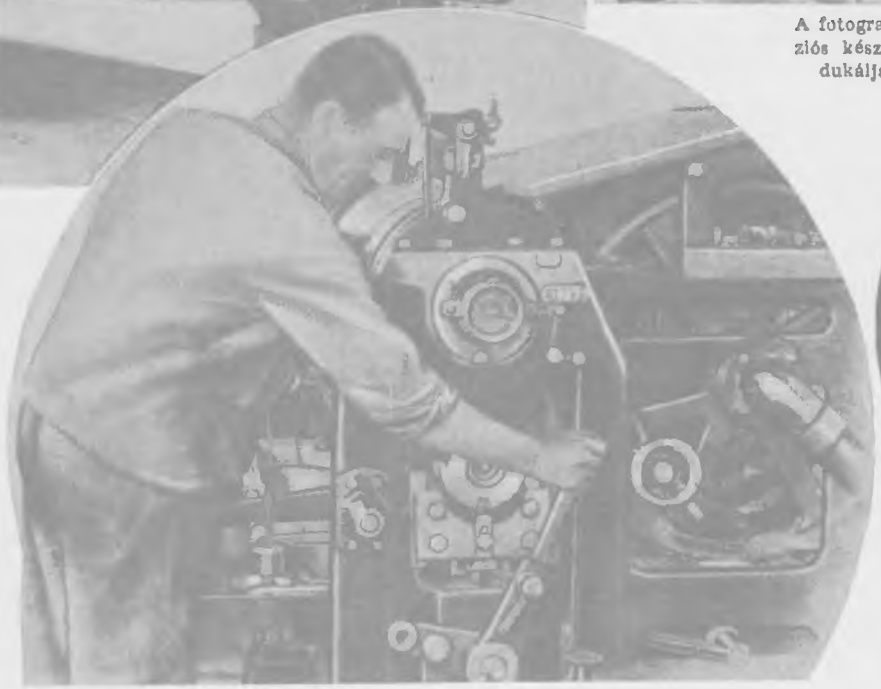

Werner Géza,
műszaki igazgató

Az egyik mélynyomású gép hatalmas rézhengerét pontosan beállítja a gépmester

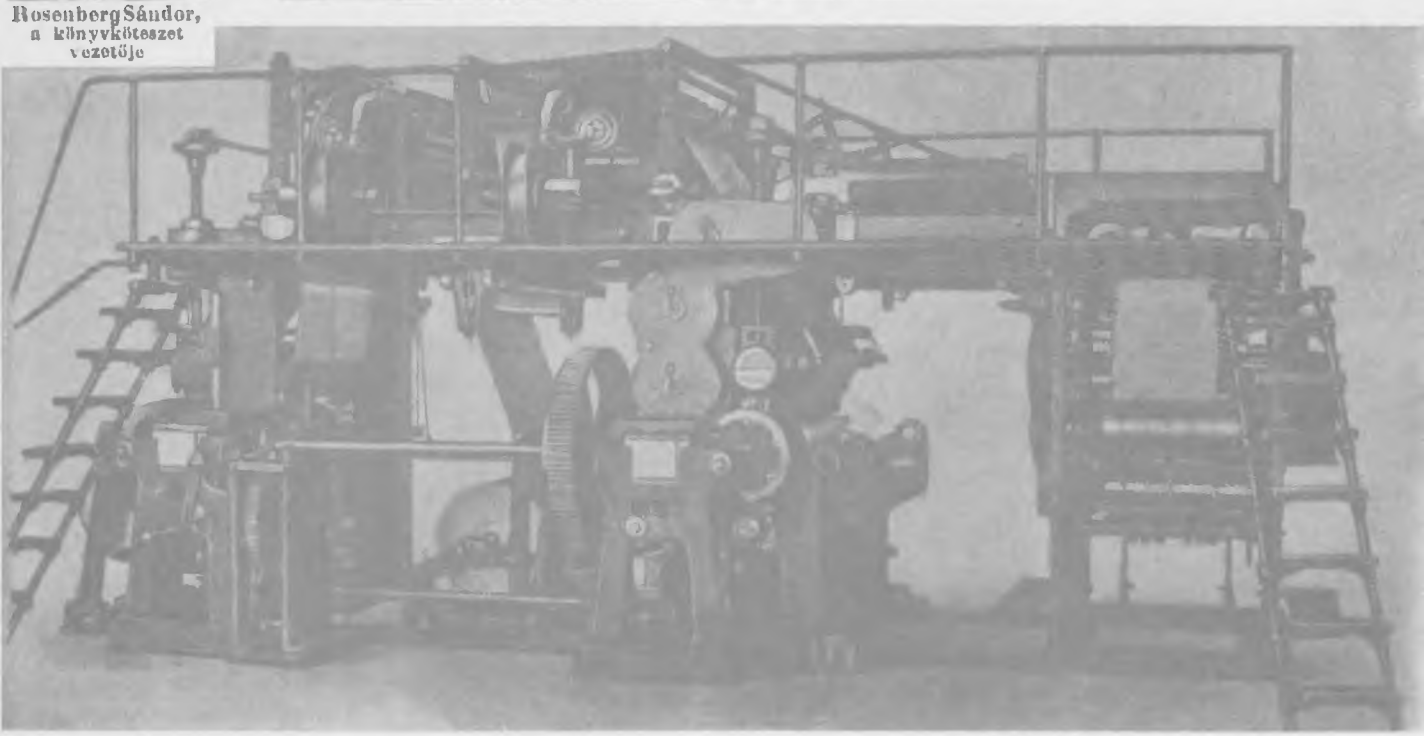

A legmodernebb típusú mélynyomó rotációs gépszörnyeteg, amely művészies heliogravür-technikával állítja elő Tolnai Világlapját, óránként 5000 példányt

üzemeinkből

A pigment papirosra másolt képeket átviszik a mélynyomó rotációsgép rézhengereire

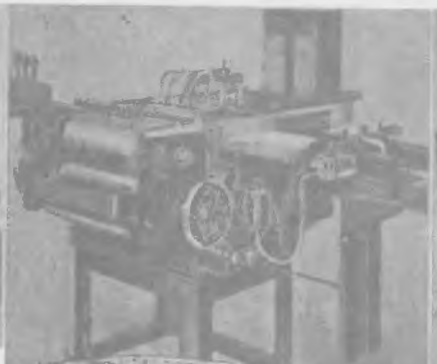

Modern amerikai rendszerű bekötési táblakészítő és könyvkötő gépek, melyek közül az egyik percenként 12 kemény bekötőtáblát állít elő, a másik viszont a fűzött könyvet beleerősíti a kötésbe

Tolnai Lajos,
a mélynyomási
osztály főnöke

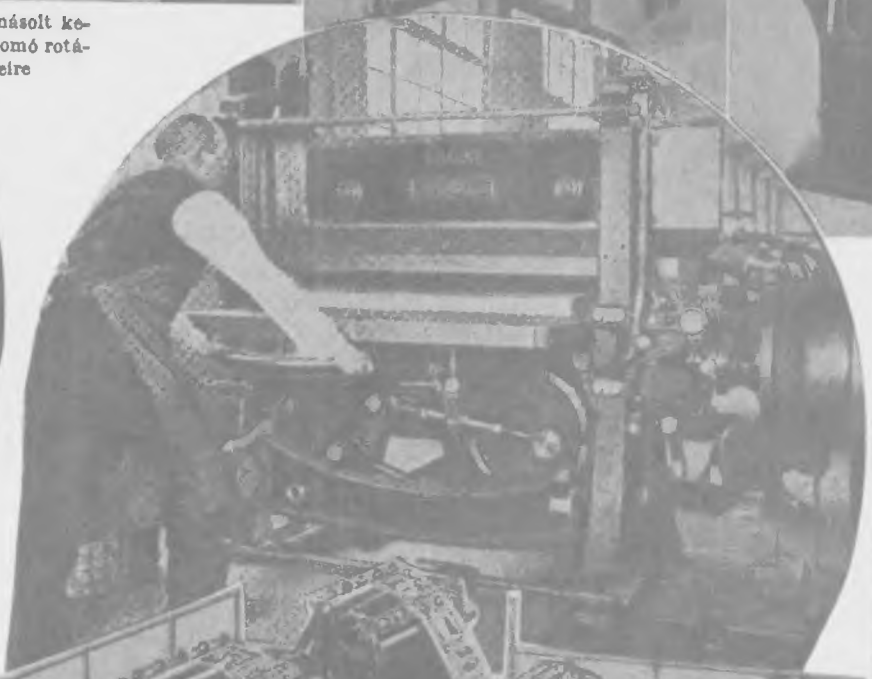

Hatalmas vágógép, mely villanymotor meghajtással működik és egyszerre több tucat regényt vág körül

Verleger Károly,
főművezető

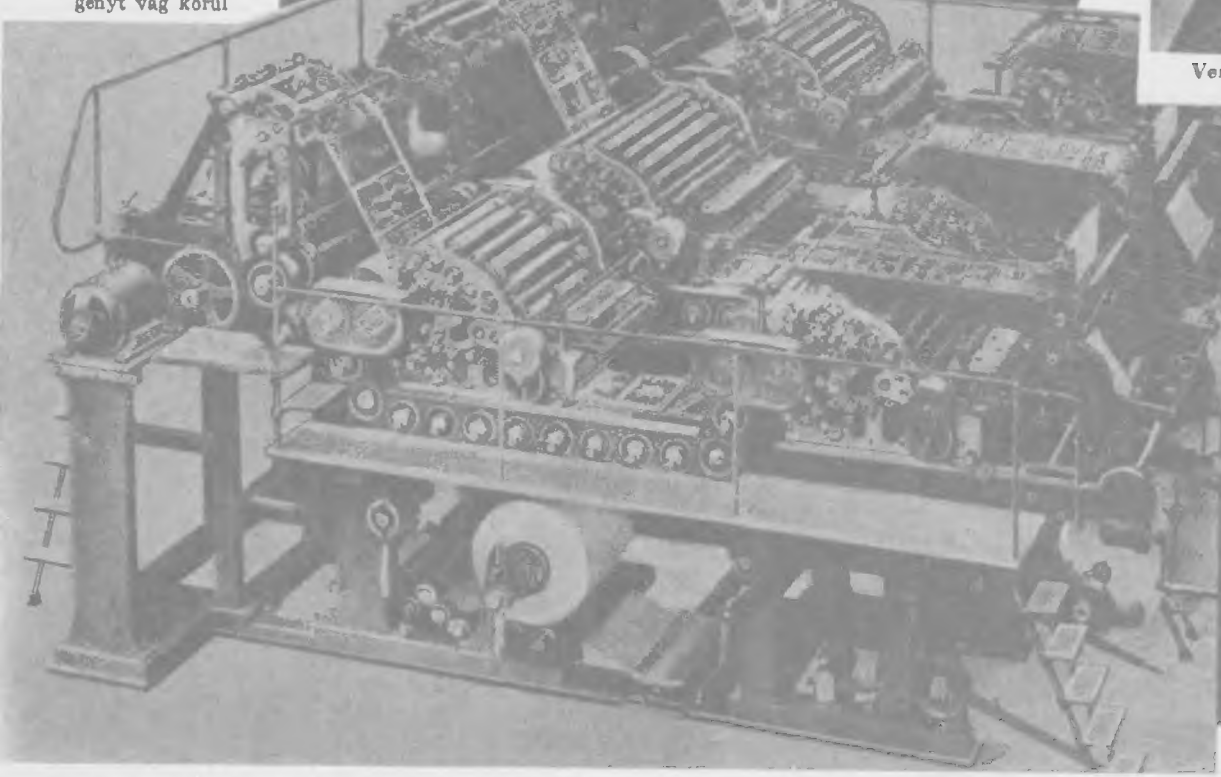

Gruber István,
a műterem vezetője

Három egybeépített rotációsgép, amelyek óránként négyezer példány 80 oldalas — ebből 16 oldal színes — képeslapot nyomnak, vágnak, hajtogatnak és fűznek össze. Naponta 20.000 kilogram papirost dolgoz fel ez a három gép

Minden újdonság, érdekesség, hazai vagy külföldi társadalmi-polititikai esemény helyet kapott lapjában. Az első világháborúba (akkor még csak világháborúba) torkolló „boldog békeidőktől" a második világháború csaknem utolsó szakaszáig élő képes hetilap annyi világtörténelmi, eszmei fordulatnak, társadalmi kataklizmának volt tanúja és közlője, hogy kordokumentummá vált.

Tolnai igyekezett nem politizálni. A *Tolnai Világlapja* legfőbb ambíciója: a jelent közhírré tenni, képeket adni az eseményekről. Iparkodott színesen, szórakoztatóan tájékoztatni, kitágítani az olvasók látókörét különösen Nyugat-Európa és a különc különlegességekre mindig alkalmas Amerika felé. A maga módján polgári liberalizmusa elsősorban ebben érzékelhető.

Hozott kötelező anyagot illő tisztelettel, megadta a császároknak is (az osztrák és német császároknak), ami nékik járt. Párhuzamosan közölte a híreket és ellenhíreket, főúri esküvőt és kilakoltatást, fényűzést és szociális nyomort, zászlósurat és munkásvezért.

Újdonságnak számító nyomdagépekkel, kitűnő munkatársakkal dolgozott. Lexikon és történelmi sorozataiban a szaktudományok legjelesebb művelői segítették. Minden kiadványának ugyanaz volt a mércéje: a lényeget kell közölni, olvasmányosan, közérthetően. Képaláírásainak sűrített információi hosszú kommentárokat pótoltak. A másodközlésben megjelenő novellákban, versekben jelen volt a kortárs magyar irodalom.

A bűvészet könyve (Budapest, 1898) két kötetén kívül egyebet nem írt. Ő volt az olvasó.

Tolnai Simon a magyar sajtó történetének tiszteletre méltó egyénisége. Pályafutásának megírása, a *Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat Részvénytársaság* szerteágazó üzleti és kulturális tevékenységének feltárása egy majdani monográfia feladata.

RÉGI HETILAP — MAI OLVASÓ

Gyűjteményünk a *Tolnai Világlapja* negyvenhat évfolyamát mutatja be. Az olvasónak hamar feltűnik, hogy voltaképpen csak negyvennégy évfolyam, de Tolnai hozzászámított két esztendőt. Az 1924-es évet nem huszonnegyedik, hanem huszonhatodik évfolyamként jelezte. Nyilván abból az elgondolásból, hogy a lap utcára bocsátását megelőző években, 1899—1901 között már nyomtatott mintapéldányokat, mutatványszámokat vitt magával üzletszerző körútjain.

A Tolnai Világlapja első száma 1901. szeptember 28-án jelent meg, az utolsó 1944. április 26-án (46. évfolyam, 17. szám). A következő héten, 1944. május 3-án eltűnik a lap címéből Tolnai neve és vele együtt a sisakos, Kossuth-címeres, földgömbös Hungária nőalak rajza, amely 1914 óta a lapcím háttér jellegzetes emblémája volt. Marad a *Világlap*. Felelős szerkesztője egyelőre ugyanaz. Az 1939: IV. törvénycikk, az ún. 2. zsidótörvény kihir-

1930. KONFERENCIA A TOLNAI VILÁGLAPJA SZERKESZTŐSÉGÉBEN.

1. Tolnai Simon főszerkesztő, 2. dr. Reiss Jenő vezérigazgató, 3. Garai Ferenc szerkesztő, 4. Ballagai Aladár egyet. tanár, 5. Süle Antal, 6. dr. Madzsar József, 7. Molnárné Krasznai Elza, 8. Lakatos László, 9. Kosztolányi Dezső, 10. Bónyi Adorján, 11. Kiss József, 12. Berend László, 13. Szilágyi Ödön, 14. Pogány József, 15. Iván Ede, 16. Havas Zsigmond, 17. Tolnai Sándor, 18. Kézdi-Kovács László

detése óta Havas Antal Zsigmond. A magyar újságírás egyik legszínesebb egyénisége, még a régi munkatársi gárdához tartozott, 1921 óta dolgozott a lapnál. Hat hét múlva már az ő neve sem szerepel a belső címlapon, majd a június 14-i szám 25. oldalán szerkesztőségi hír közli: a *Világlap* eddigi felelős szerkesztője, Havas Antal Zsigmond kivált a lap kötelékéből és a mostani számunktól kezdve Koréh Ferenc, az ismert erdélyi újságíró jegyzi a lapot.

Összeállításunk a teljes *Tolnai Világlapja* negyvennégy évi anyagából készült. Az évtizedek alatt változott néhányszor a lap mérete, romlott-javult a papír minősége és a nyomdai technika. Az idő is megkoptatta a munkám során felhasznált eredeti példányokat. A képeknek és a szövegnek ezt a patináját, elhasználtságát a nyomat színerősségén itt-ott az olvasó is érzékelheti.

Több mint nyolcvanezer oldal átböngészése után választottam azt a megoldást, hogy minden évfolyamból szerkesztek egy-egy olyan nyolcoldalas képes újságot, mely híven és a lap felfogása szerint tükrözi az év legfontosabb, legérdekesebb híreit. Ily módon az egymás mellé került képek és szövegek bár annak idején nem mindig együtt vagy egyazon időn belül szerepeltek, de ugyanabban a naptári évben számítottak eseménynek. A képes hetilapok mindmáig kedvelt visszapillantása szerint bemutatjuk: „mi történt az elmúlt évben?"

Minden számot Tolnai-módra szerkesztettünk. A szövegek, hirdetések, a képek és képaláírások, a betűk és címszavak az eredetiek változatlan utánnyomásai. Válogatásomat nem vezette olyan szándék, hogy tartalmilag értékén felül avagy „mai" koncepció szerint mutassam be a képes hetilapot. A mai olvasó lényegében ugyanazt a Tolnait forgatja, mint hajdani előfizetője — mégis másként olvassa.

Nyolcvanhét év telt el az első szám megjelenése óta, és emberöltőnyi ideje, hogy megszűnt a lap. Az új olvasó nem ismer egy sereg, hajdan a kép és a szöveg mögöttesében élő dolgot, mely akkoriban nem kívánt magyarázatot.

Az egymást váltó nemzedékek más-más érdeklődéssel, tapasztalattal és ítélettel tekintenek a múltra, és ezzel együtt változott visszapillantásuk érték- és szemhatára.

Éppen ezért — és nem ennak ellenére — számítunk arra, hogy megkedvelik gyűjteményünket. Találnak benne figyelmet érdemlő mikrohistóriát, megfakult szenzációt, történelmi ismerőst, „már akkor" felvetett gondot, mely ma is él, csak másként.

Mint minden újság és újságolvasó, a *Tolnai Világlapja* és közönsége is korszerű volt a maga idejében. Szolidan és tisztelettel most bemutatkozik az utókornak.

Tolnai Simon születésének 120. évfordulójára készült ez a gyűjtemény. Fia, Torday-Tolnai Sándor, sajnos már nem érte meg, hogy átlapozhassa.

Köszönöm

az Országos Széchényi Könyvtár Mikrofilmtár osztályvezetőjének, Nagy Zoltánnak és munkatársainak, hogy éveken át türelemmel segítettek a téma feldolgozásában,

Áginak, Bárdi Dezsőnének, aki emlékezett arra is, ami ma már kibogozhatatlan,

Szilágyi Györgynek, hogy magángyűjteményéből kiegészíthettem a hiányos részleteket,

Ritter Aladárnak, hogy megosztotta velem a Tolnai-korig visszanyúló személyes újságíró tapasztalatait,

Rényi Péternek, a gyűjtemény áttekintésével kapcsolatos értékes észrevételeit.

Tolnai Simon 1937-ben

Ára 3 kr. = 6 fillér.

Magyar Nemzeti Múzeum Hírlap Növedéknapló 1901. 998.

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP.

I. évfolyam. Budapest, 1901. szeptember 28. 1. szám. | Megjelenik minden hét szombatján. | Szerkesztőség [illegible]

Egyes szám ára helyben 2 kr. Vidéken 3 kr. Előfizetési ár postai küldéssel negyedévre 40 kr., fél évre 80 kr., egész évre 1 frt 60.

MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Szerelemből halálba.

Érdekes apróságok.

A jó társaság.

A rövid idő előtt elhunyt szász király a mi uralkodónknak legkedvesebb barátja volt, kivel nagyon gyakran ment vadászni. Napokig kalandoztak kettesben a tiroli hegyek között. Egy ilyen vadászkirándulás alkalmával történt, hogy a szász király, ki akkor még trónörökös volt, királyunkkal valami hosszu vadászatról tért vissza, mikor egy paraszt-szekér közeledett feléjük. A szekeres tisztességtudóan köszönt és felajánlotta szekerét.

— Elférünk ezen hárman is! — mondá.

A vadászok felültek a szekérre és mi' a paraszt meg akarta őket kínálni valami ennivalóval, előszedték tarisznyájukból az ő elemózsiájukat is. A paraszt nem győzött nézni.

— Királyi ebédel! — sóhajtott.

Persze mind a hárman hozzáláttak a falatozáshoz.

Eközben aztán megszólalt a paraszt:

— Honnan valók az urak?

— Én bécsi vagyok! — felelt a mi királyunk.

— Én meg Szászországból kerültem ide, — magyarázta a szász trónörökös.

— Én pedig idevaló vagyok, — szólt a paraszt, és König (király) a nevem.

— Hiszen akkor jó társaság van együtt, — mondá nevetve a szász trónörökös.

— Ez itt császár, te király vagy, — én meg trónörökös.

Drága mulatság.

Vanderbilt, a híres amerikai milliomos is szereti az automobilsportot s mikor legutóbb svájczi tartózkodása alatt ugyancsak erősen hódolt ennek a szenvedélyének, — elgázolt egy tehenet.

A tehén egy szegény özvegyasszonyé volt, kit Vanderbilt fejedelmileg kárpótolt. Második, sőt harmadik és negyedik kikocsizása alkalmával, hasonló baleset érte a milliomost, kinek most már feltünt, hogy egymásután gázolja a teheneket s mindig bőkezüen fizet — kárpótlásokat.

Mikor aztán utána járt az oknak, megtudta, hogy az elgázolási jeleneteket élelmes emberek készitik elő, s szinte üzletszerüen akarják üzni.

Boszuságában most már nem jár automobilon — Vanderbilt úr. Fél, hogy megszegényedik.

Büntetések — csókért.

A sokat jelentő s mégis ártatlan csókokról olvasunk egy angol folyóiratban olyan egynéhány krónikát, melyek határozottan figyelemreméltóak. Így St.-Louisban azzal szórakozott egy módos fiatal ember, hogy az utczán csókot osztogatott gyanutlanul haladó, csinos hölgyek között, aztán abban a pillanatban, mikor meg akarták torolni merészségét — kocsiba ugrott és eltünt. Egyszer végre elcsipték és három évi fegyházat kapott (?!)

Chicagóban egy Thomson nevü ember, barátja feleségétől, egy elrabadó asszonykától, kért csókot. Persze megtagadták a kérem ét. De Thomson talált módot, hogy az asszonyka ötszáz dollár ellenében, mit a szegények javára szánt, meghagyja magát csókolni. A csók megesett. Egy órával később Thomson beállit jóbarátjához:

— Nem tartozom neked, — szól, — megfizettem az előbb kölcsönadott 500 dollárt — a feleségednek.

Mikor a férj kérdőre vonta az asszonyt, ez boszusan, sirva bevallott mindent; majd följelentette Thomsont, kit a biróság 500 dollár megfizetésére és csalásért 1000 dollár birságra itélt.

Ötödik Károly császár csinos cselédlányok csókjai után epedett. Csókolt is akárhányat — lopva, mig egyszer jól arczul vágta érte egy csinos nőszemély, — aki persze nem is sejtette, kit bántott meg.

Ételek lepecsételése a szultán konyhájában.

Megértjük a szultán óvatosságát, ha tekintetbe vesszük, hogy elődeiből hányat tett el láb alul mérgezéssel vagy más módon valamelyik összeesküvő szekta. A mostani szultán, Abdul Hamid, annyira félti az életét, hogy minden társaságot kerül s szigoruan megtiltotta, hogy idegen ember a Yildiz-kioszkba tegye a lábát. Az ételeket gondosan felülvizsgáltatja. A konyhából katonák kiséretében hozzák az ételeket az ellenőrző hivatalba, hol egy főhivatalnok aztán sorba mindegyiket megizleli, vajjon lehet-e az ételt a szultán asztalára vinni. A megfelelő ételeket három főember egy szalaggal átköti és hivatalos pecsétel látja el.

Ételek lepecsételése a szultán konyhájában.

A felhordásnál az asztalon felbontják a pecsé eket és miután ott is megkóstolták egy főtiszt, amit a szultán enni fog, — megkezdődik az ebéd. Képünk az ételek felülvizsgálását mutatja.

A kötelességtudó katona.

Bakuban nemrég felrobbant egy nagy lőportorony. — Baku Oroszországban van, hol a katonák, tudvalevőleg, nem a leglelkiismeretesebbek. Mégis megtörtént, hogy a borzasztó robbanás, noha megölt néhány katonát, nem volt képes arra birni a toronyőrt, hogy helyét elhagyja.

Ott járt sulyos sebeivel a romok előtt s mikor ezredese figyelmeztette, hogy már nincs mit őriznie, mehet haza, daczosan válaszolt:

— Engem az őrmester állitott ide s csak ő, vagy atyuska (a császár) van feljogositva engem felváltatni.

Az ezredes bámulva szólt:

— De őrmesteredet megölte a robbanás.

A katona ragaszkodott a helyéhez s az ezredes nem tehetett egyebet, mint hogy táviratot küldött a hadügyminiszternek. Innen rövid idő mulva jött egy felszabadító parancs és egy nagy csomó arany — a hü szolgálatért.

A katona 14 óráig állott őrhelyén, honnan betegen, a kórházba kellett vinni.

Foltünést költő jegyzőkeinket kivánatra ingyen, megküldi a „Magyar Kereskedelmi Közlöny“ Budapest, Károly-körut 9.

Egy kis büvészet.

(Részletek Tolnai „Büvészet Könyvé“ ből.)

— Állandó rovat. —

Kincs a levegőből.

Vége.

Felszólit tehát egyet a közönség közül, ki erre alkalmasnak látszik, hogy kapjon a levegőbe, kezét rögtön csukja be s a megfogott koronát dobja a kalap felé. Az illető megteszi ezt s e pillanatban a büvész leejt egy koronát a kalapba. Ezt ismétli más nézőkkel is, akiknek erre kedvük van. Az egyik nézőnél azonban nem ejt le koronát, tehát a csörgést nem is hallani. A büvész boszankodik, mert az illető úr vagy hölgy bizonyára nem dobta el a koronát, hanem magának akarja tartani. Az természetesen nevetve erősíti, hogy nem tartott meg pénzt s kinyitja tenyerét, a mely üres. De a büvész azt mondja, hogy ez lehetetlen, mert okvetlenül el kellett kapnia a levegőből. Miután azonban az udvarias felszólitásra nem adja oda, sajnos, erőszakot kell használnia. Ezzel odamegy az illetőhöz s annak orrából vagy fülából húz ki egy koronát, melyet láthatólag leejt a kalapba (3. ábra). Bár e mutatvány már körülbelül 100 éves, jó előadásnál mindig igen érdekes, pláne, ha az illető elég leleményes abhoz, hogy más és más variációkban adja elő.

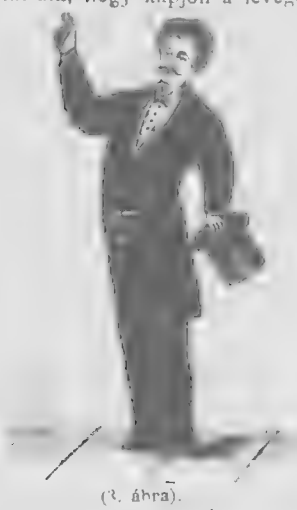

(3. ábra).

Eladó asszonyok.

Oroszország néhány tartományában, igy a kamyschin-i kerületben jó dolguk van a lányos apáknak. Ó-orosz szokás szerint a moszkovit parasztok között divik a leányvásár, de a szó legmorálsabb értelmében és a mi szokásainkkal teljesen ellenkező modon. A vőlegény ugyanis — mert csak tőkés férj számára eladó a leányzó — készpénzért vásárolja meg az apától leányát s ha szép a jövendő menyecske, 200—300 rubelt is fizet érte. Csunya leányt 20—30 rubelért kótyavetyélnek el, sőt Kamyschin tartományban van olyan apa is, aki ingyen kinálja csemetéjét, csak akadjon vállalkozó, aki feleségul veszi.

Öt napig eltemetve.

Szinte hihetetlen esetről ad hirt egy szükszavu távirat. Thiele Pál, egy kutfúrásnál volt elfoglalva és már 12 méternyire haladt a munkájával, mikor hirtelen süppedni kezd alatta a talaj és a következő pillanatban összeroppanva, maga alá temette a boldogtalan embert. A szerencsétlenségben szerencsének mondható, hogy az összeomlásnál a falak éppen tartására alkalmazott deszkák egymásra estek és igy feltartották a kő- és homokdarabokat, melyek feltétlenül megölték volna az alájuk került 24 éves munkást. Thiele teljes öt napig volt ebben a borzalmas fogságban, noha a katasztrofa pillanatától fogva, mindent elkövettek, hogy kimentsék a romok közül. Szombattól—keddig nem tudtak az eltemetett embernek, egy kis csokoládén kivül, ennivalót juttatni és igy nemcsak az élve eltemettetés, hanem az éhen-halás veszedelme is fenyegette. Végre is az ötödik napon sikerült a kut mellett ásott ujabb aknából, ügyesen alkalmazott támaszokkal utat csinálni, melyen Thiel megmenekülhetett. Ezidőszerint a korházban van, hol sulyos, de nem halálos sérüléseit ápolják.

Musolino. Olaszország legveszedelmesebb brigantija, kinek elfogatására egy egész ezred lett mozgósitva.

Rinaldó-Rinaldini óta nem volt Olaszországnak Musolinohoz hasonló banditája. A még csak 26 éves rablóvezérről számos kalandos történet és monda kering, melyek közul a legérdekesebb valószinüleg az, hogy ez az elvetemült ember sohasem bántott szegény embert, sőt sok esetben nagy segély nyujtott nekik. Musolino lelkét 14 gyilkosságon kivül egy meghatározhatatlan mennyiségu rablási kisérlet nyomja, hol az áldozat megtudta menteni az életét. Hogy miképpen lett a rettegett vezér banditává azt a következőképpen mondja el. 1896-ban még csak 21 éves voltam és beleszerettem a Zoccoliék egyik leányába. A leány nem hajlott felém, sőt ramuszitotta tyerét, kik aztán egyik barátjukkal egyetemben el akartak verni. A dolog véresen végződött, mert az egyik Zoccolit hasba szurtam s mikor ezért törvény elé kerültem, 21 évi fegyházra itéltek. Ekkor igy szóltam: Ártatlant itéltetek el, egy 21 éves fiatal embert akartok 21 évre elzárni?! 21 meg 21 az 12 ev; végre még is kikerülök. Imádkozzatok ti barák és emberek, hogy a börtönben pusztuljak, mert jaj nektek, ha életben maradok! Egy őrizetlen pillanatban, egy évi fogság után Musolinonak sikerult megszökni . . . Ez Musolino története, mely befejezést valamelyik gályán nyer majd, hová örökre elküldik, mivel Olaszországban halálbüntetés nincsen.

Amateur fényképészek

arra kéretnek, hogy ha vidékünkön valamely országos érdekü vagy szenzációs esemény történik, sziveskedjenek arról fényképet küldeni. Mi szivesen közöljük a bevált képeket és kivánatra kiirjuk a kép alá a készitő nevét is.

A villámos által elgázolt 102 éves ember.

Alig mindennap regisztrálhatunk egy vagy több balesetet, melyet valaki hol az egészségével, hol pedig életével fizet meg. Szinte csodás, hogy ez, az utakon őrülten száguldó ujkori guillotine nem orankent szedi áldozatát, s nem csak a nap minden órájára egy egy temetés, mely valamelyik békés polgárnak darabokra szakgatott testét juttatja sirba!

Ez alkalommal egy rezketo, őszfejü, roskatag aggastyant zuzott össze; Budán, a Palota-utczában, egy vadul rohanó villámos kocsi, olyan embert, ki egy csendes, sima világ emlékeivel agyában beleszorult e modern, ideges és zajos világlég korébe. A száz évet tulélte, oreg remegve jart-kelt ebben a furcsa, neki érthetetlen világban, tudta feje nem értette a jelenkor „csodáit“, nem sejtette, hogy az ujkor gyermekei jogot adnak egy dubörgő vasalkotmánynak, hogy ugy osztogasson halált, mint a mindenhato Természet!

Egyszer aztán megesett, hogy a bolondul rohanó jelen találkozott idő szekerével, lemaradt multtal és egy-kettő: — végzett vele. Kohn Náthánnak hivják az áldozatot, ki a nap egy részét sétálással akarta megölni és szorakozás helyett halált talált; elgázolta egy villámos. Véres fővel hullott a sinek mellé és mig a járókelők vizzel élesztgették a boldogtalan öreget, megérkeztek a mi derék mentőink és segiteni próbáltak rajta. Minden segitség azonban hiábavalónak bizonyult, mert az összeroncsolt fejü embert alig tették kocsiba, hogy a kórházba vigyék, igy mult ki 102 év egy perez alatt — feladta lelkét.

Feltünést keltő jegyzőkönyveinket kivánatra ingyen megküldjük. a „Magyar Kereskedelmi Közlöny“ Budapest, Károly-körut 9.

Tolsztoj martyrok.

A tinmeni törvényszék, mint Pétervárról jelentik, a mult héten negyvennégy olyan keresztény ember fölött itélkezett, akik Tolsztoj elmélete alapján egy uj vallásos, az ugynevezett skopcz szektát alapitották. A vádlottak közül tizet egytől-két évig terjedő börtönre, tizennyolczat pedig három heti fogságra itéltek. A többit fölmentették. Megrendítő jelenet volt, amikor az itélet felolvasása után valamennyi elitélt és fölmentett vádlott jobb kezét esküre emelte és rázenditett egy vallásos énekre, amelyben Tolsztojt dicsőitették. Az ének végén pedig valamennyien „Éljen Tolsztoj" ! kiáltásban törtek ki. Ezért a tüntetésért a törvényszék valamennyit fegyelmi büntetésre itélte.

Milyen volt a termény ára 102 év előtt?

Érdekes, hát közre adjuk az „Ofen-Pester Zeitung" 1799. évi deczember hóban megjelent egyik havi termény-árfolyam kimutatását.

E szerint egy pozsonyi mérő buza ára volt Temesváron 1 forint 30 krajczár Sopronban 2 forint 30 krajczár. Elegyes buza Ó-Aradon 40 krajczár, Zágrábban 1 forint 36 krajczár. Rozs Debreczenben 34 krajczár, Sopronban 1 forint 54 krajczár. Árpa Debreczenben 24 krajczár, Sopronban 1 forint 30 krajczár. Zab Debreczenben 24 krajczár, Károlyvároson 1 forint 30 krajczár. Tengeri Miskolczon 30 krajczár; Zágrábban 2 forint, Maga Buda és Pest között is volt külömbség az árakban. Budán a buza ára volt 1 forint 30 krajczár, Pesten 1 forint 44 krajczár, az elegyes buza 1 forint 16 krajczár és 1 forint 10 krajczár, a rozs 1 forint 6 krajczár, az árpa 54 és 56 krajczár, a zab 50 és 52 krajczár és a tengeri 1 forint 10 krajczár és 1 forint 6 krajczár.

A testvér bosszuja.

Aszaló községben meghalt a minap egy Cséki Boriska nevü szép fiatal leány; akiről azután rossz hireket kezdett terjeszteni két községbeli legény. A leány bátyja, Cséki Lajos, felkereste a korcsmában a két legényt s megkérdezte tőlük igaz-e, hogy hugát rágalmazták.

— Mi nem rágalmaztuk, — felelték a legények — mi igazat mondottunk, mert a hugod nem is egyet szeretett, de százat.

A bátya erre felkapott egy széket és két rettenetes ütéssel mind a két rágalmazót agyonütötte. Azután bement Kassára és jelentkezett a rendőrségnél.

1902-ig hány percz telt el?

Egy buzgó statisztikus, kinek sok fölösleges ideje kiszámította, hogy Krisztus születésétől fogva mostanig még nem telt el egy milliárd percz. Egy közönséges esztendőben 525.600 percz van, ami tizenkilencz században 998.690.000 perczet tesz ki. E számitás szerint az első milliárd csak 1902. augusztus 3-án délelőtt 10 óra 40 perczkor telik le. Ha azonban még pontosabban számitunk és a szökőéveket is figyelembe veszszük, ami évenkint 1600-ig 25, azóta pedig 24 napot tesz ki, akkor az első milliárd már tavaly április 22-én délelőtt 10 óra 49 perczkor letelt s már benne vagyunk a második milliárdban. De nemcsak egy milliárd percz, hanem egy milliárd másodpercz is elég tekintélyes idő, körülbelül harminczkét esztendő, melynek kétszeresét már kevés halandónak adatott élnie.

A római farkas.

Róma város községtanácsa Róma ősanyjának emlékére állandóan tart egy nőstény farkast a capitolium egy czellájában. Ez a farkas, a hires Nina, most ötéves korában kiadta páráját. Megölte a magánosság, mert Róma lakosainak határtalan tisztelete sem kárpótolta az elvesztett szabadságért. Minthogy a római nép nagyon babonás, és veszedelemtől félti Roma városát, ha a lupa nem őrködik felette. Colonna herczeg polgármester intézkedett, hogy az Abruzzókból azonnal küldjenek egy uj nőstény farkast Rómába.

Gyilkos férj.

Mährisch-Ostrauban egy Stocker Károly nevü rózsahegyi származásu magyar lakatos e napokban este négy gyermekének jelenlétében meggyilkolta a feleségét. Tettét előre megfontolt szándékkal követte el. Még reggel élesre fente a zsebkését és azzal szurkálta össze a szerencsétlen asszonyt. A gyilkost a csendőrség elfogta.

Magyar harczos az angolok fogságában.

A burok csapataiban harczoló magyarok egyike *Zlinszky* József aranyos-maróti ember is, ki olyan vitézül küzdött, hogy parancsnokká lett. Egy támadás folyamán angol fogságba jutott, s több társával együtt, Ceylon szigetére került. Onnan folyamodott az angol kormányhoz, hogy bocsássa szabadon, s az angol kormány bécsi nagykövetsége utján tudakozódott is Zlinszky felől. Bécsből az a válasz érkezett Londonba, hogy a ceyloni klima nagyon megárthatna a magyar fogolynak, s igy valószinü, hogy már legközelebb ujra szabad lesz a függetlenségért sikra szállt magyar!

Meggyilkolt franczia szerzetes.

Sehol a világon nem gyülölik jobban a szerzeteseket mint Portugáliában. Ezt tudva, néhány Dél-Afrikába készülő franczia szerzetes mégis kikötött Lisszabonban és tüntető körmenetet rendezett a városban oly czimen, hogy nevezetességeket akarnak nézni. Alig tettek egy kis utat, midőn folyton növekedő tömeg fogta őket körül, s a tömegből egy siheder valamilyen vasdarabbal végighuzott a legidősebb baráton, Lacroix, a megütött szerzetes erre egy szerencsétlen gondolattól elkapatva kivette reverendája alól a revolvert, mire a boldogtalant egyszerüen leszurták.

A rendőrség csak nagy fáradsággal tudta megóvni a vendégszerzeteseket a nép haragjától és erős fedezettel kisérte őket hajójukig.

Letartóztatott erkölcstelen tanitó.

Huber István, egy wiedersili (német) iskolának volt a tanitója de mert roppant sok olyan dolgot követett el, melyek nem fértek meg az ugynevezett tanitói tekintélylyel, már régóta elakarták csapni. Az óriási „beszélő képesség" azonban mindig megmentette Huber urat addig, mig végre több szülő feljelentést nem tett ellene a rendőrségnél, a gondjaira bizott gyermekekkel erkölcstelen üzelmeket folytat. Ezt a gyalázatos bünt már nem volt képes „kibeszélni", letartóztatták tehát és átadták a salzburgi tartomány törvényszéknek.

Párisban elfogott magyar gróf.

Az udvarias franczia rendőrség a minap oltalmába vett egy fiatal magyar grófot, mert a „Maxim" korcsmájából egy áldorbézolt éjszaka után fizetés nélkul akart hazamenni. A letartóztatott gróf egy, éppen Párisban időző magyar mágnásra hivatkozott, mint jó barátjára, azért a rendőrség az elfogatás éjjelét követő reggelen felkereste barátját. A rendőrtisztviselő előadta a dolgot, de nem mondta meg a letartóztatott gróf nevét, hanem a rendőrségre hivta. Együtt mentek hát, és a gróf, nem kis bámulatára, ott találta a rendőrségen a letartóztatott mágnást, összegyürt frakkban, fehér nyakravalóval, sáros czipővel és holt részegen egy lóczán. A rendőrség és a fiatal ur azonban csak akkor nagyot nézett, mikor a gróf kijelentette, hogy ő ismeri ugyan a letartóztattottat és igazolja őt, sőt tudja róla, hogy sok 20 frankost kért tőle kölcsön, de a kiszabaditására nem vállalkozik; mert — ugymond — ha arról van szó, *hogy kiszabaditsak egy szegény embert, a kit az éhség kergetett egy vendéglőbe s nem tudván fizetni, megszökött, azt készséggel teszem meg*, de S. gróf urért nem tehetek és nem is teszek semmit.

Agyonlött polgármester.

A roquebruni községtanács tegnap esti ülésén lármás jelenetek történtek. A heves vita során a szenvedély annyira elragadta Orsini községtanácsost, hogy revolverrel rálőtt Brignour polgármesterre és helyettesére Vigot-ra. Később ujból elsütötte revolverét s egy harmadik embert is talált. A polgármester az éjjel folyamán belehalt sebeibe, helyettese a halállal vivódik.

Börtönbe csukott milliomosnő.

A párisi női fogházban jelenleg Falkenernak, az amerikai százszoros milliomosnak, felesége ül vizsgálati fogságban. Azzal vádolják, hogy birólag lefoglalt tárgyakon önhatalmulag adott tul. A panaszt egy párisi szabó tette meg ellene, a kinek számláját az urnő nem fizette ki

Feltünést keltő jegyzékeinket kivánatra ingyen megküldi a „Magyar Kereskedelmi Közlöny" Budapest Károly-körut 9.

Rhodes Cecil.

Kevés ember van Délafrikában, ki nem átkozza Rhodesnek még a porhüvelyét is. Rhodes szerette hazáját és óriási vagyonát is hazafias czélra hagyta, de ahol szerezni kellett, ott nem kimélt emgert, nem kimélt semmit; szivtelen volt a hihetetlenségig. Rhodes Cecil, a délafrikai háboru tulajdonképpeni okozója, 1852-ben született s apjának halála után, a ki falusi lelkész volt, nagy nyomorba jutott családja. 1869-ben, tizenhétéves korában, bátyjával Délafrikába vándorolt ki, a kimberley-i arany- és gyémántmezőkön napszámosmunkát végzett, mignem szerencséje és éles eszének segitségével milliomossá gyarapodott. Befolyása annyira megnőtt, hogy 1900-ban már Fokföld minisztere lehetett. Ekkor szervezte a „délafrikai angol társaságot", amely megalapitotta Rhodesia országát. A két köztársaság megháditására szervezte a Jameson-féle kalandorcsapatot 1895-ben, a melyet azonban a burok vezérestől részben elfogtak, részben megsemmisitettek. A kaland majd hogy bajba nem keverte Rhodest is, de Londonban tisztázta magát és ettől fogva alattomban ásta aknáit a burok alatt. Legutolsó nagy terve a Fokvárostól Alexandriáig huzódó transafrikai vasuti vonai megépitése volt. Ezt a gigászi munkát ugy sem érte volna meg, de minekelőtte tervének végrehajtására kerülhetett volna a sor, kitört a bur-angol háboru, melynek titkos előkészitésével Rhodest vádolta — és joggal — egész Europa. Halálát szivbaj okozta.

Japáni törvényszék.

Felakasztottak egy herczeget.

Kutaisban (Oroszország) halálra itélték Lortkipinatze Sándor, valamint Zulukitze Éliás és Valér herczegeket, akik rablóbandát szerveztek és esztendőkön át raboltak, gyilkoltak. Lortkipinatze herczeget, a banda fejét, halálra itélték és a czár helyben hagyta a halálos itéletet. A herczeget fölakasztották. A másik két herczegnek a czár megkegyelmezett.

A rablóbanda rettegésben tartotta az egész Kaukázást, különösen Batum, Tiflis, Elizabetipol és Baku környékeket. Legutóbb egy petroleum-szállitmányt támadtak meg, a kisérő személyzetet kirabolták, a petroleumot pedig meggyujtották. Ez volt a vesztük, mert az óriási tüz figyelmessé tette az üldözésükre kiküldött kozákokat és sikerült az egész bandát kézrekeriteni.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Seneca (Amerika) közelében borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. Két bevándorlókkal telt vonat nyugat felé ment és összeütközött egy szembejövő gyorsvonattal. A bevándorlókat vivő vonat, mely öt kocsiból állott, darabokra tört és lángba borult; a másik pedig teljesen használhatatlanná vált. Egyik jelentés szerint 80 ember, a másik szerint azonban 250 ember esett e borzasztó katasztrófának áldozatul. Az összeütközés okát még nem tudták kideriteni. Hogy voltak e magyarok is a bevándorlók között, arról nem ad hirt a táviró, de valószinünek látszik, mert nincs olyan bevándorlókat szállitó-vonat, melyen magyar ne volna.

A zsidó hadügyminister.

Az olasz király Ottolenghi József tábornokot római hadügyminiszterré nevezte ki. Az uj hadügyminiszter egy szegény zsidó optikus fia s maga is a zsidó hiten maradt, sőt büszkén vallja is, hogy az Ottonlenghi tábornok az olasz hadsereg egyik legtanultabb s legvitézebb generálisa s hadügyminiszterré kinevezését az olasz hadsereg körében nagy rokonszenvvel fogadják.

Kossuth Lajos képe — ingyen.

A legnagyobb magyar embernek arczképét szivesen fogják fogadni *előfizetőink*, annál is inkább, mert szinte kötelessége minden hazafinak, hogy szobáját ezzel a képpel diszitse. A mit mi adunk t. előfizetőinknek ajándékul, az olyan Kossuth-kép, mely a legmagasabb művészi szinvonalon áll, páratlanul szép, de ezért természetes szinhatással. Azt hisszük, *előfizetőinknek* örömet szerzünk majd ezzel a gyönyörü ajándékkal, mely április hó közepén kuldetik szét.

!!Universum!! Amerikai detektiv rendszerrütörvényileg bejegyzett vállalat. **Budapesten, Prófeta-utcza 6. sz.** Elvállal legkényesebb discret megbizásokat, kutatásokat, megtigyeléseket még házassági ügyekben is, ugy a vidéken mint külföldön. Ügyvivő egy volt állami detektiv. — A vállalatnak jogtanácsosa van.

Üzlet vevők és eladók.

Forduljanak teljes bizalommal évek óta fennálló törv. bejegyzett **EBERHARDT SÁNDOR, üzletek adás vevési ügynökségéhez, Budapest, VII. ker., Dohány-utcza 39. sz.**, hol lelkiismeretes pontossággal mindennemü üzletek adás és vétele gyorsan közvetittetik.

VARGA GY.-né és Társa

Budapest, Kerepesi-ut 80. sz.

Saját készitményü czipők nagyraktára. Különlegességek férfi-, női- és gyermekczipőkben. — Vidékre minden csomagot portómentesen küldök s csupán 20 krt számitok fel. Nem tetszőkért a pénzt visszaadom.

Fényképészeti czikkek.

WANAUS JOZSEF, fényképészeti készülékek és szükségleti czikkek

Budapest,

Deák Ferencz-utcza 19. szám.

Keller B. Lipót férfiszabómester

Budapest, Kerepesi-ut 13.

25%-kal olcsóbban kapható mint bárhol: mindennemü saját készitményü férfi- és gyermekkölteny, felöltő, téli kabát, esőköpeny és utazóbunda.

Előfizetési felhivás!

Pályánk kezdetén vagyunk csak, de a magyar olvasóközönség máris észrevette ügybuzgalmunkat és lapunkat olyan meleg pártfogásba vette, a milyenre mi, legvérmesebb reményeink mellett sem mertünk gondolni. E nagy siker daczára sem leszünk elbizakodottak, s ha kedves olvasóink továbbra is megtartanak majd jó akaratukban, el fogunk követni mindent, hogy a **„Tolnai Világ-Lapja"** mindenkor érdekes, vonzó és szemet-lelket gyönyörködtető legyen.

Előfizetőink lapunkban foglalt rejtvények megfejtéseit egy levelező-lapra irva küldhetik be, tehát nem kell a lapból kivágniuk.

„TOLNAI VILÁG-LAPJA" a legolcsóbb képes magyar hetilap!

Előfizetési ára: ¼ évre **40 kr.** ½ évre **80 kr.**
Egy évre **1 frt 60 kr.**

Előfizetések a következő czimre küldendők:

„Tolnai Világ-Lapja" kiadóhivatala

Budapest, VII., Károly-körut 9.

Kedves Órák. Remek diszmű képekkel és regénytartalommal. Diszkötésben 4 frt helyett 1 frt 25 kr. a „Magyar Kereskedelmi Közlöny"-nél, Budapest, Károly-körut 9.

Verekedő ezredek.

A maga nemében páratlan verekedésben tört ki két Aldershofban állomásozó angol ezred egymás iránt való dühe. A Worcester- és a Durham-ezred legénysége régóta farkasszemet nézett egymással s az apróbb ellensegeskedések után mult héten ökölre mentek az angol ñuk a kaszárnya kantinjában. Valóságos kis háborut vivott egymással a két elkeseredett ellenfél Sortüzzel támadtak egymásra, majd feltüzött szuronynyal nyomultak egymás ellen és vér persze omlott bőven. A Durham-ezred 18 embere sulyosan megsebesült fején és mellén. A nagyobb vérengzést, csak a föllármázott gárdisták akadályozták meg, kiknek önfeláldozó közbelépésükkel sikerült szétválasztaniok a küzdő feleket. A kaszárnyának egyetlen ablaka nem maradt éppen; valamennyit bezuzta a sok, jégeső módjára hulló golyó. Nem érdektelen, hogy a két ezred október hó 25-én együtt indult utnak Dél-Afrika felé.

148 ember halála.

A londoni Daily Express — mint Londonból táviratozzak — jelenti Sanghaiból: E napokban egy nagy naszád, a mely zarándokokat vitt Goába, a parttól 800 yardnyira elsülyedt és ez alkalommal 148 ember vizbefúlt.

Életet életért.

Écska községből jelentik, hogy ott a minap borzasztó eset történt. A községben kigyuladt Bartl Ede tanító háza s a tüz oly gyorsasággal terjedt, hogy a ház lakói alig tudtak kimenekülni. Javában folyt az oltás, mikor a tanító felesége egyszerre csak fölkiáltott:

— Az aryám! Benn maradt az édesanyám!

Bervanger József tüzoltóparancsnok gondolkodás nélkül behatolt az égő épületbe s a füst és zsarátnok között kiadta az ajtón elájult öregasszonyt. A következő pillanatban leszakadt az égő gerenda és maga alá temette a bátor életmentőt. A tüzoltók csak megfeszitett munkával menthették ki Bervangert, a kit sulyosan összeégve, eszméletlenül szállitották haza lakására.

Katonaszabaditás.

A nápolyi katonai kerületi parancsnokságnál nagyszabásu katonaszabaditási üzelmeknek jöttek a nyomára. Letartóztattak két kapitányt és két altisztet, a kikről kiderült, hogy összejátszva nyolcszáz embert szabaditottak ki a katonáskodás alól és ezzel több mint két millió lirát kerestek. Harminez fiatal embert, mind vagyonos, előkelő család fia, a ki igy kerülte el a katonáskodást, letartóztattak.

Rablók a vonaton.

Amerikában hihetetlen vakmerőséggel támadják a rablók a vonatokat. És nem is vadnak mondott nyugaton, hanem a müvelt keleti tartományokban, a sürün népes New-York, Washington és Chicagó közelében. A napokban is egy buffalói vonatot akartak dinamittal levegőbe röpiteni. Szerencsére a merénylet nem sikerült és egy kis ijedtségen kivül egyéb baj nem történt. De egy később arra robogott vonattal mégis elértek annyit, hogy kisiklott. A rablók czélja a zürzavarban halászni, de nem mindig sikerül, pedig elég szerencsétleséget okoznak.

Chimay herczegnő a törvényszék előtt.

Chimai herczegnő és párja nemsokára Párisba mennek, hol egészen uj szerep vár az érdekes párra. Tanuságot tesznek a törvényszék előtt abban a perben, melyet egy Gilmour nevü ausztráliai ember ellen inditottak, gyilkosság miatt. Egy Kolb Lujza nevü szinésznőt, kivül Rigóék nagyon jó viszonyban voltak, ez év április tizenharmadikának éjszakáján szokatlan lárma verte föl álmából. A szinésznő legott meggyujtotta a hálószekrényén levő villamos lámpát, melynek fényénél egy fátyollal eltakart arczu férfit látott. Még segélyért sem kiálthatott, mikor egy ólombotra függesztett s homokkal megtöltött zsákkal ütlegelni kezdte a férfi. Kolb Lujza sikoltott, mire a szálloda szemelyzete megjelent s elfogta a merénylőt, a kiben a rendőrség egy Gilmour Henrik nevü ausztráliai emberre ismert, ki Kolnak — állitólag — „elküldött" hódolója volt.

Agyonlőttek egy tehenet — párbajban.

Prágában egy sulyos feltételü pisztolypárbaj meglehetős komikus véget nyert. A párbajozó felek 20 lépésnyi távolságról lőttek egymásra. A második lövésnél hatalmas orditás reszkettette meg a levegőt, mert egy közelben gyanutlanul legelésző tehenet ért a golyó és ölt meg. Az állat gazdája a lövés zajára szintén megjelent s a párbajozókat kényszeritette 140 korona kárának megtérítésére. Az összeg kiegyenlitése után a felek békülés nélkül távoztak. Jó lesz ezentul állatorvosokat is vinni a párbajokhoz.

A besenyöi rablógyilkosság.

Besenyőn borzalmas gyilkosság történt minap. Csapodi Imre és a felesége eltávoztak hazulról és 10 éves Boriska leányukat egyedül hagyták lakásukon. Mikor estefelé hazatértek a kis leányt összeroncsolt fejjel, holtan találták az ágy alatt. A szoba teljesen fel volt dulva, nagy részét elvitték belőle és igy tisztában voltak vele, hogy rablógyilkosság történt. A rémhir hallatára összegyült a helység lakosságának zöme és mindenki a gyilkos kutatásához fogott és sikerrel, mert rövid idő alatt kézre keritették: Kuru Mari czigányasszony személyében. Kuru Marit a fölbőszült emberek ugy megnyomoritották, hogy alig kerül a földi birák elé.

Kedélyes betöresek.

Egy amerikai ujság a következő épületes történetet irja le: Minsterben, Ohio-államban, éj idején egy csapat idegen jelent meg a főutczán és lövöldözéssel adtak jelt, hogy nem lesz jó senkinek sem az utczára jönni, mert ők zavartalanul akarnak dolgozni. Azzal hozzáfogtak a Citizens' Bank kirablásához. Két dinamitrobbanással a pénzszekrénynek két ajtaját feszitették ki és mielőtt a harmadik ajtóhoz láthattak volna, — mely tizezer dollárt fedett, — az éjjeli őr és a városi marsall az utcza második oldalán levő ház második emeletén elsánczolva magukat, lőni kezdtek a bank előtt őrködő rablókra. Vagy száz lövést váltottak igy s a rablók attól tartva, hogy a városka népe követi marsall példáját, kocsikon elmenekültek a zsákmány nélkül. Egyik rabló megsebesült, de azért a rablókat nem fogták el.

Egy korty pálinkáért — apagyilkosság.

Rémes gyilkosság történt mult hó 27-én reggel a lunka erdőben. Motea Juon lunkai lakos szerdán reggel elindult az erdőbe fát vágni és magával vitte 16 éves Vazul nevü fiát is. Minthogy a munkájuk egész napra volt tervezve, az öreg Motea, mielőtt a faluból kimentek volna, egy üveg pálinkát vett s azt tarisznyába téve mentek ki az erdőbe. Már utközben kérte a fiu az apját, hogy adjon neki is pálinkát, mert fázik, mire az öreg egy fadarabot kapott föl s azzal néhányat ráütött a fiura. Ezután hozzáláttak a munkához. Amint az öreg Motea egy fatörzs szétvágásával foglalkozott, az elvetemedett fiu hátulról egy hatalmas csapást mért a kezében volt baltával az apja fejére, minek következtében az öreg elbukott, de ismét talpra akart állani. Ekkor a felbőszült fiu melléje ugrott és még néhányat ütött a fejére. Az éles balta teljesen széthasitotta az öreg ember fejét. A gyilkos fiu ezután elővette a pálinkás üveget s annak tartalmát fenékig kiitta s azután az apja holttestét száraz levelekkel betakarta és hazament. A falu végén egy putriban elbujt, hol a csendőrök megtalálták. A gyilkos minden habozás nélkül mondta el a gyilkosság okául azt adta elő, hogy az apja őt megverte.

Magyar ember utazása ládában New-Yorkig.

Zeitung Herman a világhirre szert tett szabómestert, a ki a párisi kiállitásra egy ládában utazott, ugyancsak tulszárnyalta egy budapesti ember. Newyorkból táviratozzák, hogy Palatia gőzhajó szállitmányának kirakása alatt egy leszögezett ládára akadtak, a melyből gyanus nyöszörgés hallatszott ki. Fölbontották a ládát s egy embert találtak benne, aki az éhségtől és szomjuságtól eszméletlenül feküdt. A különös utast, a ki Hamburgból Amerikáig tizenöt napot töltött a ládában; Bok Jánosnak hivják s Budapestre való.

Feltünést keltő jegyzékeinket kivánatra ingyen, megküldi a „Magyar Kereskedelmi Közlöny" Budapest Károly-körut 9.

Érdekes apróságok.

Kossuth és a honvéd őrkatona.

Debreczenben történt. Egy hideg téli éjjel Kossuth éppen a minisztertanácsból igyekezett haza, mikor egy ház előtt egy didergő honvédet látott.

— Fázol? — kérdé a katonától.

— Oh nagyon, uram! Négy órája vagyok itt és még nem váltottak föl!

— És hány órát kellene itt állnod?

— Csak egyet!

— Majd fölváltlak én.

— Isten ments, uram, hiszen főbelőnének.

— Ne félj. Add át fegyveredet és fövegedet, én átadom az enyémet, azzal aztán menj az őrügyelő tiszthez.

— Nem tehetem, uram. Én becsületes katona vagyok.

— Mindegy; én parancsolom!

A honvéd nem mert erre a hangra ellenkezni és feltette Kossuth fövegét, az övét meg kardostul átadta. Azzal ment.

A honvédőrségen, az éppen mulató tiszt, mérgesen rivalt rá:

— Felköttetlek, kutya, hogy merted otthagyni az őrhelyedet?

— Fölváltottak.

— Megőrültél? És ki váltott föl?

— Akié ez a föveg, ugy parancsolt rám, hogy..

A tisztnek elállt a lélekzete, de csakhamar erőt merített és rohant az őrhelyre. Kossuth ott járt nyugodtan.

— Ön az őrtiszt, — szólt most haragosan Kossuth.

— Igen... én... vagyok!

— No jó, akkor vegye ezt a puskát és reggeli nyolcz óráig álljon itt. Érti, el ne mozduljon, mert főbelövetem.

A czeglédi asszony.

Kossuth forradalmi beszédei között a legnagyobb hatású az volt, melyet Czegléden mondott. Csaknem egész Czegléd fegyvert fogott. Egy fiatal asszony elragadtatásában meg akarta csókolni.

Kossuth mosolygott, — aztán az asszony karján ülő gyermekre mutatva, mondá:

— Szent az a csók, mit a hazaszeretet hív az ajkra! Csókolja meg helyettem gyermekét, hogy a hazaszeretet csókja mindig ott égjen ajkán.

A munkás Kossuth.

Mikor budapesti iparosok jártak Kossuthnál látogatóba, beszédközben szóba került; mikor szokott olvasni és irni?

— Csak akkor nem, — válaszolt Kossuth, — mikor eszem vagy alszom.

A czimkóros.

Nendtvich Károly nyug. egy. tanár és képviselő egyizben Kossuthnál volt látogatóba. Társalgás közben a vendég erősen kikelt a hazánkban divó rang- és czimkórság ellen.

Az agg számüzött egyideig hallgatta, majd hozzá fordult és szeliden kérdé:

Igazán, nagy ellensége ön a czimeknek?

— Szivemből utálom őket!

— Ej, ej, akkor ön megtréfált engem.

— Oh... bocsánat, hogyan merészelném, — szabadkozott Nendtvich.

— A névjegyét értem, melyet az imént küldött be.

— A névjegyet?...

— Igen, nézze az áll rajta: Nendtvich, kir. tanácsos.

A mágnás mikor különb...

G. mágnás nem volt hajlandó beszállásolásokat elfogadni és kereken kiutasitotta az ezzel a kérelemmel előállott tisztet.

Ezt jelentik Kossuthnak.

— Miért nem fogadja el?

— Mert azt mondja, hogy különb ember.

— Ha különb ember, akkor szállásoljatok hozzá kétannyit, ő meg keressen magának jobb helyet.

És igy is történt.

A hadsereg ereje.

Azt kérdezték egy izben Kossuthtól.

— Milyen erővel rendelkezik a hadsereg?

— Ki milyennel, — felelt Kossuth mosolyogva, de egy akó bort a leghitványabb is megbir.

A parirozás.

Egy ujonan szervezett önkéntes csapat sürgősen volt kioktatandó. El is készültek vele s mikor ezt jelentette a tiszt, igy szólott:

— Mindent tudnak, a hatvágást is megtanulták, csak parirozni kellene még tanulniok.

— Nem. Fölösleges, ha jól értik a hatvágást, parirozni az ellenség fog.

A rácok lábai.

Egy utálatos, henczegő nemes, ki a harcz első napjaiban puskaport szagolt, megunta a dicsőséget, mely csaknem a másvilágra vitte és hazament pihenni.

— De rövid ideig maradtál a táborban, mondá egy öreg mágnás, — hiszen annyi időd sem volt, hogy eret vághass valakin?

— Dehogy nem. Vágtam-is. Levágtam két rácznak a lábát.

— Aztán mért nem inkább a fejüket?

— Mert azt már más vágta volt le, — szólt közbe Kossuth, ki fültanuja volt e párbeszédnek.

Bega Mustafa,

ki az 1849-ben menekülő Kossuthot csónakon török földre vitte.

Kossuth mondása.

Egynéhány nagyszáju gavallér bátorságát fitogtatta és kijelentette, hogy a haza oltárán feláldoznák utolsó csepp vérüket.

— Én pedig szeretném látni azt önök között, ki kész volna az első csepp vérét feláldozni, — mondá Kossuth.

Bega Mustafa,

ki az 1849-ben menekülő Kossuthot csónakon török földre vitte.

Nagy feltünést keltett, mikor a nagy halott sirjánál, Kossuth emlékünnepén, egy török turbánnal fején, széles nadrágu, nyitott inges alak jelent meg. Hosszu, ősz szakálla csaknem övéig ért, melyben fegyvereket és rózsafüzért tartott. Áhitattal hallgatta a beszédeket, aztán imát mendott és elment. Ez az exotikus ember Bega Mustafa volt, az a csónakos, ki Kossuthot 1849-ben Ada-Kaleh-ból török földre vitte, hol egy török tiszt vette védelmébe.

Sikerült képben mutatjuk be ezt az öreg magyarérzelmü törököt.

Meghatóbb müvet nem ajánlhatunk mint: „Dreyfus öt év életemből" czimüt, mely 60 krert kapható a „Magyar Kereskedelmi Közlöny"-nél, Budapest, Károly-körut 9.

Ki tud valamit?

A bécsi rendőrség fogva tart egy Blaschek Antal nevü 32 éves bőröndöst, ki osztrák területről több rendbeli rablással párosult betörés és lopás miatt ki van tiltva. Blaschekről kiderült, hogy legutobbi időben számtalan nagy betörésben volt része és utobb Magyarországon is müködött.

Mindenki, ki nevezettről felvilágositást adhat, kéretik, tegye ezt be a bécsi vagy budapesti rendőrségnek esetleg a „Tolnai Világ Lapja" szerkesztőségének.

Szerelemből halálba.

(Kép az 1-ső oldalon.)

A bécsi Práter nagy fasora augusztus vége felé, egy borzalmas drámának volt szinhelye. Két szerelmes: a huszonkét éves adóhivatal-gyakornok Röszler Oszkár és a huszonegy éves Essinger Frida váltak meg önként az élettől, mely nekik csak boldogtalanságot hozott. Essinger Frida egy könyvelőnek volt a lánya és igen jó nevelésben részesült; szivjósága és derüs modora révén szüleinek bálványa volt és miután Bécsben lakó rokonai is kedvelték, nem egyszer rándult fel látogatásukra Bécsbe. Röszlert szülőhelyén Brünnben ismerte meg és a csinos, jó módoru fiatal embernek nem került sok fáradságába, hogy a gyermekleány szivébe férkőzzék. A szerelmesek megértettek egymást, de a leany szülei sehogy sem adták az ilyen viszony folytatásához beleegyezésuket, mert a kis fizetésü Röszler nem nyujtott nekik biztositékot és nem hitték, hogy képes legyen leanyuk eltartása a. Nehéz szivvel azonositotta magat Frida szülőnek nézetével és elutazott Floridsdorfban lako nővéréhez, hogy szerelméből kiabrándulhjon. Csak hogy nem ugy volt. Egy napon Frida minden kiséret és bejelentés nélkül nővére lakásáról sétára ment s ez alkalommal egy barátnojével találkozott, ki azt ujságolta neki, hogy Röszler egy kozel helységben van és szabadságot vett magának. A két lány később egy Floridsdorfi vendéglőben találkozott is Röszlerrel. Miután a barátno felesleges személynek érezte magat, távozott és a két szerelmes Bécsnek vette utját. Mi történt tovább, azt nem tudjuk, addig, mig a bécsi Práter nagy fasorában cirkáló rendőr két egymásután hangzó revolverlövés által figyelmessé tétetett, fel nem találta őket. Essinger Frida zsebében a következő sorokat találták: „Igy akartátok és én nem is lehettem másképpen boldog. Feledjétek el, most már boldog Fridátokat!

Katonai hadgyakorlatokról. Ő Felsége a király, mint legfőbb hadúr, jelenlétében folynak most a nagy katonai hadgyakorlatok. Olyan háborusdi játéka ez katonáéknak, mely rettenetesen fárasztó, de legalább vaktöltéssel traktálják egymást az ellenségek és igy nincs halálos magja a puskanak.

A nagygyakorlatok arravalók, hogy az esetleges tényleges hadjárat esélyeit végiggyakoroltassák a közkatonákkal: a tisztikarban pedig a hadvezetéssel járó teleményességet fejleszszék.

Ily hagygyakorlat után tömeges a magasabb rangba jutás, de tömeges a nyugdijba kerülés is.

Nincs katona, ki szeretné ezt a fáradságos, de szükséges katonajátékot.

Dr. Spányi Géza ezredorvos, lapunk belmunkatársa, szives volt a most folyó gyakorlatokról eredeti fényképfelvételeket eszközölni, melyekkel jelen számunkban kedveskedünk olvasóinknak.

Felelős szerkesztő: Sas J. — Kiadótulajdonos: TOLNAI SIMON

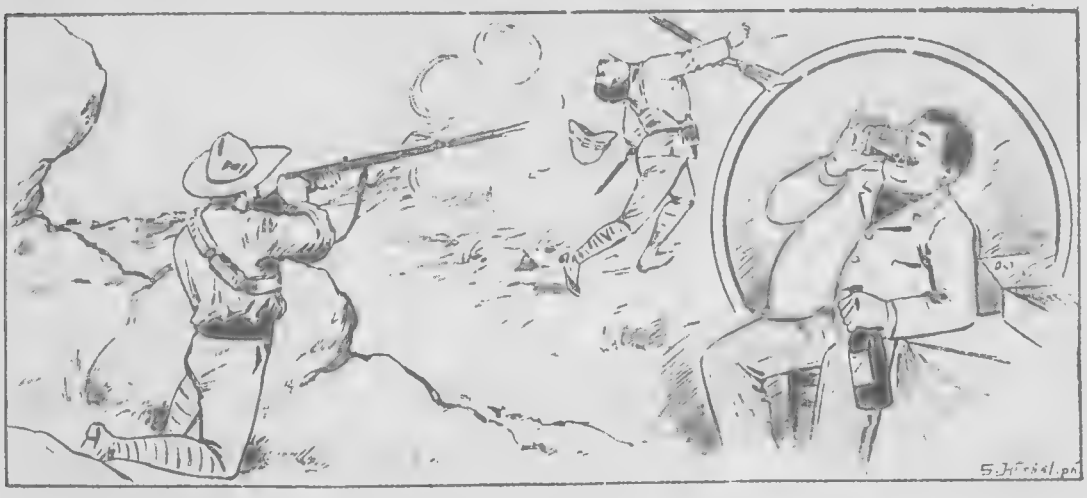

Mi a különbség ezen orvul lövő transzváli katona és borozgató ur között? Megfejtés a legközelebbi számban.

Fényképészek és amateur-

fényképkészitők kéretnek, ha valamilyen ünnepély, esemény vagy szerencsétlenség alkalmával felvételt csinalnak, azt, akár retouchirozatlanul is, alulirott szerkesztőséghez beküldeni sziveskedjenek, hogy az a „Tolnai Világ Lapjá"-ban gyorsan közölhető legyen.

Tisztelettel

„Tolnai Világ Lapja"

szerkesztősége.

Budapest, VII., Károly-körut 9.

Dr. Csuday Jenő

A Magyarok Története 2 vastag diszkötésben védőtokkal

12 forint helyett 2 forint 20 krajczár.

Porto, ha egyéb nem rendeltetik, 36 kr., de más rendelés hozzácsatolásával 6 kilo sulyig szinten 36 kr.

Dr. Csuday „*Magyarok Története*" munkajáról a birálat igy nyilatkozott: „Nincsen benne frázis, mely szép, de hazug, de van benne szép, mi igaz és ez teszi Csuday müvet olvanna, hogy bárki kivalo elvezettel olvasva azt, le sem teszi, mig a végére nem jutott."

Czim: Magyar Kereskedelmi Közlöny Budapest, VII., Károly-körut 9.

IDEGENEK LÉGIÓJA.

Mihályi: **Franczia zászló alatt.**

Elemények és kalandok az Equatoron, 448 oldalon a lehető legmeresztőbb és bámulatot érdemlő tortenetek, melyek előnyös tulajdonsága az, hogy szorul szóra igazak. **2** frt helyett **50** kr. Diszkötésben **3** frt helyett **95** kr.

Czim: Magyar Kereskedelmi Közlöny, Budapest, VII., Károly-körut 9.

Europa, irodalmi és nyomdai részvénytársaság Budapest, O-utcza 12

TOLNAI VILÁG-LAPJA

2. 529

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP.

II. évfolyam. Budapest, 1902. január 4. — 1. szám. | Megjelenik minden hét szombatján. | Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., [illegible].

Előfizetési ára: A „Képes Olvasótár", „Házi Kincstár" és „Villám" mellékletekkel együtt ¼ évre 4 kor., ½ évre 8 kor.

Munkanélküliek harcza.

Zola Emil meghalt.

A világirodalomnak évszázadok óta nem volt oly mély gyásza, mint a jelenlegi, melyet Zola Emil halála okozott.

Zola tolla irányt, eszmét, forradalmat jelentett az irodalomban.

A naturalizmus és veriznus apostola volt.

Az embereket olyanoknak festette hatalmas tollával, aminők tényleg. Oly szavakat adott ajkaikra, minőt beszélnek tényleg. Szóval, valódi hús és vér, igaz alakokat teremtett.

Nana czimü első regényével forrongásba hozta a világot. Nem akartak mást a könyvben találni, mint az erkölcstelen női élet dicsőitését, holott Zolának éppen ellenkező czélja volt, melyet elért is könyvével.

Zola az igazságot, a valóságot irta tovább könyveiben és meghóditotta az egész világ irodalmát és olvasóit.

Nincs iró, kinek könyveit annyi nyelvre forditották, mint Zoláét.

Nincs iró, ki tollával oly vagyont szerzett volna, mint Zola.

Zola nagy elméje belevilágitott a jövőbe és az üldözött mester nyomdokain most az epigonok ezrei végeznek irodalmi kéródzést.

Ezért az irodalom nagy gyászát jelenti a táviró: Zola Emil, a kor legemlékedettebb irója, hétfőn meghalt. *Alvás közben megölte a kandallóból kiömlött szénygáz* s mikor ráakadtak, már nem tudtak életet önteni a testbe. Felesége, aki együtt állta vele a veszedelmet, eszméletlenül fekszik s igy csak mellékkörülmények sejtetik a halál bekövetkezésének okait. Az iró végső tusáját nem látta senki, a nagy leszámolást a természettel a naturalizmus mestere egymaga küzdötte végig családi szentélyében, ahova barát és érdeklődő csak a pusztulás után pillanthatott be, hogy megrendülve álljon meg a végzet akarata előtt.

Az elhunyt irodalmi nagyság életrajzi adatait a következőkben adjuk:

Zola Emil Párisban született 1840 április 2-án. Apja olasz származásu mérnök volt, a ki Franczia-országba költözött és itt állampolgárságot és állami hivatalt nyert. A fiatal Zola iskolái végeztével Hachette párisi könyvkereskedőnél kapott alkalmazást és már ekkor irta meg első irodalmi kisérleteit. Huszonnégy éves korában arathatta első sikerét a *Mesék Ninonhoz* munkájával, melyet nemsokára *Claude vallomásai* czimü regénye követett és ebben a regényben már kezd kibontakozni a későbbi Zolának, a naturalista irány vezérének egyénisége. Később a Thérése Raquin (1867) és Madeleine Ferat (1868) czimü munkáiban már meg realisztikus nyiltsággal patológiai tüneteket elemez. — 1875-ben kezdte meg a Rougon-Macquart cziklus megirását, amelyben egy a második császárság korában élt család társadalmi és anyagi történetét igyekezett megirni. Ez időtől fogva gyors egymásutánban jelentek meg Zola regényei és mindmegannyi nagy érdeklődést keltett az egész világon.

A Dreyfus-per Zolát is belesodorta a politikába 1898 január 13-án *J'accuse!* czimmel az *Aurore*-ban nyilt levelet tett közé, melyben Dreyfus lelkes védőjének mutatta meg magát. A nyilt levélben, amely *Faure* köztársasági elnökhöz volt czimezve, igazságtalansággal és részrehajlással vádolt mindenkit, tábornokokat, a hadi törvényszék tagjait, irásszakértőket, akiknek Dreyfus elitélésében része volt. Ez a nyilt levél roppant nagy feltünést keltett és sok bajt okozott Zolának. Esküdtek elé állitották, akik február 23-án egy évi fogságra és 3000 frank pénzbirságra itélték, az *Aurore* kiadóját pedig négy hónapi fogságra és ugyancsak 3000 frank pénzbirságra. Márczius 31-én a semmitőszék alaki okból föloldotta ezt az itéletet. Juliusban a szakférfiak rágalmazása miatt Zolát több hónapi fogságra itélték, amire azzal felelt Zola, hogy uj levelet tett közzé, amelyben azt állitotta, hogy Franczia-országban már a fölbomlás mutatkozik. E levél miatt uj pört inditottak ellene, időközben (jul. 18-án) azonban az első pörben tartották meg a végtárgyalást a versaillesi esküdtszék előtt.

Az elnök a gyülést zárt ülésnek jelentette ki, mire Zola és ügyvéde *Labori* tiltakozva elhagyták a termet. Az esküdtek Zolát és *Clemenceaut* vétkesnek mondták és a birák mindkettőt egy évi fogságra és 3000 frankra itélték. Zola hazájából a börtön elől Olaszországba és Angolországba utazott. Mikor Dreyfus kegyelmet kapott, Zola hazatért Angliából és jelentkezett a versaillesi bíróságnál, hogy a pörét ujra tárgyalja. Időközben azonban benyujtották az amnesztia-javaslatot, ami ellen Zola hevesen tiltakozott, s pöre uj tárgyalását követelte

Megfejtőknek fontos értesités! Miután a megfejtők nevének csak aránylag kis hely áll rendelkezésre, jövőben csak azoknak neveit fogjuk közölni, akik jutalmat nyertek.

A király itthon.

Jóleső örömmel vesszük tudomásul, hogy a király ujra közöttünk van. Nem is mulasztjuk el, hogy amikor megjön, ugy fogadjuk, olyan figyelemmel, mint fogadni illik azt, kit nagyon szeretünk. Egy ilyen fogadtatás jelenetét mutatja be képünk sikerült scenálásban s akkor, mikor Ő felsége Gödöllőről Budapestre érkezik.

Tisza-Rakovszky párbaj.

Tisza István gróf és Rakovszky István országgyulesi képviselők összekülönböztek, később Arlow vivótermében sulyos feltételekkel párbajt vivtak. A párbaj feltételeket a következőkben állapitották meg: középnehéz kardok, bandage nélkül, végkimerülésig, szurás megengedve. Vezető segéd: Üchtritz Zsigmond báró volt. Elsőnek a párbaj szinhelyére Rakovszky érkezett közvetlen utána jött Tisza István gróf Andrássy Gyula gróffal. Mindjárt az első összecsapásnál Rakovszky csaknem fejbevágta ellenfelét, de Tisza kivédte a csapást és a következő pillanatban gyors riposzttal Rakovszky karját a könyök hajlásban alaposan megvágta. A sebet, mely mintegy öt czentimeter hosszu, az orvosok husz percz alatt megtisztitották és bevarrták. Rajzolónk egy helyszinén készült kitünő képben megörökitette a párbaj leghevesebb jelenetét.

A dynamit.

Jelenet a délafrikai háboruból.

A burok véres harcza alatt sok megható, sok hátborzongató dolgot olvastunk. Szinte megszoktuk a legborzalmasabb dolgokat, s egy bizonyos közönynyel veszünk tudomást egy-egy ujabb eseményről, akár a buroknak, akár az angoloknak vált javára. Sajnos, a gyengébbet még a gondviselés is elhagyja s innen van, hogy a bátor burokat egyre-másra nagy baj éri, hol azért, mert nagyon is vakmerők voltak, hol pedig mert őrülettel határos elkeseredésüknek némelyik ember bosszu alakjában ad kifejezést és elpusztit akár saját élete árán egy csomó angolt.

Klerksdorpot csak nemrég foglalták el a brittek, persze birtokukba vették a bányákat és ezekkel egyetemben a bur munkásokat is. Csakhogy nem tetszett a munkásoknak az uj munkaado s ellenkezni próbáltak, mire az angol munkás-felügyelő katonák a rakonczátlankodók közül nyolczat lelőttek. Erre nyugodtabb lett a hangulat, sőt a legvadabb bur munkás, Hemster Pál is higgadtan folytatta munkáját. Ám a higgadtsága csak külső volt, benne minden forrt s nem nyugodott addig, mig a bánya szertárából egy nagy darab dynamitot szerzett. Gondosan elrejtette és bevárta a legközelebbi csütörtököt, amikor a bányát rendesen inspiciálta egy néhány angol mérnök és hivatalnok. Hemster ekkor hirtelen ott terem az „urak" között . . . és a dynamit darabokra tép mindenkit, ki a közelben volt. Szegény Hemster Pált másnap mosolygó arczczal találták meg a kövek között. Persze nem élt, de boldog volt . . . Ez a képünk magyarázata.

Perfekt büvész, ki a „Tolnai büvészet" könyvét átolvassa. 400 képpel. — Diszkötésben 3 frt 50 kr. helyett 2 frt a „Magyar Kereskedelmi Közlöny"-nél, Budapest, Károly-körut 9.

A födélzetről.

Irta: **Rákosi Viktor.** (Sipulusz.)

A mult héten vidám társasággal Fiuméban hajóra szálltunk, hogy Lussin-Piccoloba vitorlázzunk. Egy darabig nézegettük magunkat a tenger sima tükrében, aztán valaki azt inditványozta, hogy játszszunk társasjátékot. Még pedig olyant, hogy kiki mondjon el egy történetet, s akié a legunalmasabb lesz, az fizesse az ebédhez a pezsgőt.

A társaság legidősebbik tagja, egy nyugalmazott tengerész-kapitány mondta a legelsőt. Ime ezt:

Egy monte-carlói ember, aki franczia kereskedőhajón szolgált, egy napon váratlanul hazaérkezett Monte-Carlóba. A tengerészek többnyire váratlanul érkeznek haza, mert az időjárás viszontagságait nem lehetvén kiszámitani, a hajók rendetlenül, nem pontosan jönnek-mennek. Ami monte-carlói emberünk, mint *férj* érkezett haza váratlanul, aminek az lett a következménye, hogy a szeretőt sulyosan megsebesitette, a hütlen feleséget pedig megölte.

A futólépésben érkező rendőrök elcsipték és a kaszárnyájukba vitték a gyilkost.

Monte-Carlóban ilyesmi nem igen szokott történni s napokig nem beszéltek egyébről a parkban, a terraszon, a kávéházban és még a nagy veszteségben levő játékosokat is érdekelte egy pillanatra az eset.

Az esküdtszék összeült s könyörtelenül halálra itélte a gyilkost, miután előbb a közvádló fényesen bebizonyitotta az asszony ártatlanságát. A közvádló nőtlen ember volt, s mint ilyen, a szeretőnek fogta párját.

Az eset a fejedelmet — tudniillik a monakói fejedelmet — is nagyon érdekelte, hisz az ő uralkodása alatt ilyesmi még nem fordult elő s pár nap mulva — reggeli sétája alkalmával — már kérdezte a törvényszék elnökétől:

— Mikor lesz a kivégzés?

Az elnök meghökkent, egy darabig hallgatott, végre megszólalt:

— Fenség, egy dologról megfeledkeztünk.

— Miről?

— Hogy Monakóban a hóhér-állás nincs rendszeresitve. Állami szervezetünk tökéletes, de a hóhér hiányzik belőle. Erre nem gondolt senki.

— Baj, baj. Hát most mit csináljunk?

— Volna egy szerény inditványom.

— Nos.

— Törölje el fenséged a halálbüntetést.

— Szivesen, de majd csak ezután. Előbb ezt az embert le kell nyakaztatni, különben nevetségessé teszszük magunkat.

— Le kell nyakaztatni, de hogyan?

A fejedelem egy darabig gondolkozott, azután mondá:

— Egy eszmém van. Jó viszonyban vagyunk Franciaországgal s kölcsön kérjük tőle Deiblert, a párisi bakót.

Az eszme tetszett az udvarnak. A fejedelem eszméje mindig tetszik az udvarnak. De a franczia köztársaságnak nem tetszett. Párisból azt irták vissza, hogy Deibler urat, ki csak Franciaországban hóhér, másutt, ha kivégzésre vállalkozik, közönséges gyilkos, nem adhatják oda.

A fejedelemnek még egy eszméje volt. Ez is tetszett az udvarnak. Meg is irák rögtön Párisba, hogy Deibler úr csak maradjon nyugton Párisban, majd ők házhoz szállitják neki Beaufront urat, a gyilkost s végezze ki Párishan. Egy pár ezer frankot nem sajnálnak érte.

Az akadékoskodó respublika ezt se fogadta el. Azt felelte, hogy Deiblernek csak azokat van joga kivégezni, akiket franczia törvények szerint, franczia területen itélnek el.

Mikor ez a válasz megérkezett, akkor már a fejedelemnek sem jutott eszébe semmi. De a fölovászmester egyet csavart az elméjén, s kibugygyant belőle a következő eszme:

Ő fenségének, a monakói fejedelemnek megkegyelmezési joga van. Gyakorolja most ő fensége ezt a szép jogát, s a halálos itéletet változtassa meg kegyelem útján *élethossziglan tartó börtönre.*

A fejedelem kapott rajta, s kiállitották a nagy pecsétes levelet, melyet kellő ünnepélyességgel felolvastak a gyilkos előtt. A gyilkos meg volt hatva, s könnyekkel szemében szólt:

— Hol az a börtön, nemes uraim? Vigyenek oda tüstént.

Az államügyész meghökkent s szóla:

— Nono, ne oly sietve.

Azzal odasúgta a birónak:

— Hol is van az a fogház?

A biró tovább súgta a zsandárkapitánynak:

— Ugyan kérem, hol is van az a fogház?

A kapitány ránézett s felelt:

— Majd mindjárt megtudom. Csak egy kis türelmet kérek.

Ezzel egy strázsamestert elszalasztott a rendőrfőnökhöz. A rendőrfőnök futott a miniszterelnökhöz; ez a főudvarmesterhez s együtt futottak a fejedelemhez. Mikorra odaértek, készen volt a felelet:

— Fenség, mit csináljunk a fogolylyal? *Nincs fogházunk.*

A fejedelem elbámult. Most van egy élethossziglan való fogságra elitélt foglya és nincs meg a hozzá való fogháza.

— Hát semmiféle tömlöczünk nincs?

— Van a rendőrségnek egy pinczéje, ahol együtt vannak a zsebtolvajok, részeg emberek és az utczai csendháboritók. Oda csak nem tehetünk egy gyilkost, élete fogytáig?

Igaz, előkelő bűnös, nagy gazember, csinján kell vele elbánni. A fejedelem is elismerte.

Béreltek tehát Monte-Carlóban egy alkalmas házat, nagy udvarral, melyet magas kőfal keritett. Óriási betükkel ráirták: *Fogház*, s bekisérték oda Beaufrontot.

Melléje fogadtak két őrt, mindegyik kapott 300 frank évi fizetést. Hármuknak főzött egy vén szakácsné.

Egy darabig ment minden a rendes kerékvágásban: a két porkoláb őrzött, a vén szakácsné főzött, a fogoly lakott. De az őrök szörnyen unták magukat s végre egyikök egy Maltába vitorlázó hajón megszökött, mint matróz. Ekkor a másik még jobban unta magát s végre ő is beállit a fogházigazgatósághoz (mert fogház lévén, állitottak rögtön igazgatóságot is), mondván, hogy ő többet nem őrzi a gyilkost.

És Monte-Carlóban nem akadt egyetlenegy ember sem, aki vállalkozott volna rá. A fejedelemség lakói a szabad tengerészélethez vannak szokva s örökké a Földközi-tengeren hajóznak.

A fogházigazgató rögtön Beaufronthoz sietett és megigértette *becsületszavára*, hogy nem fog megszökni. Jutalmul megengedte neki, hogy a fogházudvaron sétálhat, reggeltől estig.

Otthon. Teljes kötet, gyönyörü képekkel és szamtalan elbeszeles 3 frt helyett 75 kr. a „Magyar Kereskedelmi Közlöny"-nél, Budapest, Károly-körut 9.

Beaufront örömmel fogadta az ajánlatot s az első napokban telc tüdővel szivta a jó meleg, friss szabad levegőt. De az udvarba behallatszott a monte-carlói élet vidám zaja, a terraszon játszó zenekar hangja, a gyümölcsárusok kiabálása, a frissitőt hordozó fiuk lármája, s Beaufrontban felébredt a vágy egészen szabadnak lenni.

Elküldte a vén szakácsnéját a fogházdirektorhoz, azzal a kéréssel, hogy csukják őt vissza, mert visszavonja a meg nem szökésre adott becsületszavát. Sőt mindent el fog követni, hogy megszökhessék, s ezt mint becsületes rab, előre bejelenti.

A fogházigazgató személyesen nyargalt az őszinte fogolyhoz.

— Uram, az Isten áldja meg, álljon el szándékától. Ne éljen vissza helyzetével. Inkább még javitunk rajta. Tudja mit? Adja becsületszavát, hogy nem fog megszökni és én, a fejedelem nevében megengedem, hogy szabadon járhasson-kelhessen Monako egész területén. Csak kosztra és hálásra jár vissza a fogházba.

Beaufront belecsapott a fogházigazgató tenyerébe, s az alkut megkötötték. Igy a fogoly megvolt mentve Monako számára s a fogházigazgatói állás sem vált fölöslegessé.

Beaufront egy ideig igen jól érezte magát, de a vén szakácsné szicziliai főztjével kezdett torkig lenni. Egy napon össze is szidta az asszonyt, mert iszonyuan elrontotta a cserebogár-mártást. A szakácsné dühösen felmondott neki és rögtön otthagyta őt.

A fogházigazgató sietett a nagyfontosságu rabnak a vendéglőben abonálni. S egy napon az a kis Európa, mely Monte-Carlóban tartózkodik, nagy elszörnyedéssel látta Beaufrontot megjelenni a terraszon, s uri kényelemmel elfogyasztani több fogásból álló ebédjét.

Nagy volt a fölháborodás, különösen a németek közt. Az amerikaiaknak igen tetszett a dolog, hogy egy élethosszig tartó fogságra itélt rab a monte-carlói terraszon, Európának egyik legelőkelőbb s legdivatosabb helyén fogyaszsza el ebédjeit s szivarjait. Eredetinek találták.

De a németek megbotránkozása ragadósabb volt, mint az amerikaiak tetszése. Európa a németek pártjára állt s a hatóságok kénytelenek voltak e szerint intézkedni.

Egy napon egy rendőrtiszt ült az ebédlő Beaufront mellé, aki a zenekar után fütyölte a keringőt.

— Fogoly úr, teszek önnek egy ajánlatot.

— Nos, mi az?

— Ön gyilkos létére nagyon rosszul érezheti magát ily előkelő társaságban.

— Sőt ellenkezőleg, igen jól érzem magamat.

— No, de be fogja látni, hogy ez nem exisztenczia egy komoly embernek.

— Annak nem. De én nem vagyok komoly ember; én elitélt rab vagyok. Különben halljuk az ajánlatot.

— Szökjék meg Monakóból.

— Mi jut eszébe? Én becsületszavamat adtam s becsületes ember megtartja szavát.

— Kap a fejedelemségtől 5000 frankot utravalóul.

— Nem tehetem. Ugy az olasz, mint a franczia hatóságok szégyenszemre visszatolonczolnának. Én életfogytig Monte-Carlo rabja maradok.

Az ujságok ujra erős támadást hoztak a feleség gyilkos szereplése miatt. Már franczia, német és angol lapok is mulattak rajta.

A rendőrtiszt szökés esetén 10,000 frankot igért Beaufrontnak, aki már a lábait is feltakta a székekre s ugy fixirozta az elegáns világot. Beaufront vállat vont és tovább szivarozott.

Végre egy hét mulva lágyulni kezdett.

— Ötvenezer frank? kérdé a tisztet.

— Annyi.

— És egy dekrétum, mely kijelenti, hogy ártatlanul itéltek el?

— Ugy van.

— És a dekrétumot hivatalosan megküldik Franczia ország minden városának?

— Meg.

— Mert tetszik tudni, ott akarok letelepedni.

— Helyes, nagyon helyes.

— No, Isten neki, ilyen feltételek mellett szököm.

— Fölkelt, eldobta szivarját, másikra gyujtott.

— Gyerünk.

— Másnap pénzzel és dekrétummal a zsebében, zsandárfedezet alatt a határ felé kisérték. Az egész fejedelemség megkönnyebbült sóhajjal nézett utána. A tűzoltók kikisérték és a fehérruhás leányok is. Mikor a határt átlépte, a zsandártiszt utána kiáltott:

— Hallja Beaufront, maga mégis nagy szamár.

— Miért?

— Mért nem kért inkább egy — *zsiros hivatalt.*

*

A történet tetszett. A kapitánynak nem kellett pezsgőt fizetni.

A hét érdekessége.

A kolozsvári 51-ik gyalogezred zászlószentelési és jubileumi ünnepének kimagasló része, illetve lélekemelő jelenete volt, mikor Probst ezredtulajdonos, Perathoner ezredes kérelmére, az ezred legöregebb és legvitézebb katonájának: **Nagy Viktor őrmesternek** mellére tűzte, a király kitüntését, az arany érdemkeresztet.

Ezen ünnepélyes alkalomból bemutatjuk a kitüntetett őrmester arczképét. Nagy Viktor a szigoru, lelkiismeretes és vitéz katona mintaképe. Vitézségének legfényesebb tanujelét adta 1866-ban. Sürü golyózáporban, öve köré csavarva mentette meg akkor ezrede zászlóját és igy a becsületét is. Érthető hát, hogy miért volt Nagy a kolozsvári ünnepség fénypontja.

Még egy érdekes megjegyezni valónk van. Nagy Viktor **őrmester** arczképét, a fia: Nagy Viktor **százados**, küldte be hozzánk.

Kedves Órák. Remek diszmü képekkel és regénytartalommal. Diszkötésben 4 frt helyett 1 frt 25 kr. a „Magyar Kereskedelmi Közlöny"-nél, Budapest, Károly-körut 9.

Fontos értesítés az előfizetésre vonatkozólag!

Azon tisztelt előfizetőink, kik szeptember hó végével lejáró előfizetéseiket, október 1-évl ¼évre 1 frt 24 kr. beküldésevel, megujitják, kedvezményül ingyen megkapják Farkas Emőd „Petőfi" czimü nagy regényét, mely két kötetből áll és 460 oldalra terjed, a már ismert feltételek szerint.

Farkas Emőd „Petőfi" czimü regénye a legnagyobb magyar költőnek életéből van meritve s a hazafias irodalomnak, de a feltünést keltő regényeknek is — valóságos gyöngye.

ÉRTESITÉS! A kik a legujabb negyed előfizetését már megujitották, e lappal együtt kapják Farkas Emőd „Petőfi" czimü regényét.

A Nemzeti Szalon őszi kiállitása.

Meddő kisérlet volna pár sorban teljes képét adni annak az óriási anyagnak, mely mint a képzőmüvészek nyári munkájának egy része van kiállitva a Nemzeti Szalon helyiségében. Három teremben és egy előcsarnokban közel harmadfélszáz kép és szobor vár babért és vevőt, csupa jónevü mestertől és müvésztől s a zsüri dicséretes munkát végezett, midőn az olympusra törekvő müvek felét visszautasitotta. Ez nemcsak a müvészek jól felfogott érdeke, hanem a közönségé is, a mely most már nyugodtan vásárolhat értékes és jutányos képzőmüvészeti termékeket a Nemzeti Szalonban.

Ruskin nem tévedett, mikor a müvészet népszerüsitésének főeszközéül a tömeg szépérzékének fejlesztését hirdette; a Nemzeti Szalon ebben a jegyben dolgozik és azért a kiállitás rendezéséhez a Szalon igazgatóságának őszintén gratulálunk.

Bizonyos melancholia fog el, midőn az előcsarnokban ott látom korán elhunyt érdemes müvésznek, *Tahi* Antalnak vizfestményeit. Két taorminai részlet és néhány erdei tanulmánya ez a müvésznek, a kinek becses munkáit többé hiába fogjuk keresni a tárlatokon. Az előcsarnok falait egyébként *Faragó* Géza terjedelmes g ache képei diszitik, melyek közül különösen a szerelem tavasza (15) jogosult az elismerésre. *Pálffy* József kikötő részletét (26) jó szinérzék, rajztudás és éles megfigyelés jellemzik. *Vajda* Zsigmond imádkozó nője megszokott jó kép és *Müller* Melanie „Tavasz" képe (24) haladást igazol.

Az első teremben balra fordulva, *Munkácsynak* öt darab, eddig ki nem állitott nagyobb vászna köti le figyelmünket, melyek vázlatosságuk és rossz keretezésük dacára is, a mester mindent legázoló, csodálatos müvészi erejével hatnak. Szomszédságában *Balló* három portréja közül a Szilágyi Dezsőé szólal meg, mig Tisza Kálmán sohasem volt ily jó husban. *Szenes* Fülöp bájos női alakja, a „Havasi rózsa" minden figyelmünket elvonja *Rubovics* Márk „Fuvolaszó" cimü képétől, mely a rokokó-idők gavallérját ábrázolja az antik mesterek zsánerében. Két tájképe is igen finom dolog, melyek közül egy Mednyánszky-hatásu: a „Tél" (98) számithat hamar vevőre. *Basch* Gyula „Küzdelme" kékes tónusban tartott komoly tanulmány, mig *Keményfi* Jenő a napsütést figyelte meg alaposan a „Tornác" cimü képén. *Márk* Lajostól egy remek tanulmány és egy hangulatos vizes tájék van kiállitva és övé a harmadik terem nagy attrakciója is: a „Hervadás". *Kernstock* Károly müvészete hátat fordit a magát tulélt klasszicizmus hideg eszményének és mégis milyen igézően lehiliocselő az ő női arcképe (48)? *Magyar-Mannheimer* Gusztáv egy egész kollekcióval szerepel, akinek finom érzéke utólérhetlen hangulatokat talál el mindig a szinek tusájában. Ilyen az 55. számu dombos tájképe és a fölötte függő zivataros tájék, tornyosuló felhővel. *Csók* István bájos parasztmenyecskéi, *Biharinak* közvetlen az életből ellesett alakjai és a *Bruck* Miksa vasvári jelenete (47) a magyar népéletnek nemes aranyércét csillogtatják. Különösen szépen ragyog ez utóbbinak szingazdag képén a maga egészében és tisztaságában. *Kézdi-Kovács* László müvészete a természet imádására tanit bennünket, mely egyaránt fenséges felhőszakadáskor (90) és a szép májusi reggelen (91). A „Magány" (105) és a 92. számu „Hivás" pedig egy-egy bájos lirai költemény. *Kann* Gyula a természet lakottabb tájait kedveli. Tudása és ereje a „Falu vége" cimü képén demonstrálja elismerésünket s a milyen bájos a Klauseni-utca (74), épp olyan üditő levegő hat felénk Dömös vidéke (75) felől. *Fényes* Adolf az ő ismert reális modorában állit elénk egy talicskázó parasztot, *Zemplényi* Tivadar egy fotográf-masina érzékenységével és páratlan szinismeretével mutatja be hazánk néhány festői részletét, *Boemm* Ritta arckép-tanulmánya előre törekvő, forrongó müvésznő munkája, mig az ifjabbak közül *Berkes* Antal érdemel külön megemlitést erdős képeiért. Az első terem nagy vásznai közül sok dicsérő szó kell hogy érje *Szenes* Fülöp „Jó tanácsok" cimü bravuros festményét, *Nyilassy* dologkerülőit és *Nagy* Zsigmond „Shylock"-ját és ne menjünk át a második terembe, mielőtt kegyelettel ne adóznánk egy nemrég elhunyt festőtársunk, *Mály* József hangulatos képeinek.

A második terem első paravánján *Hegedüs* László, *Tölgyessy* Artur, meg *Vaszary* János küzdenek egyforma sikerrel az elsőségért. A milyen finoman átérzett mü *Tölgyessy* erdőszéle (125), meg a „Mosó asszonyok", éppen ugy élvezet megfigyelni *Hegedüs* László ecsetének önkéntelen inspirált huzásait. Ilyen az ő 122-es öreg asszonya. *Vaszary* balatoni tanulmánya egy sugarat vet ránk a nagytehetségü magyar festő lelkéből. *Szlányi* Lajos apró szinvázlatai a borus vagy ragyogó láthatárról csupa naiv költészet, *Glatter* Ármin „Manicure"-ja (152) értékes miniature, egyébként finoman festett pikantéria, *Bruck* Hermina érdekes olvasmányba merült hölgye erős női müvésztehetséget dokumentál, *Nadler* Róbert parasztházikóin és Balaton táján a szabadban való festésnek bélyege ül és ugyanezt tapasztaljuk a *Knopp* Imre finom pasztelljén (174) is. *Ujházy* Ferencz két finom apróságggal, *Bruck* Lajos egy pompás hegyvidéki tájjal, *Grósz* Béla jó tanulmányfejjel, *Telepy* egy édeskés balatoni képpel szerepel. *Gergely* Imre antik nőalakja szilárd elhatározással van megrajzolva, valamint az *Éder* Gyula kissé kreolbőrü női aktja is. *Markó* Ernő az idén szorgalommal és szeretettel festett mocsaras tájakat és egy hangulatos temető-részletet, *Strobl* Zsófia egy jóképü apácát, mig a fiatalok közül ebben a teremben szivesen emlitjük fel *Reinhardt* Károly (151), *Balázs* Vera (114) és *Czapek* Brunó (176) képeit. Előrehalad *Papp* Emil és *Rónay* Kynga is s *Gulácsy* Lajos is fejlődik, de „Vicolo de la Cave" cimü képét nem fogadhatjuk el müvészi fejlődése utolsó szavául.

A harmadik teremben *Kacziány* mester néhány nagy stilusban festett éjjeli képet állitott ki s ugyanitt vannak *Zombory* Lajosnak szélesen megfestett állattanulmányai. *Kernstock* Károlynak „Szilvaszedése" (207) természetes és közvetlen, mig a müvész eszejárása tősgyökeres és magyar.

A szobrászok közül *Ligeti* néhány erősen meggyurt portréval, köztük a vigszinházi Hegedüssel, *Kalmár* Elza csomó apróssággal, *Telcs* a „Csók" cimü dombormüvel és *Kiss* György a Szent Gellért püspök gipsz-szobrával kér érdeklődést és elismerésre tarthat számot *Istók*, *Beck* Ö. Fülöp és *Kapás* Sándor is.

Megfejtőknek fontos értesités! Miután a megfejtők neveinek csak aránylag kis hely áll rendelkezésre, jövőben csak azoknak neveit fogjuk közölni, akik jutalmat nyertek.

Érdekes apróságok.

A franczia felekezeti-iskolák bezárása.

Párisban nyugodtabbak az emberek. A rendőrség elintézte a szerzetek és nővérek ügyét, a törvény értelmében, s nyugodtan szemléli vidéki kartársainak baját. Mert most vidéken zárják be a felekezeti-iskolákat s hogy ez nem egyszerű procedura, bizonyítja képünk, mely kitünően mutatja a felrevezetett tömeg zavargását és ellenállását.

Rózsa Sándor „becsülete".

Aki nem hiszi, hogy a hires alföldi betyárnak is volt becsülete, annak elmondjuk ezt a történetet.

Szatymazon élt egy Tótmolnár nevü gazdaember, ki ezermester hirében állott, mert minden baj kiigazításához értett. Ehhez állitott be Rózsa Sándor azzal, hogy reperálja meg a puskáját.

— Vidd máshoz, — mondta a gazda, — veled nem állok szóba.

— Aztán miért nem? — kérdezte a nagy haramia, az Alföld réme.

— Csak azért, mert elhajtottad a malaczaimat.

— Nem hajtottam el, böcsületemre mondom!

— Nem hiszem!

Rózsa Sándor mérges lett.

— No, hát ha nem hiszed, hát bebizonyitom. — Ezzel kikérdezte a gazdát és elindult vele keresni a malaczait. Nem kellett sokáig keresni, mert a hires rablóvezér jól ismerte a környék „lopói"-t. Félegyháza környékén felismerte a gazda jószágait.

Rózsa Sándor elővette a tolvajt.

— Hol szedted őket? — kérdé.

Nem kapott választ, mire elővette korbácsát és irgalmatlanúl elverte a tolvajt.

— Most aztán gyorsan hajtsd vissza a malaczokat Tótmolnár tanyájára.

Persze, hogy visszahajtotta. Csak rosszul esett neki, hogy Rózsa a háta mögött kegyetlenül „biztatta" a korbácscsal. Mikor aztán megérkeztek, ujra elverte a tolvajt, majd kirugta.

— No, ugy-e most már megreperálja a puskámat?

Meg is reperálta a puskát a gazda olyan jól, hogy két pandurt lőtt vele a betyár, mikor csak egyet akart.

A német szó.

Egy mezőföldi gazdaember Bécsbe ment, hogy fiát, ki ott mint huszár szolgálja a császárt, meglátogassa. Ahogy nagybüszkén halad az ő huszárfiával, egyszerre csak megáll egy divatárusbolt előtt.

— Tán venni akar valamit, édesapám? — kérdi a fia.

— Kéne valamit vennem, — mond az öreg, csakhogy nagy baj van ám.

— No mi az?

— Hát meghagyta az anyjukom, hogy Gyuri öcsédnek egy *házentróger*-t vigyek, de nem tudom ám, hogyan kéne nimetül mondani . . .

Pánczél-mellény.

Egy franczia divatárus valamelyik hires hazájabeli napilap hasábjain a következő újdivat-czikket ajánlja:

Életmentő mellény.

Finoman szövött anyagból készült pánczél-mellény. A század leghasznosabb találmánya, mely megvédi az embereket minden merénylettől, mert a mellényről a golyó lepattan. Kés nem fog rajta. Utazók, hirlapirók, rendőrök, gyárigazgatók és királyok ne hordjanak más mellényt, mint a pánczél-mellényt. Még anyjuk keblén sem volt biztosabb az életük, mint e mellény alatt, mely X. Y. czégnél, R . . . . utcza 14. sz. negyven frankért kapható.

Fontos megjegyzés. A pánczél-mellényt bárkin kipróbáljuk, illetve próbálja fel s mi rálövünk. Jótállás mellett.

A franczia felekezeti-iskolák bezárása.

Egy úr, ki nem ad el lepkét.

Egy előkelő bank igazgatója, Tarasp-fürdőn üdül feleségével együtt és sétaközben találkoznak egy elég tisztességes öltözetü emberrel, ki szebbnél-szebb lepkéket tar gombostűre tűzve és szorgalmasan lepkéz egy hálóval. Az igazgatóné azt hitte, hogy az idegen hivatásos lepkegyüjtő, és megkérdezte, nem adna-e el lepkéiből. Az idegen udvariasan sajnálkozott.

Később elmesélte az igazgatóné a lepkehálós úrral esetet dolgát és az éppen arra haladó idegenre mutatva, — boszankodóan mondja:

— Lám, a helyett, hogy örülne, amikor pénzt kinálnak neki, hát . . .

— Hja kérem, — szól közbe, akinek ezt elmondja, — már azon nem csodálkozom, hogy ez az úr nem akar kereskedni lepkékkel. Annak az úrnak nincs arra szüksége, mert az Rothschild lord, Londonból.

Aki farkasokból — él.

A foglalkozások annyi fajtáját ismerjük már, hogy alig hat ránk meglepetésszerüen, ha megtudjuk, hogy Mikle András mit beszél a foglalkozásáról. Farkasgyüjtőnek nevezi magát ez az oláh, és negyvenöt év óta kizárólag azzal foglalkozik, hogy a nyár elején bejárja a legmagasabb havasokat, fölkutatja a farkasfészkeket s kiszedi a kölyköket. Kissé veszedelmes foglalkozás, mert van farkasszülő, mely, ha közeledni érzi, olyan módon támad rá, hogy az Isten kegyelmétől függ az élete. Ilyenkor aztán felhasználja erős bunkóját, melylyel az állatot egy gyakorlott ütéssel a másvilágra küldi.

Lőfegyvert sohsem tart magánál.

Miklének elég szépen jövedelmez a foglalkozása. Atlag 25 farkasfiókot fog el minden nyáron. Ha a kölyköket állatseregletek számára eladja, darabjáért 15 koronát kap, — különben a megye is fizet neki 10—12 koronát az elfogott farkasok minden darabjáért, — mint külön jutalmat.

Feltünést keltő jegyzékeinket kivánatra ingyen, megküldi a „Magyar Kereskedelmi Közlöny" Budapest, Károly-körut

Ki ez?

Schmidt Adolf, János, Fülop, Henrik, casseli kereskedő, a casseli törkölyszállitó részvénytársaság igazgatója ellen csalárd bukás miatt elfogatási parancs adatott ki. Schmidt több izben volt Magyarországon, s igy erős a gyanu, hogy terhelt ezidőszerint is magyar területen van. Schmidt 42 éves, erős testalkatu; haja szőke és kétfele választott, bajusza szőke, jól ápolt, arczszine üde. Nagyon határozott és biztos fellépése van. Aki róla felvilágositást tud adni, tudassa ezt a budapesti rendőr-főkapitánysággal, esetleg „Tolnai Világ-Lapja" szerkesztőségével.

Kik nyerték a könyvtárakat?

A **„Háromszor iszik a magyar"** megfejtői közül az **I-ső könytárt**: **Szabó Béla**, tizedes, Nagy-Károly, 11. század, a **II-ik könyvtárt**: **Pölöskey Mariska**, Székesfehérvár, Szent-István-utcza 6., a **III-ik könyvtárt**: **Barssy Gyula**, Hódmezővásárhely, Cserkenye-utcza 18. sz.

Munkanélküliek harcza.

(Kép az 1-ső oldalon).

A képviselőházban tárgyalt munkanélküliek ügye a felkorbácsolt szenvedélyeket arra vitte, hogy érzelmüknek tüntetés alakjában adjanak kifejezést. E hó 11-én aztán a munkaközvetitő-intézet előtt csoportosultak a munkátalanok és közülük valamelyik kiadta a jelszót:

Menjünk a képviselőház elé!

Nagy lárma és vig dalozás közben indult meg a tömeg, mely akkor talán 600 emberből állott s a Kerepesi-uton át a Muzeum-körutra ment s igy került a képviselőház elé. Itt egy nagyobb rendőri kordon állott utjukban, mely sehogy sem volt inyjükre. Nagy zajt ütöttek tehát és egy kis parázs verekedést rögtönöztek. A rendőrök és az elkeseredett emberek között valóságos harczra került a dolog, melynél a kövek, meg tudja az ég miesoda, ütésre alkalmas szerek, nem kis szerepet játszottak. Talán borzasztó vége lett volna ennek a nagyobbszerü „tüntetés"-nek, ha a rendőrség, mely a verekedőket időközben bekeritette, tapintatos módon egérutat nem enged a tömegnek a bántatlan menekülésre. Képünk a Muzeum-körúti harcz jelenetét mutatja.

Ujitás! Ujitás!

Három nagy könyvtár kiosztása.

I. jutalom: 40 korona bolti árú remek könyvtár.

II. jutalom: Egy 30 kor. bolti árú könyvtár.

III. jutalom: 20 kor. bolti áru kitünő könyvtár.

A megfejtésben csak azok vehetnek részt, kik a helyes megfejtést és nevük beiktatasáert 10 fillért helyegben küldenek be.

A 10 filléres helyeg minden héten bekuldendő.

Képrejtvény

Mult lapunkban volt képrejtvény megfejtése.

„Uj földesur."

A „Tolnai Világ-Lapja" eddig megjelent összes számai **minden elárusitónál** valamint **kiadóhivatalunkban kaphatók.**

Felelős szerkesztő: Sass Ign.

Helyesen fejtették meg a „Tolnai Világ-Lapja" 11-ik számában megjelent **„Háromszor iszik a magyar"** rejtvényt a következők:

Albert V., B.; Andriska L., K.; Bányai K., B.; Bertalan B., Gy.; Berger B., Sz.; Berger G., B.; Csermák B., S.-T.; Butala M., K.; Cserényi E., E.; Dévai F., K.; Dickmann Gy., R.; Dintscher M., S.-T.; Élesdy B., B.; Eördögh M., P.; Fráter L., B.; Fabriczius A., S.-T.; Ferszigán J., B.; Okolicsányi P., R.; Fehér M., Ny.; Friedsám J., K.; Greskó G., Ny.; Gulyás A., U.-T. Herczeg I., S.-T.; Németh J., Cs.; Horváth M., B.; Hónikl J., K.; Janesa J., L.; Jurcsak F., K.; Kaulich R., B.; Krajcsovics Gy., N., Rosenberg B., N.-K.; Kocsis B., K.; Kozási R., B.; Kozsik L., N.-B.; Kovacsik I., D.; Kovács I., Kunovszky G., B.; Kutassy K., Gy.; Landa M., K.; Laszlo H., Ny.; Kosztin I., N.-K.; Kozsay E., M.; Karlheer E., Sz.; László H., Ny., Langer A., B.; Litska M., B.; Löwinger M., K.; Mrázik E., S.-T.; Mayer L., Cs.; Margitai I., K.; Máthé L., S.-T.; Mécher J., Cz.; Kramer B., B.; Menning S., N.; Mattacser J., P., Morgenstein L., M.; Morva K., B.; Molnár I., R.; Nagy I., P.; Protez J., N.; Nagy S., N.; Nagy B., D.; Vikohts J., P.; Osztreicher H., L.; Paulo J., S.-T.; Pósfai J., B.; Roth H., M.; Sárik R., Cz.; Kalmár Gy., Sz., Gayer V., Sz.; Serfőző J., N.; Sutő L., K.; Schneider E., Sz.; Schlesinger O., B.; Schulcz J., B.; Schwartz J., H.; Szenesy L., P.; Polónyi J.; R.; Puskás A., S.-T.; Szép Gy., K.; Szentimbrian J., B.; Szibiczky I., B.; Szedlacsek F., K.; Szőke Gy., Sz.; Talhán J., M.; Török J., H.-M.-V.; Antalik M., H.-M.-V.; Ujházy F., B.; Veres L., M.; Wagner F., B.; Wallner F., B.;

IDEGENEK LEGIÓJA.

Mintalyi: **Franczia zászló alatt.**

Elemények és kalandok az Equatoron, 448 oldalon a lehető legmeresztőbb és bamulatot érdemlő történetek, melyek elonyos tulajdonsága az, hogy szorul-szora igazak. **2** frt helyett **50** kr Diszkötésben **3** frt helyett **95** kr.

Czim: Magyar Kereskedelmi Közlöny, Budapest, VII., Károly-körut 9.

Otthon. Teljes kötet, gyönyoru képekkel és szamtalan elbeszélés. 3 frt. helyett 75 kr. a „Magyar Kereskedelmi Kozlöny"-nél, Budapest, Károly-körut 9.

Europa, irodalmi és nyomdai részvénytársaság Budapest, Ó utcza 12

TOLNAI
VILÁGLAPJA

SZEPIRODALMI KEPES HETILAP

38. szám. | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Károly-körút 9. sz., Első lépcső. | Népszerű kiadás

Zarándoklás névtelen hőseinkhez.

A budai honvéd-szoborhoz felvonuló egyetemi ifjuság átér a lánczhidon.

T. V.-L. saját felvétele.

Péter király megérkezik a katonai szemlére.

Péter ifjukori barátja, (akinek megigérte, ha valaha király lesz, udvari marsalljává teszi meg) beszélget a vezérkari tisztekkel.

Utczai tipusok. Az utczán fagylaltozó szerbek.

Tolnai Világ-Lapja saját helyszini felvételei.

Péter király trónra lépése.

Szerbiának már van uj királya. Sándor és Draga holttestei ott nyugosznak a temetőben, de nem messzire ettől a nép már az uj királynak, I. Péternek ujjong. Nagy ünnepségek közepette avatták királylyá I. Pétert. A királyválasztó nemzetgyülés egyhangulag őt kiáltotta ki királylyá és egy négy tagból álló küldöttség elvitte Karagyorgyevics Péternek Genfbe az örömhirt. E küldöttség tagjai közül kettő résztvett Sándor meggyilkolásában.

Másnapra Karagyorgyevics herczeg utra kelt Belgrád felé. Bécsen keresztül vitte a társaságot a vonat, amelyen Szerbia uj királya utazott. A pályaudvaron nagy néptömeg várakozott a vonatra, de az uj király nem mutatkozott. Igy történt Budapesten is. A kőbányai pályaudvaron megjelentek az itteni szerb konzulátus tagjai, a fővárosban lakó szerbek, kik üdvözölni akarták uj királyukat. De I. Péter mélyen aludt kocsijában. Ez természetesen a hü szerbeknek nem tetszett és elég hangos szóval fejezték ki elégedetlenségüket.

Belgrádban 21 ágyulövés jelezte, hogy megérkezett az uj király. A nemzeti zászlókkal és lampionokkal feldiszitett város utczáin ezrivel tolongott a nép, hogy láthassa az uj királyt. A pályaudvaron, élén Avakumovics miniszterelnökkel a kormány várta az uj királyt és néhány szonyi üdvözlés után megindult a menet a városba. Legelöl haladt gyönyörü hintóban I. Péter és a miniszterelnök, a többiben a diplomaták, államférfiak és a katonaság élén álló férfiak.

A belgrádi székesegyház előtt Innocenc metropolita a papság élén várta a királyt. A metropolita megáldotta az uj királyt, aki a tömeg lelkes zsiviózása közepette bevonult a fényesen kivilágott székesegyházba. Itt a rendes ezeremóniák szerint felkenték a királyt, mire ez a nemzetgyülésbe ment el. Itt ujból fogadalmat tett. Azután a Topesiderben volt katonai szemle, estefele pedig népünnepély.

Nagy napja volt ez Belgrádnak. A mily elkeseredéssel ölték meg Sándort, oly lelkesedéssel üdvözölték Pétert, ki a sajtó- és politikai vétségekért elzártaknak kegyelmet adott. Az uj király eléggé keresi a népszerüséget, és a jövő idők fogják megmutatni, vajjon I. Péter meg fogja-e valósithatni igéreteit.

Fényképeszünk az elmult héten Belgrádban tartózkodott, ahol néhány igen sikerült felvételt csinált, melyeket olvasóinknak bemutatunk.

A Feszty diszmü kiosztását már az 50. füzetnél megkezdtük.

A HÉT.

Harczban áll a munka a munka gyümölcsével, a tőkével. A tőke, a pénz nem más, mint az emberi munka felhalmozása, az emberi erő összetömörülése. Tehát a teremtője méltán követelheti, hogy illően bánjék vele.

Mindenhez, amihez a természet, az ész, a föld vagy a tudás nyujt csak emberi munka utján juthatunk és minthogy tehát a legbecsesebb kincse a földnek a munka; ámde az a munka, amely az ember milliók izmainak ereje, vérének fogyasztása, szervezetének elkoptatása utján terem, nem mindég kapja meg azt az ellenértékét, melyet az eltöltött időért méltán megérdemel; pedig ebben a szóban: «eltöltött idő» nyilatkozik meg minden bérharcz jogosultsága. Az ember nem évezredes élő fa, mely ezer tavaszt lát, ezerszer megifjul, ezerszer ujra él, az embernek csak egy ideje van, amely hamarabb elröppen, mint elérkezik. Az emberi szervezet egy ideig minden munkát elbir, de az az idő hamar lejár, és mihelyt a fiatal erő hanyatlik, vele kevesedik a jövedelem is.

Ha a munkásnak nincs módjában ereje fénykorában annyit keresnie, hogy azzal későbbi idejét biztosithassa, hogy gyüjthessen, ugy ereje fogytával, munkabirása csökkenésével együtt megérkezik végre a nélkülözés. Tehát nagyjelentőségü kérdés az mindég, ha a munkás napi bizonytalan kenyere dijául, a lehetőségig megfelelő fizetést kér. Amikor pedig száz meg száz ember a munkaszükség világában azt meri mondani: beszüntetjük a munkát, mert más fegyverünk nincs a tőke ellen, igaz okának kell lennie, melyet talán csak ő érez. Ha pár krajczárjával, szükölködéssel esetleges nyomorelviselésének tudatával szembeszáll a tőkével, amely könnyen felveheti vele a harczot, először birja, másodszor nagyon sok az ember, akinek nincs keresete és kész szolgájául áll a tőkének, mert az éhség kényszeriti, akkor annak a sokaságnak kell valami igazának lennie és a tőkének jól meg kell fontolnia a döntését.

Pedig abban az irányban oly könnyen tévedhet a hatalom. Nem gondolunk egyik sztrájkra sem, amikor azt mondjuk, egy-egy nagy szervezetben a munkás sztrájkja ellen még a szervezetben sinylődő hivatalnoki kar is állást foglal és azt mondja, mi, hivatalnokok, akik igazán rossz helyzetben vagyunk, nem merünk szólni és azok sztrájkolnak. — De elfelejtik, hogy azt a hivatalnokot saját hibája nélkül sem szombaton, sem elsején, ugy rövidesen nem hagyják kenyér nélkül; ő a maga nyomoruság felől legalább biztos, de a munkásság nagy zöme mindig a levegőben lógg. Szivleljék ezt meg azok, akik egy-egy szóval, odavetett megjegyzéssel is ronthatnak százak vagy ezrek sorsán. Aki teheti, támogassa szóval, békés megokolással, békitő szóval a sztrájkot, mert ezrek átka száll arra, aki az ugy is haragvó hatalmat még ingerli is a gyöngébbek ellen; mert végre is azok a gyöngék, adják a hatalom erejét.

Merénylet egy franczia iró ellen.

Marcel Prévost
[illegible] rálőtt.

Nagy feltünést keltett az elmult héten az a merénylet, melyet egy szegény, elhagyatott leány a hires franczia iró, Marcel Prévost ellen elkövetett. Prévost nevét minden müvelt ember ismeri. Prévost a franczia társadalmi életben is igen előkelő szerepet játszik, majd minden társadalmi mozgalomban élénk részt vesz. Ezért is vett tudomást az egész világ sajtója erről a merényletről.

Prévost-t néhány esztendővel ezelőtt gyöngéd viszony füzte Thuret Emmához, egy államhivatalnok özvegyének leányához. Később Prévost elhagyta a reményeiben csalódott leányt, ki azóta keservesen tengette szomoru életét. Midőn Thuret Emma megtudta, hogy Prévost megnősült, elhatározta, hogy csábitóján boszut fog venni. Néhány nappal ezelőtt Thuret Emma megleste egykori imádóját és közelről elsütötte reá revolverét. Szerencsére egy golyó sem talált. A leányt elvitték a rendőrségre, ahol zokogva mondotta el regényének történetét. Prévost ugyan nem tett a szerencsétlen leány ellen feljelentést, de azért törvény elé kerül a merénylet, mert ez hivatalból üldözendő cselekmény.

A merényletet követő napon Prévost párbajt vivott Thuret Emma fivérével, Thuret Tonyval. Ebben a párbajban Thuret jobb karján sérült meg.

A merénylet óta a párisi társaság sokat foglalkozik Prévost-ul, kinek arczképét egy nekünk beküldött fényképről [illegible]

Hidavatás.

Zuhogó eső rontotta meg a főváros uj hidjának megnyitó-ünnepét és azért az ünnepség képe, az uj hid és feldiszitett környéke, a mennyire az eső ellen való védekezés megengedte, igy is szép látnivalót nyujtott a jelenlévőknek. A pesti hidfő előtt, a kordonnal körülzárt bejáratnál tölgyfalombos, hatalmas diadalkapu emelkedett, középen a magyar czimerrel s nemzetiszin lobogókkal pazarul földiszitve. Jobb oldalt a királyi sátor állott, a melyhez vivő utat szőnyeg borította. Nagy nemzeti zászlók voltak kitüzve az örökzöld növénnyel körülvett sátor köré is, a melynek fehér, aranyfestésü

A forgalomnak átadott Erzsébet-hid a felavatás napján.

födeléről tiborszin drapériák omlottak alá. Baloldalt állott a hatalmas tribün, a melyet a kereskedelmi minisztérium a meghivott hölgyek számára épitett. Magán a hidon, a két ivtartó oszlop között, mind a pesti, mind a budai oldalon, széles lobogó lengett, mig a hid két karját végesvégig apró zászlókkal diszitették. A hidfőt környékező paloták, a régi városház-tér házai is föl voltak ékesitve szőnyeggel, virággal, lobogóval.

Reggel félkilencz órakor volt az egyházi szertartás: Kirner Károly belvárosi apátplébános nagy segédlettel megszentelte az Erzsébet hidat. A megáldás után megérkeztek a meghivott vendégek.

Tizenegy órakor érkezett meg József kir. herczeg fogata a sátor elé. A kocsiból elsőnek Klotild kir. herczegasszony szállott ki.

Farkas János képviselőházi terembiztos esernyőt tartott a kir. herczegasszony feje fölé, a ki igy sietett a sátorba. Nyomban utána lépkedett József kir. herczeg. Az üdvözlések után Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter beszédet mondott, József kir. herczeghez, a mire az lendületes beszéddel válaszolt. Azután kiséretével együtt visszaült kocsijába és lassu lépésben hajtatott át a hidon. A budai oldalon lelkes éljenzéssel fogadta a nép. A mint a megjelent méltóságok fogatai is áthaladtak, mind a két oldalon föloldották a rendőri kordont s az uj hid egyszerre benépesült. Lelkesen lármázó, óriási gyermekcsapat és mezitlábas napszámos nép futott a hidra mind a két oldalról s érdekes látvány volt, a mint a két csapat a hid közepén, mint két nagy hullám, egymásba olvadt. A megnyitás napján mindenki ingyen használhatta a főváros hatodik, legszebb hidját.

Elbeszélés.

A szegény emberek pártja.

Irta Thury Zoltán.

A villamos kocsi üresen indult el a végállomásról. Vörös lámpája erőszakosan furta bele magát, a ködös, szürke sötétségbe. A kocsi elején hegyesre faragott tuskó forma alak dirigálta a fékezőt. Azért volt ilyen különös formája, mert fejére huzta a szürke köpenyeg csuklyáját s ebből csak a szemeit meresztette bele az utba, folyton lármázva a csengővel, akár észrevett maga előtt valakit, akár nem, inkább csak azért, hogy valami hangot halljon. Hátul a kalauz a pénzét számolta. A táskájából kivett egy csomó hatost s egyenkint átolvasta a másik kezébe. Nem ment nagyon könnyen a munka. Az arczán meglátszott, hogy nagyon megkinozza az eszét ez a sok hatos. Mikor végzett velük, a jegyeket vette sorra. Megnézte, hogy melyik mennyi maradt, megint összenézegette a pénzét s elkomorodott. A káros ember csendes töprengése ült az arczára. Mikor aztán hiába nézegette a pénzt, meg a jegyeket, sehogy se akart rendbe jönni a dolog, visszacsapkodta az egészet a táskába s dühösen rángatta meg az állomásokon a szijat, amelynek végén a kocsivezető csengőjére billen rá a kalapács.

Egyik állomáson egy földije kapaszkodott föl a kocsira.

— Ni ni, Rácz ur, — mondta a kalauz. — Micsoda szél hordja erre mifelénk?

Itt lakom a Palánk-utczában.

Bádogos még mindig, vagy talán hogy valami hivatalt vállalt, teszem fel, hogy diner lett, vagy mi...

Csak a mesterséggel szegénykedem, verje meg az Isten. Mikor is találkoztunk utoljára, van vagy hét-nyolcz éve, ha nem több. Azóta már kétszer voltam mester. Most már megint csak benn dolgozom a fedőgyárban. Nem boldogulhat az ember. Itt a fábrikában mindent olcsóbban megcsinálnak. Komisz munka, ráfujnak s behorpad, hanem olcsó. A szegény ember még hozzá se fogott s ezek itt már készen vannak vele. Meg szép is. Olyan fényes minden edényük, mint a tükör, agyonnyomják az embert.

— Ugy?

— Agyon. Inaskodik az ember, meg vándorol, hogy majd leszakad a lába, aztán próbál, meg kinlódik s ez a vége. Szerencse, hogy meghalt az asszony...

— Elhalt szegény?

— El, el. Isten nyugtassa meg. Magának itt, látom, jól megy dolga. Ha fárad, hát megvan érte a szép fizetése, biztos...

A kalauz a számadására gondolt s megint elkomorodott.

— Éppen azt számitgatom, hogy nem találok hetven krajczárt. Tán hogy egy koronát adtam vissza hatos helyett... Olykor-olykor ugy megrohanják az embert, hogy elveszti a fejét. Hiába kiabálok, hogy tele van a kocsi, nincs hely, az urféle tolakodik, aztán fizethetek. Az embernek csak két keze van, nem négy, mint a majomnak, szakitom a jegyet, szakitom, fizetnek, sürgetnek, leczáfolnak, elől-hátul le- meg felugrálnak, aztán ismerd ki magad. Az ipar csak mégis ipar. Nincsen annyi sok emberrel kellemetlenkedése, nem szidják az urak...

— Nem, csak még azt a kis pénzét is lehuzzák a kárba. Rosszul vágod a lyukat a bádogba, fizetsz, behasad a fedő széle a kalapács alatt, fizetsz. Tiz krajczár, husz krajczár, ötven krajczár, sir az ember, amikor a hét végén elszámol. Maguknál nincs kár...

— Nincs, hanem ha felir a rendőr, mert sok a kocsin az utas, a kalauz felel érte, ha nyitva marad valamelyik ajtó, a kalauzt büntetik, ha az urak felugrálnak menetközben, az is az én bajom. Az ipar mégis csak ipar... Ha az ember dolgozik, hát csak hasznát látja...

Sóhajtott s a zsebeit kezdte kikutatni, hogy talán valahol megtalálja a hetven krajczárt. A bádogos is biztatta.

— Ott, ott, csak keresse. Nem nyelte el a föld.

— Nincs, csak éppen hogy próbálok ugy vaktában, hátha a kezembe akad.

— Talán a bélésbe csuszott.

Egy darabig hallgattak. A kalauz még mindig a zsebeit kutatta sorra, a bádogos pedig a lámpába bámult s szinte látni lehetett a szemein keresztül, hogy hogyan őröl meg lassu munkáju agya valamit, amit már mindjárt elmond, csak egészen készen legyen vele.

A kalauz befejezte a keresést.

— Nincs, mondom, hogy nincs meg.

— Azt meg én mondom magának, czimbora, hogy bolond, aki tovább is vár. — Közelebb huzódott a kalauzhoz, csak ugy szokásból körülnézett, hogy nem hallja-e valaki és beszélni kezdett a másik panaszos embernek egy csomó háboruskodást, amire mind a ketten fölmelegedtek s ugy néztek egymásra, mintha lázuk lenne.

— Van már a szegény embernek is pártja, oda be kell menni. A báró megy a bárókhoz, a gróf a grófokhoz, miért ne álljon a szegény ember is a szegény ember mellé. Igaz, nem igaz? Ha sokan vannak együtt, majd csak kiokoskodnak valamit. Igy csak nem mehet a világ végéig... Én is mennék, hanem nálunk betiltották. Az igazgató kihirdette, hogy mindjárt kicsapja a gyárból azt, aki elmegy a szoczialistákhoz. Azt a kis falat kenyerét csak mégse hagyhatja az ember. Maga fiatalabb is, meg jó formája van...

A kalauz a saját gondolatmenetét követve, szórakozottan ujra nekiesett a zsebeinek s csak ugy magához beszélve, töprengett a baján.

— Nincs meg, a Jézus verje meg, hova lett...

— Majd lenne akkor pénz, meg minden...

Nem beszélhetett tovább, mert a kocsi lépcsőjére fölugrott egy rendőr. A kalauz szolgálatrakészen nyitotta föl előtte az ajtót, a bádogos pedig behuzódott a tulsó sarokba s hallgatott. A rendőr oda se nézett, nekivetette a hátát a kocsi korlátjának s egy-két szót beszélt a kalauzzal.

— A negyvennégyest ma bejelentették nálunk. Nekiment a hatvanhetesnek. Kutya köd van. Haza megy most?

— Nem, még két utam van. Maga már kiállott?

— Ki, ideje is, harminczhat óra óta nem vetettem le magamról a ruhát. Nagy a strapa mostanában az ui főkapitánynyal.

A bádogos közelebb ment. Megcsillant a szeme s most már ő is beállott a beszélgetők közé.

— Sok a munka?

— De mennyi.

— Talán nincsenek elégségesen?

— Még kétannyinak is akadna dolga.

— Hát ez az, lássa, ez az, amiről én beszélek. Itt a földivel éppen egy kicsit kibeszéltük magunkat. Már kétszer dolgoztam a magam kezére, aztán belebuktam s ugy vagyunk vele, hogy akik nagyobb urak nálunk, azt hiszik, hogy a szegény ember barom, hát hogy meg kellene mutatni nekik, hogy még se vagyunk éppen bitang jószág. Azt beszéltük itt a földimmel, hogy ha van a szegény embereknek pártja, hát bele kellene menni. Nekem igen-igen bajos, mert hát a gyár ellene van, meg itt a komám se igen teheti, kicsapnák a helyéből; ugy kellene megkezdeni a dolgot, hogy a rendőr urak egyszerre csak mondanák meg, hogy az Istennek magának se lesznek kutyái a főkapitánynak, meg a minisztereknek...

A rendőr rábámult a rongyos kis emberre s elgondolkozott azon, amit hallott...

— Hogy nem leszünk kutyája senkinek...

— Azt hát, odavágni nekik a pléhtáblát, aztán könnyen menne minden. A többit elintéznők. Ha maguk nem lovagolnának rá az emberre, meg össze nem taposnák, nagyobb lenne a szegény emberek pártja.

— Nem tapossuk mi.

— Nem-e?

— Nem jókedvünkből.

— Maguknak se lehet valami gyöngydolguk. A jó ruha, meg a fütés, hát aztán még mi. Maguknál se más az ur, mint másutt, csak lehuzzák a kis pénzüket erre-arra, amikor aztán élni kellene, hát nincs.

— Nincs bizony...

— No hát! Nem jobb lenne ugy, ahogy én mondom!

Valahol a gyalogjárón kiabáltak. A lármára a rendőr odapillantott a bádogosra, mintha csak ez a szegény kis ember zajongott volna.

— Ne beszéljen össze-vissza annyi szamárságot.

Felelni már nem lehetett neki, mert leugrott a kocsiról. Ujra ketten maradtak. Tovább már nem beszéltek s amikor a kocsi járása lassabb lett, bucsuzni kezdett a bádogos.

— Hát az isten áldja, földi.

A kalauz csak ugy utána pillantott, mintha valami idegen lett volna s mikor megint beleindult a kocsi a ködbe, kiforgatta a zsebeit s elölről kezdte a keresést.

— A bádogos a gyalogjárón ment tovább. Mikor a kocsi elrohant mellette, utána kiáltott:

— Hát csak gondolja meg, földi, amit arról a dologról mondtam.

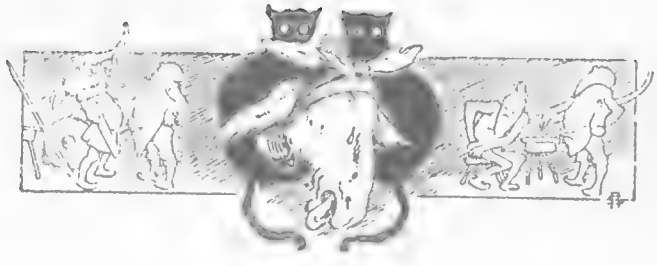

Magyar ujságkiadók.

A magyar ujságkiadók egy tekintélyes csoportját mutatjuk be lapunk mai számában. Az ujságirók testvérei, az ujságkiadók, kik 1899-ben Zilahi Simon elnöklésével egyesületet alakitottak, hogy a czivilizáczió leghatalmasabb előmozditójának, a sajtónak érdekeit megvédjék, előmozditsák. Az ujságkiadók egyesületének hivatalos czime: „Magyar Ujujságkiadók Országos Szövetsége" s több mint 190 ujságkiadó a tagja, ami élénk bizonyságot tesz arról, hogy az egyesületre szükség van. Ez évi május 24-én tartotta a szövetség ezidei évi közgyülését, melyre a fővárosba seregleltek az ujságkiadók, hogy ügyes-bajos dolgaikat megbeszéljék. A közgyülésnek azokról a tagjairól, akik mindvégig ott maradtak, a gyülés után sikerült felvételt készitett Erdélyi fényképész. A képen ott van a vezetőségből Wadnai Henrik, a Pesti Napló igazgatója, ki a szövetség buzgó titkára, Zilahi Simon, a Budapesti Hirlap vállalat igazgatója, a szövetség elnöke, lelke, vezére Wolfner József alelnök, az Uj Idők kiadója, Nagy Sándor alelnök Pécsről, Lenkei Zsigmond a szövetség jegyzője hivatalos és kitünő szaklapjának szerkesztője. Dr. Marton Sándor egyesületi jogtanácsos.

1. Vadnai Henrik (Pesti Napló.) 2. Tolnai Simon (Magyar Kereskedelmi Közlöny.) 3. Lenkei Zsigmond jegyző (Kakas Márton.) 4. Mayer Rezső (Torontál Nagybecskerek.) 5. Marton Sándor dr. ügyész. 6. Wolfner József alelnök (Uj idők.) 7. Zilahi Simon elnök (Budapesti Hirlap.) 8. Nagy Sándor alelnök (Pécsi Napló.) 9. Sümegi Vilmos (Magyarország.) 10. Nóbel Adolf (Tatatóváros és Vidéke) 11. Pajor Mátyás (Uj Hirek.) 12. Székely Viktor (Uj Hirek.) 13. Laszky Ármin Szabadság Nagyvárad.) 14. Makkay József (Tiszántul Nagyvárad.) 15. Gerő Mór (Pénzügyi Tanácsadó.) 16. Pető Lajos (Bácsmegye Zombor.) 17. Gerő József (Országos Hirdetési Közlöny.) 18. Kaszap Géza (Magyar Hirlap.) 19. Vadász Henrik (Friss Ujság.) 20. Benkő József (Magyar Figaró.) 21. Hartmann József (Budapesti Napló.) 22. Goldberg Gyula (Pápai Lapok.) 23. Spitzer Béla (Komáromi Lapok.) 24. Engel Lajos (Szegedi Napló.) 25. Boros János (Aradi Közlöny.) 26. Nagy Dezső (Gazdasági Lapok.) 27. Hoffman M. Mihály (Adóügyi Lapok.) 28. Juttasy Ödön (Molnárok Lapja.) 29. Illés József (Magyar Nemzet.) 30. Ekker Lipót (Vasuti és Hajózási Lapok). 31. K. Paur Ödön (Veszprém vármegye.)

Beiruti események.

Kis Ázsiából az elmult héten igen aggasztó hirek keltek szárnyra, melyek, mint későbbi tudósitások jelentették, csakugyan megfeleltek a valónak.

Beirutból, a Libanon mellett, a konsuli táviratok egybehangzóan jelentették, hogy ott a madrai városrészben **keresztények és mohamedánok közt összeütközés volt**, mely alkalommal rendőrség és katonaság lépett közbe. **Harmincz ember életét vesztette** és sokan megsebesültek, legnagyobbrészt fegyvertüzelés által. Resid bej váli, aki nyári tartózkodásra a Libanonon időzött, visszatért Beirutba és vizsgálatot inditott. A konstantinápolyi diplomácziai missziók fejei közül néhányan ma már felszólaltak a portánál. Az összeütközés hire nem lepte meg az itteni diplomácziai köröket, mert a legutóbbi időben a beiruti konzulok ismételten jelentették politikai gyilkosságokat és a mohamedánoknak a keresztények elleni ingerült kedvét és fenyegetéseit.

A legujabb konzuli táviratok azt jelentik, hogy a **keresztények öldöklése tart a különböző városrészekben**. Hir szerint nagy félelem uralkodik és a kereskedelem és forgalom zavarást szenvednek. A mohamedánok a Libanonba menekülnek. A konzuli testület tagjai egy gyülésében elhatározták, hogy ajánlani fogják Resid bej válinak a nagykövetek közbenjárása által való azonnali visszahivását a kormány által és sürgetni fogják ennek helyettesitését Vazim basa damaszkuszi válival. A gyülés elhatározta, hogy esetleg az amerikai admirálistól is védelmet kér a franczia gyarmatok számára, aki 500 főnyi partra szálló hadat fog rendelkezésre bocsátani.

Az amerikai hadihajók harczra készek és más tengeri hajókra is számitanak. A mohamedánok és sziriai keresztények között létező feszültség, mely történelmi és helyi okoknál fogva már régi idők óta uralkodik, mindenképen a maczedon mozgalomtól előidézett hangulat visszahatásának tekinthető. A jelenlegi váli közigazgatása valóban nagyon rossz. A portát már 14 napja több diplomácziai helyről figyelmeztették a beiruti kritikus helyzetre. A törökök érdekében sürgősen szükséges a megnyugtatás, hogy a nyugtalanság ne terjedjen a belső terület felé Dumaszkuszig és ne harapódzék Szmirnáig, melynek környékén krétai kivándorlók laknak, a mely már magában véve is nyugtalan elem. A porta és a Yildiz (külügyminiszterium) ez érdemben mindenfelől nyert tanácsokat.

Dankó Pista temetése.

A dalköltő a halottas kocsin.

Kedden, március 31-én délután temették el az ábrándoslelkü Dankó Pistát. Utolsó útjára elkisérték a muzsikusok, a budapesti és alföldi czigány zenekarok képviselői, irótársai, akik annyi szeretettel segitették pályáján és később betegségében. A Pauler-utczai gyászház és környéke egészen megtelt az egykori tisztelők seregével, akik most könnyezve álltak körül a ravatalt. A megboldogult egyik tisztelője volt Aschenbrenner József segédlelkész is, aki az udvaron felállitott barna érczkoporsót beszentelte.

A szertartás alatt a Népszinház kara énekelt majd a lelkész imát mondott, amelynek elhangzása után Herczeg Ferencz lépett elő, és szivreható hangon búcsuztatta el a drága halottat.

Herczeg után B. Fejér Jenő tartott beszédet a zeneköltők részéről, mire a koszorukkal megrakott koporsót a gyászhintóra tették. Aztán megindult a rengeteg tömeg a pesti oldal felé. Az egyesült zenekarok Rácz Pali vezetése alatt rázenditettek Dankó Pistának erre a három nótájára: «Most van a nap lemenőben...» «Eltörött a hegedüm...» s «Volt nekem egy szép szeretőm...»-re. Az óriási emberáradat alig tudott mozogni, különösen az Alkotutban, ahol a zenészek is kénytelenek voltak a szomoru dalokat abbahagyni. Közel háromnegyed hat óra volt, amikor a beláthatlan menet a pesti oldalra ért, mialatt a czigányok a szomorubbnál-szomorubb Dankó-nótákat játszották, a Fürdő-utczán s Váczi-körúton végig a nyugati pályaudvarhoz ment. A koporsót ott egy teherkocsiba helyezve, Szegedre inditották. A halottat az elhunytnak családtagjai, valamint Pósa Lajos, Tömörkény István és a szegedi küldöttség kisérték.

A szegedi pályaudvaron az ottani, továbbá az aradi, vásárhelyi és temesvári czigányzenekarok várták a koporsót és zenével kisérték be a városba, a Kulturpalota elé. Itt a diszszertartást Varga Ferencz apát végezte öt pap segédletével. Azután Pósa Lajos lépett a koporsó elé és fájdalmas hangon vett búcsut a halottól. Azután kiment a gyászmenet a temetőbe, ahol a magyar dalpoétát átadták az örök nyugalomnak.

Zrinyi Béla az utiruhájában.

Gyalog a föld körül.

Egy fiatal postatiszt, Zrinyi Belának hivják, nagykanizsai fiu, akinek a családja azt tartja, hogy rokonságban is van a nagy Zrinyiek véreivel, elindult, hogy gyalog járja körül a világot és keresztül akarja szelni Tibetet.

Most ment át Szerbiába, ahonnan utiránya: Bulgária, Török—Görögország, amin át Ázsia, Amerika, Ausztrália, Afrika után Európa és vissza Magyarországba. Időtartam öt év, podgyásza, mit magával visz, 20—25 kg. Nagyobb városokban felolvasást tart. Czélja tanulmány.

Egyik képünkön az utazó ruhájában mutatjuk be, a másikon pedig az arczképét adjuk.

Zrinyi Béla.

Érdekes hirek és képek
messze földről és a nagyvilágról.

A cibéta.

(Cibetmacska vagy cibetnyest.)

Afrikában, főleg Felső- és Alsó-Guineában, valamint Kelet-Indiában és a keletindiai szigeteken honos egy érdekes ragadozó állat, mely középfaja a nyestnek és a macskának: a cibéta, a melyet máskép

A prédáért harczoló cibéták.

cibétmacskának is hivnak, mert nagysága ugyan egy középszerü kutya nagyságát éri el, de külseje és gész természete a macskáéhoz hasoló. Nem is annyira nappal, mint éjjel jár prédára; nappal alszik, hanem amint bealkonyodik, elindul vadászatra és bámulatos ügyességgel fogja el a madarakat és a kisebb állatokat. Az első harapása, melyet az áldozaztán tesz, biztos és feltétlenül azonnal halált hozó; mert amint az állatra ugrik, azonnal keresztül harapja a koponyáját, kikapja egy pillanat alatt a velejét. Legelőször felnyalja a prédája kiömlő vérét, azután fog csak hozzá kényelmesen, lassan annak elköltéséhez. Habár a cibéták elég jó barátságban élnek egymásközt, de ha préda elfogyasztás közben talál egyik a másra, akkor elkeseredett harcz folyik köztük a prédáért.

Előbb egymásra mered a tekintetük, azután mérgesen fujnak egymásra, majd egymásra ugranak és mint valami gombócz hempergenek a földön, hol az egyik, hol a másik van alul, amig végre az erősebb elüzi a gyöngébbet; a legérdekesebb azonban az, hogy az elkeseredett harczból, melyről a szemlélő azt hinné, hogy mindkettő kimulásával fog végződni, mind a két fél csak kisebb sérülésekkel kerül ki, inkább csak birkóznak, mint egymás életére törnek.

A cibéta igen erős mosusz- és pézsma-illatot terjeszt; a pézsma-anyag a hasa alatt levő mirigytáskájában van. A cibétát ezelőtt nem csak Ázsiában becsülték meg nagyon mint orvosságot nyujtó állatot, hanem még Európában is mint illatszert, anyagáért kedvelték. Afrikában és Ázsiában ma is gyakori eset, hogy ketreczben tartják a cibétát, hogy illatanyagot nyerjenek belő

A fegyverbe öltözött szerzetesek.

A hires franczia festő Robinet, mindig nagy szeretettel foglalkozott a trappisták életével, annak sok mozzanatát megörökitette, de mindennél nagyobb lelkesedéssel örökitette meg azt a jelenetet, mikor az 1870-iki porosz-franczia háboruban Franczia-országnak minden karra szüksége volt, a trappistákat fegyverbe öltöztették.

A szótlan, néma szerzet erős és fiatal tagjai felfegyverkezve, katonás sorban mutatkoztak be a századosnak, aki megdicsérte szerzetes létükre katonás voltukat.

— Legyenek fegyverbe és harczra készen, hogy ha esetleg a barbár poroszok betörnének, hogy szent kincseinkben megraboljanak.

A kép ép ezt a jelenetet mutatja be.

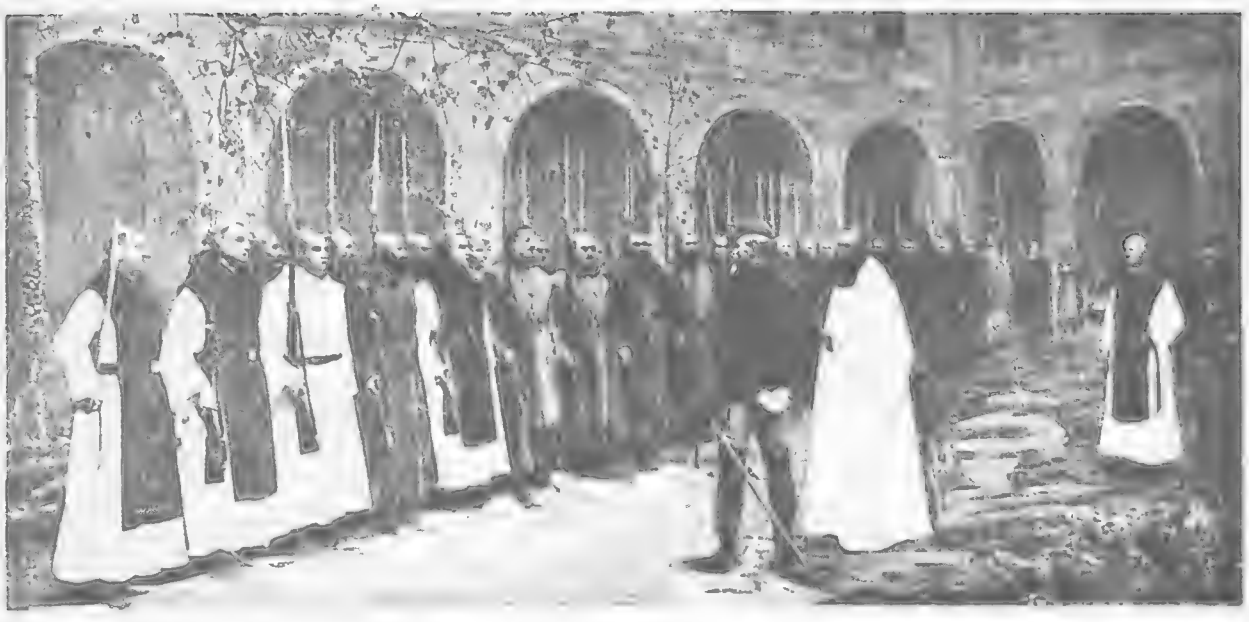

A fegyverbe öltözött szerzetesek.

Tolnai Világ-Lap

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: A Házi Kincstár, Gyermekvilág és Aranyifjuság mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor. fél évre 8 kor. Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Károly-körut 9. * A hirdetés nonpareille számitással történik, 1 hasáb 1 sor 24 fil.

IV. évfolyam. Budapest, 1904 május 15 20. szám.

Jókai halálára

A legszebb emberi élet bevégződött; a bűbájos május egy estéjén — az elmult csütörtökön — Jókai Mór igy szólt: „most aludni fogok“. És amikor az óramutató — melyet még ő igazitott meg — esti kilencz órát és husz perczet mutatott, megszünt a legszebb, legtartósabb boldogságu, legérdekesebb élet, a világ legelső mesemondója e rideg földről a másik gyönyörü és rejtelmes világba tért.

Megrémülve, káprázó szemmel nézem a Jókai földi alakjának e földről való eltávolodását és kérdem, vajjon lehetséges-e ez? Aki mindnyájunk között megkülömböztetés, szinte más törvények szerint élt és alkotott, a zord emberi törvény reá is érvényes? Aggastyán volt, összetört, a teste kifáradt, az életet annak legutolsó határáig kiélte és kiélvezte — háborgó sziv, nyugodj bele! Hiába biztatom, nem tud, mert elképzelni nem birom a Teremtő Erőnek hirtelen való letünését és elpárolgását. Ötven esztendő alatt egy egész külön, gazdagon benépesitett világot alkotott az, akire most az orvosok egyszerüen kijelentik, hogy egy közönséges, rendes, influenzás tüdőgyuladás megölte. És hajh, ez a való igazság és amikor a „Világlap“ olvasóinak jelentem, hogy a magyar irodalomnak többé királya nincs és elment közülünk az, aki egymaga többet ért, mint összevéve mindannyian, akik itt maradtunk — odaállok a pompás ravatal elé és nincsen többé könyem, nincsen többé bánatom, megnyugszom a gondolatban, hogy az, aki most pihenni tért, minden munkáját elvégezte s amiért elküldeték, azt végrehajtotta. Ő már pihenhet — senki nála többet nem dolgozott. Ő már aludhatik: miután álmainknak és ábrándjainknak ura lett.

Koporsója felett a sírt már behantolták, de Jókai nincs a sírban, nincs a koporsóban, ő kivül maradt: a nyelvben, amit beszélünk, a szerelmes levélben, amit fiatalok egymásnak irnak, szüz lányok ábrándjaiban, tüzes fiatalok szerelmi vallomásaiban, hazafiasan szárnyaló beszédekben és a magyar irók munkájában, akik akaratlanul is — sokszor hütlenül is — az ő gyermekei mind. Eh, sem a koporsótól, sem a haláltól nincs mit őt félteni; ez összeroppant aggastyánnak, e nagyszerü halottnak — az örökifjuság, a friss halhatatlanság jutott. Ő volt az örökifju sziv, a májusi ábránd, a tavaszi hullám, a földön járó, de a felhők felé törő szerelem . . .

Bródy Sándor

Jókai halála

Riasztó hir járta be e hó másodikán este a fővárost s nyomban az egész országot: Jókai nagy beteg.

Másnap reggel mindenki csak egy dolog felől kérdezősködött, Jókai hogyléte felől. Sajnos, a hirek nem voltak vigasztalok. — A magyar irók királya hazaérkezett Nizzából, meghült, tüdőgyuladást kapott és orvosai nem tudtak vigasztaló véleményt mondani, bár maguk sem tudták, hogy a magas korban minő fordulat következhetik be. Három napig tartott a bizonytalan állapot, mely a harmadik napon már csalóka reménynyel kezdte kecsegtetni az orvosokat, a laikusokkal egyaránt. Javulás állott be; de a javulásra bekövetkezett az a fordulat, melytől az orvosi tudomány félt.

Ime a gyászeset bekövetkezésének lefolyása:

A haláloságyon.

Az utolsó nap hajnalában három órakor a beteg álomba merült, amelyből a lélegzés zavarai miatt már négy órakor fölébredt. Erős nyugtalanság fogta el s álmatlanságról panaszkodott feleségének. Hat órakor arra kérte álmatlanságtól kimerült feleségét, hogy nyissa föl kissé az ablakot, friss levegőt szeretne szivni. A nagy hálószoba utolsó ablakát föl-nyitották, amelyen át friss reggeli levegő áradt be a szobába. Jókai balkarjára föltámaszkodott és gyermekes örömmel szivta a friss levegőt.

Ezután ismét szendergett egy kissé s ugy nyolc óra tájban ébredt. A feleségét, aki ott ült az ágya mellett, megszólitotta:

— Édes Bellácskám, szépen kérlek, keresd csak elő, s add ide nékem a könyvszekrényemből a «Lőcsei fehérasszony» regényemet.

— Minek az neked most, édesem?

— Ejnye, hát nem emlékszel, hogy még Nizzában megigértem, hogy dramatizálni fogom a Népszinház számára?

— Ugyan, de csak nem most?

— Éppen itt az ágyban kényelmesen elvégezhetném.

— Gyönge vagy te most erre.

— Ha ugy gondolod, akkor máskorra hagyom.

Nyolc órakor bement dr. Stricker, hogy ismét megmérje a hőmérsékletét, s most ő vele folytatta a beszélgetést:

— Kedves doktor ur, ma olyan jól érzem magam, hogy már dolgozni kezdhetnék. Nagy koncepciók járnak a fejemben.

Majd azután megkérdezte:

— Mit szól hozzá, nem tenne-e jót nekem, ha egy kis hal- vagy rákpástétomot ennék?

— Majd néhány nap mulva, méltóságos uram, — felelte az orvos, amibe azután belenyugodott, mint mindenbe, amit néki a felesége vagy orvosa mondanak.

Reggelenkint általában frissebb szokott lenni, délelőtt azonban elbágyad, de akkor is csodálatos türelemmel fekszik ágyában. A nagybeteget dr. Stricker reggel is megvizsgálta. Délelőtt féltiz órakor dr. Korányi Frigyes egyetemi tanárral konziliumot tartottak fölötte, amely azt konstatálta, hogy a beteg állapota általában javult.

A konzilium után igen barátságosan bucsuzott el Korányi Frigyes tanártól, aki este nyolcz órára jelentette be legközelebbi látogatását.

Egy ideig még beszélgetett Jókai és a zsebóráját kérte a feleségétől. Az órát párnája alá tette. Miközben egy csésze levest elfogyasztott, elpanaszolta háziorvosának, hogy már tiz nap óta nem ehetett kenyeret. Ezt Jókai nagyon szerette.

Az orvosi vizsgálat után egyre bágyadtabb lett a beteg s a rövid ideig tartó beszélgetés után lehunyva szemét, látszólag álomba merült.

A beteg költő délután 1 órakor erős huslevest ivott, azután rövid félóráig lehunyt szemmel, nyugodtan feküdt ágyában. Később kérte, hogy nyissák ki az ablakot s féloldalra dülve szivta a friss levegőt. Azután keveset beszélt, de szeme elevenül tekintgetett szét s látszott rajta, hogy komoly gondolatokkal foglalkozik.

Esti hat óráig senki nem is sejtette, hogy Jókai Mór nem éri meg a holnapot, sőt ellenkezőleg, fokozódott a teljes felgyógyulás reménye, mert a háziorvos kétségtelenül megállapitotta, hogy a tüdőgyulladás veszedelme már csaknem egészen megszünt. A köhögő-inger erősebb lett s ennek következtében a váladék bővebb, ami jó jel.

Maga Jókai legkevésbbé gondolta, hogy a halál rövid idő mulva lesujt reá. Hat órakor ágyához hivatta dr. Strickert, tejet kért, amelyet jóizüen elfogyasztott. Délután kaphatott először tejet. Azután kérdezősködött egészsége állápotának egyes fázisairól, s több kérdésével bizonyságot tett amellett, hogy önmagát is megfigyeli, s teljes öntudattal gondolkozik. A beszélgetést igy végezte:

— Most befordulok, aludni fogok.

Az orvos segitségével a falnak fordult, baloldalára feküdt s ugy látszott, hogy elszundikál.

Mindenki meglehetősen nyugodt volt a lakásban, s amikor — félhét után — Hegedüs Sándor tudakozódott, azt felelték neki, hogy a beteg a legjobb uton van a javulás felé. Dr. Stricker is annyira nyugodt volt, hogy kiment az előszobába a szobalány hivására. Egy fővárosi asztalos jelentkezett, aki elmondta, van neki egy gyógyitószere, amely a végső esetben biztosan használ. Az orvos mosolyogva utasitotta el:

— Köszönjük jó ember, de a beteg, hála Istennek, már javulófélben van.

Nyolcz óra felé járt az idő, amikor Korányi Frigyes megjelent, hogy a délelőtti meg-

Jókai a feleségével otthon.
Jókai születésenapjának 78-ik évfordulója alkalmával készült felvétel.

egyezés értelmében a háziorvossal együtt megejtse az ujabb vizsgálatot.

Jókainé látható aggodalommal fogadta a professzort, aki meglepődve kérdezte:

— Miért remeg ugy? Hiszen jobban van a betegünk.

— Nem tudom, mi van velem, — felelt Jókainé — de egész nap féltem a mai estétől.

Annyira izgatott lett, hogy Korányi megkérte: vonuljon vissza a szomszédos dolgozószobába, mig a vizsgálat tart. De Jókainé ebbe nem akart belemenni.

— Esküszöm, — mondta — hogy egy hangos szó sem fogja elhagyni a számat, akármit látok. Nem zavarom önöket, betegünk sem fog rajtam semmit észrevenni, nem nyugtalanitom.

Jelen is volt a vizsgálat alatt. Ott ült a Jókai ágya mellett s egyetlen sóhajtást sem hallatott. Csak elfordult néha, amikor a köny kicsordult a szeméből. Jókai az egész vizsgálat alatt nyugodtan viselkedett. Mielőtt ezt megkezdték volna, odament hozzá a felesége s megkérdezte:

— Szereted a friss levegőt, kinyissam az ablakot?

Jókai igy felelt:

— Én senkit és semmit a világon nem szeretek, csak téged!

Ezek voltak utolsó szavai a feleségéhez. Azontul csak egy-egy ilyen közömbös szót mondott, amikor az orvos, vagy az ápolónő párnáját megigazitotta:

— Köszönöm.

Korányi az egész vizsgálat alatt vigasztalta a beteget:

— A dolog most már szépen rendbe jön — mondta. Majd amikor konyakot és erősitő italt adtak a betegnek, megkérdezte: — Hogy vagy?

— Köszönöm, jobban.

Ez volt a legutolsó két szó, amely a Jókai száját elhagyta.

A vizsgálatnak nagyon szomoru volt az eredménye. Megállapitották az orvosok, hogy a tüdőgyuladás veszedelme elmult ugyan, de helyette mellhártyagyuladás lépett föl hirtelenül, ugyancsak a jobboldalon. Ez volt a többször emlegetett komplikáció, amelynek bekövetkezésétől, vagy elmaradásától tették függővé, hogy meghal-e a beteg, vagy életben marad.

Erre átsiettek a doktorok a dolgozószobába, hogy gyorsan megbeszéljék a további tennivalót. A nyitott ajtaju szobában maradt a beteg mellett anyósa és az ápolónő. A tanácskozást hallgatta Jókainé, Vészi József és ifj. Ábrányi Emil. Dr. Stricker minden percben átnézett a beteghez.

Csak hat percig tartott a konzultáció, amikor ismét betekintett Jókaihoz a háziorvos s átszólt a dolgozószobába:

— Baj van! Ide hamar!

Amit tapasztalt, igy mondta el a doktor:

— Megdöbbenve láttam, hogy egyszerre mennyire elváltozott a beteg arca. A mellhártyagyuladás a tanácskozás egészen rövid ideje alatt is óriási mértékben terjedt.

Korányi az ágyhoz sietett, miközben odaszólt Jókainénak:

— Tartsa magát, most erős legyen!

Az asszony is odarohant az ágyhoz.

— Hogy vagy, édesem? — kérdezte.

Erre már nem felelt Jókai, elvesztette az eszméletét. Bekövetkezett a szivbénulás, a halál közvetlen oka, váratlanul, megdöbbentő gyorsasággal.

Kilenc óra tizenöt perc volt ekkor.

Ezután még az élesztő-kisérletek következtek: mesterséges légzés, a bőr erős izgatása kefével, kámfor-injekciók, a végtagoknak meleg kendőbe való göngyölése, a szivnek steloszkoppal való vizsgálata. Bár abszolute nem volt érezhető élettünet, mégis, arra való tekintettel, hogy a végtagok még nem hültek ki, nem hagyták abba egy ideig a mesterséges légzést, amelyet Korányi és Stricker fölváltva végzett.

Hiába! Jókai meghalt. Szépen, agónia, halálküzdelem nélkül.

Kilenc óra huszonöt perckor jelent meg Vészi József a szalonban s ezt mondta a várakozó ujságiróknak:

— Consummatum est!

Odabent Jókainé még mindig nem akarta elhinni a szomoru valóságot. Korányi halkan mondta:

— Vége! Bele kell nyugodnunk!

Aztán vigasztalni próbálta az asszonyt, de hiába. Egyszerre ellenállhatatlan erővel kitört belőle a visszafojtott zokogás. Sirni, jajgatni kezdett s egymásután kétszer is összeesett: az orvos, akinek most már nem volt dolga Jókai mellett, nagynehezen tudta magához tériteni, amire ujra kezdődött a szivszaggató zokogás.

Döbbenetes, nagy csönd volt a halál megállapitása után vagy öt percig, hogy aztán egyszerre kitörjön a keserüség a szivekből. 9 óra 10 perckor vették észre a közelgő veszedelem első jelét, s tizenöt perc mulva már a város legtöbb részében tudták a gyászhirt.

A szemben lévő lakásból, dr. Berger ügyvéd telefonján a kabinetirodába ment az első hir a várkapitányság utján, másodiknak Berzeviczy kultuszminisztert értesitették. Aztán óriási gyorsasággal adták tovább a hirt a szerkesztőségeknek és magánosoknak, ezek közt első sorban Hegedüs Sándor volt miniszternek, az elhunyt rokonának. Aztán megindult a népvándorlás a Jókai lakására.

A ház, melyben Jókai meghalt. (Erzsébet-körut 44.) A dült kereszttel jelölt másodemeleti ablakok a halottas szoba ablakai. T. V.-L. saját fényképészének felv.

A ravatalhoz zarándokoló közönség.
A Muzeum feljáratának két oldala tele van koszorukkal.

Mig a halálhir széjjelfutott a városban, bent a halottas ágy körül megható jelenetek játszódtak le. Jókainé hiába igyekezett uralkodni magán, a fájdalom kitört belőle. Mikor egy-egy percre magához tért, kétségbesetten mondta ismét:

— Nem, nem hiszem. Tanár ur, az Istenért, hátha még meg lehetne menteni!

Tágranyilt szemekkel ült egy darabig az ágy mellett, mint az élesztő kisérletek alatt, majd fel-felhördült. Félóráig tartott, amig el tudta hinni, hogy már semmiféle segitség nincs.

Elbucsuzott aztán Korányi professzor is, ezekkel a szavakkal:

— Legyen megnyugvása, ön volt az, aki a mi Jókaink utolsó éveit megédesitette.

•

Jókai Mór földi maradványainak a Nemzeti Muzeumba való átszállitását esti nyolc órára tüzték ki. De csak félórával később történhetett meg ez az aktus, mert felesége alig tudott megválni halottjától s a koporsóra borulva, egyre azt hajtogatta, hogy hagyják ott minél tovább. Végre is azonban bele kellett nyugodnia az örök válásba.

Addig is, amig az előkészületek megtörténtek, nagyon sokan megnézték a koporsót. Miután a nagyközönséget bebocsátották a rava-

talhoz, olyan nagy tolongás keletkezett, hogy a rendőrség segitségét kellett igénybe venni.

Este kilencedfél órakor megjelentek a temetkező-intézet emberei s levitték a második emeleti lakásból a koporsót a ház előtt várakozó kétfogatu furgonra. Aztán csönd borult a költő lakására, csak a távirat-kihordók jártak-keltek gyors egymásutánban. Késő este is tömérdek részvét-távirat érkezett, amelyeket Jókainé megbizásából Vészi József és dr. Berger Rezső bontottak föl, az özvegy pedig lepihent.

Félkilenc óra mult, amikor a beólmozott koporsót a furgonra helyezték. Óriási tömeg állott a ház előtt és némán, kalapját levéve üdvözölte a nagy halottat. Eközben kinos incidens történt. Elfogtak egy zsebtolvajt, akit a fölháborodott emberek ugy elvertek, hogy vérrel boritva került a VII. kerületi kapitányságra.

A koporsót szállitó kocsi előtt egy szolga gyalog nagy koszorut vitt. A fehérszekfüs koszoru szalagján csak egy szó volt fölirásul: Bella. A furgon mellett kétoldalt az Entreprise diszbe öltözött szolgái haladtak. A kocsi telistele volt gyönyörü koszorukkal. Utána két kocsi ment; az egyikben Hegedüs Sándor ült, a másikban Révai Mór országgyülési képviselő, Jókainak régi kiadója és barátja, a másikban dr. Stricker Mór, a Jókai volt háziorvosa.

A három kocsi, amelyet nagy tömeg követett, az Erzsébet-köruton a Kerepesi-ut felé indult. Kellemetlen feltünést keltett eközben, hogy két villamos kocsinak a vezetője belehajtott a tömegbe, s el is ütött egy uriembert, aki azonban szerencsére csak jelentéktelenül sérült meg.

A Kerepesi-uton a Muzeum-köruton befordulva, a főbejáró előtt állott meg a koporsós kocsi. A nagy lépcsőn fölvitték a koporsót az oszlopcsarnokba, ahol Szalay Imre, a Muzeum igazgatója fogadta. Szalay Hegedüs Sándor felé fordulva, a következőket mondotta:

— Szomoru kötelességet teljesitek, amidőn a nemzet koszorus költőjének földi maradványait az évszázados Nemzeti Muzeum falai között átveszem. Hiven megőrzöm a drága halottat, amig az örök nyugalomnak, az anyaföldnek át nem adatik.

Hegedüs erre azt felelte, hogy a Muzeum szebb és nemesebb kötelességet nem teljesithetett, mint hogy Jókainak földi maradványait egy időre őrizetbe veszi.

A koporsót egy baloldali mellékhelyiségbe vitték, arra az időre, amig a ravatalt fel nem állitották. Ezen már dolgoztak délután óta, de csak másnap estére készültek el vele. A ravatalt Apafi Mihály volt erdélyi fejedelem szarkofágja fölött állitották föl. A falakon a gipszöntvényeket lefátyolozták s az előcsarnok, valamint az oszlopok és a nagylépcső is be voltak már vonva fekete posztóval.

T. V.-L. saját fényképészének felv.

A halottas kocsi elindulása a Muzeumkertből.

A kocsi mellett a Petőfi-társaság tagjai mint fáklyavivők, mellettük az »Adria« hajózási társaság matrózai.

Jókai és Nagy Bella házasságuk első kettős fényképe.

Jókai második házassága.

1899. szeptember 16. Jókai alkonyuló életének nevezetes forduló-dátuma ez. E napon lépett másodszor házassági frigyre és nejévé tette Grósz Bellát, egy szegény polgári család leányát, ki Nagy Bella néven a drámai szinpad sokat igérő tehetsége volt. A derüs boldogság forrása lett ez a szerelmi házasság az ekkor hetvennégyéves költő hátralevő éveire, de egyszersmind sok keserüségnek is okozója, mert szerelme miatt harczra kellett szállnia a leányával és annak családjával és e harcz következménye volt, hogy élete alkonyán elhidegült azok iránt, majd végképp elszakadt azoktól, kikkel hosszu éveket egyetértésben töltött együtt.

A világirodalom egyik legnagyobbjának, Goethének életében találjuk csak mását az alkonyesti szerelem ilyen naptüzének. A hetvenkétéves Goethe és a tizenhétesztendős Levezow Ulrika szerelme mellett a hetvennégyéves Jókai meg a huszéves Nagy Bella: örök időkre szóló tanusága a költői lángész külön sziv-alakulatának, mely az ifjui szerelem perzselő tüzét árasztja akkor is, amikor más sziveket már csak az emlékek kihült lávája borit.

Regényes fordulatokban szövődött Jókai második házasságának története. Az 1897-ik év egy tavaszi napján történt, hogy Jókai lakásába bekopogtatott egy fiatal leány. Remegő hangon adta elő, hogy olthatatlan vágy üzi a müvészi pályára, színésznő akar lenni, hivatást érez magában, ámde szülei szegények s nem tudják érte a sziniiskolai tandijat fizetni, ha a méltóságos ur meghallgatná a szavalását és méltónak találná rája, vegye pártfogásába és nagy befolyásával segitse előre müvészi tanulmányaiban. Jókai hátradőlt karosszékében és Nagy Bella elszavalta a «Tetemre hivás»-t. Mikor befejezte a szavalást, Jókai fölkelt s homlokon csókolta a leányt, ettől fogva pedig nem szünt meg figyelemmel kisérni fejlődése utját. Bejuttatta a Nemzeti Szinházba ösztöndijas növendéknek, majd mikor tanárai ott nem voltak meggyőződve a hivatottságáról, a Rákosi Szidi iskolájában szerzett neki tandijmentes helyet. A vizsgálaton a kritika figyelme is Nagy Bella felé fordult. Az óbudai szinházban és a Krisztinavárosi Nyári Szinházban lépett fel ezután a fiatal müvésznő, többnyire Jókai darabjaiban; Jókai ott volt a szinházban minden föllépténél, maga hivta fel a lapok figyelmét a leányra s ekkor már nyilt titokként beszélték, hogy az agg költő pártfogása nem közönséges érdeklődés megnyilvánulása, hanem mély és mindinkább elhatalmasodó vonzalom jele a leány iránt. E suttogó szó-beszéd dacára is nagy feltünést keltett, mikor egy-két lap azt ujságolta, hogy Jókai Mór feleségül óhajtja venni Nagy Bellát. Sehogy sem tudták megérteni, hogy a költőkirály egy Grósz Mór nevü szegény zsidó gépésznek a leányát szemelje ki Laborfalvy Róza utódjául. A legkinosabban Jókai családját. Fesztyéket és Hegedüs Sándorékat érte a hir. Ezek rögtön cáfolatot is tettek közzé a lapokban és ezzel megindult a harc Jókai és a családja között. A beavatottak sokat beszéltek annak idején arról, hogy a család miképpen igyekezett előbb Jókait eltéríteni az elhatározásától, majd mint környékezte Nagy Bellát, a csábitónál csábitóbb ajánlatokkal, hogy mondjon le.

Ám Jókaiban sokkal jobban meggyökeresedett már a szerelem, semhogy e közbenjárások eredményre vezettek volna. S mikor odáig éleződött ki a helyzet, hogy választania kellett családja vagy szerelme között, Jókai a szerelmét választotta, elszakadt az eddigi családjától s hogy véget vessen a további harcoknak, hirtelenében egy napon, 1899. szeptember 16-án diszpenzációt szerzett Matuska alpolgármesternél a házassági kihirdetés kötelezettsége alól s ugyan-e napon a VI. kerületi gyár-utcai anyakönyvi hivatalban házassági frigyre is lépett Nagy Bellával, pár órával a polgári esketés után pedig elutazott ifju nejével Szicziliába.

Mikor nászutjáról visszatért, uj élet kezdődött Jókai számára. Az Erzsébet-körut 44. számu házban levő lakásán, mely Fesztyéktől való megválása óta otthona lett, nemcsak ifju neje volt a költő mellett, odaköltözött nejének családja is, Grósz Mórné két ifjabbik leányával és fiával. Jókai egyre azon volt, hogy meggyőzze a világot, mily jól érzi magát uj környezetében s mily szerető gyöngédséggel ápolja őt uj családja. És valóban megható volt az a törekvése, amelylyel ifju nejének utat igyekezett törni a társaságba. Ahova jött, csak neje dicséretét zengette, a müveltségét, a szeretetreméltó voltát, s ha volt keserüsége utolsó éveiben, az abból fakadt, hogy e törekvésében nagy elfogultságokra és nehézségekre bukkant unos-untalan. Voltak ez években mélyebben szántó keserüségei is: a Fesztyékkel való családi viszályokból eredtek ezek. Még élénken emlékezetében lehet mindenkinek az egyik ilyen kinos affér. Jókai minden évben halottak napján ellátogatott első neje Laborfalvy Róza sirjához s amióta másodszor megnősült, második neje is elkisérte e kegyeletes utra és Jókai koszoruja mellé odatette a sirra a magáét is. Feszty Árpádné, aki szintén ellátogatott a sirhoz, e koszoru láttára annyira felingerlődött, hogy a koszoru szalagját összetépte. Jókai mód nélkül felháborodott ezen s birói uton keresett elégtételt a kegyeletsértésért, ám itéletre nem került a sor, mert Fesztyné megkövette az ősz költőt, amiért tulidegességében megbántotta.

Csaknem öt évig tartott Jókainak ez a második házassága. Ő maga mindig hirdette, mily boldog és megelégedett az élete neje oldalán, s nem győzött eleget irni, meg beszélni szerelme mélységéről és neje erényeiről. Munkakedve is egyre nőtt. Irt egy «Levente» czimü szinmüvet is, melyet élete egyik főmüvének hirdetett s melyet előadás végett a Nemzeti Szinháznak adott oda, de amely eddig szinre nem került. Irt azonkivül novellákat, alkalmi czikkeket és házassága minden évfordulóján egy-egy ujabb költeményben énekelte meg boldogságát. Legutóbb a születése hetvenkilenczedik évfordulójára irt költeményt, amely szintén a boldogságáról szólott. Ez volt utolsó müve, mely nyomtatásban megjelent.

Bartok Béla

Bartók Béla
a «Kossuth»-szinfónia szerzője.

Uj zseni jelent meg a magyar zeneirodalom terén. Egy fiatal zene költő, aki alig hagyta el a zeneakadémiánkat, már is meghóditotta a zenét kedvelő közönséget. Fölmerül a kérdés, hogy az iskola padjaiból kikerült ifju tollát mi késztette oly partitura megirására, amelynek egy keserves élet által nyujtott tapasztalatoktól megedzett mester alkotó ereje szükséges. Ez az isteni tehetség ihletett pillanatban való megnyilatkozása. Bartók Béla ifju lelkének magas szárnyalásu gondolatait szólaltatja meg az egész zenekarban. Témául az 1848-as idők nagy eseményeit, a zenekar teljes igénybevételével juttatja érvényre. Erős fajismeret és nemzeti érzés sugárzik ki ebből a müből és ezért kedves előttünk Bartók Béla hazafias művészi törekvése.

A mü tiz egymással szorosan összefüggő részletből áll, melynek mindegyikét felirat magyarázza. Az első téma Kossuthot jellemzi. Neje, a hüséges hitvestárs aggódva szemléli férje bánatos arcát. Ezt a második témával s ezen felirattal: «Mi bu nehezül lelkedre édes férjem?» tükrözteti vissza a szerző. A többi nyolcz témát ilyen czimek alatt szerepelteti a szerző: «Veszélyben a haza», «Hajdan jobb időket éltünk», «Majd rosszra fordult sorsunk», «Harczra fel!», «Jőjjetek, jöjjetek!», «Szép magyar vitézek, szép magyar leventék!», «Mindennek vége!» és «Csöndes minden, csöndes...».

A közönség vágyva vágyik ujból hallani e kitünő sinfoniát. Alkalmat kellene adnunk Bartóknak, hogy müvészetét itthon értékesitse. Hiszen még alig huszonhárom éves. Miért siet tőlünk elszakadni. Miért nevelte föl ez a hon, hogy idegen népek, országok csodálják, s nekünk ne maradjon belőle más, csak tisztán az, hogy egy magyar születésü zene költő ismét ámulatba ejtette a világot.

A tizenkettes biró háza

Mióta az eskü-téri hid létrejött, a Tabán városrész is gyökeres változáson ment át. A hatalmas föltöltés miatt sok ősi viskó eltünt s mert a főváros nagy darab területet kisajátitott, hogy villáknak adjon helyet. A mult hetekben az uj elemi iskola számára leromboltak egy egész sereg apró házat s ha a monumentális épülettel készen lesznek, bontó csákány alá kerül a hajdani városháza is; a mely most iskolául szolgál. Ennek a háznak nevezetes szerepe volt a mult század derekán. Benne székelt a mindenható tabáni biró, a ki irgalom nélkül lehuzatta azt a mészárost és kereskedőt, a kinek a fontja némineműhiányosságot mutatott. A rendes porciója tizenkét pálca ütésből állott, el is nevezték tizenkettes birónak.

Az egyik biró a negyvenes éve elején egy nemes embert veretett el a tulajdon mészárszéke előtt, meg is gyült miatta a baja. de József nádor, a kinek kedves embere volt, megmentette a veszedelemtől. A régi városházának erkélyén az 1810. évi tüzvész emlékezete van megörökitve, mely alkalommal négyszáz ház esett a lángok martalékául. A tüz a Horgony-utcza egyik kádármühelyében támadt s végig söpörte az egész Dunasort a vizivárosi kapucinus templomig, a hol a szerzetes atyák teljes templomi ornátusban mentek elébe. A veszedelem nem is harapódzott tovább.

A ház erkélyének két oldalán egy-egy tábla van s azokon a következő felirás.

DAS FEUER RAFFTE
400 HÄESER
INS DÜSTERE GRAB
DEN 5 SEPT 1810

A tabáni népiskola épület. Tabán volt községháza, mely nemsokára lebontás alá kerül.
Tolnai Világ-Lap sajat felvétele.

(A tüz négyszáz házat döntött a zordon sirba 1810 szept. 5-én.)

ERZHERZOG JOSEF
RIEF AUS DER ASCHE
TABÁN ZUR BLÜTHE
ZUM DASEYN MICH

(József főherczeg a hamuból virulásra keltette Tabánt és életre engemet.)

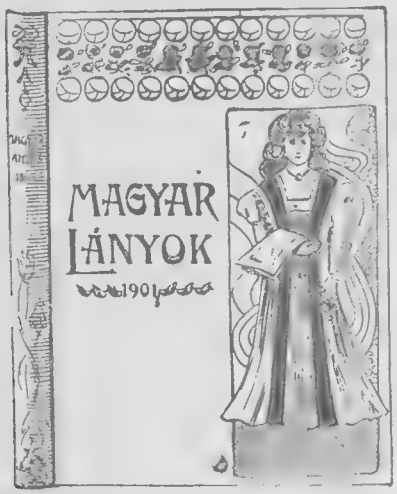

A diszkötés kicsinyitett mintája.

MAGYAR LÁNYOK

Képes folyóirat fiatal leányok számára.
Szerkeszti: TUTSEK ANNA.

Azoknak való ez a nagy szeretettel szerkesztett lap, kiknek a legnehezebb szép és jó olvasmányt adni, t. i. fiatal magyar lányoknak. A legjelesebb irók, festők, tanitók és tanitónők dolgoznak a «Magyar Lányok» hasábjain, hol nemcsak szépirodalmi, hanem más fontos ismeretterjesztő cikkekkel is találkozunk.

1901. teljes évfolyam 2 diszkötés 8 frt helyett 2 frt 80 kr.
1901. teljes (kot. 26 füzet) diszkötés 4 frt helyett 1 frt 60 kr.
1902. évi teljes évfolyam (52 füzet) 2 diszkötés 8 frt helyet 2 frt 80 kr.
1902. teljes (köt. 26 füzet) diszkötés 4 frt helyett 1 frt 60 kr.
1903. évi teljes kötet (26 füzet) diszkötés 4 frt helyett 1 frt 60 kr.

A két teljes évfolyam és az 1903-ról szóló kötet, tehát öt pompás, diszkötés egyszerre meghozatva 20 frt helyett 6 frt 40 kr.

Ezen képes folyóirat remek hat szinü diszkötésbe van kötve.

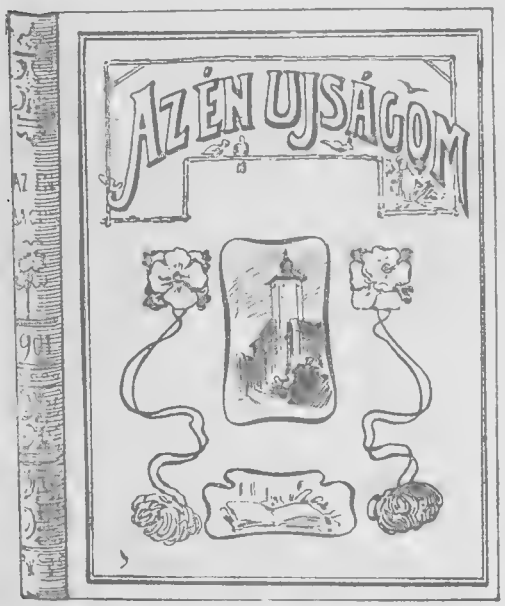

Az Én Ujságom

SZERKESZTI:

PÓSA LAJOS (Pósa bácsi)

1901. évi teljes kötet (26 füzet) diszkötésben 3 frt helyett frt 1.50
1901. évi teljes évfolyam (52 füzet) 2 diszkötésben 6 frt helyett frt 2.80
1902 évi teljes kötet (26 füzet) diszkötésben 3 frt helyett frt 1.50
1902. évi teljes évfolyam (52 füzet) 2 diszkötésben 6 frt helyett frt 2.80
1903. évi teljes kötet (26 füzet) diszkötésben 3 frt helyett frt 1.60

A ki az itt felsorolt 3 évről szóló 5 diszkötést egyszerre hozatja meg, azokat 15 frt bolti ár helyett 6 frt 50 krért kapja.

A diszkötés kicsinyitett mintája. Ezen képes folyóirat remek hat szinü diszkötésbe van kötve.

KIS LAP

Szerk. Forgó bácsi. A legszebb gyermekujság, mely szép kiállitásu tetszetős lap, tartalmának gazdagsága, változatossága és a képek nagy sokasága által **kiválóan becses olvasmány.** 1902. évi teljes kötet (26 füzet diszkötésben, dús aranyozással.

TANULÓK LAPJA

Szerk. Gaál Mózes. A serdültebb ifjuságnak kincsestára ez a rendkivuli gonddal szerkesztett folyóirat, melyben szebbnél-szebb ifjusági elbeszélések és regények, valamint tanulságos leirások vannak: gyonyorú képekkel ellátva. 1903. évi teljes kötet (26 füzet) diszkötésben

Gyüjtőknek!

Mindenki, aki **„Tolnai Világ Lapjá"-ra** két uj előfizetőt fél évre 2.48 krral beküld, de ő maga is megmarad a lap előfizetőjének, a következő háromféle müből tarthat számot egy müre:

A diszbandérium felvonulása,

Feszti Árpád körképe és az

Irodalmi Almanach.

A felajánlott ajándékdiszmüvet csak akkor küldjük meg, ha a gyüjtő saját neve alatt küldi be az előfizetést. Ha az előfizetés nem a gyüjőt által lesz beküldve, az ajándékra a gyüjtő számot nem tarthat.

Előfizetések csakis a Magy. Keresk. Közl.-höz küldendők, Budapest, Károly-körut 9.

Hölgyek figyelmébe!

Orgona-Crém Arczkenő.

Minden eddig készitett szépitő- és bőrápolószerek közt a legkitünobb készitmény, a Orgona-Crém, mivel nem zsiradék.

Az elegans hölgyek kivalóan kedvelt szépitőszere.

Egyedüli biztoz szer az arcz szépitésére és tisztántartasara.

Eltávolitja a **májfoltokat, sömört, pörsenést, hőség vagy fagyás által előidézett vörös foltokat,** kisimitja a **ránczokat, himlőhelyeket,** még korosabb egyéneknek is **bájos, üde, ifju arczszint** kolcsonöz.

Csodálatos hatása abban rejlik, hogy a bőrre kenve, rögtön felszivódik és azért hozza létre azon bámulatos hatast, hogy a szeplős, sömörös vagy pörsenéses arcz már néhány nap alatt teljesen átváltozik.

Mivel nem zsiradék, nappal is használható.

Ára 1 tégelynek 50 kr., nagyobb 80 kr. hozzávaló orgona-szappan 35 kr.

Orgona-pouder 3 szinben, fehér, rózsa és crémszinü kis dobos 50 kr., nagy doboz frt.

Kapható: Barcsay Károly gyógyszerész, Szegeden.

Ugyanott biztos hatásu labizzadás ellen hintő-por 50 kr. és biztos hatasu tyukszemvesztő 40 krért kapható.

Felelős szerkesztő Endrei Zalán Szerkesztőség Károly körut 9. Kiadótulajdonos Tolnai Simon

Beer E. és Társa ezelőtt «Kosmos» müint. kő- és könyvnyomda-vállalat Budapest, Aradi-u. 8.

V. évf. 49. szám. Egyes szám ára helyben 10 kr., vidéken 12 kr. Budapest, 1905. decz. 3.

Felelős ..
.. szerkesztő
Dr. Heténvi
.. Imre ..

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal
BUDAPEST
Dohány-utca
16—18.

Lapunk e heti szama „A nő mint háziorvos" czimü melléklettel együtt 60 oldal.

A budapesti vas- és fémmunkások sztrájkja.

A budapesti vas- és fém-munkások sztrájkba léptek a minap, hogy munkaadóiktól emberségesebb bánásmódot és tisztességesebb munkadíjat vivjanak ki, miután méltányos kívánságaikat a gyártulajdonosok békés uton teljesíteni nem akarták. Budapest vas- és fém-gyáraiban ettől a percztől fogva szünetelt minden munka. Elhallgatott a pöröly, nem füstöltek többé a kémények s a gyárak hatalmas tölgyfa-kapuit bezárták.

is vették a kiéheztetést amelyivel — hitük szerint — a munkások sommiképen meg nem birkózhatnak. Szó sincs róla, a terv szépen bevált volna s a vasmunkások maguk nem is daczolhattak volna vele sokáig, — ha többi proletár társaik segítségükre nem sietnek. Minthogy azonban a minden fajtabeli munkások szolidaritása ezúttal ismét fényes próbát állott ki, valószínű, hogy amikor e sorok napvilágot látnak, nemcsak a sztrájk ér véget a munkások javára, hanem a tőke urai is leszámolnak egyszer s mindenkorra ezzel a szerencsétlen kiéheztető politikával. Hiába, ennek az igének már nincs varázsa, praktikus haszna még kevesebb, mert szemben áll vele a legkitünőbb szervezettség, a teljes és tökéletse szolidaritás, amelynek cselekvőképessége nem merül ki az egyszerü sztrájkkal.

A vas- és fémmunkások sztrájkja: Weisz Manfréd csepeli tölténygyárának sztrájkoló munkásai.
Büngösdy Gyula (Erzsébetfalva) fölvétele.

Ez a sztrájk óriási méreteinél fogva kilépett a közönséges bérharczok közül s valóságos monstre-sztrájk jellegét öltötte. Nevezetessé tette még a szélsőségeknek az a két végpontja is, amelyek ebben a bérmozgalomban összetalálkoztak. Az egyik oldalon a kiszipolyozott, agyoncsigázott, legszegényebb proletárság, a másikon az igazán nagy tőke, a pénz és hatalmi befolyás legfőbb birtokosai Magyarországon: a vasgyárosok.

Ez a szélsőség természetesen nemcsak a harcz speczíális élességében, az energia tulfeszültségében nyilatkozott meg, hanem a sztrájk-idő hosszura nyulásában is. A tőke tulajdonosai itt nemcsak emlegették, hanem a leghatározottabban programmba

de még az országos munkás-forradalommal sem. A sztrájkoló budapesti vasmunkások zöme a városligeti Vázsonyi-féle kertben ütöttek tanyát, ahol valamennyien — ezerötszáznál többen — mintaszerü egyetértésben várták be ügyük kedvező eldőlését. Mozgalmukat nemcsak a többi szervezetek munkásai támogatták erkölcsileg és anyagilag, hanem a közönség is, amelynek a sorából sürün érkeztek adományok a sztrájktanyára.

A tanyán egyébként a legkedélyesebb élet folyt. A munkások még monstre-hangversenyeket is rendeztek szórakoztatásukra. Ebből a mozgalmas életből — költséget és fáradságot nem kimélve — mutatunk be mai számunkban több fényképfelvételt.

Egy tetovált arczkép.

A regénynek régen vége van, Chimay herczegné másnak lett a kedvese és Rigó Jancsi szép napjai tovatünteк. Most az elmult szerelem visszfényéből él, visszatért a régi mesterségéhez, a hegedühöz s a maga szempontjából bolondság lenne, ha föl nem használná az előnyére, hogy az emberek kiváncsiak reá, aki mégis csak egy világbotránynak volt a hőse, bármily akaratlanul is jutott hozzá és bármilyen kevés szellemi erő kellett hozzá. Hiába, nem érdektelen megnézni ezt az embert s azoknak is igazuk van, akik finyásak s Rigó Jancsit, a herczegnőt, a «szerelmöket» s az egész ügyet lenézik és kinevetik, s azoknak is, akik nem igen okoskodnak, hanem az efélékben az ösztönükre hallgatnak, az ösztönükre, amely azt sugja nekik, hiába, egy herczegnő, még ha meg is bolondul, nem kicsiség. De nem erről van szó. Hanem arról, hogy tehát a regénynek vége van és lesz idő, amikor ez a szakitás még sokkal régebbi, teljesen régi keletü lesz. És hogy Rigó Jancsi soha, soha, amig csak él, nem fog megfeledkezhetni a kedveséről. Nem belső okokból, vagy, nem pusztán ezekért, hanem másért. Egyszer Egyptomban jártak s akkor Rigó Jancsi betetováltatta a balkarjába a herczegnő képét. Erről van szó. És évek, hosszu esztendők fognak majd elmulni, Rigó Jancsi megőszül, megöregszik, talán meg is komolyodik, de azt az asszonyt, azt az időt, amit vele töltött, soha el nem felejtheti. Mert a karja s a karján az asszony képe emlékeztetni fogja rá. Nagyszerü ereje van ennek a tetovált képnek. A tetoválás ostobaság, egy régi, müveletlen, barbár kornak a babonája, de az ereje félelmetes. Ez megörökiti az emlékeket. Ha a kedvese adta volna oda neki, vagy egy hajfürtöt, szalagot, — ezeket a kedves, ostobácska, érzelmes emlékeket, amelyekkel a szerelmesek egymásnak kedveskedni szoktak, — s azután az emlék elveszti az illatát, kellemetlenné válik s az ember meg akarna tőle szabadulni, semmisem könnyebb ennél: a leveleket eltépi az ember, a képet fölégeti, a hajfürtöt és a szalagokat, a selyemkendőket és csipkéket kidobja. De a tetovált képet sem letépni, sem elégetni, sem kidobni nem lehet, lehetetlenség ettől szabadulni, ha csak nem valamely hátborzongató, középkorba illő módon, hogy az ember — levágatja a karját. — Mint kép is érdekes ez a tetovált kar, amelyet a «Magyar Hirlap» révén mutatunk be. Maga a herczegnő képe a legfinomabb tetovált képek egyike. És a kar is sok mindenfélét elárul és megvilágit. Mintha kissó öreges volna már ez a kar, fáradt és ránczos. — és talán ez okozta, hogy a regénynek — vége lett.

Rigó Jancsi, a hires czigányprimás, aki nemrég hazaérkezett és Ós-Budavárában játszott

A T. V.-L. saját fényk. pül. felv.

Verne Gyula, a világhirü regényiró könyvtárában, halála előtt 4 évvel. Ekkor még nem vesztette volt el szemevilágát.

Verne Gyula.

Meghalt az ifjuság legkedvesebb mesészövője Jules Verne, a ki negyvenhét évig mulattatta Európának minden nyelvü ifjuságát, a ritka szellemi élvezethez okulást is nyujtva tanulságos regényeivel.

Mint minden kezdő irója a mult század franczia irodalmának, ő is a szinpadról akarta a közönséget meghóditani; de bizony ott nem tabér- hanem kudarcz termett részére, ugy, hogy legjobb barátja, ifjabb Dumas Sándor első darabja után azt mondta neki, hogy hagyjon fel az irással s menjen füszerkereskedőnek.

Ez lehangolta Verne-t, de azért nem csüggedt, hanem más téren próbálta meg fantáziáját értékesiteni: a regényirás terén. Megirta Öt hét a léghajón czimü regényét s ezzel hamarosan olyan sikert aratott, hogy hirneve is, jövője is meg volt alapitva. Ezt követte egy sereg más regény: Utazás a föld körül, A rejtelmes sziget, Begum 500 milliója stb., hatvanhat vaskos kötetben, a mik együttvéve maguk egy egész könyvtárt képeznek.

Jules Verne nagy tudás, nagy alkotó tehetség volt. A tudományok minden ágában jártas volt.

Kötelezőleg kijelentem, hogy a mai naptól kezdve féléven át átveszem minden héten a **«Tolnai Világ-Lapját»** (Budapesten 10 kr., vidéken 12 kr.), ha Önök az előfizetőknek hirdetett Rákóczy dombormüvet kerettel együtt az előirt 2 frt 50 kr. reáfizetéssel nekem is megadják. Tudomásul veszem, hogy a postadijat nekem kell kifizetnem s a kedvezményért külön az ujságkézbesitőnek 40 kr. fizetendő a kézbesitésért (Budapesten elesik a portódij.)

Kelt .....

Név: .....

helység, ... utcza, ... ház,

..emelet, ... ajtó, ... megye.

GONDOLATOK

A sziv sok bajt okozott már az embernek, de az ész sem adott teljes boldogságot soha.

Kevesebb ügyvéd, kevesebb orvos, kevesebb méltóságos ur és valamivel több mezőgazda, — ez az, amit én hazámnak kivánok. Verdi.

A gonosztevő lelke halála után egy asszonyba vándorol át. Platon.

Az élet első felét a remény világitja be, a másikat az emlékezés.
Ohnet.

Budapest gazdagsága

Irta Tábori Kornél.

A mult héten a főváros nyomoráról beszéltünk, most a gazdagságáról szólunk.

A nyomor szezónjában, amikor a riporterek novellista-babérokra pályáznak s megható tudósitások főstik a külvárosi inséget, a fütetlen szobák tragédiáit, tán kissé különösnek is tetszik a téma: a gazdag Budapestről való beszámoló. De türelem! Annak, aki furcsának találja a czikk-ötletet, ajkára fagyhat az a bizonyos szánalmas mosoly, ha legvégig olvassa ezt az igénytelen riportot.

Budapesten — sajnos — jóval többet és inkább lehet szegénységről, mint a tőke összehalmozódásáról beszélni. A magyar főváros jóléte nagy általánosságban nem nyugszik reális alapon.

Egységes statisztika, amelyet megbizhatónak fogadhatnánk el, nem készült még Budapest gazdag embereiről. Csináltunk hát egy kis privát-kimutatást annak a névjegyzéknek az alapján, amelyet a székesfőváros a benne legtöbb községi adót fizető választókról kiadott. A listából kikalkulált adatok legalább hozzávetőleg fogalmat nyujtanak a gazdagokról.

Ezerkétszáz név van a jegyzékben. A legelső ötszázat vizsgáltuk át részletezőbben. E félezer virilista között 380 háztulajdonos. Természetes, hogy a legtöbbnek egyéb foglalkozása is van. Aztán legtöbb a kereskedő: 61, a gyáros: 27, ügyvéd: 25, nagykereskedő: 21, bankigazgató: 19, egyéb igazgató: 18, vállalkozó: 11, orvos: 11, hentes, mészáros: 11, épitész: 10, vendéglős: 7, bankár: 6, szállodás: 5. Van aztán négy-négy miniszter, miniszteri osztálytanácsos, egyetemi tanár és gyógyszerész. Három-három szabó, kávés, fürdőtulajdonos, tőkés, váltóelszámitoló, ügynök, pálinkamérő és mérnök. A leggazdagabb ötszáz ember közt két-két malomtulajdonos, iparos, lapszerkesztő, ellenben — nevessünk! — csak egy lapkiadó van.

Mi mindenféle ember van a leggazdagabbak közt! Ime: egy-egy zálogházközvetitő, pipametsző, biztositó-társulati intéző (az öreg báró Podmaniczky szerepel e névvel), orfeumtulajdonos, iskola-, tébolyda- és nyomdatulajdonos, hangszerész, esztergályos, mézeskalácsos, biró, asztalos, droguista, bérkocsis, államvasuti felügyelő, főispán, volt miniszterelnök, terménybizományos.

A virilisták közt a legelső helyen van Tafler Kálmán háztulajdonos. 50.675 korona községi adót fizet. A másik hely a Lánczy Leóé (38.693 korona), de az ő adója az értelmiségi czenzus szerint kétszeresen van számitva. Dupla az utána következőké is: Breitner Zsigmond, dr. Szitányi Ödön, hatvani Deutsch Sándor, győri Gschwindt György. Egyszeresen számitott azután: Ehrenfeld Ignácz (27400), báró Wodiáner Albert (27100), Lindenbaum Mór (23900), Deutsch Antal (22400), akik mind háztulajdonosok. A legtöbb adót fizető lapszerkesztő a 16-ik helyen következő dr. Bródy Zsigmond (17200), mig az ügyvédek közül dr. Kuncz Jenő (17100), a mérnökök közül Szabó József (15200), az ékszerészek közül Bachruch Károly (14800), a közjegyzők közül dr. Rónay Károly (13200), a gyárosok közül Weisz Berthold (12700), a gyógyszerészek közül Török Sándor (12400). A tizezer koronánál többet fizetők közt az utolsó Mérő János ügyvéd (10800). Az ötszázadik virilista Schwarcz Ábrahám háztulajdonos 2200 koronával.

Mindebből nem az következik, hogy a háztulajdonosok Budapest leggazdagabb lakósai. S még csak a kereskedők sem, amint az minden más, külföldi nagyvárosban van. Nálunk a föld urai a legvagyonosabbak, csakhogy ők nem itt a fővárosban fizetik az adót. Miután pedig nálunk a mágnásoknak van legtöbb földjük, még mindig a születési előkelőség a vagyoni arisztokráczia is egyben.

Az Eszterházyak, Károlyiak, Wenckheimek a főváros legvagyonosabb lakósai. Nekik még hasonlithatatlanul több pénzük van, mint a kereskedelem és ipar képviselőinek. A leggazdagabb fővárosi embert egy milliónyi vagyontól lehet számitanunk. Körülbelül nyolczvanan vannak az irigylésre méltók, akiknek százmillió koronánál több a pénze, egyáltalán nincs Budapesten, sőt az egész országban. Amerikai stilusu milliomosokról csak álmodozhatunk.

A királyt, az uralkodóház tagjait nem tekintve, az Eszterházyakat mondják legtehetősebb honfitársainknak. De az ő kincseikre akárhány amerikai vasut- vagy petroleum-herczeg gunymosolylyal mondhatja:

— Micsoda szegénység!

Milliárdokról, amelyekkel könnyen dobálózhatnak, szó sem lehet Budapesten. Az arány olyan, hogy Amerikában, de Anglia s Németországban is annyi adót fizetnek a legdusabbak, amennyi nálunk a leggazdagabbaknak — egész vagyona.

— Költeni azonban mi tudunk legjobban s legszebben! — mondta a néhai jó Károlyi Gábor gróf s ebben igaza volt. Szomoru vigasztalás!...

Tudva van, hogy a budapesti néphumor Csikágó-nak nevezte el azt a városrészt, amely az amerikai metropolis szédületes gyorsaságával épült a keleti pályaudvar mellett, a Csömöri- és Aréna-ut, a Rottenbiller- s Damjanich-utcza által határolt területen. Mikor az épitési csőd beütött, tömérdek ember ment ott tönkre. Csikágói embernek hivják még most is a hirtelen meggazdagodó, de éppen olyan hamar elszegényedő embert, az alkalmi gazdagokat.

Nagyon sok ilyen van a mi gyorsan fejlődő fővárosunkban, amelynek igazi képe, a maga különböző s nagyrészt nem ipen dicséretes sajátságaival csak ezután fog még kialakulni. A budapesti vagyonos osztály hatvan százalékában alkalmi gazdagokból s olyanokból áll, akiknek gazdagsága csöppet sem biztos alapon nyugszik. A mult évek nagy telek- és épitő-spekulációi egész sereg olyan embert tettek gazdaggá, akik ez idő szerint egy pezsgős vacsora árát sem mondhatják a magukénak. A börze tömérdek embert emel ki időről-időre a szegények világából s nyom le ugyanoda a sürün ismétlődő kisebb-nagyobb csőd alkalmával. Nem egy olyan urat ismerünk, aki tavaly hatszobás lakást, számozatlan bérkocsit tartott s ma hónapos szoba albérlője.

Budapest gazdagságának egyik csalhatatlan fokmérője az adókivető bizottságok statisztikája. Beszéltünk egy ilyen bizottsági taggal, aki panaszkodva mondta:

— Sehol olyan hullámzások nem észlelhetők az adózásnál, mint Budapesten. Száznál több olyan polgárra vetettünk ki adót két nap alatt, aki három esztendővel előbb még négy-ötszáz korona adót fizetett s most akárhánya ötvenet sem akar, igazságtalan fosztogatást emlegetve.

A börzén kivül sok «csikágói» ember járkál a turfon is. Mint minden ideális vagyonszerző-módszer, a turf-fogadás is nagyon népszerü nálunk. Egy sereg agyafurt ember valóban vagyont is szerez időről-időre a lóversenytereken. Természetesen folyton változik a névsoruk; törül belőle kiegyenlitetlen tartozások fejében a Lovaregyesület is, meg a — rendőrség is. A bukmékerek zöld könyvéből a Zrinyi-utczai fekete könyvbe kerülnek.

Aztán vannak gazdag urak, akiket a kártyaszerencse tett vagyonosokká. Ismerünk például egy színészt meg egy magánzót, akik egy belvárosi szállóban játszanak mostanában makaót negyven koronás alapon. Az esztendő egy részét Montekarlóban, Interlakenben és Osztendében töltik. A magánzó készpénze ugyan most jóval kevesebb a milliónál, de a többi közt egy uralkodó unokaöccse kétszázezer forinttal tartozik neki s az e féle adósság — sok van belőle — jó pénz, mint mondani szokás.

— De ha aztán megfordul a kártyajárás és állandóan nagyban veszit? — kérdeztük a szóbanlevő sampion urat. Nyugodtan felelte:

— Mihelyt minden pénzforrásom kiapadt, egyszerüen főbe lövöm magamat.

Nem egy hasonló öngyilkosról olvashattuk álmélkodva, akiről azonban azt hittük, hogy dusgazdag férfiu.

Nem lehet czélunk, hogy e czikk keretében riportszerüleg egyes eseteket rendre fölsoroljunk. Csak megemlitjük éppen ezuttal, hogy a szegény emberek között aránylag több a biztos existenczia, mint a gazdagok sorában. Ez is hozzátartozik a magyar főváros természetrajzához.

A budapesti gazdagoknak több mint fele «csikágói.»

Szószerint érti-e?

— Oh istenem mily szép ez, mily édes szavak, de vajjon, nem mulik-e el mind ez.

— Soha, esküszöm neked, hogy menyasszonyom vagy és az is fogsz maradni örökké.

Fiatal menyecske: Nemrég azt olvastam, hogy a burgonyát hatvanféleképpen lehet elkésziteni.

Férj: Nem volnál szives legalább egyféleképpen megtanulni.

Külföldi dolgok

A Simplon alagut áttörése.

Mint a mult század közepén a suezi csatornának vagy a Mont-Cenis alagutnak, ugy ennek az uj óriási münek a megalkotása is örök dicsősége az emberi tudásnak és akaratnak, külön és fontos fejezete az emberiség müvelődés és közlekedés történetének. Jelentőségénél talán csak e mü megalkotásának akadályai voltak nagyobbak.

A Simplon-alagut.

Kager Hugó főmérnök, az alagut egyik tervezője.

A Simplon-alagut.

Sulzer Károly főmérnök, a svájczi szövetségtanácsnak a munkálatok ellenőrzésére kirendelt biztosa.

A Simplon-alagut.

Brandau Károly vezérmérnök, az összes munkálatok vezetője.

Az óriási munka épitését 1898 novemberében kezdették meg a Simplon-hegység két oldalán levő kis helységekben, Iselleben és Biegben. A tervezet szerint az alagut hossza 19.770 méter, magassága hat és szélessége 5 méter lett volna, de ez a számtalan akadály folytán sok változásnak lett alávetve, ugy mint az épités időtartama is, mit egy évvel meg kellett hosszabbitani.

A Simplon-alagut átfurása.

Az egyik földalatti tárnában hirtelen meleg források bukkannak fel s meghiusitják a további előhaladást.

A Simplon-alagutat a Brand-féle furógépekkel furták. A csőalaku furót, melynek három foga van, 10—12 ezer kilogrammnyi nyomással a sziklához nyomják és azután lassan, perczenként 4—8 fordulást tesznek vele. A furó átmérője hét czentiméter, melynek minden fordulására egy czentiméternyire kellett előre haladni. De gyakran megtörtént, hogy a furókat az irtózatos nyomás és a szikla keménysége szétrepesztette. Naponként azonban mintegy 8—9 méterrel haladtak előre. 1899. év karácsonyán értek el egy kilométerre. Eddig a szikla ellenálló erején kivül nem kellett egyéb akadálylyal megbirkózniok. Ettől kezdve aztán utjába állott a munkásoknak két fontos dolog, a levegő és a viz. A fojtó levegőben, mi a hegy belsejében uralkodott, egy óráig sem birták ki az épitő

A Simplon-alagut.

A bejárat a svájczi oldalról tekintve, a megnyitás előtt közvetlenül. Az alagutból jól láthatóan folyton mérges gázok és gőzök hatolnak elő. Ezek azonban ma már levezetést nyertek.

mérnökök és munkások. Külön gépeket kellett felállitani, melyek perczenkint 3000 liternyi levegőt hajtottak az alagutba. Aztán a furás nyomán igen gyakran előtörő viz, amely elöntötte az alagut jórészét és az épitès folyamán mintegy 30 munkás és mérnök halálát okozta.

A Simplon-alagut.
Mérnökök és munkások mérges gázok és vizbetörés elől menekülnek.

A Simplon-alagut.
Kager (jobb) és Häusler (bal) főmérnökök, az alagutban hordott öltözetükben.

Mintegy 5 és fél évig tartott az épitès és február hó 24-ikén sikerült csak az áttörés. De még a kész diadal is két mérnöknek Sulzer és Kagernek, továbbá több munkásnak életébe került. A két mérnök arczképét is bemutatjuk, továbbá azokét, kik az alaguton, az első vonatot átvezették. Az alagutat ma már átadták a forgalomnak, bár a még kellőleg el nem készitett belső falakon át igen gyakran törnek elő meleg vizü források vagy mérges gőzök. Képeinken bemutatunk egy szemtanu rajza nyomán egy ilyen jelenetet és azt, amikor az első vonat az alaguton át Isellebe érkezik.

A Simplon-alagut.
Az áttörés után elsőknek Olaszországba átérkező svájczi mérnökök és munkások együtt.

Az orosz forradalom.

A czár, ugy látszik, hogy kezdi magát környezetének befolyása alul emanczipálni. Erre vall legalább legujabb szabadelvü kiáltványa is, a mely jelentékenyen hozzájárult a helyzet megjavitásához. Igaz, ugyan, hogy a sztrájk még mindig nem szünt meg, de az általános hangulat jóval békésebb. Ha a jelek nem csalnak, a nép és a kormány közt fegyverszünet jött létre. Kilátásba van helyezve egy olyan bizottságnak kinevezése, melynek az lesz a feladata, hogy javaslatot dolgozzon ki az életbe léptetendő alkotmányról. Ennek a bizottságnak elnöke egy kiváló törvénytudós, Buligin lesz, tagjai pedig a zemsztvók és a kerületi kormányzóságok tagjai.

Ha az orosz állapotokról egészen jól értesült franczia lapoknak hitelt lehet adni, ugy csaknem bizonyosra vehető, hogy két hónap leforgása alatt lángoszlorulhat Oroszország a lengyel határtól egész Vladivosztokig. A talaj már teljesen el van készitve. Hogy milyen rettenetes fölfordulás keletkezik ezután, az elképzelhető, s vajjon ki tudja, a szabadságra való ez a törekvés nem terjed-e majd el a nyugati országokba is?

Az orosz forradalomhoz.
Szergiusz nagyherczeg földi maradványai a robbanás után négy perczczel, amikor a palota személyzete hozzálát a testrészek összegyüjtéséhez.

Beketov, az állatkerti czirkusz igazgatója.

Beketov és neje.

A budapesti czirkusz uj rezsimje, aránylag rövid szereplése mellett is napról-napra fokozottabb népszerüségre tesz szert. És tegyük mindjárt hozzá, erre a népszerüségre alaposabban szolgált rá, mint nem egy szinházdirektorunk. Az egész czirkusz eleven példája mindannak, amit jóizléssel, szakavatottsággal és áldozatkészséggel el lehet érni. A müsor válogatott, elsőrendü, melyet a közönség meg nem unhat. De máskülönben is csodákat mivel ez az aránylag fiatal direktor. Egymaga utazik szüntelen czirkuszaihoz (Olaszország—Svédország—Budapest) s mindenhol javit, tanácsol, hozz uj dolgokat, melylyel aztán oly könnyen hóditja meg a közönséget. Ez a valóban brilliáns vállalkozásu és fáradságot nem ismerő direktor méltán megérdemli nemcsak azt, hogy őt betük dicsőretével mutassuk be olvasóinknak, hanem azt is, hogy fényképben is láttassék.

Méltó párja az igazgatónak a szép, bájos neje. Ez a müvésznő, aki a legvakmerőbb lovas mutatványokat, idomitásokat stb. produkálja, egyik legkitünőbb száma a czirkusznak. Férjének valóban nemcsak szerető neje, hanem hasznos és ritka üzlettársa is. Őt is bemutatjuk olvasóinknak.

Mint értesülünk, Beketow igazgató a czirkuszt ujabb nyolcz évre kibérelte az állatkert igazgatóságától. Leendő tervét a jövő évben ha megvalósitja, igen sokan és hálásan fognak neki gratulálni. Tervbe vette az egész czirkusz kibővitését, átalakitását, a némajátékok s a balettek előadását. — Azonkivül már most szerződtette a legkedveltebb Villand fivéreket, müvésznőket s más hires tehetségeket.

Beketovné, a czirkusz igazgatójának neje.

A budapesti birkozó-verseny résztvevői: 1. Sturm Albert (Berlin), 2. Specht Adolf (Bécs), 3. Koch Jakab (Európa bajnoka), 4. Melskies Gusztáv (Poroszország), 5. Romanov Vladimir (Oroszország), 6. Weckhuber János (Svájcz), 7. Anglio Anasztázió (Martinique bajnoka), 8. Pedersen Jess (világbajnok Dánia), 9. Vasziljev Iván (Cserkesz), 10. Van Dehm József (Hollandia), 11. Bahn Pál (Bréma), 12. Dickmann Ferdinand (Westfália), 13. Weigand János (Budapest), 14. Jankovszki Pál (Lengyelország), 15. Omer de Bouilton (Belgium), 16. Steurs Alfonz (Antwerpen), 17. Rusz György (Arad).

Tolnai Világ-Lapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: A Házi Kincstár, Gyermekvilág és Aranyifjuság mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor., fél évre 8 kor
Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Dohány-utcza 16. * A hirdetés milliméter számítással történik, 1 hasáb 1 sor 10 fill
A Tolnai Világ-Lapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.
VI. évfolyam. Budapest, 1906. szeptember 9. **37. szám**

A hét eseményeiből

A szegedi Klauzál-szobor és alkotója

Impozáns ünnepség keretében leplezték le a mult héten Szegeden Klauzál Gábor szobrát, me-

Ifj. Vastagh György,
a szegedi Klauzál-szobor alkotója.

Klauzál Gábor szegedi szobra.
Saját fényképészünk felvétele.

lyet Vastagh György jónevü szobrász alkotott. Lobogó-diszt öltött az alföldi metropolis s a mo-

galmas utczákon és tereken, a vendégek ezrei hallámzottak.

Tanitók gyülése. Lakoma a Városligetben levő Vampetics-féle vendéglőben. Saját fényk. pill. felv.

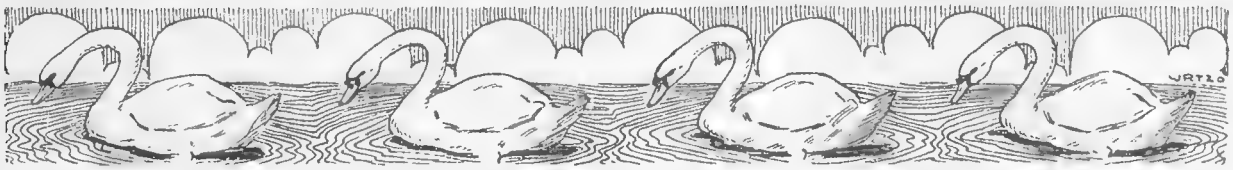

Rákóczi hamvainak megtalálása

Haza hozták a magyar szabadság szentemlékü és legnagyobb apostolának, II. Rákóczi Ferencznek hamvait. A nagy fejedelemnek kétszáz évvel ezelőtt csupán egy szavába került volna, hogy homlokára tegyék a lengyel koronát. Amiért nagyapja elvérzett, azt a koronát ő habozás nélkül visszautasitotta, mert nem távozhatott akkor idegenbe, amikor nemzetét véres küzdelembe vitte a jog, az igazság és törvény nevében Ausztria szabadságtipró zsarnoksága ellen.

A nyolcz évig tartó küzdelemben sokszor megadtak volna neki mindent, ami a Rákóczi-ház tekintélyét és hatalmát megszilárdithatta volna, csak a nemzet kivánságairól nem akartak tudni, ámde ő mindent feláldozott azért, hogy a hazának régi önállóságát, jogait és alkotmányát biztositthassa. És midőn a majthényi sikon lerakták a kurucz zászlókat, akkor is visszakaphatta volna óriási birtokait, családját és minden méltóságát, ha hódolati esküt tett volna.

Hanem ő inkább választotta a bujdosás kálvária-utját, hogysem büszke fejedelmi fejét megalázza s tétlenül kelljen néznie letiport hazája romlását. Igy jutott ő tábornagyával és számos hü emberével Rodostóba, ahol tizennyolcz évig szőtte lelkében a nemzeti szabadság álmait, amiket aztán szálanként bontogatott szét a keserü végzet, hogy szemfödelet boritson búlátott arczára. Mikes meghatóan irja le a nagy fejedelem utolsó perczeit. Nagypénteken, 1735. április 8-án hajnalban hagyta árván a bujdosókat.

Utolsó perczéig magánál volt s amidőn udvari papja feladta rá az utolsó kenetet, végtelen fájdalommal nézett csendesen zokogó környezetére s az ő jóságos szeméből könynyek omlottak. Oly szeliden halt meg, mint egy gyermek, — irja a hü Mikes. — Másnap holttestét felbontották, belső részeit kiszedték, s ládába zárva, az ottani görög templomban temették el, mig holttestét bebalzsamozták, szivét pedig óhajtása szerint Franciaországban nyugvó felesége mellé temették.

Mig a porta engedélyére vártak, egy kis házban helyezték el a nagy szabadsághős tetemét; hetek mulva végre megjött az engedély, hogy a hamvakat Konstantinápolyba szállithassák. Mikes akkor egy nagy ládába zárta a czédrusfa-koporsót, s néhányad magával elvitte a galatai St.-Benoit-templom kolostorába, ahol a jezsuita atyák felnyitották, aztán a templom hajója alatti sirboltban temették el.

Mikes szerint ekkor felbontották a hőslelkü Zrinyi Ilona koporsóját is, amelyben azonban már csak a koponyát találták volna meg, amit fia koporsójába zártak s ezzel együtt temették el. Azt a nagy fekete selyem gyászteritőt pedig, amelylyel a koporsó be volt vonva, a bujdosók az egyház szertárának ajándékozták.

Mikes azonban nem lehetett jelen a temetésen, mert akkor tudta volna, hogy Zrinyi Ilonának még egész csontváza megvolt, sőt rajta voltak a bőrfoszlányok is. A szent sirokat 1839-ben bontották fel először. Ekkor villámgyorsan hire futamodott, hogy Zrinyi Ilona holttestét teljesen ép állapotban találták s egész bucsujárás indult meg Galatába. A görögök maguknak követelték ezt a szentet, azonban ez ép állapotban megmaradt tetem nem Rákóczi édesanyjáé, hanem Bercsényinéé volt, akit szintén ide temettek.

A hetvenes években Zemplén vármegye közönsége lelkes mozgalmat inditott Rákóczi hamvainak hazaszállitása iránt. A mozgalom csakhamar országossá vált és Szlávy József akkori miniszterelnök utasitotta is konstantinápolyi nagykövetünket, hogy puhatolja ki, megvannak-e még a franczia lazaristák templomában Rákóczi hamvai. A nagykövet azonban felületes tudakozódás után azt válaszolta, hogy a drága hamvaknak nyoma veszett, fia valószinüleg titokban Franczia országba szállittatta, mert a 49-ben kibujdosott honvédek felnyitották a sirt, de Rákóczi koporsóját nem találták.

Thaly Kálmán, a kuruczvilág érdemes történetirója előtt hihetetlennek látszott ez a szomoru hir s 1889-ben Fraknói Vilmos apátkanonokkal Galatába zarándokolva, ott Lobry Ferencztől, a lazarista-rend főnökétől, hosszas unszolásra engedélyt nyertek a sir felbontására. Fraknói előbb misét mondott a Szt.-Lázár-rend templomában a Magyarország védasszonyának tiszteletére rendelt oltár mellett s ezen a konstantinápolyi magyar gyarmat számos tagja, köztük gróf Széchenyi Ödön is megjelent. Mindnyájan a legmélyebb áhitattal borultak le a templom kövére s valamennyien sirtak a meghatottságtól, amidőn ott térdeltek a szabadság vértanujának s dicső emlékü édesanyjának hamvai felett.

A templom és kolostor számára ugy Rákóczi, mint Bercsényi fényes alapitványokat tett, a tábornagy még drága családi ékszereinek egy részét is nekik ajándékozta. A rend tagjai tehát minden évben 30 csendes misét mondanak a templom hajója alatt porladozók lelkiüdveért. Öten nyugodtak itt, a kurucz világ halhatatlan martirjai közül: Zrinyi Ilona, fia II. Rákóczi Ferencz s második férjétől, Thököly Imrétől való leánya, Thököly Zsuzsánna, a Csernavodán elhunyt erdélyi trónkövetelő, Rákóczi József herczeg, a szabadsághős fia, és Bercsényiné, szül. Csáky Krisztina grófnő.

Thalynak a sir felbontásában a lazarista atyák segédkeztek, akik a templomból a székeket elhordván, a padmaly kőkoczkáit fel-

Fehérvári bandérium gróf Széchényi Viktor főispán vezetése alatt. Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.

Megyei küldöttség csoportja várakozik a felvonulás kezdetére. Saját fényképészünk eredeti felvétele.

A fejedelemre várakozó halottas kocsi a pályaudvar előtt. Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.

szedték s a déli fal mentén egy török ásóval kezdték kihányni a száraz, porhanyó földet. Két lábnyi mélyre ásva, egyszerre két koporsó is mutatkozott, amiket gyertyavilág mellett vizsgáltak meg a szük sirüregben. Födele egyiknek sem volt s mindkettő földdel volt boritva. Az innenső jóval kisebb és korhadtabb volt. Amint a száraz földet óratosan kikaparták belőle, egy bámulatosan szép, szabályos női koponya tünt elő, amiről kétségtelenül megállapithatták, hogy Zrinyi Ilonáé, mert a koporsó fölött ott feküdt latin feliratos sirtáblája. A kiszáradt koponya alsó állkapcsában még számos, elég ép állapotban levő fogat találtak.

A koporsóban ezenkivül még több apró s fehér csontdarab is feküdt, szertehullva; de ruhafoszlánynak, gyöngynek vagy ékszernek semmi nyoma se volt. Ez nem is csoda, mert a szegény fejedelemasszony utolsó ékszereit is elzálogositotta, hogy embereit fizethesse. A drága csontokat egyenkint vizsgálták meg, aztán visszarakták a koporsóba s a belső nagy koporsó kutatásához fogtak.

A czédrusfából készült s lábak nélküli koporsó szine megfakult és zöldesbarnává lett. Hossza 1 m. 92 czm., szélessége a fejnél 75 czm. volt, ami épen megfelelt Rákóczi herkulesi termetének. Ez is be volt temetve földdel, amely csaknem a hosszu kőlap aljáig ért. A koporsó kiemelése e nagy földtömegből roppant nehézséggel járt volna, azért ebből is kezökkel kaparták ki a földet. Nemsokára előtünt a domboru koponya, amelyet barna foszlányok fedtek s fölöttük vastag porréteg volt. Lobry rendfőnök maga emelte ki a koponyát s látnyujtotta Thalynak, aki a drága ereklyével a főhajó korlátjához ment s ott lefujta róla a port s felemelte a fátyol-foszlányokat. Amint ezekről is lefujta a port, azok arany-ezüst fényben kezdtek csillogni s gyönyörü arany-ezüst levelü rozettek voltak rajta. Nagyon szétfoszlott állapotban voltak már ezek a szemfedő darabok, amelyek egykor a nagy halott arczát boritották.

A gömbölyded és hatalmas arányu koponya sötétbarna szinü volt, mig a fejedelemasszonyé hófehér. A koponya tetején egy kis kerekded sipkaforma, szinehagyott selyemszövetet talált, mely két oldalán, két vékony selyemzsinórral volt odakötve. Ezzel nyilván a bebalzsamozás miatt kifürészelt koponyarészt erősitették oda az orvosok, hogy a tengeri uton való rázkódások alkalmával le ne váljék róla.

Thaly levette a koponyáról ezt a kis selyem hálót s csakugyan megtalálta rajta a kifürészelt csontdarabot. Ekkor aztán már teljesen bizonyos volt, hogy a nagy fejedelem drága hamvai előtt állanak. Kegyeletes érzéssel szoritotta szivéhez Rákóczi koponyáját s örömmel kiáltá:

— La tête du Prince! (A fejedelem feje.)

Ime tehát megtalálták Rákóczi hamvait. Fraknói boldogan sietett oda s kezét áldólag tette a nagy szabadsághős fejére, majd az oltárra helyezték a szent ereklyét, amelyen itt-ott még a fejbőr is látható pergamenszerüen összezsugorodva.

Felső fogai mind kihullottak és elporlottak, de alsó állkapcsa s benne hét fog még meglehetősen ép, sőt husmaradványokat is vettek észre rajta. Belsejében összeaszott száraz füvet is találtak, megerősitvén Mikes állitását, hogy a «testet a borbélyok füvekkel becsinálták.» Az öblös koponya 55 és fél cmtnyi térfogatu volt s agyveleje, szintén Mikes szerint, annyi volt, mint két embernek, de esze is volt annyi, mint tizenkettőnek.

Azután folytatták a koporsó átkutatását. A földdel összevegyülve a szemfedőnek és halotti ruhának számos maradványára akadtak. A hátgerincz-csigolyák, az erős váll- és karcsontok épek voltak, de az alsó karcsontok s oldalbordák már össze voltak töredezve. A kézfejcsontok szintén szétomlottak már, de rajtuk még meglátszottak a piros izomrészek. A fejedelmet franczia diszruhában temették el s a fejedelmi biboröltözetből még nagy darabok csillogtak a koporsóban. A remek szövésü széles aranypaszomántok s aranynyal átszőtt szegélyzet részei csaknem teljesen épek.

A piros bársony diszkabátnak, valamint a piros selyem nadrágnak fehérselyem béléséből is igen nagy darabokat találtak, amelyek azonban sárgás-barnává fakultak. A kabátfoszlányok közt 18 szinarany csatt is feküdt a koporsóban. Megtalálták a kezére csavart jeruzsálemi olvasó széthullott szemeit is, valamint a nyakán függő kis amulettet, amelyet még nagyanyjától, Báthory Zsófiától kapott emlékül.

Az alsótest részeiből ugyszólván semmi se hiányzott s a midőn e hatalmas csontokat összerakták, az egyik lazarista csodálkozva kiáltott fel: «Óriás volt!» A lábszárcsontokra itt-ott még szálkásszerü izomzatrészek tapadtak.

Thaly a fejedelem csontjait az oltárra rakta, majd egy czédrusfa-ládába helyezték s igy tették vissza a koporsóba, amelyet szintén fedőlappal láttak el. A sir felbontásáról jegyzőkönyvet vettek fel s azt két példányban kiállitva, mindnyájan aláirták. A franczia szerzetesek azonban Thaly minden ellenkezése daczára folyton Rogoxkit irtak Rákóczi helyett. Az egyik iratot üveghengerbe zárva szintén a koporsóba helyezték, aztán mély megindulással hagyták el a magyar tudósok a nagy halottak hamvait rejtő ódon templomot.

Mielőtt távoztak, szemükben a meghatottság, az öröm és fájdalom könyeivel a főoltár elé borultak s a szentély félhomályában és siri csendjében hálát adtak az égnek, hogy Rákóczi hamvait megtalálták. Akkor még nem sejtették, hogy másfél évtized mulva maga a magyar király izen a nagy halottnak, hogy jöjjön haza, mert «azok az ellentétek és félreértések, amelyek sulyosan nehezedtek elődeinkre hosszu évszázadokon át, már egy végképp letünt kornak történelmi emlékeit képezik.»

De ezek örökké drága emlékek nekünk s azok a szent porok, amelyeket most haza hoztunk. A hazaszeretet örök temploma lesz a hely, hol e hamvak pihennek és milliók zarándokhelye, ahol megtisztulnak, fölemelkednek s a szabadság lobogó lángjában ujjászületik a lelkük.

Rákóczi gyászkocsija a Népszinház előtt. Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.

A fejedelem gyászkocsija a Rákóczi-ut közepén. Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.

Gróf Andrássy Gyula szobrának leleplezése. A szobor a leleplezés után. Az egybegyült közönség a talapzat első domborművét, a koronázás jelenetét szemléli. Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.

Podmaniczky Frigyes báró reggeli sétáján. A szabadelvü párt hirneves volt elnöke hajlott kora daczára 7 órakor reggel már a Pannonia kávéházból jön. Az illusztris öreg urat rendesen egy közszolga kiséri át a nagyforgalmu Kerepesi-uton. Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.

Gobi Imre, az ág. ev. főgimnázium nagytudásu igazgatója. A minap ünnepelte 60-ik születésnapját, mely alkalommal az ország minden részéből üdv-kívánatokkal halmozták el.

Alpár Ignácz müépitész, az uj Zenepalota, az Osztrák-Magyar Bank, a tőzsde palota és több más középülete tervezője.

A király a Szépmüvészeti Muzeumban. A Szépmüvészeti Muzeum főbejárója, mialatt a király fogatához közeledik Apponyi Albert kultuszminiszterrel. A lépcsőzeten a király fogadására egybegyült előkelőségek és művészek csoportja. Saját fényképészünk eredeti felvétele.

A király konyhája

A Burg öreg konyhahelyiségei már régóta szükeknek bizonyultak s azonkivül ez is volt a bajuk, hogy messze voltak az ebédlőktől. Régi szükségletet elégitett ki tehát a Burg épitőbizottsága, a mikor két év előtt uj konyhahelyiségek létesitését határozta el. Világos, kényelmes, minden számottevő ujitással fölszerelt termek azok. Első sorban a király személyes szolgálatára álló konyha érdemel említést. Ez nem nagyobb, mint bármely főuri konyha. Itt főzik a király ebédjét, vacsoráját. Tekintve azt, hogy ő felsége csak a nagyon egyszerü eledelt szereti, az itteni személyzetnek nincsen sok munkája. Ha királyunk egyedül eszik : nagyon kurta az éteksora. Erős leves, marhahus, kevés főzelékkel és egy pohár sör. Ebben a konyhában készülnek még a családi ebédek és kisebb lakomák is. De többre, mint 30 személyre ez a konyha sohasem főz.

Nagy szerepe van az ünnepi konyhának. Ebben az udvari ebédek ételeit főzik. Hogy milyen mennyiségben : gondolhatjuk abból, hogy az ilyen ebédeken két és négyszáz között váltakozik a vendégek száma. Ez a konyha valóban óriási nagy terem. Hat hatalmas kályha van benne, mindegyik huszonnégy nyilással. A konyhaasztalok közepén állanak. A főszakács utasitására némán, de gyorsan mozognak a fehérruhás, katonasapkás szakácsok. Ez a konyha olyan apparátussal dolgozik, hogy nemcsak az ünnepi ebédeket, hanem az udvari bálokat is el tudja látni nehézség és fennakadás nélkül. Pedig az udvari bálok vendégeinek száma soha sincs ezren alul, de eléri olykor a kétezret is. Az ünnepi konyhának saját külön süteménykonyhája van. E konyhában négy kemencze süti a fehér kenyeret s a finom, omlós tésztanemüt.

Nagy föladata van az udvari czukrászatnak. Egyedül csak a király vendégeit szolgálja. A czukrászat készíti a lakomák és bálak büfféi számára a tortát és édes süteményt.

A konyhával kapcsolatosan érdemes a király asztaláról is néhány szóban említést tenni. A Burg evőeszközei aranyból és ezüstből valók, a tányérok és tálak pedig aranyból, ezüstből és porczellánból. A perczellán remek, nagybecsü, ó-bécsi porczellán, mely azonban ritkán hagyja el az edényszoba szekrényeit. Rendesen a nehéz, vert ezüstből készült teritéket használják. Legértékesebb az aranyteriték, melyet csak nagyon ritka alkalmakkor szednek elő. Eddig csak nyolczvan személyre kellett teriteni, a hiányt porczellánnal pótolták. Hogy az asztal képe egyöntetü legyen : az udvarmesteri hivatal még száz tányért csináltatott, melyek teljesen hasonlitanak a régiekhez. Egy-egy tányérhoz egy kilogramm aranyat használtak föl s az négyezernégyszáz koronába került.

A Burgnak szép gyüjteménye van asztalteritőkből és szalvétákból. Van közte ujonnan tervezett, modern, tánczoló angyalokkal és amorettekkel szegve. A király azonban nem barátja a szeczessziónak és igy ezek a teritők még egyszer sem voltak használatban. Ő Felsége kivánsága szerint minden étkezésnél egyforma abroszt használnak : fehér damasztot, keskeny, fényes, fehér szegélylyel.

A hajdusámsoni uj vasuti vonal ünnepélyes megnyitása. 1) Kovács Gyula Hajdu vm. alispánja, 2) Kovács József Debreczen polgármestere, 3) Marsékó Károly min. tan., vasuti és gőzhajózási főfelügyelő, 4) Végh Gyula Debreczen főkapitánya. Lapunk számára készült felvétel.

Kereskedés a Jordán-folyó vizével. Örmény, török és amerikai kereskedők a szentföldi Jordán-folyó vizét hordókba löltik és a világ minden részébe szállitják, ahol buzgó emberek drága pénzen megveszik, hogy gyermeküket azzal a vizzel keresztelessék meg, amelylyel Keresztelő Szent János Jézus Krisztust megkeresztelte. Jobbról az amerikai, balról a török zászló látható.

Tolnai Világlapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: A Házi Kincstár, Gyermekvilág és Aranyifjuság mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor., fél évre 8 kor. Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Dohány-utcza 16. * A hirdetés milliméter-számitással történik, 1 hasáb 1 sor 20 fill

A Tolnai Világ-Lapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.

VII. évfolyam. **Budapest, 1907 szeptember 1.** **36. szám.**

A hét eseményeiből

Dalosünnep Egerben.

Kettős ünnepet ült a mult héten Eger városa. Ott tartották meg az idén az országos dalosversenyt s ezzel egyidejüleg Eger városa hősének Dobó Istvánnak szobrát leplezték le lelkes ünnepélyek között. Eger városa méltóságteljesen várta az ország minden részéből egybesereglett énekeseket, kik megjelentek, hogy áldozzanak a régi dicsőségnek és a magyar dalnak.

A Dobó-szobor leleplezése Egerben. A vidéki küldöttségek és dalárdák a szobor előtti téren, az ünnepély után. Egerbe küldött fényképészünk eredeti felvétele.

Andrássik János, gróf Pongrácz volt kocsisa, aki megszöktette gazdájának Henriette nevü fiatal leányát s elvitte Vág-Révfaluba édes anyjához s jelenleg azon fáradozik, hogy a grófkisasszonyt feleségül vehesse. A grófkisasszony szülei természetesen mindent elkövetnek, hogy leányukat a paraszt legénytől visszahódítsák.
Vág-Révfaluba küldött fényképészünk eredeti felvétele.

Gróf Pongrácz Henriette hat évvel ezelőtt megszerette Andrassik Jánost, az apja kocsisát, akivel nemrégen megszökött a szülői kastélyból és Révfaluba költözött, szerelmese anyjának házába. A grófkisasszony arra kérte gróf Pongrácz vágujhelyi prépost nagybátyját, hogy eskesse meg Andrássikkal, de a prépost megtagadta huga kérését.
Vág-Révfaluba küldött fényképészünk eredeti felvétele.

Parasztlegény és grófkisasszony.

A közelmultnak nem egy eseménye igazolta azt a nagy igazságot, hogy a szerelem hatalma minden előitéletet, minden akadályt legyőz. Az igazi nagy szerelem demokratikus felfogásu: a szerelmes nem kutatja választottja származását, ész nélkül, vakon szeret — szeret ugy, ahogy az Isten és a természet

Parasztlegény és grófkisasszony. Gróf Pongrácz Henriette, Andrássik János kocsis családja körében. A grófkisasszony mellett Andrássik János édesanyja és kis testvérei. Vág-Révfaluba küldött fényképészünk eredeti felvétele.

parancsolta. Nemrégiben az egész világsajtót bejárta Nyári Rudi, győri czigányprimás házasságának története. A czigány hegedüjátéka elcsavarta Festetich grófkisasszony fejét. A lány otthagyta atyját, főrangu családját és követte szive bálványát. Ez a romantikus történet megismétlődött a minap a trencsénmegyei Vág-Révfalu községben. Az esetnek Pongrácz Henrietta grófnő a hősnője, aki a szerelmi boldogságért odadobta rangját, vagyonát és egy szegénysorsu parasztlegénynek lett a párja.

A választottja, Andrássik János, hat év előtt kocsis volt a grófi kastélyban. A leánynak megtetszett a deli, szép legény, de a fel-fellobogó szerelmét féltékenyen rejtegette a világ előtt: nagyon is érezte, milyen rettenetes küzdelmet kellene vivnia családjával, hogy elérje azt, ami után vágyódott. A sors azonban mégis összehozta a szerelmesecket. Egy sétakocsizás alkalmával egy töltésen felborult a grófuő kocsija és a leány belecsett az ut mellett levő folyóba. Menthetetlenül elpusztult volna, ha a kocsis utána nem ugrik és ki nem menti a hullámokból. A tizennégy éves teremtés rejtett szerelmét erős lángra lobbantotta ez a véletlen: megesküdött, hogy megmentője felesége lesz — minden poklokon keresztül. A szerelmesek gyakran összejöttek, tervezgették a jövő virágos képét, légvárakat épitettek, amikben tán maguk se hittek, hogy valóra válhatnak valamikor. Pongrácz gróf családja is megtudta, hogy leánya a kocsisukat szereti; elcsapta a legényt és mikor a leány egynéhányszor megkisérelte, hogy szerelmese után szökjék, a kérlelhetetlen apa zárdába dugta a leányát s mikor onnan is elszökött, idegszanatóriumba záratta a szerelmes leányt. A grófkisasszony azonban titokban értesitette erről Andrássik Jánost, aki nyomban szerelmeséhez sietett. Belopódzott a grófi kastélyba, ahonnan aztán könnyü szerrel megszöktette a kisasszonyt az ablakon át leeresztett kötél segitségével. Aztán szülei házához vitte a leányt, aki azóta ott él és türelmesen várja azt az időt, mikor eléri nagykoruságát, hogy aztán törvényesen is egybekelhessen választottjával. A gróf minden erőszakoskodása hiábavaló volt, a leány hajthatatlan maradt. A fiatal gróf Pongrácz hadnagy egy izben tettleg is bántalmazta nővérét, akit csak a vőlegénye erélyes fellépése mentett ki szigoru bátyja kezéből. Végre a gróf is belátta, hogy nem tehet semmit leánya szerelme ellen, kitagadta a szegény teremtést és azontul nem törődött vele. A leány pedig boldogan él választottja szüleinél és egy csöppet se sajnálja azt a fényt és gazdagságot, amit otthagyott.

Ennek a szenzációs eseménynek hire a napokban bejárta az egész sajtót. Mi pedig elküldtük fényképészünket a kis trencséni faluba, hogy a szerelmes párról fényképfelvételeket készitsen a „Tolnai Világlapja" részére. Sikerült képeinket itt mutatjuk be olvasóinknak. A szép grófnő még sajátkezü aláirását is elküldte szerkesztőségünknek. Itt láthatják olvasóink:

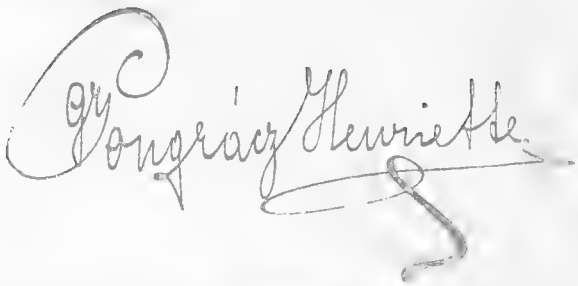

Gyönyörü irása is előkelő származásáról és müveltségéről tanuskodik. Választottja hétköznap gazdálkodik, müveli kis földjét, de ünnepnap uri ruhát ölt magára és akkor olyan előkelő a megjelenése, mint akármelyik grófé. Bizony *nem a ruha teszi az embert, hanem a szivnemesség.*

A munkások felvonulása május 1-én. Saját fényképészünk pillanatnyi fölvétele.

·KÜLFÖLDI ESEMÉNYEK·

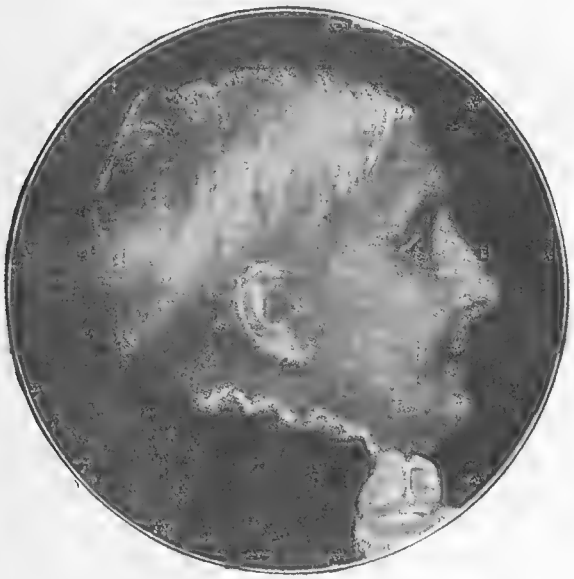

Berthe'ot, a minap elhunyt hires franczia vegyész és a felesége. Egy napon haltak meg. Mikor a férj értesült felesége haláláról, megszakadt a szive. Mindkettőjüket a Pantheonban temették el, amely a franczia nemzet nagy halottainak tiszteletére épitett templom. Berthelotné a Pantheon első női lakója.

Fölkli János, bajai volt asztaloslegény, ki jelenleg az abesszíniai császár udvari asztalosa. Fölkli néhány évvel ezelőtt vándorolt Abesszíniába s ott Menelik császár annyira megkedvelte, hogy kinevezte udvari asztalosának és fegyveres kiséretet adott melléje. Fölkli e képet László Lajos bajai fodrász utján bocsájtotta lapunk rendelkezésére.

A 48-as öreg honvédek csapata, mely kivonult a március 15-iki ünnepélyekre. A csapat élén, (1) Krudy Gyula 48-as honvéd-százados, a Honvédmenház parancsnoka áll. Saját fényképészünk eredeti fölvétele.

Amundsen Roald, a nagyhírű norvég sarkutazó, aki leirhatatlan küzdelmekkel vergődött át az észak-nyugati átjárón. A merész tengerészkapitány, ki vezetője volt a Gjöa-expedíciónak, amely arra törekedett, hogy felkeresi az északi mágnes sarok tájékát. Amundsen a Magyar Földrajzi Társaság meghivására Budapestre jött s itt utazásáról érdekes felolvasást tartott. Saját fényképészünk eredeti fölvétele.

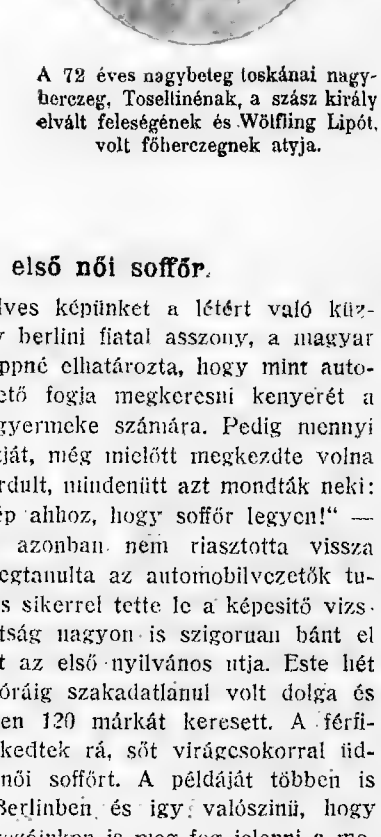

A 72 éves nagybeteg toskánai nagyherczeg, Tosellinénak, a szász király elvált feleségének és Wölfling Lipót, volt főherczegnek atyja.

Az első női soffőr.

Ezt a kedves képünket a létért való küzdelem alkotta. Egy berlini fiatal asszony, a magyar származásu dr. Pappné elhatározta, hogy mint automobil-bérkocsi-vezető fogja megkeresni kenyerét a maga és két kis gyermeke számára. Pedig mennyi nehézség állotta utját, még mielőtt megkezdte volna pályáját! Ahová fordult, mindenütt azt mondták neki: „Ön nagyon is szép ahhoz, hogy soffőr legyen!“ — A fiatal asszonyt azonban nem riasztotta vissza semmi akadály. Megtanulta az automobilvezetők tudományát és fényes sikerrel tette le a képesitő vizsgát, pedig a bizottság nagyon is szigoruan bánt el vele. A minap volt az első nyilvános utja. Este hét órától reggel hat óráig szakadatlanul volt dolga és ezen az első éjjelen 120 márkát keresett. A férfikollégái nem irigykedtek rá, sőt virágcsokorral üdvözöltek az első női soffört. A példáját többen is akarják követni Berlinben és igy valószinü, hogy nemsokára a mi utczáinkon is meg fog jelenni a modern életnek ez az ujabb hirnöke.

A „Jéna“ katasztrófája. Az áldozatok temetése a toulini tengerészeti arzenál udvaráról, ahol a holttesteket nemzetiszinü zászlókkal diszitett ravatalra tették. A szertartáson a köztársaság elnöke, a minisztérium és a haditengerészet admirálisai is részt vettek.

A touloni hajórobbanás áldozatai.

A felrobbant „Jéna“ 100 tengerésze esett áldozatul a borzalmas katasztrófának. A szerencsétlenség oka azonban még ma se derült ki. Valoszinüleg hanyagság okozta, mert — mint a párisi ellenzéki lapok irják — a franczia haditengerészetnél nem tulságosan dühöng a fegyelem. De temetni ott is szépen tudnak. A touloni arzenál udvarán állitották fel az áldozatok ravatalát, feldiszitették nemzeti zászlókkal és — mint képünkön is láthatjuk, — a gyászszertartáson megjelent a köztársaság elnöke, a kormány és az összes tengernagyok. Egy másik képünkön bemutatjuk azt a jelenetet, mikor Falliéres elnök feltüzi egy sulyosan sebesült matróz mellére a becsületrend keresztjét. De vajjon mit használ ez a szegénynek! Ki tudja, megéri-e a reggelt!?

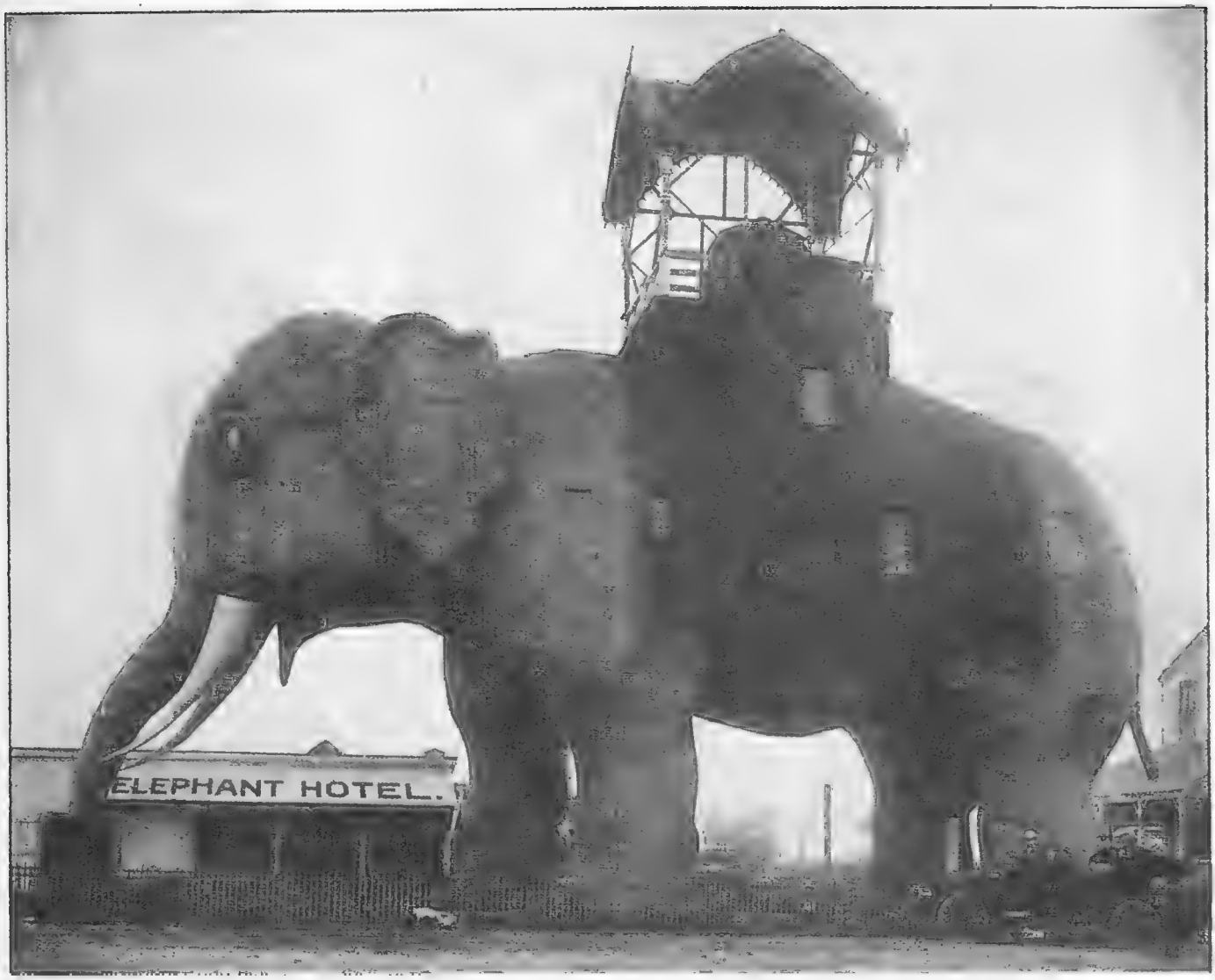

Elefánt-szálloda. 25 méter magas, igen eredeti formáju épitmény, melyet egy élelmes vállalkozó épitett egy Atlantic City nevü amerikai tengeri-fürdőhelyen A mellette lévő automobil és a környező házak nagyságából következtethetünk az Elefánt-szálloda hatalmas méreteire. A furcsa szálloda elég jövedelmező lehet, mert az emlitett fürdőhelyet New-York milliomosai keresik fel.

Fényképezés életveszedelemmel. Egy new-yorki fényképész 18 emeletnyi magasságból, egy épülő ház vashálózatának tetején a város látképéről készit felvételt. A szédítő magasságban élet és halál közt lebeg, még meg se fogózhat, mert gépét kell tartania. Ezt a jelenetet a szomszédos ház egyik ablakából fényképeztette le az Underwood and Underwood londoni és new-yorki fénykép-ügynökség a Tolnai Világ-Lapja részére. — Utánnyomás tilos.

Magyarnak Pecs! Németnek Bécs!

Ne küldjük pénzünket külföldre!

Egyes külföldi czégek rajzaimat utánozzák s igy azok hasonlitanak, de a valóságban silány értéktelen az árú. **Kockázat kizárva! Nem tetsző árút kicserélek, vagy a pénzt adom vissza**

8 korona, **12** korona, **20** korona.

Legdivatosabb domboru, valódi 14 karátos arany karikagyürük 8 koronától feljebb **Tetszés szerinti vésés ingyen!**

Osztrák vagy Cseh árut 1 koronával olcsóbbért szállitok!

Ki ezen lapra hivatkozik megkapja ingyen és bérmentve uj 3000 ábrás árjegyzékemet, mely valóságos tanácsadója a t. vevőközönségnek.

Schönwald Imre, Pecs, órásmester és ékszergyáros.

☞ **Ha a lapunkban hirdetett czikkekből vásárol, kérjük emlitse meg a rendelésnél, hogy hol olvasta ezen hirdetést.**

Dr. Nicola bosszuja.

czimü regény, mely eddig a világ minden müvelt nyelvére le van forditva s tulzás nélkül mondhatjuk, hogy egyike a legszenzációsabb regényeknek. Ára bérmentve, diszkötésben **1** forint **50** krajczár helyett **85** krajczár.

A szép fehér ördög

Irta: GUY BOOTHBY

Kitünő angol regény, remek forditásban, számos képpel, diszkötésben. Bérmentve **1** forint **50** krajczár helyett **85** krajczár

A két regény egyszerre meghozatva **3** forint helyett **1** forint **40** krajczár.

Megrendelhető a Magyar Kereskedelmi Közlönynél, Budapest, VII., Dohány-u. 16—18.

Deák Gábor, Kolozsvár legjobb kardvivóinak egyike, ki a minap rendezett bajnok mérkőzésben győztes lett. A jeles vivó bajnok már több izben kitüntette magát a kardforgatásban.

Koch Róbert, a hirneves német tudós, a tüdővész baczillusának felfedezője, akit most az álomkór körül folytatott sikeres kutatásaiért a német császár titkos tanácsossá nevezett ki.

Négy fejedelmi testvér, akik most külömböző nemzetek tagjai. Az első (balról jobbfelé) Dagmar, orosz anyaczárné, a második György, görög király, a harmadik Alexandra, angol királyné, a negyedik Frigyes, dán király. Mind a négyen az elbunyt dán király gyermekei.

Magyarország 1906—1907 évi football-bajnokság győztes csapata: 1) Braun F. 2) Koródy K. 3) Ecker N. 4) Weinber F 5) Rumbold. 6) Weisz F. 7) Manglitz F. 8) Gorszky T. 9) Fritz. 10) Bródy S. 11) Schlosser.

Tolnai Világlapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: A Házi Kincstár, Gyermekvilág és Aranyifjuság mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor., fél évre 8 kor. **Szerk. és kiadóhivatal:** Budapest, Dohány-utcza 16. • A hirdetés milliméter-számitással történik, 1 hasáb 1 sor 20 fill.

A Tolnai Világ-Lapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.

Lapunk minden olvasója havonként egyszer dijtalanul megkapja a Magyar Kereskedelmi Közlöny Értesitőjét, melyben az előfizetések és egyéb kedvezmények vannak felsorolva.

VIII. évfolyam. **Budapest, 1908 szeptember 20.** **39. szám.**

A hét eseményeiből

A király itthon.

Révay Samu, a magyar könyvkiadók nesztora, a mult héten meghalt. Révay Samunak hervadhatatlan érdemei vannak a magyar könyvkiadás terén. Ő alapitotta a jelenlegi Révay Testvérek könyvkiadó részvénytársaság czéget, a mely az ország legnagyobb könyvkiadó vállalata.

Tüntetés a nők választójogáért.

Óriási tüntetés folyt le a minap Londonban a nők szavazati jogának érdekében. Ez volt a legnagyobbszerü demonstrácziő, a melyet London valaha látott. A nagy tüntető felvonulásban a női jogoknak tizezernél több hive vett részt, de magában a Hydeparkban felállitott husz szónoki emelvény körül legalább háromszázezer szüfrazsett csoportosult. A tüntető menet élén több előkelő urhölgy haladt, köztük Balfour lord, volt angol miniszterelnök felesége és dr. Davies Emilia, az angol szüfrazsett mozgalom első apostola, a ki már több évtizeddel ezelőtt memorandumot nyujtott át a nők egyenjogusitása érdekében John Stuart Millnek, a nagy szocziológusnak.

A tüntető menet a legnagyobb rendben folyt le. A rendezők a reklámok minden képzelhető módját felhasználták, hogy odacsődítsék a népet. Az egyes proczessziók zenekarokkal vonultak a Hydeparkba.

Özv. Antal Jánosné, született Német Erzsébet, az ország legöregebb asszonya. A minap mult el 105 esztendős. Jelenleg Móron lakik és gyümölcsárulással foglalkozik.

Háborus készülődések.

Mióta Bosznia és Herczegovina annektálásának hire és ténye eljutott az európai államokba, mintha égő üszköt dobtak volna Szerbia és Montenegró amugy is lappangó tüzfészkébe. A két kis balkáni államocska nem fér a bőrébe s mindenáron háborusdit akar játszani a magyar-osztrák monarchiával. Kezdetben ezt az okvetetlenkedést csak ugy tekintettük, mint egy csintalan gyermek hunczutságát, de rövid idő óta az európai diplomáczia komolyabban foglalkozik a szerbek és montenegróiak fészkelődésével, mert az elvitathatatlan tény, hogy ugy a szerbek, mint a montenegróiak valósággal kérkednek a háborus kedvükkel. Csapatjaikat a határ felé tolják s a határhegyekre ágyukat vontatnak. A szerbek harczi kedve már annyira fokozódott, hogy a mint egyik képünkön látható, — még női csapatocskákat is alakitanak és begyakoroltatják őket a fegyverrel való bánásmódra. Monarchiánk természetesen nem nagyon ijed meg ettől a »*rettenetes*« harczi mozgolódástól, mindazonáltal a kalandos készülődésekre azzal felelt, hogy a határmenti ezredeket kiegészitette a békelétszám teljességeig. A határokon levő csapataink parancsnokai természetesen alaposan figyelik a szerb és montenegrói csapatok minden mozdulatát — mint az egyik képünkön is látható — tapasztalataikról nyomban jelentést tesznek a hadvezetőségnek.

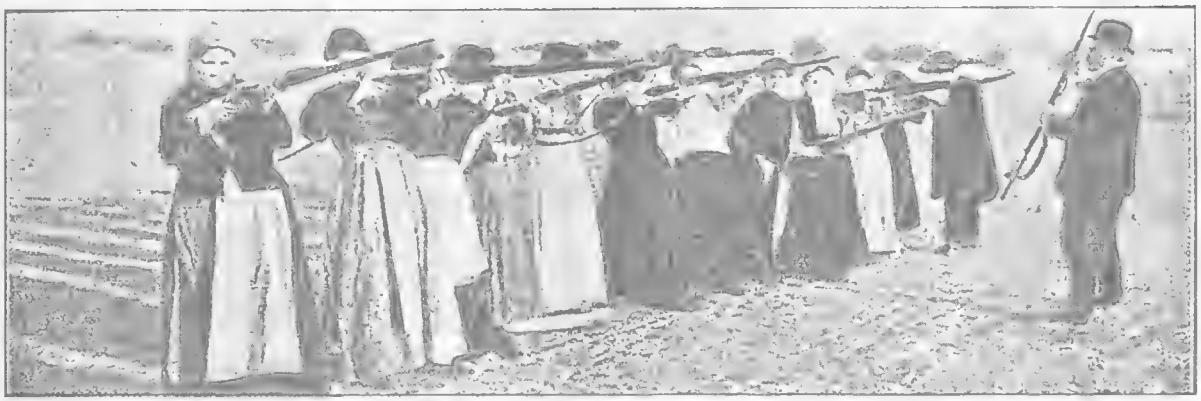

A harczias Szerbia. Bosznia és Herczegovina annektálása miatt a szerbek háborut akarnak inditani ellenünk. Maga a trónörökös, György herczeg a háboru-párt vezetője. Hogy mennyire készülődnek a szerbek a háborura, legjellemzőbben ez a képünk mutatja. Még a nőket is begyakorolják a fegyverforgatásba. Képünkön az a jelenet látható, a mikor egy csapat nőt tanitgat két férfi arra, hogy mi módon kell czélozni a puskával. (Vurgics Milán belgrádi fényképészünk felvétele.)

Abdul Aziz, marokkói szultán, a kit eddig meg nem erösitett hir szerint meggyilkoltak. Ha ez a hir igaznak bizonyul, akkor vége lesz a polgárháborunak, a mely feldulta Marokkó békéjét. A szultán Abdul Aziz fivére, Muley Hafid lesz, a ki már amugy is meghóditotta Marokkó legtöbb törzsét.

Ferdinánd román trónörökös, a ki a minap Bécsben volt és **Ferencz Józsefnek a 60 éves császárjubileuma alkalmából a román királyi ház szerencsekivánatait fejezte ki.**

Szent István koponyája a raguzai dominikánusok templomában. A kép jobb oldalán látható az a prior, a ki dr. Havas Rezsőnek, a kitünő tudósnak, ottan rövid időre rendelkezésére bocsájtotta az értékes ereklyét.

(Divald Károly lapunk számára készitett felvétele.)

Irta Heltai Jenő

A gróf

I.

A második felvonás után az öltöztetőnő egy óriási virágbokrétával bukdácsolt be Tündérlaki Putyi öltözőjébe. A bokrétában egy levél, a levél mellett egy doboz volt, a dobozban pedig egy kellemes kis brilliánsgyürü, a mely testvérek közt is megért ezer koronát.

Tündérlaki Putyi nem volt nehéz nő. A mindenség alkotója nem arra teremtette őt, hogy fenséges érzelmeket váltson ki a férfiakból. A nagy szerelmi bonyodalmak elkerülték őt, a lelki küzdelmek gyötrelmeit, a szenvedéseket és a hatalmas indulatokat nem ismerte. Egyszerü és józan nő volt, a kinek minden meggyőződését ebbe az egy mondatba lehet összefoglalni: »A férfiak arra valók, hogy a szép és a kedves nőkért értékes ostobaságokat kövessenek el.«

Ilyenmódon e nőt a levél, a bokréta és a gyürü háromszorosan meghatotta. Nagyon sürgősen felöltözött, a szinpadra sietett és a függönybe alkalmazott lyukon kinézett a nézőtérre. Földszint, balra, az első páholyban ült »Ő«. »Ő«, az ismeretlen, az előkelő, a nagylelkü gavallér, a gyürüvel sulyosbitott bokréta udvarias küldője.

»Ő« érdekes, halvány férfi volt, fekete, itt-ott már őszülő hajjal, tündöklő frakkal és káprázatos gyémántgombokkal. Elegáns fásultsággal ült a páholyban, egész lénye elárulta az unatkozó arisztokratát. Tündérlaki nagyon meg volt elégedve vele és a harmadik fölvonásban »A kis karmantyu« czimü elmés kuplét kizárólag az előkelő idegen javára énekelte, igéretektől duzzadó pillantásokat lövelvén a szeretetreméltó férfiu felé.

II.

Előadás után a nyájas idegen, a ki időközben az öltöztetőnőtől megtudta, hogy Tündérlaki kisasszonynak nincs kifogása a »tisztességes közeledés« ellen, a szinház kis kapujában várta a müvésznőt. A kocsiuton egy ragyogó gummitalpu fiakker várakozott.

— Gróf Cirkvenitz, huszárkapitány, — mondta az idegen előkelő meghajlással, mikor Putyi kilibbent a kövezetre.

Putyi tébolyitó mosolylyal nézett a grófra és odanyujtotta neki a kezét, a melyet a gróf hódolattal megcsókolt. Ezalatt a fiakkeres leszedte a lovakról a pokrócot és leugrott a bakról.

— Ez a kocsi? ... — kérdezte a müvésznő.

— Minket vár, — mondta a gróf. — Csak üljön be bátran.

— No, de ...

— Csak üljön be. A kifogásait és az aggodalmait elmondhatja utközben.

Ez hatott. Putyi beült és a kocsi elrobogott.

III.

Egy előkelő vendéglő különszobájában vacsoráztak.

A gróf bübájos ember volt. Előkelő és bőkezü. Putyi leplezetlen áhitattal nézett rá: a vagyon, az előkelőség, a gavallérság mindig imponált neki. Azonkivül a gróf gyöngéd és figyelmes volt, e mellett pedig bizonyos hidegséggel és fölénynyel kezelte Putyit. Ama férfiak fölényével, a kiknek minden sikerül, a kik megszokták azt, hogy a nők engedelmeskedjenek nekik. A gróf kipróbált nőhóditónak látszott, a lényében volt valami parancsoló, a mi nem türt ellenmondást. A pinczérek hétrét görnyedtek előtte, Putyi pedig olvadozott a büszkeségtől és a boldogságtól. Gróf Cirkvenitz! Ez volt életének legelső grófja. Eddig inkább a vagyonos polgári elemnél volt szerencséje, bankároknál, börziánereknél. Az arisztokráczia eddig — érthetetlen módon! — nem méltányolta őt. De ime, most gróf Cirkvenitz huszárkapitány megtörte a jeget és elsőnek jelentkezett a felső tizezerből.

Putyi arra gondolt, hogy legjobb barátnői fuldokolni fognak az irigységtől. És szivében mélységes hálát érzett gróf Cirkvenitz iránt ...

IV.

Miután kellemesen bepezsgőztek, gróf Cirkvenitz igy szólt:

— Tudja-e, hogy én most hónapokig nem fogom látni magát?

— Miért? — kérdezte Putyi ijedten.

— Mert holnap reggel megyek az uj garnizonomba, Galicziába!

— Ah!

Putyi elszontyolodott. A gróf megfogta a kezét.

— Remélem, — suttogta, mialatt lassan csókolgatta ezt a kezet, — hogy nem bocsát el igy e messze utra?

— Igy? Hogyan?

— Szeretnék elvinni magából valamit. Egy illatot, egy emléket. Valamit, a mi a messzeségben is untalan az eszembe juttassa magát és onnan is folyton visszacsábitson magához. Egy csók, egy ölelés emlékét ...

— De gróf ur, — tiltakozott Putyi.

A hideg, fölényes és előkelő gróf e pillanatban hirtelen megváltozott. Egy erőszakos, vad mozdulattal magához ölelte Putyit és megcsókolta.

— Szeretlek, — sugta két csók közt a fülébe, — nagyon szeretlek. És te?

— Istenem, — mondta Putyi egészen megzavarodva ezektől a csókoktól, — én ... én ...

— Nem felelsz? Jobban is szeretem. Ne is felelj. Ne is beszélj. A fölösleges beszéd badarság. Te az enyém vagy, az enyém, csak az enyém ... Ma még az enyém lehetsz, holnap én már megyek a fenébe, Galicziába.

És ujra megcsókolta. Putyi kábultan, akarat nélkül roskadt a vitéz gróf karjába. Olyan volt, mint egy hipnotizált tyuk.

V.

— Tehát itt lakol? — mondta a gróf, a mikor a szobaleány ajtót nyitott nekik. — Csinos ... minden nagyon csinos ...

— És izléses, ugy-e? — mondta Putyi büszkén.

— Igen, nagyon izléses ... Te, van itthon pezsgőd?

— Pezsgőm? — ámult Putyi. — Minek?

— Szomjas vagyok. Inni akarok.

Ezzel a gróf becsöngette a szobaleányt.

— Hallja, angyalom, — mondta neki, — itt van a névjegyem és száz korona. Lent a kapu előtt áll egy fiakker, abba üljön bele és hajtson a kaszinóba. Ott adja át a névjegyemet és kérje azt a pezsgőt, a mit én rendesen inni szoktam ... Két palaczkkal hozzon, de nagyon siessen!

A szobaleány elrohant. Putyi mosolyogva nézett a grófra.

— Remélem, most már egészen egyedül vagyunk a lakásban? — kérdezte a gróf.

— Csak te meg én, — mondta Putyi csaknem pirulva, és nagyon izgatottan, mert most tegezte először a grófot.

— Akkor hát...

A gróf fölkelt. Putyi behunyta a szemét. Azt hitte, hogy most ütött a szerelem órája, hogy a gróf most a vad csókok özönével fogja őt elboritani.

VI.

— Akkor hát, — ismételte a gróf.

Minthogy a csóközön nem következett be és a szerelem órája nem ütött, Putyi félénken kinyitotta a szemét. A gróf ott állt előtte némán, parancsolón, hidegen, olyan arczczal, hogy Putyi csaknem megijedt.

— Mit akarsz? — kérdezte Putyi csodálkozva.

— Az ékszereidet, — mondta a gróf fagyosan.

— Az ék...

Többet nem birt mondani. A lélekzete elakadt. Reszketve, rémülten nézett a grófra.

— Tréfálsz? — kérdezte végre, alig merve a száját kinyitni. Te... a gróf?

— Igen. Én, a gróf, vagy ha jobban tetszik: én, a rabló, az ékszereidet akarom, még pedig máris. Gyerünk, gyerünk, mielőtt a szobaleány visszajön...

És a mikor Putyi még mindég mozdulatlanul ült, haragosan tette hozzá:

— Nem hallottad? Vagy azt akarod, hogy a revolveremmel sürgesselek?

Putyi lehajtotta a fejét. Aztán szó nélkül felkelt és csendes sirással ment a szekrényhez. Kiszedte az ékszereit, a vagyonos polgári elemhez tartozó bankároknak és börzianereknek az ajándékait. Mindaz, a mivel ezek a derék emberek neki kedveskedtek, a gróf zsebeibe vándorolt. Az órák, brocheok, karpereczek, nyakláncok egymás után tüntek el a gróf zsebe mélyében. Minden darabnál uj meg uj könny tolult Putyi szemébe és az ékszerek révén egész névsor elevenedett meg a lelkében. Ujra látta azokat, a kiktől az ékszereket kapta. A kövér és jószivü polgárokat, a kiknek emlékét a gróf — életének első grófja — most kiméletlenül, kegyetlenül és mindörökre elpusztitotta. És a gróf telhetetlen volt, ridegen nógatta:

— Siessünk, siessünk! Vedd ki a füledből a függőket, ide azokkal a gyürükkel!

A parancsai ugy hangzottak, mint egy hadvezéréi. Putyi megtörten, elcsukló sirással engedelmeskedett. Utolsónak a kellemes kis brilliáns-gyürüt akarta visszaadni, a mely a »tisztességes közeledés« közvetitője volt.

— Pardon, — mondta a gróf sértődötten, miközben tiltakozva tolta vissza a gyürüt, — ezt én adtam neked. Egy gentleman sohasem veszi vissza az ajándékait...

Ezzel kezet csókolt Putyinak, meghajtotta magát és az ajtó felé indult.

VII.

A küszöbön azonban megállt.

— Izé... majdnem elfelejtettem, — mondta mosolyogva, — a szobaleány alkalmasint azzal az üzenettel fog visszajönni, hogy engem a kaszinóban nem ismernek. A száz koronából, a mit vissza fog hozni, fizesd ki a fiakkert, adj a leánynak husz korona borravalót... a többit pedig add oda valami jótékony czélra... esetleg a szinházi nyugdijalapnak.

És mialatt Putyi tágra nyilt szemmel, értelmetlenül, elképedve bámult maga elé, gróf Cirkvenitz barátságos mosolylyal távozott.

Edward angol király Marienbadban. Az angol király (×) mint képünkön látható, egy padon ül a többi fürdővendégekkel, anélkül, hogy azok közül sokan tudnák, hogy milyen nagy személyiség ül velük egy sorban. (Fritz Gleter, Marienbadi fényk. felv.)

A köpenicki kapitány Budapesten. Voigt Vilmos a szélhámosságáról világhiressé lett mester, budapesti tartózkodása alkalmával a szállóbeli lakásán. (Saját fényképészünk felvétele.)

theimné nevü asszony végrendeletében havi ötven márkát, illetve a börtönből való kiszabadulása után havi száz márkát hagyományozott neki.

Mikor hire kelt, hogy Voigt megérkezett Rixdorfba, valóságos veszedelmes tolongás támadt Merszné háza előtt. A rendőrök gyalog és lovon csak nagynehezen tudták a rendet fentartani, sőt estefelé már annyira fölszaporodott a tömeg, hogy az utczát rendőri kordonnal el kellett zárni. Automobilon és bérkocsin is nagyon sokan érkeztek Voigt lakása elé és otthagyták névjegyüket különböző ajándékok kiséretében. Egyesek bort, likört, virágot, sőt még verseket is hagytak ott Voigt számára, a ki számtalan üdvözlő levelet, táviratot és kártyát kapott. Voigt, a ki az ajándékok útján részére összegyült vagyont negyvenezer márkára becsüli, több gazdag hölgy házassági ajánlatát nem fogadta el. Kiadandó emlékirataiból is nagyobb összegre vél szert tehetni. Valószinüleg elfogadja egy hires impresszárió ajánlatát is, a ki mutagatni fogja a zseniális szélhámost, a ki megcsufolta a német hivatalos világot.

A köpenicki kapitány szabadlábon. Voigt Vilmos, a ki két évvel ezelőtt katonai karhatalommal kifosztotta a köpenicki városi pénztárt, most kegyelmet nyert a német császártól. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, mikor a boldog czipészmester távozik a tégeli börtönből. (Lapunk részére készült felvétel.)

A köpenicki kapitány — szabadlábon.

Olvasóink bizonyára emlékeznek még az öreg Voigt Vilmos suszterre, a ki két évvel ezelőtt kapitányi egyenruhában, egy szakasz porosz katona élén bevonult a köpenicki városházára és ott hivatalosan lefoglalta a pénztárt. Akkoriban az egész világ kacagott a lángeszü furfanggal végrehajtott büntényen, de azért a kapitányt elitélték négy évi börtönre, ámbár kisült, hogy csak az vitte a bünre, mert sehol sem tudott munkához jutni. Most — másfélévi fogság után — a német császár megkegyelmezett Voigtnak, a kit azonnal szabadon bocsátottak a tégeli börtönből.

A fogoly éppen ebédelt, mikor tudtára adták a megkegyelmezést; a váratlan örömhir annyira felizgatta, hogy képtelen volt ebédjét megenni. Minthogy a börtön pénztára zárva volt, munkakeresetét sem lehetett neki átadni s Voigt kénytelen volt a közuti vasut menetdiját kölcsönkérni. A börtönből való távozása után — ezt a jelenetet ábrázolja képünk — közuti vasuton Rixdorfba ment, a hol testvére, Mersz Berta szappankereskedőnő lakik. Voigt megélhetése biztositva van. Egy Wer-

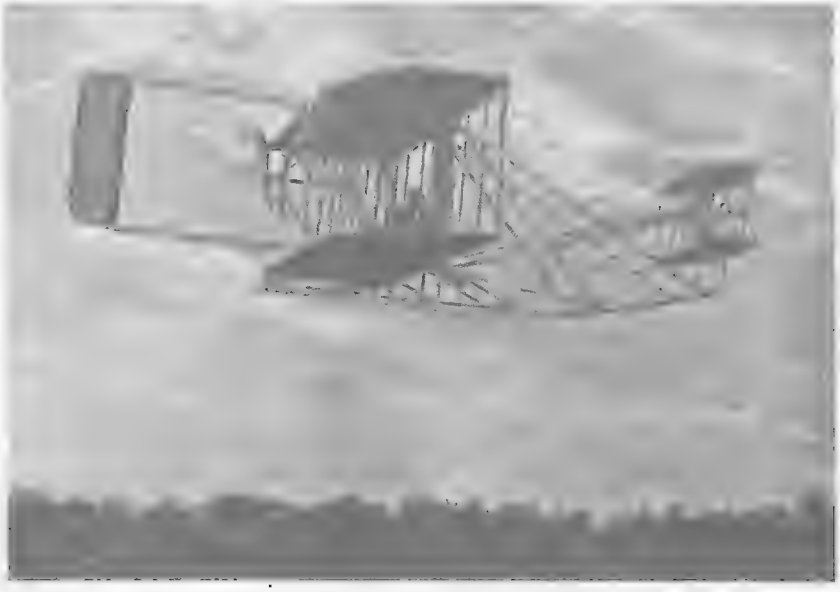

Wright Wilbur, amerikai léghajós röpülőgépe, amelylyel feltalálója a minap szállt fel először a mansi gyakorlótéren, Páris közelében és 6 kilométernyi utat tett meg a levegőben. Egy franczia társaság 500.000 frankot igért neki arra az esetre, ha gépével — melynek szerkezetét Wright nagy titokban tartja — 50 km.-nyi utat tesz meg.

Az uj osztrák jubileumi levelezőlap.

A király 60 éves császárjubileuma alkalmából az osztrákok uj jubileumi levelezőlapot nyomattak, hogy ezzel is megmutassák a császár iránti hüségüket. Bennünket, magyarokat, közelebbről nem igen érdekel az osztrákoknak ez a lojalitása, csak mint aktualitásról emlékezünk meg róla s ugyanezen alkalommal bemutatjuk a különös levelezőlap fotográfiáját, a melynek a képünkön látható oldalán a császár 1908-ban készült arczképe látható. A sötétbarna szinre nyomott levelezőlapnak a császár arczképétől jobbra és balra eső részén a bécsi Burg és a schönbrunni kastély látható. A négy szögletet pedig osztrák jellegü ornamentikák diszitik. A levelezőlap alján egy hatszögletes czimkeszerü helyen az 1848 és 1908 év számai vannak feltüntetve, mig a lap felső részének ugyanilyen helyén babér és tölgylevél rajza látható. A levelezőlap túlsó oldalán ez a latin felirás olvasható:

»FRANCISCUS JOSEPHUS I. D. G. IMP. AUSTR. REX. BOH. GAL. ILL. ETC. ET AP. REX HUNG.«

Ezenkivül egy e czélra nyomott külön jubileumi bélyeg és felirások vannak.

A jubileumi levelezőlapot a hirneves Moser Kálmán müvész-tanár tervezte.

Az első magyar zsidó ügyvéd meghalt.

A mult héten meghalt Budapesten dr. Goldstein Simon, az itteni zsidóság egyik legtiszteletreméltóbb egyénisége, az első, a ki zsidó létére ügyvéd lehetett Magyarországon. Öreg embereknek, a kik vissza tudnak emlékezni a forradalom utáni napokra, bizonyára élénk emlékezetében lesz még a magyar zsidóság nagy eseménye 1852-ben. Ez év februárjában, 19-én, hirül adta a hivatalos lap, hogy a király egy fiatal zsidó embernek, dr. Goldstein Simonnak megengedte, hogy az ügyvédi pályára léphessen. A hivatalos hiradás akkor nagy örömet keltett az egész magyarországi zsidóság körében, mert először történt, hogy zsidó vallásu ember magyar ügyvéddé lehetett. Dr. Goldstein, a ki nemcsak jogi tudással, de ritka müveltséggel is büszkélkedhetett, magyar anyanyelvén kivül folyékonyan beszélt németül, francziául, angolul és olaszul, de nagy jártassága volt a klasszikus nyelvekben is, latinul, görögül kitünően tudott s mint 12—13 éves fiatal diák azzal lepte meg az atyját, hogy de Foe hires ifjusági regényét, a Robinson Cruzoet, héber nyelvre fordította. Ez a fordítás meg is jelent Pozsonyban s dr. Goldstein későbbi éveiben is szerepelt mint iró; jogi értekezései és hasonló tárgyu tanulmányai tudósok körében méltánylásra találtak. Az elhunyt különben dr. Béldi Izornak, az ismert zeneszerzőnek és a Pesti Hirlap kritikusának az édesatyja volt. Arczképét itt közöljük.

Dr. Goldstein Simon, a ki az első zsidó ügyvéd volt Magyarországon, a hol a negyvenes években még zsidó vallásu fiatalember nem szerezhetett ügyvédi diplomát. Dr. Goldstein a mult héten 74 éves korában meghalt.

Az Erzsébet királyné örökimádás templom.

Az Erzsébet királyné emlékezetére az Üllői-uton épült örökimádás-templomot szeptember 8-ikán, kedden, szentelték föl nagy ünnepélyességgel. a templom, melynek alapkövét 1904. május 18-ikán a király tette le, a Réparatrice női szerzetesrend kolostorával kapcsolatban épült. A gót stilusban, nemes anyagból épült templom világos szentélyével és főhajójával igen harmónikus benyomást tesz és a müvé-

Az Üllői-uton levő Örökimádás-templom, a melyet Erzsébet királynéról neveztek el. A diszes templomot szeptember 8-án kisasszony napján szentelték fel nagy egyházi ünnepség keretében. (Saját fényképészünk felvétele.)

Conan Doyle.

Sherlock Holmes nevét mindenki ismeri, de csak kevesen tudják, hogy ez a zseniális detektiv, a kinek csudálatos kalandjaiban gyermekek és aggok egyaránt gyönyörködnek, voltaképen egy nagy szellemü angol iró képzeletében született. Conan Doyle, a Sherlock Holmes detektiv regények szerzője ma a világ legdivatosabb irója. Müvei minden czivilizált nyelvre le vannak forditva és az amerikai néger hordárok ép olyan mohón olvassák, mint a kis japán gésák. Aranyakkal fizetik meg minden egyes sorát és igy nem csuda, hogy a negyvenöt éves Conan Doyle — a kinek remekül sikerült arczképét itt láthatják olvasóink — a világ leggazdagabb irója. Orvosnak készült és egyik tanárának biztatására, elég későn lépett az irói pályára. Ez a tanár, a ki rendkivül nagy érdeklődéssel viseltetett a büniigyi nyomozások iránt, vezette arra a gondolatra, hogy elbeszélései hőséül olyan lángeszü detektivet fog választani, a ki apró nyomokból, jelentéktelen csekélységekből, egyszerü következtetések utján minden büntényt leleplez. Ezt az alakot később annyira megszerette a közönség, hogy végre mindenki azt hitte, hogy valósággal élt is. Conan Doyle most 45 éves korában nősült meg és fiatal feleségével bejárja a világot. Természetesen mindenütt nagy óvácziókkal fogadják a kiváló irót.

Conan Doyle Artur, angol regényiro, a világhirü Sherlock Holmes detektiv-regények szerzője. A legnépszerübb iró az egész világon, müveit minden civilizált nyelvre leforditották; mint szegény orvos kezdte pályáját, ma pedig minden soráért egy font sterlinget (24 koronát) fizetnek az angol kiadók. Most, 45 éves korában nősült meg és ifju feleségével világkörüli körutra indult. (Elliott et Fry londoni fényk. lapunk részére készitett felv.)

Tolnai Világlapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: Az összes mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor., fél évre 8 kor. * Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Dohány-utcza 16. * Telefon 15—17. * A hirdetés milliméter-számitással történik, 1 hasáb 1 sor 20 fillér.

A Tolnai Világlapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.

IX. évfolyam. **Budapest, 1909. május 2.** **18. szám.**

A hét eseményeiből

Mikszáth Kálmán a legkitünőbb magyar iró. A közel jövőben nagy ünnepségek között ünneplik meg negyven éves irói jubileumát. Mikszáth jelenleg a tengerparton üdül.

Mikszáth Kálmán jubileuma.

Mikszáth Kálmán a legkitünőbb magyar iró a közel jövőben ünnepli meg irói munkálkodásának 40-ik évfordulóját. Helyesebben nem is ő, hanem olvasóinak és tisztelőinek ezrei ünnepelnek majd, hiszen a ki ismeri *Mikszáth* Kálmánt, tudja, hogy ő sohasem volt hive az ünnepeltetésnek. S mégis ez elől az ünnepeltetés elől nem térhet ki Mikszáth, mert az ő irói jubileuma egyuttal a magyar irodalomnak is a jubileuma. Jókain kivül alig van irónk, a ki olyan népszerüségre tett volna szert, mint *Mikszáth* Kálmán. Az ő kedves szelid humora, elmés s mindig mindenkit szórakoztató prózája örök kincse a magyar irodalomnak. Arczképét itt közöljük.

Auguszta főherczegasszony.

Néhány héttel ezelőtt, a mikor a szerbiai események izgatták a monarchia lakosságát, *Auguszta* főherczegnő egyik kórházi főorvosnak azt mondotta, hogy szeretné megtanulni a sebesültek sebeinek kötözését. A főorvos készséggel állott rendelkezésére és az egyik kórházban sebesült betegeken oktatta a főherczegasszonyt, a ki bámulatos ügyességgel aránylag rövid idő alatt tanulta meg mindazokat az eljárásokat, a melyek sebek bekötözésénél és tisztántartásánál szükségesek. A főherczegné példáját több főrangu urinő is követte, ugy hogy az utóbbi hetekben valóságos önkéntes sebkötő csapat alakult a főrangu urinők között. A háborus izgalmak elmulottak s bár a közel jövőben is alig van kilátásunk arra, hogy a sebek kötözését a háboruban is gyakorolják, Auguszta főherczegnő azért még most is gyakran eljár a kórházakba, hogy a sebkezelés tudományát még jobban elsajátithassa. Azok az orvosok, a kik látták a főherczegnőt ebben a ténykedésében, azt mondják, hogy ritka ügyességgel kötözi be a sebesülteket.

Auguszta főherczegasszony, a ki egy idő óta nagy előszeretettel jár be a fővárosi kórházakba, a hol a sebesültek kötözését s a sebek tisztántartását sajátitja el. A főherczegnő példáját több előkelő urinő s mágnásasszony is követi.

A szláv országok uralkodói. Fenn látható II. Miklós orosz cár, kinek folyton aggódnia kell életéért és a kinek a valóságban sokkal dultabbak a vonásai a folytonos izgalomtól, mint a hogy azt a kép tükrözteti vissza. Mellette balra középen kiborotvált ősz szakállal Nikita, Montenegro fejedelmét, jobbra I. Péter szerb királyt, lenn a középen pedig I. Ferdinánd bolgár királyt mutatjuk be. A mily szépen elférnek itt a képen, a valóságban mégis oly sok az érdekellentétük, igy pl. Ferdinánd király nemzetközi szempontból nem csatlakozik a szláv federációhoz, hanem a hármasszövetséghez hajlik.

A magyar-osztrák hadsereg csukaszürke uj tábori köpönyege.

hoetzendorfi Conrád Ferencz táborszernagy, a magyar-osztrák vezérkar főnöke, a ki a mult héten résztvett abban a közös miniszteri értekezleten, a hol a trónörökös is jelen volt. A háboruban az intézkedések szálai a vezérkari főnök kezében futnak össze.

Utczarészlet Messinában a földrengés után. Alig néhány épület maradt meg valamennyire látható állapotban, a többi, a mint képünkön igen jól kivehető, merő romhalmaz. A kép szemléletével fogalmat alkothatunk magunknak arról, hogy micsoda óriási munkát igényel a romok eltakaritása, a melyek annyi ezer és ezer halottat takarnak. A kép előrészében a félig dült gázlámpa s a felrepedt utczaburkolat jellemzi a föld mélyéből származott óriási lökőerőt. (Saját fényképészünk felvétele.)

Orosz tengerészek a romba dőlt Messina partján a sebesülteket mentik és ideiglenesen elhelyezik. Egyben angol tudósitások kiemelik az orosz tengerészek hősiességét és önfeláldozó közremüködését a mentési munkálatokban. A Messinában időző két orosz hadihajó tele van sebesültekkel, a két hajó valóságos kórház, a hová százszámra szállitották a sulyosan sebesülteket. (Alberto Rovigno lapunk számára készitett felvétele.)

Szőke Magda

Irta Garai Ferenc

Ismerték jól a Váczi-utczában. Ott sétált nap-nap után szép Bibó főhadnagy oldala mellett. Körülötte a Lipótváros kifogástalan aranyifjusága, szomjasan lesték a szép szőke Magda észbontó tekintetét. A barna nevelőnő, a ki a jobb fülére nagyot hallott, rendesen a baloldalon ballagott és Bibó főhadnagy karcsu derekában gyönyörködött.

Már javában égtek a villamos ivlámpák, mikor Magda kisasszonynak eszébe jutott, hogy jó volna már haza is menni. Bibó főhadnagy marasztalta ugyan, de végre, az angol kisasszonynak is volt egy kis befolyása Magdácska akaratára, már pedig ő is határozottan követelte, hogy hazamenjenek, annál is inkább, mert a mamuska erős fejfájás következtében odahaza maradt és csak fél nyolczig adott engedélyt a kimaradásra.

Bibó főhadnagy kivételesen nem kisérte haza Magda kisasszonyt.

Mikor hazaértek, Magdácska erős főfájásról panaszkodott, idegesen mozgott jobbra-balra s mint egy pajkos gyermek, akaratoskodott mindenben.

Bosszantotta, hogy a budoárja nyitva volt, hogy a tinta kiszáradt a tintatartóból, hogy a lilaszinü levélpapirja elfogyott. Szótlanul ült a vacsorához, de nem evett semmit.

A nagyságos asszonynak feltünt Magda szokatlan viselete, aggódni kezdett leánya miatt. Első sorban is az angol kisasszonyt fogta vallatóra.

— Kivel beszélt ma Magda, hogy olyan ideges? — kérdé erélyesen.

— Senkivel, nagyságos asszonyom. A korzón voltunk, de már ott is olyan rossz hangulatban volt a kisasszony: főfájásról panaszkodott.

A nagyságos asszony ez egyszer nem kételkedett a nevelőnő szavaiban. Kiadta a parancsot, hogy a kisasszony azonnal feküdjék le.

— — — — — — — — — — — —

A napilapok később azzal a hirrel lepték meg az olvasóközönséget, hogy Dabas bankár alig tizenhét éves leánya nyomtalanul eltünt. Egy kis levélkét hagyott hátra, melyben bocsánatot kért szüleitől, hogy bucsu nélkül távozik, de Bibó főhadnagy nélkül nem tud élni. A nagyságos asszony kétszer is elájult a hir hallatára; mikor pedig — hála az otkolónos viznek — magához tért, nagyot sóhajtott:

— Vége a remélt nagyuri vőnek, vége a felsőbb kitüntetésnek, vége mindennek, hiszen Magda megszökött, igen, az a gyermek — megszökött . . .

Történt pedig, hogy báró Soós minden áron képviselő akart lenni. El is fogadta a jelöltséget a felső vidéken, a hol egy kis pénzzel, sok pálinkával könnyen megy a képviselőválasztás. A báró urnak azonban se pénze, s igy pálinkája se igen volt, már-már lemondott a reményről, hogy képviselő lesz valaha, hiszen nem egyhamar lehet majd ilyen olcsón mandátumhoz jutni.

Kétségbeesetten nézett a jövő elé, hitelezői mind felmondták a szolgálatot, az atyai birtokhoz meg éppen nem nyulhatott, mert azt már rég lefoglalták az uzsorások.

Néhány héttel a választások előtt felkereste Dabas bankárt, a ki rendkivül előzékenyen fogadta a báró urat s mosolyogva kérdezte, hogy mivel lehet a szolgálatára.

— Komoly ügyben óhajtanék önnel beszélni, kedves uram, s mondhatom, ettől függ jövendőbeli boldogságom.

— Csak nem becsületbeli dologról van szó, a mit huszonnégy óra alatt kell elintézni?

— Ah dehogy, ellenkezőleg, annyira magánügy, hogy kivülem és kedves családján kivül, alig fogja valakit érdekelni a dolog.

— Igazán kiváncsi vagyok, kedves báró ur, hogy mi lehet az a komoly családi ügy?

— Hát tudja, kedves Dabas ur, — hogy a dologra térjek — én már unni kezdem ezt a hitvány legényéletet. A magam forma agglegény olyan, mint egy fészkéből kiüzött madár, nincs nyugta sehol.

Csendes tüzhely után vágyom. Azt hiszem, ön ismeri az én szabadelvü gondolkodásomat, hiszen ennek köszönhetem majd, hogy képviselőnek választanak.

Az igaz, hogy évekkel ezelőtt nem nagy hive voltam a polgári házasság eszméjének, de hát elvégre is megjön az ember esze előbb vagy utóbb. Meg aztán, mikor a szív beszél, akkor elhallgat az ész és néma megadással hajlik meg a szív előtt.

— Hogy érti ezt, kedves báró?

— Nagyon egyszerüen.

Ne nevessen ki, kérem, ha azt mondom, hogy szeretem a leányát, Magda kisasszonyt s ha megengedi, ezennel ünnepélyesen atyai beleegyezését kérem, hogy nőül vehessem.

Dabas bankár, mintha álmából zavarták volna fel, ugy állt fel helyéről. Megtörülte aranyfogantyus csiptetőjét, hogy tisztábban lássa ezt az élő bárót, ki az ő leányát feleségül akarja venni.

— Hogyan, hát a báró ur ismeri az én leányomat?

— Személyesen még nem ismerem, de a korzón gyakran láttam s azóta szeretem, tiszta, önzetlen szerelemmel. Belátom ugyan, hogy furcsának találja az egész dolgot, de ne feledje, uram, hogy az egyik ősöm a lengyel király rokona volt s csak azért vesztette el czimét és örökségét, mert egy nálánál alacsonyabb származásu nőt vett feleségül, de ő inkább lemondott mindenről, de szerelméről nem.

Az én ereimben is hasonló vér kering, én is képes lennék lemondani.

— Isten őrizze ettől, kedves báró — szakitotta félbe a bankár. — Nálunk, hála a szabad gondolkodásnak, egész más nézetek uralkodnak, nálunk nem lehet a bárói czimet elveszteni, sőt ellenkezőleg, most nagyon is könnyen juthat hozzá az ember.

Az én nagybátyám is maholnap báró lesz.

— No, annál jobb, öregem, legalább nem leszek egyedül a familiában.

A bankár ur elégedetten dörzsölgette kezeit. Hogyis ne, mikor az ő Magdáját báró kéri feleségül. Báró, egy valódi báró, kinek koronás czimer van a hintaján. Hogyan, tehát álmai beteljesedtek volna? Hiszen mindig azt kivánta, hogy valami előkelő családdal jöhessen összeköttetésbe.

Bocsánatot kért a méltóságos báró urtól, hogy behivhassa a feleségét, mert bát az ilyen komoly ügyben egyedül nem határozhat.

A nagyságos asszony boldogan nyujtott kezet a báró urnak, a ki ravasz mosolylyal fogadta ő nagyságát, aztán ismételte előbbi kijelentését, hogy Magduskát nőül akarja venni.

A nagyságos asszony örömmel jelentette ki, hogy ő nem ellenzi a házasságot, sőt megtisztelve érzik magukat, hogy a báró ur megszerette az ő leányukat. De ezt be kell látnia a báró urnak, hogy itt Magdával is beszélni kell előbb, ki jelenleg Nizzában van beteg nagynénjénél. Ha a báró ur ugy akarja, távirat utján hazahivatjuk s ha megszeretik egymást, a szülői áldás nem fog elmaradni.

— — — — — — — — — — — —

Mikor Magda kisasszony megérkezett, az ismerősök összedugták a fejüket és mindenki tudott valami uj adalot a mese szövegéhez.

Egyik azt mondta, hogy Bibó főhadnagy szöktette meg s a szülők szégyenből sem akarták visszahozni. A másik valami szintársulatról beszélt, melylyel Magda kisasszony az első körutját tette a nagyvilágba. A nagyságos asszony természetesen csak azt a bizonyos nagynénit emlitette, kit Magda Nizzában ápolt és ezért kellett tiz hónapig távol lennie a szülői háztól.

A hirek, ha nem is voltak megegyezők, Magda kisasszony daczára ennek jegyet váltott Soós báróval.

Dabas bankár előlegezett a báró urnak nehány ezer forinot s igy aztán valóban meg is választották képviselőnek. A nagyságos asszony pedig kétszeresen meg volt elégedve a pártival. Két légy egy csapásra: báró és képviselő . . .

Nyolcz napra a házasság után, Magda sirva rohant be a nagyságos mamuskához. Görcsös zokogás között panaszkodott, hogy milyen szerencsétlen az ő élete, a miért a báróhoz ment feleségül, ki egy közönséges lump fráter. Már a második éjszakát se töltötte odahaza s azóta minden reggel mámorosan jön haza.

Dabasiné ő nagysága egyszerre vérpiros lett haragjában. Hogyan, az ő szép leányát nem tudja megbecsülni egy közönséges ember, egy tönkrement báró, a kinek százezreket dobtak a fejéhez, a miért nőül vette Magda

kisasszonyt! . . . A bankár ur vigasztalta nejét, valamit sugott a fülébe, mire a nagyságos asszony elpirult egy kissé, aztán elszomorodva válaszolt:

— Igazad van, drágám, már nem is gondoltam a dologra, persze, persze . . .

A bankár ur azonban megnyugtatta feleségét, hogy ő majd rendbe fog hozni mindent, hiszen a báró okos ember, azzal lehet még négyszemközt beszélni.

— Én majd rendezem a dolgot, csak ne csinálj semmiféle botrányt.

Dabas ur kitünő üzletember volt, ugy tekintette az egészet, mintha csak egy lejárt váltóról lett volna szó.

Még aznap elhajtatott délután a báró lakására, ki igen közönyösen fogadta apósát. Csak mikor kijelentette, hogy üzleti ügyben akar vele beszélni, mutatott nyájasabb arczot.

— Hát tudja, kedves vőm uram, kedves báró ur: szeretném a leányom ügyét rendezni. Tetszik tudni, én is sejtem azt, a mit báró ur is már valószinüleg megtudott . . . De hisz ez megtörtént már más tisztességes családban is.

A mai világban tulajdonképpen minden üzlet; üzlet a szerelem, üzlet a házasság, üzlet minden, itt minden attól függ, kinek nagyobb a szerencséje . . . Lássa, kedves báró ur, én nem adtam volna több hozományt kétszázezer forintnál, de hogy önt volt szerencsém vőül megnyerni, megtoltodtam az összeget százezer forinttal.

— Igen, csakhogy engem rutul becsaptak kedves apóskám, én nem is sejthettem, hogy Magda már . . . ha én tudtam volna . . .

— Eh mit! Gondolja, hogy már tul van mindenen, jöjjön hozzám, kérje meg Magdát, hogy bocsásson meg önnek, én pedig megtoldom a hozományt még százezer forinttal.

Nos, azt hiszem, egy szava sem lehet tovább, ilyen fényes ajánlat után. Csak arra kérem, hogy ne tudjon a dologról senki, de még a feleségem se. Érti, báró ur? . . .

— — — — — — — — — — — —

Nehány nap mulva a szép szőke Magda büszkén, emelt fővel sétált a Váczi-utczában, férjével, a báróval. Csak Bibó főhadnagy mosolygott gunyosan, valahányszor Magdával találkozott.

A hitelezők pedig egyre dicsérték a bárót, hogy milyen pontos fizető lett egyszerre.

Ára 72 kor.

Teljesen szétszedhető szerkezet, legpontosabb belövés, megbizható biztositék, legkezesebb forma, zavartalanul müködő ismétlés, minden tekintetben a legmodernebb javitott önvédelmi fegyver.

Legujabb ismétlő-pisztoly:

Clément 1909. modell

6.35 kal.

Havi részlet 4 kor.

NEUMAN LÁSZLÓ és Tsa

Budapest, IV., Kálvin-tér 2. sz.

fehérnemü, mennyasszonyi kelengye osztályában

fürdőruhák

a képzelhető legnagyobb választékban — 5 koronától 50 koronáig — kaphatók.

28. számu Modell. :: Fürdőruha.

Divatos, egybeszabott kabát és szoknyával, csikos domesztik vászonanyagból szines, bordür diszitéssel. Darabja..... 12 kor.

Teljes fürdőruha-árjegyzéket szives készséggel küld a czég. :: Helyben lakó urhölgyeknek szivesen mutatja be a czég az összes uj modelleket.

Soványitó kura

Prágay Elemér gyógyszertára által készitett „Grafi". Feltétlen biztos hatásu. — Ártalmatlan. Zsir- és hájképződést megakadályozza. Nem hashajtó mint legtöbb ilyen kura. Semmi diéta. Semmi gyaloglás. Nőknél nagyhas, tulságos keblek visszafejlődését elősegiti.— Két hónapig tartó kura 30 korona előzetes beküldés vagy utánvéttel. Megrendelhető Grafi szétküldési telep Pest, Rottenbiller-u. 10.

Állandó napikereset

érhető el a törvényileg védett „FAVORIT" gyorskötő-gépünk megvétele által, melynek munkaképessége és minősége minden más gépet felülmul. Irásbeli jótállás állandó foglalkoztatásért. Előismeret szükségtelen, oktatás egyszerü és dijmentes, távolság nem határoz, mi értékesitjük a kész árut. Sokan köszönik nyugodt és biztos megélhetésüket vállalatunknak. ::: Kérjen saját érdekében körlevelet a

HARISNYAÁRU-HÁZIIPAR-tól Pest, VII., Eötvös-u. 30/22.

Erzsébet, román királyné. Carmen Sylva név alatt bájos költeményeket és novellákat ir. Nagymiveltségü és finom lelkületü nő. Tiszteletbeli doktora a pétervári és budapesti egyetemeknek. Most ülte meg 65. születése napját, a mely alkalommal országos ünnepeltetésben volt része.

Vecsey Jenő, a hirneves fiatal magyar hegedűmüvész a Stradivarius-hegedüvel. A müvésznek az atyja nemrég vette meg a vagyont érő hegedüt. A hegedü 1716-ból való és ötvenezer koronát ér meg.

Sven Hedin Budapesten. A hires tibeti utazó magyar-ázsiai utazók társaságában.

Egy angol miniszter pályája.

Az igazi tehetség mindenféle pályán egyformán boldogul. Ezt az életszabályt bizonyitja *Churchill* Winston Spencer, angol kereskedelemügyi miniszternek rendkivüli életpályája. Előkelő angol mágnáscsaládból származott és miután elvégezte a kadétiskolát, belépett az egyik angol huszárezredbe. Az ifju hadnagynak azonban nem tetszett a békés katonaélet és mikor Kubában kitört a háboru, szabadságot kért és mint a »Graphic« haditudósitója, a harctérre utazott. Aztán végigküzdi az indiai lázadás borzalmas csatáit, miközben egyre gyarapitja haditudósitói babérait. Gyönyörü czikkeket ir az angol lapokba a háboruról, ugy hogy neve csakhamar népszerüvé válik Angliában. A következő évben Egyiptomban küzd Kitchener tábornok zászlaja alatt.

Churchill Winston, angol kereskedelmi miniszter (középen) és fiatal felesége egy londoni népgyülés alkalmával.

Végre az angol-bur háboruban vesz részt, még pedig olyan dicsőséggel, a mely valóságos nemzeti hőssé avatja. Elfogják a burok, de ő mesébe illő vakmerőséggel megszökik a fogságból és ismét az angol hadsereghez csatlakozik. Hőstetteiről csudákat beszélnek bajtársai, népszerüségét azonban főkép remek harctéri leveleinek köszönheti, a melyek egymásután jelennek meg az angol lapokban. A háboru befejezése után beválasztják a parlamentbe, konzervativ programmal, de ő mint kormánypárti képviselő sem nyugszik, megtámadja pártjának miniszteriumát és meg is buktatja. Mindinkább távolodik a konzervativ párttól, a melynek főprogrammja Chamberlain védvámos politikája volt. Churchill fényes szónoki képességének és agitációjának tudható be, hogy a liberális szabad kereskedelem hivei győztek és a hatalmas Chamberlain megbukott. Churchill belépett a liberális pártba és mikor pártja győzött az általános választáson, Campbell Bannermann, az uj miniszterelnök kinevezte gyarmatügyi államtitkárnak. Majd a mai Asquith-kabinetben elvállalta a kereskedelemügyi tárczát és már rövid miniszterségе alatt is bebizonyitotta, milyen lángeszü államférfiu. A munkásvilág lelkesedik Churchillért, a kinek az az elve, hogy a tőke nem ura az államnak, hanem a szolgája. Szerinte nem a hóditások teszik hatalmassá Angliát, hanem az ipari fellendülés és a szocziális reformok. Éjjel-nappal dolgozik hivatalában, de közben ideje marad arra is, hogy könyveket irjon, sportokat üzzön és — megházasodjék. Gyönyörü szép, fiatal és szellemes hölgyet vett feleségül nemrégiben. Képünk feleségével együtt ábrázolja a fiatal, zseniális minisztert.

Nikita leánya.

Xenia montenegrói herczegnőt — a kinek arczképét itt mutatjuk be ovasóinknak — atyja elküldte anyja, Miléna fejedelemasszony kiséretében Párisba, állitólag azért, hogy megrongált egészségét helyreállitsa, a valóságban azonban a miatt, mert a 27 éves herczegnő atyja engedelme nélkül résztvett egy népgyülésen, a melyen Ausztria-Magyarország ellen tüntettek Bosznia annexiója miatt. Külügyminiszterünk tiltakozott a herczegnő tapintatlansága ellen, mire a kisasszonyt számüzték az udvartól, de persze nem valami puszta szigetre, hanem Párisba, az élvezetek hazájába. A herczegnő jól kimulatja majd magát és egyuttal olcsó népszerüségre is tesz szert hazájában, a hol most nagyon is dühöng az osztrákellenes hangulat.

Xenia montenegrói herczegnő, a kit atyja Nikita fejedelem számüzött az udvartól és anyja kiséretében Párisba küldött, mert résztvett egy Ausztria-Magyarország ellen tüntető népgyülésen.

Törvényileg védett **NŐI KALAP-BŐRÖND**

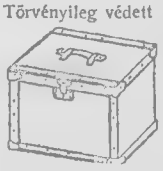

vizmentes barna vitorlavászonnal bevonva, 4 fényezett keményfa védőléczczel, nickel sarokvédővel, nickel zárral és erős tehénbőr fogóval:
46 cm h., 36 cm sz., 32 cm m., 2 kalapnak 6 K
51 » » 40 » » 36 » » 3 » 8 »
56 » » 46 » » 33 » » 4 » 9 »

Törv. védett **COUPÉ-BŐRÖND**

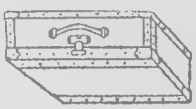

vizmentes barna vitorlavászonnal bevonva, 4 fényezett keményfa védőléczczel, nickel sarokvédőkkel, nickel zárral és erős tehénbőr fogóval hölgyek és urak részére.
60 cm. hosszu, 39 cm. széles, 21 cm. m. 7 K
65 » » 40 » » 22 » » 8 »
70 » » 42 » » 24 » » 9 »

Vidékre megrendelések utánvéttel eszközöltetnek

PAPEK JÓZSEF böröndös és finom bőráru készitő
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15. ::: Árjegyzék bérmentve.

A technika csudái

A newyorki Manhatten-hid.

Szédületes arányokban dolgoznak az Egyesült-Államokban. Ott a technika vivmányait fokozott, hatványozott mértékben használják ki, mert a vállalkozási hajlam az amerikaiaknál akkora, hogy ha valami hasznos technikai vállalati munka kinálkozik, nemcsak szerény ezer, vagy százezeres, hanem milliós tőkék mozdulnak meg, a melyek azután lehetővé teszik, hogy olyan csodás hidakat épitsenek Amerikában, milyen a Newyork-brooklyni harmadik, ugynevezett Manhatten-hid. Elég egy tekintet a képre és máris bámulattal gondolunk azokra az óriási arányokra, a melyek a hatalmas összekötő hidnak még a legapróbb részleteiben is megnyilatkoznak. Rengeteg vas- és acélanyagot dolgoztak be a fáradhatatlan munkások. A hid sulyát el sem lehet képzelni, nem szólva arról, hogy a mint át fogják adni a forgalomnak, minden órában ezren és ezren fognak rajta átjárni s bámulatosan sürü forgalom fog itten lebonyolódni nappal és éjjel is. Képünkön a hid az épités harmadik stádiumában látható, ugy, hogy a végleges befejezése a munkálatoknak néhány hónap multával már várható. Több mint tizenkétezer munkás dolgozott a hid épitésénél, minden egyes acélrész, acélkábel összekalapálása, forrasztása, szegecselése a leggondosabb mérnöki felügyelet mellett történt és minden méternyi munkánál lemérték a két oldalon a nehézkedést és csak akkor folytatták a munkát, a mint meggyőződtek arról, hogy a terhelosztás és a kétoldalu nyomás egyenlő. Ezidőszerint ez a világ legnagyobb hidja.

A newyork-brooklyni harmadik hid képe a munkálatok harmadik stádiumában. Néhány hónap mulva már teljesen készen lesz és akkor átadják a közforgalomnak a világ legnagyobb hidját. Tizenkétezer munkás dolgozott a hid épitésénél. Minden legapróbb acél, vagy vasrészlet bekapcsolása, szegecselése mérnöki felügyelet mellett történt. A munkálatokat mint — olvasóink bizonyára tudják — a két oldalon egyszerre kezdték és egyszerre haladtak előre. Minden méternyi munka után következett a nyomás és terhelosztási próba.

Tolnai Világlapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: Az összes mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor., fél évre 8 kor. * Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Dohány-u. 16. * Telefon 15—17.

A Tolnai Világlapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.

X. évfolyam. Budapest, 1910. január 2. 1. szám.

Boldog új évet!

Mikszáth Kálmán ravatala. Az elhunyt iró holttestét a Tudományos Akadémia előcsarnokában diszes ravatalra helyezték. A koporsó a Jókai-lepellel volt leteritve. Rajta, mellette, körülötte, mezei virágok, pipacsok, vadrózsák. A koporsó előtt biborvánkoson ott feküdt a még uj használatlan, fényes Szent István-rend. (Saját fényképészünk felvétele.)

Mikszáth Kálmán temetése.

Nemzeti gyászpompával, a főváros és az ország közönségének impozáns és megható részvéte mellett a mult héten kedden kisérték utolsó utjára a magyar irók elhunyt fejedelmét, Mikszáth Kálmánt. Ezerek könyje és fájdalmas részvéte mint egy szomoru gyászfátyol lebegett a nagy iró ravatala fölött, a mely bóditó virágillatban rengeteg koszorutól volt körülvéve az Akadémia diszes előcsarnokában. Kora reggeltől kezdve valóságos bucsujárás indult meg, százszámra tolakodtak az Akadémia felé, mert mindenki még egyszer látni akarta kedvencz iróját.

A koporsó a Jókai-lepellel volt leteritve. Rajta, mellette, körülötte mezei virágok, pipacsok, vadrózsák, mind, mind az elhunytnak kedvencz virágai. A koporsó előtt biborvánkoson ott feküdt a még uj, használatlan, fényes Szent-István rend. Az Akadémia palotájának környékét rendőri kordonnal vették körül s aztán már senkit sem bocsájtottak a ravatalhoz. Az uteán fekete lobogók alatt vonult fel az iskolák ifjusága és elfoglalták a számukra kijelölt helyet. Félhárom órakor délután a palota mellékkapuján vonultak be az Akadémia tagjai. Az előcsarnokban a koporsó körül a Ferencz József nevelőintézet egyenruhás növendékei állottak diszőrséget. Az Akadémia előcsarnokában lefolyt gyászszertartás után, a nagy halottat kivitték a temetőbe, a hol a sir mellett volt az elhunyt irónak évek előtt meghalt négy éves exhumált fiacskája. Mielőtt elhantolták volna Mikszáthot, Raffay Sándor evangélikus pap bucsuzott el a nemzet nagy halottjától.

Mikszáth Kálmán temetése. A nagy iró koporsója, a főváros által adományozott diszsirhely szélén. Közvetlen mellette Mikszáthnak exhumált négy éves fiacskájának koporsója. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, a mikor Raffay Sándor evangélikus pap bucsuztatja a nagy halottat. 1. 2 Mikszáth két fia. 3 Mikszáth özvegye. (Saját fényképészünk felvétele.)

Jelenet az általános, egyenlő és titkos választói jog érdekében tartott népgyülésről. A Vigadó épülete előtt a feministák röpiratokkal agitálnak a nők választói joga mellett. (Saját fényképészünk pillanatnyi felvétele.)

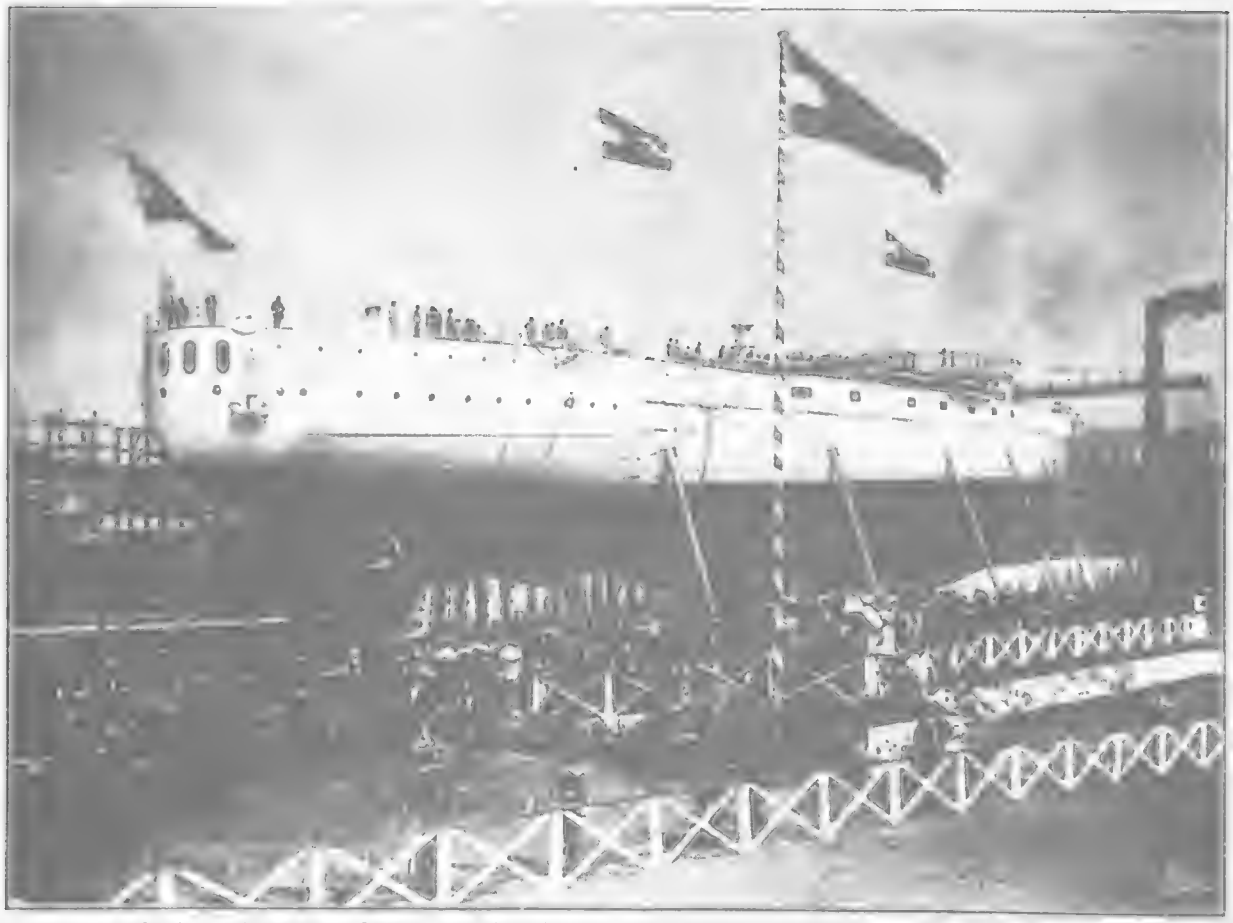

A Zrinyi hadihajó vizrebocsátása. Képünk azt ábrázolja, a mint a hadihajó teljesen készen várja, hogy a tenger hullámai közé bocsáttassék. A hajó 137 méter 37 cm. hosszu, 24 méter 5 cm. széles, 14457 tonnatartalmu. A hajó elkészitésénél kizárólag aczélt használtak. Huszezer lócrejü gépei vannak a hajónak, legénysége 816 emberből fog állani. Van négy 30 czentiméteres ágyuja, a melyek mindegyike négyszázötven kilogrammos lövedéket lő ki, azonkivül van nyolcz darab 24 czentiméteres ágyuja, két darab 8 millimétéres golyószórója és három torpedókészüleke. A Zrinyi ugynevezett tornyos csatahajó.

Margit története

Irta Pásztor Árpád

Erősen havazott odakint, a cserépkályhában hangos ropogással pattogott a tüz s a tanár ur irósasztala előtt üldögélt és éppen Schuller Béla VII. osztályu tanuló magyar gyakorlatát javitgatta. »A bölcső és a koporsó« volt a feladat czime, ugynevezett szabad téma, a mely egyaránt fejleszti a gondolkodás mélységét és az irályt. A tanár ur azon csodálkozott, hogy ötven gyakorlat közül negyven igy kezdődik: »Ez a kezdet és ez a vég!«

— Hát már tizenhat-, tizenhétéves korukban telve vannak a közhelyek egyformaságával? — gondolta magában, s vörös czeruzája gépiesen huzott alá egy szócskát, mely a helyesirás szabályai ellen vétett... Ez a Schuller!... Ez a Schuller! Okos fiu, de gondatlan. Egészség két ss-el!... És fejét csóválva irta alá a kétharmad osztályzatot, mikor kinyilott a másik szoba ajtaja és belépett a felesége.

Kedves, lányos tekintetü, szőke teremtés, a haja simán és tisztán hátrafésülve, ugy, hogy fehér homloka, mint márványfal, emelkedett domboruan ártatlan nézésü kék szeme felett; az arczán alig valami pirosság és termete is gyengéd, majdnem gyermekes. Talán tizennyolctizenkilencz éves lehetett. A tanár ur negyvenhárom éves volt. Fizetése háromezer korona évenkint és a lakbér. Nem sok, de tisztességes. Meg lehet nősülni rá. És meg is nősült másfél év előtt. Margitot vette el. Tiz év előtt, mikor áthelyezték Budapestre, magához vette egy elhalt távoli rokona kis leányát, részint, hogy a gyermek a ház körül segitségére legyen a takaritónőnek, részint, mert a tanár ur szerette a gyermekeket. Azt akarta, hogy ha hazajön az iskolából, legyen valaki, a ki már várja, a ki érdeklődjék iránta, a kit ő is szerethessen. Ezért, igy került hozzá Margit. Csendes, jó leányka volt, szelid és engedelmes, csupa egyes osztályzatot adhatott volna neki a tanár ur. Kedvetelve és szeretettel simogatta szőke haját és büszkén, boldogan vitte sétálni szép, napos délutánokon. Ha pedig rossz idő volt, előolvasott neki az irodalomtörténetből, megmagyarázta Szenczi Molnár Albert korát, kifejtette a különbséget a Balassa-strófa és a Himfy-versszak között s legszebb órái közé tartozott, mikor tiz egymást követő estén felolvashatta a leánykának Gyulai Pál Vörösmarty életrajzát.

Benn, Budapest kellő közepén, borzasztó messze éltek az emberektől, a lármás forgatagtól. Az iskolába és haza; ez volt a tanár ur rendes utja, sétálgatni a Dunakorzóra jártak, de a budai oldalon; nem is vették észre maguk mellett a másik, igazi és élő világot. A tanár ur irodalomtörténeti könyvei levegőjében töltötte napjait, ujságot is alig olvasott s a kis leány is hamarább tudott Bacsányiról és Baumberg Gabriellárói, mint arról, hogy milyen a legutolsó divat. Szelid, egyszerü és csendes életet éltek, boldogok voltak, mert igénytelenek. És a mint Margit nagyranótt, a tanár ur szivét furcsa félelem és aggódás fogta el. Mi történik akkor, ha valami idegen fiatal ember csak azzal a kéréssel állit be, hogy adja néki feleségül a szép, szőkehaju, fehérlelkü leánykát? Ha elhagyja az egyetlen teremtés is, a kivel megosztja csendes óráit, a kivel megvitatják a jó és rossz gyakorlatokat, és a kivel évenkint el szokott menni a Nemzeti Szinházba, mikor a Pártütőket, vagy a Családásokat adják. Üres és kietlen lesz akkor az élete, mert az a jogtalanság a legkedvesebbtől fosztja meg, a kit magának nevelt.

Magának!... Ennél a szónál a tanár ur megállott s ravasz mosolygással gondolkozni kezdett. Majd behivta Margitot s igy szólt hozzá:

— Gyermekem! Maholnap nagy leány leszel. Abba a korba érkezel, a mikor a hajadonok férjhez szoktak menni, hogy női tisztjüket betöltsék. Tizenhétéves elmultál már s fel tudod fogni és meg tudod érteni a nagy Vörösmarty ama szavait, hogy: Kéjt veszt, ki sok kéjt szórakozva kerget, — csak a szerénynek nem hoz vágyat kint...« Mi szerényen és csöndesen élünk és ha halála előtt bárki is boldognak nevezhető, boldogan is. Képzeld el, gyermekem, hogy kettőnk közé egy idegen harmadik érkezik. Valaki, a ki téged tőlem akar megfosztani, vagy engem tőled akar elválasztani. Nem volna-e ez rettenetes? Ezért én elhatároztam, gyermekem, hogy feleségül veszlek. Maradjon minden ugy, a hogy volt, a szivünk ugy sem egyesülhet jobban, mint eddigelé, legfölebb...

És a tanár ur elakadt. Érezte, hogy gyengéden elpirul, mintha Horatius versei egyszerre megelevenedtek volna és tekintete önkéntelenül is az alig emelkedő, fiatal, üde kebelre tévedt... De Margit semmit sem vett észre. Szenvedélytelen, csöndes és engedelmes maradt.

— Jól van. A bácsi felesége leszek.

Semmi sem változott. Csak másfél esztendő mulott el nyugalmas egyformán, a tanár ur uj zölddel vonatta át a ripsz-garniturát és kályhája diszitésül megvásárolta Homeros gipsz-szobrát. Elébe vágott a bajnak, a lelki rázkódtatásnak s ha akadt volna ember, a ki nagyobb studiumot szentel a tanár ur arczának, állandó, ravasz, önelégült mosolyt fedezett volna fel az utóbbi másfél év alatt arczán. Mintha örökké azon őrült volna, hogy megcsalta a világot s egy ismeretlen, ellenséges fiatal embert tartott volna vissza a nősüléstől.

Tehát félretette a Schuller gyakorlati füzetét és a Fischer Dezsőét vette elő, mikor belépett hozzá a felesége. A tanár ur csodálkozva nézett föl a rendkivüli eseményre. Mi történhetett? Levette pápaszemét is és csodálkozva kérdezte:

— Parancsol valamit, édes? — mert a mióta feleségül vette, magázta Margitot. Az iránta érzett nagyobb tisztelet okából.

Margit pedig gyöngéden elpirult s lágy, könnyü hangon, melyet örökös egyszerüség és őszinteség nevelt ilyen tisztára, — szólalt meg:

— Azt kivánom csak mondani, hogy el akarok menni innen. Igy beszéltük meg a Dezsővel. Őt szeretem.

A tanár urban elakadt a lélekzet. Mi volt ez? Tisztán hallott-e? És szivét valami markoló fájdalom fogta el, szomoruság és kin, a mit eddig sohasem érzett s alig hallhatóan motyogta:

— A Dezsővel?... Miért?

— Mert őt szeretem.

Semmi más érv, csak ez az egy szó.

— Hát engem nem szeret?

— Szeretem. De... a Dezsőt szeretem.

— Honnan tudja?

— Mert délelőttönként, mikor az iskolában van, találkozni szoktam a Dezsővel és magam se tudom hogyan, egyszerre csak éreztem, hogy mi ketten nem vagyunk egymáshoz valók. Ez hazugság, a hogy most élünk, az igazság az volt, a hogy másfél év előtt éltünk. A Dezső alig egypár évvel idősebb nálam és... és...

A szegény, pihegő beszédü gyermekasszony szavát könyek fátyolozták el, lassan előre botorkált és a meglepetésből még fel sem ocsudó tanár ur elé rogyott és megcsókolta a kezét:

— Bocsáss meg!...

Csend volt. Benn a kályhában összeomlott egy kis kiégett szénzsarátnok, az asztalon közönyös összevisszaságban a Schuller, Fischer, Buocz gyakorlatai s a tanár ur jobbjával lágyan megsimogatta a selyemfinom, szőke hajat.

— Leányom, én kis leányom, mit tettél?... (Másfél év óta most tegezte ujra először.)

Margit nem felelt. A tanár ur pedig érezte, hogy a világot megcsalni nem lehet. Az a titkos, önérzetes kis mosoly eltünt az ajkáról, egyszerre negyvenötéves szomoru aggleginnyé változott át és szivét csöndes, de örökké tartó fájdalom fogta el. Megcsókolta Margit haját és a gyötrődő teremtést fölsegitette:

— Állj föl, gyermekem. Nem haragszom rád. Megértelek. És különben is Dezső jóravaló, derék fiu. Szegény, de az nem baj. Majd feldolgozza magát s különben is nekem van négyezer megtakaritott koronám, ezt neked adom hozománynak. Menj szépen a másik szobába, majd később mindent megbeszélünk.

És Margit kiment. Hangtalanul záródott be az ajtó, a szoba egy árnyalattal sötétebb lett, mint mikor nyári déli időben kis felhő kerül a nap elé. A tanár ur felnyitotta a legközelebbi gyakorlatot, föltette pápaszemét és lehajtott fejjel olvasott. A gömbölyü, gyermekes betük összefutottak szeme előtt s meleg, szétfolyó csöpptől lett fátyolos a pápaszem üvege. Éppen abban a percben, mikor észrevette, hogy lehetetlen lehetettlennek van irva. Mielőtt megtörülte volna pápaszemét, vörös czeruzájával még aláhuzta a helytelen szót és mintha egy világ dőlt volna össze lelkében, sugta:

— Ez a Fischer!... Ez a Fischer!...

Magyar születésü angol képviselő.

A most lezajlott angol képviselőválasztásoknak, politikai fontosságától eltekintve, van egy érdekessége, a mely bennünket közelebbről érdekel. Nevezetesen a darlingtoni kerületben munkáspárti programmal megválasztottak egy L. T. Lincoln nevü budapesti születésü fiatalembert, a ki mint *Trebitsch* Ignácz látta meg itt a napvilágot. Trebitschnek érdekes és változatos multja van, annak daczára, hogy mindössze 32 éves. Budapesten az V. ker. Markó-utczai gimnáziumban járt, de igen rossz tanuló volt.

Folytonosan szindarabokat olvasott, szerepeket tanult be, szavalt s mindenáron színész akart lenni. A gimnáziumból kimaradt és a szini akadémiára iratkozott be. Nyugtalan vére azonban innen is elhajtotta s külföldre ment. Előbb Hamburgban telepedett le, a hol áttért a protestáns vallásra és felcsapott misszionáriusnak Kanadában. Ezen a pályán sem maradt sokáig, hanem Angliában beállt egy czukorgyárba munkásnak. Mint ilyen, csakhamar nagy népszerüségre tett szert a szónoki képességgel biró ifju és most az a népszerüsége bejuttatta őt az angol alsóházba. Az arczképét itt közöljük.

May Károly, az ismert német ifjusági és utazási iró. Lebius német irót beperelte azért, mert Lebius azt állitotta róla, egy énekesnőnek irott levélben, hogy May született gonosztevő, a ki rovott multu, hosszu ideig az érczhegységnek egyik rettegett rablókapitánya volt és a ki az általa leirt országokat, vidékeket soha életében nem is látta. May elismerte, hogy büntetve volt, de ez előzményekről »diszkréczió«-ból nem nyilatkozott. Azt, hogy rablókapitány lett volna, tagadta. A biróság a vádakat valószinüeknek vette és Lebiust a becsületsértés vádja alól felmentette. Mayt ugy mutatjuk be, a mint egyik elbeszélésének főhőseként vétette le magát.

Edison Tamás, a világhirü feltaláló. Vegytani laboratóriumában mutatjuk be a nagynevü mestert, a ki a napokban mutatta be tizenkét meghivott ujságirónak a kinetofont, a beszélő, szónokoló, daloló, hangot adó kinematográfot. Edison uj találmánya óriási jelentőségu, mert gyakorlati téren hihetetlen konkurrenciát fog csinálni a gyöngébb szinházaknak. Edison ma hatvanhárom éves. Óriási laboratóriuma és gyára van, a hol találmányait ki- és feldolgozza. Ez ideig nyolczszáz találmányát szabadalmaztatta. Bámulatos szellemi energia lakozik benne. Folyton dolgozik, folyton kutat és mindig ujabb és ujabb találmányokon töri a fejét.

Zerkovitz Béla, az ismert dalköltő, a kinek dalait országszerte éneklik. Legutóbb a »Hulló falevél« czimü dalával ujabb feltünést keltett.

Peary admirális Budapesten. A hírneves sarkutazó, a kit felolvasó-körutjan ünnepel a müvelt világ, a Magyar Földrajzi Társaság meghivására Budapesten is felolvasást tart.

Popov orosz aviatikus. Szintén életével fizette meg a merész repüléseit. Lezuhant és szörnyethalt Pétervárott a katonai gyakorlótéren. Popov az orosz katonai aviatikus különitménynek instruktora volt. Szakképzettségénél fogva nagyon becsülték. Kiváló aviatikus volt, de ő vele is az történt, mint annyi mással: az előre nem látott és le nem küzdhető véletlen életére tört. Motorromlás és egy váratlan széláramlat lezuhantatták a gépét, a mely alatt Popov halálát lelte.

Széll Kálmánné, született Vörösmarty Ilona, Vörösmarty Mihály leánya a mult héten Budapesten meghalt. Képünk a nagy költő leányát fiatalabb éveiből ábrázolja.

Weidinger Henrik, a kit mindenki csak Weidinger bácsinak nevezett. Közismert ember volt a fővárosban, az ugynevezett »tapskirály« vagy »tapsfőnök«. Az Operaházban ő volt a klakk ura. Az ő tapsjelére egyszerre száz tenyér verődött össze s a publikum is sokszor akarva, nem akarva tapsolt. Tapsolt olyannak is, a kinek eszeágában sem volt tapsolni. Weidinger évek hosszu során át gyakorolta ezt a mesterséget s már annyira szenvedélyévé vált, hogy mikor az egyik intendáns megvonta tőle a szabadjegyet, akkor is tapsolt, ugy mint azelőtt. Weidinger bácsi azonban már nem tapsol többet, mert a mult héten Budapesten meghalt.

A magyar királyi testőrség uj egyenruháját mutatjuk be olvasóinknak. Az udvarnagyi hivatal bizonyára kedves meglepetéssel akart szolgálni Ő felségének, hogy közvetlenül Budapestre erkezte előtt a testőrséget uj egyenruhával látta el. Az uj egyenruha, mint képünkön látható, nagyszerüen illik a kiválogatott szép termetü legénységhez. Az egyenruha minden tekintetben magyaros és nagyon tetszetős.

Burns John, a népszerü angol közmunkaügyi miniszter, a mint automobilon választói közé siet, hogy beszédet mondjon. A miniszter az automobilon jobbfelől ül, kabátja gomblyukából a liberálisok választási szalagjelvénye lóg. Burns miniszter rendkivül nagy közkedveltségnek örvend és még politikai ellenfelei, a konzervativek is nagyra becsülik ritka férfias, egyenes, nyilt jellemét.

Az angolországi választások.

Egyhamar nem emlékezünk olyan heves választási harczra Angolországban, mint a minőt épp most vivtak meg az angol választók. Lényegében ujból két, egymással gazdasági elv szempontjából ellentétes párt állott szemben: a liberális és a konzervativ párt. A liberális pártnak maga Asquith angol miniszterelnök a vezére, mellette kiválik mint elszánt harczos és védelmező: Lloyd George, a kincstárnok (pénzügyminiszter), ehhez csatlakozik némileg Burns közmunkaügyi miniszter a szoczialista táborral. A kormány maga a liberalizmus jegyében vállalta a kormányzatot és ezt a liberálizmust akként értelmezte, hogy pl. az adózási teher egyenlő és arányos megosztása érdekében kész volt szembe szállani a lordok házával, a mely a kormány javaslatát ridegen elvetette. A rengeteg öröklött nagy vagyonoknak gőgös urai érzéketlenek ezuttal ama társadalmi és bővebb indokolást nem kivánó állampolgári kötelesség iránt, hogy nagyobb mértékben vállalják át az adózás terheit, legalább is oly arányokban, a mely csak távolról is megfelel a rengeteg tőke-vagyonuknak. A lordok azonban voltak oly szükkeblüek, hogy a hazát ők is csak mint fejőstehenet szeressék és annyit áldozzanak csak érette és neki, a mennyi nem ér fel a szegény ember pennijeivel. Utóvégre egy Westminster herczeg 73 millió korona jövedelemmel nem fog sokat a hazája érdekeivel törődni

Shaw Bernát, a világhirü angol költő és iró beszédet mond London nyilt utczáján az angol választások alkalmából. Shaw a szoczializmus politikai eszméiért agitál és nagy eredményeket ért el máris a választók körében. A szocialisták az angol munkások ismert sipkájában ezer és ezerszámra a legnagyobb figyelemmel hallgatják Shaw lelkesitő beszédét. Shaw mellett egy óriási falragasz hirdeti valamelyik párt választási jelszavát.

Roosevelt diadalutja Magyarországon. Az Egyesült Államok volt elnökének megérkezése Cseklészre, Roosevelt vasárnap lépett magyar földre, hétfőn volt Budapesten a fővárosi közönség már szerdán láthatta Roosevelt diadalutjáról fényképészeink felvételeit. Ezzel a ténykedésünkkel olyan rekordot értünk el, a minőt csupán az amerikai nagy világlapok képesek produkálni. Képünkön Roosevelt X-tel van jelezve. 1. Gróf Apponyi Albert volt miniszter. 2. Báró Hengelmüller amerikai nagykövetünk felesége, Rooseveltől jobbra magyar és külföldi hirlapirók, a kik elkisérték a volt elnököt diadalutjára. (Kallós Oszkár lapunk fényképészének Cseklészen készitett felvétele.)

Tolnai Világlapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: Az összes mellékletekkel együtt negyed évre 4 kor., fél évre 8 kor. * Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Dohány-u. 16. * Telefon: kiadóhivatal 15—17, szerkesztőség 45—36.

A Tolnai Világlapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.

XI. évfolyam. **Budapest, 1911 szeptember 3.** **36. szám.**

A hét eseményeiből

A Tolnai Világlapja ajándéka.

Tolnai Világtörténelmének VII. kötete megjelent. Lapunk minden rendes előfizetője és olvasója félévenként egy-egy kötetre tarthat jogot, és pedig 1 korona 90 fillért kérünk ezen diszmü után, a mi az előfizetéssel együtt küldhető be a Magyar Kereskedelmi Közlöny hirlap- és könyvkiadó vállalatának, Budapest, VII., Dohány-utcza 16—18.

Mint rendkivüli nagy eseményt emlitjük még meg, hogy a Tolnai Világlexikona, a mely 25 kötetre van tervezve, már nyomdában van s jövő év, vagyis 1912 deczember végére van tervezve az első kötet megjelenése. Ennek a 25 kötetből álló remekmünek boltí ára 500 korona lesz, de lapunk előfizetői, mint ritka kedvezményt, kötetenként 3 koronáért kapják majd meg diszkötésbe kötve.

Képlopás a párisi Louvreban.

A párisi Louvreben óriási lopásnak jöttek a nyomára. Egyetlen egy kép, egy igazi Lionardo da Vinci-féle müremek, a müvészi néven »Mona Lisa« másként »La Gioconda« névvel ismert gyönyörü képet valaki ellopta. Lapunk zártáig nyoma sincs annak, hogy ki lehetett a tolvaj. A kép müértéke és átvitt értelemben pénzbeli becse megfizethetlen. Milliókat ér és milliókkal sem pótolható. A nagy Lionardo da Vincinek csak igen kevés egészen hiteles müve maradt az utókorra. Közülök, a milanói Urvacsora, szörnyen megviselt állapotban maradt reánk. A mester többi müve közül az eltünt Gioconda volt az, a mely legteljesebben megőrizte számunkra Lionardónak sajátos müvészetét: páratlan festői kvalitásain felül lélekkutató müvészetét. Majd négyszáz esztendeje volt a halhatatlan festmény a franczia nemzet tulajdona. Még I. Ferencz király, a kinek Leonardo az udvari festője volt, szerezte meg tőle ötezer aranytallérért, a mi akkoriban hallatlan summa volt. Élete utolsó szakában, ötvenéves korában festette meg Lionardo az arczképet, a mely Francesco del Giocondo firenzei gazdag kereskedőnek s Lionardo barátjának feleségét ábrázolja. A szép nápolyi leány a harmadik felesége volt nála jóval idősebb urának és 1495-ben kelt össze véle. A monda szerint az öregedő müvész — korának egyik legszebb férfia — olthatatlan szenvedélylyel belészeretett a fiatal nőbe. 1500-tól 1503-ig dolgozott a mester ezen a képen.

Mona Lisa, vagy másként Le Gioconda, a párisi Louvre világhirü mükincse, a mely a nagy Lionardo da Vinci legszebb, utol érhetetlen mesteri festménye. Ez a kép, a mely bámulatos jó állapotban maradt az utókorra, milliókat ér, megfizethetetlen. Most valaki a Louvreből ellopta. Lapunk zártáig a tolvajnak semmi nyoma.

Astor északamerikai ezredes és ismert milliárdos, a ki most veszi nőül Force Magdolnát. A milliárdos negyvenhét, a bájos menyasszony pedig — tizenhétéves. Astor két év előtt elvált a feleségétől, mert a felesége őrült pazarlást vitt végbe, folyton estélyeket rendezett és e miatt a nyugalomhoz szokott Astor elmenekült hazulról, hónapokig utazott. Ekközben ismerte meg menyasszonyát, a kivel most is az elsőnél boldogabb házasságot köt.

Edison, a világhirü amerikai feltaláló most érkezett Európába. Legelőször Berlinbe utazott, a hol hosszabb ideig maradt. Edisont ugy mutatjuk be, a mint a Mauretania oczeánjáró gőzös fedélzetén a kabin ablaka előtt áll. Ki tudja: minő világraszóló ujabb találmányon törte a fejét akkor is, a mikor a hajóóriás áthozta Európába.

Edison Európában.

A világhirü amerikai feltaláló, a mindenki által csodált lángelme: Edison Alva Tamás átlátogatott Európába. Edison látogatása határozottan eseményszámba megy, mert nem mindennapi dolog, hogy olyan zsenit üdvözölhessünk európai földön, mint a minő Edison. Ő az igazi megszemélyesitője a nyughatatlan emberi zseninek, a mely folyton ujabb és ujabb, azonban a zseni által természetes és érthető okokkal megvilágitott találmányok után kutat. Edison találmányának sorozata állandóan szaporodik. A mindennapi életben száz meg száz eszközt, szerkezetet, segédszert használunk, a melyeket mint Edisonnak köszönhetünk. Most Edison hosszabb időre átjött a vén Európába. Berlinben fog hosszabb ideig tartózkodni. Azonközben már átjött Bécsbe is, onnan pedig egy magyar mérnöknek, a ki régebben Amerikában munkatársa volt, felkérésére lerándult Budapestre is. Edison másfél napot töltött itt nálunk és ugyancsak meglepték a látottak és hallottak, mert sajnos: a nagy müveltségü, zseniális Edisont is képesek voltak a szomszédságunkban olyan képtelen valótlanságokkal traktálni rólunk, hogy Edison kezdetben ugyancsak fázott az idejöveteltől. Budapesten azután a világlátott amerikai nem győzött eléggé csodálkozni a felett, hogy Magyarország még sem valami ázsiai pusztaság, hanem kulturállam, a hol igen értékes emberanyag áll rendelkezésre, a mely kellő vezetés és kiképzés mellett missziót fog betölteni Európa délkeleti részén. A budapesti ujságirók, noha Edison lehetőleg elejét akarta venni a meginterjuvoltatásnak, találtak módot, hogy a zseniális amerikaival hosszasabban elbeszélgessenek. Edison igen kedves, keresetlen modoru férfiu, a ki, hir szerint, itt Európában egy nagyobb társaságot akar összehozni a találmányainak minél szélesebb körben leendő forgalomba hozatala végett. Edison Tamás, egyszerü igénytelen külsejü ember. Halkan beszél és egy keveset nagyot hall. Hangosan kell szólni hozzá, ha meg akarjuk érttetni magunkat vele.

Edison Budapesten. A világhirü amerikai feltaláló, mint ismeretes, Budapesten is töltött egy napot s ezen rövid idő alatt csak ugy hevenyében nézhette meg Budapest székesfővárost, a melynek szép fekvéséről s gyors fejlődéséről a legnagyobb dicsérettel emlékezett meg. Képünk Edisonnak a Hungária-szállóból való távozását ábrázolja. (Erdélyi udv. fényk. felvétele.)

A Petőfi-család siremléke. A Petőfi-családnak együttes siremlékét a mult héten vasárnap leplezték le a Kerepesi-uti temetőben nagy ünnepség keretében. A képünkön látható szép emléket — melyet Bory Jenő szobrász alkotott — a Petőfi-Társaság emeltette és adta át a nemzetnek és a fővárosnak. Képünk baloldalán a gyönyörü siremlék látható, ettől jobbra, a Petőfi Társaság tagjai és a leleplezésre megjelent közönség. (Saját fényképészünk felvétele.)

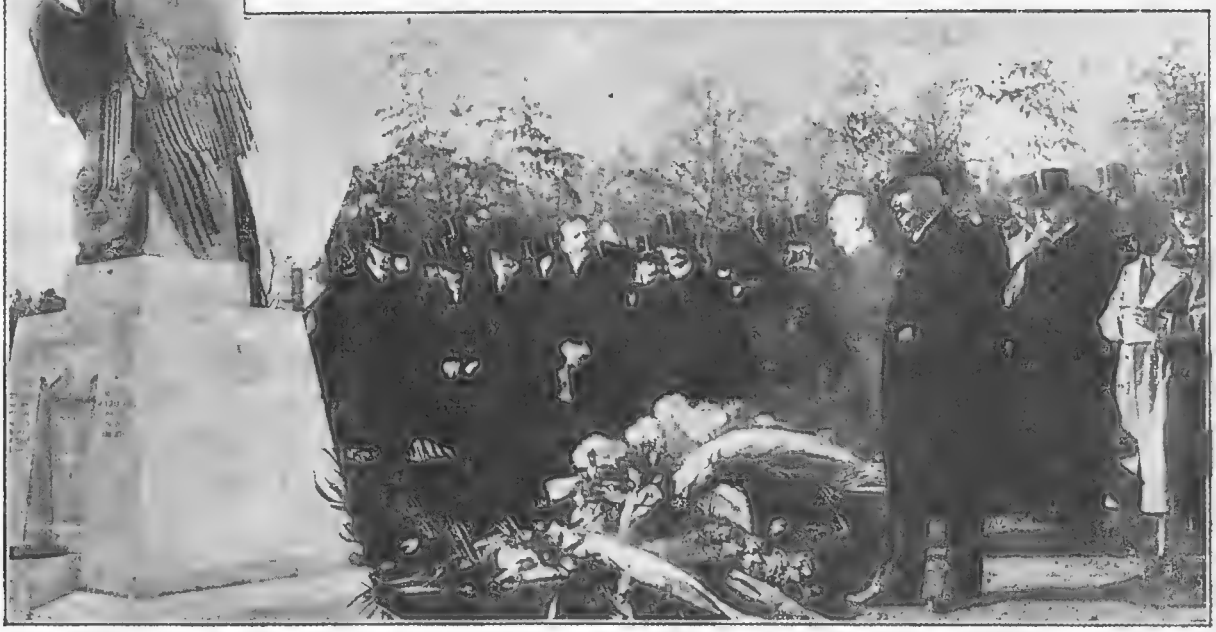

Fábián Ferencz, a váczi fegyházi őrök főfelügyelője, a kit a mult héten egy Oláh Farkas nevü fegyencz a munkateremben orvul meggyilkolt.

A Petőfi-család siremléke.

Petőfi családjának az együttes siremlékét a mult héten vasárnap leplezték le nagy ünnepségek között, a kerepesi-uti temetőben. A képünkön is látható szép emlékoszlopon — melyet a Petőfi-Társaság állittatott fel — hatalmas ércz-sas, csillogó turul madár áll, szárnyát repülésre emelve, mintha messze utról érkezett volna és a sir magához vonzotta. Ott gubbaszkodik, karmai között a lanttal, a széles kövön, s mintha egy oromról egy elnémult világba bámulna alá: valóban, a költő legtitkosabb érzelmeinek világa fekszik elnémultan a kő és a hant alatt. A legmeghatóbb azonban az a kis vörös márványlap, melyet a siremlék alapzatába helyeztek be, rajta e szavakkal: »a legszeretettebb atyának és a legszeretettebb anyának«. Ezt még Petőfi állittatta szülői sirhantja fölé. Az emlék uj felirata ez: »Petőfi család. Petrovics István 1791—1849., Petrovicsné Mária 1849., Petőfi István 1825—1880., Petőfiné Szendrey Julia 1830—1868., Petőfi Zoltán 1848—1870.« A gyönyörü siremlék Bory Jenő szobrászmüvész alkotása.

A magyar-svájczi mérkőzés. A mult hét vasárnapján lezajlott küzdelem a magyar footballsport történetének egyik emlékezetes lapja marad. A magyar válogatott csapat fényes győzelmet aratott a svájczi csapat felett. Az eredmény 9:0 a magyar csapat javára. Képünk a két küzdő csapatot ábrázolja. A fehér ingesek a győzedelmes magyar csapat tagjai. A sötét ingesek a svájcziak. Háttérben az ezrekre menő közönség látható. (Saját fényképészünk felvétele.)

Gyötrelmek a Cunard-hajókon

Irta dr. Bród Miksa

— Kivándorlók kizsákmányolása. —

Magyarországnak legvérzőbb sebe a kivándorlás. Évenként körülbelül 200.000-re tehető azoknak a száma, a kik egy szebb és boldogabb jövő reményében kezükbe veszik a vándorbotot és indulnak Amerika felé, a hol az ő naiv hitük szerint szinte a fákon terem az arany és nekik csupán csak a kezüket kell kinyujtaniok, hogy az a sok arany mind az ölükbe hulljon. A keserüségeknek és a csalódásoknak hosszu lánczolata kiséri a kivándorlókat, és a magyar kormány minden előrelátást és őszinte jóakaratot nélkülöző intézkedéscivel már előre is gondoskodik arról, hogy a kivándorlók minél több kellemetlenségnek és jogtalan zaklatásnak legyenek kitéve.

Ámbár a kivándorlás a legutóbbi évtizedben oly óriási arányokat kezdett ölteni, hogy az ország különböző részein egyes vidékek egészen elnéptelenednek, mindazonáltal megdöbbenéssel kell konstatálnunk azt a mélyen elszomoritó tényt, hogy a kivándorlás kérdésével ennek nagy fontosságához mért komolysággal sem a képviselőház, sem pedig a sajtó nem foglalkozik eléggé. Mint a Cunard-társulatnak volt hajóorvosa lelkiismeretbeli kötelességemnek tartom, hogy éppen e folyóirat hasábjain, a melyet tudomásom szerint szerte az országban több mint egy félmillió ember olvas, felhivjam véreimnek figyelmét ama sulyos kálváriajárásra, a melynek a Cunard-társulat hajóin Amerikába való utazása közben ki van téve. Egyuttal pedig felhivom a belügyminiszter urnak figyelmét is ama felháborító és borzalmas visszaélésekre, a melyeknek az »Ultonia« revü hajón való utazásomkor szemtanuja voltam és a melyeknek megszüntetése a kormánynak nemcsak hazafias, hanem a törvény erejénél fogva is rárótt szigoru kötelessége. Ha a belügyminiszteriumban igazán törődnének a kivándorlók erkölcsi és egészségügyi védelmével, akkor már évekkel ezelőtt olyan intézkedéseket foganatosithattak volna, a melyek alkalmasaknak látszanak arra, hogy megtörjék az oly hatalmas társulatnak a kivándorlókkal és az ezeknek érdekeit a legnagyobb önfeláldozással védelmező orvosokkal szemben való féktelenkedéseit.

A mennyire egy rövidke ismertetés keretein belül lehetséges, igyekezni fogok, hogy állitásaimat konkrét adatokkal is igazoljam és bizonyitsam. Megjegyzem, hogy a mikor láttam, hogy a Cunard-társulat az üzleten kivül semmi egyébre tekintettel nincs, a panaszok felvételénél mindenkor a kellő óvatossággal és elővigyázatossággal jártam el és minden panaszt tanukkal is aláirattam. Mikor pedig az »Ultonia« kapitánya a kivándorlókkal való érintkezéstől azzal a kijelentéssel, hogy nekem a »büdös néphez« semmi közöm sincs, eltiltott, a kivándorlók panaszos leveleiket az ablakomon dobálták be. A panaszos leveleknek és hazug igéreteket tartalmazó felhivásoknak egy részét megőrzés czéljából átadtam a »Társadalmi Muzeumnak«, a melynek kivándorlási szobájában ezek ki is lesznek függesztve okulás és a helyes tájékozódhatás czéljából.

Mielőtt ama lealázó helyzettel foglalkoznám, a melyben a Cunard-társulat hajóin az alkalmazott magyar orvosok sinlődnek és mielőtt érthetővé igyekezném tenni azon magyar orvosoknak eljárását, a kik az orvosi lapokban állandóan azt hirdetik a Cunard-társulatnál való hajószolgálatot illetőleg, hogy »Cavete Collegae«, a mi annyit tesz magyarul, hogy: »kartársak óvakodjatok a Cunard-társulattól«, indittatva érzem magamat arra, hogy egy némely tekintetben a kivándorlókkal is foglalkozzam, illetve ama bánásmóddal, a melyben ezek a Fiumétól Newyorkig terjedő hosszu uton részesülnek.

A kivándorlók egy része még annyi földrajzi ismerettel sem bir, hogy tisztában volnának azzal, hogy egy másik világrészbe indulnak és volt rá eset, mikor azon kérdésemre, hogy hová utaznak, szinte sértődve és méltatlankodva azt felelték, hogy: »Megyünk Amerika városba.« És ezek az emberek, a kik otthon olcsó pénzen tuladtak az utolsó holmijukon is, hogy elinduljanak egy szebb hazába, már a hajón megkapják az előizét ama veszedelmeknek és csalódásoknak, a melyekből Amerika földjén olyan nagyon is bőségesen kiveszik a maguk részét.

A kivándarlóknak már a hajó indulása előtt két nappal Fiumében kellett lenniök. Etre a két napra az »Adria« társulat igérete szerint: »Teljesen ingyenes elszállásolásban és ellátásban« részesültek. Életem legszomorubb emlékei közé tartoznak ama borzalmak, a melyeknek akkoriban a susáki szállásokon voltam szemtanuja. Az emberek százával fetrengettek a földre teritett szalmazsákokon, de sem párnát, sem pedig takarót nem kaptak. Volt olyan női utas, a ki borzalommal eltelve mesélte, hogy a szálláson milyen »iszonyatos sok« a poloska, és volt olyan is, a ki igy nyilatkozott: »Takaró nem volt, de féreg az volt«. Hogy e tekintetben azóta némi javulás következhetett be, azt nem vitatom, de orvostársaimtól tudom, hogy a hajón magán sem az orvosoknak, sem pedig a kivándorlóknak a helyzete nem javult, sőt ellenkezőleg, ha ugyan lehetséges, még rosszabbra fordult.

Az »Ultoniának« Fiumében való kikötése után a hajó tiszti étkezőjében tartott értekezleten, mikor a Fiumében vásárolt husnak a mennyiségéről, az ismételve kitört kanyarójárványról és a hajónak lassuságáról volt szó, saját fülemmel hallottam, mikor a fiumei kormányzó német nyelven ugy nyilatkozott, hogy: »A mit a Cunard-társulat művel, az nem egyéb, mint a törvénynek folytonos kijátszása és ha szép szóval nem lehet, más utakon fogjuk a törvény megtartására kényszeriteni«. Fájdalom, a kormányzó fenyegetését tettek nem követték.

A clevelandi »Szabadság« akkori számai egyebek között két érdekes levelet közöltek. Az egyiket a bridgeporti uj gör. kath. lelkész irta, a másikat pedig négy női utas intézte a szerkesztőséghez. Ezekből a levelekből idézek néhány sort: »Hajónk, az Ultonia, ugy volt hirdetve, hogy szeptember 22-én indul el, azonban csak 23-án indult el nagynehezen és ettől a naptól kezdődött a mi kálváriai kinszenvedésünk«. »Olyan hosszu, fáradalmas utazás után ki voltunk éhezve és megtörve. Szegény öreg anyám, F... Mária közel volt a halálhoz; imádkoztam, hogy adjanak legalább neki jobb ellátást, pedig már csak két nap választott el Newyorktól, hát adtak volna is husz dollárért a r...« »A legrosszabb tömlöcz nem lehet ennél a hajónál rosszabb és örömmel várjuk a pillanatot, hogy azt egy börtönnel felcserélhessük«. »Mikor kiszálltunk, az éhségtől elcsigázva, mégis volt annyi erőnk, hogy azt mondjuk, hála Istennek!« »Én S... I.-né édesanyámmal még másfél hetet a kórházban töltöttünk, mig annyi erőnk volt, hogy Cleveland felé utazhassunk.«

Ime tehát, igy voltak megelégedve az Ultonia által szállitott kivándorlók és mivel a legtöbben azt hiszik, hogy a hazai hatóságok szolgáltatják őket ki a kapzsi társulatnak, nem csoda, ha a »Szabadság«-ban ilyenforma nyilatkozatokat olvashattam: »Ha nekem csak legcsekélyebb fogalmam lett volna erről az átkozott utról, kikapartam volna azoknak a r... hazai hivatalnokoknak éhes szemeit, mielőtt erre a gyalázatos utra tértem.« »Hálát adok a jó Istennek, hogy ott hagyhattam szép szülőföldemet.«

Mint a hajó orvosa csakhamar beláttam, hogy a félrevezetett és kötségbeesett kivándorlók nem egészségesen és vidám munkakedvvel, hanem kimerülve, elcsigázva, összetörve és munkaképtelen állapotban jutnak el Newyorkba, a minek az oka részben a hajónak lassuságában is keresendő. Ámbár az idevonatkozó rendeletnek egyik pontja világosan azt mondja, hogy: »A kivándorlási forgalomban csak oly hajó alkalmazható, a mely óránként legalább 12 tengeri mértföld átlagos sebességet képes kifejtenie, az Ultonia mégsem volt képes kedvező időjárás mellett fél rakománynyal és tele gőzzel átlag óránként 11 mértföldnyi sebességet elérni. Természetes, hogy az ilyen hajón az utazás valóságos mártirium.

A hosszu utat aztán alaposan ki is használták a kivándorlók megsarczolására. Vagy nem sarczolás-e az, mikor a magyar kivándorlóknak 10 fillért kellett egy skatulya gyujtóért fizetniök. A legolcsóbb szivarnak az ára 25 fillér volt. A szakácsok a törvény tilalma daczára 5 czentjével (azaz 25 fillérjével) árusitották a tojásnak darabját, ugy hogy a kivándorlók utolsó filléreikből is kifosztva értek el Amerika szabad földjét. Panaszkönyvet sehol látni nem lehetett. A II. osztály utasai, ha a fedélzeten le akartak ülni, kénytelenek voltak egy dollárért széket bérelni.

A beszerzett élelmiczikkek minőségét — ámbár a törvény ezt világosan elrendeli — az orvos egyáltalán nem vizsgálta meg és ezzel aztán érthetővé van téve a az dögletes büz, a mely a hajón uralkodott és a melyet a romlott hus okozott. Ettől a büztől az utasok főfájást kaptak, émelygés vett rajtuk erőt és undorodtak az eledelektől. Végül is nyers káposztát kaptunk főtt burgonyával, ettől azonban sokan olyan rosszul lettek, hogy napokon keresztül nyomták az ágyat. A kivándorlók asztalkendőt sohasem kaptak, ellenben volt rá eset, hogy a magyaroknak olyan borteritőn tálaltak, a mely egészen tele volt hintve apró hajjal, mivel előzőleg valaki erre vágta a haját. A használt bádogedények feneke csupa rozsda volt és a villák ágai

telve voltak undoritó piszokkal. A pinczérek karszalagok és számok nélkül végezték a dolgukat és akárhányszor összevisszaverték azokat a kivándorlókat, a kik enni kértek.

Nagyon hosszura nyulna ez az ismertetésem, ha mindazokat a szememszedett hazugságokat felsorolnám, amelyekkel a kivándorlókat az étkezés tekintetében bolonditották. Hiszen a boldogtalanok nagyon meg lettek volna elégedve a sorsukkal, ha mindennap legalább burgonyával jóllakhattak volna. Akárhányszor megesett, hogy a nekik még itthon nyomtatásban kezükbe juttatott étlapra hivatkozva, rám kiáltottak, hogy: »Doktor ur, hol az alma, hol a narancs, a füge, hol a dió?« A legnagyobb baj pedig az volt, hogy az étel félig nyers, tehát élvezhetetlen volt. A kávé rossz volt és keserü, a melyhez még a gyermekek számára sem adtak egy kis czukrot. Pedig 190 gyermek volt a hajón és az anyák nem egyszer elkeseredetten panaszkodtak. Megesett rajtam, hogy egy hevesebb vérü magyar nagy szidalmak közepette öntötte le előttem a földre a kávéját azzal, hogy: »Ez gyalázat.« Volt aztán alkalmam ilyen nyilatkozatot is hallani: »Ilyen kávét kell adni? Hiszen ettől a kutya is megvész.« És száz torokból hangzott fel egyszerre: »Igaza van! Gyalázat!« »Borzasztó, hogy milyen ételt adnak!« »Olyan az étel, mint a moslék!« És habár magam is beláttam, hogy ezek a kifakadások és néha valósággal vad jelenetek, a melyeket előttem rögtönöztek, teljesen jogosultak, segiteni — sajnos — még sem tudtam.

A törvény szerint: »Az élelmezésnél azt az elvet kell szem előtt tartani, hogy az ételek a kivándorlók által megszokott rendes élelemhez lehetőleg hasonlók legyenek és a kivándorlók által nem ismert idegen vagy szokatlan élelmiczikkek kiszolgálása kerülendő.« Ez valóban helyes kivánság, csak rá kellene szoritani a társulatot a törvénynek a megtartására, a mikor is lehetetlenné válnék az ilyenféle panaszoknak a felhangzása: »Csak legalább egy kis eczetet adnának, mert ez az étel igy már utálatos!« A törvény azt is rendeli, hogy a kivándorlónak hetenként legalább háromszor friss hust kell adni. De azt kérdem, hogy honnan, mikor élő állatot nem is vittünk magunkkal? De minek is, hiszen az emigránsok nem szoktak a belügyminiszter ur elé panaszszal járulni...

Szalonnáról is van szó a jegyzékben, t. i. reggelire kávé és czukor jár, de helyette kivánatra szalonna, sajt vagy turó adható. Az elégedetlenségnek hangos lármáját azonnal csendes boldogság váltotta volna fel, ha a Cunard-társulat e tekintetben eleget tett volna a törvény követelményeinek. Sajnos, nem tett eleget.

Nehogy kénytelen legyek ezen ismertetésemnek megszabott kereteit tullépni, további részletezésbe nem bocsátkozom és kijelentem, hogy a felsorolt panaszokat és kifogásokat is csak azért emlitettem meg, hogy érthetővé tegyem, minő fontos szerepet tölthetnének be a Cunard-társulat hajóin a magyar orvosok, ha a belügyminiszter kiragadná őket abból a mélyen lealázó helyzetből, a melyben most sinlődnek.

A magyar orvos, ha semmivel sem törődik, kap enniinni és békében maradhat, mihelyt azonban honfitársai érdekében még csak a legcsekélyebbet akarja is kieszközölni, rögtön a legvehemensebb támadásoknak és jogtalanságoknak van kitéve. Ismerek olyan magyar orvost, a kit a szó szoros értelmében meglökdöstek és megrugtak, pedig ügyes és tudományosan képzett ember, és ismerek olyant is, a kit hat évi szolgálat után üldöztek el. És én magam is a legválogatottabb üldözéseknek voltam kitéve, sőt az oczeánon azzal fenyegetett meg a hajó kapitánya, hogy lezárat és csak a mikor azt látta, hogy én a sarkomra állok és semmiféle brutalitást el nem türök, kezdett szelidebb hurokat pengetni.

A hajónak a főorvosa csak angol lehet, a magyar orvos pedig csak segédorvos. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy a hajón alkalmazott angol orvos nem universae medicinae doktor, hanem csak ugynevezett másodrangu orvos, a kinek a tudása és az orvosi kérdésekben való jártassága is csak másodrangu volt. Minthogy pedig az utasitásban segédorvosról sehol szó sincs és igy természetesen ennek a segédorvosnak hatásköre és kötelessége sincs megállapitva, én részemről magamat nemcsak »hajóorvosnak«, hanem magasabb kvalifikációmnál fogva az angol orvos fölött állónak is tartottam és addig meg nem nyugodtam, mig ebbeli jogomat a kivándorlók egészségére való tekintetből ki nem vivtam. Ámde épen ez tette a hajón való maradásomat teljesen lehetetlenné és épen az angol hajóorvosoknak kisebb tudása vált a magyar orvosokra nézve az összeütközéseknek állandó forrásává. Hiszen jóravaló magyar orvos el nem nézheti, hogy a kellőleg ki nem tanitott angol szolga kezelje és kötözze be meg sem mosott piszkos kezével a betegeknek a sebeit. És a gyógyszereket s a szolga készíti el, mikor az orvos nincs is jelen.

Az utasitás értelmében »a hajóorvosnak nemcsak magyarul kell tudnia, hanem más nyelvü magyarországi kivándorlók nyelvét is kell birnia«. Ez ugyan kivánságnak elég szép, de a kinek ilyen kvalifikációja van, annak a hajón nem kell orvosnak lennie, mert elmehet tolmácsnak is, a mi határozottan előnyösebb foglalkozás, mert a tolmácsnak, a kinek vállain pedig semmiféle felelősségnek a terhe nincs, jóval magasabb fizetése van, mint a magyar segédorvosnak, a kinek havi fizetése akkoriban 23 dollár volt és most sem haladja tul a 40 dollárt. Ha a magyar kormány egyáltalán törődnék a kivándorlóknak a sorsával és egészségügyi ellátásával, akkor már rég a saját költségvetéséből fizetné a magyar hajóorvosokat, a kik ilyenformán neki volnának alárendelve és nem a kapzsi angol társulatnak. És az utasitásba azt is bele lehetne akkor venni, hogy az összes magyarországi kivándorlók kezelésével kizárólag a magyar orvos bizatik meg. Mert mindaddig, mig a magyar betegek olyan orvos által kezeltetnek, a ki panaszukat nem is érti és nem is kiváncsi rá, komoly gyógykezelésről szó sem lehet. A kik az utasitást készitették, még csak halvány sejtelemmel sem birtak a hajón uralkodó viszonyokról és az ott folyó életről, minek következtében az egész utasitás hasznavehetetlen. A kormánynak ujat kellene kidolgoztatni az eddigi hajóorvosok véleményének meghallgatásával és akkor bizonyára lehetetlenné válnék az olyan visszaélés, a mely szerint a gyógyszertárnak második kulcsa a szolgát illeti meg és nem a segédorvost. Ha ez a rendelkezés nem volna olyan mélyen sértő a magyar orvosokra nézve, valóban mosolyogni kellene ekkora bornirtságon.

Nem folytatom tovább, a ki gondolkozva olvassa e sorokat, csakhamar megérti, hogy milyen tarthatatlan és siralmas helyzetben van a magyar orvos a Cunard-társulatnak kivándorlási hajóin.

Az Ultonián ismételve is kanyarójárvány dühöngött, a mi könnyen megérthető abból, ha azt mondom, hogy a szó modern értelmében vett fertőtlenitő eljárásról hallani sem akart a hajó főorvosa. Egyébiránt pedig az ápolónők elsősorban nem az én rendelkezésem alatt, hanem a III-ik osztály főpinczéréé alatt állottak.

A fertőző kórház oly kicsi volt, hogy abban a legjobb esetben is csak nyolcz gyermeket és három anyát lehetett az ápolónőn kivül elhelyezni és mégis megesett, hogy egyszerre husz gyermek és nyolcz anya volt ott elhelyezve. A tengeri betegségtől, rossz levegőtől és meg nem felelő élelemtől amugy is elcsigázott anyák a keskeny folyosóra szorultak, a hol szinte egymásnak a hátán voltak és ki állt, ki meg a földön ült vagy feküdt csendesen sirdogálva. Ez valóban szivet facsaró látvány volt!

Minek folytassam és minek soroljam fel a felháboritó visszaéléseknek hosszu sorát? Bármennyire szomjaztak is a kivándorlók a tikkasztó hőségben, a fedélzeten a vizcsapot csak délben nyitották ki számukra, ellenben limonádét *vehettek* — 40 fillérért mindaddig, a mig csak az utolsó garas ki nem volt belőlük sajtolva.

A kivándorlók nap-nap után panaszkodtak az őket környékező elviselhetetlen büzről, de azért a segédorvosnak mégsem volt szabad a mindennapi vizsgálatnál megjelennie és a panaszok orvoslását követelnie. Az asszonyok nem kaptak mosóhelyeket, minek folytán a mosdótálakban mosták ki szennyes fehérneműiket. 748 III. osztályu utas *mindössze tiz törölközőkendőt* kapott. Fürdőt pedig a kivándorlók egyáltalán nem kapnak. Zárható ajtó még a női árnyékszékeken sincs, a férfiakén pedig ülőke sem volt. Az egész III. osztályon egyetlen köpőcsészét sem láttam. A reggeli és esti fürészporral történő söprés olyan port vert fel, hogy ez kitünő alkalmul szolgált a gümőkór csirájának a megszerzésére. Azok a feljegyzések, a melyeket a hajón uralkodó egészségi állapotokról és az ott szokásos kezelési módokról készitettem magamnak, oly felháboritók, hogy egyetlen önérzetes magyar orvos sem akadhat, a ki a Cunard-társulat kivándorlási hajóin állandó szolgálatra vállalkoznék.

Aránylag rövid ismertetésemet azzal fejezem be, hogy a magyar belügyminiszternek erkölcsi és lelkiismeretbeli kötelessége volna, hogy ezeknek a megbélyegző és szégyenletes állapotoknak egyszer már véget vessen és a magyar orvosoknak a kivándorlási hajókon olyan pozicziót biztositson, a mely lehetővé teszi nekik a magyar kivándorlók érdekeinek oly hathatós védelmét, hogy ezek ne szidalmakkal eltelve gondoljanak vissza az elhagyott hazára, hanem a messze idegenben is érezzék a magyar állam védő kezét!

A pisztoly

Irta Murai Károly

A Bencze egy napon, mikor a kolera legerősebben dolgozott, szembe jött velem az utczán s a mint meglátott, a nyakamat hirtelen átölelte és siró hangon igy szólt:

— Végem van. A feleségem, a drága, a jóság meghalt!

Ez első roham után a nyakamat eleresztette s a kezemet kezdte szorongatni:

— Ma még együtt reggeliztünk és két óra mulva kiszenvedett. A roham irtózatosan erős volt s szó sem lehetett arról, hogy megmenthessük. A karjaim között lehelte ki a lelkét.

Be kell vallanom, hogy az eset nemcsak megdöbbentett, de meg is ijesztett, még pedig nagyon. Akkoriban igen gyáva voltam s az a meggyőződés vett erőt rajtam, hogy a kolerajárvány áldozatául esem én is. Elképzelhető tehát, hogy a Bencze ölelgetése egyáltalában nem hasonlitott azokhoz az édes ölelgetésekhez, a melyek a női karok nyomán támadnak s a melyek határozottan kellemesek.

Az volt az első gondolatom, hogy egy patikába rohanok és fertőtlenitő folyadékkal kenetem meg a kezeimet, meg behintetem a ruhámat, de hát Bencze nem engedett. Karját a karomba füzte s egy vaskereskedésbe vonszolt, a hol pisztolyt, puskaport, meg golyót vásárolt, a mi annyira megzavarta, hogy szokása ellenére készpénzzel fizetett. Az üzletből kijövén, beszélni kezdett:

— Áldjon meg az isten, öregem és rázd meg utoljára ezt a baráti kezet, mert ez a kéz egy óra mulva már teljesen merev és hideg lesz. Agyonlövöm magam, öregem és megszünik minden szenvedés. Megyek a drága, a jóság után, a kivel együtt temetnek el.

Amint mindezeket kellő páthoszszal elmondta, a kezemen nagyot rántott és egy lóvasuti kocsira ugrott föl, a mely gyorsan tovább vitte. Mozdulatot tettem ugyan, hogy utána ugrom, de hát nem tettem meg. E helyett haza siettem, bekarboloztam magam és átöltözködtem. Másnap reggel pedig nagy izgatottsággal olvastam át a lapok ama hireit, a melyek öngyilkosságokra vonatkoznak s a melyek között Benczéről egy árva szó sem volt. És nem esett szó sem másnap, sem harmadnap, sem pedig azután. E helyett vele magával találkoztam. Hosszu fekete kabát lógott le róla s a kalapján gyászszalagot hordott.

— Nem tettem meg, öreg — szólt szomoru hangon — mert meggondoltam. Ki kisérte volna ki a koporsójá, ki siratta volna meg és ki dobott volna göröngyöt a sirba ha én nem. Szenvedésemet meghosszabbitottam, mert meg kellett hosszabbitani. Kötelességeim vannak, öreg, s ezeket a kötelességeket teljesitenem kell. Siremléket emeltetek neki s a sirjára virágot ültetek. Ha azután készen lesz minden s a világ legmélyebben sujtott mórja megtette az ő kötelességét, akkor megyek az édes, a drága, a jóság után.

Személyesen győződtem meg, hogy siremléket állittatott, s virágokkal ültette be a sirt. És a mikor ezt a saját szemeimmel láttam, ő is ott volt a sir körül, a hosszu fekete kabátban.

— Azt hiszem, öreg, hogy az idő most már elérkezett s követhetem a drágát. És a lövés el is durrant volna s én már halott ember lennék, ha eszembe nem jut a szomoru valóság. Hogy ki ápolja majdan a virágokat, ha nem leszek? Ki fog itt járni és ki gondozza a sirját? Nem engedhetem, hogy dudva nőjjön rajta s hogy az emberek azt mondhassák: ezt sem siratja már senki. Itt maradok siratónak, itt maradok élő fájdalomnak és itt maradok, hogy folytonosan az ő másvilági boldogságáért imádkozzam. Ám érzem, ám tudom, hogy nem sokáig birom ki s hogy végre is meg fogom ragadni azt a pisztolyt, a mely minden boldogtalanságtól megszabadit.

Ezután a pisztolyt kivette a zsebéből, megsimogatta, megesókolta és zsebre rakta.

Félévvel később, hogy az előadás után egy vendéglőbe tértem be s egy asztal mellé telepedtem le, a szomszéd asztal mellől ismerős hang rikkantott föl. Az ismerős hang ingerült kérdést foglalt magában s arasznyi borfiuhoz volt intézve. A kérdés egyébként abból állott, hogy vajjon hajlandó-e neki egy krigli dupla márcziusi sört vinni, avagy pedig egy hátbavágást óhajt-e inkább A borfiu természetesen az első kivánságot teljesitette, s mig ő oda járt, addig-én Bencze mellé ültem, a ki nemcsak ingerült, de szomoru is volt.

— Jó, hogy itt vagy, öreg, mert ma látsz utoljára. Holnapután esti hat órakor temetnek. Már megirtam a gyászjelentésemet is és végleg el van végezve minden.

A fiu visszatért, a duplamárcziust Bencze elé tette, a ki nyomban kihajtotta, azt a megjegyzést téve, hogy nem rossz. De mindjárt folytatta:

— Hitvány gazember lett belőlem, öreg s az ilyen nyomorult féregnek nem szabad élni a földön. Az ilyen hitvány lelkeknek semmi sem való más, mint a pisztoly, a puskapor és a golyó. Ugy-e, nem tudod, mi történt? Hát az történt, hogy a gyalogos kapitány lányába őrülten beleszerettem s ezzel meggyaláztam a feleségem, a jóság emlékét. De karakter vagyok és tudom, mi a kötelességem. A lánynyal meg sem ismerkedtem, szerelmem be sem vallottam, de mert látásból megszerettem s ez érzelménynyel szemben nem vagyok képes küzdeni, hát egyszerüen meghalok. Ő odafönt meg fog bocsátani mindent, tudván, hogy ártatlan vagyok. Ha pedig te, fiam, mindig kéreted magad és nem hozol rohanva még egy kriglivel, ugy hátbavággalak...

A fiu az üres kriglivel elfutott, Bencze pedig folytatta a bucsuzást tovább, a miből önként következik, hogy két hét elteltével némi nyugtalanságot érzett és pedig akkor, midőn összetalálkoztunk.

— Hát most azt mondom neked öregem, hogy talponállva vigyen el engem az ördög, ha még egyszer találkozol velem. Nézd, itt van a pisztoly s tisztában van azzal, hogy szomoru kötelességet kell tejesiteni. Ma teszem nála az utolsó látogatást s érzem, tisztában vagyok vele, hogy ma is a szemem közé nevet, mint tegnap és tegnapelőtt. Nem hiszi, hogy őrülten szerelmes vagyok bele s az érzelmeimet nem akarja viszonozni. Most innen egyenesen hozzá megyek s leülök mellé, mint eddig is tettem. Gyönyörködöm hullámos vörös hajában, megnézem magam nagy kék szemeiben s azután megmutatom neki ezt a pisztolyt, azt fogom mondani, hogy ha ezuttal is kinevet s ha most sem viszonozza érzeményeimet, ott előtte lövöm főbe magam s holtan rogyok a lábai elé. Isten veled, öreg, mert ő el fog utasitani és mert Benczének az ő kis lábai előtt érnek véget minden szenvedései.

A gyalogos kapitány, a kinek a lányát Bencze megszerette, alighanem értesült az én aggodalmaimról s ezért cselekedhette meg azt a szivességet, hogy kártyát küldött, a melyben örömmel adta tudtomra, hogy Eszter nevü leányát az én Bencze barátom ekkor és ekkor vezeti az oltár elé. E megnyugtatás után Bencze is előkerült s a pisztolyát mutogatta, ama kérdést téve föl, hogy vajjon nem volna-e helyes, ha ott menten agyonlőné magát, mert olyan boldog, mint a minő most, sohasem lehet többé! Szeret és viszontszerettetik, csókol és ezt a csókot visszakapja. Az ilyen végtelen üdvösségben meg kellene halni.

... Másfél esztendő mulva földult arczczal állitott be hozzám s nyomban követte az inasom, a ki attól félt, hogy ez az őrült kinézésü ember merényletet akar elkövetni ellenem, mert hát mikor odarontott, pisztolyt tartott a kezében.

— Nesze a pisztoly, öregem. Tedd el, őrizd meg, vagy dobd a pokolba, de még se dobd el, mert kedves emlék és mert még szükségem lehet rá. Azért hoztam, hogy ne legyen otthon. Baj lenne belőle és én adnám meg az árát. A feleségem éppen olyan dühös és katonás természetü, mint az apja, a kapitány, azután féltékeny is szörnyen. Tegnap este akkor lépett be a szobába, mikor a szobaleány arczát megcsiptem. Te! Neki ugrott a szekrénynek, a pisztolyt kikapta és agyon akart lőni. Az volt a szerencsém, hogy sohasem tudtam fegyverrel bánni s igy még nem töltöttem meg. Bizonyos vagyok benne, hogy lelő, ha töltve van. De hát mert nem volt töltve, csak a fejemhez vágta. Őrizd meg, öreg és viseld gondját, mert drága ereklye az nekem.

Hötzendorfi Conrad, a lemondott vezérkari főnök, a kinek utódjául Schemua Balázs altábornagyot nevezték ki. Conrad sokáig a király bizalmi embere volt s lemondása katonai körökben általános feltünést keltett.

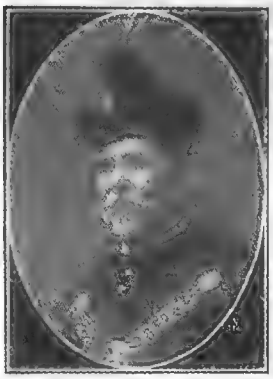

Dr. Zsigmondy Jenő, a magyarhoni ev. egyetemes egyház főjegyzője, a kit a mult héten bányai evangélikus egyházkerületben megüresedett egyházkerületi felügyelői állásra megválasztottak.

Schemua Balázs altábornagy, a vezérkar ujonnan kinevezett főnöke, Hötzendorfi Conrad utóda. Az uj vezérkari főnök a dalmáczíai partraszállási gyakorlatok óta a trónörökös bizalmasa.

Szétvagdalt bankók.

A Tolnai Világlapjának jövő héten megjelenő ujévi számában kedves s nem mindennapi meglepetésben részesitjük olvasóinkat. Pénzt rejtünk el a lap belsejében, még pedig a következő eredeti módon: Száz darab *tizkoronás* bankjegyet vágunk ketté s az egyik felét a lap belsejébe, az oldalok közé helyezzük el, a másik felét pedig a kiadóhivatal őrzi meg. Az elvágott bankjegy szerencsés megtalálója, ha beküldi a fél 10 koronást a Tolnai Világlapjának kiadóhivatalába, Budapest, VII., Dohány-utcza 16—18. s közli a pontos czimét, az elvágott fél bankjegyért kap 10 koronát.

Az elvágott 10 koronás bankjegyek egy ellenőrző bizottság előtt lesznek betéve a Tolnai Világlapjának példányaiba.

A bizottság tagjai: Gegus Dániel, Budapest fő- és székvárosi rendőrkapitány, Székely Vladimir rendőrfogalmazó, a rendőrségi sajtóiroda főnöke, dr. Gyulai Noé Hugó ügyvéd és Londesz Elek iró és ujságiró.

Lapunknak ez az 1912. évi első száma még az idén, vagyis deczember 29-én kapható valamennyi elárusitóhelyen, egy példány ára 24 fillér. A száz egyén pontos nevét, foglalkozását és lakhelyét január 21-én megjelenő 3-ik számban fogjuk közölni.

A trónörökös Pusztaszeren. Mult heti számunkban közöltük irásban és képben, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös (×-el van jelezve) néhány napot Pusztaszeren és környékén töltött el vadászaton. A trónörökös Pallavicini Sándor gróf vendége volt. Képünk a trónörököst vadásztársai között ábrázolja. (Kallós Oszkár, lapunk számára készitett felvétele.)

Saját gyártmányu, fűthető fürdőkád körmelegitő-kályhával; kádak 14 koronától feljebb. Szivattyuk és vizvezeték-berendezések Lefkovics Adolf, Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/T. Árjegyzék ingyen. Telefon 113—46.

ZEA

havikötő, a legkényelmesebb hygienikus kötő, orvosilag ajánlva, **12 drb 1 K. Vidékre szállitva 1 K 20 f.**, az összeg előzetes bekuldése mellett. Bélyegben is. Kapható:

Detsinyi Frigyes

drogeria.

Budapest, V., Marokkói-u. 2.

Próba-babákat

a legjobb kivitelben szállit

Bernhardt

B. FIAI

próba- és játékbabaiparvállalat

Budapest,

Rombach-u. 15/T.

Képes árjegyzék ingyen!

BABAJAVITÓ-INTEZET!

A ROGÁTSY-féle

„NIGROSIN"

a legideálisabb hajfestőszer

Miért? Mert az azzal festett haj oly gyönyörü fényes, természetes, fekete, barna vagy sötét-szőke szint nyer, hogy a legügyesebb szem se veszi észre, hogy a haj festve van. Egyszeri festés egy hónapig is tart, mely sem vizben, sem gőzben nem változik, az ágynemüt sem piszkitja. Ára 1 pár 2·40 kor., 3 pár 6 K. Kapható

Rogátsy Kálmán

drogulata üzletében

Budapest, Rákóczi-ut 10.

Dr. ILLÉS MÁRTON

FOGORVOS

Budapest, Erzsébet-körut 30. I. emelet.

Készit mindenféle müfogakat (kaucsuk-arany) egész fogsorokat, aranyhidakat. Foghuzás fájdalom nélkül. Legmérsékeltebb árak. Részletfizetésre is.

Rendelés délelőtt 9—1-ig, délután 3—6-ig.

A Mojzsik-féle czipők a legjobbak!

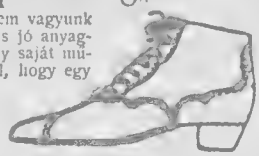

Igazi gyötrelem, ha czipőinkkel nem vagyunk megelégedve. Ha Ön igazán ideális jó anyagból készült szép czipőt akar, mely saját műhelyemben készül, ne mulassza el, hogy egy képes árjegyzéket kérjen, melyet kivánatra ingyen küldök. Ezen árjegyzékben ugy az uri-, mint a női-, valamint a gyermekczipők fel vannak sorolva.

MOJZSIK GUSZTÁV czipészmester Budapest, Király-utcza 46.

Meg nem felelő árakat kicserélek vagy kivánatra a pénzt visszaadom.

Az automobil-sport legnagyobb veszedelme

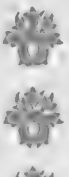

nem a baleset lehetősége, hanem a komoly meghülés valószinüsége. Különösen hölgyek vannak ennek a veszedelemnek kitéve, ezért kellene, hogy minden automobil-utazásra vigyenek magukkal egy doboz valódi Fáy-féle ásványpasztillát. A pasztillák megvédik a száj és a nyak nyákhártyáit az éles levegő és a por hatásától és gyorsan megszüntetik a már meglevő ingert. Egy dobóz ára 1 korona 25 fillér, de jól vigyázzon, nehogy hamisitványt adjanak.

Főképviselet Magyarországra és Ausztriára: W. Th. Guntzert, cs. és kir. udvari szállító, Wien IV/1., Grosse Neugasse 17.

Fontos hölgyeknek! **KELETI-féle** legujabb szerkezetu **hasKötő** hygienikus és kozmetikai sikerei felülmulhatatlanok. Támaszt nyujt és egyszersmind kellemes nyomással összeszoritja a hasfalakat. Kitünően simul a testhez, nem alkalmatlan, nem csuszik, jótékonyan hat az egész szervezetre. Áldásos a viselése gyomor- és bélbajoknál, hasmütétek után, viszlós állapotban és szülés után, lógóhasuaknak csinos karcsu alakot formál. **Ujdonság! Gummiharisnyák varrás nélkül**, egyenletes, kellemes nyomás, gorcsér, dagadt láb, izületi csuz és egyéb lábbajok ellen. **Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:**

Keleti J. hygienikus különlegességek gyára, **Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 17.** Telefon 13—76. Alapittatott 1878.

Kerékpárosok. A kerékpárok különlegességét képező **200 aranyéremmel kitüntetett** Brennabor, Germania, Kayser, Attila, Aida és Meteor kerékpárok 5 és 10 évi jótállással, részletfizetésre is.

Kerékpár-alkatrészeket a létező összes kerékpárokhoz, zománczozásokat, nikkelezéseket és eszterga-munkálatokat mélyen leszállitott árban szállit:

Beifeld Gábor és Tsa, Budapest, VIII., József-körut 21.

kerékpár és kerékpár-alkatrész nagykereskedők, 1911. évi legujabb árjegyzék ingyen és bérmentve.

Akar szép lenni és üde telt keblet?

Akkor vegye Meinau bécsi kebelkrémjét.

Minden hölgy minden korban formás ideális szép kebelt kap gyógyszer nélkül, a Meinau-féle becsi kebelkréme bedorzsolése által. Egyedul biztosan ható és garantáltártalmatlan szer, mely a kebelt kifejlődöttté, erőssé teszi helyrehozza. Kitünő gyors eredmény. (1 tégely elég.) Fiatal leányoknak, vagy betegség, gyerekágy folytán fejletlen vagy elveszett kebellel biró asszonyoknak. Tegyen egy kisérletet s az elért eredmény fölött csodálkozni fog. Csak külsőleg használandó. **Nagy tégely használati utasitással 6 kor.** Diszkrét szétküldés utánvét mellett vagy a pénz előzetes beküldése ellenében. (Poste-restante küldemények, csak a pénz előre való beküldése után.) **Hugo Meinau kozmetikai laboratoriuma, Wien, VIII., Josefstädterstrasse 75.**

„HALLEY"

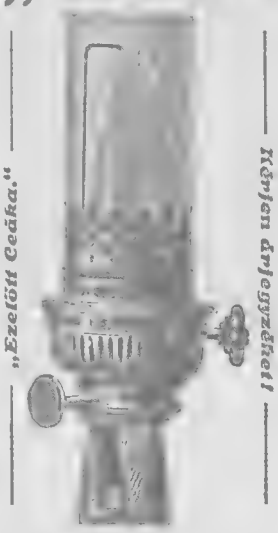

Legujabb, legjobbpetroleum-lzzófényégő! — 100 gyertyafényerő! Mesésen szép és olcsó világitás! Alkalmazható 14"'-ostól kezdve minden lámpára. **Ára 8 korona.**

GÖTTMANN EDE

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 4.

Viszonteladásitóknak nagy kedvezmény.

Elegáns asztali és függő lámpák.

!! Részletre !!

Hogy egész Ausztria-Magyarországon vevőkört szerezzek, rendkivül olcsó áron adok nagymennyiségü aranyláncot és diszórát. Szállitok **azonnal** 14 koronáért elsőrendü **valódi ezüst Remontoir-órát** hármas ezüstfedéllel, lapos, pompásan vésett. És **egy 14 karátos aranyláncot**, legmodernebb páncélfazon, hivatalosan fémjelezve, 60 gramm nehéz, 140 koronáért a legelőnyösebb feltételek mellett, csak havonként 4 K. Óra, valamint lánc hölgyek részére is. **A szállitás bárhová az első 14 K-ás részlet utánvételezésével történik.** Goldwarenhaus **LECHNER, Lundenburg,** No 47.

Művészi

Tüzijáték

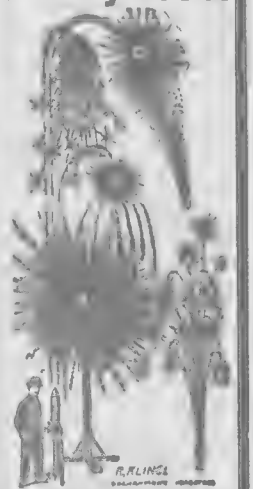

Lampionok, léghajók, bűvész- és tréfás czikkek nagy választékban

ZAUBERKLINGL

Wien I. **Führichgasse 4.** az Opera mögött. **INGYEN** és bérmentve küldöm nagy 4. számu árjegyzékemet

---

Saját érdeke, ha megrendelést tesz, hogy lapunkra hivatkozzék.

Tolnai Világlapja

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési ára: Az összes mellékletekkel együtt negyed évre 3 kor., fél évre 6 kor. * Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, Dohány-u. 16. * Telefon kiadóhivatal 15—17, szerkesztőség 45—36.

A Tolnai Világlapjában megjelent czikkek és képek utánnyomása tilos.

XII. évfolyam. Budapest, 1912 október 13. 42. szám.

Tolnai Világlapja ajándéka.

Bemutatjuk itt képben »Tolnai Világlexikona« 25 kötetének néhány mintakötetét. Ez a 25 kötet tizenhatezer oldalra van tervezve, több mint harminczezer

képpel. A nagy mü rézdombormüvel ékesitett pompás angolvászon diszkötésben jelenik meg, melynek rajzát a kiváló magyar iparmüvész: Helbing tanár készitette. Egy-egyilyen kötet 640 oldalnyi terjedelmü lesz. A ki előfizet Tolnai Világlapjára egy félévre, egy kötetetkap ebből a müből — Tolnai Világlapjával együtt — 9 koronáért. A bolti ára 20 korona lesz. Az első kötet folyó évi deczember 25-ikén jelenik meg. Az eddig megjelent háromféle kedvezményt lapunk valamennyi számában az utolsó belső oldalon ismertetjük.

A hét eseményeiből

I. Miklós Montenegro királya.

V. Mohammed, török szultán.

I. Ferdinánd, bolgár király.

I. Péter, szerb király.

I. György, görög király.

Öt balkáni uralkodó, a kik közül négyen katonai egyezményre léptek V. Mohammed török szultán ellen. Ez a négy uralkodó: I. Ferdinánd bolgár, I. Péter szerb, I. Miklós montenegrói és I. György görög király. A négy király már aláirta a mozgósitási parancsot és csapataikat elküldték a szomszédos török határra. Mohammed szultán és kormánya sem késett a méltó felelettel, mert a török fegyveres haderöt szintén mozgósitották. Lehet, hogy mire lapunk megjelen, már eldördültek az ágyuk, és drága embervér fogja áztatni a török határokat.

A balkáni háboru.

A közhangulat egy vagy más irányban keresi a döntő megoldást, a mely hamarosan véget vetne ennek a bizonytalan állapotnak. Rengeteg vér- és pénzáldozatba került már idáig a háboru, a szövetségesek körülbelül már el is érték a czéljukat, mert nehány, persze még mindig fontos hely kivételével győzelmesen vivták meg harczaikat a törökkel. Sajnos azonban, hogy a békekilátások ugy változnak, mint a kaleidoszkop képei. Egyik napról a másikra bonyolódik a helyzet, hogy a következő néhány órában azok örvendezzenek, a kik békét jósoltak, holott már a következő virradóra ismét arról értesülünk, hogy korai volt az öröm: sem a balkáni hadakozó felek nem tették félre a fegyvert, sem az egymásra agyarkodó nagyhatalmak nem tudtak a felmerült ujabb kérdések felett megállapodásra jutni. A nagyhatalmak katonai készülődései még egyre tartanak és hacsak az utolsó pillanatban nem sikerül kiegyenliteni a kölcsönös félreértéseket, heteken át tartani fog a bizonytalan állapot, a mely a küszöbön leskelődő nagy európai háboru rémképeivel ijesztgeti a béke-

II. Vilmos német császár (a képen jobbra) és Ferencz Ferdinánd trónörökös a springei udvari vadászatokon. Trónörökösünk tudvalevőleg Berlinbe utazott, hol felkereste a német császárt. Ez a látogatás, noha a szokásos udvari vadászat el nem maradhatott, a jelenlegi feszült európai közhangulat idejében távolról sem volt pusztán udvariassági cselekedet, hanem mélyen belenyulik a nemzetközi, illetőleg szövetségi politikába. Képünkön a császár és a trónörökös jókedvüen mosolyognak egymásra, pedig lehet, hogy ugyanakkor gondolatban a háboru eshetőségeit latolgatták.

Dr. Wilson Woodrow, az északamerikai Egyesült Államok uj elnöke családja körében. Az uj elnök jövő év márczius havában vonul be a washingtoni fehér házba. Wilson elnökségétől sok üdvös ujitást várnak azok a kis és középállásu, kevésbbé vagyonos amerikai polgárok, a kik megunták a milliárdosok kiuzsorázó trószturalmát.

A szerbek bevonulása Üszkübbe. A kumanovói véres csata eldöntével nyitva állott az ut a szerb hadsereg részére Üszküb felé. Zekhi basa, üszkübi parancsnok, noha el volt szánva a végső küzdelemre, miután a hadvezetőség részéről hathatós támogatást nem remélhetett, átadta a várost a szerbeknek. A szerb harczosok bevonulása alkalmával készült kép azt a jelenetet ábrázolja, a mint a szerbek a bástyakapun át Üszküb belső területére lépnek. Üszküb hajdan Ó-Szerbia fővárosa volt, a város meghóditása tehát a szerbekre nagyjelentőségü.

Galansikoff Ljuba, orosz aviatikusnő. Ez idő szerint merészebb nőt alig képzelhetünk el Galansikoffnál, a ki repülőgépen egy félóra alatt kétezerkétszáz méter magasságba emelkedett. Az aviatikusnő sikerét felkeltették az orosz hadvezetőség figyelmét és fel is szólitották, hogy szükség esetén álljon a vezérkar rendelkezésére, a mely háborus időben felderitő szolgálatra fogja alkalmazni.

Galansikoff Ljuba.

Ez a neve a jelenkor legmerészebb aviatikusnőjének, a ki bámulatos elhatározással, majdnem leszámolva fiatal életével, ráült a repülő gépére, hogy olyan magasságba jusson el, a hol még eddig teremtett nő nem járt. Galansikoff merész vállalkozását valóban ritka siker is koronázta, mert a Pétervár mellett levő repülőtéren egy félóra leforgása alatt kétezerkétszáz méternyi magasságba emelkedett. A repülésnek számos előkelőség, nagy közönség volt a szemtanuja de mindenki biztosra vette, hogy Galansikoff életével fizeti meg hallatlan vakmerőségét. Oly messzire tünt el repülőgépével a nézők szemei elől hogy már csak erősebb távcső segélyével tudták a repülés irányát követni. Egy félóra elteltével a kis fekete pontnak látszó repülőgép gyorsan nagyobbodni kezdett és alig egy negyedóra mulva, az utolsó kétszáz métert siklórepüléssel győzvén le Galansikoff Ljuba az aggódó közönség dörgő éljenzése és tapsai között szerencsésen visszaérkezett a versenytérre. A mikor a táviró hirül vitte mindenfelé a merész aviatikusnő sikerét, az aviatikusok egyre-másra siettek táviratilag gratulálni, különösen a franczíákat örvendeztette meg az esemény hire. A czár külön gratulált Galansikoff Ljubának és értékes ajándékkal tüntette ki.

A halott titka

Irta Heltai Jenő

Kezdő ujságiró-koromban el kellett mennem egy világhirü magyar tudós temetésére. Ugynevezett fontos temetés volt, a melyről részletesen be kellett számolni a nyájas olvasóknak, megcsinálni a jelenvoltak névsorát, följegyezni az elhunyt érdemeit magasztaló beszédeket.

Igy kerültünk négyen, ujságirók egy rozoga fekete fiakkerbe, a mely lassan baktatott velünk a temető felé. Messze előttünk ment a halottas kocsi, aztán jöttek a koszoruk, a virágok, majd egy sereg olyan fiakker, mint a miénk; a fekete posztóval bevont bakon ezüstzsinóros temető-huszárok ültek, keresztbefont karral, szigoru arcczal. A temetés nagyon szép volt, elsőosztályu és elsőrangu és a gyászkiséretből hiányoztak a zokogó rokonok, a szomoru és ijedt kis gyerekek, a feketefátyolos özvegy. Az öreg urnak senkije sem volt. Talán egy-két barátja. De ebben a nagy sokaságban, a mely ünnepélyes közönynyel kisérte az öreg urat az enyészet utjára, ki tudta volna megmondani, hogy kik ezek a barátok?

A mikor — műsor szerint — minden lezajlott és az öreg ur immár egyedül maradt, a kocsik körül nagy kavarodás támadt. Mindenki elsőnek szerette volna a pusztulás helyét elhagyni, öreg tanárok fiatalos fürgeséggel ugráltak be a fiakkerba, tiszteletreméltó akadémikusok versenyfutást rendeztek a távolább álló kocsik felé. Igy kerültek össze ismerősök és ismeretlenek és igy vettünk föl mi is a mi kocsinkba két idegen urat, öreget, akadémikust. Odakint mohón gyujtottak szivarra és az egyik, az öregebb, a ki sokkal öregebb volt, mint éppen az elintézett halott, igy szólt a másikhoz:

— Én csak azt nem értem, hogyan hallhatott meg az öreg egy nyomoruságos kis hónapos szobában, idegen butorok, idegen emberek között? Hogy egy ilyen gazdag embernek ne legyen rendes lakása, ez ... ez, hogy másnak ne nevezzem ...

— Ne nevezze semminek, méltóságos uram, — mondta a másik mosolyogva. — Ennek nagyon egyszerü a története. Bizonyos, hogy a mióta csak ismerem az öreget, mindig ebben a hónapos szobában lakott. Pedig jó negyven esztendeje annak, hogy együtt kerültünk haza külföldről és hogy ő beköltözött a Józsefvárosnak abba a csöndes kis szobájába, a melyben meghalt. Negyven esztendei munka és dicsőség emléke füződik ehhez a kis szobához, a melyben semmi sem volt az öregé, csak a nagy könyvszekrény, meg egypár pipa.

— No de mégis ... hát mi volt? Mánia? Vagy fösvénység?

— Egyik sem. Én is akárhányszor rászóltam, hogy ilyen jeles és nagyhirü férfiuhoz mégis csak csinosabb lakás illenék ... Annál is inkább, mert az öreg nagyon szeretett jól élni, szerette a jó bort, jó szivart, jó társaságot, kivált az asszonyokét. De az öreggel mindenről lehetett beszélni, csak a szobájáról nem. Hallani sem akart arról, hogy otthagyja.

Egyszer mégis valami különös nyugtalanságot vettem észre rajta. Titkos utakon járt, furcsa gondjai voltak, alig ismertem rá, de egy hét alatt ez is elmult és minden a régi kerékvágásba jött. Az öreg megint a régi volt. Ám az életrendje valamelyest megváltozott. Az éjszakáit akárhányszor házon kivül töltötte, máskor egész hétre eltünt, senki sem tudta, hogy hová. Egy izben azzal bucsuzott el tőlem, hogy hat hétre Franciaországba utazik és én két nap mulva itt találkoztam vele a Ferenczváros egyik félreeső utczájában. Ez a titkolózás majdnem másfél évig tartott. Azután az öreg, a kit lelkem mélyén valami veszedelmes szerelmi ügygyel gyanusitottam, mindent megvallott.

— Édes fiam, — kezdte — nem birom tovább. Neked el kell mondanom, mert látom az orrodon, hogy gyanusitasz ...

— De mennyire! Valld be, hogy szeretőd van ...

— Hát jó, bevallom. Igen szeretőm van. De azért ne örülj, nem olyan, a milyent te képzelsz.

Csodálkozva néztem rá, de ő gyermekes csintalansággal mosolygott és ravaszul mondta:

— Igen, az én szeretőm: egy lakás. Egy szépen, előkelőn, mondhatnám kaczéran berendezett kis lakás. A hónapos szoba pedig a feleségem.

— Ne beszélj képletekben, — mondtam én — hanem add elő nyiltan és becsületesen, hogy miről van szó.

— Szivesen. Tudod, hogy mióta lakom a kis hónapos szobámban, egy szegény özvegyasszonynál. Mikor fiatalember voltam, szerettem ezt az egyszerü, igénytelen kis szobát, ragaszkodtam hozzá. Az otthonom volt, az enyém volt, hallotta örömeimet és panaszaimat, látta küzdéseimet és diadalaimat. Éjjel-nappal vele voltam, hozzánőttem, babonásan ragaszkodtam hozzá. Később — megszoktam. Semmi ujjal nem birt már nekem kedveskedni, unalmas lett, kellemetlen lett, bosszantott. Most már bizonyos fásultsággal, kiábrándulással jöttem haza. Valami másra, valami ujra, ismeretlenre, csinosra és kellemesre vágytam. Ugy éreztem, hogy a munkám, a sikereim után többhöz van jogom. Ekkor gondoltam először arra, hogy bebutorozok egy csinos kis lakást és elköltözködöm a hónapos szobából. Nem sokáig haboztam. Találtam lakást, a butorokat is megvettem és ... ekkor következett a dolog nehezebb része. Behivtam az öreg asszonyt, a kinél immár huszadik esztendeje laktam. Szólni akartam, de mikor az öreg nőt megláttam, a torkom elszorult. Hiszen ha egy szót szólok, az öreg asszonynak ott nyomban megreped a szive. Nem is szóltam. Hogy én fölmondjak? Hogy én elköltözzem innen? Körülnéztem. A kis szobában minden olyan ismerős, olyan kedves, hűséges és jó volt benne. Egyszerre azt éreztem, hogy magam sem tudnék végleg megválni tőle. Hát kiküldtem az öreg asszonyt és elhatároztam, hogy ott maradok. De arról már nem birtam lemondani, hogy a hites feleség, a hónapos szoba mellett, a másik lakást is megtartsam, ugy, ahogy az ember szeretőt tart magának ...

Én megértettem az öreget és bizonyos meghatottsággal kérdeztem:

— Tehát, olyankor, a mikor el-eltünedeztél, a mikor állitólag külföldre utaztál ...?

— Igen, — mondta ő — olyankor a szeretőmnél voltam.

Aztán be is mutatta nekem a másik lakását és én körülbelül olyan érzéssel mentem oda, mintha azzal a nővel kellene megismerkednem, a kit a jóbarátomhoz bár nem törvényes, de annál gyöngédebb kötelékek füznek. A dologban pedig az volt a legmeghatóbb, hogy micsoda ravasz óvatossággal titkolta az öreg ezt a lakást az öreg asszony elől. Mintha csakugyan a hites feleségét lopta volna meg azzal a szeretettel, a melylyel néha az uj lakást fölkereste és mintha csakugyan egy féltékeny asszony haragjától kellett volna ezt a bünös viszonyát őriznie ...

— —

Itt az elbeszélő elhallgatott, a méltóságosnak nevezett öreg pedig fölriadt álmából. Az egészből egy szót sem hallott.

— Igen, igen ... persze ... — motyogta nyájasan. — Nagyon kitünő ember volt ...

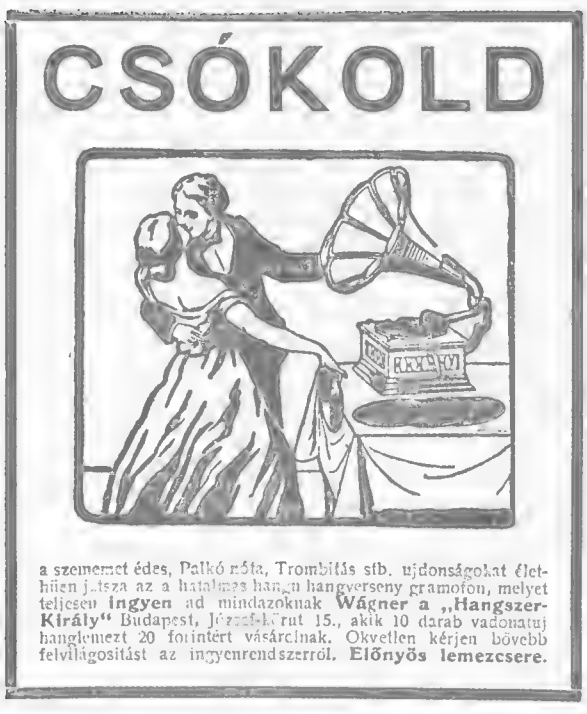

Booth Vilmos tábornok, az »Üdv hadserege« alapitója és vezetőjének temetése Londonban. Rengeteg közönség részvétele mellett vitték ki az aggastyán halottat utolsó utjára. A ravatal előtt állandóan ezeren meg ezeren vonultak el, hogy kegyeletüket lerójják a halottal szemben, a ki ritka emberbarát volt és minden igyekezetét arra forditotta, hogy a szegénysorsu nép társadalmi, kulturális, anyagi helyzetén segitsen és vallásos bizodalmat csepegtessen a kétségbeesettek szivébe. Képünkön a temetési menetet mutatjuk be olvasóinknak.

XL. évfolyam. Budapest, 1912 julius 9, kedd. 161. szám.

NÉPSZAVA

A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT KÖZPONTI KÖZLÖNYE.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

(Telefon-szám 54–94.)

(Telefon-számok 82–61 és 130–21.)

EGYES SZÁM ÁRA 8 FILLÉR.

Kétszázötven millió

A »Népszavát«, a szocziáldemokraták lapját radikális hangja miatt, mint ismeretes, állandóan üldözi a jelenlegi kormány. Nem csak az utczai elárusitását tiltotta be, hanem a tőzsdei elárusitása elé is akadályokat görditett. Ennek ellensulyozására — a mire eddig még nem volt példa — számtalan kereskedelmi és ipari czég értesitette a Népszava kiadóhivatalát, hogy készséggel árusitják a Népszavát, azonkivül a polgári társadalomból is igen sokan előfizetőket gyüjtöttek az üldözött lapra. Ebből az alkalomból bemutatjuk a Népszava fejszövegét és néhány kiváló munkatársát. 1. Weltner Jakab. 2. dr. Kunfi Zsigmond. 3. Révész Mihály. 4. Garami Ernő (szerkesztő). 5. Révész Béla. 6. dr. Ormos Ede. 7. Gyagyovszky Emil.

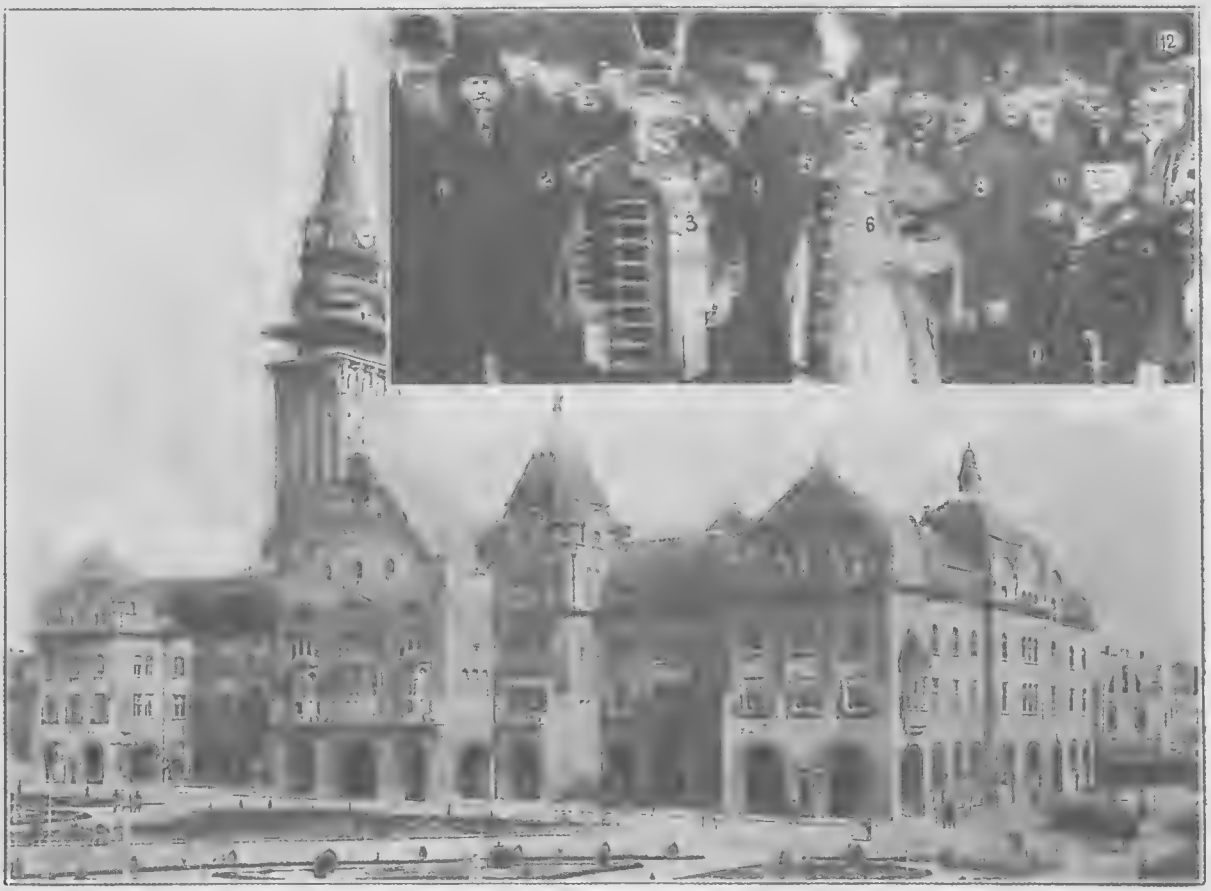

Szabadka város a mult héten avatta föl nagy ünnepséggel uj városházát, a mely négy évig épült s a legszebb magyar városi székhelyek közül való. A monumentális épület Komor Marczell és Jakab Dezső tervei szerint épült s ugy külső, mint belső ornamentikáján magyaros motivumok érvényesülnek. Alsó képünk a magyar stilusban épült uj városháza főhomlokzatát ábrázolja, a felső kép: az ünneplő közönség, élén a főispán és polgármesterrel, midőn a székház kapujából a templomba indulnak. 1. Brolly, pozsonyi polgármester. 2. Töpler, soproni polgármester. 3. Dr. Biró Károly, szabadkai polgármester. 4. Bernády, marosvásárhelyi 5. Saára székesfehérvári polgármester. 6. Burgly Sándor, főispán. 7. Adorján, miniszteri tanácsos. 8. Bárczy István, Budapest polgármestere. 9. Várhidy Lajos. 10. Nendtvich, pécsi polgármester. 11. Szalay Mátyás, főkapitány. 12. Jakolusits Imre. (Vajda Sándor, szabadkai fényképészünk felvétele.)

Johnson, az amerikai szerecsen ökölvivó világbajnok és felesége. A világbajnok felesége, mint ismeretes, fehér nő, a ki néhány év előtt urától, egy versenyistállótulajdonostól csak azért vált el, hogy nőül mehessen Johnsonhoz, a kibe örületesen szerelmes lett. A házaspár az utóbbi időkig boldogan élt, mignem Johnsonné idegbetegséget kapott attól, hogy a fehérek messze elkerülték őt, sőt lenézték, mert szerecsenhez ment nőül, viszont a szerecsen nők féltékenységi gyülölettel fordultak el tőle. A szerencsétlen asszony nem tudta elviselni a helyzetét és egy erősebb idegrohamában agyonlötte magát.

Amundsen Roald, a déli sark felfedezője (a kalapját magasra emelő alak) Montevideo-ban. Felfedező utjáról való visszatérőben Uruguay délamerikai köztársaság fővárosában partraszállott. Itt a főváros közönsége nagy lelkesedéssel üdvözölte a bátor felfedezőt.

„Fuit“

A Városligetben belsejében van egy egyszerű, »Fuit« felirásu sirkő, melynek odakerüléséről sokáig igen sokféle verzió keringett. Az ötvenes években ugy tudták, hogy egy meghasonlott, szerelmi csalódásból életunttá vált magyar költő hamvai porladnak az egyszerű siremlék alatt, de ugyancsak ebben az időben azt is tudták, s ez a mendemonda a Bulyovszky Gyula sejtései révén terjedt el, hogy egy magyar főur és egy csodaszép magyar grófkisasszony ideális vonzalmának kettészakadását jelenti a mulandóságot hirdető sirkő, mely alatt az öngyilkos magyar főur nyugodott volna. Sem ez, sem az nem volt persze hiteles tény, de az emberek fantáziáját eléggé csiklandozta és ilyen romantikus magyarázattal kielégitette. A mult század nyolczvanas éveinek végéig nem is tudott senki pozitiv valóságot a titokzatos sirkőről, a mig Schmall Lajos fővárosi nyugalmazott levéltáros régi okiratokból és tanácsi jegyzőkönyvekből ki nem deritette az igazságot. Ekkor kitudódott, hogy sem meghasonlott költő, sem öngyilkos főur nem volt a sir lakója, hanem egy Horváth Jakab nevü pesti ügyvéd, Grassalkovich herczeg jószágigazgatója, egy bölcselkedésre hajlandó, kissé különcz, de egyébként tekintélyes és köztiszteletben álló pesti polgár. A fővárosi levéltárban Rel. 5982. szám alatt felvett és 2624. számu egykori okiratokból aztán megtudunk még néhány érdekes részletet, melyek a ligeti sirkő titokzatosságát még jobban elosztatják. Horváth Jakab 1809 augusztus havában halt el és végrendeletében 700 forintot hagyott Pest városának oly kikötéssel, hogy a Városliget, akkor »Ökördülő«, majd »Batthyány erdő« néven ismert terület belsejében temettesse el és sirhelyét »Fuit« feliratu sirkővel jelölje meg. Ma is meglevő jegyzékek szerint a sirhelyet téglával falazták ki és *Zitterbarth* Mátyás kőmüvesmester 190 forintot kapott munkájáért. A sirkövet *Okenfusz* János 150 forintért készitette s a 700 forintból még fenmaradt 360 forint a városi pénztárba került. Azóta háboritatlanul, békésen porladozik az örök vidámság helyén a Fuit lakója.

De mielőtt ide juthatott volna, meg kellett járnia neki is azt a keskeny pályát, melyet a titkos végzés az ő számára is kirendelt. Meg is járta érdekes módon. Toporcz községben született Horváth Jakab 1738-ban. Tanult Késmárkon, jurátuskodott Pozsonyban és Pesten s megtelepedett ugyancsak Pesten. Része lehetett volna mindenféle jólétben, mert olyan irodája volt, hol harmincz jurátus dolgozott. Volt háza, voltak pénzei, jószágai, de megvetette a földi örömöket s még asszonyt sem vett magának élettársul. Annál többet időzött könyvtárában, mely nagy volt és válogatott nemes lelkek szellemi kincseivel volt megterhelve. Különczködéseivel már korán magára vonta a figyelmet. Tükröt például nem tartott lakásában, divatos ruhákat nem viselt, templomba nem járt s a papokkal meglehetősen hadilábon élt. Ha vallását kérdezték, kurtán és apertén felelte:

— A becsületes emberek vallását követem.

A Martinovics-pör irataiból köztudomásu, hogy Horváth Jakabnak része volt ebben a politikai pörben, mennyiben a vádlottak egy részét ő védte. Ebből a históriai tényből arra is lehet következtetni, hogy Horváth uram, miként a XVIII. századvégi nemesi és lateiner osztály nagy része, jakobinus volt, a ki rokonszenvezett a forradalmi eszmékkel s valószinüleg tagja volt annak a titkos társaságnak, melyet Martinovicsék a propaganda előkészitésére terveztek s melynek nagyszámu tagjai közül harminczan-negyvenen kerültek a törvényszék elé. Kazinczy naplóiban Horváthnak a neve előfordul nem egyszer, de bővebb adatokat nem jegyzett fel róla. Holott, a mi élete körülményei és politikai szereplése felől hiányzik, a bécsi levéltárakban könnyen nyomára lehetne jönni, mert a Martinovics-bünpör aktáinak java része ottan őriztetik. Végrendelete azonban mindenképpen bizonyitja, hogy a kiváló lelkek közé tartozott. Összes vagyonát jótékony czélokra hagyta, csupán azt kérte Pest város tanácsától, hogy adjon számára temetőboltot, valahol messze, valamely csöndes kertben. Sirkövén pedig csak ez álljon: Fuit. A tanács a mai Hermina-kápolna tájékán, a Fővárosi Muzeum közelében ásatott sirt Horváth Jakabnak, ugy vélekedve, hogy az utolsó itélet napjáig ott majd elheverhet vizi madarak és nádak között végigsuhogó szellők társaságában.

A XVIII. század végén ugyanis a régi Pestnek az a része, mely ma a Hermina-kápolna vidékén huzódik, olyan elképzelhetetlen messzeség lehetett, hova örök álomra megtérni békeszerető embereknek a legkivánatosabb vágy gyanánt tünhetett fel. Vége-hossza nélküli mocsarak, nádasvizek, ingoványok terjeszkedtek a »Városerdőcske« ama pontján, hol a Fuit felirásu vörös márványsirkő áll most s kegyeletének elismeréseképpen itt ásta meg temetőboltját Pest város tanácsa a magányosan pihenni akaró filantropnak. Igy beszélik az oklevelek. A hivatalos világ aztán napirendre tért a Horváth Jakab dolgain, sirja fölött azonban egy századon át legendák támadtak, miket csak az igaz tényállás felderitésével lehet kiirtani. Pedig, hogy Horváth nevezetes ember volt a maga korában, a »Hazai tudósitások« és a bécsi »Annalen der Literatur« egykoru közlései igazolják. Ám hogy sirhantja a mai zsibvásárrá alakult Városliget lármájában a gondtalan mulatozók vagy a magányos sétálók lelkében sokszor idézte fel a mementót, egyik legmélyebb érzésü költőnknek, Arany Jánosnak a verse is példázza, a ki »Ének a pesti ligetben« czimü 1877-ben irott költeményét ezzel a versszakkal zárja be:

El is megyek tán nem sokára,
Hirnév, dicsőség nem maraszt,
Tudom, mit ér fagyos sugára,
Itt is megtanultam azt.
Nyerd bár világi életedben
Ég és föld minden koszoruit:
Neved csak az, mit e ligetben
Egy sirkő rád olvas: Fuit.

A »Fuit« sirkőnek és egykori érdekes lakójának ez a rövid története. A siremléket még érdekesebbé tette a régisége s a ligetben sétálók gyakran látogatják meg. Merengve állanak meg a sirnál, mely sirkővel egyetemben a fejlődés óriás arányu lendületének dokumentuma. A régi Pest réges-rég kinőtt gyermekczipőiből s hogy mivé lett száz év alatt, a Fuit sirkő bizonyitja legékesebben, melynek közelében zajosabb élet áramlik ma, mint a minő száz évvel ezelőtt a Belváros legforgalmasabb terein elképzelhető volt.

A férjfogás

művészete czimü most megjelent könyv arra oktat, hogy lehet hozomány nélkül is jól férjhezmenni. 1 kor. 20 fill. beküldése esetén zárt boritékban küldi: a Magyar Könyvkiadó Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 23. sz. (utánvéttel 1 K 70 f.) Ugyanott kapható 60 fill. előzetes beküldése ellenében:

Hogy kell hipnotizálni?

Bárki könnyen megtanulhatja e könyvecskéből a hipnotizálást. Az összegek bélyegekben is beküldhetők.

Telefon 162—14.

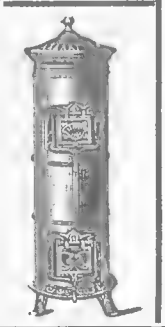

Eredeti Meidinger-, ir- és amerikai rendszerü folytonégők; öntöttvas- és bádogköpenyü

kályhák és tüzhelyek

Központi légfütés.

Schwarz Sándor és Társa

magyar kályhaipar

Budapest, V., Báthory-utca 20. szám.

Kályhajavitások elfogadtatnak!!

Prospektus dijtalan.

Ne mulassza el a rendelésnél Tolnai Világlapjára hivatkozni.

Zapata Eufemio és Emiliano mexikói felkelő vezérek és feleségeik. A két felkelő vezér tultesz az eddigi lázadási vezérek kegyetlenkedésein. Szivtelen, irgalmat nem ismerő emberek, a kik a kezükbe eső ellenfeleket irgalom nélkül halomra öletik. Nemrégen egy vonatot támadtak meg lesből. A felkelők csakhamar lelőtték a mozdonyvezetőt, fütőt, aztán egyre-másra sortüzet bocsátottak a vonatra, a melyen ötven katona és számos polgári utas volt. A katonák mind elhullottak és noha az utasok nem támadtak s nem is védekeztek, őket is halomra lőtték a kegyetlen lázadók. Az áldozatok között volt több nő és egy ujságiró.

Nogi japán tábornok, az orosz-japán háboru egyik ünnepelt hőse, a ki Port-Arturt bevette. A hatvanhárom éves tábornok, a kinek két fia Port-Artur ostrománál elesett, Mucsuhito japán császár temetése alkalmával feleségével együtt öngyilkos lett. Az öngyilkosság magyarázata akart lenni annak a végtelen hódolatnak és alattvalói szeretetnek, a melyet Nogi az elhunyt császár iránt érzett. Az öngyilkosság világszerte óriási feltünést keltett.

Day amerikai kapitány »Detroit« nevü tizenegy méter hosszu motorcsónakja, a melylyel New-Yorkból áthajózott Európába és Pétervárott állapodott meg. A kapitánynak sokat kellett elszenvedni az időjárás viszontagságaitól, a motorcsónak azonban kitünően bevált. Newyorkból Észak-Angolországig huszonnégy napig tartott az utazás. Képünkön a pétervári alsó kikötőben veszteglő »Detroit« motorcsónakot mutatjuk be a kapitánynyal és matrózaival. Bár a motorcsónok eléggé kisszerü vizijármü, azért szerkezete annyira szilárd, hogy Day kapitány, a mint az események mutatták, nyugodtan rábizhatta a maga és társai életét.

Jaurés, a hires franczia szocziáldemokrata képviselő, a kinek óriási befolyása van a szervezett franczia munkásságra. A Berlinben legutóbb megtartott háboruellenes munkásgyülésen szintén részt vett és hevesen kikelt azok ellen, a kik a népeket felelősség nélkül egymásnak uszitják.

Barokaldi József, a czirkuszakrobaták régi tanitómestere, ismert fővárosi czirkuszigazgató a minap ünnepelte születésének 90-ik évfordulóját.

Tolnai Világlapja

szépirodalmi - képes - hetilap

Előfizetési ár: Az összes mellékletekkel együtt negyedévre 3 kor., félévre 6 kor. Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-u. 12—14. Telefon: Kiadóhiv. 15—17, szerk. 45—36.

A Tolnai Világlapjaban megjelent cikkek es kepek utánnyomása tilos.

XIII. évf. Budapest, 1913 julius 13. 28 szám.

SZÉPSÉGVERSENY

Tolnai Világlapja női szépségversenyére nagyban folynak az előkészületek. A versenyt nemsokára megkezdjük, amiről tudatjuk nő-olvasóinkat. Fényképet addig nem kell beküldeni.

A HÉT CSEMÉNYEI

A háborus Balkán

Egész Európa megdöbbenéssel nézte azt a rettenetes háborut, mely a Balkánon ezerszámra pusztította az emberek életét s nyomoruságba döntötte országok népeit. Végre reménykedni lehetett már, hogy végleg helyreáll a béke a Balkánon, most azonban ujból háborus hirek kelnek szárnyra. A Balkán tüzokádója még nem csendesült el, még nem aludt ki mélyében a tüz s minden nap félni lehet a háborutól. Már Romániában is elrendelték az általános mozgósitást.

1.

A balkáni királyok háboruja. Amit előre megjósoltunk, be is következett. Addig ugyanis amig az egymagára hagyott. [illegible] zavarok által meggyöngitett török birodalmat kellett támadni, a bolgár szerb, görog, montenegrói uralkodók mind összetartottak. De mihelyt a területi osztozkodásra került a sor, hajba kaptak, még pedig érdekes módon. Tudniillik a titkos szerződés pontozatait nem akarják tiszteletben tartani a szerbek és a görögök. Bulgária követeli magának az oroszlánrészt, a többiek ezt vitatják. Ma odáig fejlődtek az állapotok, hogy a bolgárok teljesen elkeszülve a harcra, támadásba mentek át. Legérdekesebb, hogy Románia Bulgária háta mögött mozgósitott és valószinuleg orosz kitatásra be fog avatkozni Bulgária terhére. Képeink: 1. Péter szerb király. 2. Ferdinánd bolgár király. 3. Károly román és Konstantin görög király. Mirlapunk megjelen, vagy készen lesz a kolcsonös kimagyarázás, vagy a legvéresebb harc fog dulni ismét a Balkánon.

A zaberni katonai botrányok. Mult heti számunkban megemlékeztünk az egész világsajtót bejárt zaberni eseményekről s bemutattuk a német helyőrség egy őrjáratát és több elzaszi polgárt. Itt bemutatjuk a szenzációs botrány főhősét, báró Förstnert, a zaberni 99-ik porosz gyalogezred hadnagyát.

Katonai botrány Zabernben. A képünkön látható porosz tiszt, Reuter őrnagy, a zaberni 99-ik gyalogezred parancsnoka, aki hasztalanul igyekezett lecsendesiteni a zaberni polgárokat, akik fiatal tisztitársa, Förstner hadnagy ellen tüntettek. A botrányos állapotok megszüntetésére az egész ezredet áthelyezték Zabernből.

Redl **Alfréd** volt cs. és kir. vezérkari ezredes, a prágai hadtest vezérkari főnöke, aki Oroszország kéme volt. Redlt egy katonatiszti bizottság kihallgatta és vallomásra kényszeritette. Mikor Redl a kihallgatás után szállodai lakására ment, egy Browning-revolvert talált az asztalán pontos használati utasitással. A titkos intést elértette s egy negyed óra mulva agyonlőtte magát. A pénz és a könnyelmü életmód szeretete vitte Redlt az árulás szörnyü utjára. Hir szerint százezer koronánál többet kapott évente Oroszországtól a hadititkok elárulásáért.

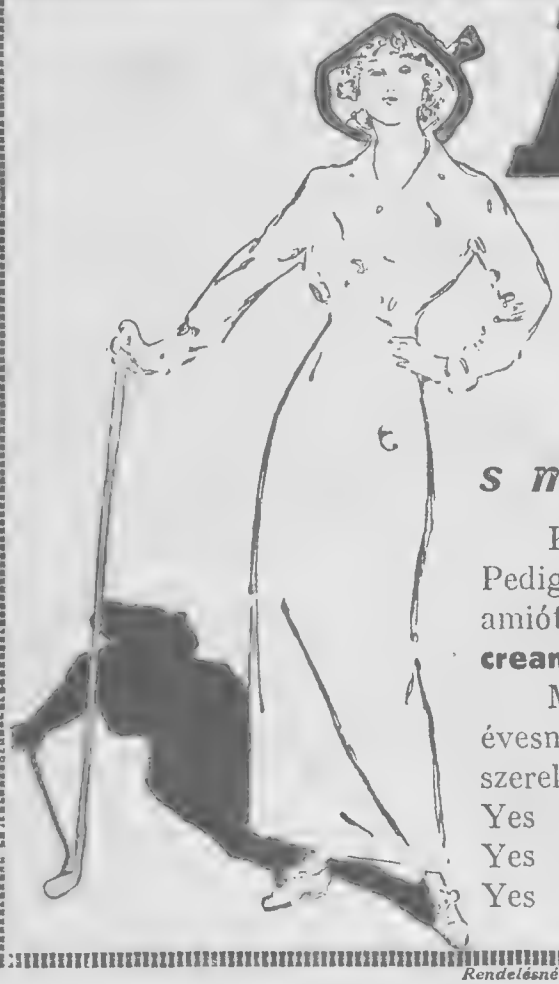

Ez a nő itt 45 éves!

s még mindig üde és fiatalosan szép!

Korát nem kell szégyelnie, még kevésbbé takargatnia. Pedig nem is oly rég ideje, hogy arcát hygienikusan ápolja, amióta feltalálták a **Yes porcellán poudert, Yes toilette creamet** és a **Yes toillette szappant.**

Majdnem hihetetlenül hangzik, de tény, hogy ez a 20 évesnek látszó nő 45 éves, amit egyes-egyedül a Yes szépitőszereknek köszönhet.

Yes porcellán-pouder .. .. 1.—, 3.— és 5.— K.
Yes toilette-cream .. .. 3.— K.
Yes toilette-szappan .. .. 1.50 K.

Rendelésnél kérjük mulasszon el a Tolnai Világlapjára hivatkozni.

Vámbéry Ármin †

1832 - 1913

Nyolcvankét éves korában, de szellemi erejének teljes birtokában hunyt el a nagy orientálista tudós, akit velünk együtt gyászol az egész tudományos világ. Ama kevés nagy embereink egyike volt ez az igénytelen külsejü öreg ur, akinek hatalmas lángelméje és szivós akaratereje keresztültörte a magyar kultura szük határait s polgári származása dacára is koronás királyok barátságával dicsekedhetett. Ha ugyan tudott volna dicsekedni! Mert igazi megtestesülése volt a szerénységnek, noha Viktória királyné és Edward király a szeretet és nagyrabecsülés minden jelével elhalmozták, az angol nép pedig az ő szavára indult el, milliárdokat áldozva és tenger vért ontva, hogy Ázsiát hatalmi szférájába bevonhassa. Mint egy uj Kolumbus: Vámbéry is óriási területeket szerzett közvetve Angliának, melynek világhatalmi pozicióját ez a szegény, dunaszerdahelyi zsidófiu növelte és erősitette meg Ázsiában. És most, hogy meghalt: a tudomány egyik koronátlan királyát, mi pedig hazánk egyik nagy fiát vesztettük el benne! Huszonnyolc éves korában indult el, az Akadémia szerény támogatásával, hogy átkutassa Bokharát, — ahol akkor — kerek félszázaddal ez előtt — a bokharaiak vad fanatizmusa kegyetlen halállal fenyegetett minden európait. Ezer életveszedelem között járt a pusztákon, a rabló nomádok közt; mint igazhivő dervis és oly kitünően játszta szerepét a rongyokban, hogy a „sánta dervis" szentségének és nagy tudásának csakhamar hire futott s a vad törzsfőnökök mind az áldását kérték! Négy évig játszott a halállal naponta s aztán Perzsián keresztül Londonba utazott, ahol királyokat megillető tiszteletteljel fogadták. Az oxfordi világhirü egyetem tanszéket ajánlott föl neki; de Vámbéry nem fogadta el: meg akart maradni nekünk, a mi tudományunk dicsőségének. És élete végéig dolgozott; szorgalmas munkatársa volt a Tolnai Világlexikonának is, melyben a magyar kultura egyik legszebb hajtását látta. Ezért kétszeres veszteség nekünk és olvasóinknak.

Vámbéry Ármin, a kiváló orientálista tudós, váratlanul halt meg Budapesten, a szeptember 14-ről 15-re virradó éjszaka. Ravatalánál ott gyászolt az egész tudományos világ, melynek egyik legtiszteltebb alakja volt. A világhirü tudós halálával a Tolnai Világlexikona egyik munkatársát vesztette el.

Vámbéry Ármin a kiváló tudós dolgozószobájában, néhány nappal elhunyta előtt. A kép balsarkában látható Vámbéry Ármin 1863-ban dervisnek öltözve, amikor bejárta a khival sivatagot, majd halálos veszedelmek között Bokharában élt 22 napig s onnan Szamarkandig jutott. (Szabó Lajos lapunk számára készített felvétele).

A százezer forint

Irta Ady Endre

Kairóban meghalt valamikor egy gazdag, magyar úr, gavalléros, szép élet után, ereje javában. De még halála előtt volt ideje testamentumot csinálni s e testamentumban Kovács Tamás mérnöknek százezer forintot hagyott. A Kairóban elhunyt urnak olyan nagy volt a vagyona, hogy százezer forint annyit számított, mint egy krajcár. De Kovács Tamásnak ez a százezer forint Dárius kincsénél nagyobb kincs volt s ahogy jött, az pláne egy villámütéssel fölért. Kovács Tamás tudniillik még ezer forintot se látott egy csomóban, mióta csak élt. Valamint azt az urat is, aki Kairóban meghalt, csak messziről látta. Kastélya volt ennek az urnak abban a városkában, ahol Kovács Tamás nem szerette a nagy urakat s kikerülte az ismerkedést. Már Kovács Tamásné nem volt ilyen szerencsés: ő találkozott néhányszor a kastély urával. A járásbiróné zsurján, azután egy hangversenyen, ahová Kovács Tamás nem kisérhette el. És mégis a nagy ur minden igaz ok nélkül halálos ágyáról százezer forintot hajitott oda a Kovács-családnak.

Az első hirvételre Kovács Tamás azt hitte, hogy bolondos tréfát üznek vele. Azután valami olyat érzett, mintha csendőrök jöttek volna érte azzal a váddal, hogy gyilkolt. A városka sunyian röhögött s rettenetesen irigykedett, de biztosat a legkipróbáltabb rágalmazók se tudtak állitani. Kovács Tamás nagy, leszámoló beszélgetésre bezárkózott a szobába az asszonyával:

— Akarom tudni, hogy az a hires szoknyavadász mit akar megfizetni ezzel a pénzzel?

Az asszony el se képedt, meg se sértődött s meg se döbbent:

— Megbolondult, Tamás, hát honnan tudjam én ezt jobban, mint te?

— Én azt a pénzt azonnal, de azonnal vissza fogom utasitani.

— Ez a maga dolga, fiacskám, maga jobban ért a pénzdolgokhoz, mint én.

Kovács Tamás álmélkodott, nyugtalankodott, dühöngött még egy-két napig. Eközben a százezer forint még éjszakai álmában is csalta, varázsolta. S végül természetesen ugy döntött Kovács Tamás, hogy ő bizony ezt az esztelen, de csinos summát elfogadja.

II.

Kovács Tamásné nem volt szerelmes az urába, mikor hozzáment. De nem volt szerelmes senkibe sem, sem azelőtt, sem azóta. Olyan nagyon is szép asszony volt, akitől féltek a vidéki lovagok. Voltaképen pedig önmaga olyan asszony volt, akinek nem volt programmja. A vére elég álmos, a kiváncsisága nagyon mérsékelt, az érzékenysége alig több a semminél. Ha nagyon-nagyon forrt közelében egy-egy férfiu, ezt épen tudomásul vette. Nem ütődött meg rajta, de nem is védekezett, mert nem forgott veszélyben. Az az ur, aki Kairóban meghalt, legjobban meg tudná mondani. Ámbár, ki tudja, ez mind csak sejtés, okoskodás, holott az asszony is csak ember. Egy bizonyos, a Kairóban elhunyt ur már nem beszélhet.

Kovács Tamás a százezer forint után megismerte azokat a kinokat, amelyekre voltaképen semmi rendeltetése és képessége nem volt. Még ha önmagával rendbe is tudott volna jönni s megbékülni, ott volt a világ. A világ pedig, főképen a világnak ez a városkája, amelyben éltek, nem tudta megbocsájtani a százezer forintot. Sebaj, elmentek más városba lakni Kovácsék, de a százezer forint után költözött a hir is. És a százezer forint átka egyre terhesebb lett a Kovács Tamás lelkében. Ezerszer elhatározta, hogy elfecsérli ezt a nyomorult átkos pénzt. Ehhez azonban megint nem volt tehetsége szegény Kovács Tamásnak.

De még jobban méltatlanabbul szenvedett az asszony. Kovács Tamás ugy bánt vele, mint egy bomlott teremtéssel, akit a leghitványabb férfi elől is el kell zárni:

— Maga eladta magát bizonyosan, — ezt mondta a feleségének minden vad elborulásakor Kovács Tamás.

Az asszony, a szép Kovács Tamásné hihetetlenül gyorsan csunyulni kezdett. De mert az ura egyre a szépségére emlékeztette a vádjaival, fölébredtek az ösztönei. Már-már odavágta nem egyszer dacosan az urának:

— Legyen büszke, hogy a felesége csókját ilyen sokra taksálják. De lehet, hogy többet is megérdemeltem volna annál a százezer forintnál.

III.

Nagyon megnyomoritott életüket nagyon csunyán élték Kovács Tamás és a felesége. S ahogy öregedtek, egyre biztosabban egymás megrontóit látták egymásban. Az a százezer forint s ennek a százezer forintnak a titka üzte őket. Jó józan polgári eszük egy ideig csak fékezte, tartotta őket. De egyszer aztán az is elkövetkezett, hogy észrevegyék az öregedésüket. Kovács Tamásnak az jutott eszébe, hogy neki talán egy becstelenségből kellett leélnie egy becsületes, szamár életet. Kovács Tamásnénak még az álmait is elvette az, hogy mennyi igaztalan gyanuval illette az ő ura. Elzárta, őrizte, szidalmazta s elpusztitotta ok nélkül az ő hires szépségét.

Az asszony már hervadt volt s Kovács Tamás is kopasz, amikor végleg urrá lett rajtuk az átok. Gyermekeik nem voltak, akik tiszta szemekkel csodálkozva nézzék, vigyázzák és visszatartsák őket. Tombolva indultak el vénen azon az uton, ahol a Kairóban elhunyt gavallér fiatalon végezte. Kovács Tamás, a zsugori Tamás ugy szórta a nőkre a pénzt, mint a pelyvát, Kovács Tamásné cifrálkodott, vacsorákat adott, utazott s erővel is csak ifju legények szerelmét akarta. Olyan volt ez, mint a lavina, melyet régen-régen egy véletlen meglazult kő már bizonyossá tett. A két nekivadult ember fátuma között egy valaki lebegett. Az a Kairóban elhunyt gazdag ur, akiről biztosat csak Kovács Tamásné tudott volna mondani magának. Összetépetten, csufosan, koldusan, átkozódva, szerencsére egymás után ugy haltak meg Kovács Tamás és a felesége, ahogy csak ártatlan emberek szoktak. Én azt hiszem, habár csalódhatok, hogy az a Kairóban elhunyt ur, egy kis szeszélyes bosszuval, bosszut akart állani egy szerelemért, melyet megtagadtak tőle.

Aforizmák

A legnagyobb bünöknél gyakran enyhítő körülményeket tudunk be; a legkisebb balesetnél soha.

*

Sok főnök nem volna zsarnok, ha az alárendeltjei nem volnának rabszolgák.

*

Sok embert azért tartunk ideálistának, mert praktikus dolgokban gyámoltalan.

*

Vannak gyengeségek amelyek csak az erősek tulajdonai.

*

Vesszőparipákon is halálra nyargalhatjuk magunkat.

*

Udvariasság nem mindig erény, de az udvariatlanság mindig hiba.

F. M.

Minden vőlegény, eladó leány, házaspár részére rendkivül érdekes olvasmány és alkalmas ajándék
Pataky Lajos: Házasság Könyve
Tartalma: Problemák a házasságról. Gyakorlati és jogi tanácsadó. Bérmentve utánvéttel küldi 3 kor. 50 fillérért a HÁZASSÁG KÖNYVE KIADÓHIVATALA: Budapest V., Ügynök-u. 20.

Templomavatás Pozsonyban. A mult héten volt Pozsonyban a dunántuli református egyházkerület évi közgyülése, gróf Tisza István főgondnok elnöklete alatt. Ugyanekkor avatták fel méltó ünnepséggel az uj református templomot. Képünk a templomavatás impozáns ünneplő közönségét ábrázolja, közöttük gróf Tisza Istvánt (×-el jelezve). Mindszenty felvétele.)

A detektivek királya

Ezelőtt 70—80 évvel élt Skóciában egy Pinkerton Allan nevü szegény kádársegéd, aki áthajózott Amerikába szerencsét próbálni. Egy darabig az uj világban is folytatta mesterségét. Ebben az időben nagystilü tolvajbanda működött New-Yorkban és a rendőrség sehogysem tudott a furfangos tettesek nyomára akadni. Pinkerton Allant is izgatta az eset és hozzálátott, hogy a saját szakállára kinyomozza a bünösöket. Ez rövid idő alatt sikerült is neki. Ekkor ébredt tudatára a benne rejlő fényes detektivtehetségnek, otthagyva a kádármesterséget, többekkel együtt 1850-ben detektivirodát alapitott. Ebből az irodából fejlődött ki az egész világon ismeretes amerikai „Pinkerton Agency" detektiv intézet, melynek jelenlegi vezetője és tulajdonosa az alapitó Pinkerton Allan fia, a „detektivek királya" aki már maga sem mai gyerek. A Pinkerton intézet a világ legnagyobb detektivvállalata, amelynek Amerikában 30 irodája és több mint 1600 alkalmazottja van. Nagyobb gyilkosságok és szenzációs bünügyek nyomozásával nem foglalkozik Pinkerton. Csalások, sikkasztások, hivatali visszaélések kideritése teszik a vállalat üzletkörét. Ha szükség van rá, az intézet a világ bármelyik részébe elküldi embereit nyomozásra. Mostanában Pesten is járt egy emberük egy csekkcsalás ügyében. Ez az egyetlen magándetektivvállalat, mellyel az államrendőrségek érintkeznek. Pinkerton a mult héten Berlinben tartózkodott, de nem hivatalosan, hanem — mint az érdeklődő hirlapiróknak mondogatta — csupán szórakozni akart a németek fővárosában.

Bryan, az amerikai Egyesült Államok külügyminisztere (×). Mostanában az egész világsajtó sokat foglalkozott a miniszterrel, mert esténkint kabaretelőadásokat tartott. A külügyminiszter azzal okolta meg e feltünést keltő tettét, hogy nem tud rangjához méltóan megélni évi 60.000 frank fizetéséből. Hogy mellékkereseteg tegyen szert, egy — nem is elsőrangu — kis szinházban konferált. Képünk a minisztert ábrázolja, amint várja, hogy a tiroli énekesnő végezze be szerepét. Aztán következik az ő conference-ja.

Pinkerton, a detektivek királya. Az egész világsajtó megemlékezett róla, hogy a világhirü amerikai Pinkerton detektivintézet tulajdonosa a napokban Berlinben járt. Pinkerton megtekintette a berlini bünügyi muzeumot és kijelentette, hogy csak szórakozni jött a német fővárosba. Képünk a hires detektivet (×-el jelzett) berlini automobilsétája közben ábrázolja. A „detektivkirály" e képen láthatólag nem valami rejtélyes eset kibogozásán töri fejét. Mosolyogva nézi a fényképészeket, akik robogás közben lekapják a berlini uteán.

Mihelfy Frigyes, főmérnök. Az ő ellenőrzése mellett rendeztek be az épület központi villanytelepét.

Wörner Jakab gépgyáros

Ifj. Wörner Vilmos gépgyáros

A Wörner-féle gépgyárban készült a Tolnai Világlapja nyomdai műintézete gépeinek egy része. A Wörner-féle rotációs gépek európai hirűek s több külföldi nyomdában a Wörner-gyárban készült rotációs gépeken nyomják a lapokat.

Széll Lajos mérnök. Az ő ellenőrzése mellett készült az épület és nyomda elektromos üzemének berendezése.

Becsey Antal mérnök, fővárosi bizottsági tag. Az ő ellenőrzése mellett készült az épület központi fűtésének berendezése.

Modern ujságpalota

Tolnai Világlapja ötemeletes ujságpalotája valóságos látványossága a fővárosnak. A hatalmas épület a maga komoly egyszerüségével, szilárdságával és monumentális méreteivel nyomban elárulja, hogy falai között komoly szellemi és ipari munka folyik. Most, hogy a modern ujságpalotát bemutatjuk a nyilvánosságnak, nem térhetünk ki az elől, hogy néhány sorban és képben ismertessük meg azokat a férfiakat, akik minden tudásukkal, ambiciójukkal és vállalatuk legjobb termékeivel hozzájárultak e monumentális épület felépitéséhez.

Orphanides János gépészmérnök, aki az épület villanytelepén fe állitott Schlick-Nicolson-féle nyersolaj-motorok berendezését vezette.

A Tolnai Világlapja ujságpalotáján levő Hungária-szobor, melyet Mester Jenő (arcképe a szobor bal oldalán látható) kiváló fiatal szobrászművészünk alkotott.

Andretti Géza. Az Andretti Anzelm utóda cég beltagja. Ez a cég az épület kőfaragó munkáit végezte

Andretti Károly. Az Andretti Anzelm utóda cég másik beltagja.

Vass Kálmán lakatosgyáros, aki az épületen levő lakatos-munkákat készitette.

Dr. Zielinczky Szilárd műegyetemi tanár, a Tolnai Világlapja háza vasbeton szerkezetének kiváló tervezője.

Jónás Dávid műépitész

Jónás Zsigmond műépitész

A Tolnai Világlapja ujságpalotájának zseniális tervezői, akik a közelmultban megnyerték a Magyar Kereskedelmi Csarnok pályadiját, egyuttal őket bizták meg a palota épitésével.

Jemnitz Zsigmond főmérnök, a vasbeton szerkezetek épitési vezetője. Jemnitz kiváló szaktekintély ezen a téren.

„Tolnai Világlapja" Dohány-utca 12—14. szám alatt levő ötemeletes ujságpalotája.
A homlokzaton levő összes vasportálokat Haas és Somogyi-cég szállitotta.

Nyiregyházi Ervin tiz éves zongoraművész, aki nemcsak Budapesten, hanem a külföldön is valósággal bámulatba ejtette hallgatóit. A kis zongora-virtuoz hirneve néhány évvel ezelőtt eljutott az angol királynéhoz is, aki azután magához hivatta a kis Nyiregyházit s meghallgatta játékát. A nagy angol világlapok valóságos dicshimnuszt zengtek a kis magyar csudagyermek zsenialitásáról.

Ernst Lajos a Nagymező-utcában levő Ernst-muzeum megalapitója és tulajdonosa. Ernstnek a képzőművészetek Magyarországon való fejlesztése körül igen nagy érdemei vannak.

Bebel Ágost, a német szociáldemokrataparát nagynevü szervezője és irányitója. Most halt meg hetvenhárom éves korában. Esztergályos legény volt. Ritka energiával kiképezte magát, hires szónok, majd agitátor vált belőle s a német szociáldemokráciát ezzel a jelszóval szervezte meg: „harc a paloták ellen!“ Tagja volt a német birodalmi gyülésnek.

Nemzetközi kerékparverseny Budapesten. Az utóbbi időben nálunk rendezett nemzetközi sportversenyek között egyike volt a legérdekesebbeknek a Millenáris pályán vasárnap lefolyt nemzetközi kerékpárverseny. A Ferencvárosi Torna Club rendezte ezt a mérkőzést, amelyben kiváló kerékpárosok vetélkedtek egymással a győzelemért. Részt vett a versenyben két hires osztrák kerékpáros is: Puhrer és Perreson, akik már többször kitüntették magukat mas versenypályákon és most is a diadal reményében jött Budapestre, a Ferencvárosi Torna Club meghivására. A sportemberek most sem csalódtak e két kitünő kerékpárosban: elsők lettek ők a páros versenyben, ezenkivül Perreson még a térelőny-versenyből is győztesen került ki. Az érdeklődésből és a győzelemből kijutott a kitünő magyar kerékpárosnak, Vassnak is, aki az MTK tagja; ő lett az első az 1 kilométeres bajnokversenyben. Nagy lelkesedést keltett a győzelme a tengernyi közönségben, s mint fényképfelvételeink között az 1. számmal jelzetten látjuk, ünneplése közben kerékpárostól együtt felemelték a levegőbe. A 2. számmal jelzett képünk a motorverseny startját mutatja. A tandem-verseny Szamek-Pirity (FTC) győzelmével végződött, a FTC és a MTK közti kerékpárpóló mérkőzésből pedig a FTC került ki győztesen 2 : 1 arányban és ezzel megnverte az 1913. évi póló-bajnokságot. A versenyt több ezer főnyi közönség nézte végig nagy érdeklődéssel s a kerékpársport külföldi hivei közül is többen jöttek Budapestre.

XIV. évf. 52. szám. Budapest, 1914 december 24. Ára 30 fillér.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten. Előfizetési ár: negyedévre 3 korona, félévre 6 korona. Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-utca 12—14. Telefon: Kiadóhiv. 15—17, szerk. 45—36. — A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos.

Ehez a számunkhoz 16 oldalas rézkarcszerü műmelléklet van csatolva!

A béke angyala.

Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös (szül. 1863 dec. 18.) és fenséges neje, Hohenberg Zsófia hercegnő (szül. 1868 március 1.) a sarajevói orgyilkos merénylet áldozatai, 1911 junius 28-ikán.

„Éljen a háboru!" A mult héten, kedden délután rendkivüli kiadásban közölte a hivatalos lap a manifesztumot és a hadüzenetet, mely szerint „Ausztria-Magyarország a jelen pillanattól kezdve Szerbiával szemben hadi állapotban levőnek tekinti magát". Mikor a hadüzenet hire elterjedt a fővárosban, rövid idő mulva felkesült tömegek gyülekeztek össze és „Éljen a háboru" felirással ellátott táblákkal járták be az utcákat. Képünkön a tüntető menet egyik csoportját látjuk.

Amigo József, nagyváradi fényképész, aki Boche di Cattaroban hadseregünk hidroplán-osztályához van beosztva kator szolgálatra, Ockermüller sorhajóhadnagygyal felszállt a minap repülőgépen és lefotografálta a Raguza felé igyekezett franc hadihajókat. A franciák lövöldözni kezdtek a repülőgépre, majd irányt változtattak és eltűntek Lissza irányában. A fel kép a bátor fényképészt, a másik a repülőgépet mutatja leszállása után.

Luxemburg Róza, világszerte ismert német szociálista agitátornő, kiváló szónok s a szociáldemokrata eszmék bátor harcosa. Egy népgyülésen mondott beszédéért, melyben az ügyészség törvény elleni lázitást látott, a frankfurti törvényszék nemrég egy évi börtönre itélte. Képünkön jobbra Luxemburg Róza, mellette Zetkin Klára nevü elvtársnője látható.

Nagy Endre, a kiváló iró mint közhonvéd. Lelkes felhivásban szólitotta fel „Az Est"-ben a nem katonaköteles ifjakat, hogy önként jelentkezzenek szolgálatra és vonuljanak a csatatérre. Maga is önként beállt katonának, habár nem volt katonaköteles.

Három angol

Irta Kosztolányi Dezső

Három angol érkezett a szigetre. A tenger egész éjjel viharzott. Úgy, hogy mikor kiszálltak a partra, mind a hárman sápadtak voltak, összeharapták a fogukat és káromkodtak. Az egyik angol, a legfiatalabb, izgatottan ment előre a sziget virágágyai között, az őszi csendben, krétafehér sávok és mély-lila árnyékok között. Ő volt a legkívánesibb. A másik keltő inkább epés és cinikus. Vörnyeges arcbőrük meg se rezzent. A kikericsek és az őszi rózsák mellett szivaroztak és beszélgettek, bosszankodtak, hogy még eltévednek, vagy találgatták, hogy él itt a fogoly a patkányok és négerek között. George, a lámpagyáros, egy ötletet köszörült magában, amit alkalmas pillanatban közölni akart vele. William kélméretereseket lépett.

— Azt mondják, szatócsoknak nevezte az angolokat.

— A „szatócs-nemzet", mondotta egykor.

Mind a kelten nevettek. Némán mentek előre, csendes kárörömmel. Azután megszólalt George.

— Mekkora?

William kivett a zsebéből egy mérő-vesszőt, a körmét rátette egy vonalkára és mutatta:

— Ekkora.

— Csak?

— Igen. Inkább kicsike. Egy barátom látta Párisban s azt mondta, hogy ijesztően alacsony. Kövér. Az arcképen sokkal magasabb. Magassarku cipőt visel s a palást, a korona is nagyitotta. Alapjában csak egy jól táplált patkány.

Ezen megint nagyon nevettek.

William egy kis fotografáló-masinával babrált. Elcsattantotta a zárát.

— Le fogom venni.

Az elülső angol intett a másik kettőnek.

— Itt vagyunk.

Csakugyan, egy kis földszintes fehér ház sütkérezett előttük, a délután sugaraiban. Tiszta, egyszerü és rendes volt ez a ház s egyáltalán nem hasonlitott ahhoz a börtönhöz, amit a hosszu tengeri ut alatt elképzelt a három angol. Minden megilletődés nélkül álltak ott. Vállat vontak, türelmetlenkedtek és kerestek valakit, aki bevezeti őket. Nem jött senki. Igy mult el vagy tiz perc. Méltatlankodtak a hivatalnokok gondatlanságán, mert a házat mind a hárman ugy tekintették, mint valami muzeumot, amelynek ajtait földig hajló szolgák tárják ki az idegeneknek.

Egyszerre kinyilt az ajtó szárnya. Egy alak lépett ki, zsinóros egyenruhában. Montholon tábornok volt, a császár főmarsallja.

— Az őr, — gondolta magában George és hozzá lépett.

Diszkréten félrevonta, egy aranyat nyomott a tenyerébe, előkelően és hanyagul s azzal a parancsoló hangsullyal, amellyel a pincértől valami ételt rendelünk, ennyit mondott csak:

— Bonaparte.

A tábornok megnézte az aranyat, királyi gesztussal zsebredugta, meghajolt a három angol előtt. Tudomásul vette a megrendelést.

— Most alszik, — mondotta. — Tessék befáradni az előszobába. Egy óra mulva.

Amint közeledtek a lépcsőkhöz, néhány kerti virág akadt a lábuk elé, melyeket kegyetlenül tépett le va mely erőszakos kéz.

George felemelt egy virágot s a tábornok fe fordult.

— Most, ugyebár, csak ezeket öldösi?

A tábornok értő mosollyal honorálta az angol sz lemeskedését.

Az előszoba nem volt barátságos. Hideg pom terjengett mindenütt. Az óriási empire-székekben l rátságtalan ülés esett. Valósággal szédültek a mer katonás, mértani formák között. Illedelmesen köh tettek, szájuk elé tartva a zsebkendőiket. Fönn az a szemöldökfáján egy szinpadiasan összetépett s átlyu galott zászló, néhány kard a falon, kétségtelenül n zeumi értékek, amelyek a fogoly dicsőségét hirdet Általában kellemetlenül érezték magukat. Sokszor i hitték, hogy valami titokzatos utvesztőbe kerültek szerettek volna menekülni. Alig beszéltek. Bámult az empire gyümölcsös koszoruit. Savanyu szájjal ült ott, mint a fogorvos előszobájában. A koraősz bágya sága ereszkedett le, melankólikusan dudolt egy bel legyecske, az árnyak és a fények szomorun bujó káztak. Meleg is volt. Arthur fejfájásról panaszkod

— Nem tesz semmit, — mondták a barátai s ide kézzel előkotorták a szalmafonatos rumosüveget, a a tengeri uton hoztak magukkal. — Igyál.

Arthur ivott és George is, William is. Reszket és mohón ittak, mint a cselédek. Amint az óra mutat előrehaladt, egyre jobban féltek. Tétován abban ménykedtek, hogy a császár nem fog felébredni. S rettek volna megszökni. De a másik szobából zaj h latszott. Sietö lépések, sutlogások, áhitatos neszek, m a templomban. A három angolnak kidagadt a homl , lüktetett a szive és majdnem az ájulás környé te őket. Egyszerre megdagadt a zaj. Kardcsörgés latszott. Sok cipő surolta a padlót. Arthur remegve naszkodott egy székhez s azt dadogta, hogy ő kimegy en. A másik két angol is az ajtó felé sanditott. Ebben illanatban azonban egy gárdista cikázott át az előszo , kitárta az ajtót s harsány haugon bejelentette a idégeket, akiket udvariasan a belső szoba felé zkolt.

Ezt nem igy képzelték.

Ott állt a császár. A fogoly. A legyőzött hadvezér. rdistái között állt, merevon és peckesen, a tábor tai között, a zászlók lángoló mennyországában, ami lőporfüst, arany és vér barnállott, a szeptemberi arak aranyzivatarában állt, mintha még egyszer, lszor szinházat játszanék három kivánesi szatócsnak. rötte hat lakáj ezüstös himzésü, zöld livréeben, csat cipőben s a másik oldalon ismét hat lakáj. Hajtinese ögien kuszott a homlokára. Zömök termete egész lafondig nyul fel. Egy utolsó csatát kellett meg rnie. A gárdisták háromszor a földre koppantottak aranyos botokkal és háromszor egymásután éltet a császárt, aki imperátori pózzal, az asztalra nyomta ér hüvelykjét. Nagyon fehér volt. Arcán ott ült a ál jegye. Ebben az időben már a gyomorrák és az lepszia kinozta. Az éjjel se aludt. Mégis minden ere összeszedte most, a szemében villám, a száján gőg eszketve nézett a diadal elé, a három angol kék mgolyói felé. Szemei félelmesebbek voltak, mint kor a sivalkodó ólmok.

Az angolok a rum ködén látták a császárt. Egy gen bálvány volt most, amely valaha a templomban s millió kéz és millió száj melegitette. Tanácstala-

nul, hebegve, összezsugorodva nézték. George kereste az ötletét, a csipős, cinikus, finom ötletét és nem találta, William a fotografáló-masinára gondolt, Arthur pedig félszegen, rojpant kómikusan megroggyantotta térdét, imádkozni akart, vagy kiabálni, mint a gárdisták.

Ugy szédültek ki az ajtón.

A szigeten már ősz volt. Egy levél gurult előttük. Borzongó füszálak, ismeretlen növények, törpe gummifák zizegtek a szürkeségben. Lassan mentek a hajóállomáshoz.

George félénken szólalt meg:

— Kissé nagyobb, mint ahogy leirják. Az adatok, ugy látszik, hamisak.

Elővette a mérővesszőjét.

— Ekkora, — mutatta.

William megtoldotta egy gesztussal.

— Ekkora.

Arthur a tengerre nézett s egy szót se szólt. Őszies reszketett a viz. Indulásra tülkölt a hajó. Sóhajtottak a sziget elátkozott fái, a magány és bánat végtelenségét lehelve.

Mielőtt hajóra szálltak volna, hátratekintettek. Egy katonát pillantottak meg maguk mögött. A császár elkisértette őket. Egy közkatona szalutált, a császár inasa, aki reggelente friss fénymázat ken a császár cipőire.

A három angol riadtan tekintett rá. Az egyik mélyen leemelte a kalapját. A másik földig hajolt előtte. A harmadik mély tisztelettel, áhitatosan közelebb lépett s nem tudott mit tenni. Majdnem kezet csókolt neki. Borravalót akart adni. De meggondolta a dolgot s inkább visszacsusztatta a zsebébe.

A közkatona pedig tisztelgett és várta-várta a borravalót.

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK
INGER „66"
a 20. század varrógépe!
Csakis cégünk üzleteiben, vagy azok ügynökei utján vásároljunk.
Singer Co., varrógép-részvénytárs., Budapest
II., Corvin-tér 1. V., Lipót-körut 22. sz. IV., Semmelweis-utca 14. VI., Andrássy-út 28. VIII. ker., Rákóczi-út 39. VIII., Baross-utca 77. X. ker., Liget-tér 2. szám. Fiók-üzletek mindenütt!

ERNYŐK ÉS BOTERNYŐK
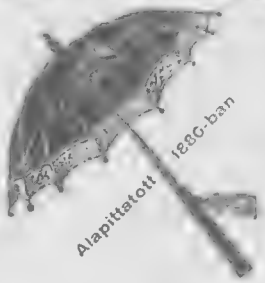

gyári árakon:
FEKETE selyem, gloria... K 5.—
Selyem tokban ..... K 6.—
Gracioza tokban ..... K 7.—
Király[illegible] K10.—
SZINES, divatszinü..... K 5.50
Királyselyem, tokban... K10.—
SZINES szélü esőernyő... K10.—
Francia, mély alaku 12.— K-tól feljebb.
HIMZETT fehér K 6.—, 8.—, 10.—
KERTÉSZ JENŐ
ERNYŐIPARTELEPE

A déli korzójáról nevezetes Kossuth Lajos-utcára is kiterjeszti már forgalmát a főváros hatalmas közlekedés i hálózata s nemrég már beleütötték az ásót és a csákányt, hogy megkezdődjék a sinpárok lerakása. Fényképészünk ezt az érdekes felvételt készitette a munka megkezdéséről. Nemsokára már villamoson „korzózhatunk" a Kossuth Lajos-utcán.

Bamberger Frici

Csortos Gyula

Csortos Gyula, a Magyar Színház kitünő művésze, akinek nevéhez sok emlékezetes színházi est sikere fűződik, eljegyezte Bamberger Fricit, Bamberger Béla budapesti műkereskedő leányát, aki maga is művészlelkületü nő és kedvelt tagja a budapesti urilársaságnak. A művész-frigykötés általános érdeklődést keltett és sokan üdvözölték a jegyeseket. Igen sok üdvözletet kapott a kiváló és népszerü művész az ő hálás színházi közönségének köréből is.

Dr. Lenhossék Mihály, a budapesti egyetem uj rektora. A mult héten választották meg a diszes méltóságra. Kiváló tudós s az anatómiát tanitja az egyetemen. Mielőtt budapesti egyetemi tanárrá kinevezték, a freiburgi egyetemen volt professzor. A jövő tanév kezdetén fogja elfoglalni hivatalát.

Hosszas kutatás után megtalálták a magyar jakobinusok földi maradványait. Dr. Gárdonyi Albert, a székesfőváros főlevéltárosa megállapitotta kutatás i során, hogy hol temették el a Martinovics-összeesküvés vértanuit s a székesfőváros elrendelte az ásatást a sirok megkeresése végett. Hetekig folyt a munka, mig végre eredménnyel végződött a kutatás. Martinovics Ignácot és vértanu-társait 1795. május 20-ikán fejezték le a Vérmezőn. Az akkori, minden szabadgondolkozást és reformszellemet elnyomó hatalom áldozatai voltak ők; a felvilágosodást, a szabadság eszméit akarták terjeszteni hazájukban és ezért kellett meghalniok hóhérbárd alatt. A francia forradalom hatása uj eszméket terjesztett el egész Európában s Martinovics és társai is arra törekedtek, hogy a „Reformátorok Társasága" és a „Szabadság s Egyenlőség Társasága" számára minél több hivet toborozhassanak. De elárulták őket és az abszolutizmus rájuk tette a kezét. Martinovicsot hat társával, Laczkovicsesal, Hajnóczyval, Szentmarjaival, gróf Sigraival, Ózzel és Szolárcsikkal együtt halálra itélték és a Vérmezőn hajtották végre az itéletet ötükön, a két utóbbit később végezték ki. Az ásatásokról való felvételeink közül az 1-el jelzett a Budakeszi- és Kutvölgyi-utak között folyt ásatást tanulmányozza, a 2-el jelzetten pedig az egyik vértanu-sirt látjuk, amelyben ott fekszik a fejetlen csontváz, a koponya a lábainál van. Azt hiszik, hogy Martinovics csontváza ez. Az ásatásokat dr. Bartucz Lajos egyet. tanár vezette.

Kevés bűntett keltett még akkora izgatottságot országszerte, mint az a borzalmas rablógyilkosság, melynek Turcsányi Elza — a főváros éjjeli életében Mágnás Elza néven ismert — félvilági hölgy esett az áldozatául. A nagy bűnesetről a következő fényképfelvételek készültek számunkra: 1. Turcsányi Elza. 2. Az a jelenet, amikor a Dunából kifogott ruháskosarat felnyitja a rendőri bizottság és megtalálja benne a holttestet. 3. Nick Gusztáv, a gyilkos. E fénykép még katonakorából való. 4. Kóbori Rózsi, Nick tettestársa. 5. Zwara Mihály könyvkötőségéd, a meggyilkolt nő mostohaöccse. 6. Holzschuk Krisztina, az áldozat barátnője. 7. Mágnás Elza drága ékszereinek egy része. 8. Vizy államrendőrségi detektiv, akinek legnagyobb része van a gyilkosok kinyomozásában. 9. A meggyilkolt nő lepecsételt lakásának ajtajánál két rendőr őrködik. 10. A Margit-körut 46. számu ház, amelyben a rablógyilkosság történt. A második emelet négy első ablaka jelzi a lakást; ezek között × × vannak megjelölve a gyilkosság helyének, a hálószobának ablakai.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1—11. számu VESZTESÉG-LAJSTROMA

A névsor összeállitásánál és az illető katonára vonatkozó adatok megnevezésénél arra törekedtünk, hogy mindenki könnyen eligazodhassék rajta. Ezért a következő röviditéseket alkalmaztuk:

A csapattestek megnevezésénél:

gye = gyalogezred.
hgye = honvédgyalogezred.
Lgye = Landwehr gyalogezred.
hat vad szd = határvadász század.
he = huszárezred.
hhe = honvéd-huszárezred.
dre = dragonyosezred.
ue = ulánusezred.
táe = tábori ágyus ezred
tte = tábori tarackezred
háe = honvéd ágyusezred
Lae = Landwehr ágyusezred
Ltto = Landwehr tábori tarack-osztály
vtzlj = vártüzérzászlóalj
bhe = bosnyák-hercegovinai ezred
npfe = népfölkelő ezred
szd = század
üt = üteg

A rangfokozatoknál:

t = tartalékos
hpd = hadapród
zls = zászlós
hdgy = hadnagy
főh = főhadnagy
szds = százados
őrn = őrnagy
alezr = alezredes
ezr = ezredes
so = segédorvos
eo = ezredorvos
gyal = gyalogos
vdsz = vadász
husz = huszár
dr = dragonyos
u = ulánus
póttart = póttartalék
őrv = őrvezető.
jrvez = járőrvezető
tiz = tizedes
szkv = szakaszvezető
őrm = őrmester
eéö = egyévi önkéntes

A veszteség nemének megjelölésénél:

mh = meghalt.
s = sebesült.
hf = hadifogoly.

Hogy milyen könnyü ezeken a rövidítéseken eligazodni, azt egy példán fogjuk megmutatni. Tegyük fel, hogy a lajstromban ezt olvassuk: **Kovács János dr 3. bhe zls — s.** Ha a rövidítések között ezeket kikeressük, azonnal tisztán látjuk, mit jelentenek. Azaz: Kovács János dragonyos, 3-ik bosnyák-hercegovinai ezred zászlósa sebesült.

Ezen listán 3300 név van feltüntetve, mely magában foglalja az 1-11. listákat

Minden héten közölni fogjuk a folytatását ezen listának.

A legnagyobb vigyázat mellett is előfordulhat egy-egy betühiba a sok ezer név között s ezért kérjük, hogy kétes esetekben tessék felvilágositásért a Vöröskereszt egylethez fordulni.

Tisztek:

Knerler János 68. gye főh — s
Tschauder Lajos 77. gye őrn — s
Schmidt Friedrich hdgy 20. gye — mh
Dedy Henrik hdgy 7. uzalj — s
Erdődy Tamás gr. 9. he t hdgy — s
Lang Károly 68. gye t zls — mh
Claus Richárd 35. honvgye őrn — mh
Hochenberg Lipót 6. gye — s
Szabó György 6. gye tiz — s
Theisz Jenő 6. gye hdgy — mh
Neumann Gyula 35. Lgye t hdgy — mh
Niegowan 13. ue hdgy — s
Bauer Károly 66. gye t hdgy — s
Fajnor István 16. gye t hpd — s
Finis Károly 54 gye szds — s
Gervais Zzvojnimir 16. gye t zls — s
Hölczl József 66. gye t hpd — s
Jakubin Simon 16. gye t hdgy — s
Kanyó István, t hdgy — mh
Kratochvill Gusztáv 2. to szds — s
Links Konrád 2. to t főhdgy — s
Löbel Alfréd 68. gye t hdgy — s
Nemecek Vitomir 68. gye hdgy — s
Nenal János 54. gye t hpd — s
Neurath Frigyes 21. vzlj t hdgy — s
Pendl Károly 54. gye zls — s
Pilny Dusán 21. vzlj fhdgy — s
Raubitsek Frigyes 7. ázlj t hdgy — mh
Ryzy József 54. gye t hpd — s
Stenzl Rikárd 37. gye főh — s
Sucha Győző 68. gye t hpd — s
Wiesinger Leó 16. gye szds — s
Visata Lajos 16. gye szds — s
Bergmann József 52. gye t hdgy — s
Beutl Vilmos 11. dre hdgy — s
Bombera Rudolf 12. gye t hpd — mh
Claus Ottó 4. gye szds — s
Gyarmati Dani Balázs 62. gye vőrn dpar. — s
Emődi Imre 52. gye hdgy — s
Feith Norbert 30. gye zls — s
Fiedler Károly 11. drage szds. — mh
Frank Ottokár 11. drage hdgy — s
Gaiter Béla 53. gye t hpd — mh
Ganzberger Ottó 52. gye szds — mh
Halmi István 46. gye hdgy — mh
Hajicek Ferenc 4. gye t hdgy — mh
Hekerle Hubert 30. gye hdgy — s
Hofmann Frigyes 57. gye t hdgy — s
Holzhausen Lajos báró 4. gye ezr — mh
Hubrich Virgil 52. gye hdgy — mh
Kirchner Frigyes 18. gye hdgy — s
Meszner Ferenc 18. gye hdapj — s
Morawitz Edgar lovag 11. dre hdgy — sebesült
Nostitz-Rienek Lipót gr. hdgy 21. Lw gy. h.-oszt. parancsn. — s
Pflanzer-Baltin Adolf báró 11. dre — mh
Schneider János 52. gye önk hpdj — s
Schultz Henrik 52. gye hdgy — s
Sieber Antal szds 62. gydand par — s
Straka Pál 52. gye hdgy — mh
Szibalsky Zsigmond 30. gye szds — mh
Tánczos Dezső 52. gye hdgy — s
Tangel Viktor 18. gye szds — s
Tiefenbach Róbert 52. gye zls — mh
Tins Károly 18. gye hpdj — s
Vavra főh 21. Lgye hadoszt. par sebesült
Walter János 12. gye hdgy — mh
Younga-Lenic István lovag 95. gye szds — mh
Zerner Ferenc 4. gye hdgy — s
Ábrahám Adalbert 44. gye szds — mh
Allerhand Miksa 72. gye t hdgy — s
Andrik Velt 72. gye zls — s
Árnyasy Hugó 44. gye hdgy — s
Bachmann Antal 44. gye t zls — s
Balázs Ottó 86. gye hpd — s
Balisch Arnold 4. gye szds — s
Ballaskó Alfréd 44. gye hdgy — s
Bárczai Bárczay András 7. hhe őrn — hf
Bauer József 51. gye t. hpd — s
Bauer Károly 66. gye hdgy — s
Beck Róbert 84. gye t hdgy — s
Belik József 22. gye szds — s
von Below, a skutari német különitménybeli hdgy — s
bessenyői Biedler Pál 44. gye szds — s
Biró Imre 6. gye hpd — s
dr. Blum Ernő 8. gye t hdgy — s
Bock Béla 38. gye t hdgy — s
Bogyay Ernő 44. gye hdp — mh
Burger Márton 72. gye szds — mh
Buxbaum Emil 86. gye hdgy — s
Csallner János 69. gye hdgy — s
Csemegi Imre 44. gye főh — s
Cserniczky Lajos 44. gye főh — s
Dobanováczky György 86. gye hdgy — sebesült
Dorner Lajos 25. gye főh — s
Fekete Frigyes 50. gye t zls — s
Fischer Márkus 38. táe t. hdp — s
Flögel Alfréd 74. gye főh — s
Friedrich József 44. gye zls — mh
dr. Gábor Artur 86. gye es — s
Gabric János 4. határvadász főh — s
Gabriel Pál 7. ue főh — mh
Garai György 86. gye hdp — mh
Gregorsch Rezső 84. gye szds — s
Gröger Károly 50. gye szds — s
Gyomlay László 86. gye hdp — s
Halmos Oszkár 86. gye hdgy — s
Hartmann János 91. gye szds — mh
Hasselböck József Miksa 44. gye hdgy — s
Herget Gusztáv 27. táe főh — mh
Hinterleitner Károly 86. gye főh — s
Hucl János 22. gye hdgy — s
Huber Lajos 37. Lgye főh — s
Indra Károly 70. gye szds — s
ujtordai Kaba Emánuel 51. gye főh — s
Kabáth Ferenc 84. gye hdgy — mh
Kabroda Antal 8. gye t hdp — mh
Kardos Barta 34. gye hdgy — s
Kegl Zoltán 44. gye főh — s
Kleinlercher Gusztáv 86. gye t hdgy — sebesült
Knapek Ferenc 63. gye szds — mh
Kohout Radiu 70. gye főh — s
Koller Ede 7. ue szds — s
Kollert József 94. gye t hdp — mh
Kosina József 74. gye t hdgy — s
Kossa György 44. gye zls — s
Köhler Ede 74. gye főh — s
Köller Antal 44. gye alezr — s
König Gyula 72. gye t hdgy — s
Köpe Sándor 64. gye szds — mh
Krátky Viktor 102. gye szds — s
Kratzer Károly 8. gye hdgy — s
Kristofek Géza 44. gye főh — s szds — s
Lindenstandi Krzesadlo Edvin 84. gye
Kun Imre 86. gye hdgy — s
Kun Jakab József 86. gye t hpd — s
Kunzmann Vencel 94. gye főh — mh
Kutalik István 72. gye hpd — s
Kutschera Richárd 10. gy dandár vezérőrnagy — mh
Lakos István 44. gye főh — s
Langer Henrik 86. gye szds — s
Lantos András 44. gye hdgy — s
Lettner Károly 4. ue főh — s
Magyar Pál 86. gye hdgy — s
Malitzky Kálmán 86. gye szds — s
Marinovic Buzu 22. gye t zls — s
Markóczy Antal 44. gye alezr — s
Mauer Ede 86. gye t hdgy — s
Mauern Károly 4. tiroli csász. vadászezred, vezérkarhoz beosztott főh — s
Nagy Zsigmond 24. gye t hdgy — mh
Navratil Ferenc 84. gye hdgy — s
Neustadtl Pál 12. gye t hdgy — s
Palát Ferdinánd 68. gye hdgy — mh
Palócz Gyula 86. gye t hdgy — s
Petrik Ede 94. gye főh — mh
Petsche Károly 37. Lgye szds — mh
Petzer Károly 37. gye t hpd — s
Pfalz Rezső 86. gye alezr — s
Pilz Albin 86. gye hdgy — mh
Plaveczky Ferenc 68. gye thpd — mh
Podzimek József 74. gye főh — s
Poszert Jakab 86. gye hdgy — s
Poten Guido 4. ue szds — s
Pozlep Ferenc 22. gye t hpd — mh
Prankl Ottó 8. gye hdgy — s
Preisler Károly 86. gye zls — mh
Prohaska Antal 38. táe hdgy — s
Prohászka János 86. gye t hpd — s
Rakovszky Kálmán 24. gye t hdgy mh
Rauscher Aurél 62. gye hdgy — s
Regius Emil 49. gye szds — mh
Réhner Károly 44. gye szds — mh
Reichardt Béla Albert 44. gye szds — sebesült
Rottmann Aladár 68. gye t hdgy — s
Rüpschl József 94. gye ezr — mh
Schärtler Oszkár 44. gye főh — s
Schimek Alfréd 22. gye főh — s
Schemitz János 44. gye főh — mh
Schirer Erich 4. ue hdgy — s
Schlehöfer Emil 81. gye hdgy — mh
Schneider »Skutari«-i német különitménybeli százados — s
Schöttner Rezső 94. gye t hpd — mh
Schubert Árpád 63. gye főh — mh
Schwarzer Antal 102. gye t hdgy — mh
Seiwerth Gyula 5. gye szds — s
Sekanina Artur 44. gye főh — s
Simler Helmut 94. gye t hpd — mh
Singer Károly 64. gye hdgy — mh
Skoda Ferenc 74. gye t zls — s
Skrabek Vilmos 37. Lgye szds — mh
Sodnik József 22. gye t hpd — s
Sobota Emil 22. gye szds — mh
Springer Antal 94. gye szds — mh
Stanek Henrik 102. gye hdgy — s
Stankovic Tivadar 6. gye főh — s

TOLNAI

VILÁGLAPJA

Egyes szám ára 24 fill.

Az olasz harctérről.

A tartalék csapat a fedezékbe megy

TOLNAI VILÁGLAPJA HADITÉRKÉPE

HOGYAN ÁLLUNK? Az Isonzo-fronton olyan véres harcok tombolnak, melyek a rettenetes kárpáti csatáknál is hevesebbek. Az ellenséges frontok néhol 25—30 lépésnyire állnak egymástól, ugy hogy a katonák valósággal ökölharcot vívnak. 1915. október 25.

II. AZ ISONZO-ARCVONAL

Svájc és Olaszország határán. A gránicon jobbfelől a svájci, balfelől az olasz határőrök vigyáznak. Néhány hónap előtt még mindkét fél az országuk semlegességének őre volt, azonban Itália feladta álláspontját s maga is belépett a harcolók közé. A Svájc azonban szigoruan kitart semlegessége mellett s vigyáz reá, hogy egyik oldalról se sértsék azt meg. A hegyek között vezető keskeny uton a határköveknél egy háboruś és egy békés ország őrszemei néznek egymással farkasszemet.

A fényszóró működés közben. Éjszaka kigyullad a fényszóró s hatalmas sugárkévéi vakitó világossággal vetődnek az égre, hogy az ellenséges repülőgépet kikémlelje, vagy esetleg fölfedezze a sötétség leple alatt közeledő ellenséges gyalogságot. Képünkön egy német fényszóró állomás látható. A gép mellett van a megfigyelő tiszt s közvetlenül mellette a telefonos katona, aki az ütegeknek jelentést tesz a tapasztaltakról. Hogy az ellenség tónkre ne lőhesse a fényszórót, állását nagyon gyakran változtatják egyik helyről a másikra.

Lázár, a gazdag szabó

Irta Bródy Sándor

Egy csuf kis öreg ember volt Lázár és nem szabott, nem varrt, egyáltalán nem dolgozott emberemlékezet óta. Azért neveztetett gazdagnak, mert gyermekei voltak, szépszámmal.

— Kilenc leányom van! — kiáltotta és horpadt mellére vert büszkén és vigyorogva, mert nejének hűségéről soha még halandó nem vala ugy meggyőződve, mint ezen ember, aki az asszonyi hűtlenség némely eseteiről csak az ótestamentumból tudott egyetmást. Szintigy lehetett felesége is, összetöpörödött, keselyszemü asszonyka, kevés vére, kevésszavu és már régen néhai. (Az utolsó, a tizedik leány születése alkalmából hagyták elaludni.)

Ilyen módon tiz tulajdon lánya volt Lázárnak, a szabónak. Mind más szinü, a szeme is mindegyiknek más, de valamennyié tüzes, mivel már egy sem volt gyermek, a legkisebb, a tizenkétesztendős is annyira fejlett, hogy már nem egyszer sirva követelte apjától, hogy minamarább férjhez adják.

— De kihez, de kihez?

— Mindegy nekem, csak fiu legyen! És fekete.

E lány világosvörös volt. A legidősebb viszont sötétvörös. A közbeneső három — vagy talán négy is — a feketeség árnyalataiban volt tartva. A gazdag Lázár személy szerint a legalaposabban ismerte és a legszivesebben ismertette őket.

— Lábán-Leonóra olyan erős, mint egy arabs hamál, ellenben olyan finomcsontu, mint a zerge madár.

— Gittil-Georgina mint a játékos kis fehér bornyu, kinek hó-homlokán ott a legfeketébb csillag. Csipője és tompora egy pilanatra is meg nem állt, mindig reszket, ebben különbözik a felkelő naptól.

Igy jellemezte Lázár az ő leányait Salamon királyból kölcsönkért szavakkal, de közvetetlenül benne gyulladt tüzzel. És ha tudta volna a veszedelmes szót, hogy „szerelem", bizonyára mondta volna azt is, hogy atyai, égi, tiszta lánggal szerelmes valamennyibe. És egynek a nevét is soha el nem tévesztette, megkülönböztette őket a természetüknél fogva: Kádi-Karlotta büszke volt, Hannan-Johanna mérges volt, Zsenedu-Jenny vieces volt. Akadt közöttük rossz szivü is: Marja-Marianne. Megbirálta ezt is, de ezt is megimádta.

Nem igen gondolkodott róluk és fölöttük Lázár, a szabó. Inkább csak bennük élt és soha eszébe nem jutott, hogy firtassa és keresse: mely játéka a természetnek ez, miért van neki ennyi és ilyen szép és különböző leánya? Az elmult ősök mely időből és milyen sorrendben tértek vissza, hogy az élet nagyszerü játékában megint résztvegyenek. Sok ezer esztendő előtt élt papnők, rabnők, királynék támadtak föl itt nyilván és a kis szabó családját választották, hogy ujra inkarnálódjanak. A gyönyörü tüneményeket és a hallatlan csudákat egyszerüen természetes dolognak nézte az összetöpörödött ember, ez a koldus zsidó. (Mert az volt és ezt többé eltitkolni nem lehet.)

Lázárnak mi vagyona sem volt, csak ezek a leányai, ám nem élt ezekből. Magyarhoni rokonaiból és abból élt, hogy jobbmódu haldoklók mellett imádkozott, idegen emberek temetésén vett részt és olykor-olykor betolakodott egy-egy üzletbe is, mint a közvetitő közvetitője. Ágense az ágensoknak, szent embereket kisért haza a templomból, vagy a kávéházból. A legtöbbet még azon keresett, hogy a Szentföldről fahánes-skatulyában rögöt küldött haza a másik szent földre, nagy Magyarországba, ahonnan már egy negyedszázadja elszakadt. A leányok már mind itt születtek Jeruzsálemben, közel a nagy templomhoz, egy földalatti nagy szobában. Mégis, bár sohse látták, emlékeztek a földre, a honnan szüleik eredtek, magyar nyelven beszéltek, amelyet hol gyengébben, hol erősebben arabs és héber szavakkal elegyitettek. És vágyódtak vala a viz után, mely ott folyik, a kenyér után, amelyet ottan sütnek és a fiatal férfiak után, akik nemzőik szülőföldjén élnek vala.

A gazdag Lázár biztatta a szegény leányzókat, hogy oda soha vissza nem térendenek és itt fognak az áldott Mizraimban eltemettetni, aminél nagyobb öröm nincs.

— Neked könnyü, atyánk, — mondá a legkisebb — neked már mi megvagyunk. De nekünk is kell, hogy gyermekeink legyenek! És mit cselekszünk, ha előbb meghalsz, mint mi, kiket semmi mesterségre nem oktattál és ingeink is már nem elégségesek. Éjjel kell kimosnunk a nappalit, mivel máskülönben elegánciához vagyunk szoktatva.

A többi, erényes és nemcsak atya tisztelő, de szerető leány csititotta a kicsinyt, Lázár is megfeddte:

— Az apád halálára gondolsz! Ez szép dolog.

A dologtalan és elaggott szabó e pillanatban mégis magába vonult és elmélyedt ilyenformán:

— Túl vagyok a hatvanon, jóval. Lázár még nem élte meg a hetven évet. Én is! Lehet. Mért ne?!

A szeme könnybe lábbadt és ettől fogva napról-napra mind gyengébben érezte magát. A reggeli előtt való pálinkát, az éhgyomorra való pipát, a pénteki édes halat, a halott mellett való virrasztást lassan-lassan mind abbanhagyta. Sőt hazahozta a templomból fehér vászon halotti ruháját és kevéssel a páska ünnepe előtt, miután egész testét vizzel, majd szagos olajjal megmosta, estebéd előtt felölté a fehér kántust. Ágyba feküdt és miután maga köré gyüjté tiz leányát, szólt:

— Aztán menjetek haza, Magyarországba. A rokonokhoz. Menjetek férjhez mind. Ne féljetek. Ott öldösni fogják egymást értetek a fiatal férfiak. Csak fiatal és szép férfiakhoz menjetek feleségül. Most pedig adjatok kalácsot és bort!

Se kalács, se bor nem volt már otthon. Semmi se volt. A gazdag Lázár egészen kifogyott, de már nem vette észre. Az irgalom tarisznyájából azonban telt még: tiz osztályostársa, tiz öreg koldus imádkozott mellette.

— Ne engedjétek, — szólt leányaihoz — hogy ezek fölimádkozzanak és fölsirjanak!

Nem engedték. Csendesen sirdogáltak maguk is, azután is. Este azonban, hogy a temetésről hazatértek, összecsacsogtak, mint egy erdő madár — tavaszkor. És a reggelt be se várva, a sötét és hüs éjszakán, még fehér szárnyakon viszik forró testüket az igéret igazi földje felé... Azóta mind jönnek-jövögélnek és jó lesz vigyázni, fiatal szegénylegények, urak, urfiak!

Ha jól és olcsón akar vásárolni
óra-, arany- v. ékszerárut
forduljon bizalommal Kleinberger Mór és Fiaihoz, Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 50. szám.
Aki ezen hirdetést felmutatja, 10% engedményt kap.

Huszárok és gyalogosok átgázolása egy patakon az orosz-lengyelországi harctéren. A huszárok hamarosan átkelhettek lovaikon a túlsó partra, de a gyalogosoknak ez már nem volt olyan könnyű, mert bele kellett gázolniok a vízbe s az egyik muníciószállító ló is megcsúszott és elesett a part mellett. Sok fáradozásba került, míg a lovat ismét talpra tudták állítani a síkos talajon. (Bana hadnagy felvétele lapunk számára.)

Tisztiszállás az orosz-lengyelországi harctéren. Földalatti fedezékben van a csapatparancsnok szállása: az egyuttal a „századiroda" is. Fából, földhányásból tetőt is csináltak a fedezék fölé, mely jól megvédi lakóját az orosz golyók ellen. Fekvőhely, deszkából összetákolt asztal és lóca a bútorzata. Érdekes képünkön azt a jelenetet látjuk, mikor a szemközti csapat két tisztje meglátogatja hajtárát. (Harctéri fényképészünk felvétele.)

A svájci határon. A semleges Svájcra is óriási terheket ró a háboru. Egész hadserege mozgósitva van. Megerősitett és teljesen hadifölszerelésü csapatok őrzik köröskörül az ország határát. A csapatok rendszeres gyakorlatokat tartanak, mintha csak maguk is harctéren volnának. Svájc készen áll arra, hogy szigoru semlegességét, ha szükség lenne rá, fegyverrel is megvédelmezze. Képünkön svájci katonatisztek láthatók a svájci olasz határon.

Tüzérség a svájci határon. Gyalogság és tüzérség erősen megszállva tartja a svájci köztársaság határát. A szomszédos országok mind háboruban vannak s igy a svájciaknak vigyázniok kell rá, hogy valamelyik semleges földre ne merészkedjen. Sürün egymásmellett állanak a határon a svájci ágyuk. Csövük némán és fenyegetve néz a határon túlra, készen arra, hogy megszólaljanak, ha valaki nem respektálná a köztársaság érintetlenségét.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Olasz gyalogosok teljes tábori felszerelésben a harctérre indulnak Velence utcáján. Az olasz katona modernül és tökéletesen van ugyan felszerelve, de hiányzik belőle az, ami a német, az osztrák és a magyar katonában megvan és ami a győzelemnek egyedüli biztositéka: az a tudat, hogy az igazságért harcol. Az a mülelkesedés, az a szalmaláng, amelyet a háborus párt frázisai gyujtottak fel bennük, a legelső nagyobb vereségnél el fog tünni.

Legyőzhetetlen 42-es mozsarainк munkája. Az óriás ágyugolyókat motoros kocsin szállitják rendeltetésük helyére. A gránátok körülbelül ezer kilogrammnyi sulyuak s ha ugy lőnek velük, hogy röppályájuk nyolcezer méternyi magas, akkor tizennyolc kilométernyi távolságra visznek. Rettenetes a romboló hatásuk, mert robbanásuk pusztitása mintegy háromszáz méternyi területre terjed. Ez érdekes fényképfelvételt a galiciai harctéren készitette számunkra harctéri fényképészünk.

Ezer kor. értékü ajándékot ad a Tolnai Világlapja!

Megjelent a Tolnai Világlexikona hatodik kötete, valamint az uj Jókai-regénycsoport

Negyedévi 3 K-ás előfizetés után egy, félévi 6 K-ás előfizetés után két és egész évi 12 K-ás előfizetés után 4 kedvezményt adunk az itt felsorolt s képekben bemutatott művek közül az előirt ráfizetés ellenében.

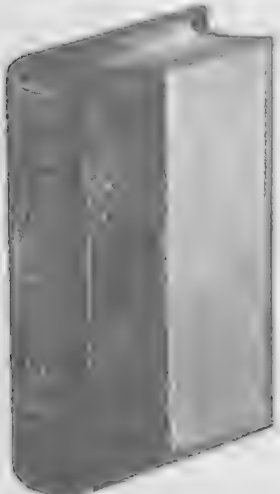

Tolnai Világlexikona egy kötetének kiesinyitett rajza.

1. kedvezmény.

25
KÖTETES
TOLNAI: Világ-lexikona

Egy kötet ráfizetése 3 korona 60 fillér. Egy kötet bolti ára 20 kor.

2. kedvezményünk

TOLNAI: A Világháboru története

című mű. Az első kötet megjelent; ráfizetése 3 kor. 60 fillér. Egy kötet bolti ára 20 kor.

Tolnai: A Világháboru Története kiesinyitett rajzban.

3. kedvezményünk.

10
KÖTETES
Tolnai Világtörténelme

Egy kötetre 3 kor. 60 fillér a ráfizetés. Egy kötet bolti ára .. .. .. 20 korona.

Tolnai Világtörténelme egy kötetének kiesinyitett rajza.

A Sven Hedin utazási műve egy kötetének kiesinyitett rajza.

4. kedvezményünk.

A 2 kötetes Sven Hedin A rejtelmes India felé
című utazási műve.

Egy kötetre 3 korona 60 fillér a ráfizetés. — Egy kötet bolti ára .. .. 20 korona.

A Zeneköltők Albuma egy kötetének kiesinyitett rajza.

5-ik kedvezmény.

A két kötetes, pompás kötésü:
Zeneköltők Albuma

Egy kötetnek a ráfizetése .. .. 3 korona 60 fillér

6. kedvezmény

A TIZ KÖTETES
JÓKAI
REGÉNYCSOPORT

Ráfizetése 4 K 60 f.
Bolti ára 20 korona.

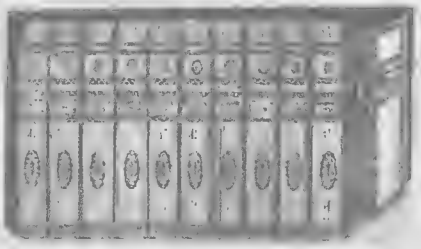

A 10 kötet Jókai-regény kiesinyitett rajza.

A regények cimei: 1. k. A fekete vér I. 2. k. A fekete vér. II. 3. k. Egy játékos, aki nyer. I. 4. k. Egy játékos, aki nyer. II. 5. k. Minden poklokon keresztul. I. 6. kötet. Minden poklokon keresztül II. 7. kötet. A Kráó. 8. k. A két Trenk. I. 9. k. A két Trenk. II. 10 k. A fránya hadnagy.

A Jókai-regényeken kivül még két regénycsoport van különböző iróktól. Egy 10 kötetből álló csoport ráfizetése 4 korona 60 fillér. Egy csoport bolti ára 20 korona. — **7. kedvezmény.** A 3 csoport Verne-regény füzve. Egy 10 kötetből álló csoport ráfizetése 6 korona.

Akik a Tolnai Világlapját hetenként veszik, ugyanezen kedvezményekben részesülnek. Részletes felvilágositás lapunk előző oldalain közölt kockaszámnál található.

XVI. évf. 9. szám. Ára 24 fillér. Budapest, 1916 március 2.

A TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten. Előfizetési ár: negyedévre 3 korona, félévre 6 korona. Szerk. és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-utca 12. II. Telefon: Kiadóhiv: 15-17, szerk. 45-36. A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos.

Mennek a fiuk! A budapesti háziezred legfrissebb menetesapata a kaszárnya udvarán teljes felszerelésben várja a parancsot az indulásra. A derék fiuk pántlikásan, dalos kedvvel, vidáman mennek a harctérre, mintha csak most kezdődnék a háboru. – Menjetek fiuk s hozzatok uj dicsőséget a magyar névre s fonjatok uj leveleket a budapesti háziezred koszorujába

Magyarok Szibériában

Három képünkön orosz fogságba jutott és Szibériába internált magyar katonák arcmásai láthatók. Az első csoportképen przemysli magyar hősök vannak. Tizenhárom magyar tiszt. A második felvételt egy szibériai fogolytáborból, a Tchitta melletti Antipiehából küldte Matyók Péter, aki hat fogolytársával együtt zenekart szervezett. A „fogolyzenekar" a szibériai internáltak táborában nagy népszerüségnek örvend. Harmadik képünk egy képes-levelezőlap a transbajkáli Berezovkáról érkezett a „Tolnai Világlapja" címére. Fogoly magyar tanitók irták, névszerint a következők: legfelső sor jobbról balra: Vigh János (Ipolyszalka), Nádasdy József (Mohora), László Géza (Sopron) tanitók, Delhányi Béla banktisztviselő (Szarvas) Bauman Ferenc tanitó (Magyarpolány, Veszprém megye), Tomek Márton (Szamosujvár). Felülről második sor, jobbról balra: Ammer József (Mezőkövesd), Vargha Lajos (Mármarosvisk), Solymos Sándor (Turterebes), Zágoni Zoltán (Arló, Borsod megye), Boer Péter (Szilágygörcsön), Bertalan Károly (Abda), Németh István (Porrog, Somogy megye), Korchnyák István (Szepesszentlőrinc), Sóvári Géza (Sárospatak) tanitók. Felső ülő sor, jobbról balra: Szabó Mózes (Magyarhidegkut), Török István (Gyulakeszi) és Sebestyén Lajos (Gyöngyös) tanitók. Schorr József tábori lelkész (Linz), Binder Dezső zászlós (Budapest), Krug József tanitó Torzsa (Bácska), Szabó Dezső tanitó (Csobánka). Alsó ülő sor, jobbról balra: Korik Ferenc (Tiszalök), Varga Sándor tanitó (Deményháza), György Domokos (Nagyvaty), Markos Gyula (Grid, Fogaras megye), Bzska Tivadar (Nagykároly), Huber Imre (Védeny, Moson megye), Szmolka István (Budapest) és Gál István (Tekerőpatak). — Szibériába jutott e magyar véreink azzal a kéréssel küldötték meg csoportképeiket a „Tolnai Világlapjá"-nak, hogy közöljük azokat. Nem egy van e fogoly vitézek között, aki hazájától messzi idegenbe szakadva csak ez uton tudja értésére adni aggódó családjának, hogy életben van. Szibériai foglyaink e kérésének készséggel teszünk eleget.

Szibériai magyar foglyok: I. Przemysinél fogságba jutott magyar tisztek. II. Matyók Péter szibériai magyar „fogolyzenekara". III. Hadifogoly magyar tanitók egyházi dalárdája a transbajkáli Berezowkán. Templomuk van a fogolytáborban és ott adnak elő magyar egyházi énekeket.

Mennek a harangok.

Hadicélokra... [illegible] budai harangok. Mielőtt útnak indultak, hogy majd hadiszerekké formálódjanak át, virággal díszítették fel mind a hármat: az öreg harangot, a komolyan kongót, a kisebbet, a szeliden zengőt és az angyalok énekére emlékeztető, ezüstesengésu „harang-fiat". Ünnepiesen búcsuztak el a hívek a három haranglól.

Rokkant katonák járni tanulnak. A budapesti hadikórházakban ápolt rokkantakat gondosan gyakorolják a művégtagok használatában. E képünkön lábukat vesztett rokkantakat látunk, amint a géplábbal való járást gyakorolják. Olyan is van köztük, akinek mind a két lábat vasból készült művégtag pótolja. Ügyességet szereznek az akadályokon való átlépésben is. (Gardonyi Testvérek felvétele.)

Egy millió korona

Irta Somlyó Zoltán

Este hatkor két detektiv állitott be a bankigazgató lakására. Az előszobában a fehérbóbitás szobalány volt az első, akikbe belebotlottak, ettől megkérdezték, hogy Konopi igazgató ur itthon van-e? A lánytól megtudták, hogy a nagyságos urat minden pillanatban várják s ezenközben az öreg nagysága is kijött az előszobába. Szivesen fogadta őket s bár azok minden erővel az előszobában akartak várni, a rózsásarcu öregasszony leunszolta róluk a télikabátot és bevezette őket a szalonba.

A szalonban cigarettafüst homályában egész kis társaság ült. A sarokban pianinó állt, kétoldalt szines, fonott gyertyákkal, amelyek tompa világosságot leheltek. A billentyükön két apró, fehér világító kéz, fölöttük nagy női fej, amelyből csak a rikitó vörhenyes szinü, rozsdás haj bontakozott ki. Az igazgató felesége volt, nagyon vontatottan játszott valamit és halkan énekelte is. Kétoldalt két-két ur. Mind a négyen fekete ruhában, csillámló ingmellel és teljesen tar fejjel. A két detektiv megállt az ajtóban, a piroshaju direktorné csak a fejét billentette feléjük, a kezét otthagyta a billentyükön, de nem játszott tovább.

És most a négy ur fölkelt, kinos pontossággal bemutatkoztak. És ujra leült mindenki, a detektivek is, közel az ajtóhoz és az öreg asszony nagyon közel ment a zongorázó direktornéhoz és a fülébe sugta:

— Alisz, esküszöm rá! ezek az uradért jönnek! Már megvan a baj!

A piroshaju asszony vállai megrándultak és feltünően, élesen hátrafordult, szemügyre vette az uj érkezetteket. Azután ugy is maradt a feje, merően, rájukszegzetten és szinte keményen rájuk szólva, kérdezte tőlük:

— Az uramhoz jöttek, vagy az uramért jöttek?

Az egész társaság megrándult erre, a kopasz urak keresztették a térdben egymásra hajtott lábaikat, a detektivek köhécselve néztek egymásra.

— Nos uraim, őszinték lehetnek... Mama kérem, behozhatják már a teát!

A detektivek nem feleltek, mert ez is válasz tulajdonképpen; a négy ur fölkelt a helyéről, csak az asszony maradt nyugodtan és rendületlenül. Amikor látta, hogy a négy kopasz fej sandán összenéz és távozni akar, rájuk szólt:

— Önök mindenesetre itt maradnak! Az uramat minden pillanatban várom és szükség lesz önökre, mert önök felvilágositásokat fognak adni.

A detektivek erre szó nélkül fölkeltek. Konopi olajképe ott lógott a falon, komolyan és határozottan, arra néztek és a piros haj kisérteties fáklyaként libegett oda a kép alá és gunyos hangon szólt:

— Ez a kép nem sokat ér. Az urannak most már kopasz a feje, a bajusza meg nem ilyen huszárőrmesteres, mint itt, hanem... hanem más... Hisz különben ugyis meglátják, minden percben megjöhet.

A szobaleány megjelent az ajtóban a teáscsészékkel. Mögötte az öreg asszony. Leültek és ahogy az első teáscsésze az első ajakhoz ért, az előszoba ajtaján megszólalt a csengő. A csengetésre nagy nyugtalanság repült be a szalonba, s az asszony túlvilági nyugodtsággal mondta:

— Az uram!

A két detektiv szinte neveletlenül, éhesen ugrott fel s kirohant. Az asszony ülve maradt, az öreg megtántorodott a helyén és a könnyei megeredtek. Aztán erősen hallgatóztak. Majd hirtelen egy hordár rántotta föl az ajtót s a kezében levelet tartott, amit görcsös erőlködéssel akart a két asszonynak átadni. A két feketeruhás titkos rendőr azonban az utolsó pillanatban ráesett a kezére s kicsavarták belőle a levelet. A hordár megszégyenülten, lehorgasztott fejjel állt. Halk motyogó hangon eldadogta, hogy a nagyságos ur erősen megtiltotta, hogy a levelet idegen kézbe adhassa és hogy amikor a levelet neki átadta, zárt fiákerbe dobta magát és elhajttatott.

A hordár elment. A detektivek az ablaknál olvasták a levelet s aztán leverten tárgyaltak. Már nem is néztek a társaságra, egyedül voltak maguknak. Ekkor az asszony megszólalt:

— Uraim, azt hiszem most már tudni fogják, hogy kötelességük a férjem levelét ide adni! Elvégre is, ez nem akadályozhatja az önök s a hatóság munkáját. És elvégre is, a sikkasztásért, ami a bankban történt, nemcsak az én uram felelős. A banknak öt igazgatója van. Ez a négy ur és az uram. Tessék őket is felelősségre vonni!

A négy ur gutaütötten meredt a levegőbe. Bamba arccal figyeltek föl: most mi lesz? Fejenként kétszázkétszázezer koronát jelentettek a sikkasztás tényében, amely most ugy feküdt a homályos, remegő szobára, mint égzengés a nyári alkonyatra. A két detektiv hideg udvariassággal tudtára adta a négy urnak a letartóztatást és az asszony még egyszer, de most már csuklástól hullámos hangon követelte:

— Adják ide az uram levelét!

Konopi levelében azt irta meg a feleségének, hogy a rendőrség megtudta a sikkasztást, keresik, ő tehát most fiákerbe ül s agyonlövi magát. Ezt irta és a végén érzékenyen bucsut vett. Ez volt a levélben s a detektivek ezért nem akarták odaadni az asszonynak, aki most szó nélkül bement a hálószobába. Ezek idekint vallatni kezdték a négy igazgatót, akik visszautasitottak minden részességet és Konopira háritották a sikkasztás összes ódiumát. Alig néhány perc multán kilépett az asszony. Tetőtől talpig feketében és nagyon parfümösen. Éles tekintettel, kihivóan állt meg, a kezében apró revolverrel és kenetteljesen szólt az urakra:

— Ha öt perc alatt nem adják ide Konopi levelét, a szemük láttára agyonlövöm magamat! Nos?...

A hat szál emberen reszketés szaladt át, az öregasszony ájultan rogyott az asztal alá, a szobalány, aki szintén ott járt, felsikoltot. Az egyik detektiv, nyilván, akinek fontosabb megbizása volt, tétovázva odanyujtotta az irást az asszonynak. Az elolvasta, egyszer végigsimitotta a képén a fehér kezeit és fellélegzett. Felmosta az öregasszonyt, azután megkérdezte az egyik polgári rendőrt, hogy okvetlen hazahozzák-e az ura hulláját. Mert az fölösleges kellemetlenség volna. A szegény embernek már ugyis mindegy, honnan kerül a földbe... Legjobb volna, ha mindjárt a hullaházba vinnék. Hiszen az ujságokban is mindig ugy olvasta, hogy az ilyen öngyilkosokat egyenesen a halottasházba szállitják.

A detektiv ötölt-hatolt. A piroshaju asszony most izgatottan, nagyon fölindulva a telefonhoz ment. A számot gyorsan megkapta és egy Ferinek szólitott emberrel beszélt bugó gerlicehangon. Hivta, rögtön üljön kocsiba és jöjjön. A végén pá-val köszönt el tőle. Letette a kagylót, leült és végigdobolta az ujjaival az asztal szélét. Nagyokat nyelt, türelmetlen volt és mintegy távozásra célozva, megkérdezte:

— Miben lehetek még az urak szolgálatára?

Az urak idegesen mozgolódtak. Lent az utcán kocsi állt meg. Az asszony tüdeje majd kiszakadt, tüzelt az arca, a boldogságot várta az ajtaján. A boldogság: Feri, be is jött. Körülnézett, felhuzla az orrát, a négy igazgatót, akikről tudta, hogy Alisznak udvarolnak, hetykén áltfutotta a szemével. Alisz szilajul belefogózott a karjába s magával vonta be a belső szobába. Ott a nyakába esett. Elmondta, hogy most megnyilt a menuyország, az ura, ez a vén bagoly, sikkasztó félreállt az utjukból. S most végre egymáséi lehetnek. Feri tajtékzó szájjal hallgatta, néhány sulyos kifejezést dobott Konopi fejére s igy boldogitották egymást, percekig. Aztán a fiatalember uralkodói fölénnyel azt tanácsolta, hogy dobja ki Alisz „azokat az urakat"! Menjenek a fenébe s ne fertőztessék meg ezt a házat. Menjenek!

Éppen kiléptek az ajtón, hogy eltávolitsák az alkalmatlan embereket, amikor sápadtan, bicegve, sötéten jött meg Konopi. Megjött, élve, tönkre törődve, de élve. Csupa kőszoborrá fagyott az egész társaság. Konopi a kerevetig támolygott. Ott leült. Tudta, mert megérezte, hogy a két idegen: detektiv, hozzájuk szólt:

— Differenciák voltak a bankban. Egy millió korona. Egy millió! Az urakra azonban nincs szükség. Kár volt fáradniok. — Azzal a zsebébe nyult és letett az asztal plüsteritőjére nagy csomó papirpénzben egy millió koronát.

És most meglátta az asszony mellett, összegörbülve, meggémberedve Ferit. Ahogy meglátta, kifordultak a szemei, felhördült a melle; az összetöpörödött ember felugrott, odavetette magát a szepegő fiatalemberre. A tiz körmét belemártotta az arcába és fölszabadult erővel ütötte, verte. És ütötte, irtózatos öntudattal, kővé meresztett kezekkel, lábakkal, bele-belerugott és közben kiabált:

— Egy millió korona! Életedben se tudnád megkeresni. Még lopni se tudnál ennyit! Te kicsiny, te semmi. Te kétszáz koronás hivatalnok! Mit akarsz a feleségemmel? Mit akarsz? Egy kalapja többet ér, mint az egész életed! Te ... te ...

A detektivek s a négy igazgató dermedten néztek egymásra. Szinte parancsszóra, egyszerre felkeltek és szó nélkül, ünnepélyes lassusággal kimentek.

használat eredcentiméter. :::

Kicsinő

egész életének titkolt bánata, hogy nem nőtt magasabbra; bármily müvelt, kedves, derek, elvész a bál on, az utcán, a társaságban. **Nőnek és férfinak** egyformán ekcssége, kiválósága **a deli termet, magas alak, a jó növés.** A

GRANDIR GELONOK

használata folyián 7 cm-t nőhet 90 nap alatt. A kura lehető legegyszerübb, nem zavarja megszokott életmódjában 40 éves korhatárig feltétlenül használ.

Egy doboz a kurához 6 K

C. Palmier gyógyszerész, Páris.

Főraktár: Török-gyógytár Budapest, Király-u. 12. sz.

Én Csillag Anna

185 cm. óriási hosszu **LORELEY-HAJLAMAL**, melyet saját találmányu kenőcsöm 14 napi használata által értem el. Ez az egyetlen elismert szer a haj kihullása ellen, a növés előmozdítására, a haj talajának erősitésére. Uraknál rövid idő alatt tömött szakállnövést idéz elő, a hajnak s szakállnak természetes fényt és hajlékonyságot kölcsönöz s megőrzi a korai meg- ősziilestől a legmagasabb korig.

Ára tégelynek: 4, 6 és 10 kor.

Postai szétküldés naponként a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében a világ minden tájékára a gyárból, ahová az összes megrendelések intézendők.

Csillag Anna, Bécs, Kohlmarkt 8.

T. Csillag Anna urnő!
Kiváló hajnövesztő kenőcsének ismételt küldését kérem. Teljes tisztelettel
Carolath hercegnő, Cöthen (Anh.)

T. Csillag Anna urnő!
Kérem küldjön nekem 2 tégelyt kenőcséből, mely nagyon jól beválik. Tisztelettel
Bolzer Pálffy grófnő, Tisza-Kürt, (Szolnokmegye.)

T. Csillag Anna urnő, Wien.
Kérek lehetőleg postafordultával egy tégelyt kitünően bevált hajnövesztő kenőcséből. Teljes tisztelettel
Dr. Steiner Károly, Graz, Richard Wagner Gasse 8

Med. u. Dr. Fuchs Richard
Mint készitményeinek gyakori ajánlója kér saját használatára néhány tégely kenőcsöt
Tisztelettel
Dr. Fuchs R., vasuti orvos
Bleistadt (Böhmen.)

Tekintetes Csillag Anna urnő!
Küldjön nekem két tégely középnagyságu hajnövesztő kenőcsöt, mely már igen jó szolgálatokat tett. Előre is legjobb köszönet.
Tisztelettel
Med. univ. Dr. Pukkert R. sz.-orvos
Graz, Joanneumring 18. I.

Tekintetes Csillag Anna urhölgy!
Felkérem, hogy nekem utánvét mellett 1 dobozt az Ön csodás hatásu kenőcséből küldeni sziveskedjék. Tisztelettel
Dr. A. Zepold, orvos Ernsdorfban (Szilézia.)

Mme Csillag Anna!
Ezennel felkérem, sziveskedjék egy tégely kiváló hajnövesztő kenőcséből utánvét mellett küldeni. Tisztelettel
Radunsky Emilia, Hohenlohe hgnő kom. Chateau la Roues.

Tekintetes Csillag Anna urnő!
Sziveskedjék nekem utánvét mellett 2 tégelyt hajnövesztő kenőcséből küldeni. Meg vagyok lepve annak jó és gyors hatásáról. Hajam rövid idő alatt bámulatosan megnőtt és mindenütt utánnövés mutatkozik. Kenőcsét mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom. Tisztelettel
E. W. Zedwitz grófnő, Unter-Neuburg b. Asch.

Tekintetes Csillag Anna urnőnek!
Onagymeltósága Szögyény-Marich, berlini osztrák-magyar követ neje megbizásából tisztelettel kérem, nekem egy tégelyt az Ön kitünő kenőcséből megküldeni. Egyidejüleg fogadja legjobb köszönetemet. A grófné igen dicséretesen nyilatkozott kenőcsének eredményéről. Kiváló tisztelettel
Giese Frida, Onagyméltósága kormornája.

A löveszárokban beszélget két baka.

Pajtás, hány óra? Neked van egy krumplid.

— Fölöt.

— Hüh az áldóját! Mikor lesz még vége a háborunak! ...

I. FERENC JÓZSEF †

1830 AUGUSZTUS 18 — 1916 NOVEMBER 21

Ő császári és apostoli királyi felsége,
I. Ferenc József 1916. évi november 21-én este 9 órakor
a schönbrunni kastélyban az Urban csendben elszenderült

IV. Károly király, Ottó főhercegnek, Ferenc Ferdinánd testvérének és Mária Jozefa főhercegnőnek a fia. 1887 augusztus 17-ikén született s a katonai pályára nevelték. Két évig élt Sopronban és ott tanult meg magyarul. Őrnaggyá való kinevezése után készült róla ez a felvétel.

IV. Károly király

Uj korszaka kezdődött meg Magyarország történetének: uj király ült a magyar trónra. IV. Károly néven foglalta el trónját az uj uralkodó, Magyarország királya és Ausztria császárja. A nemzet örömmel üdvözli trónralépésekor uj királyát, aki már mint trónörökös tanuságot tett arról, hogy a szeretet és a nagyrabecsülés érzelmeivel van eltelve irántunk. E világháborúban megismerhette a magyar vitézséget és a nemzeti áldozatkészséget s megismerte történelmünkből is, hogy milyen gyönyörü tulajdonságok ékesitik nemzetünket. Népek sorsának intézését bizta rá a Gondviselés s e hatalmas feladatnak magasztos lelkesedéssel óhajt megfelelni, mondván manifesztumában: „Népeim iránt érzett mélységes szeretettől áthatva állitom életemet és minden erőmet e magasztos feladat szolgálatába". Manifesztuma másban is visszatükrözi méglelkülétét. „Mindent meg akarok tenni — ugymond — hogy mielőbb elmuljanak a háboru áldozatai és borzalmai: ujból megkivánom népeimnek szerezni a béke áldásait... Népeimnek igazságos, szeretetteljes fejedelme akarok lenni: az alkotmányt és törvényt tiszteletben akarom tartani. Gondosan fogok őrködni a jogegyenlőség felett". E magasztos fejedelmi igérethez méltó módon csatlakozik az is, hogy igéretet tesz a manifesztumban az erkölcsi és szellemi javak előmozditására, szabadság és jogrend oltalmára s arra, hogy célja biztositani a társadalom munkás tagjai számára munkájuk gyümölcsét. E feladatok megvalósitásában bizonyára hü segitőtársa lesz felséges hitvese, Zita királyné is.

Uj királynénk. Zita Mária Adelgunda pármai hercegnő menyasszony korában. 1892 május 9-én született. Apja Róbert bourbon-pármai herceg, akinek huszonegy gyermeke volt, tizenegy éves korában vesztette el trónját. Uj királynénk tizennegyedik gyermeke volt. Ő is jól megtanult magyarul és szereti nemzetünket.

A hadikölcsön jegyzésének utolsó órái. Szinte példátlan az a tömegtorlódás, ahogyan a közönség megrohanta a hadikölcsön jegyzés miatt a különböző pénzintézeteket.

A hadikölcsön jegyzéssel nemcsak hazánk javát, hanem saját jól felfogott anyagi érdekünket is szolgáljuk.

A főváros lakosságának nagy részvéte mellett temették el Görgei Artur 48-as honvédtábornokot, szabadságharcunk fővezérét. 1. Görgei Artur a halottaságyán. 2. A Nemzeti Muzeum oszlopcsarnokából, ahol Görgeit felravatalozták, a temetési szertartás végezte után távozik a gyászoló család. Elől 48-as honvédek mennek, akik eljöttek megadni a végtisztességet egykori fővezérüknek.

„Sinn fein" önkéntesek, (katholikus írek szövetsége, amely Irországot teljesen függetleníteni akarja Angliától) a husvéti feltámadás napján ünnepélyesen megesküsznek, hogy kiküzdik hazájuk függetlenségét és fölszabadítják véreiket a protestáns angolok zsarnoki uralma alól.

Molnár Ferenc (×) mint haditudósító. Országszerte nagy gyönyörűséggel olvassák a jeles író harctéri tudósításait és a háboruról irt könyvét. Nagy sikert aratott a Nemzeti Szinházban szinrekerült háborus szindarabjával is. A király is méltányolta Molnár Ferenc haditudósítói érdemeit és a Ferenc József-rend tisztikeresztjével tüntette ki.

TOLNAI

VILÁGLAPJA

A nagy [illegible]

A német császár Hinde[illegible]

Haditengerészetünk hajói az Adrián. Az előtérben a „Balaton" nevü hadihajó halad, mögötte pedig torpedóhajók láthatók. Haditengerészetünk hajói, köztük a „Balaton" is tudvalevően dicsőséges módon vesznek részt a harcban.

A „Novarra" fedélzetén. Haditengerészetünk egyik leghiresebb hajója a „Novarra", melynek Horthy Miklós sorhajókapitány a parancsnoka. Ez a hadihajó volt az, mely az olasz hadüzenet napján legmesszebbre merészkedett az olasz partokig. A Montenegróba és Albániába való ellenséges muníció- és élelmiszerszállítások, továbbá az otrantói szorosban öt angol hajó elpusztításának dicsőséges hadiette is az ő nevéhez fűződik. Horthy Miklós kapitány, aki haditengerészetünk egyik legnagyobb hőse, tiz perc alatt végzett az öt angol hajóval. Az otrantói szorosban vívott dicsőséges tengeri csatában megsebesült a lábán, de szerencsére, nem súlyosan s nemsokára gyógyultan tért vissza hajójára. A képen az előtér jobboldalán áll Horthy kapitány (×) a „Novarra" fedélzetén.

E heti számunknak keltezését és számát a 15-ik oldalon találhatja az olvasó!

Magyar és osztrák tengerészek őrcsapata (wachtkommandója) Tien-csinben. Pe-csi-li kinai tartományban van Tien-csin városa, a hasonnevű kerület székhelye, közel egy millió lakossal bíró, virágzó kereskedelmi város. Tien-csinben nemzetközi egyezmény határozata értelmében a nagyhatalmak az európaiak érdekeinek védelmére őrcsapatokat (wachtkommandókat) tartanak fenn. Ez a tengerész különítmény Ausztria-Magyarország őrcsapata.

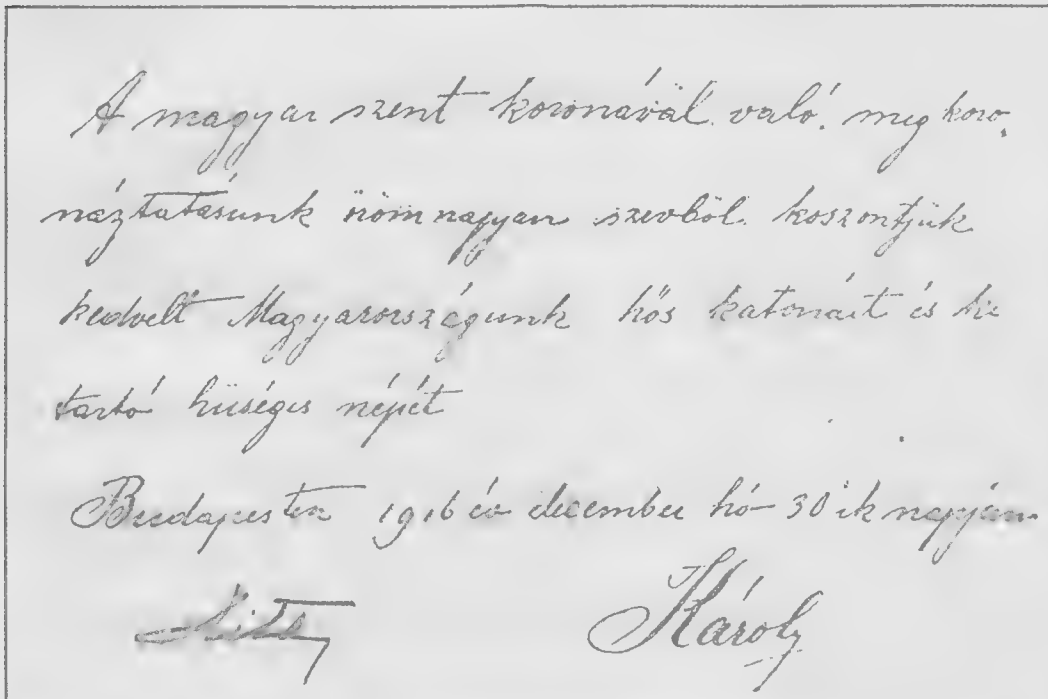

A magyar szent Koronával való megkoronáztatásunk önömnagyan szivből köszöntjük kedvelt Magyarországunk hős katonáit és hü tartó hüséges néjét

Budapesten 1916 évi decemberi hó 30-ik napján.

Zita Károly

IV. Károly király sajátkezü irása, mellyel a magyar nemzetet és hős katonáinkat üdvözölte. A koronázás napján országszerte levelezőlapokat árusitott jótékony célra a Hadsegélyző Hivatal a király üdvözlőiratának e reprodukciójával. A sajátkezü irás alatt ott van Zita királyné szintén sajátkezü névaláirása is.

A király megmentői. Uralkodónkat az olasz fronton, az Isonzon való átkelése alkalmával tudvalevőleg elragadta az ár és bátor katonái érdeme, hogy a komolyabb veszedelemtől megmeneküljön. Felvételünk a király megmentőit mutatja be. 1. Kraft káplár, 2. Pokorny őrmester; 3. Reisenbichler, őfelsége házi vadásza; 4. Tomek gárda-gyalogos; 5. Jirous őrmester; 6. Schuhmann szakaszvezető; 7. Blaskowits őrmester.

Uj teremtés

Irta Karinthy Frigyes

Végezetül pedig megfogyatkozott a sokaság a rettenetes háboruk folyamán: pusztult vala a sok férfi és hervadt az asszony és kevesebb lőn az ember.

És Psylander Valdemár eljátszotta vala a „Végzetes idők" cimü ezer méteres dráma cimszerepét.

És akik maradtak vala, ismét háborut üzennek vala egymásnak és meg nem szünt az öldöklés, mint ahogy meg volt irva János Jelenéseiben.

És Psylander Valdemár eljátszotta a „Férfiszépség" cimü négyezer méteres drámát.

És elcsenevészedik vala az emberi fajta, s alig maradt volna belőle, s azok is egymást marják s pusztitják vala, mig minden elhallgat vala, — és Psylander Valdemár eljátszotta a „Testhezálló démon" cimszerepét.

Mignem két ember maradt csak, Ádám és Éva, kik egy ideig békében élnek vala, mignem Ádám kisütötte, hogy a Paradicsom délkeleti csücske a kapcsolt részekkel és Albániával együtt tulajdonképpen az övé, tekintve, hogy ő egyszer járt arra, Éva pedig ragaszkodik vala ahhoz a részhez, mondván, hogy „csak". Megegyezni nem tudván, Ádám ultimátumot küldött vala Évának, a hadüzenet megtörtént s egymást megették vala.

És puszta lőn a föld s a tengerek felett lebeg vala a sötétség.

És ekkor eljött a Földre a Szentlélek s körülnézvén, látá, hogy állatok és bogarak mászkálnak vala a térségen, de más élő lény ott nem volna, hanemhogy Psylander Valdemár.

Psylander Valdemár volna csak abban az időben s a mezőkön keresztül sok ezer méter hosszu filmek folydogálnak vala, e filmeken békésen evezett Psylander Valdemár s a magasból biztatóan nézett le reá a Nordisk-Companie.

Mikoron pedig a Szentlélek megérkezett volna a Földre, éppen nagyon meleg vala, a puszta mezőkön lankadtan hervadtak a filmfák, melyekről éretten lógott le a dus Psylander-film, az elhagyott medrekben hüs Psylander-filmek csörgedeztek s a mezők állatkái vigan legelték a ropogós filmet. Mondom, puszta volt még a Föld, nem éltek rajt' emberek, mikor a Szentlélek megérkezett éppen, a „Bünös szerelem" cimü képet adták, melyben Psylander játszotta a világ teremtését. Nagyon eluná magát a Szentlélek és bemenvén, megnézte azt a képet. Hat napig nézte vala, de hogy akkor se lett vége, elunta magát s gondolta, hogy a hetedik napon megpihen. Csakhogy könnyü volt ezt mondani, Psylander Valdemár nem akart pihenni, aszongya, ő vasárnap is játszik és még hátra van ezernyolcszáz méter.

Ekkor elhatározta magát a Szentlélek, hogy teremt Embert a mozgókép mintájára, ellesi a mozgókép formáit és leutánozza és megpróbálja, talán ezek a mozgókép mintájára készült lények is tudnak éppen ugy mozogni, mint az, mely esetben megspórolta a vetitőkészüléket és a vásznat.

Munkához kezdett, agyagból és más olcsó anyagokból csinált figurákat Psylander Valdemár mintájára és nevezé őket Szinésznek, azaz Moziutánzónak. Tépett a fonográf-fáról egy szép, érett fonográfot és betette az igy készült szinésznek a hasába. Eleinte persze nehezen ment a dolog, a szinész nem tudott mozogni, nem tudott beszélni, szögletes volt és merev, de aztán lassanként elleste szülőanyjának, a mozifilmnek titkát s lassanként odáig vitte, hogy türhetően mozgott. A Szentlélek ugy dresszirozta be, hogy mikor azt akarta, hogy mozogjon, a kezével hadarni kezdte a levegőt, mintha a vetitőkészüléket csavarná és hozzá berregett, igy: „Berregi, Berregi, Berregi", később Berregi nélkül is tudott már mozogni és készen volt az első ember, egy valóságos, eleven Psylander Valdemár. A Szentlélek bejelentette találmányát a Nordisk-filmnek, megmagyarázván, mennyi vásznat és vetitőkészüléket lehet igy megspórolni. A Nordisk-filmnek csak egy kifogása volt, az, hogy a műmozikép, az Ember, ez a tökéletlen Psylander, egyszerre csak egy helyen tud megjelenni: — igaz, hogy ezzel szemben korlátlan mennyiségben szaporitható.

Ezt az egészet pedig álmodta vala Andachtné őnagysága, jobbra a harmadik sorban, a „Harctéri felvételek" előadása alatt, mikor türelmetlenül várakozván már a programmban szereplő Psylander-filmre, elaludt egy negyedórácskát.

KARKÖTOORA ÜVEGVEDOVEL

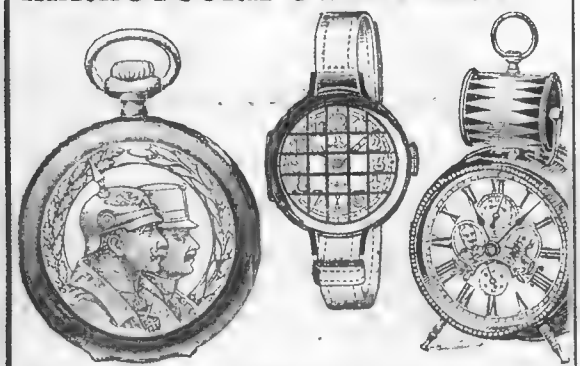

Karkötőórák bőrszijjal, nagy alaku K 10.—, Radium K 14.—, karkötőórák kis alakban K 16.—, 18.—, Radium K 20.—, 22.—, prezidós Anker-szerkezettel K 24.—, Amalfa védjegygyel K 30.—, Radium 10.— K-val drágább, üvegvédővel 2.— K-val több. Hadióra jó Anker-szerkezettel K 10.—, 1-ső rendü minőség K 15.—, valódi ezüst K 30.—, Zsebebresztőórák K 30.—, Radium K 40.—, Hadiébresztő óra nikkelezve, 20 c/m magas K 10.—, Trommler ébresztő K 14.—, 3 évi jótállással. Szétküldés csakis az összeg előzetes beküldése mellett, portójáért és csomagolásáért 1.— K külön. Szállitja egész Ausztria, Magyarország és a harctérre az „ELSŐ KATONAI ÓRARAKTÁR"

MAX BÖHNEL WIEN, IV., MARGARETHENSTR. No. 27/68.

UJ Zsebtámpa (arany elemmel) 5.— korona UJ

ÁRDRÁGITÓK FEKETE LISTAJA

Tejdrágitásért itélték el 15 napi elzárásra és 2000 korona pénzbüntetésre Riedl Ferenc tejnagykereskedőt, 10 napi elzárásra és 1000 korona pénzbüntetésre Dasch Lajos ügynököt; 15 napi elzárásra és 600 korona pénzbüntetésre Unlisz Bertalan üzletvezetőt, 1000—1000 korona pénzbüntetésre Robitsek Ödön és Freund Ignác tejkereskedőket.

Másodfokon elitélte a főkapitány zsirdrágitásért: Demkó Dezsőt, a Vásárpénztár alelnökét egy hónapi elzárást helyettesitő 600 koronára és 1200 korona pénzbüntetésre, Guttfreund Dezső mészárost és Jovisits Danice üzletvezetőt tizenöt napi elzárás és 500 korona pénzbüntetésre, Kanidáki Jánost, valamint Kohornik Józsefet a székesfőváros által alapitott Huskereskedelmi Részvénytársaság igazgatóit 25 napi elzárást helyettesitő 500 koronára és külön 500 korona pénzbüntetésre; ugyanigy itélt a főkapitány Fuchs Mór ügyében is. Dukesz Kálmán bizományost két hónapi elzárásra és 2000 korona pénzbüntetésre, Cmer Sándor sertéskereskedőt egy hónapra és ezer koronára, Talján Márton hentest pedig tiz napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre itélték.

A rendőrség árdrágitásért és csalásért letartóztatta Popovics Mihály és Zweity Mátyás sertéskereskedőket.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: TOLNAI SIMON.
Segédszerkesztő: GARAI FERENC.

Nyomatott a Tolnai Világlapja nyomdai müintézete 80 oldalt egy szerre nyomó és fűző körforgógépén. Budapest, VIII. Dohány-u. 12.

Komitácsi nőruhában. Solina Konrád csendőrőrmester a Szandzsákbeli Nova Varoszban elfogott egy Roszics nevü veszedelmes komitácsit. Nőnek öltözve bujkált a komitácsi, de a csendőrőrmester hosszas nyomozás után kézrekeritette és bekisérte a katonai parancsnoksághoz. A veszedelmes embert a hadbiróság halálra itélte.

A csodatévő dervisek.

A derviseknek egyik szektája, a csodatevő dervisek. Ezek misztikus erőt tulajdonitanak maguknak és igen sokszor csodálatos és látszólag érthetetlen mutatványokkal kápráztatják el a szemet. A csodálatos mutatványoknak azonban rendszerint valamilyen bűvészfogás, vagy az alacsony müveltségü nép hipnotizálása az alapja. Igen sok esetben olyan csodálatos mutatványokkal kápráztatják el a hivőket, amelyeknek tudományos magyarázatát lehetetlen megtalálni.

Török dervis. Teljes ornátusban, kegyszereivel és csodatévő szerszámaival mutat be ez az érdekes és ritka felvételünk egy török dervist. Számtalan legendás esetet hallottunk már a dervisek csodatételeiről, melyekről nehéz megállapitani, hogy mennyi bennök az igazság és mennyi csupán a fanatikus hivők képzeletének szülötte.

Hindu katonák Párisban. E ritka érdekességü fényképfelvételünkön a párisi „Esplanade des Invalides" („Rokkantak sétánya") látható. Indiai katonák vonulnak végig a sétányon. A marcona külsejü exotikus harcosok a Somme-menti csatatérre készülnek. Egy francia nő virágot akar adni az egyik hindu harcosnak, akit szemmel láthatólag nem nagyon lelkesit a francia dáma figyelmessége.

A tien-csini angol őrcsapat indus legénysége. A tien-csini angol csapatkülönítménybe hindu katonák is be vannak osztva. Képünkön ezek a turbános hindik, akiknek honfitársai közül a világháborúban a nyugati harctéren annyian véreztek el az angolok gőgös nagyhatalmi céljaiért, éppen díszszemlére állottak glédába. Elől a csapatparancsnok áll kezében a hindu csapat lobogójával.

Aki pénzt vet, pénzt arat!
Aki hadikölcsönt jegyez, jó jövedelemhez jut és elősegiti a békét is!

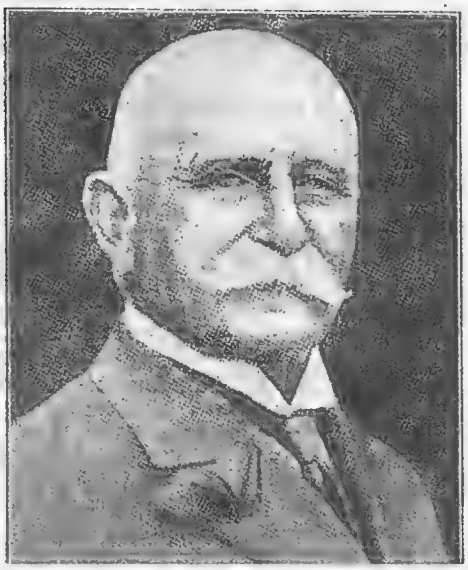

Gróf Zeppelin Ferdinand, a róla elnevezett kormányozható léghajó feltalálója meghalt Hamburgban. Egyike volt a legnagyobb feltalálózseniknek s tudjuk, hogy e világháborúban milyen nagy rémévé lett ellenségeinknek az ő találmánya.

Zeppelin meghalt

Az emberiség kulturtörténetében maradandó emlékezetüvé tette nevét gróf Zeppelin Ferdinánd, a kormányozható léghajó feltalálója, akinek elhunyta Magyarországon is mélységes, nagy részvétet keltett. Amiről ezelőtt csak a regényirók álmodoztak, ő megvalósitotta: zsenialitásával és kitartó munkásságával „meghóditotta a levegőt". Mikor kisérleteit végezte, sok gunyolódást kellett türnie, különösen az angolok és franciák részéről s ime, most e világháborúban éppen nekik kell keserves családdással belátniok, hogy Zeppelin találmánya milyen hatalmas harcieszköze a németeknek. Zeppelin, miután mint altábornagy nyugalomba vonult, ötvenkét esztendős korában határozta el, hogy minden erejét a kormányozható léghajó feltalálásának fogja szentelni. Óriási akaraterővel fogott ezután hozzá a nagy probléma megoldásához és semmiféle balsiker sem riasztotta el hatalmas tervétől. Az akaraterőnek ez a fenséges megnyilatkozása is érdemessé teszi arra, hogy mint a haladás utján elrettenthetetlenül előre törekvő ember példája gyanánt emlegessék örökké. Kisérleteinek első éveiben még a szakemberek is el akarták riasztani tervétől, amelyet megvalósithatatlannak mondottak, ő azonban bizott magában és amikor 1898-ban 800.000 korona alaptőkével megalakult a Zeppelin-társaság, végre hozzáfoghatott első léghajójának megépitéséhez. A társaság alaptőkéjének felét ő jegyezte a maga vagyonából. Elkészülhetett ezután az első Zeppelin-léghajó, de a vele végzett első kisérleteknek nem kedvezett a szerencse. Zeppelen most sem engedte magát legyőzni s 1906 október 9.-én végre bebizonyithatta, hogy nem hiába dolgozott: megtette harmadik nagy léghajójával az első sikeres utat. A német nép ekkor öt millió márkát meghaladó nemzeti ajándékkal támogatta további kisérleteit.

Az orosz béketárgyalás

A béketárgyalásokat jelképező zöld asztal képe végre, mindnyájunk örömére, több mint három esztendei vérontás után megjelent a láthatáron. Az oroszok hivatalosan megkezdették velünk a béketárgyalást, de mivel az orosz forradalom nem csak a világot, hanem a frázisokat is felforgatta, nem a diplomácia zöld asztala mellett, hanem künn a fronton, a véres, sáros, szennyes harcmezőn, tüskés drótakadályok előtt.

LENIN

TROCKIJ

A világtörténelem örök időkre megfogja őrizni e két ember nevét, mert az ő hatalmas munkájuknak köszönhető, hogy Oroszország immár megszabadult a háboru átkától. Tudjuk, hogy Lenin, Troczkij és békebarát társaik milyen nagy küzdelmet folytattak a háborus párttal, melyet azonban végre mégis sikerült legyőzniök. Most már ők az urai Oroszországban a helyzetnek és a mult héten már megkezdődött a fegyverszünet az orosz fronton. Ez volt az első eredményes lépés az általános béke uljain s most már reménykedhetünk, hogy közeledik e rémes világháboru megszünése.

Az orosz békeajánlat olyan közvetlen becsületességgel történt, hogy a központi hatalmak feleletei is csak ugyanilyen őszinte és gyors lehetett.

Világhistóriai levegő áramlik körülöttünk. A most elkövetkező napok minden időknek talán leghatalmasabb fordulatát hozzák közelebb a meggyötört világhoz. Közeledik a világot megváltó béke. Ma még inkább csak érzés és sejtéssel teli vágyakozás, de holnapra, ugy lehet, már a tények a megvalósulás felé hajtják reményeinket.

Gróf Hertling, német birodalmi kancellár. A német birodalmi gyülésen kijelentette, hogy az orosz kormány eddig ismert javaslatai ban elfogadható alapot lát a béke tárgyalás megkezdésére s hajlandó is megkezdeni a tárgyalást, mihelyt az orosz kormány elküldi hozzá képviselőit.

Caranza, a mexikói köztársaság ideiglenes elnöke. Mexikónak Amerikával való konfliktusában rendkivül erélyes magatartást tanusitott; kényszeritette az Egyesült-Államokat arra, hogy visszavonja csapatait Mexikóból.

Gróf Czernin külügyminiszter. A magyar delegáció külügyi albizottságának ülésén előterjesztette külügyi expozéját, a melyben kijelentette, hogy az ideiglenes orosz kormány békés nyilatkozatára a központi hatalmak kormányai megállapitották saját céljaiknak az orosz célokkal való megegyezését. Kijelentette továbbá, hogy a háboru számunkra védelmi harc s ennélfogva olyan béke kötése a célunk, mely Ausztria-Magyarország szabadságát, önállóságát és területi épségét csorbitatlanul biztositja. Reméli, hogy a békét elfogjuk érni megegyezés uljan.

Joskihito Japán császara. Németország arra az esetre, ha az Egyesült-Államok hadat üzennének ellene, szövetségre szólitotta fel a japán császárt. Japán és az Egyesült Államok között tudvalevően régóta feszült a viszony.

Gróf Apponyi Albert. Gyönyörü beszédet mondott a parlamentben a háborus helyzetről. Kiemelte, hogy három millió katonát küldöttünk a harctérre s megrótta azt a tarthatatlan állapotot, hogy a katona felesegétől megvonják a hadisegélyt, a mikor férje elesik a harctéren.

Babits Mihály. Az ügyészség istenkáromlást látott a kiváló költő egyik versében s elkoboztatta a „Nyugat"-nak azt a számát, a melyikben ez a vers megjelent. Babits Mihályt régebben elhelyezték tanári állásából egy háboruellenes költeménye miatt.

A stockholmi békekongresszus magyarországi delegátusai. A világháboru által teremtett uj kor demokratikus diplomáciája a munkásosztály vezető-emberei közül válogatja a maga képviselőit. A világbéke létrehozatala érdekében Stockholmban összeült interparlamentaris szocialista konferencián Magyarországot a magyar szociáldemokratapárt vezetőségének tagjai: 1. Buchinger Manó, 2. Garami Ernő, 3. Kunfi Zsigmond. 4. Weltner Jakab és 5. Bokányi Dezső képviselik. (Vajda felvétele.)

A stockholmi kongresszus. A béke stockholmi világkongresszusának megtartása most már biztositva van. A minden pártszakadástól mentes, egységes magyar szocialista párt küldöttsége a kongresszus előkészitő munkájában már részt is vett. A magyar szocialista álláspontot Garami Ernő és Kunfi Zsigmond ismertették. Előbbi az annexió és kárpótlás nélküli béke azonnali megkötése érdekében szállott sikra, Kunfi pedig a magyar munkásosztálynak a háboru ellen folytatott harcairól adott tájékozást. Ezeknek az előkészitő tárgyalásoknak a befejezése után a magyar munkásmozgalom képviselői hazajönnek, csupán Kunfi Zsigmond marad állandóan Stockholmban.

1

2

Uj templom a fővárosban. Az „angol kisasszonyok" rendjének uj templomát, mely a zugligeti Szarvas-uton áll, áldozó csütörtökön szentelte fel Csernoch János biboros hercegprimás. Az uj templom modern román stilben, dr. Hültl Dezső épitész egyetemi tanár tervei nyomán épült és az „angol kisasszonyok" rendjének egyik legkiválóbb müemléke, az irországi radfarnhami rendház templomának hasonmása. Tizenhat üvegfestésü és gazdagon dekorált ablaka van a főváros uj templomának és belsejét egy ismert festőművész tervei alapján készült mozaikkép disziti. A főoltár finom művészi alkotás, valamint a kereszthajót diszitő freskók és az oltár mellett álló szobrok is. 1-es számmal jelzett képünk a templom felszentelését végző Csernoch János hercegprimást (×) és fényes főpapi segédletét ábrázolja. Csernoch biboros előkelő közönség jelenlétében szentelte fel az „angol kisasszonyok" uj isten-házát, mely a fővárosnak egyik legszebb középülete. A 2-es számu képen az uj templom látható.

A rokkantak és hadiárvák számát csökkenti az, aki hadikölcsönt jegyez.

TOLNAI
VILÁGLAPJA

Egyes szám ára 50 fill
3 K

Lovászy Márton.

Vass János.

Óriási vihar támasztottak a képviselőház szerdai ülésén Lovászy Márton és Vass János képviselők közbekiáltásai. Gróf Károlyi Mihály beszéde alatt Lovászy ezt kiáltotta: „Tessék tudomásul venni, hogy entente-barátok vagyunk! Igenis, entente-barátok!" Vass János kiáltása is hallatszott: „Azok vagyunk!" — A képviselőház elnöke később javasolta, hogy a két képviselő ügyét a mentelmi bizottsághoz utasítsák. A többség így határozott: Jegyzőkönyvi megrovásban részesültek és kerületeikben ezt kiplakatiroztatják.

Princip Gavro a néhai trónörökös pár merénylője a theresienstadti fegyházban huszonhároméves korában meghalt. Tüdővész okozta halálát az egykori szerb diáknak, aki felemelte Szerajevoban revolverét Ferenc Ferdinánd és Hohenberg Zsófia életének kioltására.

Br. Lévay Lajos.

Hock János.

A képviselőház szerdai ülésein báró Lévay Lajos munkapárti képviselő átkiáltott a szélső baloldalra: „Megfogjuk pofozni Károlyit, ha még egyszer bejön és így beszél!" Óriási izgalom támadt erre. Hock János visszakiáltotta neki: „Ha megteszed: a halál, fia vagy! No gyere!" Lévay: „Én magam megteszem, hogy felpofozom! Óriási zaj támadt erre s az izgalom olyan nagy volt, hogy a verekedéstől lehetett félni. „Embereket szállított Amerikának pénzért" kiáltották Lévay felé az ellenzékiek.

Gróf Tisza István. Nagy beszédet mondott a parlament csütörtöki ülésén. Most már ő is beismerte, hogy elvesztettük a háborut.

Tisza merénylője.

Nagy feltünést keltett országszerte az a megkisérlet merénylet, amelyet gróf Tisza István ellen akart elkövetni szerdán délután három óra tájban egy Lékai-Leitner János nevü ifju. A képviselőház ülése után megvárta Tiszát s amikor az éppen az automobiljába akart beülni, revolvert szegezett rá. A revolver csütö tökött mondott.

Lékai-Leitner János, az Állat- és Takarmányforgalmi társaság 23 éves tisztviselője, a ki merényletet kisérlett meg Tisza ellen.

Foch francia tábornok, a nyugati front főparancsnoka. Az a hir volt róla elterjedve, hogy katonái megölték. E hirt utóbb megcáfolták.

II. Miklós orosz cár, akit detronizálása óta Romanov Miklós ezredesnek neveztek. A világháboru söpörte el trónjáról, amelyen zsarnok módjára uralkodott. Számüzetésének helyén, Jekaterinenburgban agyonlőtték.

Enver basa, Törökország volt hadügyminisztere ellen a minap Konstantinápolyban revolvermerényletet követtekel. Enver sértetlen maradt, csak a kiséretében lévő tiszt sebesült meg.

A háboru vége

Irta Karinthy Frigyes

A lapok még vitatkoztak és találgattak: az egyik a Dardanellák kérdésében látta a döntést, a másik az angol sziget blokádjáról beszélt. A meginterjuvolt politikai nagyságok közül az egyik tisztán gazdasági kérdésnek tekintette az ügyet, a másik esküdött rá, hogy minden attól függ, vajjon lehet-e a vámszerződést Bulgária megkerülésével oly módon ütni nyélbe, hogy részint a skandináv egyezmény ne sértse a perzsa vasuttársaság ázsiai érdekeit, részben pedig az angol gyarmatpolitika Amerika szemében ne tegye lehetetlenné az ausztráliai bányaterület által érintett középeurópai helyzet mibenlétének status quó-ját.

Ezenközben pedig Csutak András közlegény a háboru egyik napján nagyot ásitott a lövészárokban és odaszólt Kemény János őrvezetőnek:

— Hej, freiter ur, szép, szép ez is, az már igaz, de azért mégis csak azt mondom, hogy már igen szeretném megnézni a házam tájékát. Két napja furt egy eperfára gondolok, ami a kertecskénk végibe áll, hogy én azt igen szeretném megnézni, mer' nem akar eszembe jutni: balra görbül-e a dereka, vagy jobbra; oszt addig nincs nyugtom, mig meg nem néztem. Mondok: öleget vertük már az ellenséget, eleget, hadd fusson má' haza az is, oszt mondja el a fajtájának: máskor ne kezdjen ki a magyarral.

Kemény őrvezető nem felelt közvetlen alattvalójának, de a beszéd szeget ütött a fejébe. Egy óra mulva átment a csajkáért és utközben odaszólt barátjának, Nemecsek káplárnak:

— Egyszer már haza kéne nézni, káplár ur, — mit gondolsz, várnak már minket, igaz?

Nemecsek káplár aznap este Balog cugszfürerrel pipázott a lövészárok szélén, nézte a csillagot és igy szólt:

— Ez a sok ember, ami esztendeje idejött a határra, ugy nézem, elvégezte dolgát. Figyeld csak, cugszfürer, nemsokára megindulunk hazafelé.

Balog cugszfürer nem neki felelt, hanem Gomba őrmesternek, jó barátjának hozta szóba, csak ugy mellesleg:

— Azt beszélik, hamarosan kitör a béke. Hazamegyünk, oszt ki-ki folytatja a mesterségét.

Gomba őrmester, földije és jó ismerőse Tuszkay kadétnak, reggel átment a tartalékba, elmondta annak a dolgot, hogy valaki hallott valamit, nem tudja, mi igaz belőle.

Tuszkay kadét három napja a tisztekkel étkezett már akkor; Kovács zászlósnak beszélt róla, hogy békeszelek fujdogálnak, ugy látszik, valahol döntő győzelmet arattunk. Kovács zászlós ásitott és nyujtózkodott.

— Hát bizony nem lehetetlen. Elég régen csináljuk már; becsülettel.

Megmondta ezt Zsibónak, a hadnagynak is, aki éppen aznap kapta a beosztását: áthelyezték a vezérkarba, aminek azért is örült, mert annál a beosztásnál szolgált az ő ludovikai iskolatársa, a kedves és jókedvü Bársony Muki főhadnagy.

Nagyon örültek egymásnak, a főhadnagy kérdezősködött a csapatról, a hadnagy elmondta, hogy minden rendben van.

— Ne mondd, kérlek, nagyon érdekes — mondta a főhadnagy gondolkodva. Aznap este szóbahozta a dolgot, a kapitány elégedetten bólogatott és hozzátette, hogy az őrnagynál érdeklődik majd bizalmasan, hogy állanak a dolgok.

Az őrnagy nem sokat tudott mondani az egészről, de nem tartotta lehetetlennek, hogy van valami. Annyira érdekelte a dolog, hogy felkereste barátját, az ezredest, nem-e tud még valamit ebben az ügyben.

— Kérlek alássan, — szólitotta meg még aznap délután az ezredes jó barátját, a tábornokot, a csapatszemle után, egy domb aljában — nem voltál Micskeynél tegnap?

— Miért?

— Beszélnek itten valamit: az altábornagy biztosan jobban van informálva. Ti ketten összejöttök, beszélhetnél vele, mi igaz a dologban.

Ők ketten tényleg össze is jöttek: az altábornagy azt felelte, hogy mintha ő is hallott volna valamit, de itt határozottan állitani már azért se lehet, mert hiszen közvetlen feljebbvalója, a tábornagy maga is döntő szerepet játszik a legfelsőbb hadvezetőség határozathozatalában s igy részben tőle is függ az, amiről szó van.

Ezt a tábornagynak is megmondta, aki viszont a táborszernagynak szólt; ez csak félig-meddig hallgathatta meg, mert éppen hivatta őt a hadsereg parancsnoka valami fontos ügyben.

Beszélgetés közben, mellesleg felemlitette a táborszernagy, hogy a háboru kitűzött célja, kitünő szakemberek szerint, elérhető és hogy az ő véleménye szerint nem lehetetlen, hogy ránknézve igen előnyös béke közeledése válik kilátásossá.

A hadvezér aznap került audienciára. Ő felsége barátságosan és nagy örömmel fogadta, de látszott, hogy erősen gondolkodik valamin.

— Egy félórával ezelőtt fogadtam az ellenség küldöttjét — mondta aztán. — Igen előnyös békefeltételeket ajánlott, teljesen elismerve fölényünket. Mit gondol excellenciád, milyen a hadsereg hangulata?

A hadvezér elgondolkodott.

— Én azt hiszem, — mondta és egy pillanatra eszébe jutott a délutáni beszélgetés — hogy ha hozzánk méltó módon tehetjük: elérkezett az idő, hogy békejobbot nyujtsunk ellenségeinknek.

— Igaza van — mondta ő felsége.

És Csutak András közlegény két hét mulva megtudta, hogy az eperfa dereka jobbra görbül, ott a kertecske végibe.

A LEGOLCSÓBB MUNKASCIPŐ

Szenzációs ujdonság!! ✦✦ Nagy pénzmegtakaritást jelent a svéd:

ACÉLTALPU CIPŐ

amely 6 pár más cipőt kibir. Évekig viselhető javitás és talpalás nélkül. Vizhatlan bagariabórből és acélból van készitve. Viselete könnyü és egészséges, mert a lábat szárazon és egyenletesen melegben tartja. Gazdálkodóknak, ipari, mezei munkásoknak, bányászoknak stb. nélkülözhetetlen. Rendelésnél a láb hossza centiméterekben vagy a cipőszám megadandó. — Párja 35 korona. Szállitja utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett a magyarországi főraktár:

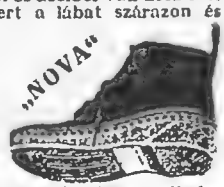

„NOVA" ujdonságokat terjesztő vállalat. Budapest, VI. ker., Vilmos császár-ut 19. sz.

Rendkivül olcsó double-arany, gavallér-óra

8.50 KOR.

Megtévesztően hasonló a valódi aranyórához. Gyönyörü szép mintáju kézi vésséssel. Préselt acélszámlap arabszámokkal és acélmutatóval. Pontosan szabályozott és szavatolt jóljáró valódi svájci szerkezettel. Eredeti jótállólevél 3 évi jóljárásért és az arany átfuttatás tartósságáért. Ára 1 darab K 8.50, 2 darab K 16.50, 6 darab K 49.— utánvéttel. Óragyári lerakat.

Simon Lustig Neu-Sandez No. 72/T.

Képek a győzelmes forradalomból. I. A városháza előtt, ahova a Nemzeti Tanács az Astoriából áthelyezte székhelyét. II. A Nemzeti Tanácsra felesküdött katonák és a lelkesült polgárok éltetik a forradalmat. III. A Dohány-utcán felvonuló katonák, a kik felesküdtek a Nemzeti Tanácsra.

Gerami Ernő kereskedelmi miniszter, a magyarországi szociáldemokrata pártnak hosszu idő óta egyik legtiszteltebb vezére. A Népszava főszerkesztője.

Gróf Batthyány Tivadar belügyminiszter, a függetlenségi és radikális eszmék régi harcosa, ki erős harcot folytatott a régebbi kormányok ellen. Vezetőtagja a Nemzeti Tanácsnak is.

Linder Béla hadügyminiszter, eddig alezredes a közös hadseregben. A legutóbbi időkig frontszolgálatot teljesitett s katonái imádták humanus bánásmódjáért.

Kunfi Zsigmond népjóléti miniszter, a legjobb magyar szónokok egyike és kitünő publicista. Radikális politikai állásfoglalása miatt sok üldöztetésben volt eddig része.

Lovászy Márton kultuszminiszter, a függetlenségi párt kiváló tagja, ki soha nem követte a megalkuvás politikáját. Kiváló publicista.

Gróf Károlyi Mihály miniszterelnök és külügyminiszter.

Nagy Ferencz közélelmezési miniszter. Régebben a közigazgatási pályán működött s már ott is feltünt tehetségével és kiváló szervezési képességével.

Jászi Oszkár nemzetiségi államminiszter, a nemzetiségi megértés politikusa és az Országos Radikális Pártnak elnöke. Kiváló tudós és publicista.

Az első magyar népkormány.

A szabadság, függetlenség és demokrata uralom jegyében virágos és vértelen forradalom által alakult meg Magyarország első *népkormánya*. Programmja, mely a *békét*, függetlenséget, önállóságot és jogot igéri, mindenben méltó a nagy idők szelleméhez, mely romokba döntötte a régi rendszert s egy uj, szebb és boldogabb Magyarországot teremtett. Az első magyar népkormány miniszteri tanácsa kiáltványt bocsátott ki, melyben nyugalmat, türelmet és bizalmat kér Magyarország népétől, hogy az élet uj, teremtő munkáját megkezdhesse a köztársaság felé.

Buza Barna földmivelésügyi miniszter, a függetlenségi politika és demokratikus eszmék lelkes követője. Nemrég került haza francia internáltságából.

Dr. Landler Jenő, az ismert és erélyes szociális vezér, akit a népkormány belügyi államtitkárrá nevezett ki.

Luxemburg Róza, a világhirü német szocialista agitátornő. Elvei miatt börtönbe került, melyből azonban kiszabaditotta a forradalom. Most Liebknechttel együtt tagja a hires Spartacus-csoportnak s nagy része van a berlini zavaros állapotok felidézésében. Általában „Vörös Rózá"-nak nevezik rendkivül szélsőséges elvei miatt.

Cadorna, a volt olasz fővezér. Sok vereség érte vezetése alatt az olasz csapatokat, most pedig az a hir érkezett róla, hogy hadbirósági itélet alapján megfosztották tábornoki rangjától, sőt még nyugdijától is. Törölték az olasz hadsereg tisztjeinek sorából.

Ady Endre. A köztársasági kormány és a Nemzeti Tanács megbizásából Hatvany Lajos üdvözlő iratot szerkesztett, amelyet küldöttség nyujtott át Ady Endrének, a forradalom költőjének, aki már régóta hirdette költeményeiben a köztársaságot. Hock János üdvözölte a kiváló költőt.

Kernstock Károly az uj szépmüvészeti államtitkár. Az ismert, kiváló festőművészt a kultuszminisztériumba a szépmüvészeti ügyek intézésére nevezte ki a népkormány, mely sokat vár Kernstock működésétől.

Gróf Tisza István, Csütörtökön délután öt óra tájban fegyveres katonák mentek be hozzá teljesen a maguk egyéni elhatározásából és két lövéssel megölték. „Most van a leszámolás ideje!" kiáltottak rá előbb, őt okolva a háboruért.

Massaryk Tamás, a cseh-szlovak köztársaság elnöke, Prágában megalakult a cseh-szlovák köztársaság, melynek elnökévé választotta meg a cseh-szlovák állam nemzet gyülése. Massaryk elnök ideiglenesen Párisban marad,

Adler Viktor német-osztrák külügyi államtitkár, hetvenhatéves korában meghalt. Ő volt az osztrák szocialisták szellemi vezére, aki valóságos apostola volt az emberi jogoknak és nemes egyéniségével mindig példa gyanánt fog tündökölni az emlékezetben az emberszeretet és az emberi jogok harcosai előtt. Nagy vagyonát még életében a szocialista pártszervezet céljaira áldozta.

Biró Lajos, az uj külügyi államtitkár. A miniszterelnökség Biró Lajost, a kiváló irót és publicistát külügyi államtitkárrá nevezte ki.

Összeomlott trónok

Amiről pár hónappal ezelőtt még csak nem is álmodtunk volna, azt megszülte az események rohamos egymásutánja. Európa felett tisztító viharként csapott át a forradalom s nyomában trónok és koronák dőltek romokba. Magyarország után Ausztria és Németország következett s ki tudja, melyik államra kerül a sor holnap.

Habsburg Károly volt magyar király és osztrák császár a maga és utódai nevében lemondott a trónról. Magyarország és Ausztria köztársaság lett. Károly a Bécstől másfél órára fekvő Eckartsau-kastélyba vonul vissza, mely koronabirtok s az osztrák Nemzeti Tanács védelme alatt áll. Hohenzollern Vilmos, a volt német császár és Frigyes Vilmos, a volt német trónörökös szintén lemondtak, miután Berlinben is kikiáltották a köztársaságot. A volt császár Hollandiába menekült s a feltételek, melyek mellett Maarnban tartózkodhatik, közülbelül megegyeznek azokkal, melyek az internáltakra vonatkoznak. Frigyes Vilmos volt trónörökösről az a hir terjedt el, hogy meggyilkolták, később pedig, hogy a fronton van a német csapatoknál. Azonban mindkét hir tévesnek bizonyult, a mennyiben Frigyes Vilmos megérkezett a holland határhoz, a honnan, miután igazolták, Maastrichtbe kisérték vissza, hol a prefektura épületében kapott szállást. A volt trónörökös különben Hágában akar letelepedni.

HABSBURG KÁROLY,
a volt magyar király és osztrák császár.

HOHENZOLLERN VILMOS,
a volt német császár.

HOHENZOLLERN FRIGYES VILMOS,
a volt német trónörökös.

Francia gyarmati katonák Budapesten. A fegyverszüneti szerződés értelmében Budapestet s környékét francia katonaság szállotta meg, közöttük gyarmati csapatokkal. Képünk egy ilyen gyarmati csapatot mutat be, az Albrecht-kaszárnya udvarán.

Hazatérő százezrek.

A négyesztendős lidércnyomás elmult a világ felől. A háboru véres üzemét megállitotta a diadalmas forradalom, mely trónokat dönt le és a régi világ omladékaiból egy uj demokrácia szabad és független világát teremti meg. Az ember ujra ember és nem vak eszköze imperialista háborukért folytatott tömegmészárlásnak. A hazatérő magyar százezrek csapzott és tépett serege uj Magyarországba érkezik, ahol a tehetség és a munka dönt, ahol szabadon és függetlenül élhetjük a magunk életét. A négyesztendős poklot átszenvedett és most hazaözönlő katonák vére az uj idők szellemének a régi korhadt és korrupt világot elsöprő ereje révén nem ömlött hiába. Ma még homályos a horizont, martalóc bandák nyugtalanitják az ország egyes pontjait, még vezekeljük a régi regime büneit, de a nemzetközi béketárgyalás zöld asztalánál már nem a hóditásvágy, nem a kapituláló nemzetek megalázása lesz az irányitó, hanem az örökbéke biztositása a nemzetek testvériesülése révén.

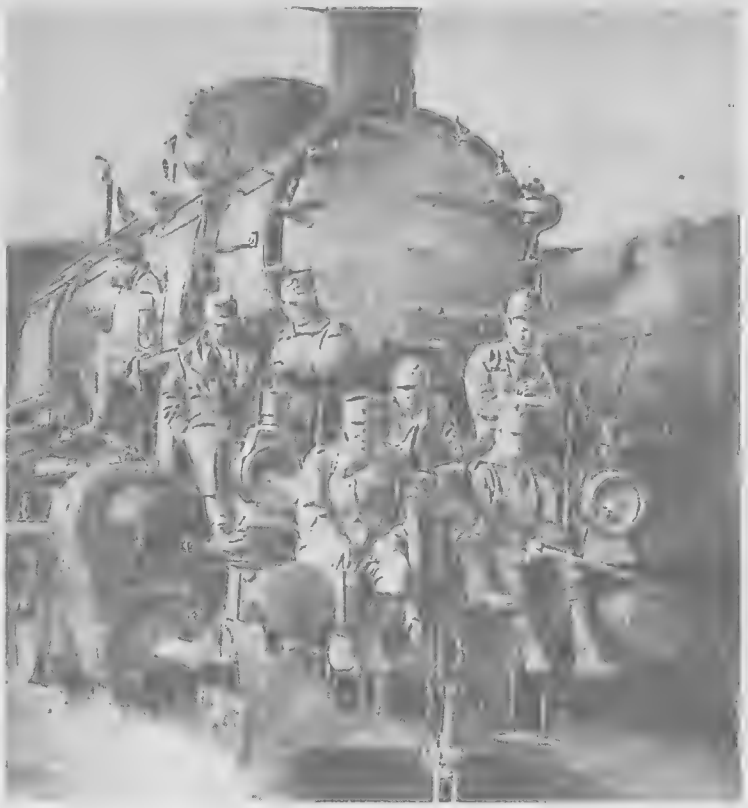

Haza a frontról. Az olasz fronton megkötött fegyverszünet óta naponta tizezrével érkeznek a fővárosba a hazatérő magyar katonák, akik a pergőtüzek irtózatából, a lövészárkok szennyéből boldogan sietnek rég nem látott családi tüzhelyeikhez. Két képünkön a Budapestről tovább utazó front-katonaság rohamát látjuk a pesti pályaudvarokon. A mozdonyt és a vonatok tetejét is megszállják az otthonuk után sóvárgó katonák.

TOLNAI
VILÁGLAPJA

AZ ELSŐ FÖLDOSZTÁS.

Gróf Károlyi Mihály kiállítja a kálkápolnai első földosztás alkalmával Antal János (x) földmüves részére az első igénybejelentő ivet.

Liebknecht Károly, akit a Spartacusok leveretése után a kormány elfogatott, de mivel elszállításakor szökni akart, őrei agyonlőtték.

Luxemberg Róza, akit a berlini kormány letartóztatott. A feldühödött tömeg elszállítása alkalmával meglinchelte.

Paderewski Ignác, a hires zongoraművész, aki az uj lengyel köztársaság elnökének van kiszemelve.

Liebknechtet és Luxemburg Rózát megölték.

A német bolseviki mozgalmak vezéreit, dr. Liebknecht Károlyt és Luxemburg Rózát Berlinben letartóztatták s amikor gépkocsin elakarták vinni őket, az elkeseredett tömeg tragikus módon végzett velük. Liebknecht kiakart ugrani az automobilból, de az egyik katona-őr utána lőtt és megölte. Luxemburg Rózát pedig közvetlen közelről lőtte agyon egy ismeretlen ember, felugorva hozzá az automobil lépcsőjére. Liebknecht Károly ügyvéd a fia volt Liebknecht Vilmosnak, a „Vorwärts" első szerkesztőjének, a német munkásmozgalom egyik legjelentősebb vezérének s negyvennyolc éves volt. Luxemburg Róza, akit „Vörös Rózá"-nak neveztek évtizedek óta, világhirű agitátora volt a munkásmozgalmaknak és többször szenvedett elveiért fogházbüntetést.

Az egyetemi ifjuság és a székelység tüntetése. Impozáns tüntetést rendezett a székelység és az egyetemi ifjuság Magyarország területi integritása mellett a Duna-palota előtt, ahol az entente által kiküldött amerikai bizottság szállva volt. A tüntetőket Coolidge egyetemi tanár szivélyes szavakban üdvözölte, mely után a lelkes közönség a Himnuszt, Szózatot és Kossuth-nótát énekelte. A kép jobb sarkában Coolidge tanár arcképe látható.

Dr. Varga Jenő, pénzügyi népbiztos.

Dr. Lukács György, közoktatásügyi népbiztos.

Szamuely Tibor, közoktatásügyi népbiztos.

Hamburger Jenő, földmüvelésügyi népbiztos.

Fidler Rezső, hadügyi népbiztos.

Hevesi Gyula, szociálizálási népbiztos.

A magyar szovjet-köztársaság forradalmi kormányzótanácsának vezető emberei.

A tanácskongresszus napjaiból. A dolgozók képviselőinek ör[illegible] kongresszusa, megfeszített erővel [illegible] lan buzgalommal dolgozik azon, hogy új termelési rendet teremtsen az ujjá született Magyarországban s a fizikai és szellemi erőszak minden eszközével fentartsa a proletárdiktaturát. A tanácskongresszus ülésein azonban nemcsak a magyar proletáriátus látogatja, hanem külföldiek is, kik a legnagyobb érdeklődéssel kisérik a tárgyalások menetét. Képünk (1) Morgari olasz szociálista vezér elvtársat mutatja be, amint Kun Béla (2) népbiztos. A kalonfogya siet a kongresszusra. (Harsányi Gyula felvétele.)

A vaksi szatócs

Irta ifj. Krudy Gyula

Első gimnazista voltam, hosszura nőtt izmos kölyök, koronázatlan királya az osztálynak. Előttem ült a második pad szélén a Weis. Sovány kis fiu volt. Szőke haja mindig hosszu és gondozatlan. Hátul a nyakánál egy vörös szinü kendőbe veszett, elől egészen a pápaszeméig lógott és oldalt félig elfödte a fülét.

Első eminens volt a kis Weis és én már a harmadik héten haragudtam rá. Én sohasem tanultam meg a könyvnélküli leckét, unalmasnak találtam. Emlékszem, mintha ma lenne, latin ragozás volt a feladat. A tanár sorba szólította a fiukat, előttem a Weis felelt, hibátlanul fujta a latin szavakat. Utána én következtem. Akadoztam, nyeltem, szóval nem tudtam egy kukkot sem.

A tanár szigoru szemmel nézett rám.

— Nem szégyenled magad, ilyen horihorgas, nagy legény, ez a kis pöttömnyi gyerek megtudja tanulni a leckét és te nem... Ülj le!

Leültem, arcom pirosra vált a szégyentől, egész testem reszketett az elfojtott haragtól. Ebben a percben megtudtam volna ölni a kis Weist, mert természetesen, őrá haragudtam.

Óra után hozzám jött a Weis.

— Én szivesen megtanitalak a declinátiora, én jól tudom, — fordult hozzám nyájasan.

Ránéztem.

— Hát azt hiszed, te vaksi, hogy csak te tudsz latinul? Más is tud annyit, mint te, csak nem henceg vele. Asinus magnus, asinus magnus!

Három hete jártam a gimnáziumba, de ezt már az első órán tudtam. Asinus magnus, nagy szamár vagy, ezt kiáltottam a Weisre.

A következő latin órán jelentkeztem és hiba nélkül elfujtam a declinatiot. A tanár szinte uszott az örömben, szentül hitte, hogy az ő pedagogiai módszere csalhatatlan. Egyébként nagyon jó ember volt. Soha nála fiu még el nem bukott. Agglegény volt és ugy szerette a növendékeit, mintha gyermekei lettek volna. Nem is hitták más néven a gimnáziumban a fiuk, mint: Tata.

Hatalmasan megcibálta a fülem és kijelentette, hogy ritka eszes ifju vagyok, csak a szorgalmammal nincs nagyon megelégedve. De reméli, — s evvel befejezte rövid kis dicshimnuszát — a jövőben erre sem lesz panasz. Én persze siettem őt megnyugtatni — szóval, de a tettek nem valami fényesen igazolták szavam. Sohasem volt a magolás kedvenc foglakozásom, virtusból azonban mindenre képes voltam, még tanulni is.

Ez a kis eset még jobban növelte tekintélyem az osztályban. Az óra után körülvettek a fiuk, nagyhangon kiabáltam:

— Tudok én is annyit, mint az a vaksi szatócs, csak nem hencegek ugy, mint ő!

A gyerekek mind az én nézetemet fogadták el. Kórusba kiabálták: vaksi szatócs, vaksi szatócs. Szemmel láthatólag és füllel élőnken hallhatóan általánosan elkeresztellük a kis Weist.

Szegény kis „vaksi szatócs" futott a folyosóra.

Lassan lecsillapododtak a kedélyek s az egyik fiu félénken megkérdezte:

— Hogy jutott eszedbe ilyen kitünő név?

Nevetve válaszoltam, hogy vaksi, azt ti is láljátok és szatócs. Abban az utcában van a boltjuk, hol én lakom. Tegnap délután láttam is benn a Weist. Isten bizony magolt, az mindig magol.

Csengettek. A fiuk elszéledtek, mindenki sietett a helyére, a kis vaksi szatócs is leült előttem a padba. A fiuk mikor látták, hogy bejött, ujra rákezdték: vaksi szatócs, vaksi szatócs!

Előttem ült a fiu, jól láttam mennyire szenved. Egész összegörnyedt, fejét kendőjébe huzta. Néha félénken hátra pislogott. Éreztem, mondani akar valamit. Végre megszólalt.

— Te, egy nagyon jó könyvet olvastam tegnap, ha akarod szivesen kölcsön adom, itt van a padomban.

— Mutasd!

Már nyujtotta, szinte alázatosan. A Két évi vakáció volt.

— Ez a vacak, ezt már nyolc éves koromban olvastam. Nem kell, tartsd meg. Azt hittem valami jó könyv, — tettem hozzá, de ha valaki megkérdezte volna, hogy mit értek jó könyv alatt, nem tudtam volna válaszolni.

— Nekem nagyon tetszett — védte a könyvét a vaksi szatócs. — Az a kedves szomoru Jakab és a bátyja, az okos Briand és a büszke Doniphan. Te tudod kire hasonlit Doniphan legjobban?

— Kire? — kérdeztem kiváncsian.

— Te rád! Igazán olyan, mint te vagy!

Borzasztó küzdelmet vivtam magamban, mert nem olvastam a Két évi vakációt. Csak azért mondtam, hogy olvastam, hogy evvel is mutassam mennyire fölötte állok. De ebben a pillanatban szörnyen megbántam már a hazugságomat. Már-már majdnem ott tartottam, hogy mégis elkérem a könyvet, mikor belépett a tanár. Ez döntött.

A milleniumi emlékmü leszerelt Habsburg-szobrai. A Magyarország ezeréves fennállását hirdető városligeti emlékmü oszlopa között a régi autokrata és népelnyomó uralom király-szobrai is élctelenkedtek. Ezeket a bronzba öntött gőgös kényurakat most leszereli a proletárdiktaturaban megujhodó és öntudatra ébredt munkásság. Habsburg Ferenc József szobrát a proletáriátus jogos haragja darabokra zúzta, a többi király-szobrot pedig leszedték arról a piedesztálról, ahova a dolgozó milliók elnyomatásának sötét korszaka helyezte őket. (Harsányi Gyula felvétele.)

Weis rögtön figyelő helyzetbe helyezte magát. Ugy tudott a tanárokra nézni, mint egy hü vizsla. Valósággal hipnotizálta őket. A háta mögött ültem, de félig sem takart el, mert ő kicsike volt én meg hosszu. Jól láttam, mikor a tanár magyarázott, mindig a Weisre nézett. Mintha csak neki külön tartana előadást. És ilyenkor a Weis ugy ült a padban, mintha moudaná: — Ide nézzetek, az egész osztályban én vagyok a legelső, mert hiszen engem választanak ki a tanár urak, nékem magyaráznak és én ezt meg is érdemlem. Szivem mélyén ez fájt legjobban, irigyeltem a vaksi szatócsot, de ezt még saját magamnak sem vallottam meg.

Ezen a napon még jobban haragudtam a vaksi szatócsra. Egy utcában laktunk, de sohasem mentünk együtt haza. Weis mindig rohant, ölében egész torony könyvet cipelt. Én már ebben a korban is csak egyes kiszakitott lapokkal jártam az iskolába és ha vége volt az előadásnak eszem ágában sem volt olyan gyorsan haza menni. Előbb betértem az olasz fagylaltoshoz, vagy leálltam az utcára verekedni a polgáristákkal, kik a gimnazistákat szivből lenézték és röviden büdös gorilláknak becéztek bennünket. Ezek ellen gyakran szálltam sikra és természetesen gyakran tértem haza e harcok nem éppen dicsőséges emlékeivel.

Aznap szinte döntő győzelmet sikerült aratnom maroknyi csapatommal a szemtelen polgáristákon, s hogy a győzelmet mindnyájunk számára megédesitsem, betértem a Weisék boltjába savanyu cukorért, mely ez időkben az alsó gimnázisták között nagy népszerüségnek örvendett.

Derék harcosaim várakozó állást foglaltak el a bolt körül. Én beléptem.

A kis Weis éppen egy nagy almát majszolt és ugy megijedt, mikor engem meglátott a boltban és az utcán a fiukat, hogy kiejtette az almát a kezéből.

— Szervusz, — szóltam hozzá hanyagul. — Ötért adjál valami jó savanyu cukrot, de a legjobból adjál. Te biztosan tudod, melyik a legsavanyubb.

— Én, én nem tudom, — hebegte ijedten — én sosem eszem savanyu cukrot.

— Mit, nektek boltotok van és nem eszel savanyut? Tán nem szereted. Biztosan selyemcukron élsz, mint a lányok.

— Nagyon szeretem, de nem kapok.

Egy sápadt, szőke asszony lépett hozzánk most, nagy kötényt viselt óriási két zsebbel, melyek telve voltak réz és nikkelpénzzel, s mikor lépett csörögtek.

— Savanyu cukrot tetszik? — kérdezte szeliden, a hangja nagyon hasonlitott a vaksi szatócshoz.

— Igen, ötért kérnék.

Most a kis Weis is megszólalt:

— Látod, mamus, ez az a fiu, aki mögöttem ül és aki ugy hasonlit Doniphanra.

Az asszony rámtekintett. Csodálatosan tiszta kék szeme volt a vaksi szatócs mamájának.

— Igen, Emilke beszélt már a fiatal urról. Mondta, hogy milyen erős, milyen ügyes és mennyire szeretik a pajtásai. Az én kis Emilkémet nem szeretik. Mindenki üldözi, ezt ő nem mondja, de én érzem, látom a szempilláin a könnyeket. Mikor haza jön délben az iskolából és hozzám fut, hogy megcsókoljam, látom sápadt kis arcán a fájdalom nyomát...

Miközben beszélt, egy nagy zacskóba töméntelen savanyu cukrot öntött.

— Ezt a fiatal urnak adom, ossza meg a barátaival és kérem, szeressék egy kicsit az én szőke fiacskámat.

Nem nyultam a cukorhoz, kirohantam a fiukhoz, voltak vagy hatan, s becipeltem őket a boltba.

— Látjátok, fiuk, — szóltam elfogódott hangon — a Weis mamája megkért engem nagyon szépen, hogy szeressük az ő fiát és én már is szeretem. — Átöleltem Emilt. A fiuk, hiszen gyermekek voltak, kiknek szive még fogékony a szeretetre, kórusban kiabálták: éljen a „vaksi szatócs"!

Hiába, a nevet nyolc éven keresztül viselte a kis Weis. Mikor a fiuk lecsillapodtak, szétosztottam a savanyut. Boldogan vágtattak el a zsákmánnyal. Én egyedül maradtam a boltban.

— Te, Weis, — szóltam félénken a boldogságban fürdő fiucskához — légy szives, add kölcsön a Két évi vakációt. Nagyon kivánesi vagyok a büszke Doniphanra...

A magyar Tanácskormány bélyegei.

A magyar Tanácskormány uj bélyegeket nyomatott. Egyelőre 20, 45, 60, 75 és 80 filléres bélyegeket. A művészi kiviteli bélyegek a legjelesebb magyar grafikusok alkotásai. A husz filléres bélyegen Marxnak, a szocializmus nagy apostolának arcmása látható rózsaszin keretben. A 45 filléres bélyeg az 1848—49-iki szabadságharc forradalmi költőjének, a magyar lira örök büszkeségének, Petőfi Sándornak arcképét mutatja, sárga keretben. A 60 filléres postabélyegen Martinovics apátnak, a magyar jakobinusok vértanujának arcmását láthatjuk. E bélyeg kerete kékeszöld. A 75 filléres postabélyeg szegélye Dózsa Györgynek, a magyar földmüves-szegények hajdani vértanu forradalmárjának képmását keretezi. A 80 filléres bélyegen pedig Engelsnek, a szocializmus egyik alapvető vezérének képét láthatjuk. Az uj bélyegekkel is ki fog dombolodni a kapitalizmus igájából szabadult uj Magyarország jellege.

A magyar Tanácsköztársaság uj bélyegei, melyek nemsokára forgalomba kerülnek, hogy a szomoru multra emlékeztető bélyegeket kiszoritsák.

Masaryk (×) cseh-szlovák köztársasági elnök bevonulása Prágába. December 21-ikén nagy ünnepséggel fogadták Prágában Massarykot, aki automobilon vonult be a városba a pályaudvarról. Automobilját cseh katonák vették körül. Az utcákon rengeteg nép üdvözölte a cseh-szlovák köztársaság elnökét.

Csehek Komaromban. A megszálló cseh csapatok Kassa, Eperjes s a többi nagyobb felvidéki városok megszállása után Komáromot is birtokukba vették. A cseh és magyar katonaságot a komáromi dunai nagy híd választja el egymástól s míg a híd egyik oldalát, mint képünkön látható, cseh katonák őrzik,másik vége magyar katonaság őrzete alatt áll.

A junius 24-iki ellenforradalomból. A Vaza és Compo — hűséges monitorjaink — tisztelgése a szovjethaz előtt. (Hadsereg propaganda, Harsányi felvétele.)

Az ellenforradalom pucca.

Az az ellenforradalmi kisérlet, mely junius 24-én robbant ki s proletárvérrel öntözte Budapestet — kudarccal végződött. A Ludovikások által megszerzett József-központot nehéz küzdelem után vissza vették vörös katonáink s az ellenséges monitorok, melyeknek lövései jelet adtak a puccs kezdetére, elmenekültek. Budapest megzavart rendje ismét helyreállott s nyugalma biztositva van.

Képek az ellenforradalomból. 1. Gépfegyveres készültség a főposta előtt, figyelő állásban. 2. Vörös katonáink rajvonala a Ferenc József-hidnál, lesben az ellenforradalmi monitorokra. (Hadsereg propaganda, Harsányi felvétele.)

Vissza a frontról! A négy évig tartó világháboru befejezése után a visszatérő frontcsapatok virágokkal diszítve lelkes örömujjongással tértek vissza hazájukba. Képünk egy ilyen felvirágozott gépfegyver-osztagot mutat be, amint lelkes hurrázással vonulnak végig Berlin utcáin.

Lórekvirálás a franciák számara. A fegyverszüneti szerződés értelmében tudvalevően lovakat rekvirálhatnak meghatározott számban a megszálló francia csapatok. Budapesten is megtörtént a rekvirálás és e fényképfelvételünk azt a jelenetet mutatja, amikor a trénlaktanyában átvesz egy lovat a francia tiszti-bizottság, egy magyar tiszt jelenlétében. Egy francia gyarmati arab katona mint kitünő lószakértő, alaposan megvizsgálta a rekvirált lovat.

1920 junius 1

TOLNAI VILÁGLAPJA

Egyes szám ára 5 kor.

Tiltakozás a békeszerződés ellen. *(Müllner felvétele.)*

Dr. Karafiáth Jenő államtitkár beszél a tiltakozó néptömeg előtt.

Csapatszemle a Vérmezőn. Szombaton reggel diszszemlét tartott Horthy fővezér, a nemzeti hadsereg csapatai felett.

A volt király családja körében. Károly volt király teljes visszavonultságban el Svajcban s idejének legnagyobb részét családja körében tölti el. Fényképfelvételünk is egy ilyen intim családi körben ábrazolja a volt uralkodót: 1. Félix főhercg. 3. Zita volt királyné. 3. Károly Lajos főhercg. 4. Róbert főhercg. 5. Károly volt király. 6. Adelaide főhercegnő és 7. Ottó volt trónörökös.

Sopront és vidékét visszakaptuk!

Újév napján hivatalosan is visszakerült a magyar imperium alá Sopron városa és környéke. A lélekemelő aktus alkalmából az egész város ünnepélyes mezbe öltözött.

Sopron és vidéke visszakapcsolása. A hatalom átadása a magyar kormány képviselőjének. Két oldalt a magyar és az entent csapatok állanak: 1. Ferrario olasz tábornok, elnök. 2. Guilleaume magyar tábornok. 3. Hamelin francia tábornok. 4. Gorton angol tábornok.

Sopron és vidéke visszakapcsolása. A soproni urak a katonai felvonulásnál.

Sopron és vidéke visszakapcsolása. A magyar csapatok felvonulása a tábornoki bizottság előtt.

Az entent tábornokok bucsukiáltványban mondtak köszönetet a város polgárainak irántuk tanusitott vendégszeretetükért és kifogástalan magatartásukért. Az ünnepélyes átadás előtt már bevonult a városba a magyar csendőrség, amely azonban vasárnapig az entent parancsnokság alatt állott, Szilveszter este pedig már a magyar nemzeti hadsereg csapatai is elfoglalták helyüket. A nagy ünnepségek egyes jeleneteiről az itt bemutatott fényképfelvételek készültek.

Sopron és vidéke visszakapcsolása. Az angol csapatok felvonulása a tábornoki bizottság előtt. (Jelfy Gyula felvételei.)

A huszárcsapat sirja

Irta Móricz Pál.

1830-ban még igazán puszta volt a puszta. Szegedtől Vásárhelyig és Makó felé a tiszai nagy ártér, nádligetes szűz réti föld terjengett. Nyáron kotuszaglól volt kövér és különösen édes a levegő. A réti emberek tökindával befutott nádkunyhóba rejtették a tulipános ládát, főző készséget, kenyeres, szalonnás tarisznyát, száraztészlás zacskót. Azonban télen mindenki hazatakarodott a pusztáról. Csupán a vad kanász vájt a földbe veremkunyhót, mert a kondát, a csatlogó agyas kanokat a tél sem riasztotta ki a rétből. Az ördögök fekete falkájához hasonlitott egy ilyen röfögős, vad nyáj.

1830-ban olyan havazás boritotta el a magyar földet, még ma is emlegetik a Nagyalföldön. A majsai kiskunokról mondják, hogy vasárnap következvén, gereblyével keresték a hó alól a templomukat. Mindszentektől Erzsébetnapig szüntelenül pihézett a hó. Rügyfakasztó Koshavában is kocsik jártak a Tisza szilárd jegén.

Az 1830-dik esztendő utolsó napjain hatvan fönyi huszárcsapat érkezett Szegedre. A szabadban való csatangolástól téli szőre nőtt a paripának is. A kengyelt szalmába fonták. Sugár vastag bajuszukon megfagyott a pára és Szegeden éppen, hogy fölmelegedtek negyvennyolc óráig. Szilveszter napján már nyergeltek is a huszárok, de csak ötvenkilenc huszár marsolt tovább Szegedről, a hatvanadik huszárt lovaslól együtt betegen hagyták vissza.

Szegedhez nem mesze esik Makó. A huszároknak Makó lett volna eznapi stációjuk. A zord-mord Szilveszteri napon a kéményhez huzódtak a varjak. A kisebb madarak dermedten hullottak le a fáról. A huszárcsapat Tápénak tartott át a réten keresztül. A lovak szügyig gázoltak a hóba. Csupán a rétség fehérlett, mert, noha korai idő volt, haragosan elsötétedett az ég. Fergeteg felhők gyürődtek az égre. A huszárok trombitaszó nélkül vonultak Tápéba. A trombitába fagytak a harcias, büszke rivalgások. A faluvégén juhbőr bundás öreg paraszt került a huszárcsapat elé.

— Adj' Isten vitéz uraimnak, — szólt az öreg magyar.

— Kendnek is atyafi.

Az Istenért, vitéz uraim, hová törtetnek ebben a pogány időben? — az öreg paraszt a strázsamester lova mellé lépett.

— Makóra öcsém, — felelte foghegyről a fiatalabb katona, a fehérfürtös, öreg magyarnak.

Az öreg ember aggodalmasan tekintett fel a sötét felhőktől tarajozó égre. Megemelintette süvegét:

— Vitéz uraimék, szépen kéröm...

— No, nyögd ki már, öreg.

— Én mán mögettem a kinyerem javát.

— Minket meg lám kaláccsal tart a császár, — sunyitotta egy jóképü kaplár. Nevettek.

Mögkövetem a huszár uraimékat, hallgassanak a szavamra.

— No, nézd, hogy énekel ez a paraszt, mintha mink bizony bucsusok volnánk, — a trombitás mérgesen csavarintotta meg jégesörmelékes bajuszát.

— Vitéz uraimék, szálljanak mög minálunk, mert hogy olyan itéletidő lesz, hogy jaj annak az élöembernek, akit a rétségben talál röttenetes haragja.

A strázsamester zuzmarás szörü lovával az öreg parasztnak ruglatott:

— A láncos lobogós adtát, ne kuruttyolj már ecsém..

— Ha Istent üsmernek...

— Éjh, mit! Félre az útból paraszt. Ugy sem érti kend, hogy mi az a parancs. Minékünk még ma Makón kell lenni.

Az öreg paraszt busan hajtotta le fejét.

Ne mönjenek el! Nem tréfa a szavam. Élve nem érik el Makót.

Hüh, a huszárok káromkodásra fakadtak.

Elhallgass, te halálmadár.

Te tökfejü, mindjárt a dísznónak lököm a nyakad gombját — a vitézek ugyancsak szoktatgatták a rémlátó vén embert.

Még Peták strázsamester is odalökött neki egy kemény bucsuszót:

— A magad bornyaját féltsd, ecsém! Hiszen mink magyar huszárok vagyunk...

A huszárcsapat, a komphelyen át, neki vágott a ködbe borult tápéi rétnek. Mikor már az utolsó pár huszárt is elnyelte a ködös borulat, a vén magyar keresztet vetett utánok.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Harmadnap multával szánkós utasok jöttek Makóról. — Szüz hó boritotta a rétséget. A makóiak törték az első utat. A tápéi réten jeles hely a „vártó-fenék", mikor idáig elérkeztek a szánkóval, a dérlepett lovak trüszkölve torpogtak vissza a rétből kiemelkedett különös hóhalmoktól... E hófuvások alatt találták az ötvenkilenc huszárt. A rétség lett a sirjuk. A retteneles zimankó a tófenékbe szoritotta szegényeket. Lovastól együtt ott bukdostak halomra. Ott fagytak meg. Eltévelyedtek a kavargó hóban és a kavargó hó eltemette a kemény vitézeket...

A hózivatar némelyik télen ma is végigságuld a tápéi réten. Csontkezével megzörgeti a kis tanyaházak ablakait. Az ilyen iszonyu téli éjszakákon az öregebb réti magyarok riadtan mondogatják:

— Hogy süvölt a förgeteg...

— A vártó fenékből megint kisértenek a halott huszárok, — a kis tanyaházak ablakának neki-neki zudul az éjféli zimankó. Mintha csak a halott huszárok vágtatnának a pusztán. Kisértetiesen libegnek-lobognak a fehér hófoszlányok, mint a darabokra tépett fehér huszárköpönyeg.

Már fel lehet adni pénzes utalványt!

A postaigazgatóság értesitése szerint a postautalvány-forgalom ismét megindult. Ha előfizetése tehát lejárt, akkor sürgősen kérjük annak szives megujitását, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

Az előfizetési ár negyedévre 20 kor., félévre 40 korona.

Magyar hadifoglyok Franciaországban. Az egyik franciaországi hadifogolytáborban készült ez az érdekes fényképfelvétel. Magyar hadifoglyok fényképeztették le magukat a Tolnai Világlapja számára. A „megfogva bár, de törve nem" magyar szállóigét a helyzetben megfelelően módosították. A lefényképezett hadifoglyok a következők: 1. Bleiziffer Géza zls. (Ujszent Anna), 2. Szöllősy Sándor (Budapest), 3. Reitler Ferenc (Nagykároly), 4. Janucás Miklós (Szatmár), 5. Tóth Gábor (Szamoskeér), 6. Scheibli János tiz. (Vállaj), 7. Szigethy Árpád tiz. (Torda), 8. Tangel Albert örv. (Királydaróc), 9. Rosenzweig Márton (Kémer), 10. Krompaszky János (Felsőbánya), 11. Fischer Sándor (Brád (Hunyad m.), 12. Serbán Simon (Nagybánya), 13. Schvéd Márton (Szatmár), 14. Nyikoda Lajos (Nagymadarász), 15. Mangold József tiz. (Nagymajtény), 16. Morth Róbert (Sopron), 17. Szücs András (Szatmárcseke) 18. Kajdy Gusztáv (Fehérgyarmat), 19. Bardon Mihály (Nagybánya), 20. Schlechter Márton örv. (Ujpest), 21. Pleskó István örv. (Temesvár), 22. Scheibli György örv. (Vállaj), 23. Kovács Pál (Szatmárcseke), 24. Szabó István (Nagyvárad), 25. Cselenyák Imre (Gebe), 26. Csikos István. (Kolozsvár).

Teleki-kormány.

Itt bemutatjuk Gróf Teleki Pálnak az uj kormányát és pedig: 1. Gróf Teleki Pál, miniszterelnök. 2. réter István ezredes, hadügy. 3. Ferdinándy Gyula, belügy. 4. Rubinek Gyula, földmüvelés. 5. Dr. Tomcsányi Vilmos Pál, igazságügy. 6. Haller István, vallas és közoktatás. 7. Nagyatádi Szabó István, közélelem. 8. Bénárd Ágoston, népjólét. 9. Korányi Frigyes báró pénzügy. 10. Bleyer Jakab nemzeti kisebbség. 11. Sokorópátkai Szabó István, kisgazda.

Lapunk papirhiány miatt ideiglenesen havonta csak egyszer jelenik meg. Legközelebbi számunk szeptember 1. fog megjelenni. Az előfizetőknek a már befizetett előfizetési összegnek megfelelő ideig fogjuk a lapot küldeni. A számonkénti vevők bármely trafikjánál és a dohánytőzsdékben vehetik meg a lapot.

[illegible] z a gyilko[illegible], melynek Somogyi Béla, a „Népszava" szerkesztője Bacsó Béla, a „Népszava" munkatársa estek áldozatául. Huszár Károly miniszterelnök, Horthy fővezér és Cerutti, a budapesti olasz misszió vezetője is megdöbbenésüknek és részvétüknek adtak kifejezést az áad[illegible]tok sorsa iránt, fontos államérdeknek tartva a bűnösok kinyomozását, mert ellenségeink felhasználják ellenünk külföldön a szomorú esetet s nekünk éppen most, amikor hazánk sorsáról döntenek, soha sem volt még olyan nagy szükségünk a külföld rokonérzésére mint most. A rendőrség a legnagyobb apparátussal végezte a nyomozást. Fényképfelvételeink: 1. Somogyi Béla ravatala. 2. Vanczák János búcsúbeszédet mond Somogyi koporsója előtt a szociáldemokrata párt és a Népszava nevében. Ott volt a gyászoló közönségben Bárczy István igazságügyminiszter is (×) A koporsó mellett a tatabányai bányászküldöttség állt díszőrséget bányászegyenruhában. 3. Somogyi Béla. 4. Bacsó Béla. 5. A gyászoló közönség Somogyi koporsóját kíséri.

A képviselői mandatum átadása Slachta Margitnak. Vasárnap délelőtt adták át a Szentháromság-téren a mandatumot Slachta Margit missziónővérnek, az első magyar nő képviselőnek. Több ezer választó gyűlt össze az ünnepies aktusra és Slachta Margit mintan Johnovich Pál államtitkár átnyújtotta neki a megbízólevelet, lelkes beszédben köszönte meg a választóknak a bizalmat. Fényképfelvételünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor Slachta Margit (x) megköszöni választóinak a megválasztását. Azután több üdvözlő beszéd hangzott el, köztük Haller kultuszminiszteré is. (Müllner felvétele.)

Materlinck és felesége Newyorkban. A világhírű belga író (a kép közepén áll) nemrég Newyorkban járt feleségével együtt, hogy jelen lehessen „Kékmadár" című darabjának premierjén. Jelenleg ötvenhat éves és nemrég vette feleségül a harmincéves Dahon Nennie híres francia színésznőt, akivel együtt látjuk a fényképfelvételen. A híres házaspár, amikor e fényképfelvétel készült, éppen bámulva nézte az óriási méretű amerikai épületeket s mellettük egy yankee vidám arccal nézte bámulásukat

A budapesti szerb katonai misszio. Az entente-missziók sorában tudvalevően szerb katonai misszió is működik Budapesten. Fényképfelvételünk a misszió tagjait ábrázolja, parancsnokukkal, Body őrnagygyal × . (Szőnyi felvétele.)

Johnson Jack, a hires néger birkózó. A világ összes nehézsulyu birkózói között ő a legkiválóbb és már több birkózóversenyben nyerte meg az első díjat. Johnson nagyon gazdag ember

Dr Goldziher Ignácz a budapesti egyetem világhirü tanára. Mint orientálista egyik dísze ő a magyar tudományos világnak. Most töltötte be hetvenedik esztendejét és ez alkalomból rendkivül meleg ünneplésben részesült az Akadémia, az egyetem és az egész magyar tudományos világ részéről

Szinyey-Merse Pál, a magyar festőművészet egyik legkiválóbb mestere hosszas szenvedés után elhunyt.

Gombaszögi Frida, a Vigszinház művésznője. Az ellene elkövetett merénylet okozta betegségéből kigyógyulva, most lépett fel először s Ruttkay György: „A nagyvilági nő" című szinművében a főszerep alakitásával nagy sikert aratott a Vigszinházban. A közönség meleg ünneplésben részesitette.

Huszár Károly miniszterelnök köszönete a Tolnai Világlapja nyomorakciójáért.

Tolnai Világlapja tudvalevőleg szintén nagy szeretettel és szép eredménnyel támogatta Huszár Károly miniszterelnöknek a budapesti nyomor enyhitése végett megindított akcióját. A miniszterelnöktől a következő levelet kaptuk:

A Tolnai Világlapja tekintetes Szerkesztőségének
Budapest.

Budapest éhező és nyomorgó gyermekeinek megmentéséről folyó küzdelmeim megfelelő eredményre csak akkor vezetnek, ha a társadalom minden egyes tagját áthatja az az önfeláldozó és lelkes érzés, hogy erőnkön felüli áldozattal is, minden nélkülözhető fillérünk összeadásával mindnyájunknak kötelessége tőlünk telhetőleg hozzájárulni a jövő nemzedék felsegélyezéséhez.

Hálás szivvel mondok köszönetet a Tolnai Világlapja tekintetes Szerkesztőségének inséges-akcióm hathatós támogatásáért és lelkes propagálásáért, melynek eredménye a mind sürübben érkező gyermekellátási ajánlatokban már is örvendetesen mutatkozik.

A tekintetes Szerkesztőség további szives támogatását kérve, fogadják őszinte tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1920. február 3.

Huszár, miniszterelnök.

TOLNAI
VILÁGLAPJA

Japán farmer (gazda).

Évtizedekig Amerikában voltak a leghiresebb farmerek, akik birtokaikon mintagazdaságot rendeztek be. A japánok, mint mindent, ezt is elsajátitották s most Japánban egyes farmerek olyan belterjes, mintagazdaságot folytatnak, hogy felülmulják az amerikai hires farmereket.

Hoower. Amerikában tudvalevőleg egy segélyző-bizottság alakult Európa nélkülöző gyermekeinek segélyezésére. A bizottság vezetője Hoower a jótékony akcióiról világszerte ismert élelmezési diktátor.

Belitska Sándor altábornagy az uj honvédelmi miniszter. Egyike a legkiválóbb katonáinknak. Nagy érdemei vannak a honvédség fejlesztésében, az ő és Szurmai altábornagy nevéhez fűződik az a katonai reform, amely a honvédségnek, tüzérséggel való kibővitését eredményezte.

Hegedüs Loránt az uj Teleky-kormány pénzügyminisztere, aki Egyike Európa legkiválóbb pénzügyi tekintélyeinek. Hegedüs pénzügyi programmjához sok reményt füznek illetékes körökben. (Labori felvétele.)

Szibériai hadifoglyok hazaérkezése. A mult napokban ismételten ezerkétszáz hadifogolyból álló szállitmány érkezett Budapestre. Leginkább még Przemysl elfoglalása előtt kerültek fogságba. A fogadáson megjelent: Horthy Miklós kormányzó, József kir. herceg és más notabilitás. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor József főherceg (×) fogadja a foglyokat. (Eiser felv.)

A gyönki iparosok és kereskedők szép hazafias jótékonycélu mulatsagot rendeztek a környék iparos és kereskedő társadalmának részvéte mellett. Az ünnepély szereplői nemzeti viseletben jelentek meg, és tekintélyes összeget gyüjtöttek össze jótékony cetra. Képünk az ünnepség szereplőit ábrazolja.

Hajléktalanok a főrendiházban. Erdélyből és a többi megszállott területről menekült hajléktalanok egy kis csoportja a főrendiházban kapott menedéket. Különösen a többgyermekes családok, akiknek helyzetük a vaggonokban már már elviselhetetlen volt. Képünk a főrendiház egyik nagy termében alvó kis hajléktalanokat ábrázolja. (Müllner felvétele.)

◇ ÉRDEKES TUDNIVALÓK ◇

Don Juan vége.

Don Juan, mint a csábító férfi tipikus alakja, a világirodalomban immár olyan helyet foglal el, hogy mindaz, ami erre a szimbolikus alakra vonatkozik, érdeklődésre számithat. Colonna de Cesari Rocca kimeritő tanulmányt irt ennek a nőbolonditónak családjáról, életéről és a személyéhez füződő legendákról. Don Juan, az általános hit szerint, Don Miguel Nanara lett volna, aki 1626-ban született Sevillában, s akinek családja Korzikából származott Spanyolországba. Édesanyja, aki istenfélő nő volt, a gyermekét vallásos nevelésben részesitette, de a még zsengekoru Don Miguel rossz társaságba keveredvén: korai vad tivornyázásokra adta fejét. Később azonban, megbánva gonosz tetteit, a haláltól való félelmében kolostorba vonult. Ez volt eddig az általános hiedelem, amit a cikkiró most kétségbe von és megállapitja okmányok alapján, hogy Don Miguel Nanara dehogy is vonult mindjárt kolostorba, hanem egyszerüen házasság révén „ranzsirozta" magát. Harminc éves korában ugyanis feleségül vette Cirolina Carillo de Mendozzát, akibe annyira belebolondult, hogy amikor felesége néhány évvel később meghalt, teljesen eszét vesztette. A feleségének koporsóba zárt holttestével a hegyekbe menekült s végül kolostorban keresett menedéket. Amikor később Sevillába visszatért, sajátságos viziói voltak: végignézte a saját temetését, egy asszonyt látott az utcán, akiben meghalt feleségét vélte felismerni s amikor utána futott, az alak mindjobban távolódott tőle, s mikor az hátrafordult, akkor látta, hogy a nőalaknak halálfeje van. Ekkor azután teljesen az imádkozásnak szentelte minden idejét; a templomoknak és kolostoroknak gazdag alapitványokat tett s önmagát szolgai munkára kárhoztatta: halottmosó lett. A fogházak előtt ácsorgott s a felakasztott és lenyakazott embereket eltemette, amikor pedig utolsó óráját közeledni érezte: a következő végrendeletet tette: „Kivánom és megparancsolom, hogy holttestemet keresztre feszitsék és köpönyeggel takarják le, amely majd szemfedélül szolgáljon; fejtől két gyertya közé keresztet tegyenek. Holttestemet tizenkét pap vigye pompa és zene nélkül az irgalmasok templomába és annak temetőjében temessék el, még pedig annak kapuja alá, de a temetőn kivül, hogy minden arra járó rámtaposson. Igy temessétek el az én tisztátalan testem, amely nem méltó arra, hogy az Isten házában pihenjen. Végül tegyetek a siromra egy négyszögletes követ és irjátok rá: „Itt nyugszanak csontjai és hamvai a világ legrosszabb emberének. Imádkozzatok érte!" Kivánságához képest, Don Miguel Nanarat 1679 május havában igy temették el. A vatikánban két század óta függőben tartják az őszintén bünbánó ember szentté avatását.

Az ideges fejfájásról.

Az ember idegrendszerének megbetegedései közt leggyakoribb baj a fejfájás és az idegesség. Néha egyéb betegségek okozzák a fejfájást, a szem, fül, orr, vagy más testrészünk betegségei. Az igazi fejfájás azonban az agyvelőből indul ki és vagy az okozza, hogy az agy túlságosan megtelt vérrel, vagy pedig az, hogy az agyvelő vérben nagyon szegény. Nyáron a tüző nap, vagy munkaközben az álló lámpa sugárzása is megfájdithatja a fejünket. Máskor a fárasztó szellemi munka, iszákosoknál az alkohol kártevése, dohányosoknál a nikotin hatása okozza a bajt. Fertőző betegségben szenvedők, általában a lázas betegek gyakran éreznek szaggató, szuró fejfájást. A fejfájás csak akkor szünik, ha elmulik az az ok, amely létrehozta. Legtöbb esetben azonban hosszabb nyugalom és a fejre rakott hideg borogatás csökkenti a fájdalmat. Az orvosok a fejfájásnak egy különös fajtáját is ismerik: midőn szabályos időközökben a fejnek csak egyik oldalán görcsös rohamokban jelentkezik a fájdalom. Ez az ugynevezett féloldali fejfájás, más néven „migrén". Amig ennek az órákig tartó bajnak a rohamai el nem mulnak, addig az ember külső hatásokra nagyon érzékeny. Még azt is kellemetlennek érzi, ha a fejét vagy csak a haját megérintik. Kipirul vagy elsápad és sokszor hányóingere is van.

Védekezés a jégeső ellen.

Emlékezhetünk még, hogy valamikor az ugynevezett „viharágyukat" alkalmazták a jégeső elűzésére, mely célra azonban ezek éppenséggel nem bizonyultak alkalmasaknak, legfölebb — madárijesztésre voltak jók, ami egy kissé mégis költséges mulatság volt. Ujabban Violle francia természettudós foglalkozott ezzel a kérdéssel és kisérleteinek eredményéről annak idején be is számolt a francia akadémiának. Ismeretes, hogy a jegesfelhők képződésének okát még ma sem ismerik teljésen a tudósok; csak annyi bizonyult valónak, hogy a légkörivillamosságnak nagy köze van a jégképződéshez. Megállapitották ugyanis, hogy a jegesfelhők nagy villamos feszültséget mutatnak. Arra nézve is vannak kitéve a jégverés veszedelmének, ami arra mutat, hogy a jegesfelhők képződése helyi viszonyoktól is függ; erdők fölött például csak a legritkább esetekben jelentkeznek. Az erdők fái ugyanis a légköri elektromosság feszültségét hathatósan lefokozzák, ilymódon tehát a jégképződést megakadályozzák. Éppen erre a tapasztalati tényre alapitotta Beauchamp eljárását, aki ugy akarta megszüntetni a jégképződést, hogy a légköri villamos feszültség bekövetkezését megakadályozta. Ezt pedig egy egészen uj fajta villámháritóval érte el, amely nemcsak a villamos feszültséget szünteti meg, hanem az ily módon levezetett légköri villamosságot esetleg ipari célokra is felhasználhatóvá teszi. Beauchamp a jégverés elhárttására a villámháritók egész rendszerét ajánlja, amely a felhők villamos feszültségét levezeti s igy egyuttal a jégképződést is megakadályozza. E hálózat rendszeresitésével és a tapasztalatai adatok felhasználásával majd kijelölhetik a jégverés irányát is, amely ugylátszik, szorosan összefügg a vidék topográfiai viszonyaival. Ám még csak a kisérletezés stádiumában van a védekezésnek ez a módja; még az sem bizonyos, hogy a villámháritónak 40—50 m. magasságban való elhelyezése megfelel-e a célnak. Igaz ugyan, hogy az ilyen villámháritó-hálózat berendezése költséges, ámde siker esetén a jégverés pusztitásaival szemben a költség tekintetbe sem jöhet. De az sem lenne megvetendő eredmény, hogyha az eképp levezetett légköri villamos erőt esetleg hasznositani lehetne; például annak a tó vagy vizmedence vizének sterilizálására, amelyben a vezetékek végződnének. Az a hatalmas villamos erő ugyanis, amely a rézvezetékeken át jut a vizbe: teljesen csiramentessé tenné és ozonizálná a vizet. Kisérletek bizonyitják, hogy az ily módon sterilizált viz éveken át eltartható palackokban, anélkül, hogy megromlana. Nem lehetetlen, hogy a levezetett légköri villamosság segélyével mesterséges ásványvizet is lehetne készíteni.

Milyen mélyre hatol le a napsugár a tengervizbe?

A Földközi-tengeren legutóbb végzett kisérletek során kitünt, hogy a napsugár mintegy kétszáz méter mélységre hatol le a tengerbe. Mi több, ott, ahol tisztább a viz, még 485 méter mélységben is kimutatható a fény nyoma. Az északibb fekvésü tengeri tájakon a napsugár alig hatol mélyebbre 50 méternél, ahol is már legfölebb a hold fényének erejével hat, mig az Indiai-tenger és a Karaibi-tenger vizében ilyen mélységben a korrállok is tisztán kivehető. Az Északi-tenger vizében a nap sugara száz méter mélységben csak éppen alig derengő világosságot támaszt, mig kétszáz méter mélyben már örökös sötétség honol.

Nemzetközi entent-bizottság Budapesten. Ennek a bizottságnnk a feladata a volt osztrák-magyar monarchia hadi-, személy- és teherforgalmi eszközök elosztása. Balról jobbra: D. M. T. Badford angol, S. Koszija japán kapitány, Bayly Jones olasz és J. Doube francia hadnagyok. (Eiser felvétele.)

Szegfi Ella, kiváló magyar zongoramüvésznő, aki Stokholmban, művészi játékával, feltünést keltő sikereket aratott.

Vilma hollandi királyné szánkó kirándulása. Hollandia népszerü királynéja a háboru befejezése óta nagy szeretettel és megértéssel emlékezik meg a magyar nemzet, de különosen a szegény magyar gyermekekről. Képünk Vilma királynőt szánkó kirándulás alkalmából ábrázolja.

Baptista keresztelés Aradon. A baptista felekezet a gyermekkeresztelést elveti s csak azokat kereszteli meg, akik már tudatos bünbánattal térnek meg Krisztushoz. A keresztelést vizbemeritéssel végzik. A baptista felekezet Angliában keletkezett 1618 körül, majd később az uj felekezet Amerikában is meghonosodott s ma is Anglia és Amerika a baptisták igazi hazája. Magyarországon a baptisták keresztelt keresztényeknek nevezik magukat s 1846 óta vannak. Számuk 26.000 lehet száz gyülekezetben, melyek között a budapesti a legnagyobb. Képünk egy baptista keresztelést ábrázol Aradon.

Halottégetés. A halottak eltemetése és annak módjai minden népnél, minden időben igen fontos feladatot alkottak, amelyet régi időben az illető nép kulturfoka, főkép vallási felfogása szabályozott. A halottégetés, a temetkezés legősibb formája. Indiában a legrégibb időben, egyes helyeken még ma is, elégetik a halottat. Képünk egy ilyen halottégetési jelenetet ábrázol. Egy halott indiánust, fahasábokból készült máglyára fektetik, aztán elégetik.

Színészanekdoták

Lakonikusan.

Erkel Sándorról, a világ egyik legnagyobb karmesteréről, a magyar zenemüvészet büszkeségéről jegyzünk fel néhány derüs epizódot:

Gróf Zichy Géza volt akkor az intendáns, mikor Varsóból Robicsek nevü karmestert szerződtették Erkel Sándor mellé. Robicseket itt nálunk is derék, képzett muzsikusnak tartották s több nagy opera dirigálását bizták reá.

Még alig melegedett meg nálunk, mikor hirtelen bejelentette az intendánsnak, hogy távozni készül és kérte szerződésének felbontását.

Gróf Zichy Géza, ki mindenkivel szemben egyformán gyöngéd és figyelmes volt, ki az Operaházban a kegyencrendszert teljesen eltörölte, magához kérette Robicseket és megkérdezte tőle, mi az oka annak, hogy egyszerre távozni akar?

Robicsek igy válaszolt:

— Excellenc! Az én helyzetem Erkel ur mellett tarthatatlan s amellett a legnagyobb mértékben lealázó.

— Miért?

— Mert Erkel ur soha nem látott és nem hallott módon kényeztette el a müvészi személyzetet, az énekeseket épp ugy, mint a zenészeket. Erkel ur mindenkinek külön meginti, hogy mikor kell bevágnia: a vonósoknak, a fuvósoknak, a réznek, a fának, a bőrnek (dob). A színpadon külön int a szólistáknak, külön a női karnak, külön a férfikarnak, külön a primnek és külön a szekundnak...

— Hát kérem — folytatta a karmester verejtékkel a homlokán — ezt én nem birom. Ezt egyáltalában senki sem birja Erkel uron kivül. Innen van, hogy engem a személyzet kontárnak tart. Nem maradhatok, excellenc! (Nem is maradt.)

Talán másnap Erkel Sándor valamit jelentett az intendánsnak, ki a beszélgetés végén ezt a kérdést intézte Erkelhez:

— Mondja csak, kedves Sándor, miért int maga külön-külön mindenkinek, mikor dirigál?

— Mert tudok — válaszolta Erkel kurtán és kiment.

A nagy korrektor.

A filharmonikusok Goldmark Nocturne-jét próbálták a Vigadóban. Maga Goldmark mester dirigálta kedves zeneművét. Az egyik vonóstételnél a mester elégedetlennek mutatkozott.

— Uraim — mondotta — ez nem ugy megy, ahogy kell. Ha nincs ellenükre, még egyszer elpróbáljuk!

Ebben a pillanatban lépett a terembe Erkel Sándor s lassan közeledett a zenekarhoz. Megvárta, mig a szólamot végigjátszák és azután intett Krancsevicsnek, a virtuóz prímhegedüsnek, hogy adja oda neki az előtte fekvő hangjegyet. Krancsevics odaadta és Erkel a plajbásszal valamit javitott rajta.

Goldmark mindebből nem látott semmit, miután mint dirigens, háttal ült. Kissé nyugtalanul igy szólt:

— Most sem ment egészen kedvem szerint, de a próba végén még egyszer elővesszük.

— Uraim — szólott a mester a próba végén — ebben a zenekarban a világ legelső vonósai ülnek, kész koncertművészek s az a tétel még sem klappol egészen.

Goldmark intett a pálcával és a vonósok rázenditettek.

— Brávó, uraim, köszönöm! Pompásan ment. Jobban, mint ahogy képzeltem! Hiába, gyakorlat teszi a mestert.

Nikolics Sándor, a hires fuvolás, szólalt meg:

— Ugy van, — mondá — a gyakorlat teszi a mestert, de azért nem árt, ha Erkel Sándor véletlenül bevetődik és kijavitja a stimmeket.

Goldmark Erkelre nézett.

— Mi az, Sándor, mi történt? — kérdezte.

— Semmi, — válaszolta Erkel az ő világhirü flegmájával — a hangjegymásoló f helyett fiszt irt... Észrevettem és kijavitottam...

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország menyország.

Tolnai BÉLYEGALBUMA

Ára 30 korona. Ezen album 96 oldal terjedelmü, 2174 bélyegmezővel és 466 bélyegképpel. Az album nemcsak kezdőknek, hanem régi gyüjtőknek is alkalmas, de különösen a kezdőknek ideálja ez az album. Ha előfizetője ön a Tolnai Világlapjának, vagy a Bazár divatlapnak, ugy 30 korona helyett 20 koronáért szállitjuk ezt az albumot. — Megrendelések Tolnai Világlapjához küldendők, postaköltségre csatolandó 1 korona 50 fillér. Utánvéttel 3 korona 50 fillérrel drágább.

KARBID-LÁMPÁK
BÁRDI VILMOS RÁKÓCZI-ÚT 12.

KELTETŐGÉPEKET

minden nagyságban, csibenevelőket, csontdarálógépeket, **tömőgépeket** és az okszerü baromfitenyésztéshez szükséges összes felszerelési tárgyakat szállitja a legrégibb szakcég

NICKERL ÉS TÁRSA részvénytársaság

Budapest, V., Vilmos császár-ut 52.

Kérje a 32. számu árjegyzéket 5 korona bélyeg beküldése ellenében.

TÖBB természetes SZÉPSÉG!

Aki az én természetes szépségápolási módszeremet használja, nemcsak kristálytiszta arcot, gyönyörü testalkatot, dus hajzatot és a természetes szépség minden kellékeit éri el, hanem az ártalmas arckrémek, piulák és kenőcsök által okozott bajokat is jóvá teszi.

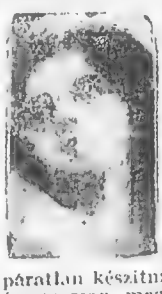

Uj arcbőr Schröder—Schenke-féle bőrhámlasztó-val, dr. Funke M. orvos és dr. Maier orvosnő bőrhámlasztó kurámat a legideálisabb szépségápolási eszköznek tartják. A bőr felülete körülbelül 10 nap alatt észrevétlenül megtisztul és mindennemü tisztátalanságok, mint szeplők, bőrfoltok (mitesszerek), pattanások, sárgafoltok stb. eltünnek. A 10 napi kura után a bőr ragyogó tiszta, fehér és ruganyos lesz. Ára K 65 és K 80.—

Szép szemöldök. Az én ázsiai szemöldöknedvem egy páratlan készitmény, mely a szemöldököt és szempillát csodálatosan és gyorsan megnöveszti. A szemöldök sürü és szépen ivelt lesz, a szempilla hosszu és bársonyos, melynek folytán pikáns kinézést nyer. Ára K 35.—

Orrformáló (szabadalmazva) Dr. med. S. irja: „Az Ön orrformáló ORTHODOR-ja nagyon elmésen van szerkesztve és igy bármely formáju orrot megjavit." Akár ferde az orr, hosszu, vastag, széles, tompa, pupos és sok egyéb más hibát eltávolit és az orrnak kivánt nemes formát ad. Az ORTHODOR szabályozható s igy minden formáju s nagyságu orrra alkalmazható. Ára K 60.— és K 90.—

Göndör haj. Az én hajfodoritóm „IZOLDE" elsőrendü készitmény, mely a hajat dussá és lággyá teszi, könnyiti a fésülködést, természetes hajfodrokat csinál, melyek teljesen tartósak, még a levegő nedvességének is ellentállnak. Ára K 47 és K 60.—

Kellemetlen szőrök az arcról és a testről nyomban és gyökerestől, fájdalom nélkül eltávolithatók „Rapidenth" szőreltávolitómmal. Dr Clasen és Dr. Argus orvosok legmelegebben ajánlják. A szőrnövesztő sejtek kihalnak ugy, hogy szőr többé nem képződik. A bőr nem izgul. Sokkal jobb, mint az Elektrolyse ..... Ára K 38.— és K 60.—

Diszkrét szétküldés, utánvét, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.
Magyar levelezés.

Szépségápolási intézet: **V. Schröder-Schenke** Wien, I/16. Wolfzeile 15.

XV. Benedek pápa.

Ritka s valóságos szenzációs fényképfelvételünk XV. Benedek pápát dolgozószobájában ábrázolja. A pápa Őszentsége tudvalevően igen ritkán fotografáltatja magát s ez a felvétel is csak igen befolyásos személyek közbenjárására készülhetett el.

XXII. évf. 50. szám. TOLNAI Budapest, 1922. november 13.

VILÁG LAPJA

Megjelenik minden második héten szerdán. Előfizetési ára a kéthetenként megjelenő 1—1 kötet regénymelléklettel egy félévre 760 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-utca 12—14. Telefon: Kiadóhivatal [illegible] 39 és József 123—50. Szerkesztőség: József 123—35. Egyes szám ára a regénymelléklettel együtt 60 korona, 10 lei, 6 dinar

A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos.

Gárdonyi Géza meghalt. Ez a fájdalmas hír mély megdöbbenést vált ki minden magyar emberből. Gárdonyi, a magyar elbeszélés nagy mestere, utolérhetetlen jellemző erővel írta meg regényeit és színműveit. Olyan alkotások mint „A bor", „Annuska", „Falusi verebek", „Az a hatalmas harmadik", „A láthatatlan ember" stb. feledhetetlenné teszik Gárdonyi nevét minden magyar ember előtt. Sírkeresztjére utolsó kívánsága szerint csak ezt jegyzik fel: „Csak a teste!" Ez a három szócska mennyi bölcsességet tartalmaz.

Lapunk e heti számához díjtalanul mellékeljük Marguerite: Egy királyfi tragédiája című regényének II. kötetét és a „Kenyér"-sorozat első füzetét.

Szocialisták csoportképe. A német szocialisták nürnbergi gyülésén vezérszerepet vitt az öreg Kautski, (2) a kiváló író és politikus és a tanácskozásokban részt vett Kautsky asszony is (1.) Jelentékeny része volt a két német párt egyesülésében a francia Morelnek és a hollandi Ankersmitnek.

Vissza Oroszországba. A világháboru idejéből még mintegy ötszáz orosz fogoly maradt hazánkban és itt csaknem mindannyian [illegible] zasodtak. Van köztük nem egy, akinek két-három gyermeke is van. A foglyok közül sokan visszakivánkoztak hazájukba [illegible] kormány nem tagadta meg kivánságukat, sőt ingyen vitette őket az orosz határig. A magyar asszonyok pedig [illegible] juket, gyermekeikkel együtt. Velük távoztak azok az orosz nők is, akik magyar véreinkkel jöttek ide Oroszországba [illegible] elutazók csoportját ábrázolja. (Harsányi felv.)

A győzelmes Törökország.

A török félhold, amelyről azt hitték, hogy végkép letünt a dicsőség égboltozatáról, ismét visszanyerte régi fényét. Attól ugyan messze van, hogy régi hatalmát visszanyerje, de fényes hadi sikerei, melyeket első sorban Musztafa Kemal pasa nagyszerü tudásának, valamint két tehetséges parancsnokának, nemkülönben a török katonák hősiességének köszönhet, megmutatták a világnak, kogy Törökországra nem illik a beteg ember elnevezés, mert Törökország egészséges és nem hunyászkodik meg senki fia előtt. Most a béketárgyalások bizony sok gondot adnak az antantnak.

VI. Mehmed szultánt az angorai török kormány trónvesztettnek nyilvánitotta. Ám a szultán tovább is az egész mohamedán világ kalifája vagyis főpapja lesz.

Mustafa Kemal pasa török fővezér kiverte a görögöket Anatoliából és diadalaival visszanyerte hazájának Konstantinápolyt és Drinápolyt.

Angol katonák bevonulása Konstantinápolyba. Pártfogoltjának, Görögországnak leveretése után a szivós angol nem adja fel a játszmát és erősen készül az ellenállásra. Képünk egy ujonnan érkezett angol csapat bevonulását ábrázolja Konstantinápoly Pera nevü városrészébe.

Dublin véres napjai. Évszázadok óta küzdenek az irek, hogy felszabaditsák országukat Anglia uralma alól. A harcot hol összeesküvésekkel, hol nyilt ellenállással folytatják. Most Dublin fővárost az angolok elkeseredett harc után elfoglalták. Mint képünk mutatja, a páncélos autóknak ugyancsak dolga akadt.

Törzs Jenő, a Magyar Színház kitünő művésze ezuttal mint színműíró is nagy sikert aratott „Vademberek" cimü darabjával

Békeffy László, kabarészinész a napokban Siófokra utaztában kibukott az autóból és sulyos sérüléseket szenvedett. Szerencsére sérülései nem veszélyesek.

Heinrich Gusztáv egyet. tanár, tudományos életünk egyik kiválósága, 77 éves korában meghalt.

Mici kalandja

Irta Vecsey Jenő

Mici színésznő volt, de nem nagyon. Inkább viszonyai voltak. Néha-napján énekelt ugyan a karban, néha mint sétáló közönség mozgott a szinpadon, de soha sem vitte többre. Különben sem voltak ilyen beteges ambiciói, megelégedett azzal a havi hatszáz koronával, amit a szinház fizetett neki. Elég jól meg is élt belőle.

Egyszer azonban valami gazdasági pangás állott be nála s ez volt az oka, hogy eszmélni és elmélkedni kezdett. Az ékszerei a zálogházba vonultak, a fiákert alig tudta fizetni s e töprengések és gondok közepette rájött arra, hogy az ő gazdasági pangásának oka tulajdonképpen az egyformaság. Egyformaság az öltözködésben, a modorban, a bánásmódban. Pedig az emberek a különöset szeretik. Februárban az őszi barackot, a kertészek a fekete rózsát, sőt a milliomosok fát vágnak!

Erre alapitotta azután a karriérjét s átalakult. Elraktározta párisi toalettjeit, megmaradt ékszereit, s a fiákeros kocsisának is bucsut mondott.

Az átalakulás tulajdonképp az angol nyelv tudásán alapul, melyet kárpótlásul sajátitotta el egy angol nyelvtanártól. A lehető legegyszerübb ruhákat csináltatta magának. Sima minden kifejezés nélkül való bluz, szolid egyszerü alj, egy disz- és dekoráció nélkül szükölködő kalap volt a toalettje. Mint egy angol miss, ugy öltözködött és gyalogjárt. Kimért, hosszu léptekkel, mosoly és tekintet nélkül. Olyan imponáló nyugodtsággal, hogy mindenki esküdni mert volna, hogy angol nevelőnő, aki a puritán egyszerüséget, az erkölcsöt és a komolyságot jött át képviselni Európába.

Mikor a szinház nyáron bezárult s Mici szabadon mozoghatott, ő maga is ugy nyilatkozott mindenütt, hogy szegény, de előkelő angol katonatiszt lánya, aki kénytelen volt átjönni Európába nevelősködni.

A Svábhegyre szokott kirándulni, ahol bámulat tárgya volt a feltünő diszkrécióval öltözködő miss, aki olyan elegánsan és szépen töri a magyar nyelvet.

Egyik kirándulása alkalmával utolérte az eső s a fogaskerekü vasut felé tartott.

A vérőteremben egy család ült: férj, feleség és két gyerek. A puritán erkölcs belibbent s halkan és diszkréten leült a sarokba.

A kisebbik gyerek az ablaknál volt, ott nedvesitette össze a kezeit, onnét a butorokhoz szaladt, ott port szedett össze, végül Mici felé tartott s megfogta a szoknyáját.

— Palika! Nem szabad! Piszkos lesz a néni szoknyája. Ejnye, mit szól majd a néni?

— Semmit se szól. A néni szereti a kis gyermekeket.

Akkor a papára nézett, sóhajtva:

— Hiszen nevelőnő vagyok.

A papa nem reagált. Egy apa, akinek a gyomorbaján kivül felesége és két gyerke van, ritkán alkalmas médium. De a mama örvendetes meglepetéssel szólott:

— Kegyed nevelőnő?

— Igen. Angolországból jöttem, atyám stb.... stb....

Angolos dialektussal magyarázta el a szegény, de előkelő angol katonatiszt meséjét s végül hozzátette, hogy most nincs gyermekek mellett.

— Igazán? De hisz ez pompás! Mi éppen angol nevelőnőt keresünk.

Mici valami megdöbbenést érzett s azon gondolkodott, hogy mi lesz ebből. De egyszerre furcsa ötlete támadt. Nyár van, neki se dolga, se viszonya, aztán ki tudja?... Egyet rántott a bal vállán s komoly arccal tárgyalásokba bocsátkozott az ismeretlen nagyságos asszonnyal.

A nagyságos asszony oda volt az elragadtatástól. Kijelentette, hogy Miciben nem csalódhatik, ő különben is emberismerő s első látásra is mondhatja, hogy bátran bízza a gyermekeit Micire, mint aki a legszeretőbb és legodaadóbb gondozója lesz a kicsikéknek.

Mire leértek a vasuttal, a tárgyalások befejeződtek s Mici nevelőnő lett.

Nevelt, nevelt, beteges ambicióval, teljes odaadással. Lassanként a családi életbe is beleszokott s mire a fürdőre értek, egész otthonosan érezte magát. Mindenki szerette a komoly, de kedves angol misset.

Ebédre a család a vendéglőbe járt s itt a fürdőorvos volt egyedüli társasága Micinek. A doktor bácsi különben arról volt nevezetes, hogy szegény, boldogult Amáliáját emlegette folyton. Amália tudniillik a doktor ur fiatalabb éveiben mint feleség szerepelt, de egyszer meghült, — a férje kezelte — s elköltözött másvilágra, itthagyván a doktor urat, hogy minden idejét és erejét a fürdő betegeinek szentelje.

Mici észrevette, hogy a doktor ur, mikor az Amáliával kapcsolatos reminiszcenciák világából megtér, hozzá közeledik s nem éppen közömbös szemmel nézi őt.

Micit azonban ez az érdeklődés hidegen hagyta. Ő a platánok alatt mostanában egy budapesti bankigazgatóval kacérkodott, akinek szintén gyomorbaja, de sok háza és részvénye volt.

A bankigazgató megtörte a szép nevelőnő nimbuszát. Eleinte csak suttogno kezdtek a flirtelő missről, de később, mikor Mici alkalmasnak találta az időt arra, hogy a megkészitett alapra jó, erős, szilárd épületet rakjon, botrány lett a dologból, mert nyiltan beszélték, hogy a miss a gyermekek nevelését felcserélte a bankigazgató nevelésével. A botrány annyira nagy volt, hogy Micinek, tekintet nélkül az angol hadsereg erejére, apjának előkelőségére, az ő szegénységére, egyszerüen és magyarul felmondtak.

A két hét felmondási idő alatt elutazott a bankigazgató is, aki elvileg nem szerette a botrányt. Micinek most már eszébe jutott a doktor bácsi.

— Lássa, doktor ur, — mondta neki — mily borzasztó helyzetben van egy fiatal leány! Rosszakat beszélnek rólam, mert egy szegény, beteg embert megvigasztaltam.

Olyan egyedül, olyan elhagyottan élt itt, hogy megsajnáltam. Amikor szóba álltam vele, felvidult és elfelejtette a baját. De soha semmi sem történt, arra esküszöm magának, doktor ur.

A doktor bácsi helyeslőleg bólintott. Ő mindent elhitt, mert szegény, megboldogult Amáliájára gondolt, aki szintén ilyen jószivű volt, s aki annyit hangoztatta, hogy a nő legfőbb erénye a jó szív, az érző lélek.

Könnyezett a doktor bácsi, s vigasztalni kezdte a megvádolt ártatlanságot. Reggel, délben, este kitartóan vigasztalta, míg a Mici felmondási ideje letellett. Ekkor Mici csomagolni kezdett, de munkájában megzavarta egy levél. Ez állott benne:

Igen tisztelt kisasszony! Mielőtt elutazik, tegyen egy szivességet nekem: Adjon alkalmat, hogy elmondhassak valamit, amit olyan fontosnak tartok, hogy csak négyszemközt mondhatom el. Legyen ma este a fasorban, várni fogom. Kézcsókkal a fürdőorvos.

— No, né! Az öreg! — csak ennyit mondott Mici.

De ugylátszik félt, hogy kiment már a gyakorlatból, mert ahogy elvégezte a csomagolást, tükör elé állt s eljátszotta előre a fasorjelenetet.

— Nem uram! De hova gondol?

Egy elutasító mozdulattal mutatott a tükör felé.

— De kérem uram, hagyjon el. Én nem értem, hogy jutott eszébe ilyesmi? Pirulnom kell az ilyen ajánlatra. Mit is gondol tulajdonképpen, ki vagyok én?

És a képzeletbeli doktor urnak fényesen bebizonyította, hogy ő megközelithetetlen. Felháborodott, tiltakozott, szégyenkezett, majd panaszos, bugó hangon sirt. Egész szónoklatot tartott a fiatal lányok szánalomraméltó helyzetéről.

Mikor a próbának vége volt, vacsorázni ment s vacsora után sietett a fasorba.

Az allé végén már várta a doktor bácsi.

Elébe sietett, kezet csókolt, s általában nagyon szertartásosan viselte magát. Mielőtt Mici mellé ült volna a padra, még azt is megkérdezte:

— Szabad!

Mici intett, a doktor leült s beszélni kezdett:

— Mindenekelőtt kérem, ne haragudjék, hogy — mint egy szerelmes gimnazista — levéllel hivtam találkozóra. De lássa, nem beszélhetünk egymással nyilvánosan s az egész dolgot különben is titokban kell tartani, nehogy a multkori félreértés megtörténjék. Lássa, én egészen átérzem a kegyed fájdalmát. Én fel tudom fogni, mi az, amikor egy ártatlan, fiatal leányt meggyanusitanak. Szegény, boldogult Amáliám is mindig mondta, hogy a félreértés sok bajnak az okozója. De hát mindegy, már megtörtént, ne szomorkodjék, kegyed meg fogja találni a jutalmát.

A doktor nagyot sóhajtott, aztán igy folytatta:

— Én, amikor megismertem kegyedet, rögtön tisztában voltam vele, hogy mi lakik a lelkében. Tudom, hogy kegyed gyengéd és szerető szív, aki nem arra van teremtve, hogy rideg magányban éljen. Szegény boldogult Amáliám is mindig azt mondta, hogy a nő hivatása a család, az otthon...

Még közelebb hajolt a leányhoz, s a hangja most már suttogóvá lett:

— Lássa, én is egyedül élek. Meg van ugyan mindenem, ami kell, de nincs senkim, akivel az életemet megosszam. Van házam, de nincs otthonom. Pedig szegény Amáliám is mindig azt mondta, hogy a férfi csak a feleség mellett lehet boldog. Én tehát azt gondoltam, hogy kegyed, ha gondolkodik nem fog kosarat adni, amikor arra kérem...

A doktor bácsi nem folytathatta a beszédét, mert Mici felugrott a helyéről. Még a ridiküljét is felkapta és felháborodva, sértődött hangon, gunnyal és szánakozva szólott:

— De hiszen magának tisztességes szándékai vannak?!

Mici ez estén elutazott. A bankár már várakozott rá Budapesten.

Hogy mondjuk magyarul?

Jabot (zsabó) = ingfodor
jacht = magánhajó, sporthajó
jambus = versláb
janicsár = régi török katonák, kiket elrabolt keresztény gyermekekből neveltek
jassz = csavargó utcai gyerkőc, csibész
jeremiád = siralmas ének, panasz
Jildiz-kioszk = a szultán konstantinápolyi palotája
jódlizás = az alpesi népek sajátos éneke
joviális = vidám, jóizü
jubilál = évfordulót ünnepel
Judicatura (judikatura) = törvénykezés, igazságszolgáltatás
Judicium = itélet, belátás
Jukker kocsi = könnyü kocsi
Jukker láng = könnyüvérü, férfias
Jukker ló = könnyü kocsi elé való ló
junior = ifjabb
juratus = régente joggyakornok
jurista = jogász
jux = tréfa, csiny
juxtakönyv = szelvénykönyv

Kabaré (cabaret) = tarka szinpad
kábel = tenger- és földalatti távirókövezeték
kabinet-iroda = a király irodája, hol a felség közvetlen elintézése alá tartozó ügyeket végzik
kajüt = hajószoba, hajókamra
kakofónia = rossz hangzás
kalamitás = baj, kellemetlenség
Kalchas = hires görög jövendőmondó
kaleidoskop = bűvös látcső

(Folytatjuk.)

A kövér nő élete kinlódás!

Használat előtt.

Kigunyolják, kikacagják örökös tréfa tárgyal Minden ember utána fordul nem tud öltözködni, vendéglőben, kávéházban két széket kinálnak neki.

Egyszerű, életmódját nem zavaró kura segitségével igen rövid időn belül karcsuvá lesz a legkövérebb nő vagy férfi. Ezen kura képezi titkát a francia nők karcsuságának és angol férfiak előkelő elegánciájának. Csak 1 doboz Malgrirt használjon és megfogja könyvemet. Egy kurához való doboz Malgrir ára 160 korona. — Készitő: C. Palmier gyógyszertára, Páris.

8 heti használat után.

Főraktár: Török József gyógyszertára, Budapest, Király-u. 12.

KÖTÖTT HORGOLT DIVATCIKKEK
készen és rendelésre harisnya
Kötő-Szövő-Üzem VI., Szív-utca 16. sz. Andrássy-ut és Lövölde-tér között.

Ha üde, szép és tiszta arcbőrt akar, használja a világhirü
BALASSA-féle ANGOL
UGORKA-TEJET | **UGORKA-SZAPPANT**
UGORKA-CRÉMET | **UGORKA-POUDERT**
amelyek hosszu szünetelés után ujból mindenütt kaphatók
eredeti békebeli minőségben!

Diszmagyar, történelmi nevezetességü ruha, absolut modern, alig kétszer használva, hazánk egyik legnagyobb főurának tulajdona volt. A diszmagyarhoz egy pár pompás csizma sámfával s egy pár cipő van, minden tiszta uj. Az ára 98.000 korona, csakis közvetlen vevővel tárgyalok, aki azonnal meg is tekintheti. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit „Közvetlen vevő" jelige alatt.

Kalifornia enyhe éghajlata alatt, míg mi dideregve várjuk a tavaszt, napsugárt, a nők már szenzációs fürdőruhákról gondoskodnak. Képeinken az idei fürdőévad legsikerültebb két kreációját mutatjuk be. (Keystone.)

Schratt Katalin, a bécsi udvari színház büszkesége. Nemrég nagy tetszést keltett Bécsben magyar költők remekeinek előadásával. Arcképét budapesti vendégszerepléso alkalmából közöljük.

Gömbös Gyula, nemzetgyülési képviselő Beniczky Gyulával sulyos kardpárbajt vivott. A párbajban Gömbös a fején megsebesült.

Egy hires boxbajnok megérkezése. Jack Dempsey világhirü boxbajnok (×) amerikai diadalai után meghivásra Angliába hajózott, hogy esetleg Londonban is megküzdjön az immár elnyert világbajnokságért, ha netán valamely irigy vagy becsvágyó boxbajnok azt tőle elvitatni akarná. Angol pályatársai messze eléje utaztak; a nyilt tengeren szálltak át az Aquitaniára és együtt tették meg vele az utat az angol kikötőbe, hol óriási lelkes tömeg fogadta a nagy világbajnokot.

Meghalt az első magyar orvosnő. Dr. Wartha Vincené, Hugonnai Vilma grófnő, ki szakítva minden előítélettel, mely még a mult században hazánkban az egyetem kapuit a nők előtt elzárta, Zurichbe ment tanulni, hol pontosan 50 évvel ezelőtt (1872-ben) orvosi oklevelet nyert. A tiszta eszmény és emberszeretet vitte erre a pályára; ingyen gyógyította a szegényeket és gyakran maga fizette az orvossagot.

Kilakoltatott család. Bankovics Pál vasutas családját kitették Ranolder-utca 32. sz. házbeli otthonából. A kilakoltatott család a József-körut és Üllői-ut sarkán az utcán huzódott meg, ahonnan Farkas rendőrfőtanácsos elszállittatta egy ideiglenes lakásba. (Diskay felv.)

A világ leggazdagabb embere az amerikai multimilliárdos John D. Rockefeller. Arcáról itélve inkább fukar aszkétának néznók. Nem engedte magát lefényképezni, csak legutóbb 83 éves születési napja alkalmából három fényképésznek adott erre engedélyt, egy katolikusnak, egy protestánsnak és egy zsidónak, abban a hiszemben, hogy az ő angelikán vallására téritheti át őket.

A legujabb gyorstüzelő puska. Noha a világ most a béke idejét éli, de azért minden állam szárazon tartja a puskaporát és ujabb, hathatósabb gyilkoló eszköz megszerkesztésével van elfoglalva. Egy ilyen gyorstüzelő puskát mint hatásos gyilkoló eszközt talált fel John G. Thompson angol tábornok, kinek képét találmányával együtt mutatjuk be

Felelős szerkesztő: TOLNAI SIMON.
Szerkesztő: GARAI FERENC.
Kiadja: TOLNAI VILÁGLAPJA R.-T.

A világ legnehezebb embere Viletel György losonci kereskedő, akinek testi sulya 2 métermázsa és 25 kg.

Lapunk e heti számához mellékeljük Sienkiewicz Henrik: Quo vadis című regényének I-sö kötetét.

XXIII. évf. 1. szám. TOLNAI Budapest, 1923.

VILÁGLAPJA

dan. Előfizetési ára a kéthetenként megjelenő 1—1 kötet regénymellékletlel együtt, negyedévr
al: Budapest, VII., Dohány-utca 12—14. Telefon: Kiadóhivatal: József 123
Egyes szám ára a regénymellékletlel együtt 50 korona, 10 lei, 6 dinar.

A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos.

Weisz Manfréd, Magyarország egyik legnagyobb nagyiparosa meghalt 66 éves korában. Életpályája igazi mintaképe egy nagystílű, érdemekben gazdag, nemes egyszerűségben és emberszeretetben eltöltött életnek. Husz éves korában konservgyárat létesített s a kicsi vállalatot fokozatosan Európa egyik legnagyobb üzemévé fejlesztette. Munkásairól atyailag gondoskodott, sok jótékony, emberbaráti és kulturális intézmény neki köszönt létesülését. Temetésekor Budapest gyárai gyászuk dokumentálására félóráig szünetet tartottak. (Streliszky felv.)

Szénhalmok a Ruhr-vidéken. Ma már csak ezek az óriási halmok tesznek bizonyságot arról, hogy a Ruhr vidék egyik leggazdagabb széntelepe volt a világnak. Ma már a Ruhr-vidéken minden csendes, a szorgalmas munkáskezek százezrei tétlenségre vannak kárhoztatva. A bányák és gyárak szünetelnek.

Cachin francia kommunista vezért „az állam biztonsága ellen elkövetett merénylet miatt" letartoztatták Párisban. A francia képviselőház nagy izgalom közepette mondta ki a letartoztatás hatarozatát, mely alkalommal néhány képviselő között tettlegességre került a sor

Képek a megszállott Ruhr-vidékről.

Németország most sulyos időket él át. A franciák és belgák iparban és természeti kincsekben leggazdagabb vidékét, a Ruhr-vidéket szállták meg. A német gyárosok, munkások és tisztviselők felhagytak a munkával és igy a megszállók a lehetőség szerint hazájukból pótolják az emberi erőben beállott hiányokat. Három képünk érdekes magyarazatot nyujt a Ruhr-vidéki helyzethez.

Franciák a Ruhr-vidéken. A franciák, hogy a németeket jóvátételre kényszeritsék, megszállták a Ruhr-vidéket, amely szénben és iparvállalatokban Németország leggazdagabb vidéke. A franciák a Ruhr-vidéki vasutakat saját kezelésükbe vették át. Képünk egy állomás megszállását ábrázolja a franciák által

Francia katona a szenes kocsin. A Ruhr-vidéken a német tisztviselők és bányászok sztrájkolnak, minek következtében a franciák francia tisztviselőkkel és bányászokkal dolgoznak. Persze a dolog nem megy simán és nem is nagyon bátorságos. A franciák a szénnel megrakott kocsikat fegyveres őrökkel őriztetik

Várady Antal kiváló költő, az Országos Szinművészeti Akadémia volt nagyérdemű igazgatója, irodalmunk és közéletünk egyik legnagyobb disze, hirtelen elhunyt 69 éves korában. A nemzet osztatlan részvéte kisérte a halhatatlanság útjára. Az elhunytban Váradi Aranka, a Nemzeti Szinház művésznője édesapját gyászolja

Báró Lers Vilmos, a nemzetgyülés egyik legképzettebb tagja, hirtelen meghalt 54 éves korában. Öt éven át volt kereskedelemügyi államtitkár, kiváló bizonyságát adva nagy szakértelmének. Az 1919—20-ik évben külügyminiszteri államtitkár volt. Halála széles körben keltett részvétet.

Fejérpataky László dr., a Nemzeti Muzeum főigazgatója 66 éves korában meghalt. A jeles tudós számos nagy történeti munkát irt és nagy érdemeket szerzett mint a Nemzeti Muzeum könyvtárának igazgatója, a Tudomány Egyetem tanára és számos tudós társaság elnöke.

Ganz Ábrahám, Ganz—Danubius.

Van-e, aki e nevet nem ismeri? Magyarország sőt Európa egyik legnagyobb, legjövedelmezőbb nagyipari vállalatának neve ez. Alapitója pedig Ganz Ábrahám, aki 1844-ben mint iparoslegény vándorolt be az országba. Két munkással alapitott Budán egy vanöntődét, ez volt az a csira, amelyből Európa egyik legnagyobb vasöntődéje fejlődött. Felesége, Heisz budai vendéglős leánya, hű életpárja volt a nagyszabásu alapitónak, akinek emlékét számtalan alkotáson kivül az általa épitett Széchenyi-utcai ház is őrzi, a sors igazságtalanságát jellemzi, hogy annak az embernek a leánya aki annyi embert tett gazdaggá, zongoraleckéket ad, hogy megélhessen. Ganz kimulása pedig valóságos sors tragédia: 47 éves korában leugrott házának második emeletéről és szörnyethalt.

Ganz Ábrahám felesége, Heisz budai vendéglős leánya.

Ganz Ábrahám egykori háza a Széchenyi-utcában. E házban, a negyedik emelet egyik szerény lakásában lakik a nagy gyár alapitójának leánya, aki zongoraleckéket ad.

Ganz Ábrahám, a világhires Ganz—Danubius egyik megalapitója.

Papirvirágok

Irta Erdős Renée

Iréntől az esküvő után való nap az ura elvitte Pestre. Onnan nászutra mentek valahova Olaszországba.

Engem, aki az esküvőre mentem nyoszolyólánynak, a néni ott tartott, hogy legyen vendég a házban, egy vidám kis városi lány és ne kelljen folyton sirnia a férjhez adott leánya után. Ott maradtam tehát, Irmával az unokatestvéremmel, aki nálam egy esztendővel volt idősebb. Én tizennégy, ő tizenöt.

Tikkasztó meleg nyárvégi délutánok voltak és a nagy, lapos falusi kuriát majd fölfalták az izzó napsugarak. Az utcára nézö nappaliban ültünk ilyenkor és papirvirágokat csináltunk Irmával. Nagy labdarózsákat és szegfüket, pünkösdi-rózsákat és narciszokat, papirból voltak, de oly frisseknek látszottak, hogy szinte éreztük az illatukat. Az ablakredőnyök le voltak huzva, a melegben legyek dongtak álmositó muzsikát, a szoba hüvös volt és a surolt padlója tele a sokszinü papirfoszlányokkal...

Öt óra után bejött a pesti doktor, akkor már meguzsonnáztunk, de az aludttejes csészék és a maradék kiflik még ott voltak az asztalon és ő jött és tréfálni kezdett velünk.

— No kislányok, mit csinálnak itt maguk ketten ebben a jó hüvös szobában?

— Virágot csinálunk — mondta Irma és mutatta a nagy tömeg labdarózsát.

— És mire ez a sok virág, kis kisasszonykák? — kérdezte igéző mosollyal a pesti doktor és legyezte magát a szalmakalapjával.

— A tanárnőnek visszük, — mondta Irma — ő nagyon szereti őket és ezekkel disziti a szobáját.

— Ugy — mondta a fejét bólogatva — és miről beszélgetnek itt a félhomályban?... Ugy-e Irénre gondolnak? Hogy milyen jó dolga van most annak?... Ugy-e irigylik őt és inkább volnának az ő helyén, mint itt ebben a szobában papirvirágok közt?

— Nem is igaz — mondta Irma egyszerüen.

És ez hazugság volt. Mert igenis folyton Irénről, a nászutról, a férjéről beszéltünk, akibe mind a ketten szerelmesek voltunk, bár reménytelenül. De most, hogy ez a doktor igy kimondta a mi beszélgetésünk titkos tárgyát: örültem, hogy Irma ilyen jól beletalálta magát a tagadásba és összenéztem vele és utána mondtam én is:

— Nem is arról beszélünk.

— No maga csak hallgasson, maga kis városi lány, — mondta a doktor — maga már tud hazudni is.

Sértődötten kaptam félre a fejemet. Irma és a doktor nevettek.

— Sohasem hazudom — mondtam méltósággal, de meggyőződés nélkül.

— Miért tagadnák, hogy arról beszélnek, kis kisasszonyok? Maholnap maguk is utrakelnek, most még, mint a kis fecskék, itt ülnek a homályban és összedugják a fejüket. De holnap elmegyek az ablakok alatt és maguk már nem lesznek itt!

— Holnap? — kérdeztem álmélkodva és izgatottan, nem értvén meg egészen a képletes beszédet.

A doktor csufondárosan fordult felém.

— Holnap! holnap! No nem kell szószerint venni. Vagy rossz olyan sokáig várni? Mi? No felejen ha mer!

Nem feleltem, mert nem mertem.

Irma szépen nyugodtan ült és letakarta az ott maradt csészéket egy rózsaszin papirlappal, mert egy pár légy nem tudni honnan, előbujt és elkezdett rajtuk lakomázni.

A doktor csak pár szóra jött és aztán elment, alig köszönve nekünk. Hátrament a kertbe az Irma papájához, aki a lugasban ült. Ott kártyáztak ketten vacsoráig.

De másnap megint jött és mi már vártuk. Irma tizenöt éves volt és én tizennégy és kis piros és kék szalagocskákat kötöttünk a nyakunkra és olyanok voltunk, mint két kis lusta macska és folyton aludttejet ittunk.

— Ettől olyan szépek maguk, — mondta a doktor — meg attól, hogy folyton ábrándoznak valamiről. Nem mondom meg miről. Na találják ki...

Égetett és kinzott engem ez a beszéd és fájt, hogy a doktor nekem még elvétve sem mondja kisasszony. Inkább az Irmának. Vele egyszer kezet is fogott, velem soha. Legfölebb megsimogatta az arcom és ezt nem szerettem. A keze meleg volt és még egy órával később is ott éreztem az arcomon az érintését. Irma tizenöt éves volt, én tizennégy és most megfigyeltem Irmát és döbbenve tapasztaltam,hogy ő „előbbre" van, mint én.

Neki slussza volt és már csipői voltak, kicsinyek, de domboruak és ezek járásközben szépen mozogtak. Én olyan voltam, mint egy kis tuskó, mint egy darab márvány, amit nagyjából lefaragnak. Éppen ugy hasonlitottam egy kanesóhoz, mint egy asszonyhoz. Járásom, mozgásom ügyetlen, minden szóra elpirultam, szóval én voltam a megtestesült nagy gyámoltalanság. Ez a fölfedezés megijesztett és haza irtam rögtön egy melancholikus levelet, hogymiért, hogy az Irmának már szabad füzőt viselni nekem meg még nem? És hogy milyen borzasztó az, ha valaki tizennégy éves! Vagy több vagy kevesebb legyen az ember, de ne tizennégy.

Hogy ez az évszám megalázó: a doktor napról-napra jobban éreztette velem. Egyszer az udvaron talált, a hintán állva és odajött, se szó, se beszéd, megfogta a derekamat és ezzel megállitotta a hintát.

Éreztem, hogy az Irma derekát nem merte volna megfogni és ez nagyon elkeseritett. Rákiáltottam:

— Menjen innen. Menjen innen rögtön!

— Bum bum! — mondta ő és nagy szemeket akart csinálni, kimeresztvén a szemhéjait, hogy utánozza az én nézésemet.

Ettől fogva még boldogtalanabb voltam és most már Irmának is panaszkodtam rá, hogy milyen kiállhatatlan. Odajön és megfogja a derekamat... Ki engedte meg neki? Utálatos ember, csunya is. Ugy-e hogy csunya?

Irma beleegyezett, hogy csunya és most ő is szigoruan akart vele beszélni, de a doktor csakhamar rászólt:

— Ne affektáljon, Irma kisasszony, legyen oly szives és ne affektáljon.

Jött és ment és folytonos nyugtalanságban tartott bennünket. Különösen engem, mert Irmán ez nem látszott annyira.

És oly szörnyü volt, amikor a lépteit meghallottuk kivül a köves folyosón és akkor minden vérem az arcomba szökött és a szivem heves és kitartó dobogásba fogott.

S akkor csufondáros, fekete fejét bedugta az ajtón, bejött, lëült közénk és ha tehette, egy óvatlan pillanatban meghuzta hátul a copfomat.

Mindez mélyen sebezte női önérzetemet, de nem lehetett ellene tenni semmit.

Cukorkákat hozott nekünk. És egyszer egy csokor virágot, de csak Irmának és ez ujabb tördölés volt. Egyszer aztán történt valami és attól fogva nem tréfált velem többé.

Ez igy történt.

Irma kint volt a lugasban és az uzsonnához terilett. A doktor aznap korábban jött és szép uj ruha volt rajta és puha kalap és a hajából otkolonillat áradt. Én a szines papirocskákat csavargattam, mikor hirtelen betoppan, köszön és leül mellém a diványra és az ölemben lévő sok papir közé jó erősen belefuj, hogy mind ezek a lehelletkönnyü foszlányocskák szanaszét repültek, mint a pihék...

És látta az én kétségbeesett arcomat, kegyetlen nevetésbe tör ki.

Én erre, — ki tudja mi történt velem ebben a pillanatban — fölugrom mellőle és rákiáltok erős és energikus hangon.

— Föl fogja szedni. Mind föl fogja szedni, érti?

Valami különös lehetett a hangomban, a szememben,

valami olyan ami őt meglepte és tiszteletre, sőt szófogadásra kényszeritette, mert letérdelt a földre és szeliden szólt:

— No jó, hát fölszedem.

Én gőgösen álltam előtte, mint egy diadalmas Cleopatra, mint egy kis macskából tigrissé vált gőgös és boszszuszomjas lény és néztem, hogy vesződik a szertehullt papirosokkal és hogy mászik be értük az asztal alá és hogy nyul be értük kezével a diván rojtjai közé.

— No jól van? — mondta aztán — meg van elégedve kis szemtelen? És hajlandó nekem ezért valami elégtételt adni?

— Miféle elégtételt? — mondtam én, ki nem esve az előbbi parancsoló tónusból, még mindig a helyzet magaslatán.

— Ezt az elégtételt, — mondta ő felém közeledve és a karját kinyujtva, mintha át akart volna ölelni.

Bennem a vér egy pillanatra megállt. Azt hittem el kell ájulnom. Azt hittem, ami most történik, az egy világtörténelmbe illő pillanat. Szeret — gondoltam egy izzó pillanat alatt — és most be efogja vallani és engem a karjai közé ragad. Igen ez a „ragadás" amit már a Beniczky-regényekből ismertem, ez száguldott át az agyamon ebben a pillanatban, amikor a doktor kinyujtotta a karját. És lehajtottam a fejem, kábultan, boldogan, emberfölötti izgalomban...

De már a következő percben fájdalmasan kaptam föl. A fekete doktor hátranyult és mint szokása volt, meghuzta a copfomat...

Rajtam a hideg kiábrándulás futott végig. Ebben a pillanatban elvesztettem magamat és minden indulatom egyetlen szóban futott össze, amit csalódott dühvel, villámló szemekkel és elfehéredett szájjal kiáltottam felé.

— Kutya!

És amint láttam, hogy értetlenül bámul rám, ezt a szót többször is ismételtem egészen elvakulva az indulattól.

— Kutya! Kutya! Kutya!

Ekkor azonban egy nagyon kedves dolog történt.

A doktor hozzám lépett és igy szólt:

— No ne haragudjon, igazán nem akartam bántani. Rossz tréfa volt, beismerem és most szépen bocsánatot fogok kérni tőle. Tőle, ettől a szegény kis copftól...

És még mielőtt megakadályozhattam volna: a kezébe vette a copfom végét és — megcsókolta. Többször egymásután megcsókolta, miközben alulról fölnézett rám mosolyogva.

Én éreztem, hogy ki kellene rántanom a copfomat a kezéből, de nem tettem. És ő kezével gyöngéden simogatta végig egypárszor és aztán szólt:

— No látja, ő most már kibékült velem! Tudom biztosan, hogy kibékült. Hát maga se haragudjék...

Nyujtotta a kezét, hogy kössünk békét. És én a kezébe tettem a kezemet, amely nagyon reszketett.

Most meglepetve nézett rám:

— No lám, — mondta mosolyogva — no lám! És nem mondott többet. Vette a kalapját és kiment a szobából.

Ettől fogva ugy bánt velem, mint komoly nővel szokás és jövet-menet kezet nyujtott. Én két hétig minden este kiszineztem magamban azt a pillanatot, amikor majd egy délután jön és megkéri a kezem, szép, komoly, férfias szavakkal: Kisasszony, szeretem önt és ön nélkül nem tudok élni.

De ez nem következett be és nekem két hét után haza kellett mennem, mert szeptember elseje volt és megkezdődtek az iskolák.

Ungár Margit az első nő, akit Magyarországon a jogi tudományok doktorává avattak. Az ünnepélyes felavatás a napokban ment végbe a szegedi Tudomány-egyetem aulájában. Miután 1920-ban a női jogászdoktorokról szóló rendeletet visszavonták, előreláthatólag Ungár kisasszony marad jó ideig női jogi doktor Magyarországon.

IV. Vaszary Piroska, a tehetséges fiatal színésznő, aki elnyerte az első 25.000 koronás Rákosi-dijat.

A kövér nő élete kinlódás!

Használat előtt.

Kigunyolják, kikacagják, örökös tréfa tárgya! Minden ember utána fordul, nem tud öltözködni, vendeglőben, kávéházban két széket kinálnak neki!

6 heti használat után.

Egyszerü, életmódját nem zavaró kura segitségével igen rövid időn belül karcsuvá lesz a legkövérebb nő vagy férfi. Ezen kura képezi titkát a francia nők karcsuságának és angol férfiak előkelő eleganciájának. Csak 1 doboz Maigrirt használjon és meglepi környezetét. Egy kurához való doboz Maigrir ára 550 korona. — Készitl: C. Palmier gyógyszertára, Páris.

Főraktár: Török József gyógyszertára, Budapest, Király-utca 12. és Opera gyógyszertár, VI., Andrássy-ut 26.

SZEPLŐT és májfoltokat eltávolitja a Dr. Jutassy SZEPLŐKENŐCS. Sietős esetben egy hét alatt eltakaritja a Jutassy HÁMLASZTÓ. Ártalmatlanságukról és biztos hatásukról 30 éves jó hirnevünk garantál. Kapható szaküzletekben az egész országban. Megrendelhető Dr. Jutassy Kozmetikai Gyógyintézetében Budapest, Kossuth Lajos-u. 4.

A yorki herceg eskuvőjére feldiszitették a híres Szent Pál székesegyházat koronákkal, zászlókkal, szőnyegekkel. Képünk jókedvu diszitő munkásokat abrázol, papirmasé-koronákkal. (Keystone.)

Dempsey szórakozik. A világhirü boxbajnok egy golfjátékban gyönyörködik és élvezetében szinte vicsoritja fogait. (Keystone.)

Uj lengyel tábornagy. Foch francia tábornagy látogatását nagy izgalommal és fényes ünnepséggel várták Varsóban. A város tiszteletbeli polgárává választották és tábornagygyá nevezték ki.

Az irodalom gyásza. Pierre Loti, volt tengerésztiszt, gyönyörü utleirásai és exotikus regényei révén általánosan ismert, világhirü francia regényiró, 73 éves korában meghalt.

Templomszentelés. A kath. hivek lelkiszükségletének kielégitésére Zugloban uj templomot épitettek. Képünk az egyszerü, de nemes stylben épitett uj Szent Antal-templom belsejét abrázolja, fehér falával, szép szószékével, müveszi oltárával, szobrával és növénydiszével

Jolanda hercegnő. Az olasz királyi pár legidősebb leánya, a bájos Jolanda hercegnő jegyet váltott Calvi gróf lovasszázadossal, egy régi turini nemesi család tagjával.

Raschin dr. cseh pénzügyminiszterre a napokban kétszer rálőtt Soupal József biztositási tisztviselő; az egyik golyó a minsztert ágyékon találta és sulyosan megsebesitette. Soupel a merényletet politikai okból követte el.

A Kossuth-mauzoleum befogadja az utolso Kossuthot. Diszruhás városi es megyei hajduk vitték, a nemzet osztatlan részvététől kisérve, Kossuth Lajos idegen földön elhunyt fiát, Kossuth Lajos Tivadart, végső pihenő helyére. A kripta nehéz kapui bezárultak, de egy szomoru nemzet kegyelete virraszt a Kossuth-család hamvai fölött.

Dohnanyi Ernőt, a magyar zongoramüvészet büszkeségét unnepelték nemrég Angliában ottani szereplése alkalmából. Az angol lapok Paderewsky, a hirneves lengyel zongoramüvész, volt lengyel köztarsasagi elnök melto versenytarsának nevezik.

A belga királyné volt az első koronás fő, aki Tutank-Amen fáraó háromezeréves sirboltját meglátogatta. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amidőn a királyné a sir felfedezőitől: Howard Cartertől és lord Carnarvontól kisérve, távozik a sirboltból.

Dr. Röntgen Vilmos, Münchenben 78 éves korában meghalt. Képünk az európai tudományos világ eme egyik legnagyobb alakját abból az időből mutatja be, amikor 1893-ban az X sugarakat felfedezte.

Tábornok mint őrszem. Abból az alkalomból, hogy az ujonnan szervezett olasz nemzeti hadsereget uj egyenruhával látták el, Bronzetti tábornok a Quirinál királyi palota előtt, érdemrendekkel a mellén, őrszolgálatot teljesitett

Artisták és színészek footballversenye. Rendkivül nagy érdeklődés mellett folyt le a mult héten a budapesti artisták és színészek football csapatának versenye. A mérkőzésben résztvettek a közönség kedvencei, akik nem csak a pódiumon, hanem a versenypályán is tapsot arattak. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amint Somogyi Nusi megadja az első rugást a versenypályan. (Pobuda felv.)

Nem tudunk választ adni, ha olvasóink valamely kérdéssel fordulnak hozzánk, csak az esetben, ha a válaszbélyeget mellékelik, tekintettel arra, hogy egy levelezőlap postaköltsége 200 K, egy levélé pedig 350 K.

Felelős szerkesztő és kiadó: TOLNAI SIMON.
Szerkesztő: GARAI FERENC.
Kiadótulajdonos:
TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT R.-T.

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és kiadóvállalat r.-t. mélynyomó és körforgógépein, Budapest, VII., Dohány-ucca 12.
Nyomdai művezető: Verleger Károly. — Mélynyomdai művezető: Tolnai Lajos.

XXVI. évf. 21. szám. Budapest, 1924. október 15.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő 1—4 kötet regénymellékletteI együtt, negyedévre 78.000 korona, félévre 156.000 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-utca 12—14. Telefon: Kiadóhivatal: József 123—39 és József 123—50. Egyes szám ára a regénymellékletteI együtt 6000 korona, 30 lei, 12 dinár.

A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos.

Zeppelin (Z. R III.) Berlin fölött. A levegő meghódításának valóságos diadala az a kormányozható léghajó, melyet Németország készített Amerika számára. Az emberiség ezentúl a levegőn át fogja Amerikát elérhetni. Gyorsasága a tengeri hajókét sokszorosan felülmulja.

Lapunk e heti számához díjtalanul mellékeljük Jack London: „A büszkeség háza" című pompásan bekötött művét.

Több száz éves szövőgép. Coolidge amerikai elnök — ép ugy, mint elődei Jackson elnök óta egy régi szövőgépen szöveti ruhaszöveteit, melyek finomabbak és tartósabbak, mint a modern szövőgépeken készült szövetek. E szövőgépen csak a mindenkori elnök részére szőnek ruhaszöveteket.

A Hofburg, mint étkezőhely. Még alig néhány évvel ezelőtt elérhetetlen álomnak tünt volna föl, hogy egy egyszerü bécsi polgár a Hofburgban uzsonnázhasson. Ezentul megteheti akárki, akinek pénze van. Az üzleti szellemü bécsi hatóságok ugyanis a Hofburg pompás földszinti palotaszárnyát kiadják. Kávéház, cukrászda, étterem nyilik meg benne.

A világ legnagyobb csatahajója a „West-Virginia" amerikai páncélos, amely teljesen villanyerőre van berendezve és egyszerre 8 tonna (1 tonna=10 q) löveget tud az ellenséges hajóra lőni. (Atlantic.)

Kalifornia városaiban a cserkészek minden évben egy órára átveszik a város ügyeinek vezetését s ilyenkor reszort-minisztereket neveznek ki, akiknek müködése rendesen néhány ezer dollár hasznot jelent a cserkészintézménynek.

Voltaire bebalzsamozott szive a párisi államkönyvtárból elkallódott. Nemrég váratlanul megtalálták a nagy költő egyik párisi szobrának talpazatában, ahonnan Leon Berari kultuszminiszter a kis urnát — mint képünkön látható — kiemeli.

Anatol France, a világhirü francia iró sulyos beteg. Halála minden pillanatban bekövetkezhetik.

Macdonald kormányát leszavazták. Macdonald miniszterelnök politikájától elpártoltak a liberálisok s leszavazták a kormányt.

Fiume annexiója. Fiume annexiójának ünnepe alkalmából Viktor Emánuel olasz király számos előkelőség kíséretében Fiuméba érkezett, ahol rendkívül nagyszámu tömeg lelkesen üdvözölte. Az annexió-ünnepről készült felvételeink: I. A feldiszitett Place Dante, ahol a király érkezését várták. II. Az adanvinesi mólon épült diadalkapu. III. A kormányzósági palota, melynek erkélyéről Giardino tábornok felolvasta a bekebelezési okmányt. IV. A küldöttségek felvonulása.

Pellé francia tábornok Toulonban 61 éves korában meghalt. Pellé neve a világháboruban akkor került forgalomba, amikor a németek Párist körulzárták, Pellé egy szabadon hagyott területen csapata élén visszaszoritotta a németeket és Páris az ostrom alól felszabadult.

Kautsky Károly, a világhirü szocialista iró. A minap töltötte be 70-ik életévét (Atlantic.)

Éva asszony

Irta Kálnoki Izidor

— Jelenet a paradicsomból —

Személyek: Ádám, az első ember. Éva, az első asszony. A kigyó.

(Ádám és Éva ebéd után ledőlnek ama bizonyos almafa árnyékába pihenni. Beszélgetnek. Ádám ur kissé vontatottan, mintha álmos volna. Éva asszony kissé kacérul, mintha valami kívánság bántaná. A kigyó ott csuszik-mászik körülöttük, s okos szemeivel figyeli őket.)

Éva: Valahányszor ide heveredünk, ez alá a fa alá, mindig elgondolkodom, vajjon mi lehet az oka, hogy éppen ennek a fának a gyümölcse tilalmas...

Ádám (ásit): Valami oka bizonyosan lesz. A teremtő semmit se csinált ok nélkül.

Éva: Mintha én ezt nem tudnám. Persze, hogy oka van rá a teremtőnek, s nyilván sulyos és nagy oka. Éppen ezért vagyok rá kiváncsi. Ha valami csip-csup semmiség volna, én se törődném vele. De igy — nagy dolgokra volnék képes, hogy megludjam a nagy titkot.

Ádám: Ugyan hagyd ezeket az asszonyos dolgokat. Minden apróság mögött valami nagy titkot keresni, valami csodát, valami természetfölöttit — nem valami okos dolog. Tilos, hát tilos. Punktum. Már most akár tudod az okát, akár nem tudod, egyformán tilos marad. Egyébként a legvalószinübb az, hogy mérges gyümölcse van, ami árt az egészségnek.

Éva: Lári-fári. A maszlagos nadragulyának mérges a gyümölcse, vagy mérges a mákfej, mérges a kutyatej. És senki se tiltotta meg. Ha magunktól nincs annyi eszünk, hogy rá se nézünk, már rég fölfordulhattunk volna. De egy ártatlan almafának nem lehet mérges a gyümölcse.

Ádám: Hát akkor más oka van. Bánom is én. Különben, te asszony, te, szereted te az almát?

Éva: Az almát? Nem szeretem. Közönséges, ordenáré gyümölcs. A szőlő, a körte, az ananász, a dalolya, a füge, az eper, a málna, a dió, akármelyik sokkal finomabb és jobb. Almát csak akkor eszik az ember, ha nincs más és jobb gyümölcs.

Ádám: Hát akkor hagyj békében a te ostoba almáddal. (A másik oldalára fordul.)

Éva: De tilos. Értsd meg, Ádám, hogy tilos. A tilosban van valami csodálatos inger, valami ellenállhatatlan csáb. A tilos izt kölcsönöz, illatot és varázst. Ami tilos, az már azért is szép, jó és kellemes, mert tilos.

Ádám (hangosan fölhorkant).

Éva (fölemelkedik és nézi az alvó embert): Elaludt. És még horkol is. Ilyen vagy te, a teremtés koronája, a férfi. Haszontalan, gyáva és durva. Istenem, miért nincs még egy férfi a világon. Mindjárt megcsalnám a gazembert! (Elfordul tőle és fölbámul a kék égre.)

A kigyó (odacsuszik Éva közelébe): Az első meg nem értett asszony. És ilyen lesz a többi is, mind a világ végéig.

Éva: Szép képet festesz az aszonyi nem jövőjéről. Ha ilyen lesz a többi férfi is mind, akkor nem volt érdemes nőnek születni.

A kigyó: Ugyan mit akarsz? Ádám szép ember, délceg, dalias, erős és jó. Ideálja a férfiunak.

Éva: De alszik. És horkol. Mintha egy fürészmalom dolgoznék a paradicsomban. Közben meg kását fuj és csikorgatja a fogát. Nincs rettenetesebb valami, mint egy alvó férfiu. És mindig olyankor alszik, amikor ébernek kellene lennie.

A kigyó: Ez a férj tipusa. A többi is ilyen lesz mind.

Éva: Akkor Isten legyen irgalmas az eljövendő világnak. Több házasságot fognak törni az emberek, mint diót.

A kigyó: Mindezen azonban könnyen segithetsz. Tépj le egy almát és edd meg! Akkor nem lesz házasságtörés a világon. A férfiak mind hivek lesznek és éberek és vigyázók.

Éva: Tönkretegyem az egész női nem karriérjét?? Nem, barátom. Amit te mondasz, egy ok arra, hogy ne egyem az almából.

A kigyó: De van ám az almának egyéb hatása is. Ha eszel belőle, szertelen bölcs leszel és csalhatatlanul okos. Ez a fa a tudás fája, az alma a tudás almája.

Éva: Köszönöm, nem kérek belőle. Nem jó, ha az asszony valami túlságosan okos és bölcs. Mi használ is vehetném? Az urammal már ma is több eszem van, ha olyan szertelenül okos lennék, nem is tudnék vele békében élni. Maradjon meg az asszonynak a naivsága, az együgyüsége, az igénytelensége. Ez az igazi boldogság alapja.

A kigyó: Igazad van, mint mindig. Ezért csakugyan nem volna érdemes a tilalmas gyümölcshöz nyulni. De egyéb varázshatalma is van az almának. Biztositja számodra az örök életet.

Éva: Pfuj. Pokolian förtelmes gondolat. Hogy én hatvan és hetven és száz és ezer esztendős is legyek? Inkább meghalnék ma. Mint utálatos vén banya éljek a világon századokon és ezredeken át? Fiatal, szép asszony csak tiz-tizenöt évig lehetek, de vén banya ezer és ezer generáción keresztül. Nem, barátom, ebből a varázshatalomból nem kérek.

A kigyó: Bölcs beszéd, okos beszéd. Nem is ajánlottam volna neked az almát, ha csak nagy kort jelentene a számodra. De jelent ám egyebet is. Örök ifjuságot. Sokáig, beláthatatlan időkig fogsz élni, de mindig olyan ifju, viruló és bájos maradsz, mint ma vagy. Ugy-e, ez más valami, mint vén banyává lenni?

Éva: Más, de szintén rossz. Nekem idővel gyermekeim lesznek, unokáim és dédunokáim. S amikor ők felnőnek, hajadonokká és asszonyokká, legényekké és férfiakká, akkor azt akarom, hogy tiszteljenek, megbecsüljenek és hódoljanak előttem. Nem vágyakat akarok én kelteni az utódaimban, hanem hódolásra kényszeriteni őket, mint tiszteletreméltó matróna.

A kigyó: Ugy? Hát téged a hatalom izgat. Nos, hát elárulom neked, hogy ez a fa a hatalomnak is fája. Ha eszel a gyümölcséből, ura leszel a teremtésnek. A férfinem leborul előtted és imádva tisztel. A férjed rabszolgád lesz és nem urad. Csak szólanod kell és parancs lesz minden leheleted.

Éva: Kacagnom kell. Hát azt hiszed, te csacsi kigyó te, hogy most nem én vagyok a legnagyobb ur a paradicsomban? Vagy a férjem már nem rabszolgám most is? Vagy nem parancs minden akaratom? Dehogy is nem az. Csak nem mutatom olyan nagyon, mint te gondolod. És ugy uralkodom Ádámon, hogy azt hiszi a szegény, ő parancsol nekem. S igy van ez jól. Ha még nagyobb rabszolgám volna az uram, akkor már nem tudnám szeretni...

A kigyó (sokáig gondolkodik): Megint csak neked van igazad. Nem lehet téged megfogni sehogysem, erős vagy az igazságodban. És szép vagy, és okos és kivánatos. Sőt tökéletes is volnál asszonynak, ha nem volna az a sok szeplő az arcodon, s egy-két májfolt. Meg a mitesszerek is elesufitanak némiképp. Igazán kár, hogy az affélére nem forditasz nagyobb gondot. (Elfordulva, félig elmenőben.) Mit is akartam mondani? Ja, igaz. Ez a tilos alma éppen arra való. A legjobb és legbiztosabb szer szeplők és májfoltok ellen. Egy-két perc alatt kipusztitja a májfoltokat. A bőröd makulátlan lesz, fehér mint a tej, piros mint a rózsa és lágy mint a liliom szirma. (Lassan tovább kuszik és ravaszul hátra-hátra néz.)

Éva: Megállj! Igaz az, amit mondtál?

A kigyó: Fusson ki mind a két szemem, ha nem igaz.

Éva: Elmulik minden szeplő?

A kigyó: Egy pillanat alatt.

Éva: És a májfoltok is?

A kigyó: Nyomban .

Éva: És a miteszerek nem ujulnak ki? Patlanások nem támadnak?

A kigyó: Soha többó az életben.

Éva (haragosan): Hazudsz! Nem hiszek neked. Takarodj a szemem elöl!

(A kigyó elkuszik. Éva utána néz amig csak a nyomát látja, aztán gyorsan lelép egy almát és belecharap.

Akkor az angyal a tüzes karddal megérkezik. Éva a patak partján áll és nézi magát a viz tükrében.)

József Ferenc főherceg és felesége

megérkeznek Budapestre a Zsófia hajón. (Müllner felv.)

Ne fogadja el ezt a lapot, ha nem kap hozzá egy bekötött regényt díjtalanul!

Dr. Gratz Gusztáv, volt külügyminiszter. O az első szovjet-oroszországi magyar követ Moszkvában.

Pietro Mascagni Budapesten. P. Mascagni világhirű olasz zeneszerző, a Parasztbecsület cimű opera szerzője néhány napon át Budapesten volt. Kijelentette, hogy rövid idő mulva ismét eljön, mert nagyon szereti a magyar fővárost.

Poiret mester Londonban. Az ismert párisi divattervező a napokban Londonban mutatta be legujabb müveszi divatalkotásait a vorki herceg színházában. Képünk Poiret mestert (-) 4 graciájával ábrázolja London egyik uccáján, ahol nem csekely feltünést keltettek különösen az élénk szinu, zöld csikos, sárga kabátjukkal.

Kreesanyi Ignác volt színigazgató, aki mint színművész is egyike volt a magyar színművészet legfényesebb tehetségeinek, 80 éves korában meghalt. Dicsőséges emlékét kegyelettel megőrzi a nemzet.

Ivesóh Pongrácz, a „János vitéz" és több más kiváló dalmű zseniális szerzője a napokban hosszu szenvedés után meghalt 50 éves korában. A magyar zene egyik leghivatottabb tehetségét vesztette el benne.

Nagyatádi Szabó István föld-művelésügyi miniszter, az ellene intézett politikai támadások miatt bejelentette lemondását.

Vladislaw St. Reymont, világhirű lengyel regény iró. Irodalmi tevékenysége jutalmául megkapta az idei Nobel-díjat.

Lincoln Ábrahám, a halhatatlan emléku amerikai köztarsasági elnök szobra és élő alter egója (hasonmása) Springfeld amerikai városkában. A becsületes szabómestert hasonlatossága miatt csak a „kis Lincoln"-nak nevezik az egész városban.

Giacomo Puccini, a világhirű olasz zeneszerző az elmult héten egy brüsszeli klinikán meghalt. Puccini sokat tartózkodott Budapesten és nagyon megszerette a magyar fővárost, mert a Magyar Operaházban aratta legszebb sikereit.

Tabori Kornel kiváló hirlapiró, akinek kitünő irásait jól ismeri lapunk olvasó közönsége. Tábori egy rendkivül érdekes könyvet irt Jókairól, akinek egész irodalmi hagyatékát rendelkezésére bocsájtották. Ezt a pompás könyvet is mellékeljük karácsonyi számunkhoz

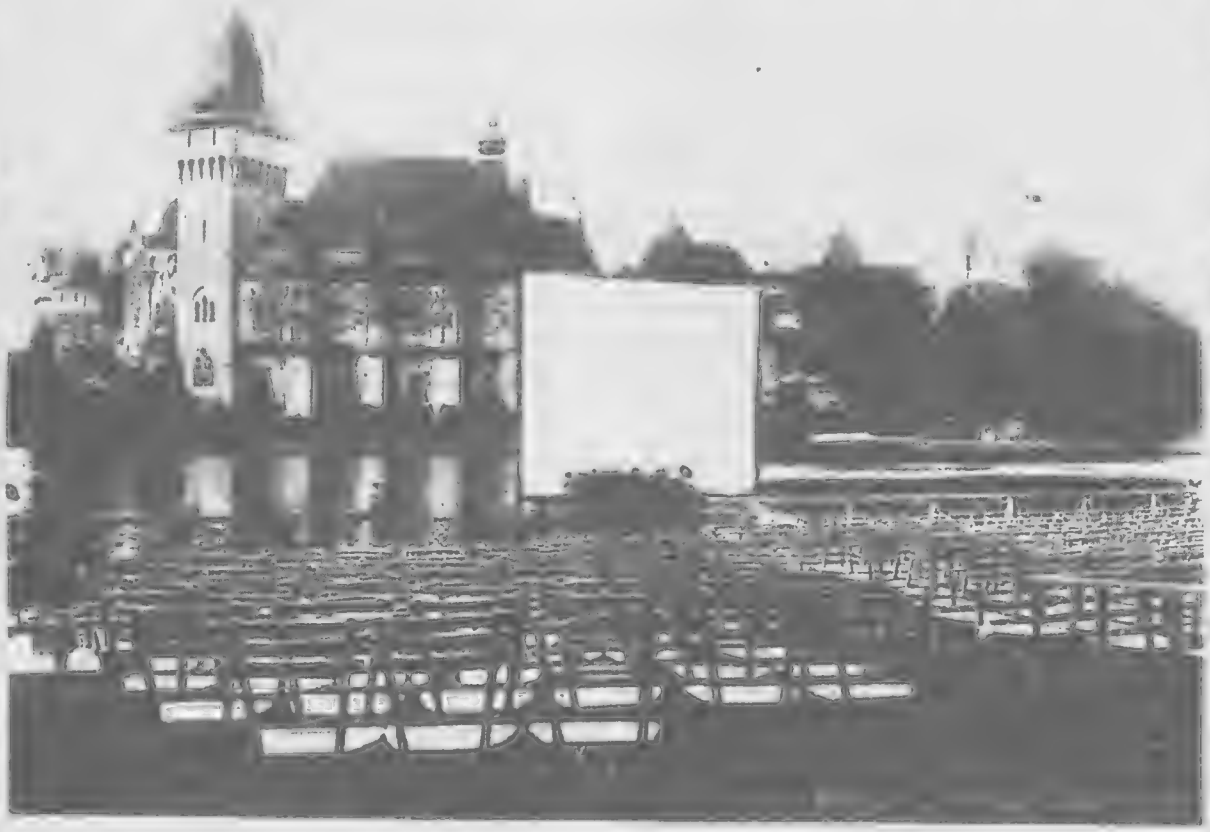

Tó-mozi. Ez a két gyönyörű kép a Tó-mozit ábrázolja, mely sok ezer embernek nyújt naponta szórakozást. Egy csodálatosan kedves oázisa ez a fővárosunknak, ahol ózondus, hűvös rozsaillatu levegőt élveznek a Tó-mozi látogatói, akik művészi zene kíséretében a legpompásabb műsor mellett szórakozhatnak. (Bella felvétele.)

XXVII. évf., 22. szám. Budapest, 1925. május 27.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő regénymellékletekkel együtt, negyedévre 78.000 korona, félévre 156.000 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-ucca 12—14. Telefon: Kiadóhivatal: József 123—39 és József 123—50. Egyes szám ára pályaudvarokon is egy kötött és egy fuzött regénymelléklettel együtt 6000 korona, 30 lei, 12 dinár. Amerikában 20 C.

A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos.

Hindenburg tábornagy (×), a német birodalom uj köztársasági elnöke, május 12-én tette le a hivatalos esküt a weimari alkotmányra a birodalmi gyülés előtt. Az egész világ nagy érdeklődéssel várta Hindenburg elnök ezen első hivatalos ténykedését, amikor a volt császári tisztnek a köztársasági államformára kellett fogadalmat tenni.

Lapunk e heti számához Clement Roy: „Árnyak a ködben" című regényének II. kötetét és H. G. Wells: „A láthatatlan ember" című regényének I. füzetét mellékeljük.

Rakovszky, a szovjet uj párizsi követe, akit Krasszin helyett neveztek ki.

Angol rendőrök és kommunisták harca. London utcáin az utóbbi napokban gyakran került turbulens jelenetekre a sor a rendőrség és kommunista tüntetők között.

Vu Pei-Fu marsall lett a kinai haderők főparancsnoka

Rákosi Mátyás, volt kommunista népbiztost, a rendőrség letartóztatta. Rakosi Moszkvából Budapestre jött és itt egy kommunista mozgalmat irányított

Csicserin (×) orosz szovjet-külügyminiszter, Krestinski (× ×) berlini orosz ügyvivő társaságában Hindenburg német köztársasági elnök látogatására indúl.

Vágó István, acsmunkás, a szociáldemokratapártból kivált ellenzéki tagok vezére. (×) Vágó egy uj szocialista pártba akarja tömöríteni az elégedetlen munkásokat

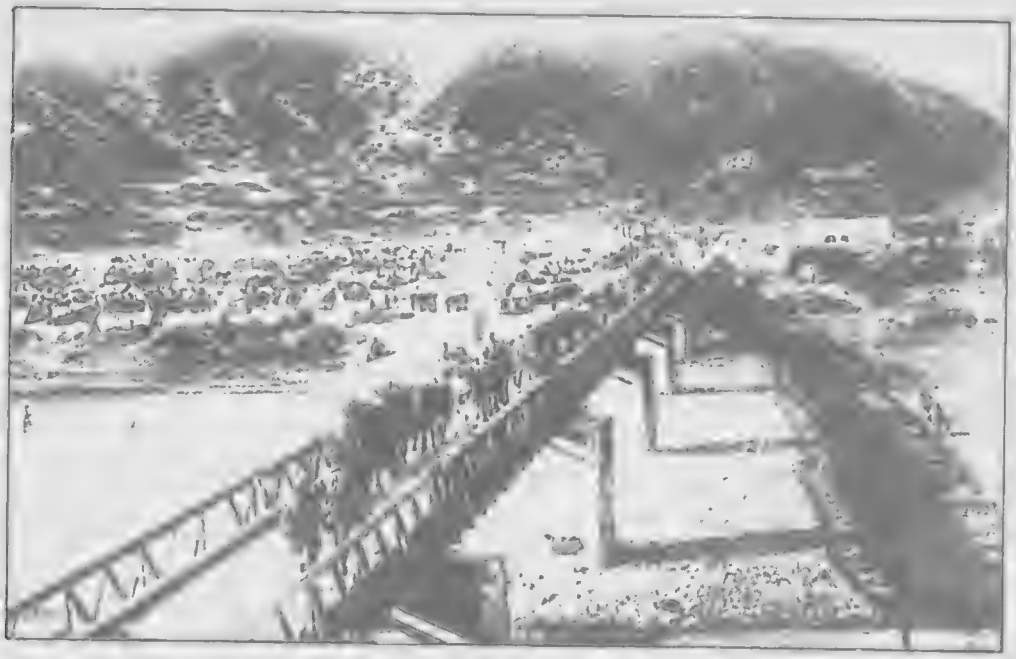

Abd-el-Krim, a felkelő rif-lázadók vezére. A spanyol, majd a marokkói francia hadsereg ellen elért sikerei arra kényszeritik a francia kormányt, hogy békeajánlatot tegyen neki.

Véres harcok Marokkóban. Francia tábor és híd a Nerga folyó vidékén. Ez a terület most már a felkelő riffek kezébe került.

A forrongó Kina. Angol páncélos autó, amely a nankingi uccai harcokban résztvett. (W. pro.)

Druz lovas-járőr Szíriában. Szíria területén a druzok harcias törzse szabadságharcat vivja a francia fennhatóság ellen. A háborúskodásnak mindkét fél részéről már eddig is sok áldozata van

Az aggszüz

Irta Surányi Miklós

Az Esterházy-utcában lakott, de nem a fülledt, demokratikus és villamoslármás Rákóczi-ut felé, hanem közel a Lovardához és a grófi palotákhoz, amelyek kapujában aranyzsinóros kék sapkájában komor fenséggel szivja szivarját a borotváltképü portás, ahol néha esténként jó vidéki arcu mágnáscselédek üldögélnek székeken a paloták előtt, — egy halk, finom árnyas, hüvös oázis ez a Szaharában, — ahová a tikkadt, modern táncos, jazz-bandos, börzeszagu, piszkos nagyvárosi lihegésből, a pénz verejtékes hajszolásából, a nyomor durva orgiáiból, a vagyon és a koldusszegénység orcátlan erőszakoskodásából semmi sem jut el, mintha kinai fal zárná el ezt a kis négyszöget az élet hánykolódó hullámai elől.

Nagy, öreg gesztenyefáknak jószagu koronái hajladoznak ki a kőkerítéseken át az aszfaltos gyalogjáróra. A muzeumból antik atmoszféra lehellete árad. Kis gyermekek önfeledve bámészkodnak el a mezitelen bronzszobrokon, a grófi kapuk faragásain és az urasági hintó elhizott, nehéz lovai megtorpannak egy-egy ilyen nyitott száju, ibolyaszemmel ábrándozó emberke előtt. Kitér a hintó, az öreg kocsis jóságosan mosolyog, a francia kisasszony felsikolt, a gyermek csodálkozik az ijedtségen és természetesnek találja, hogy itt mindenki respektálja az ő szuverenitását.

Mert itt szeretik, becézgetik, megtisztelik és védelmezik egymást az emberek, minthogy szeretetre, becézgetésre és védelmezésre jómódjuk és megelégedettségük miatt nincsenek rászorulva.

— Csak a boldog és gazdag emberek szeretik egymást — gondolja magában Ida tante, finom és boldog és gazdag vén leány, akinek buzában és marhában terem most is az évi jövedelme; aranyban nem volt soha sok, de most is elégséges, mert a buza, marha aranyértéke most sem kevesbedett, csak a papiros lett értéktelen és az emberi munka lett olcsó, meg az élet, meg a halál, meg az asszony és a szerelem.

Ida tante tizenötéve él az Esterházy- és József főherceg utca sarkán, a második emeleten, háromszobás „legénylakásban", mint emlegetni szokta, komornájával, szakácsnéjával, kifutó cselédjeivel, öreg macskáival, kutyájával és emlékeivel. Finom, okos, elmés, szabad szellemü és szép öreg kiasasszony.

Aki ránézett bizonyára azt hitte, hogy ez a vén leány egy nagy és szomoru regényt hordoz a lelkében. Szerelmi regényt, amelyben a hős és a hősnő nem lehettek egymásé és a hős eltünt a hősnő életéből s Ida tante sohasem ment férjhez. Olyan regény volt ez, aminőt az élet komponál és nem a gonosz regényirók. Lehet, hogy igy volt, de voltaképpen senki sem tudta az igazságot. Ida tante nem volt boldogtalan. Ugy látszik, a szenvedés lassan meghitt barátjává lett. Már harminc esztendős korában elkezdte az öreg és rideg matróna szerepét játszani. Egyedül élt, egyedül utazott s önállóan vezette apró kis gazdaságát. Amugy is gögös, nyakas gentryleány volt, magyarul gondolkozó, franciául és németül olvasó, finoman nevelt, korán árvaságra jutott egyetlen sarja a familiájának és a vigasztalan fájdalomban, egyedülvalóságban és reménytelenségben megerősödött a lelke, mint egy tisztartónak, várkapitánynak vagy urbovasnak. A családban rideg, szivtelen, önző és bolond aggszüznek csufolták.

Most, késő öregségében ugy készült a halálra, mint egy harcedzett veterán katona. Pontos leltárt készitett minden ingó és ingatlan vagyonáról. Aranykoronákban számitotta ki dunántuli földjének évi árendáját, a fundus instructus értékét, butorainak, ruháinak, ékszereinek, értékpapirjainak, műkincseinek, csipkéinek árát. Egyetlen kinai porcellánfigura sem maradt ki a listából, ha Ida tante meghal, közjegyzőnek, végrendeleti végrehajtónak, becsüsnek nem sok dolga akad. Minden rendben van, még a temetés, gyászistentisztelet és a sirbolt költsége is, az örökösnek semmi gondja sem lesz a megboldogult emlékével.

Senki sem tudta, hogy mi van Ida tante végrendeletében. Ennélfogva fantasztikus hirek keringtek arról. Némelyek azt mondták, hogy egy macska árvaházat alapit, vagy menhelyet öreg kanári madarak számára.

— Szó sincs róla, — vitatták a rokonok, — Ida nem oly szentimentális nőszemély. Akkor már inkább lovakra és agarakra hagyja a vagyonát.

— De elpereljük ám! — fenyegetőztek az elszegényedett atyafiak. — A földek a mi jussunk. Briliánsaival tehet, amit akar.

— Mindenesetre jó, hogy nem jutott eszébe férjet fogni magának. Pedig szép lány volt valamikor! — tette hozzá egy nyugalmazott főszolgabiró, akit Ida tante annakidején a többiekkel együtt kikosarazott.

És várták a matróna halálát.

Ida tante is érezte, hogy ereje és életkedve rohamosan fogy.

— Hivjátok át a szomszéd urat! — adta ki a parancsot vén komornájának.

— A jogtanácsos urat?

— Őt.

A jogtanácsos ur kopott, görnyedt, öreg fiskálisember volt, a táblabirók korából, uri kaszinók tagja, szegény ördög, dilettáns geneológus, nemesi családfák kutatója, a Történelmi Társaság választmányi tagja, titokzatos aggastyán, vén lump, zsugori kártyás, Ida tante régi jogtanácsosa.

— Jogtanácsos ur, én nemsokára meghalok.

— Igenis, méltóságos asszonyom, — hagyta helyben az öreg.

— Ön a végrendelet végrehajtója.

— Ha még akkor élek...

— Ön még fiatal és erős.

— Hetvennégy, csókolom a kezét.

— Az semmi. Én már hatvanhárom.

— Az igaz. De beteg vagyok ám. És én is hamarosan elpusztulok ám!

— Képzelődik.

— Igy igaz az kérem. Pedig még nem kéne meghalnom.

— Isten mentsl

— Nem magamért mondom. Én már nyugodtan elmennék. De van valaki, akinek még szüksége volna rám.

— Az unokáját gondolja?

— Őt. Ilonkát, szegény kis galambomat.

— Hány éves a kicsi?

— Tizenkettő mult. És senkije sincsen, csak én!

— Akkor még nem szabad meghalni magának.

— No, ugy-e? De ha mégis?

— Nem szabad.

— De muszáj! Két-három hónap, esetleg egy év. Aztán vége. Ilonka elárvul. Kiteszik az angol kisasszonyok intézetéből. Pedig még csak tizenkettő mult. És megszokta a fényes, puha, kényelmes kis fészket. Az apácákat, a luxust, a gazdag és finom környezetet, a mágnás gyerekeket, a gondtalan előkelő élet szépségeit.

— Nos, biztositani kell a helyét tizennyolc-huszéves koráig. Tegyen alapitványt. Aztán deponálni kell a hozományát. Vagy rendeljen neki életjáradékot.

Az öreg fiskális kinosan felnyögött.

— Miből, méltóságos asszony, miből?

— Nincs vagyona, jogtanácsos ur?

Az öreg ur szégyenlősen ingatta a fejét.

— Napról-napra élek. Az irodám nem megy. Öreg vagyok, vén, szószátyár tyukprókátor. Az én időm elmult. Most más világ járja. Ki bizza rám a tőzsde- és valutapereit, a vámcsempészéseket és az adóeltitkolásokat. Méltóságos asszony, tudja-e, hogy már egy jó szőnyegem sincs, a bundámat tél közepén adtam el, aranyat

órámon Ilonka mult havi tandiját fizettem? Nos, szabad igy meghalni?

Ida tante kinézett az utcára. Ott lenn a Muzeum-kertben csak ugy nyüzsögtek a selyembe burkolt, baby-frizurás, kényes kis gyermekek. Összeszorult a szive. Ha neki egy ilyen kis unokája volna. Az öreg fiskális ezalatt száraz, köhögős, kongó hangon magyarázta:

— Tulajdonképpen ostoba, hiu, önző és kártékony vén féreg vagyok én, ha jól meggondolom magam. A kis unokámat hercegnőnek neveltem s most itt hagyom, hogy egyszerre a nyomor fenekére zuhanjon. Pedig hozzá kellett volna szoktatnom a szegénységhez és a lemondáshoz... de én hercegkisasszonynak neveltem, mert azt hittem, hogy örökké élek és . . .

A többi nehéz, felszakadt köhögésbe fulladt.

Ida tante a gyerekeket nézegette. Egyszer csak megszólalt.

— Jogtanácsos ur, nem volna kedve megházasodni?

A vén fiskális ijedten huzta fel bozontos szürke, szárnyas szemöldökét.

— Tessék?

— Megnősülni. Elvenni valami tehetős, tisztes, komoly asszonyságot.

Az ügyvéd megdöbbent. Uristen, mi történt ezzel a dámával? Kényszeredetten, udvariasan, aggodalmasan mosolygott.

— Azt hiszi, tréfálok?

— Gunyolódni tetszik?

— Elvenne engem feleségül, jogtanácsos ur? Ez esetben uj végrendeletet csinálunk. Kölcsönösen egymásra hagyjuk minden vagyonunkat.

— Jaj!

— És Ilonka dolga ezzel rendbe jönne, uram... Mi pedig szépen meghalhatunk, uram. Meddig viszi ön?

— Legfeljebb egy év . . .

— Nékem csak négy-öt hónapot adnak az orvosok . . . Ez elég, hogy rendbehozzuk a kis leány dolgát... Azért maradhat minden a régiben. Én itt lakom és várom a halált . . .

— Én is maradhatok a diplomám és perirataim között.

— És hetenkint megvendégelheti az unokáját. A fődolog, hogy a végrendelet hibátlan legyen.

— Azt tessék rámbizni, asszonyom . . .

Az öreg ur megcsókolta Ida tante kezét. Ida tante kissé ünnepélyesen jelentette ki:

— Az okirataimat délután átküldöm. Kérjen diszpenzációt. Sietni kell a formaságokkal. Adieu!

A jogtanácsos kicsoszogott a szalonból. Az előszobában kissé remegett a térde. De a lépcsőházban már megnyugodott.

— Nem baj. Mindenki tudja, hogy ezt is csak Ilonkáért teszem.

Kner Izidor, az ismert gyomai nyomdatulajdonos. Ő kapta meg az Országos Iparegyesület ezidei aranyérmét (Szekely Aladár felvétele.)

Móricz Zsigmondné, a kiváló iró felesége meghalt.

Károlyi Mihály nét az amerikai hatóságok nem akarják az Egyesült Államokba beengedni.

Henry Barbusse, a világ [illegible] iró [illegible] körutján Budapestet is meglátogatta.

Dr. Nékám Lajos, egyetemi tanár. [illegible] vetség tiszteletbeli tagjává választotta. A háboru óta ez az első alkalom, hogy a szövetség magyar embert választott tagjául. (Goszleth felv.)

Vaszary János Iványi-Grünwald Béla Prihoda István Csók István

A négy nagyhírű magyar festőművész képeit a rendőrség egy belvárosi műkereskedés kirakatából elkobozta, mert megállapította, hogy „szeméremsértő" tartalmúak. Az eset művészkorokban nagy izgalmat keltett.

A Pesti Izraelita Hitközség most ünnepelte fennállásának 125 éves Jubileumát. I. A jubileumi ünnepély előkelőségei: 1. Hevesi Simon főrabbi, 2. Léderer Sándor dr., hitközségi elnök, 3. Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, 4. Berzeviczy Albert, a Tudományos Akadémia elnöke, 5. Fischer főrabbi. II. Az Izraelita Nőszövetség országos kongresszusának elnöksége.

Német gyarmati katonák felvonulása. A volt német gyarmatosok nagy propaganda-ünnepséget rendeztek Münchenben, amelyen a régi gyarmati katonák egy osztaga is felvonult. (Wipro.)

Kodelka Ferenc kolbászgyáros, aki régi barátja volt Léderer csendőrfőhadnagynak és a végzetes napon is látogatóban volt nála

Léderer Gusztáv. Léderer Gusztávné.

A Tölgyfa-uccai rablógyilkosság. Léderer Gusztáv csendőrfőhadnagy példátlan kegyetlenséggel meggyilkolta Kodelka Ferenc kolbászgyárost és holttestét feleségének segítségével apróra feldarabolta. A bestiális házaspár a holttest egyes darabjait a Margit-hídról a Dunába dobta, a hulla más darabjait pedig Csepelre vitték, majd — mivel ott gyanút keltettek, — hazavitték és a padláson rejtették el. A rendőrség mindkettőjüket letartóztatta. A kihallgatások során kiderült, hogy a rablógyilkosságot 70 millió koronáért követték el, amit az áldozattól elraboltak. A rémes gyilkosság értelmi szerzője Léderer Gusztávné volt, ő bujtotta fel férjét a gyilkosság elkövetésére és a hulla szétdarabolásában és az egyes testrészek elcsomagolásában a legnagyobb hidegvérrel segített az urának. (Beller felvétele.)

Léderer Gusztávnét (×) a táblai tárgyalásról visszakísérik az ügyészség fogházába. Az életfogytiglani fegyházra ítélt asszonyt a kíváncsiak serege kísérte.

A magyar válogatott footballcsapat.

A milanói olasz-magyar footballmérkőzést nagy érdeklődés előzte meg s az MLSz sok próbalgatás után válogatta össze a csapatot, mely azután meg is felelt a várakozásnak, mert szép győzelmet (2:1) aratott az olaszok felett. (Pobuda felvétele.)

Blum Zoltán. FTC.

Orth György. MTK.

Fogl II. Károly. UTE.

Rémay III. János NSC. (aki csak 28'-ig játszott).

Zsák Károly. „33" FC.

Fogl III. József. UTE.

Spitz Illes. NSC.

Takács József. „Vasas"

Kleber Gábor. MTK.

Kohut Vilmos. FTC.

Kautzky, „Törekves", aki Rémayt helyettesítette.

Fuhrmann Gyula FTC.

Az Unió-színházak színész vezetősége. Az Unió-színház r.-t. sulyos válságba került. Az igazgatóság nem tudta fizetni a személyzetet, emiatt a Magyar, Király, Belvárosi és Blaha Lujza színházakat átadta a színészeknek, akik azokat több hónapon keresztül konzorciumos alapon fogják vezetni. Minden színházat most két tag vezet. Képeink 1. Rátkai Mártont (Király), 2. Boros Gézát (Blaha Lujza), 3. Csortos Gyulát (Magyar), 4. Tihanyi Vilmost (Király), 5. Torzs Jenőt (Magyar), 6. Lázár Ödönt, a nyolcas bizott ag fejét, 7. Emőd tamást (Blaha Lujza), 8. Tornai Ernőt, 9. Somlay Arturt (Belvárosi színház) ábrázolják. (Labori és Meszoly felv.)

XXVIII. évfolyam, 29. szám. Budapest, 1926 július 14.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő könyvmellékletekkel együtt 91.000 korona, félévre 182.000 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12—14. Telefón: József 123—39 és József 123—50. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — egy bekötött regénnyel és egy fűzött gyermeklappal együtt 7000 korona. Romániában 40 lei, Jugoszláviában 12 dinár, Amerikában 25 C. Lapunk előfizetői kedvezményül mellékelve kapják Tolnai Világlexikona III. kötetét.

A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos!

Az Észak-Amerikai Egyesült Államok függetlenségének 150. évfordulóján Budapest Székesfőváros Tanácsa és a Magyar-Amerikai Társaság az elmult vasárnap emlékünnepet rendezett a városligeti Washington-szobornál. Képünk az ünnepélynek azt a momentumát ábrázolja, amikor Apponyi Albert gróf emlékbeszédet mond. (Eiser felv.)

Lapunk e heti számához J. Van Dewall: „Madame Pauline" című regénye és „Tolnai Kis Könyvtára" című füzet van díjtalanul mellékelve

Ballagi Aladár, a kiváló történelemtudós ellen ismeretes Rákóczi-emlékbeszéde miatt eljárást indítottak.

SIMONYI MÁRIA

MÓRICZ ZSIGMOND

Móricz Zsigmond, a kiváló író házasságot kötött Simonyi Máriával, a Renaissance Színház művésznőjével.

Szabó Dezső, az ismert író legközelebb aktiv politikus lesz és pártot alakit. Szabó Dezső elhatározása nagy feltünést keltett. (Strelisky felv.)

PANGALOS

KONDYLIS

Görögországban ismét forradalom volt. Kondylis tábornok, az új forradalom vezére elfogatta és letartóztatta Pangalosz diktátort és ezzel vér nélkül győzött. A köztársaság elnöke ismét Konduriotis volt elnök lett, Kondylis pedig mint miniszterelnök megalakitotta kormányát

Az eszperantó nyelv megalkotójának, Zamenhof dr.-nak siremlékét a napokban leplezték le a varsói temetőben. Az ünnepségen a világszerte fennálló eszperantó szövetségek is képviseltették magukat. (Keystone)

Mussolini olasz diktátor, akit a közeljövőben meg fognak operálni, fontos külpolitikai tárgyalásokat folytatott Rómában Buroff bolgár külügyminiszterrel

Mussolini (××) és Chamberlain (×) angol külügyminiszter találkozása a Livorno kikötőjében állomásozó olasz királyi yachton. A társaságukban levő hölgyek Chamberlain neje és leánya

Az elmult évtized annyi nyomorúságot, megpróbáltatást zúdított a nyakunkba, hogy amikor végre lassan-lassan megindult a javulás, a békeállapotokhoz való visszatérés, az emberek már elfásultak, elhamvadt a reménység utolsó melegítő szikrája és már semmitől sem mernek jót várni, hanem ellenkezőleg, félnek a bekövetkező változásoktól.

A nyomorúság áradatának jóformán első — akkor hatásában még jelentéktelen, — de következményeiben annál mélyrehatóbb tünete az arany- és ezüstpénz eltünése volt. A nemesfémből készült pénzek elrejtőztek a ládafiában, a papirpénz vásárlóereje pedig szinte óráról-órára csökkent, azaz beköszöntött a drágaság. Az arany- és ezüstpénzeket követték nemsokára a rézből és nikkelből készült váltópénzek, végül egy doboz gyufa árát is már többszáz koronában szabták meg. A pénz elvesztette a becsületét, mert nem volt értékálló. Nem volt érdemes takarékoskodni vele, mert hiszen napról-napra kevesebbet lehetett érte vásárolni.

Most eljött a kijózanodás, a gazdasági újjáépitésnek az a fázisa, amikor végre újra visszatérhetünk a rendes kerékvágásba. A sokmilliós számjegyeket a szerény polgári háztartások keretéből ismét számüzhetjük az államháztartás költségvetésébe.

Itt a pengő! Már verik szorgalmasan, éjjel-nappal megfeszített munkával az állami pénzverde üzemeiben Kevesebb lesz a pénzünk, de jobb, mert nagyobb lesz a becsülete, a vásárló értéke. Érdemes lesz takarékoskodni, beosztani, mert nem fenyeget az a veszély, hogy értékét veszti. Fokozatosan bevonják a ritka vendégként tisztelt milliós és félmilliós bankjegyeket, a kedves százezrest meg ötvenezrest, a lestrapált tiz- és ötezreseket, no meg a rongyos ezerkoronást és százast. Laposabb lesz a bankótárca és új pénztárcát kell vásárolni az aprópénznek. A gyermekek régi kedves pajtásai: a cserépből készült malacok újra piacra kerülnek. A malacok hátán hosszúkás keskeny bevágás volt, amelyen keresztül igen célirányosan lehetett belehajigálni az aranykrajcárokat, a tiz- és húszfilléreseket, meg a keresztmama születésnapi ajándékát, a fényes ezüstkoronát. Ha azután a malac már nagyon eltelt értékes terhével, egyszerüen földhöz csapta az ember és külön élvezet volt összeszámlálni, hogy mennyit rejtett magában és el lehetett dönteni a nagy kérdést, hogy futballabdát, vagy Flóbert-pisztolyt vásároljon-e az ember rajta.

A pillanatnyi pénzzavarokon is tudott segiteni az ilyen cserép spórkassza. Egy vékony hajtű, vagy hajlékony késpenge, no meg egy jó adag türelem segitségével szépen ki lehetett piszkálni a malac hasában levő piculákból annyit, amennyi szükséges volt. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a reményteljesebb ifjúság az utóbbi operációt nem a saját, hanem lehetőleg egy jószivű hugocska malacán végezte el.

Most hogy a boldog békeévek e rekvizitumai újra visszatérni készülnek az életünkbe, érdekesnek tartottuk felkeresni a magyar közgazdasági életnek azt a telepét, ahol az új érepénz, „*a pengő*“ készül.

Öntik az ezüsttömböket (Borsodi felv.)

Szorgalmas női ujjak forgatják a frissen kivert pengőt és éles szemmel vizsgálják, nincs-e közöttük hamis darab (Borsodi felv.)

ügyminisztérium írásbeli engedélyének köszönheti, hogy a jólőrzött kapun beljebb került. Surjánszky Vilmos bányatanácsos, az intézet igazgatóhelyettese kalauzolása mellett sorra járjuk az öntőműhelyt, ahol hatalmas olvasztótégelyekben 1250° C. hőmérséklet mellett olvasztják össze a színezüst tömböket megfelelő mennyiségű rézzel és készítik azt az ötvözetet, amelyből a pengőt verik. Kísérteties dohogással csapnak ki a zöldes kék lángok a kohóból, sustorogva hevül a nemes anyag, amíg az öntőműhely parancsnoka a vezető főmérnök elrendeli az öntést. Hosszú nyelű fogókkal rögzített vasedények merülnek az olvadt fémtömegbe. A vasecsék egy pillanat alatt izzóvá válnak és megtelnek olvadt ezüsttel. A műhely egyik részén hosszú, katonás glédába sorakozva már készen állanak az öntőminták, amelyek magukba fogadják a hígan folyó ezüstöt. Amikor a kiöntött ezüsttömbök megszilárdultak és lehűltek, a finomság ellenőrzése és pontos lemérlegelés után a hengerműbe kerülnek.

Tágas, világos teremben vannak elhelyezve a hengerelőgépek, amelyek során végigfutva a rövid vaskos ezüsttuskóból hosszú, hajlékony ezüstlemez válik. A hengerműgépei irtózatos erős nyomás alatt lapítják, simítják az ezüsttömböt és amikor az utolsó gépből kikerül, akkor már a milliméter századrészét meghaladó pontossággal az előírt vékonyságú lemez kerül ki.

Az ezüstlemezekből az ú. n. lapkavágó-gép pontosan a pengő nagyságának megfelelő kerületű körlapkákat vág ki, amelyeket izzítás és egyéb műveletek útján fehéritenek. Mielőtt a pengőalakú ezüstkorongok a tulajdonképpeni verőgép alá kerülnének, pontos mérlegeken ellenőrzik, hogy megvan-e a kellő súlyuk. Haesak a gram egy kis törtrészével felérő különbözet mutatkozik, a lapkákat félredobják és újra beolvasztják. Ezután magasnyomású sajtó alatt egyengetik, majd kördíszítménnyel látják el őket, onnan azután a verőgépekbe kerülnek, amelyek a lapka egyik oldalára az „*1 pengő*" jelzést, a másik felére pedig a koszorúval övezett magyar címert és koronát sajtolják. Kész a pengő! Amíg azonban a közforgalomba kikerül, még sok állomást kell végigjárnia. Márványlapokon szorgalmas női ujjak forgatják a frissen kivert pénzt és éles szemmel vizsgálják, nem akad-e közöttük hibásan vert példány, amelyet természetesen azonnal kiselejteznek.

Ha a pengőérmék ezen a vizsgálaton is szerencsésen átestek, átadják a pénzverde főpénztárának, amely a pengőket 1000 darabonként kisebb zacskókba osztja szét, a zacskókat pedig tizesével kis ládikákba helyezik, és így szállítják ki a Nemzeti Bankhoz, amely az új pénz szétosztásáról gondoskodik.

Természetes, hogy egy ilyen üzemben, amely pénzelőállítással foglalkozik és többszáz alkalmazottal dolgozik, igen nagy gondot ád az ellenőrzés kérdése. Éppen ezért a munka menetét annak megkezdése előtt és befejezése után a mérlegelés kíséri. Az egyes osztályok vezetői felelősek az átvett nemesfém anyagáért és a munkásoknak milligram pontossággal el kell számolni a feldolgozott

Nagy rézustben mérik le a kivert pengőérméket (Borsodi felv.)

mennyiségről. Ezenkívül minden eshetőséget számbavéve, a pénzverdéből való távozás előtt mindenkit megmotoznak.

Külön érdekes fejezete a budapesti pénzverde szervezetének az, hogy csupán a nehéz testi erőt vagy különös szakértelmet kívánó munkálatokat végzik férfiak, míg a többi pozíciókat női munkások töltik be. A pénzverde női munkásai azonban nem a gyárileányok kategóriájából kerülnek ki, hanem nagyrészben az intelligens középosztály gyermekei, akiket a mostoha gazdasági helyzet kényszerített arra, hogy napi nyolcórai kemény munkát végezzenek heti 300—350.000 koronás munkabérért. Van közöttük tábornokné, méltóságos ezredesné és nagyságos kapitányné, akik azonban eppoly lelkesedéssel és kötelességtudással végzik egyhangú feladatukat, mint a többi kisasszonyok, akik a korzóséták és zsúrozás helyett olajtól csöpögő zajos gépek mellett töltik az idejüket.

Mivel a munka éjjel-nappal folyik, a munkások három csoportba osztva 8 óránként váltják egymást. Érdekes dolog ilyenkor megállni a pénzverde kapuja előtt, ahonnan sűrű csoportokban rajzanak ki a pihenőre induló turnus tagjai; fémöntők, gépészek és határozott eleganciával öltözködő asszonyok és shimmy meg charleston lépésben távozó leányok. Sokan vannak közöttük, akiken a jobb idők jelképeként még elegáns szilszkin- vagy nutria-bunda díszlik és ha egyikmásik hölgynek nem volna fehér pólyával bekötözve a keze, amelyet felsértett a kíméletlen gép, bizton azt hihetné az ember, hogy őnagysága látogatásról és nem gyári munkából jön.

Hasonló módon mint a pengőt, gyártja hatalmas tömegekben az 1, 2, 10, 20 és 50 filléreseket is a pénzverde. Vagónszámra felhalmozva áll az új pénz a pézverdei főpénztár, valamint a Nemzeti Bank trezórjaiban, míg egyrészét már szerteszét szállították az ország kisebb pénzintézeteihez, hogy adott jelre, december végefelé az új pénz megkezdje cirkulációját és kiszoritsa, eltüntesse a magyar gazdasági élet legnagyobb rákfenéjének „az infláció"-nak szomorú emlékeit, az értékét vesztett, elrongyosodott, rettenetes tömegű korona bankjegyet.

Kodály Zoltán, a „Háry János" szerzője

Pallo Imre mint Háry

Rudolf Valentino, a világhírű amerikai filmszínész 32 éves korában New-Yorkban meghalt. Valentino halála az egész világon nagy megdöbbenést keltett

Harsányi Zsolt és Paulini Béla, a „Háry János" szövegirói, kávéházi törzsasztaluknál, munkaközben

Jászai Mari, a magyar nemzet legnagyobb tragikája, a földi mulandóságból átlépett a halhatatlanságba.

Rabindranath Tagore (X), a világhírű hindu költő Budapesten. 1. Titkárának felesége, 2. a titkára és 3. Zajthy Ferenc, a Petőfi-Társaság tagja kíséretében a Gellért szálló előtt

Rabindranath Tagore a Gellért szállóban rendezett koncerten Radics Béla cigányprímás magyar nótáit hallgatja (Kallós O. felv.

A profifutball premierje

Hungária—Hakoah (Wien) 4:2 (2:2). Orth Gyuri és Fischer kuzdelme a labdáért

FTC—33FC 6:2 (1:2). Zsák Horváth II. lábát megfogta, ezért a bíró tizenegyest ítélt a budaiak ellen

Több mint egy esztendei kényszerpihenő után újra játszott Orth György (1), a legnépszerűbb magyar futballista, akit ez alkalommal Brüll Alfréd (2), az egyesület elnöke köszöntött (Munkácsi és Kluger felvételei)

XXIX. évfolyam, 1. szám

Budapest, 1927 január 1

TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő könyvmellékletekkel együtt 91.000 korona, félévre 182.000 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12—14. Telefon: József 123—39 és József 123—50. Egyes szám ára, pályaudvarokon is, egy bekötött regénnyel és egy kéthetenként megjelenő gyermeklappal együtt 7000 korona (60 fillér). Romániában 40 lei, Jugoszláviában 12 dinár, Amerikában 25 C. Lapunk előfizetői kedvezményül mellékelve kapják Tolnai Világlexikona V. kötetét!

A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos!

Közlekedésszabályzó készülék Budapesten

A főváros legforgalmasabb pontjan: a Nagykörút és a Rákóczi út kereszteződésénél állítottak fel az első közlekedésszabályzó készüléket. Az itt álló közlekedési rendőr ezentúl lámpa, egyszerűen fogja szabályozni az ucca esti forgalmat (Gárdonyi felv.)

Báró Hatvany Lajos az emigrációból visszatért Budapestre és jelentkezett az ügyészségen. Őrizetbe vették (Székely Aladár felv.)

Vági Istvánt, a Magyarországi Munkáspárt vezérét letartóztatták, mert Szántó Zoltánnak segítségére volt a kommunista csoportok megszervezésében

Szántó Zoltán. A hírhedt kommunistát Moszkva Budapestre küldte, hogy itt agitációt fejtsen ki. A rendőrség elfogta és letartóztatta

Wrangel tábornok, az orosz ellenforradalom első vezére tiszteletével az elmult héten keresztülutazott Budapesten

Stromfeld Aurél, volt vezérkari ezredes — aki az utóbbi időben visszavonult a magánéletbe — a Szent László-kórházban difteritiszben meghalt

A párizsi hadimuzeumból elszállítják azt a történelmi nevezetességű vasúti kocsit, amelyben 1918 nov-ében a francia-német fegyverszünetet megkötötték. A vasúti kocsit a fegyverszünet színhelyén, a compiégnei erdőben fogják felállítani (Keystone)

Sacco és Vanzetti, a halálraítélt olasz anarchisták ügye mind nagyobb hullámokat ver és már eddig is több mint száz ártatlan ember élete esett áldozatul a tett propagandája híveinek. I. Vanzetti Luigia, a halálraítélt Vanzetti nővére a francia tüntetők élén II. A két összeláncolt anarchistát átkísérik a siralom házba. III. Sacco és Vanzetti érdekében tüntető tömeg a vincennesi erdőben.

Doktor Pergamen

IRTA ILLÉS ENDRE

Dél felé már bizonyossá vált: a felesége csakugyan megszökött.

Kívül az erős, augusztusi napfényben megcsillantak a legrégibb házak is s lassan zúgni kezdett az egész kis város.

A negyvenéves, hajlotthátú kis levéltáros sápadtan állt a vármegyeház elsőemeleti, poros ablaka mögött. A szomszéd szobákból már régen elment mindenki, de ő nem tudott kimenni az ezerszemű, kisvárosi uccára. Egész délután, bennmaradt a levéltárban. Céltalanul ődöngött a telizsúfolt állványok között. Járt, járt. És egy gondolata sem támadt, egy szó nem jutott az eszébe. A felesége szép, fiatal, kívánatos arcát látta folytonosan maga előtt:

— Katót

Leült az egyik elárvult asztal mellé, leborult az otthagyott aktára és legszívesebben sírni szeretett volna. De ezt mégis szégyelte. Még maga előtt is. A cigaretták közé markolt inkább: a vendégeinek tartogatta őket, egy egész dobozzal. Ő maga nem dohányzott. Most mégis rágyujtott. Csakhamar émelygeni kezdett a gyomra, a feje is fájt. Erre abbahagyta a cigarettázást és újra felugrott.

Sötét este volt már, amire mélyen a szemére húzott kalappal egy pillanatra megjelent a megyeház öblös kapujában. Körülnézett. Azután sietve tűnt el az egyik sötét mellékuccában. Bújkálva, nagy kerülőkkel ért haza.

A szobalány már várta.

Hangosan, csörömpölve terített a tág ebédlőben vacsorához. Tüntetően: csak egy személyre.

Fáradtan ült le az asztal mellé. Egész nap nem evett, éhes volt. De amikor a szeme egy pillanatra összeakadt a leány gúnyos, mosolyos szemével: elmúlt minden étvágya.

Valamit mégis evett.

Azután bement a dolgozószobájába.

Odakünn már elterült az este. Csend-csend volt az egész lakásban. Összetörve, halk sóhajjal ereszkedett az egyik karosszékbe s valami nagynagy elhatározás felé tapogatott. De a sötétben csak a felesége arcát látta maga előtt.

— Doktor Pergamen! — kacagott a kívánatos arc.

Így gúnyolta a sárgás, száraz arcbőre miatt.

Egy könny szökött a szemébe. S szipogva, észrevétlen, felöltözötten elaludt a friss fájdalomban.

Másnap az alispán behivatta a szobájába.

— Hát kérlek... az természetes... most, néhány napig... amíg elintézed az ügyeidet: nem kell bejárnod...

Megreszelte a torkát, résztvevően rázogatta a kezét:

— Elhiheted, igaz barátod vagyok ...na szervusz!

A levéltáros lement a napfényes uccára, begombolta a kabátja mindhárom gombját. Keményen, zordan, mint az ítélet, indult hazafelé. Az alispán szavai utat mutattak neki:

— Igen... el fogom intézni az ügyeimet!

A feleségére gondolt, de amire hazaért, már csak a szakácsnőt s a szobalányt hivatta maga elé. Elbocsátotta őket: fölöslegesek. Azután vette a kalapját, egy bejárónőt fogadott helyettük. S amire mindezzel végzett: a sok beszéd, tárgyalás, izgalom egészen kifárasztotta. Halványan rémlett ugyan velemi benne: ez volt a legkevésbé fontos. De a két nap feszültsége mégis engedett. A sok tespedés után tett, csinált, végzett valamit.

Este a vendéglőben vacsorált. Félénken, riadtan ült le. A homályos, nagy elhatározások már lelohadtak az ökleiben. Mélyen a tányérja fölé hajolt.

Az asztalához csakhamar odaszállingóztak az emberek. Barátja tulajdonképp sohasem volt, mindig visszahúzódva, egyedül élt. Ez este mégis csupa résztvevő, jóbarát hajolt föléje. A feleségéről egy szót sem szóltak, csak egyre sűrűbben biztatgatták:

— Igyál!

És szorongatták a kezét. Körülültek. Itatták. Így múlt el az esto.

Harmadnap délelőtt felkeresték az asszonyok. Rokonok, ismerősök, barátnők. Hozták a nagy ujságot:

— Pesten látták őket.

És megindult az áradat:

— Rossz asszony volt!

— Bizony, fiam, csak neked jó, hogy így történt.

— Meglássa, Tamás, egészen megfiatalodik... nélküle!

Bológatott:

— Igen... jobb lesz így... nélküle... igen...

Este a Komló-kertbe vitték a barátai. És megint ittak.

Negyednap valaki óvatosan megpendítette:

— Be kéne adnod már a válókeresetet!...

Megriadt s nem felelt semmit. De esto, amikor vacsora után átmentek a Royalba, oszladozott már az első ijedtsége. A sok szesz, a bor, a nehéz pálinkák elkábították. Ivott, ivott. És lassan fátyol borult a szemére. Éjfél felé még a cigánynak is intett: „*Nagy a feje...*" énekelte rekedten, hamisan. S a kar rávágta: „*Búsuljon a ló!*" Valaki a cimbalomra csapott, felzúgott a zsivaj. A nagy kavarodásban a kaszíroslányhoz dülöngélt és sírva borult a kezére:

— El... elválok... i-igen... el... fogok... válni...

És azután egyformán multak a napok. Hivatalba nem járt. A barátai egy pillanatra sem hagyták magára. Ivott, ivott, ivott. S az arca egészen zöldesszürke lett, a szeme beesett, a lépése még bizonytalanabbá vált. A gyomra, a tüdeje, a feje: émelygett, akadozott, zúgott. De valahogy tartotta magát. Csak azért is! Délben és délután és éjszaka: ivott. S a lelkére különös, mámoros, idegen dac szállt:

— Elválok!

Egy este, úgy a második hét vége felé, kipirulva toppant valaki a mulatozókhoz. Azok már vígan voltak.

— Fiúk... Tamás... ide figyeljetek!

A piros arcok felnéztek:

— No?

— Most jött Kultsár Laci Pestről! Tudjátok mi ujság? A... egyszóval az a férfi elhagyta már Katót...!

Hirtelen csend támadt, a gyulladt szemek kifényesedtek.

— Mi?

— Laci beszélt Katóval... véletlenül találkoztak... Kató sírva panaszkodott neki: a pénze már elfogyott, hazajönni nem mer...

Mindnyájan Tamásra néztek. Néhány pillanatra fülledt csend támadt. Tamás megmeredett a helyén.

— Barátom... — tört ki végre az első kiáltás. — Barátom... ilyen elégtétel! Én tudtam... A sors bosszúja. Győztél, Tamás!

És felrivaltak a berekedt torkok:

— Győztél! Győztél!

Valaki megkérdezte:

— És most mit fogsz csinálni? Azt mondom, ne is állj vele szóba!

— Lökd ki, ha hazajön... Te már új ember lettél!

De a levéltáros felállt, dermesztő hideg támadt körülötte. A feje előrebicsaklott s a szeméből elszállt a kéthetes mámor.

— Mit fogok csinálni?

Félszegen, ijedten nézett körül. Már a régi volt: doktor Pergamen. Egy pillanat alatt elmult minden. Dac, fogadkozás, férfiasság.

— Hát mit csinálhatnék... Felmegyek és hazahozom.

Begombolta a kabátját, úgyet sem vetett senkire.

És a mulató társaság kellős közepéből szomorúan, félénken, alázatosan, szerelmesen megindult az állomás felé.

A többiek csak néztek utána.

Női választójog Japánban. A távol keleti szigetországban, ahol alig néhány évtizede még a legteljesebb visszavonultságban élték le a nők életüket, ma már nők a teljes politikai egyenjogusításáért, a női választójogért folyik elkeseredett küzdelem. Képünk a japán szüfrazsettek uccai agitációját mutatja

A kínai írógépen több mint ezer betű van. Éppen azért használatában megfelelő gyakorlatra szert tenni igen nehéz. Érdekes tény, hogy ennek ellenére a legutóbb rendezett kínai gépíróversenyen egy orosz hölgy, Torsloff kisasszony vitte el a pálmát, mandulaszemű vetélytársai elöl

Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspökot az egyetemi templomban a szószéken prédikáció közben agyvérzés érte

Villa Falconieri. A magyar kultuszminiszter megvásárolta Frascatiban a szépségéről híres Villa Falconierit, mely az eddigi tervek szerint az olaszországi ösztöndíjjal kitüntetett magyar művésznövendékek elhelyezésére fog szolgálni

Fehér orrszarvú a Nemzeti Múzeumban. Horthy Jenő, Horthy Miklós kormányzó öccse ejtette el ezt a ritka állatpéldányt Ungadában. A fehér orrszarvú vagy „széles szájú orrszarvú" bőrének színe valamivel világosabb a közönségesénél. Kihalófélben lévő állatfaj és Ungada kormányzója csak kulonis esetekben ad egy-egy példány lelövésére engedélyt. Horthy Jenő az állat bőrét, amely öt métermázsa, a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta, ahol Óry Sándor, az ismert darmoplasztikus tömte ki. A fehér orrszarvú most a Nemzeti Múzeum állatcsarnak egyik legérdekesebb látványossága. 1. Éhig Gyula dr. múzeumi őr és 2. Óry Sandor, a fehér orrszarvú preparátora (Gárdonyi felv.)

A ceglédiek küldöttsége, a „turini százak", az elmult héten megkoszorúzták Kossuth Lajos sirját. Fent 1. Háczay János, 2. Ballay Benő, 3. Zakar Károly és 4. Kohn Gábor láthatók. Ők még azok közül valók, akik ötven évvel ezelőtt, 1877-ben Kossuth Lajos előtt tisztelegtek Turinban

A budapesti törökök Bajram-ünnepe Gül-Baba sírjánál. Abdul Latif budapesti imám beszédet mond (Kluger felv.)

Veteránok úszóversenye. Londonban rendkívüli sportesemény játszódott le. Az öregurak úszóversenyét tartották meg. A verseny győztese a 76 esztendős W. C. Hilgekinson brightoni polgár lett

Harry Houdini, a világhírű láncktörő utolsó fényképe. Az elhunyt artista egyik legjobban fizetett attrakciója volt a varietéknek és mutatványaival nagy vagyont szerzett

Csak a Dr. Budai-féle
CHINA-VASBORT
kérje

Gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt nélkülözhetetlen vérszegénységnél, étvágytalanságnál, hőemelkedésnél.

Kapható minden gyógyszertárban
Főelárusítóhely:
VAJNA JÓZSEF
Városi gyógyszertár
Budapest, IV, Váci ucca 34 sz.

Meinl

kávé

A MEGFIATALODÁS TITKA:

TÁVOL KELETEN ÉVSZÁZADOK ÓTA BEVÁLT HÁZI-GYÓGYSZER
EREDETI IMPORTÁLT KULTÚRÁBÓL TENYÉSZTI
GLÓBUS GYÓGYSZERTÁR V. VÁCI UTCA 57

Telefón: L. 975—28

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Ha bárhol hiányozna, kimerítő használati utasítással együtt azonnal utánvéttel szállítjuk

XXX. évfolyam, 23. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1928 junius 6

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ár a hetenként megjelenő könyvmellékletekkel együtt negyedévre 7 pengő 30 fillér, félévre 14 pengő 60 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12—14. Telefon: József 423—39 és József 423—50. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — egy bekötött regénnyel és egy kéthetenként megjelenő gyermeklappal együtt 60 fillér, Ausztriában 1 Schilling és 20 Groschen, Romániában 40 lei, Jugoszláviában 12 dinár, Amerikában 25 C.

Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos!

Nobile tábornok és az „Italia". Nobile olasz tábornok, mint ismeretes, az „Italia" léghajón kíséretével elindult az északi sarkra, ahol azonban nem szállhattak le, mert az időjárási viszonyok nagyon bizonytalanok voltak. Az „Italia" ennélfogva az északi sark felett csak kört írt le és Nobile lebocsájtotta az olasz zászlót és sajátkezűleg lazította meg a pápától adományozott hatalmas kereszt tartóját, mely azután leesett a jégre. A léghajó ezután visszafelé indult, de lapunk zártáig az „Italia" sorsáról semmiféle pozitiv hír nem érkezett

Ilyen az indiai „taxi-állomás". A forgalom javarészét ma is a bennszülöttek által húzott könnyű járóművek, a „riksák" bonyolítják le. Ott tehát még nincs sok dolga a közlekedési rendőrségnek

A forrongó Kina új diktátora: Yen Chi Chen, aki egy kinai tartomány kormányzója volt és most diktátornak nevezte ki magát. Az önmagával és Japánnal viaskodó „Mennyei birodalom"-nak most már három diktátora van

Charles Kingsford-Smith kapitány, aki Fokker-gépén az amerikai San-Franciscóból Ausztráliába akar repülni az óceánon keresztül

A skót nemzeti ünnepen dudaversenyt rendeztek és a nagy dijért a skót gárdaezred dudásának egy kis lánnyal kellett mérkőznie

Bársony Istvánról, az elmúlt héten elhúnyt kiváló íróról négy évtizeddel ezelőtt Konstantinápolyban készült ez az érdekes fénykép. 1. Kunos Ignác, a kiváló tudós és író, 2. Bársony István

Dohnányi Ernőt, a világhírű magyar zongoraművészt igazgatói címmel a Zeneművészeti Főiskola tanárává fogják kinevezni (Fotó Aurora)

Március 15 Budapesten

A munkások ezreinek ünnepélye március 15-én a Petőfi-szobornál

Kultúra a tanyán

Szín: a községháza. Csöndes, falusi délelőtt. Kinn süt a nap. A jegyző éppen szivarjára gyújt, amikor kopognak.

János gazda (belép): Aggyisten!

Jegyző: Csakhogy magát is látni egyszer. Mi szél hozta erre?

János: Hát, csak azért gyüttem, mer hogy egy rágyiót akarok.

Jegyző (lelkesen): Lássa, ezt már örömmel hallom. Tehát rádiót akar fölszereltetni odahaza a tanyán?

János: Igenis, jegyző uram.

Jegyző: Büszke vagyok, hogy a vezetésem alatt álló nép ilyen fogékony a kultúra lélekemelő hatása iránt. Mégis csak gyönyörű, hogy a haladás szelleme ennyire átjárja a föld rögéhez kötött társadalmi osztályt. De vajjon mi késztette erre a nemes elhatározásra?

János: Saját jól felfogott érdekem.

Jegyző (elragadtatva): Bár mindenki magáévá tenné ezt a fenkölt gondolkozást! Ah, nincs is magasztosabb érzés, mint felülemelkedni az önzésszabta szűk határokon... Aztán melyik szobájába akarja fölszereltetni a rádiót?

János: Nem a szobába kell az kérem!

Jegyző: Hát hová?

János: Az istállóba, könyörgöm.

Jegyző: Az istállóba?

János: Abba hát, a tehénistállóba.

Jegyző (ekstázissal): Ha ezt a kultuszminiszter hallaná! Micsoda diadal! A nép egyszerű gyermeke még az istállóba is rádiót akar.

János: Persze, hogy akarok.

Jegyző: De miért éppen a tehénistállóba?

János: Mer' hogy olvastam az újságban, hogy a tehén sokkal több tejet ad, ha fejés közben muzsikálnak neki.

DYMI.

Egy csúnya nő vallomásai

írta Lakatos László

Azóta vagyok csúnya, amióta a világon vagyok.

De ezt nem mingyárt vettem észre.

Akkor vettem észre először, hogy csúnya vagyok, amikor először akartam tetszeni.

Ekkor tízéves voltam. (Ami azt jelenti, hogy nem vagyok hiú. Mert a legtöbb úr már tízéves kora előtt akar tetszeni. Sokkal a tízéves kora előtt.)

Nem a tükör mondta meg, hogy nem vagyok szép.

Nem is a leányok, nem is a fiúk. Nem is a kis barátnőim.

Nem is nagy ellenségnőim.

Megtudtam magamtól.

Megéreztem.

Csúnyaságom jelentkezett, mint egy testi fájás.

Mondjuk: fogfájás.

És valóban fájt is.

Eleinte lázadoztam ellene, később igyekeztem enyhíteni, utóbb kacérkodtam vele. A csúnyaságommal.

Volt idő, hogy letagadtam. Volt idő, hogy bele is szerettem. A csúnyaságomba.

Csak egyet nem tudtam elérni mindmáig. Azt, hogy hozzászokjak. A csúnyaságomhoz.

És még egyet nem tudtam soha. Elfelejteni, hogy csúnya vagyok. Másokkal néha tudtam elfelejtetni. Magammal soha.

Tizenöt éves koromig hordtam a csúnyaságomat. Nem megadással. Nem is türelemmel. De tehetetlenül.

Akkor elkezdtem elemezni a csúnyaságomat.

Megvizsgáltam az arcomat, szememet, orromat, homlokomat, fülemet. Vizsgáltam szájamat, ajkamat, államat. Külön a hajamat. Külön a fogaimat. Aztán kezemet, lábamat, karomat. Vállamat, mellemet, aktomat. Ujjaimat vizsgáltam. Mindent. Még a körmeimet is. A lábam ujján a körmöket.

Sehol semmi hiba.

És ez volt a baj. Mert ha valakinek csúnya az orra vagy a szempillája, az még talán valami pikantériát is ad a testnek, amely egyébként hibátlan. Egy csöppnyi csúnyaság dekorálja a szépséget.

Az én esetem nem ez volt.

Én szép voltam részletekben, de csúnya voltam egészemben. Én külön szép voltam mint orr, mint száj, mint haj, mint akt, de csúnya voltam mint nő...

Valahol a keverésben volt a hiba. A csúnyaságom, hogy úgy mondjam, kémiai volt.

Kémiai, de reménytelen.

Reménytelen és elviselhetetlen.

Nekem elviselhetetlen.

Ki akartam hát korrigálni.

Istenem, mi mindent nem használtam én csúnyaságom ellen!

Svéd tornát, magas cipősarkot, szellemességet, cinikus mosolyt, rúzst, száz idézetet Shakespeareből, púdert, velencei utazást. Használtam ellene vívást, arcmasszázst, optimizmust. Aztán fogyókúrát, diétát, szerelmi bánatot, angol leckéket. Majd hízókúrát, arzént, Schopenhauer filozófiáját. Egy ízben megpróbálkoztam a butasággal. Hónapokig butítottam magam szenvedélyesen és szorgalmasan. Nem használt. Én még a butaságtól sem lettem szép.

Úgy látszik, nem volt igazi. (A butaságom.)

De a csúnyaságom az volt. (Igazi.)

Igazi volt. De nem volt egy úgynevezett érdekes csúnyaság. Még kihívó sem volt, ideges vagy nyugtalanító. Érdektelen csúnyaság volt és — ami a legszörnyűbb — volt benne valami természetes, valami magától értetődő.

Csúnyaságom oly természetes volt, hogy senki sem lázadt föl ellene. Még anyám sem, aki nagyon szép nő volt. Még apám sem, aki még szebb férfi volt. Mindenki elfogadta ezt a csúnyaságot. Csak egy ember nem.

Én.

Tizenhat éves voltam, amikor belémszeretett egy fiú. Komolyan és halálosan. Úgy, ahogyan csak húszéves fiúk tudnak szeretni.

Ez a fiú volt a legszebb fiú a világon.

Eleinte azt hittem, tréfál. Később láttam, hogy komoly.

És akkor kinevettem és kidobtam.

Miért?

Irígységből!

Egyszerűen nem bírtam a szépségét. A fiúét, aki engem szeretett.

Ne értsék ezt félre. Ne magyarázzanak bele. Nem gyávaságból, nem okosságból, nem is védekezésből tettem. Nem arra gondoltam, hogy egy hónap múlva szégyelni fog engem és egy másik hónap múlva el fog hagyni. Minderre akkor nem is gondoltam. Nem okos voltam, csak irígy. Kidobtam, mert nem bírtam a szépségét.

A szép fiút kidobtam, mert szép volt.

Ez volt az első sikerem.

Feltűntem.

Velem együtt a csúnyaságom is.

Ez volt a második sikerem.

Unalmas csúnyából lettem feltűnő csúnya.

A sikertől ugyan nem szépültem ki, de hiú lettem. És kacér.

A csúnyaságomra hiú. És a csúnyaságomra kacér.

Öntudatos csúnya lettem. Csúnyaságomat már nem akartam korrigálni. Sőt. Aláhúztam. Hangsúlyoztam.

Tüntettem vele.

Sikerrel.

A leányok irígyelni kezdtek. Mástól az új ruháját irígyeték, vagy a nagy

Tizezer pengő értékű kedvezményt osztunk ki a rejtvénymegfejtők között

hozományát. Tőlem a csúnyaságomat. Szerencsére, nem tudták elvenni.

(Megvan ma is.)

A leányok irígyeltek engem. A fiúk féltek tőlem. A nőtől, aki kikosarazta a világ legszebb fiúját.

És mert féltek tőlem, közeledtek hozzám. Mert a férfit sokféle nő érdekli: a szép, a gazdag, az elegáns, de mind között az érdekli a legjobban, akitől fél.

Udvaroltak nekem, hízelegtek. Egyesek el akartak venni feleségül. Mások el akartak csábítani. Akihez kedves voltam, dícsérték a csúnyaságomat. Hogy az milyen érdekes, milyen markáns, milyen imádnivaló! Akikhez rossz voltam, bosszúból tagadták, hogy csúnya vagyok.

Nem hitte el nekik senki.

Sőt!

Mentől hevesebben tagadta csúnyaságomat az ellenpárt, annál inkább vette azt észre a másik. Az én pártom.

Így lettem vitatárgy. Költők ódákat írtak a csúnyaságomról, egy fiatal pszichoanalitikus pedig kielemezte azt egy hatszáz oldalas könyvben, amit mindenki dícsért és amit senkisem olvasott. A könyvnek óriási sikere volt.

Nekem nagyobb.

Pletykáztak rólam, hazudtak. Megrágalmaztak.

Szerencsére a legszörnyűbb dolgokkal.

Kezdtem divatba jönni, mint egy nagy kokott.

Húszéves koromban férjhez mentem.

Az esküvőmön buktam meg.

Mert nagy különbség csúnya leánynak vagy csúnya asszonynak lenni.

Az első, aki megúnt, a férjem volt.

Ez mindig így van. Ha egy férfi elvesz egy szép nőt, hamar betelik a feleség szépségével.

Az én férjem betelt a felesége csúnyaságával.

Ő volt az első, aki észrevette, hogy csúnyaságom nem érdekes, nem szellemes, nem démoni, nem is zseniális és nem is szép csúnyaság, hanem egész egyszerűen közönséges, érdektelen és csúnya csúnyaság.

Ezt meg is mondtam.

Először apámnak, amikor követelte tőle a hozományt.

Aztán anyámnak, amikor nem kapta meg a hozományt.

Végül nekem, amikor mégis megkapta a hozományt.

Férjem előbb megúnt, azután el akart tőlem válni.

Nem vált el.

Nem mintha megsajnált volna. De ez úgy történt, hogy a barátját akkor csalta meg a felesége, aki nagyon szép asszony volt. És ekkor férjem ráeszmélt, hogy ő nagyon okos ember, mert csúnya nőt vett el feleségül. És ekkor megsértett engem. Nagyon megbántott. Azzal, amivel egy nőt legjobban lehet megbántani.

Azzal, hogy megbízott bennem.

Ez lett a vesztе.

Megcsaltam.

Más feleség megcsalja az urát, hogy megmutassa, hogy még kell a szépsége. Én megcsaltam az uramat, hogy megmutassam, hogy még kell a csúnyaságom.

Kedvesem elvett, férjhez mentem másodszor és ez lett a vesztem.

Mert második férjem is megsértett. Nagyon megbántott. Azzal, amivel egy nőt legjobban lehet megbántani.

Azzal, hogy nem bízott meg bennem.

És ekkor bebizonyítottam neki.

Az elsőnek bebizonyítottam, hogy a férjnek vigyázni kell a feleségére. A másodiknak bebizonyítottam, hogy a férj hiába vigyáz a feleségére.

Ezért csaltam meg a másodikat.

Amikor az elsőhöz hozzámentem, megbuktam. Amikor a második kidobott, talpraálltam.

Megint észrevettek, megint beszéltek rólam, megint divatba jöttem.

Amíg tisztességes voltam, nem törődtek velem. Most, hogy két férjet is megcsaltam, valaki lettem.

A csúnyaságot csak a rossz nőnek bocsátják meg.

És férjhez mentem harmadszor is.

De harmadik férjem belémszeretett.

Nem mingyárt.

Esküvő után ő is fölébredt. Esküvő után ő is megúnt. De ez nemcsak únta a csúnyaságomat, ez szégyelte is.

Ez lett a szerencsém.

Mert addig szégyelte, amíg elhitette magával, hogy nincs mit szégyelnie. Addig szégyelte, hogy csúnya nőt vett el, amíg elhitette magával, hogy szép nőt vett el.

Elhitette magával és elhitte magának.

Elhitte magának és terjesztette másoknak.

Hirdette, híresztelte. Gyakran és sokaknak.

És elhitték neki.

Mert elég, hogyha egy férfi hiszi egy nőről, hogy szép. A többi már mind beleszeret.

És amikor minden ösmerőse belémszeretett, belémszeretett ő is.

Szép asszonyba csak beleszeretni lehet. Az uram belémszeretett.

Ma is szeret.

Hű vagyok hozzá.

Nem mintha szeretném, de most már megengedhetem magamnak.

Mert egy szép asszonynak mindent e'néznek, még azt is, hogy tisztességes.

A nyáron a Lidón voltunk.

A Lidón szépségverseny volt.

Megnyertem.

Az őszkor két férfi öngyilkos lett miattam. Egy harmadik elhagyta családját.

Azt kérem az Istentől, hogyha leányom születik, az csúnya legyen.

Legalább olyan csúnya, mint én.

A LEGJOBB DÉLUTÁNI LAP AZ ESTI KURIR, a modern ujságirás csodája, mely minden nap hű tükrét adja a világ bármely táján történt eseményeknek. Nagy elterjedtsége bizonyítja közkedveltségét. Érdekes, lüktető riportokban számol be mindenről.

SAS EDE TRÉFÁI

Veszedelmes bogár

Mi történt velem a nyáron, kérem?
Engedelmükkel elbeszélem.
Este a budai hegyekbe' bolyongva
Szentjánosbogarat láttam egy bokorba'.
Gomblyukamba akartam tűzni,
Elkezdtem úzni.
Egy barátom meglátta
S ijedten rám kiálta:
— Isten legyen neked irgalmas, kegyelmes,
Szentjánosbogárkát úzni veszedelmes,
Hisz nem győződ majd fizetni:
Olyan fényúzési adót fognak rád kivetni!

Az új emberpalánta

élete, fejlődése az Ön egészségétől, táplálkozásától függ, Asszonyom!

Azok a csecsemők fejlődnek a legszebben, azok a legegészségesebbek, azok tudnak fertőző betegségeknek a leginkább ellentállni, akik az egészséges anya tején nőnek fel.

Az anya tejének minősége és mennyisége pedig elsősorban az anya táplálkozásától függ. Az OVOMALTINE olyan természetes erősítő tápszer, amely a tej, tojás, maláta és kakaó minden táperejét koncentráltan tartalmazza. Már pedig a tej, tojás, árpa (amelyből a maláta készül) a természettől van arra rendelve, hogy a fejlődő új ivadék szervezetének minden tápláló, építő, éltető anyagát szolgáltassa. Ezeket összesítve — tőmények — juttatja a szervezetnek az OVOMALTINE, ezenfelül azonban vitaminokat is, amelyek az anya tejével átmennek a csecsemőbe és annak növését, gyarapodását segítik elő.

A reggeli és uzsonnatejhez 2—3 kávéskanál OVOMALTINE az anyának és csecsemőjének egyaránt éltető tápláléka.

Az anyának már a terhesség alatt kell rendszeresen OVOMALTINE-t használnia, hogy úgy a saját, mint magzata egészségét, erejét gyarapítsa.

Ára a doboz nagysága szerint P 5·—, P 2·80, P 1·50

Mintát, ismertetőt ingyen küld a Dr. WANDER gyógyszer- és tápszergyár rt., Budapest, 100. postafiók, X. Kerepesúti út 34/a.

Párizs különböző kerületeinek szépségkirálynői, közülök választották meg a „királynők királynőjét" ×), akinek uralma a jövő farsangig tart

Sikerült kísérletet folytattak az óceánon, melynek folyamán az Egyesült-Államok légiflottájának legnagyobb egysége, a „Los Angeles" kormányozható léghajó kikötött a „Saratoga" repülőgép-anyahajó fedélzetén és arról üzemanyagot és utasokat vett fel

Ibn Szaud hosszú időn keresztül Anglia zsoldjában állott és ezért évente 60.000 font sterling támogatást kapott. Most egykori urai ellen fordult és szent háborút hirdet Anglia ellen. Csapatai már megkezdték a támadást Irak és Trans-Jordánia határvidékén. Az angol protektorok repülő- és tankosztagokkal védekeznek. Egyik képünk Ibn Szaud hedzsasz királyt, a másik pedig lovastestőreinek egy osztagát ábrázolja

Judd Grey amerikai gyilkos, aki barátnőjével, Ruth Snyderrel szövetkezve, megölte annak férjét. Mindkettőjüket a villamosszékbe ültették

Ruth Snyder, a férjgyilkos amerikai asszonyt védőügyvédje minden fáradozása ellenére a villamosszékbe ültették és kivégezték. Az asszony és bűntársa, Judd Gray utolsó pillanatig reménykedtek, hogy megkegyelmeznek nekik

Mártonffy Lajost, az egri árvaszék elnökét vadászat közben véletlenül agyonlőtték. Mártonffy Lajos tragikus halála az egész országban általános megdöbbenést keltett (Rónai Hajnal felv.)

Louise Fuller, az egykor ünnepelt táncművésznő, a szerpentintűztánc reálója elhunyt. Pályáját egy kis cirkuszban mint lovarnő kezdte, később azonban, művészi pályájának tetőpontján fejedelmi személyek barátságával dicsekedhetett

A kelenföldi evangélikus egyház felügyelőjévé választotta Hermann Miksa kereskedelmi minisztert. A beiktatási ünnepélyt az elmult vasárnap tartották meg ünnepélyes külsőségek mellett. 1. Raffay Sándor püspök, 2. Herrmann Miksa kereskedelmi miniszter, 3. Kaunz altábornagy

Tudományos szerelmi próba. W. M. Marston amerikai professzor érdekes kísérletet végzett annak eldöntésére, hogy a szőkék vagy a feketék hajlamosabbak-e a szerelemre. A kísérlet folyamán egy vad csókolózásokkal tarkított filmet játszottak le és közben pontos mérőeszközökkel ellenőrizték a pulzus, a vérnyomás, a lélekzés változásait. Az eredmények eddig azt mutatják, hogy a sötétebb hajszínűek érzékenyebben reagálnak a filmen lejátszódó szerelmi jelenetekre, mint a szőkék

Ferencváros—Blackburn Rovers 6 : 1 (1 : 1). A magyar bajnokcsapat pompás győzelme az angol kupa győztese fölött. Crawford kapus lábbal ment Koszta elől

A Ferencváros 5 : 1 arányban verte a prágai Slaviát. Kohut gólt lő a csehek kapujába

A Hungária 3 : 2 (2 : 0) arányban kiverte a Sabariát a Magyar Kupából. Weinhardt hiába fut ki kapujából, nem tudja védeni Schneider lövését

Hungária—Slavia 2 : 2 (0 : 2). Veszélyes támadás a Slavia kapuja előtt. Haár fejelni készül, de Planicka kiboxolja előle a labdát

A Magyar Hockey Club csapata pünkösd vasárnapján a prágai DEG csapatát látta vendégül. A mérkőzést a magyar csapat nyerte 1 : 0 (0 : 0) arányban

XXXI. évfolyam, 17. szám

TOLNAI

VILÁGLAPJA

Budapest, 1929 április 24

Megjelenik minden hetep szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő könyvmellékletekkel együtt negyedévre 7 pengő 30 fillér, félévre 14 pengő 60 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12—14. Telefón: József 423—39 és József 423—50. Egyes szám ára — vidéknyomdvarokon is — egy bekötött regennyel és egy gyermeklappal együtt 60 fillér. Ausztriában 1 Schilling és 20 Groschen, Romániában 40 lei, Jugoszláviában 12 dinár, Csehszlovakiában 6 cseh korona, Amerikában 25 C.

Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos!

Az újjászületett Buddha

Távol-Kelet rengeteg misztériuma évezredes furcsa hagyományai között is a legérdekesebb Buddha reinkarnáció-tana, amely szerint a buddhizmus megalapítójának lelke mindig újjászületik. Amikor a kolostor feje, a fő-láma meghal, akkor a szerzetesek szerteszélednek és keresik az égi jelek szerint, merre öltött új alakot Buddha. Egy kétesztendős mongol gyermek, az Usersky-Dazan kolostor főpap a akiben a kolostor lámáinak hite szerint az újjászületett Buddha lelke lakozik.

Mussolini és Gasparri bíboros a Vatikánban ratifikálják a lateráni szerződést és egyezményt, amely február 11-én jött létre a pápai állam és a római kormány között. Mussolinit nagy pompával fogadták a Vatikánban. A szerződések aláírása és kicserélése húsz percig tartott. Ennek megtörténte után Mussolini és Gasparri bíboros hosszabb tanácskozást folytattak a vatikáni államtitkár dolgozószobájában. Ez a látogatás történelmi esemény, mert Mussolini az első olasz miniszterelnök, aki megjelent a Vatikánban.

A pápa első kivonulása a Vatikánból. Több százezer ember nézte végig a történelmi nevezetességű, fényben és pompában ragyogó jelenetet, amidón XI. Pius pápa elsőízben hagyta el a Vatikánt, hogy a Szent Péter-templom terén körülvezesse a pápai körmenetet. Képünk: a körmenet élén halad XI. Pius pápa baldakinos pódiumon, amelynek hordszékéről megáldja a hatalmas tömeget.

Apa és leánya. Lloyd George, a liberálispárt vezére leányával együtt jutott be a parlamentbe. Miss Megan Lloyd-ot Carnarvonban nagy szótöbbséggel választották meg.

Gróf Andrássy Gyula a halottaságyon.

A Henderson-dinasztia. Arthur Henderson munkáspárti vezér, aki már kétizben volt Anglia minisztere és két fia, akik szintén munkáspárti mandátumot nyertek. Henderson, aki az angol munkáspárt egyik legkiválóbb vezetőtagja, valószínűleg a külügyi tárcát vállalja

Nyolcszázötven magyar cserkész vesz részt az angliai nagy jamboreen. A cserkészek zászlókkal, zeneszó mellett vonultak a Keleti pályaudvarra, ahonnan Angliába utaztak.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

A magyar ipar bemutatója

200 szakma: Viziforgalmi ✦ Dunakikötő ✦ Elektromossági ✦ Motorjárómű ✦ Textil- és Rádió-csoportok

50%-os utazási kedvezmény!

Részletes felvilágosítás és vásárigazolvány kapható **Budapesten: a Vásárirodánál** *(Alkotmány utca 8) és az összes th. képviseleteknél*

(A vásárigazolvány ára 3 pengő 20 fillér)

Május 4—13

Május 4—13

A fogpiszkáló

IRTA KÁLMÁN JENŐ

Ez még a béke sokszor visszasírt éveiben történt, hogy Pászternák korán reggel egy vas nélkül és korgó gyomorral elindult állást keresni. Az ifjabb generáció szemében furcsa lehet, de akkoriban is megtörtént, hogy némely embernek nem volt pénze, sőt a szó szoros értelmében koplalt, holott állítólag bőséges esztendők voltak és gazdagságban úszott az ország. Hát szép világ is volt az, tagadhatatlan, de Pászternáknak, akiről itten szó lesz, mégse volt egy vasa sem. Pedig egyébként kitünő bizonyítványokkal rendelkezett, mint kettős könyvelő és saldocontista, vagy valami ilyesféle.

Az álláskeresés aránylag elég egyszerű dolog volt. Az ember elment hazulról kora reggel, megállt egy nagyobb lap kiadóhivatala előtt és elolvasta a fekete táblára kiragasztott apróhirdetési oldalt, annak is azt a rovatát, amely állástkeresőknek szólt. Pászternák ebben az időben igen tájékozott volt a világ dolgairól, mert hatheti facérsága óta nemcsak az apróhirdetéseket olvasta el, hanem még a tárcarovatot is. Úgy, ahogy sorjában ki volt ragasztva a táblákon. Ideje volt, hála Istennek, bőven, bár az ujságolvasás így állva és a hozzájáró kapuciner nélkül kissé fárasztó volt. De hát akkoriban az ujságok csak öt krajcárba kerültek és méltánytalanság lett volna azt követelni a kiadóktól, hogy az ingyenművelődés mellé még feketekávét is szervírozzanak az éhes álláskeresőknek.

Pászternák facérságának további kellékei voltak: egy agyonhasznált piszkos notesz és egy összerágott ceruzavég. A kettőt arra használta, hogy följegyezte azokat a cégeket, amelyek munkaerőt kerestek. Pászternák notesza már csak megtelt olyan cégek címével, amelyek — mint utólag kiderült — nem reflektáltak szolgálataira. Mert mivel ennek a mesterségnek az volt a titka, hogy az ember reggel hétkor kiirta az illető cégeket és pont nyolckor, az üzletkinyitás percében ott állt a főnök előtt, különben megelőzték. Az ördög tudja, hogy azokban a boldog időkben honnan került elő már reggel nyolckor annyi éhes ember, aki mind a másik elől igyekezett elhalászni az állásokat. Pászternák azonban kíváncsi természetű ember volt és meg nem állta, hogy végig ne böngéssze az ujságokat, egészen addig, hogy „Nyomatott ennek meg ennek a nyomdának körforgó gépein". Ebből aztán az következett, hogy amikor tíz óra tájban beállított a kiszemelt cégekhez és bizonyítványaival a kezében hozzá akart fogni a mondókájához, az irodafőnök ridegen ennyit mondott:

— Sajnáljuk, már elkésett.

Vagy:

— Épp egy órája töltöttük be a szóbanforgó állást. Tessék megnézni, az új könyvelő már dolgozik is.

Pászternák már előre elkészült ezekre a válaszokra és volt rá eset, hogy be sem várva a feleletet, sarkon fordult és elment. Igen rezignált természet volt és filozófus kedély, aki úgy okoskodott, hogy facérságának idejét mégsem töltötte hiába, mert a monarchiában rajta kívül alig volt olyan mérlegképes kettős könyvelő, aki annyira tudta volna, hogy mit tervez Izvolszki Párizsban. És mindezt ingyért. A nevezetes reggelen, amelyen történetünk hőse újra elindult állást keresni, szóról-szóra ugyanaz történt vele, mint az előző napokon. Miután följegyezte noteszébe a Krepuska és Társa díszműárú cég címét, mint a neki legmegfelelőbbet, belemerült a napi politika kombinációiba, majd áttért a külpolitikára, átböngészte a színházi rovatot, kitanulmányozta a legújabb fővárosi kölcsöntervezetet, elolvasta és megkritizálta az aznapi novellát és végül elkísérte a regény hősnőjét az első izgalmas randevúra egészen odáig, hogy folyt. köv., s végül sóhajtva elindult a Krepuska és Társa cég felé, lévén ez legközelebb a kiadóhivatalhoz. Távolabbi cégeket már fel sem jegyzett.

Útközben semmi nevezetes dolog nem történt vele. Azaz történt valami, de annyira jelentéktelen, hogy szinte nevetséges volna följegyezni, ha végeredményben nem ez hozott volna sorsdöntő fordulatot Pászternák facérságának történetében. Az történt ugyanis, hogy amint szórakozottan ballagott a Körúton, a járda szélén egy heverő fogpiszkáló vonta magára figyelmét. Nem csontból való, csak amolyan egyszerű fácska, amiből egy egész csomagot lehetett kapni két krajcárért. Lehet, hogy használt is volt az egyik oldalán, de semmiképp se volt gusztusos dolog egy fogpiszkáló, ami a földön hevert, akár használat előtt, akár után. És mégis Pászternák, anélkül, hogy valamire gondolt volna, fölemelte a járdáról az árva fogpiszkálót, fölemelte, forgatta, játszott vele, végül, ugyancsak tudtán kívül, a füle mellé tűzte. Talán szórakozottságában azt hitte, hogy cigaretta és ő most munkaközben van és nem ér rá minduntalan cigaretta után kapkodni a mellénye zsebébe, vagy öngúnyból csinálta: hadd lássák az emberek, hogy ebédelni szokott. Pedig újabb időben már nem is igen szokott. Denique a fogpiszkálót a füle mellé tűzte, a fogpiszkáló ott maradt, odatűzve a fül mellé, két-három hajszál között, amik megtartották és nem engedték a föld porába hullni a gazdátlan jószágot.

Így ment Pászternák, füle mellett a fogpiszkálóval és szívében keserű rezignációval, amely előre megmondotta néki, hogy bolond vagy, édes fiam, kár volt otthagyni a jó meleg ágyat egy hiábavaló kiránduláséért, bár végeredményben úgyis föl kellett kelnie, mert Pászternák ebben az időben már annyira lecsúszott, hogy ágyrajárt. Egész szobára rég nem telt néki.

A Krepuska és Társa díszműárúcég nagy üvegportáléja ott fényeskedett előtte és Pászternák egy pillanatra fölvetette magában a kérdést: bemenjek vagy ne menjek? Mert hiszen úgyis mindegy, ezelőtt egy órával itt járt már az a szerencsés kolléga, aki sivár és műveletlen lélek létére nem olvasta végig az ujságot, mint ő. Mégis, úgy gondolta, ez a legkevesebb, amit önmagával szemben, vagy a saját megnyugtatására meg kell tennie. Az ember bemegy és kijön, nem tellik öt percbe és akkor legalább az egész napja szabad. Hát mégis bement. A segéd egy üvegkalitkába utasította, ahol Krepuska úr, a főnök éppen levelet diktált gépbe egy csinos, fiatal kisasszonynak:

„Tisztelettel értesítjük, hogy vettük f. hó 9-éről kelt nagybecsű rendelését és van szerencsénk tudatni, hogy . . ."

Ekkor lépett be a kalitkába Pászternák és Krepuska úr idegesen letolta aranykeretű csiptetőjét az orra hegyére. Mert mégis jobb, ha az ember az üzletfeleket a saját szemével nézi meg, mint üvegen keresztül.

— Parancsol? — kérdezte bizonyos fensőbbséggel, mert a látogatóból nem annyira üzletfél, mint inkább álláskereső nézett ki.

Pászternák előkotorta a bizonyítványait és hozzákezdett mondókájához, de Krepuska úr nem engedte befejezni.

— Sajnálom — mondta, — a szóbanforgó állást már egy órája betöltöttük.

— Tudtam — mondta bánatosan Pászternák és ahogy a száját mozgatta és állkapcsai mozogtak, a fogpiszkáló megbillent a füle mellett. Megbillent és kiszabadítván magát a két hajszál öleléséből, a földre hullott. Pászternák érezte, hogy valamit elvesztett, szórakozottan utána nyúlt és fölemelte.

Krepuska úr, aki maga részéről elintézettnek tekintette az ügyet, most hirtelen figyelmesebben odanézett és egy pillanatnyi gondolkodás után így szólt:

— Azaz, várjunk csak? Szabadna kérnem a bizonyítványait?

Pászternákot, egészen megdöbbentette ez a váratlan fordulat. Hathetes facérsága alatt most történt meg vele először, hogy a bizonyítványait kérték. Nem is értette a dolgot egészen. Mindazonáltal odanyújtotta a bizonyítványait, amelyek rendszerint egyformák. Távozó tisztviselővel szemben egyetlen intézmény sem fukárkodik erkölcsi elismerésben. Pászternák bizonyítványai is teljesen rendben voltak. Egyikbe sem volt beírva, hogy valaha elkésett volna az irodá-

ból, vagy hogy a dolgát rendetlenül végezte. Krepuska úr láthatólag meg volt elégedve és megkérdezte a jelentkezőt, hogy mik az igényei.

Ezen sem volt fönnakadás. Pászternák igen szerény fiúnak mutatkozott és némi alkudozás után kész volt az egyesség. Még aznap akceptálta őt a Krepuska és Társa díszműárú cég.

Mikor Pászternák megzavarodott fejjel és egy rejtéllyel terhelve elhagyta az irodát, Krepuska úr mosolyogva fordult a csodálkozó kisasszonyhoz:

— Maga most azon töri a fejét, hogy miért akceptáltam ezt az urat, miután már elutasítottam? Megvallom magának, a külseje nem tetszett nékem, ezért nem is akartam vele szóbaállni. De aztán megláttam, hogy a füle mellől leejtett egy fogpiszkálót, és fölvette. Hát, lássa, ilyen ember kell nékem. Aki meg tudja becsülni és meg tudja őrizni a legapróbb értéket is. Ilyen emberre vakon rábíznám akár az egész boltomat is.

Ezalatt Pászternák már az uccán járt és ahogy különös és megdöbbentő szerencséjén tünődött, hirtelen megpillantotta ujjai között a fogpiszkálót.

— Hát ez mi az istencsodájának van? — mondta mérgesen és kettétörte ujjai között a fogpiszkálót.

Ebből is megállapítható, hogy az ember általában a leghálátlanabb teremtménye a Jóistennek.

Vitéz Terstyánszky Ödön alezredest, a kardvívás 1928. évi olimpiai bajnokát a solymári országúton súlyos motorkerékpár-szerencsétlenség érte. A motorkerékpár oldalkocsija, amelyben Terstyánszky ült, belekadt egy útszéli fába és a világbajnok mindkét lába eltörött.

BERKES IMRE RITOÓK EMMA

Az „Otthon" Irók és Hirlapirók Köre regénypályázatot hirdetett, amelyre hetven pályamű érkezett. A zsüri többhónapos gondos munka után két regénynek ítélte oda a díjakat. Az első díjat Berkes Imre nyerte meg „Sárfészek" című regényével, a második díjjat pedig Ritoók Emma „Gyárfás Sándor két élete" című regényét jutalmazták meg. A két kiváló író 1000—1000 pengőt kapott.

Margaret Bondfield munkáspárti képviselőnő újból bekerült a parlamentbe. A győzelmes munkáspárt miniszterré jelölte megint a nagytudású politikusnőt.

Mintázott szalmaszövet turbán P 7.—

Exotikus szalmafonatból készült Klos kalap P 8. Ugyanaz japán pamamából P 6.50

Raccllo szalmatok P. 12.— Ugyanaz angol bowen-szalmából P 8.—

Nagyságos Asszonyom!

Bátrak vagyunk szíves figyelmét felhívni, hogy tavaszi és nyári ujdonságaink

rendkívül leszállított árak

mellett kerülnek eladásra.

Nagybecsű látogatását (rendelését) kérve biztosítjuk nagyságodat a leggondosabb kiszolgálással.

FRIEDMANN

női kalapgyár

Budapest, VI, Király uccza 8 (udvarban)

Vidékre utánvét mellett szállítunk! Meg nem felelő árút bérmentve 3 napon belül kicserélünk, de vissza nem veszünk

Chateau d'If, Dumas regénye, a „Gróf Monte Christo" révén világhírűvé vált várkastély, a tengerpart felől nézve, amelyben egykor a szerencsétlen Edmond Dantes szenvedett rabságot

Dumas „Gróf Monte Christo" c. műve a világirodalom egyik legolvasottabb regénye, amelyet a legtöbb művelt nyelvre lefordítottak, és igen sok kiadást ért el. Bizonyos, hogy a regény több millió olvasója közül sokan merengtek el a csodálatos történeten, felvetve magukban a kérdést, hogy az író honnan meritette regényéhez az anyagot.

Irodalomtörténeti kutatások kiderítették, hogy Monte Christo gróf alakja nem pusztán az író fantáziájának szüleménye, hanem eleven modelje Edmond Dantes, valóban a Chateau d'If borzalmas tömlöceiben szenvedett kínos rabságot.

A sziklaparton épült ódon várkastély egykor büszke francia kényurak tanyája, később a francia állam tulajdonába került és arra a szomorú sorsra jutott, hogy tömlöc lett belőle — állami börtön, — melynek vastag falai mögött, sötét, dohos, földalatti cellákban őrizték azokat a foglyokat, akiknek szökésétől különösen tartottak.

Ezen a borzalmas helyen szenvedett Dumas regényhősének mintaképe Edmond Dantes is, amig végre regényes úton sikerült megszabadulni az elátkozott helyről.

A Chateau d'If már jó ideje nem börtön többé, most már csak kíváncsi túristák keresik föl és az öcska kulcsár, aki a várkastély őrizetével meg van bízva, búsás borravalókat zsebel be, minekután végigvezeti a látogatókat a földalatti tömlöcök vigasztalan során és megmutatja azt az emléktáblával ellátott cellát, amelyikben Edmond Dantes töltött hosszú esztendőket.

A Chateau d'If látogatói elmerengve állanak meg néhány pillanatra a sötét dohos cellában, de azután sietve menekülnek újra a friss, szabad levegőre. Letörnek egy-egy kődarabkát és elviszik emlékül. Ez a kőgyűjtő szenvedély alaposan meglátszik az öreg várkastély falain és oszlopain, amelyeket ilyenformán nem csupán az idő vasfoga, de a kíváncsi látogatók kegyelete is alaposan kikezdett, úgy annyira, hogy némely helyen már-már összeomlástól kell tartani. A hatóságok most már szigorúan eltiltották a Chateau d'If köveinek további elcipelését.

A kíváncsi túristáknál is nagyobb barbarizmusra készült egy amerikai milliomos, aki hatalmas összeget kínált föl a Chateau d'If köveiért a francia államnak. Szét akarta szedetni a regényes múltú várkastélyt, követ hajón Amerikába akarta szállítani és az ódon kövekből a floridai tengerparton felépíteni a Chateau d'If pontos mását.

Gróf Monte Christo egykori celláját ma emléktábla jelzi

Az omladozó várkastély udvara. Az idő vasfoga alaposan kikezdte a régi köveket

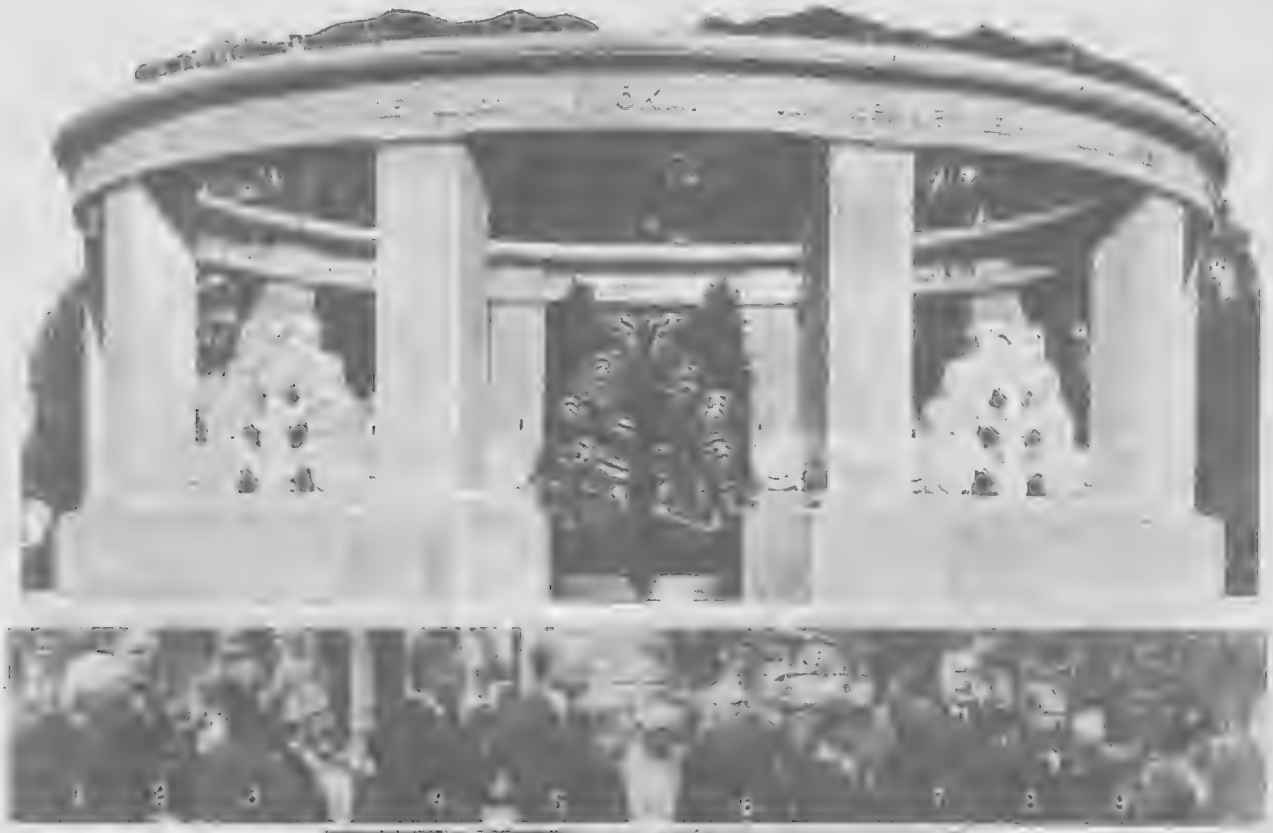

Az elmult héten leplezték le impozáns ünnepély keretében Jókai Mórnak, a halhatatlan mesemondónak síremlékét a Kerepesi-temetőben. Képeink: I. A síremlék. II. Horthy Miklós kormányzó az ünnepélyen. 1. Vészi József felsőházi tag, 2. Karafiáth Jenő, a képviselőház háznagya, 3. Jókainé Nagy Bella, 4. Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, 5. Herczeg Ferenc, 6. Horthy Miklós kormányzó, 7. Puky Endre, a képviselőház alelnöke, 8. Sipőcz Jenő polgármester, 9. Jókai Etelka. III. Sziklay János (×) író, a Magyarországi Ujságírók Egyesületének alelnöke elhelyezi az ujságírók koszorúját a síremlékre.

Dr. Hasenfeld Artur egyetemi tanár.

Dr. Nagy Árpád h. államtitkár.

Dr. Verebély Tibor egyetemi tanár.

Dr. Bakay Lajos egyetemi tanár.

Dr. Benczc Gyula egyetemi tanár.

Dr. Ángyán János egyetem tanár.

Dr. Schmidt Ferenc egyetemi m. tanár.

Dr. Biedermann János főorvos.

Dr. Gerlóczy Géza egyet. m.-tanár.

Dr. Heim Pál egyetemi tanár.

Dr. Rusznyák István egyetemi m.-tanár.

Dr. Wein Zoltán egyet. m.-tanár.

Dr. Kövesi Géza igazgató-főorvos.

Dr. Csepay Károly egyetemi m.-tanár.

A balatoni orvoshét előadói

ELLY HOUSEN

Izgalmas harc színhelye volt az elmult héten Deauville, a divatos fürdőhely. Itt mérte össze szépségét Simon Böske, Európa szépségkirálynője és Elly Housen, a legszebb amerikai leány. A nagy versenyre Európa és Amerika sok kiválósága, a pénz- és művészvilág számos előkelősége utazott Deauville-be. A nagy verseny eldöntetlenül végződött, mert a zsűri a kitűzött 50.000 frankos díjat két egyforma részre osztotta fel Európa és Amerika szépségkirálynője között. A verseny zsűrije ugyanis olyan szépnek találta Simon Böskét és Elly Housent, hogy nem tudott dönteni.

Simon Böske legújabb arcképe. Simon Böske, Európa szépségkirálynője ismét győzelmet aratott. Deauville-ben találkozott Amerika képviselőjével, Elly Housennel és a nagy versenyen mindenki elragadtatással nyilatkozott a magyar leány tökéletes szépségéről. „Az Ur Isten alkotókedvének remeke..." ezt mondták a zsűritagok Simon Böskéről.

A világ legelőkelőbb nőtípusa. Világszerte rendezik a különféle női szépségversenyeket. Franciaország egyik legelőkelőbb fürdőhelyén, Aix-les-Bains-ben is rendeztek ilyen versenyt, még pedig a világ legelőkelőbb nőtípusának a megállapítására. A versenyen több mint száz hölgy vett részt, akik közül a zsűri egy olasz szépséget, Angelo di Bertolino grófnőt tüntetett ki az első díjjal.

SPORTÉLET

A női tőrvívóbajnokság döntőjének résztvevői. Balról-jobbra: Bogen Erna, a győztes, Tary Gizella, Rozgonyi Györgyné, Elek Ica, Sipos Manci, Elek Margit

A vasárnapi BSzKRT úszóverseny 3×50 m.-es vegyes hölgystaféta győztes csapata: Vas Margit, Szőke Kató és Kende Mária.

XXXII. évfolyam, 32. szám

Budapest, 1930. augusztus 6

TOLNAI VILÁGLAPJA

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő könyvmelléklettel együtt negyedévre 7 pengő [illegible] Világtörténelme, Tolnai: A Világháború Története, vagy A Műveltség Útja egy-egy kötetével vagy pedig egy [illegible] 10 pengő 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány ucca 12—14. Telefon: József 423—39 és József [illegible] léklet nélkül 40 fillér, regénymelléklettel együtt 60 fillér pályaudvarokon is. Ausztriában regénymelléklettel 1 Schilling és [illegible] génymelléklettel 40 lei. Jugoszláviában regénymelléklettel 12 dinár. Csehszlovákiában regénymelléklettel 6 korona. Amerikában [illegible]

Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos!

A 74 éves Shaw nem babonás

G. B. Shaw, a [illegible] angol író 74 éves lett. Születésnapján élénken tiltakozott az ünneplés ellen és kijelentette, hogy neki már régen nincs szül[illegible] Shaw születésnapján hosszabb sétát tett London uccáin és útján örömmel [illegible] Ezzel azt akarta bebizonyítani, hogy nem babonás, ellentétben azokkal a honfitars[illegible] nagy szerencsétlenséget jelent.

Ady Endre síremlékét az elmult héten avatták fel a Kerepesi-temetőben. Képünk: Ady Lőrinémé, a nagy költő édesanyja koszorut helyez a szobor talapzatára. Mögötte fia, Ady Lajos áll. A szobor mellett Csorba Géza szobrászmüvész (×), a síremlék alkotója látható. (Székely Aladár felv.)

A délsarki expedició visszatérése. A Byrd-expedició hajója, a „City of New-York" megérkezett az ausztráliai Uj-Zéland kikötojebe. A sarkvilág jege borította a hajó bordázatát, amely a viszontagságos uton sok sérülést szenvedett. Ausztrália népe és kormányzata nagy ünnepséggel fogadta a délsark hőselt. A kikotóbe való befutáskor Byrd boldogan kiáltott fel: — „Végre valahára visszaérkeztünk." Képünk: Byrd ellentengernagy (×), aki az expedició elindulásakor csak őrnagyi rangot viselt, beszédet intéz az expedició résztvevőihez az ujzélandi kikötőbe érkező sarki hajó fedélzetén

A véres szeptember 1

A rendőrök kardlappal zavarják szét a városligeti tüntetőket. A tüntetők szétszórása a városligeti valla egyik ében

A rendőrökre közápor zudul... A tüntetők menekülnek a kardok elől

A német képviselőválasztások

A német képviselőválasztások nagy meglepetést hoztak. Az egész vonalon a szélsőségek győztek. A szociáldemokraták tíz mandátumot vesztettek, de a kommunisták harminckét képviselővel többet küldtek be a német birodalmi gyűlésbe. A legnagyobb meglepetést azonban a nemzeti szocialisták, a Hitler-pártjak győzelme keltette. Ez a párt az eddigi 12 mandátum helyett 107 mandátumot szerzett. A választás válságba sodorta Brünning kormányát, amely 175 szavazattal maradt kisebbségben. Itt mutatjuk be a német pártok vezetőit.

Koch-Weser (állami párt).

Muller (szociálista).

Brünning kancellár.

Schiele (német néppárt.)

Westarp gróf (német nemzeti párt).

Hitler (nemzeti szocialista).

Asszonyom!

Már hetek óta nem ismerek az uramra. Szórakozott, ideges. Néha órákig van magábasüppedve, máskor fiatalos, a szeme csillog. Csapong, csacsog, mintha kólát szedett volna. Szeszélyes, mint az április, kiszámíthatatlan, mint egy nő. A múlt héten új ruhát kapott, új nyakkendőket, kalapokat, cipőket. Úgy örült neki, mint egy gyermek. Éjszakákon át nem alszik. Nappal néha félrebeszél. Ilyenkor nagyon kedves. Az is feltűnt nekem, hogy gyakran naponta kétszer borotválkozik. Tegnap láttam Kittyt. Kölber Kittyt. Packard-kocsiban és a férfi, aki mellette ült, nem az uram volt. Kitty jókedvű volt. Szívem összeszorult. Ez a nő már vigasztalódott. Alig pár hét és már nevet. El tudott felejteni egy olyan embert, mint az én uram.

Ön elégge ismer engem. Tudja, hogy nem kutatok az uram tárcájában. Postáját nem bontom föl. Telefónt nem hallgatok ki. Magánkutatóval nem állok szóba. Fölösleges is. Eddig mindig mindent megtudtam. Pedig Sándor oly diszkrét. A drága ... olyan óvatos. Tudom: nem gyávaságból teszi. Tapintatból. Kímélni akar engem. És én mégis mindig megtudom. Amikor kezdődik és amikor vége van. Férfiak. Elárulják magukat lépten-nyomon. Férfiak. Ők még tudnak örülni, amikor egy új szerelem kezdődik. És sírni, amikor egy régi szerelem végződik. Férfiak

Tehát nem azért, mert ma aranykarperecet kaptam, bár nincs se karácsony, se újév, se születésnap. És azért sem, mert Sándor tegnap este megcsókolt engem, a feleségét. (Megnyugtatom: csak a homlokomat.) Szó se róla. Ezek is jelek, mondanak valamit. De én akkor már régen tudtam. Aranykarperec és homlokcsók nélkül is tudtam.

Kérem, ne reszkessen a keze és olvassa el nyugodtan ezt a levelet. Nem kell félni. Bízzék tapintatomban. Nem fogom megzavarni Sándor örömét. Különösen most, a legelején

Csodálkozik?

Asszonyom, amikor megismertem az uramat ... Nem szokásom magamat kisebbíteni. Nem affektálok. Nem játszom a mártírt. Csak azért mondom el, mert ez az igazság, mert így volt ... Ő szebb volt, mint én, okosabb, gazdagabb. Nem elég? Volt még egy őrült fórja előttem. Én szerettem őt. Ő engem nem. Volt kérőm elég. Apám nem volt szegény. Egyetemre is jártam. Orvosnő lehetett volna belőlem. De én a fejembe vettem, hogy elvétetem magam ezzel az emberrel. Aki szebb, mint én, okosabb, gazdagabb, ragyogóbb. És akit én szerettem és aki nem szeretett engem. Hogyan sikerült? Nagyon könnyen. Asszonyom, ön nem volna nő, ha nekem kellene megmagyaráznom önnek, hogy egy fiatal lány, ha akar, ha nagyon akar, ha mást sem akar, végül is el tudja vételni magát azzal a férfival, akit szeret. Szerény voltam, kihívó, alázatos, gőgös, tartózkodó, tolakodó. Minden véglet a leggyerekesebb szentimentalizmustól a leggyerekesebb ciniznusig. Nem voltam válogatós és nem volt az az olcsó komédia a nemvisszaköszönéstől a sírógörcsig, amit ki ne próbáltam volna. Hogy elvett, az természetes. De amire ma is büszke vagyok, az, hogy: meg is szeretett.

Nagyon szeretett az uram. Ma is belepirulok, ha eszembe jutnak az első idők. Oh! Ne vegye dicsekvésnek, de azt hiszem, az uram talán ma is szeretne, ha nem az ő felesége volnék. Hanem a másé. De hát többet értem el, mint amennyit érdemeltem. A büntetés nem maradhatott el. Házasságunk harmadik esztendejében az uram elhidegült tőlem.

Azok őrült idők voltak. Mi mindent nem próbáltam akkor! Öngyilkos akartam lenni. Betegnek tettem magam. Válópörre gondoltam. Azt hittem beleboldogulok. Nem élem túl, ha meg fog csalni. Azután megtudtam, hogy már megcsalt. Az első kedvese? Nem érdemli meg, hogy két olyan nő, mint mi vagyunk, beszéljen róla. De, amikor megtörtént, beletörődtem. Sőt egy kicsit meg is nyugodtam. Amikor megtudtam, hogy már túléltem, nem akartam belehalni. Azután még négy kedvese volt az uramnak. És most elérkezett önhöz. Ez az én házasságom története.

Nem játszom a túlokost. Most nem fogom azt mondani, hogy azért mégis én vagyok a felesége, hogy csak hozzám tér vissza, én vagyok az, akivel együtt lakik, együtt él. Diesőség? Nem. Velem lakik. Mi ez? Velem beszéli meg az időjárást is. Az üzleti ügyeit. Ha a feje fáj, tőlem kérdezi, hogy melyik orvoshoz menjen. Én tartom rendben a fehérneműjét és ha telefónozni akar, én hívom neki a számot. Diesőség? Nem. De sors. Az én sorsom. És ne higyje, hogy játszom a jót. Hogy büszke vagyok erre. Jó vagyok? Nem is tudom. Csak annyit tudok, hogy nem tudtam volna mást tenni. Ilyen vagyok, mert ilyen vagyok.

Az uram el fogja önt hagyni. Ez nem fenyegetés. Ez matematika. Eddig mindenkit elhagyott. Egyiket sem én miattam. Asszonyom, önt is el fogja hagyni. Nem mintha nem szeretné önt. De ez ilyen ember, ez nem tud másképp. Szóval: ne próbálkozzék akkor, ne legyen erőszakos. Úgy sem használ. És addig is legyen jó hozzá. Kedves, szófogadó. Vica (a második) hisztérika volt és szegény Sándor, mennyit szenvedett akkor. Sosem felejtem el annak a bestiának. De aki utána jött, Betty, mosolygós volt, kis buta, mosolygós tavasz. Azok voltak az uram legjobb idői és én ezért örökre hálás leszek Bettynek.

Vannak szokásai, amelyektől nem tágít. Hibái is. Ezek aranyosak. Tisztelje őket. Ha nem akar beszélni, ne faggassa. Ételekre, amiket nem szeret, ne kényszerítse. Haggya rá, hogy ért a zenéhez. Sose öltözzék pirosba. Úton ideges, ezt meg kell szokni. Ha majd együtt utaznak, maga tárgyaljon a kalauzzal. De ha idegen városokban ango-

lul akar beszélni, hagyja. Mert azt hiszi, hogy jól tud. Pedig . . . És igaz Nagyon szereti a nőn az erős partőrnét Ez gyerekes, nem is nagyon finom De hát, ha ez a gyöngéje. És másképen olyan okos, olyan kedves, olyan jó. Ne higgye, hogy szívtelen. Ez nem igaz Ezt csak azok az asszonyok terjesztik róla, akik nem kellettek neki.

Rólam sose beszéljen. Ezt ő nem szereti. Ne bántson, mert ez neki fáj. Ne dicsérjen, mert ez őt zavarba hozza. Asszonyom! Ne legyen önző. Ne azzal törődjék, hogy mennyire szereti magát. Maga csak szeresse őt. A legjobban Ahogyan csak tudja. Szegény drágám, már erősen túlvan a negyvenen. Ki tudja, talán maga az ő utolsó élménye. Ezt nem szabad elrontani. Ez, ez . . Ezt ő nem érdemelné magától.

Drága asszonyom, én mindent fogok tudni. Nem mintha ő beszélne. Sőt. Sándor a legfinomabb férfi. Senki a nőt úgy titkolni nem szokta, mint ő. (Már hetek óta nem ejtjük ki a maga nevét itthon.) Ő nem beszél és én mégis tudni fogok mindent. Ha este hazajön és a szemébe nézek, az nekem már elég. Én abból mindent tudok. És . .

Asszonyom! Ez már nem egy fiatal fiú. Reggelenként én fésülöm el az ősz szálakat a hajában. Az idő múlik. Lehet, hogy maga az utolsó és én azt akarom . . . Azt akarom, hogy ha egyszer majd megnyugszik, ha egyszer majd eljön az öregség, akkor mi ketten, az uram és én, boldogan és mosolyogva emlékezhessünk vissza arra, hogy milyen szép volt az ő élete.

Magda.

SZŐKE KATÓ

HOMONNAY MÁRTON

Homonnay Márton, a híres vízipólójátékos eljegyezte Szőke Katót, a népszerű úszóbajnoknőt. Az eljegyzés híre sportkörökben nagy örömet keltett.

ÖN

MÉG NEM ELŐFIZETŐJE

? ? ? ? ? ? ?

AKKOR VALÓSZÍNŰLEG MÉG NEM JUTOTT B. TUDOMÁSÁRA, HOGY MEGJELENT A

RÁDIÓÉLET

KÉRJEN MÉG MA MUTATVÁNYSZÁMOT!

CSAK EGYSZER LAPOZZA ÁT A

RÁDIÓÉLETET

ÉS MÁR NEM NÉLKÜLÖZHETI TÖBBÉ. — SZINESSÉLÁTHATÓVÁ TESZI A RÁDIÓ MŰSORÁT

ELŐFIZETÉSI ÁRA 1 HÓRA P 1.20 NEGYEDÉVRE P 3.50, FÉLÉVRE P 7·—, EGÉSZ ÉVRE P 12·—

IRJON ALÁBBI CIMRE:

RÁDIÓÉLET

KIADÓHIVATALA

BUDAPEST, VII, RÁKÓCZI ÚT 20. I. EM.

Fráter Lóránt, a népszerű nótaszerző 58 éves korában meghalt. A „Tele van a város akácfaviraggal" és még számtalan népszerű magyar nóta szerzőjének váratlan halála általános megdöbbenést keltett.

Hjalmar Schacht, a német birodalmi bank lemondott elnöke

László Fülöp, a Londonban élő világhírű magyar festőművész, akit nagy kitüntetés ért. Az angol királyi Szépművészeti Társaság, Anglia legelőkelőbb művészeti Társlata elnökévé választotta.

Kronberg János ügyész, a vád képviselője jegyzeteket készít a szolnoki tárgyaláson.

Holyba Károlyné és Sebestyén Bálintné arzénes kalácsalevessel megölték Holyba Károlyt. Életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték őket.

MÉREGKEVEROK

Kétnapos, izgalmakkal teli tárgyalás után mondott ítéletet a szolnoki törvényszék tanácsa a tömeges mérgezésekkel vádolt nagyrévi tiszakürti asszonyok felett. A bíróság a négy vádlott közül egyet halálra, hármat pedig életfogytiglani fegyházra ítélt. — A bíróság Középen: Fuchs Gyula dr. (>), a szolnoki törvényszék elnöke.

Lipka Pálné (...) három gyilkosság és két gyilkosságra való felbujtás bűne miatt kötéláltali halálra ítélték. Köteles Istvánné ura meggyilkolásáért életfogytiglani fegyházra ítélték.

A szolnoki törvényszék épülete.

Császár József csendőrtiszthelyettes, a per koronatanúja a tárgyaláson. Császár vezette a nyomozást és nagyrészt neki köszönhető, hogy a gyilkosok a vád lottak padjára kerültek.

Dr. Virág Gyula, a gyilkosok egyik védője védőbeszédet mond. Mellette a többi védők ülnek. A kép hátsarkában az egyik gyilkos asszony, Köteles Istvánné látható. (Harsányi Gyula felvételei.)

SZÉPSÉG KIRÁLYNŐK

Miss Hungária. Az elmult héten tartották meg Budapesten Incze Sándor szerkesztő rendezésében az idei szépségversenyt, amelyen a háromszáz jelentkező közül egy tizenhét éves óbudai úrileány, Papsz Mária vitte el a pálmát. Miss Hungária természetesen fel fogja venni a versenyt a többi országok szépségkirálynőivel is a Miss Európa címért. (Halmi felv.)

Yvette Labrouse kisasszonyt Franciaország új szépségkirálynőjévé választották. Miss Franciaország nőies szépségével és nőies egyszerűségével nyerte meg a zsűri osztatlan tetszését.

Az új német szépségkirálynő, a 18 éves, szőke Dorit Nitykowski, aki a színésznői pályára készül.

„Miss Hollandia." Az amszterdami szépség-zsűri Kusters kisasszonyt találta a legszebb holland leánynak, de néhány nap mulva a bizottság megsemmisítette a választást, mert kiderült, hogy Kusters „kisasszony" csalt. Tizenegy év óta férjnél van, egy kilencéves gyermek anyja és nem 22, hanem 30 éves. (Jobb oldali kép.)

TOLNAI

Ára 24 fillér

VILÁGLAPJA

A világ legrelőkelőbb kereskedelmi utazója

A walesi herceg — akibe egy világbirodalom női szerelmesek — Dél-Amerikába utazott, hogy az angol kereskedelemnek visszahódítsa azt

24 fillér

Charlie Chaplin, a világhírű filmkomikus Hollywoodból átrándult Európába és ellátogatott szülőhazájába, Angliába. A londoni Paddington-pályaudvaron óriási tömeg fogadta és természetes, hogy az autogramvadász nők azonnal megrohanták. Úgy látszik azonban, hogy Chaplin — mint képünkön látható — vidáman állta az ostromot

Meghalt a teakirály. Sir Thomas Lipton angol milliomos, akit az egész világon csak teakirály néven ismertek, az elmult héten Angliában meghalt.

Anna Pavlova,

a jelenkor egyik legnagyobb táncművésznője 42 éves korában váratlanul meghalt. A híres orosz származású táncosnő az egész világot bejárta és művészetét Budapesten is többször bemutatta. Legutóbb megfázott, tüdőgyulladást kapott és ez okozta tragikus halálát Ez a fénykép nemrégiben készült róla hamsteadi kastélyának parkjában.

Megbirkóztak minden nehézséggel s ime az óceánrepülés kék szalagja magyar emberek birtokában van, az óceánrepülés magyar világrekordja 13 óra 50 perc.

Huszonöt és fél óráig birkóztak a levegővel Magyar és Endresz. 5170 kilométert repültek be. Éjszaka repültek az óceán fölött, ködben és szélben. Hány millió és millió szikrát adott a repülőgép gyujtógyertyája a robbanókeverékbe ez idő alatt, hány milliószor járt fel és alá a gép dugattyúja, míg célhoz értek. Milyen vakmerő, életet kockáztató kísérlet volt ez.

Milyen szívszorító érzés lehetett: egyedül az óceán felett éjszaka. És reggelre megpillantani a zöldellő ír partokat. S aztán tovább Európán Magyarország felé, 220—230 kilométeres átlagsebességgel.

Diadal. A vakmerő kísérlet sikerült. A pilóták elérték Magyarországot. Két név: Endresz György és Magyar Sándor.

Endresz György az óceánrepülést követő reggelen átolvassa az üdvözlőtáviratok özönét.

A diadalmas magyar sas.

A magyar óceánrepülők gépe a bicskei kényszerleszállás után. A kíváncsiak és a csendőrök a géphez futnak, hogy a hős pilóták segítségére legyenek. A képen jól látható a gép sérült szárnya. (Duna foto.)

A Budapesten tartózkodó törökök megkoszorúzták a Hősök Emlékművét. — Dr. Vedat Vedim bej beszédet mond az emlékműnél.

Izmet pasa török miniszterelnök és Rüsdi bég külügyminiszter, Budapest vendégei.

Reggeli ima pizsamában — Buddhához. A párizsi gyarmati kiállításon résztvevő annamita benszülötteket is „megmételyezte" a nagyvárosi divat. Annam pavillonjánál minden reggel egy annami táncosnő mondja el reggeli imáját egy fán elhelyezett házifétis előtt, mely tulajdonképpen Buddhát jelképezi. Érdekes azonban, hogy a táncosnő már divatos francia pizsamában, kezén francia karkötővel mondja el ősei imáját.

Beniczky Ödön volt belügyminiszter egy dunaparti padon agyonlőtte magát. Az ismert kiváló politikus, aki a puritán férfiak mintaképe volt, az utóbbi években teljes visszavonultságban élt. Tettét valószínűen betegsége miatt követte el

Schnabl Gáspár László József zongoramester és felesége az újlaki templomban tartották aranylakodalmukat. Az érdemes pár huszonegy gyermeket nevelt fel, akik mind résztvettek az aranylakodalmon. Képünk: Az aranylakodalmas pár, a gyermekek, unokák és dédunokák társaságában az újlaki templom előtt

HALLÓ! 1881—1931

Érdekességek az 50 esztendős telefón multjából. 1881 május 1: az első telefónbeszélgetés Budapesten. — 54 előfizetővel indult a magyar telefón. — Amikor még névszerint kértek kapcsolást. — Telefónoskisasszonyok „egyenelpőben". — Ki volt az első telefónos kisasszony? — Mikor történt az első téves kapcsolás?

1881 május elseje. A Kerepesi úton trombitájába fúj a lóvasút kalauza: „Trárá." A sineken járó lóvasút kocsija elé fogott két pejkó lusta ballagással elindul. A Hatvani uccai korzón szépen süt a tavaszi nap, hosszúszoknyás, napernyős dámák sétálnak gavallérjaik társaságában, a Stefánia úton elegáns „gumirádlerek" lépésben hajtanak, a Váci körúton egy épülő ház tetején feldíszített májusfát lenget a könnyű tavaszi szellő.

Régi álmok eltünt Budapestje. 1881 május elsején.

A gavallérok még a Király-díj várható befutását figyelik, még lóvasút döcög, az autó nevű jövendőbeli járómű tervein talán még el sem kezdett dolgozni egy Benz nevű mérnök messzi Németországban.

És itt Budapesten a hanyatló század egyik májusának első napján szinte történelmi jelentőségű dolog történik.

— Halló — mondja valaki egy különös fekete csőbe, — halló . . .

A budapesti telefón, a nagyváros nélkülözhetetlen apparátusa megszületett!

Az előzmények? Távoli Amerikában él egy nagy feltaláló, aki a Graham Bell által konstruált távbeszélő készülék gyakorlati alkalmazását — a mikrofón beiktatásával — lehetővé tette. A nagy feltaláló neve: Thomas Alwa Edison. Ennek az Edisonnak van egy zseniális munkatársa. A munkatárs a műszaki tudományok minden ágában járatos s egyes kérdésekben szinte a zsenialitásig eredeti ötletei vannak, csakhogy egy hibája van — olyan furcsa és amerikai fül számára szokatlan neve van. Ez a név: Puskás Tivadar. A feltaláló munkatársa — magyar ember.

A telefónnak sok hibája volt akkoriban még. Ilyen hibák közé tartozott az is, hogy az ember csak azzal az ismerősével beszélhetett telefónon, akinek lakásáig külön vezeték vezetett. És ekkor Puskás Tivadar agyában megszületett a zseniális ötlet: nincs szükség arra, hogy két lakást külön drót kössön össze, minden drótot egy központba kell vezetni, ahol aztán külön alkalmazott összekapcsolja a felhívó vezetéket a felhívottéval. Puskás Tivadar ezt az ötletét közli Edisonnal, a nagy feltaláló azonnal hozzá is lát a gyakorlati megvalósításához.

Az 1881-ben, a Fürdő uccában felállított első telefónközpont. Fent a magyar távbeszélő alapítói: Puskás Tivadar (balról) és Puskás Ferenc (jobbról).

Puskás Tivadar pedig, felismerve a telefón hallatlan jövőjét, megveszi a nagyjelentőségű szabadalmat egész Európa területére. Hozzálát az első európai telefónközpont felállításához Párizs városában 1878-ban.

Mindössze három esztendő telik el s 1881 május elsejére Puskás Tivadar fivérével, Ferenccel együtt fölállítja Budapest városának telefónközpontját is.

Milyen volt ez a telefónközpont? Hatalmas elektromos automataberendezésekről természetesen még szó sincs. Mindössze pár telefónoskisasszony várja a forgalom megindulását. Az első napon mindössze 54 előfizetője van a magyar telefónnak. Pár állami hivatal és a napilapok. A sajtó mindig először érzi meg egy-egy technikai újítás jelentőségét!

Rohamosan megindul az előfizetők számának gyarapodása. 1890-ben már 1500 telefónállomása van Budapestnek. A drótok keresztül-kasul szelik már a várost. Érdekes, hogy a tűzbiztosítási díjtételek százaléka alaposan leesik Budapesten. Hogyne esne, van már a tűzoltóknak telefónja is, percek alatt a tűz színhelyére vágtathatnak kocsijukon.

Nagy luxus ekkor még a telefón. 150 forint egy esztendőre. 150 forintból pedig családok eléldegélnek akkoriban hónapokig is. De ekkor már megkezdődik a telefón gyors népszerűsödése, bár attól még mindig messze van, hogy szélesebb rétegekben is tért hódítson. 1897-ben az állam felismerve a telefón közérdekű voltát, államosítja. Ekkoriban már ötezer telefónelőfizetővel büszkélkedhet Budapest.

Szegény telefónoskisasszonyok. Ugyszólván betéve kellett tudniuk ebben az időben a telefónelőfizetők névsorát, mert akkoriban névszerint kérték a központtól azt, akivel beszélni akartak.

— Halló, kérem Kovács János telefónját a Király uccából — mondta egy hang a vezeték másik végén s a telefónoskisasszonynak fennakadás nélkül, puszta emlékezetből kapcsolnia kellett.

Matkovich Ilona Julia, Madách Imre leánya, az első telefónos kisasszony, aki 1881-ben az első számot kapcsolta.

A szerecsenuccai telefónközpont, ahol a telefónoskisasszonyok még egyenruhát viseltek. Kék ruhát és pirosorrú sárga cipőt. Azért öltöztették őket így, nehogy hivatalos óra alatt az uccára menjenek.

A Vigadó zsúfolt nagytermében tartotta meg zászlóbontó nagygyűlését a Független Kisgazda és Földmunkás Párt. A nagygyűlés elnöksége: 1. Gaal Gaszton, 2. Szijj Bálint, 3. Forster Elek, 4. Reischl Richárd és 5. Farkas Tibor.

Toscaninit, a világ leghíresebb dirigensét Horthy Miklós kormányzó a Zeneművészeti Főiskola tiszteletbeli tanárává nevezte ki. Toscanini nagy örömmel fogadta a kitüntetést és kijelentette hogy tavasszal Budapestre jön és személyesen fogja kinevezését megköszönni.

Bartók Béla

Babits Mihály

A magyar irodalom és művészet két kiváló reprezentánsa ismét díesőséget szerzett a magyar névnek. A francia köztársaság elnöke a francia becsületrend lovagjaivá nevezte ki Bartók Bélát, a világhírű zeneszerzőt és zongoraművészt és Babits Mihályt, a kitűnő írót.

A Baumgarten-alapítvány idei díjaival kitüntetett írók. 1. Tersánszky J. Jenő író, 2. Révész Béla író, 3. Sárga Ernő színházi kritikus, 4. Illyés Gyula költő, 5. Bartucz Lajos, az európai hírű tudós antropológus. Mindegyik külön-külön egy évre 1000 pengőt kap.

AZ EMBERNEK NINCS EGY RENDES RUHÁJA

IRTA: KELLÉR DEZSŐ **Családi jelenet, sőt nagyjelenet**

(Őnagysága a szekrény előtt, a férj a megőrülés előtt áll)

A férj: Anyukám, siess egy kicsit azzal az öltözködéssel, mondtam, hogy színházba megyünk . . .

A feleség: De édesem, addig nem kezdhetek öltözni, amíg nem mondod meg, hogy mit játszanak?

A férj: Nem értem. Mi összefüggés van a kettő között?

A feleség: Sok. Tudod, hogy a te asszonykád mindig stílusosan öltözködik . . .

A férj: Na és?

A feleség: Na és ha a Bundát játsszák, bundába megyek, ha a Kék rókát adják, a kék rókámat veszem fel, ha a Szürke ruha van a műsoron, természetesen szürke ruhába öltözöm.

A férj: Szerencséd van, hogy az Égő szoknyát hamar levették a műsorról...

A feleség: Kérlek, ne viccelj. Megmondod, vagy nem mondod?

A férj: Hát ha stílusosan akarsz öltözni, vedd fel azt a ruhádat, amiért legtöbbet fizettem . . .

A feleség: Miért? Milyen darab megy?

A férj: Az ember tragédiája.

A feleség: Ez az amibe Éva szerepel?

A férj: Ez az, de azért lehetőleg ne fügefalevelet vegyél fel, mert az túlságosan dekoltált.

A feleség: Adj tanácsot, mit vegyek fel?

A férj: Mindegy, csak már kezdj öltözni, mert elkésünk . . .

A feleség: Más férj örülne, ha a felesége csak a negyedét törődne annyit a ruháival, mint én . . .

A férj: Én is örülnék . . .

A feleség: Rémes! Az embernek nincs egy rendes ruhája. Te például, mit vennél fel a helyembe? . . .

A férj: Én kérlek, előleget vennék fel a legszívesebben, de sajnos már nem kapok, mert az egész jövőévi fizetésemet kiszedtem a rengeteg szabószámla miatt. Eredmény: Őnagyságának nincs mit felvennie . . .

A feleség: Hát most gyere ide, nézd meg a garderobom és mondd meg, mit vegyek fel?

A férj: Bánom is én. Vedd fel a szürkét!

A feleség: Túlvilágos.

A férj: Vedd fel a feketét!

A feleség: Túlsötét.

A férj: Vedd fel a zöldet!

A feleség: Olyat, nem hord már senki.

A férj: Vedd fel a lilát!

A feleség: Mindenki olyat hord.

A férj: Hát akkor vedd fel a hupikéket vagy a hupililát, mit bánom én, csak az Isten szerelmére vegyél fel már valamit, mert elkésünk a színházból.

A feleség: Felőlem kiabálhatsz . . . Nem vagyok hajlandó felvenni egy rossz ruhát, hogy aztán mindenki rajtam nevessen . . . Elég szégyen, hogy a feleségednek nincs egy rendes ruhája, amit felvehessen . . .

A férj: Még hogy nincs egy rendes ruhád? Hát akkor mi ez a kétszázhuszonöt ruha . . .

A feleség: Először is nem kétszázhuszonöt, másodszor csak kétszázhuszonnégy, harmadszor a legnagyobb része tavalyi divat . . .

A férj: Vedd fel a fehéret!

A feleség: Túlszűk.

A férj: Vedd fel a meggyszínűt!

A feleség: Túlbő.

A férj: Vedd fel a sárgát!

A feleség: Túldíszes.

A férj: Vedd fel a rózsaszínt!

A feleség: Túlegyszerű.

A férj: Hát akkor ne végy fel semmit, de édes, arányos, drága kis feleségem, kérlek, könyörgök, rimánkodom, kezdj már öltözködni, mert elkésünk a színházból.

A feleség: Tulajdonképpen, miért kell úgy sietni? Mikor kezdődik az a színház?

A férj: Fél nyolckor.

A feleség: De hiszen már háromnegyed kilenc van.

A férj: Igen, de én voltam olyan okos, hogy holnap estére váltottam a jegyet . . .

(Függöny)

Kiadó

3 szoba, konyha és cselédszobából álló uccai lakás rendkívüli jutányos bérért. Bővebbet VII, Dohány ucca 12 portásnál.

A LEGJOBB DÉLUTÁNI LAP AZ ESTI KURIR, a modern ujságirás csodája, mely minden nap hű tükrét adja a világ bármely táján történt eseményeknek. Nagy elterjedtsége bizonyítja közkedveltségét. Érdekes, lüktető riportokban számol be mindenről.

Krohg Cristian: Bergeni kikötő.

A norvég állami reprezentatív képzőművészeti kiállítás Budapesten a Nemzeti Szalónban.

A Nyugati pályaudvarnál a *főváros* egyik legszebb modern, családi hotelje az

István Király Szálloda

VI. Podmaniczky-u. 8.

A hotel igazgatósága a megkezdődött utazási és tavaszi kereskedelmi ipari idényre a szobák árait lényegesen mérsékelte. — Kitünő szobák egy ággyal P 4.—-tól, kétágyas szobák P 8.—-tól. Ezen árakból hosszabb tartózkodásnál — 20% engedmény az alanti szelvény bemutatójának. A csehszlovák, jugoszláv, román Budapestre érkező nagyközönség favorizált tartózkodási helye.

Hideg-, meleg-, folyóviz, gőzfütés, telefonos szobák, lift, fürdők.

Szelvény **Tessék kivágni!**

amelynek ellenében az István Király Szálloda igazgatósága VI. Podmaniczky ucca 8. — hatóságilag megállapított szobaáraiból **20%** engedményt nyújt.

A biatorbágyi borzalmas vasúti katasztrófa

A biatorbágyi borzalmas merénylet. A viadukt alatt a lezuhant vasúti kocsikat az emberek százai kötelekkel vonszolják meredekről a völgybe, hogy a halottakat és sebesülteket megtalálhassák.

XXXIV. évfolyam. 17. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1932 április 20

Megjelenik minden hetén szerdán. Előfizetési és negyedévre 2 pengő 80 fillér, félévre 5 pengő 80 fillér. Egyes szám ára 26 [illegible] Ausztriában 50 Groschen, Romániában 20 lei, Jugoszláviában 7 dinár, Csehszlovákiában 3 koruna, Amerikában 12 cent, Olaszországban 1 líra 50 centesimo, Franciaországban 2.50 frank. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány utca 12—14. Telefon: József 124-39 és József 123-50.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos!

Árvíz a Tisza mentén

Sulyos és aggasztó volt a helyzet az elmult héten a Tisza mentén, ahol ötvenezer hold told, vetés, szántó, rét és legelő került víz alá. Különösen katasztrófális helyzetbe jutott Alsó-Borsodmegye egyrésze, ahol több községet elöntött vagy teljesen körülvett a viz. Sulyos volt a helyzet Árokkő, Tiszakeszi és Hejőkürt községekben, ahol csak csónakon lehetett közlekedni a viz alá került házak között. Szerencsére emberéletben nem esett kár és az állatállományt is sikerült megmenteni. — Egy elöntött tanya Szeged mellett.

(Magyar Film Iroda felv.)

Hitler Adolf, a német nemzeti szocialisták osztrák származású vezére szintén fellépett az elnökválasztáson. Jelöltetése majdnem az utolsó napig kétséges volt, mert nem tudta kimutatni, hogy német állampolgár. Braunschweig államtanácsossá nevezte ki és ezzel megkapta az állampolgárságot. — Hitler (×) az állampolgársági eskü letétele után elhagyja a braunschweigi követség épületét.

Göring kapitány, Hitler jobbkeze a német birodalmi gyülés elnöki székében. A német birodalmi gyülés első ülését nagy izgalommal várta Németország. Az ülés minden zavar nélkül zajlott le és azon Göring horogkeresztes vezért választották a birodalmi gyülés elnökévé. Göring székfoglalójában esküjének betartására hivta fel Hindenburgot.

A francia-orosz megnemtámadási egyezmény. A Quai d'Orsay-n a francia külügyminisztérium palotájában irták alá ezt a nagy feltünést keltett szerződést Franciaország és Oroszország képviselői. Képünk: Dovgalevszkij párizsi szovjet-ügyvivő aláírja a szerződést. Jobboldal az asztal sarkánál Herriot áll.

A Matuska-ügy bécsi tárgyalása

Matuska Szilveszter feleségével és kislányával.

Az ansbachi, jüterborgi és biatorbágyi merénylő, Matuska Szilveszter ügyét most tárgyalja a bécsi törvényszék. A tárgyaláson az egész világ sajtója képviseltetti magát. A szörnyű merényletek lelki hátterére is fény derül most. Matuska őrültet játszik a bíróság előtt, vallomása sokhelyütt egészen zavaros.

Egy derék ember kitüntetése... Horthy Miklós kormányzó Kővágó István államvasúti blokőrnek halpraesett magatartásáért és buzgón teljesített szolgálatáért az V. osztályú érdemkeresztet adományozta. Kővágó István volt az, aki hetekkel ezelőtt, amikor a Kormányzót autóbaleset érte, leállította a debreceni gyorsvonatot és ezzel lehetővé tette, hogy a kormányzó a szerencsés kimenetelű baleset után azonnal folytathassa az útját.

A Bem-szoborbizottság pályázatot írt ki Bem apó szobrára. A pályázatot Istók János, a kitűnő szobrászművész nyerte meg pompás szobortervével. Bem apó a dévai harcban megsebesült, de másnap már harcolt a piski-i hídnál. A sebesült, harcoló Bem apót ábrázolja Istók János alkotása, amelyet a Döbrentei téren állítanak fel

BALOGH JÓZSI KALANDJA

ÍRTA: FARKAS IMRE

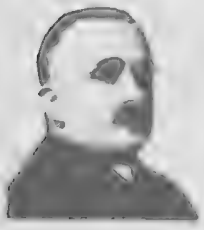

Idősb Balogh József azt mondta ifjabb Balogh Józsinak:

Jó. Elvégezted a keszthelyi akadémiát. Most mégy világot látni.

Hová?

– Ahol én is voltam ifjabb korombun. A világ végére, Bécsbe.

Ott volt a kis birtokuk a nyugati határon. Nagyon tiszta éjszakákon halvány fényesség derengett a nyugati égen. Az öreg Balogh megvetően intett arrafelé:

Az Bécs!

Hát ifjabb Balogh elindult világot látni. Amikor elbúcsúzott az apjától jó szürke ruhájában, sima, hátrafésült hajával, azt mondta az apja némi lenézéssel:

Nem is gazdász. Úgy fest, mint egy pesti jogász.

Az anyja könnyes szemmel búcsúzott a gyerektől.

Fiam, okvetlenül menj el a császári muzeumba és nézd meg Kaulbach „Hárfás nő"-jét. Ott csokolt meg először az apád.

– Elmegyek, édesanyám!

Az öreg jóindulatúan mondta:

Aztán vigyázz! Meg ne csókolj ott senkit. Veszedelmes hely az ott fiam, nagyon.

Elment a fiú. Idősb Balogh még egyszer mondta:

Láttad? Akár egy jogász.

– Hol van ilyen szélesvállú jogász kerek e világon?

Monoklija van.

De olyan harnára sült az a jó, keskeny ábrázata, akár a csokoládé.

Hát gondolod – nem nézik jogásznak?

Ki van zárva.

Az öreg megnyugodott. Nagyon fájt volna neki. Mióta teher volt a kis birtokon és egyre-másra kapta az ügyvédi leveleket, különösen gyűlölte a jogászokat.

•

Ifjabb Balogh József fölvette a parádés ruháját, remekbe kötött egy tarka nyakkendőt és elment, ahogyan édesanyja óhajtotta, a császári muzeumba. Járt-kelt sokáig a kihalt termekben, nézte a képeket, a szobrokat, de nem akadt rá a hárfapengető nőre. Így sóhajtott:

Csak jönne valaki, aki megmutatná.

Jó fiú volt, az anyja kívánsága parancs volt neki. De egyedül volt a tágas, homályos múzeumban. Egy őr aludt édesdeden az egyik sarokban, viszont ennek olyan gyilkos bajusza volt, hogy nem merte felkelteni.

Végre jött valaki. Egy ragyogó, ifjú lány.

•

A kis lány, aki Balogh Józsival szembe jött, az antik szobrok és a megbarnult, régi vásznak árnyékában, lábujjhegyen lépkedett, óvatosan, szinte félve, aminek viszont az volt az oka, hogy egyszerűen beszökött a múzeumba.

Megérkezett ugyanis a császári múzeum elé egy „à la landaulette" hintó, sötétkékre lakkozva, minden címer nélkül, de azért a kocsiról, a szerszámról, a borotvált, rózsásarcú kocsis-inaspárról, mindenütt virított „inkognitó" a címer, meg a korona. Megérkezett a hintó, amelyben egy szigorúarcú, szikár, csontos, búrkalapos öreg hölgy ült balról és az előbb említett ifjú leány ült jobbról. A kocsi megállt, a fiatal lány mélyet és szomorút sóhajtott. Aztán odanézett a szigorú hölgyre.

A csontos arc megenyhült. A búr kalap félrecsúszott, a szigorú hölgy mélyen aludt.

Az ifjú lány a merevpofájú kocsisok felé fordult. A szájára tette a mutatóujját. Az inas arcán valami mosolyféle futott végig. De csak egy pillanatra. Aztán úgy rendbeszedte arcvonásait, mint a jó szabó a vasalt nadrágot.

A lány pedig nekivágott a széles márványlépcsőnek és egy-kettőre fönn volt a múzeumi termekben. Itt találkozott össze ifjabb Balogh Józsival.

Ifjabb Balogh habozás nélkül megszólította a leányt. Szabályszerű, dunántúli tört németséggel.

– Nagyság, kérem!

A lány összerezzent.

— Bocsánat... miért tetszett úgy megijedni?

A lány belenézett Balogh József kedves, barna szemébe. Azután: szívből fölkacagott.

— Mit tetszik nevetni?

A lány kérdéssel válaszolt:

— Kicsoda maga?

– Joseph von Balogh, junior.

— Junior?

– Junior.

— Mit akar?

– Ne tessék ilyen szigorú lenni. Csak azt szeretném megtudni, merre van a „Lantpengető nő".

Kaulbachtol?

– Valami ilyen nevet mondott az édesanyám. De nem tudom biztosan, tetszik tudni, mert ezek a fránya nevek úgy hasonlítanak egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz.

A lány odalépett az ablakhoz. Az öreg holgy még mindig aludt. Az inas odahajtotta a fejét a kocsis vállára és édesdeden aludt. Az egyik nagy kövér fehér ló ráfektette fejét a másik ló nyakára. Ők is aludtak. Csipkerózsika álomfogata lehetett csak ehhez hasonló.

A leány még egyszer végignézte Balogh juniort.

Jöjjön velem.

Megmutatom...

Kibontakozott a képen egy szép női alak a homályos háttérből. Görögös ruhában, magas konttyal, egy édes, szép ifjú nő. Balogh József meghatottan nézte.

– Miért érdekli magát ez a kép?

Valami kis kozom van hozzá.

Látszott az ifjú holgyon, hogy sehogyan sem érti meg, mi köze egy dunántúli fiatalembernek a lantpengető nőhöz. A fiú pedig ezalatt a lányt nézte. Egyszerűen, szinte túlegyszerűen volt öltözve, sötétkék ruhában, fehérszegélyes gallérral, fehér nyakkendőcskével. Kalapja: egyszerű, fehér szalmakalap, sötétkék szalaggal. Ékszer, gyűrű, semmi, de a kéz: elefántcsontszínű, finom, olyan, amilyenek körülöttük igen finom, régi képeken világlottak. A cipője: szinte gyerekcipő, vastag talppal, semmi csín... Jóskának eszébe jutott, hogy a keszthelyi grófoknak voltak ilyen vendégei – csakhogy ez a kislány még azoknál is finomabb, légiesebb. Vajjon ki lehet? Meg is kérdezte:

Bitte, Fräulein hogy hívják magát?

A lány kacagott.

– Nincs vezetéknevem. Legalább is: nem szoktuk használni.

Józsi a fejét csóválta:

És a keresztneve?

– Az annál több van.

— Mondjon egypárat.

– Anna, Mária, Annunziata, Immaculata, Emerencia, Erzsébet.

Jóska elismerően bólintott.

Bravó. És – hol laknak?

– Itt Bécsben.

A Belvárosban?

Igen. Tudja, hol van a Herrengasse?

Ahol a Demel-féle cukrászda van?

Igen. Ott a házunk.

Jó hely.

Meg aztán van ott kertünk is.

A kislány még visszamosolygott.

Megcsókolta a kislányt alaposan

Kert? Bécsben? A Belvárosban? És milyen nagy az a kert?

Van úgy harminc hold.

Jóska, belement a tréfába.

Az semmi. A mienk a pozsonyi vár. Épp most alakitjuk át ping-pongteremmé az egészet, mert már annyi várunk van, hogy azt se tudjuk, mit csináljunk vele.

A lány nem mosolygott a tréfán. Józsinak az volt az érzése, mintha valahogyan természetes dolognak venné, hogy a pozsonyi várat át akarja alakittatni ping-pongteremmé. Figyelmesen nézte a képet.

Mondja... mégis, miért akarta látni ezt a képet?

Hát megmondom, kisasszony. Az anyámat nem akarták hozzáadni az apámhoz. Fölhozták Bécsbe felejteni. De azért mégis találkoztak itt a képtárban. És az anyám a lelkemre kötötte, hogy jöjjek el ide, mert én ennek a helynek, ennek a képnek köszönhetem a létezésemet.

— Nem értem.

— Pedig nagyon egyszerű. Ez előtt a kép előtt találkoztak. És itt csókolta meg az apám az anyámat. Ebből az következett, hogy összeházasodtak. A házasságból pedig én következtem.

A lány gondolkozott. Aztán azt mondta:

Aha!...

De Jóska érezte, hogy a történetből nem értett meg semmit.

Azaz valamit mégis megértett: a csókot.

— Mondja: a polgárok a képek előtt szoktak csókolózni?

Jóska szakértően magyarázta:

— Nincs helyhez kötve. Lehet szalónban, kertben is. Nem a hely a fontos, hanem a szív.

A lány egyszerre lázas érdeklődést mutatott:

— És hogy beszélik meg, hogy megcsókolják egymást?

— Nem igen szokták azt megbeszélni.

— Csak úgy elkezdik?

— Igen, kisasszony, csak úgy elkezdik. És azután folytatják.

— Ez igen érdekes. Várjon csak egy kicsit.

A lány az ablakhoz szökött. A hintó mélyen aludt tovább. A lány most élénken fordult Jóskához:

— Nézze kérem, én most valami nagy dologra kérem magát.

— Parancsoljon velem.

— Nézze... még van egy kis idő és sohasem lesz többet ilyen alkalom... és én imádom az ilyen polgári mulatságokat... ennélfogva arra kérem...

Nos? Mire?

Tessék szíves lenni engem megcsókolni.

Már a következő pillanatban ott gyűrődött a kis kék ruha és ott billent félre az intézeti kalap a Balogh József junior izmos karjai között. Megcsókolta a kislányt alaposan. Az csak annyit sóhajtott:

Jaj, Istenem! Tessék mégegyszer...

Megtörtént. Aztán mosolyogva, kipirultan bontakozott ki a karjából:

Most kísérjen le.

Hová?

A kocsimhoz.

A kocsi azalatt fölébredt. A szigorú hölgy éppen kiugrani készült a kocsiból.

Fenség, az Istenért, hol járt?

A kislány boldogan magyarázta:

— Megmutattam ennek az úrnak a „Lantverő hölgy"-et.

— Egek, kicsoda ez az úr?

Jóska összecsapta a bokáját:

— Balogh Józsi, junior.

A lány már benn ült a kocsiban. A két pompás lipicai lustán megindult. Az inas, a lelke legmélyén, polgári önérzettel, de boldogan röhögött. Az öreg udvarhölgy fehér volt, mint a fal. A kislány még visszamosolygott.

A múzeum portása mélyet hajolt Balogh József előtt:

— Parancsol egy fiakkert, kegyelmes úr?

Jóska érezte, hogy tisztességgel kell kibontakoznia ebből a szituációból. Tehát: válaszra sem érdemesítette a portást, csak egy ezüstforintost dobott oda neki, a lány nagybátyjának, a koronás királynak jól sikerült, borostyánkoszorús arcképével.

A LEGJOBB DÉLUTÁNI LAP AZ ESTI KURIR, a modern ujságirás csodája, mely minden nap hü tükrét adja a világ bármely táján történt eseményeknek. Nagy elterjedtsége bizonyitja közkedveltségét. Érdekes, lüktető riportokban számol be mindenről.

A „PIPÁS PISTA" REJTÉLYES ÉLETE ÉS ELFOGATÁSA

Husz éven át járt férfiruhában a gyilkos asszony — Pipázott, ivott, verekedett és gyilkolt

Régi ponyvaregények rablóromantikája elevenedik meg egy sereg jegyzőkönyvben, a szegedi rendőrségen, ahol egykedvűen, pipázgatva várja sorsát egy különös ember: az 50 éves Rieger Pálné. Röviddel ezelőtt történt, hogy a szegedi rendőrség nyomozást indított egy régi haláleset ügyében. 1919-ben egy szegedkörnyéki tanyán öngyilkosságot követett el egy módos gazda. Felakasztotta magát és most tizenhárom év mulva kiderült, hogy a gazda nem lett öngyilkos, ellenben felakasztották. A rendőrség letartóztatta a meggyilkolt gazda feleségét, aki bevallotta, hogy férje garázda, verekedő, iszákos ember volt és a gyilkosságot a „pipás Pista" tervezte ki, ő is bérelte fel a gyilkosokat. A „pipás Pista" is előkerült és nem is tagadta a gyilkosságban való részvételt.

Az őszhajú, ráncosarcú nő gyermekkorában juhok, pásztorok között nőtt fel, férjhez ment, de nem tudott egyhelyben maradni, mert állandóan erőt vett rajta a kóborlási láz. El-eltűnt hazulról és csak akkor jelentkezett újból, amikor élelemre volt szüksége.

Néhány, heti házasélet után végképpen otthagyta a férjét és ettől kezdve úgy élt, mintha férfi lett volna. Férfi ruhában járt, kocsmák vendége volt, ivott, pipázott, vásárokon kupeckedett, elszegődött kocsisnak, napszámosnak és ha úgy adódott, verekedett is. Mindenki félt ettől a férfiruhás, morcosarcú asszonytól, aki, ha dolgozott, szorgalmas volt, de időnként mindig eltűnt, mert nem volt nyugta sokáig egyhelyben maradni. Aztán feltűnt a Börcsök-tanyán, ahol 3000 koronáért eltette láb alól a részeges gazdát. De nem ez volt az egyetlen gyilkosság, amelynek

Rieger Pálné, a férfiruhás alföldi gyilkos, akit „pipás Pistá"-nak neveztek el Szeged környékén.

értelmi szerzője és részben végrehajtója volt. Három év mulva egy útokházi tanyán „segített" Dobák Antalnénak veszekedős ura „félretevésében". Egy bárányért, egy mázsa búzáért és kevés borért vállalja az „ügyet". Dobák gazda éjszaka tér haza és „pipás Pista" már várja öt hurokkal a kezében, két cinkosával.

— Éjnye, összetörik a tajtékpipám! — kiáltotta az öreg gazda, amikor nyakába repült a hurok, de többet nem is szólhatott. Megfojtják és a kamrában felakasztják. Megisszák az áldomást, aztán pedig értesítik a hatóságot. Az orvos öngyilkosságot állapít meg...

Most ezt a gyilkosságot is bevallotta.

A szegedi rendőrség azonban nem elégszik meg ennyivel. Újabb, eddig még föl nem derítetlen bűnök után kutat, mert az a gyanu, hogy a rejtélyes életű bűnös asszony még több gyilkosságot is elkövetett. A rendőrségnek nehéz dolga van, mert a csavargóéletű asszony az egész Alföldet bejárta és sokhelyütt még azt sem tudták róla, hogy nő.

— A pipás Pista! — mondják a vásáron és jaj volt annak, aki útjába került. Ostorát bizony nem kímélte. Megnyúzta a kutyákat, lovakat...

A ráncosképű „öregember" most várja a kötelet. A szegedi tanyákon röviden intézik el a gyilkos asszony ügyét:

Felkötik, ahogyan ő is felkötött másokat — mondják.

Jehudi Menuhim első hosszú nadrágja. A világhírű 15 éves csodagyerek most kapta első hosszú nadrágját. 10.000 főnyi hallgatóság előtt hangversenyezett óriási sikerrel a londoni Albert Hallban s az előadás külön szenzációja a csodagyerek első hosszú nadrágja volt. Jobboldalt sir Thomas Beecham, a híres angol karmester.

Ziegfeld, a görlkirály meghalt. Florence Ziegfeld, több amerikai revüszínház tulajdonosa, a híres Ziegfeld-görlök vezetője 64 éves korában influenzában meghalt.

Mária Terézia korabeli huszár. Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművésznek ezt a nagyszerű alkotását Serényi Richard zürichi lakós ajándékozta az államnak. A Vár egyik legszebb pontján, a Dísz téren állították fel.

Maurice Ravel, a nagy francia zeneszerző és zongoraművész nagysikerű hangversenyt rendezett Budapesten. Ravel a komoly modern zene egyik legelkesebb propagátora és Európa minden nagyvárosában rendez hangversenyt.

MÓRICZ ZSIGMOND

KRÚDY GYULA

Kosztolányi Dezső tavalyi londoni tartózkodása alkalmával lord Rothermere 1000 font jutalmat tűzött ki a magyar íróknak, azzal a feltétellel, hogy a jutalomban 1932-ben és 1933-ban két-két kiváló magyar író két-két legkiválóbb munkája részesüljön. A magyar Pen Klub úgy döntött, hogy a két díjat 250—250 fontot az idén Móricz Zsigmondnak és Krúdy Gyulának ítéli oda. Móricz Zsigmond „Barbárok" című novellás-kötetéért és „Forr a bor" című regényéért, Krúdy Gyula pedig „Az élet álom" című elbeszélés kötetéért kapta művészetének elismerését.

A világ legnagyobb írói Budapestre jönnek

Jacob Wassermann.

Karin Michaelis.

André Maurois.

Jules Romain.

John Galsworthy

Luigi Pirandello.

Felix Salten.

Karel Capek.

Május közepén érdekes esemény színhelye lesz Budapest. Néhány nap multva a magyar fővárosban megnyilik a Pen Klubok világszövetségének tizedik jubiláris kongresszusa, amelyen közel százötven világhirü iró fog résztvenni, közöttük John Galsworthy, Karin Michaelis, Jules Romain, Karel Capek, Jacob Wassermann, André Maurois, Felix Salten és Luigi Pirandello. Valamennyi nemzet számára nagyfontosságú a budapesti kongresszus, mert itt fog eldőlni, hogy kinek ítélik oda a Pen Klub világdíját, ami a győztes számára a dicsőségen és a díjon kivül munkájának negyvenhárom nyelven való megjelenését biztositja.

Szeged impozáns gyászpompával temette el nagy halottját, gróf Klebelsberg Kuno volt kultuszminisztert. — A püspöki székesegyház kapuja előtt felállított ravatalnál Glattfelder Gyula megyéspüspök búcsuztatót mondott, amit 40.000 ember hallgatott.

Tolnai Nyomdai Müintézet és Kiadóvállalat R.-T. nyomása, Budapest, VII, Dohány ucca 12

XXXV. évfolyam, 42. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1933. október 11

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Ausztriában 40 Groschen, Romániában 10 lei, Jugoszláviában 4 dinár, Csehszlovákiában 2.50 cseh korona, Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 líra 30 centesimo, Franciaországban 3 frank. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány utca 12—14. Telefón: 42—3—39 és 42—3—50.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos!

Revolveres merénylet Dollfuss osztrák kancellár ellen

Percek alatt az egész világon elterjedt az a megdöbbentő hír, hogy Dollfuss osztrák kancellár ellen egy horogkeresztes fiatalember revolveres merényletet követett el a bécsi parlament kapujában. Ausztria népszerű kancellárja szerencsére csak könnyebben sebesült meg és néhány nap alatt el is hagyta betegágyát. Képeink: (fent) Dollfuss kancellár a merénylet után Innitzer bécsi hercegérsek szerencsekívánatait fogadja. Lent: A sebesült kancellár felesége és titkára társaságában, a betegszobájában felállított rádiómikrofón előtt. Jobboldalon: Rudolf Dertil, a kancellár letartóztatott merénylője.

Tizezer zsidó fronthareos vonult fel New-Yorkban és tiltakozott a németországi atrocitások ellen.

A NÉMET ESEMÉNYEK

Dr. Göbbels német birodalmi miniszter a berlini Lustgartenben rendezett nagygyülésen a zsidók bojkottálásáról beszél.

A braunschweigi zavargások után a tüntetőket a betegsegélyző pénztár épületében terelték össze. A háttérben a letartóztatottak egyik csoportja, elől a nemzeti szocialista védőrség néhány tagja.

Razzia Berlinben. A német főváros több kerületében razziát rendezett a rendőrség. A házkutatások ideje alatt a szomszédos házak tetejét fegyveres rendőrök szállták meg és a magasból figyelték az utcát.

A NÉMET KÖNYVMÁGLYA

Az új német uralom már hetekkel ezelőtt döntött a német könyvek egy részének sorsáról. A bolsevista, marxista és pornografikus könyveken kívül halálra ítélték több „nem fajtiszta", világhírű írók munkáit is. Az összes német könyvtárakban összeszedték a fekete listára került könyveket és ezeket a diákok teherautókon a berlini Opera térre szállították, ahol hatalmas máglya készült. Harmincezer kötet került itt máglyára és amikor a német birodalom fővárosában kigyulladt ez a különös tűz, az állam minden részén hasonló lángok csaptak fel...

És ugyanakkor Ausztriában a kormány megkezdte a küzdelmet a horogkeresztes szervezkedés ellen, Londonban pedig tüntettek a német kiküldött ellen és az angol külügyminiszter kertelés nélkül bejelentette, hogy Angliában németellenes hangulat van...

Millió és millió kötet könyv pusztult el Németországban egyetlen napon...

A „halálra ítélt" német könyveket teherautókon a berlini Opera térre szállították, ahol harmincezer kötetet halmoztak és gyujtottak fel.

A horogkeresztes diákok még a magánautókat is teleraktak az elkobzott könyvekkel.

Harmincezer könyvből raktak hatalmas máglyát a berlini Opera Téren és a diákság vezetői a lobogó máglyánál szónoklatokat tartottak a nagy tömegnek. — Diákok könyveket hajigálnak a máglyára.

Meghalt a „forradalom nagyanyja". Klara Zetkin, volt német kommunista képviselőnő, aki a Hitler-rezsim előtti birodalmi gyűlésen a korelnöki tisztséget látta el s akit Németországban a „forradalom nagyanyjá"-nak hívtak, 76 éves korában a Moszkva melletti Archangelskoje-ban meghalt

A francia miniszterelnök Budapestre látogat. Léon Daladier, Franciaország kiváló miniszterelnöke, a francia és európai politika egyik vezéralakja, akinek állásfoglalása a nemzetközi politika minden vonatkozásában döntő súllyal esik latba — jólinformált körök értesülése szerint, — tervezett középeurópai útja során Budapestre is ellátogat. Daladier budapesti látogatása mind gazdasági, mind politikai tekintetben igen nagy jelentőségű lehet a magyar nép számára

Dr. Wasserbaeck, Ausztria berlini sajtóattaséja, akit a német kormány válaszul Habicht bécsi német sajtóattasé Ausztriából való kiutasíttatására, kiutasított Németországból.

A Barna Ház bezárása Bécsben. A megismétlődő bombamerényletek és véres összeütközések arra indították az osztrák kormányt, hogy a nemzeti szocialisták főhadiszállását, a Barna Házat bezárassa, a párt működését betiltsa és a rohamosztagokat feloszlassa.

Dollfuss – egyenruhában... A Heimwehr negyvenezer embere vonult fel Bécs utcáin annak emlékére, hogy az osztrák főváros 250 évvel ezelőtt felszabadult a török megszállás alól. Dollfuss, Ausztria kancellárja Heimwehr-egyenruhában tartott szemlét az elvonuló csapatok fölött.

A NÉMET PARLAMENT PUSZTULÁSA

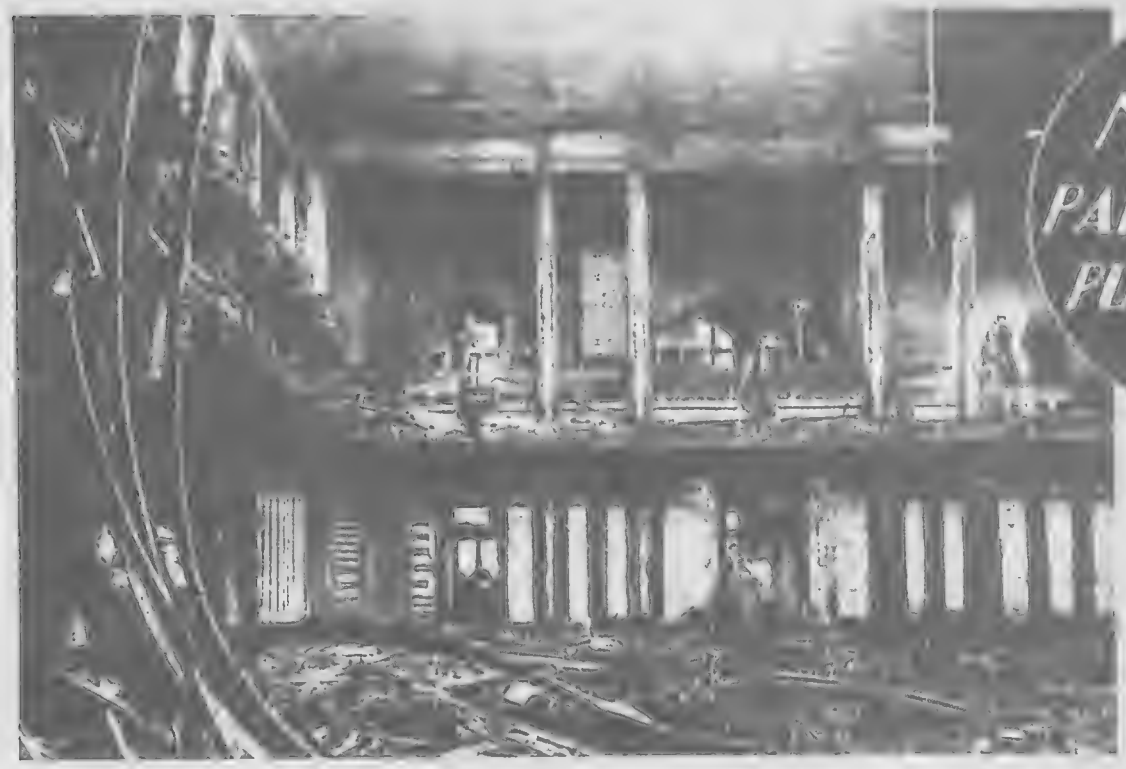

Ez maradt a berlini Reichstag üléstermében... A nagy tűz teljesen elpusztította a német parlament hatalmas üléstermét, amelyből csak a puszta falak és az üszkos gerendák maradtak meg. A tűzoltók oltás közben sok száz tonna vizet zúdítottak az égő üléstermre.

— A világ 1929 óta a pusztulás lejtőjére jutott — mondotta drámai megnyitó beszédében MacDonald a világgazdasági konferencia elnöke.

Irországban ismét bajok vannak, mert nagy hatalomhoz jutottak a kékinges ír fasiszták. Az ír fasiszták vezérkara, középen O'Duffy tábornok, az ír kékingesek vezetője.

GÖDÖLLŐ 1933

Gárdonyi Géza, a nagy magyar író halálának tizéves fordulóján a Horthy Miklós út és a Berzsenyi utca találkozásánál lévő kis téren leleplezték a Gárdonyi szobrot. Horvay János alkotását. A leleplezési ünnepélyen nagy tömeg vett részt.

Horthy Miklós kormányzó megnyitja a IV. világ dzsemborit. Mellette lord Baden-Powell, a világ főcserkésze áll.

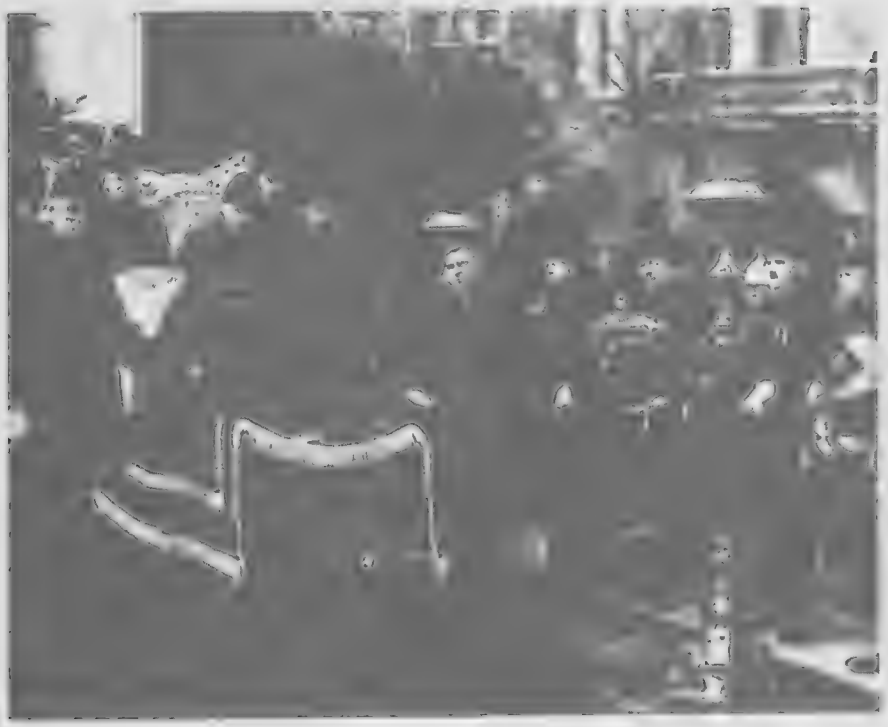

Apponyi Albert gróf koporsója a Szentháromság téri ideiglenes katafalkon Jobboldalon harom párnán Apponyi rendjeleit és kitüntetéseit tartják.
(Seidner felv.)

Adler Sándor állásnélküli magántisztviselő táblát akasztott magára és kiállt a Nagykörútra. Így akart magának állást szerezni.

ÖT NAPIG KIRÁLY VOLT EGY ARTISTA.

— Az az igazi kaland, ami veszélyes — mondta Otto Witte artista az ujságíróknak, amikor a furcsa, díszes egyenruhájában megjelent a berlin—weddingi törvényszék előtt.

Witte az ötvennégy éves artista, mint felperes szerepelt a bíróság előtt. Könyvet írt, a könyvet egy hamburgi kiadó dobta a piacra, de az írói honorárium egyrészét elfelejtette kifizetni. Witte 244 márkát követel a kiadótól és ezért indított pert. A bírót nagyon meglepte, amikor Otto Wittet meglátta, mert az artista furcsa, egzotikus egyenruhában, fezzel a fején és egy sereg rendjellel a mellén jelent meg.

— Micsoda egyenrubában jött el? — kérdezte a bíró.

— Albán királyi egyenruhában — volt a válasz. — Én tudniillik öt napig Albánia királya voltam... 1913 februárjában történt... Megtudtam, hogy Albánia proklamálta függetlenségét és Wied német hercegnek ajánlotta fel a trónt. Elhatároztam, hogy Wied herceg helyett én foglalom el a trónt. Fölvettem ezt az egyenruhát, Durazzóban partraszálltam, ahol a jó albánok a legnagyobb tisztelettel fogadtak. Az uccákat zászlódíszbe öltöztették, megszólaltatták az ágyúkat és mielőtt még észrevettem volna, már királlyá is koronáztak. Mit tehettem egyebet, uralkodni kezdtem. Fogadtam az elökelőségeket, címeket és rendjeleket osztogattam, rendeleteket adtam ki, de a pünkösdi királyság csupán öt napig tartott, mert közben megérkezett az igazi herceg és én kénytelen voltam menekülni. Parasztruhába öltöztem és bár az albánok halálra kerestek, sikerült megszöknöm... Kalandjaimról könyvet írtam, de a kiadó nem fizette meg az egész honoráriumot. Ezért indítottam ellene pert..

A bíró végighallgatta a fantasztikus kaland történetét, majd megnézte a hosszú szablyát, a sárga egyenruhát, a vörös fezt és végül így szólt:

— A tárgyalást most elnapolom, de a legközelebbi tárgyalásra rendes polgári ruhában jöjjön el!

Otto Witte tehát elment, otthon, a vagónlakásban fölvette a polgári ruháját, felesége pedig elcsomagolta a díszes egyenruhát.

Wittené sem olyan közönséges származású, mint az ember gondolná. A hölgy a török szultán háremének lakója volt, de egyszer a kalandortermészetű artista megszöktette, Németországba vitte és feleségül vette...

Az ex-királynak tehát ex-háremhölgy a felesége.

Nem káromkodik sohasem, mert nem lesz oka rá, minden kérdését simán megoldja Tolnai Világlexikona segítségével.

Otto Witte „albán királyi" egyenruhában jelent meg a bíróság előtt. Természetes, hogy feltünést keltett.

Ez maradt a királyi kalandból... Az ötvenegyéves Witte Berlin északi részében egy kimustrált vagonban lakik feleségével, az egykori háremhölggyel és kislányával

LITTKÉNÉ A BÍRÓSÁG ELŐTT

Ruttkay Gábor özvegye vallomást tesz a bíróság előtt.

Ruttkay Gábor

Littke Kálmánné a bíróság előtt. 1932 május 10-én Littke Kálmánné lakásán átlőtt fejjel holtan találták Ruttkay Gábor koronaőrszázadost. Az ügyészség azzal vádolta az asszonyt, hogy szerelemféltésből agyonlőtte a századost. Littkéné bűnügyét nagy érdeklődés mellett tárgyalta a törvényszék Szemák-tanácsa.

A világ leggazdagabb örökösnője az anyakönyvvezető előtt. Barbara Hutton, a megszámlálhatatlan Woolworth milliók várományosa, a világ leggazdagabb örökösnője a párizsi községházán házasságot kötött Mdivani georgiai herceggel.

Nurmi kifutott a boldogságból...

Pavoo Nurmi, a világhírű finn futógép az utóbbi időben nem élt boldog családi életet, sőt felesége már be is adta ellene a válókeresetet. A válásról Nurmi — aki magánéletben sajtkereskedő — nem nyilatkozik, de a fiatal asszony is hallgat.

XXXVI. évfolyam, 9. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1934. február 21

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is Ausztriában 40 Groschen, Romániában 10 lei, Jugoszláviában 4 dinár, Csehszlovákiában 2.50 cseh korona, Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 lira 30 centesimo, Franciaországban 2 frank. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány utca 12—14. Telefon: 42—3—39 és 42—3—50.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos!

Az osztrák polgárháború

Döntő jelentőségű és példátlanul véres események játszódtak le Ausztriában: a szociáldemokrata párt Bécsben, Linzben és mindenütt, ahol az országban nagyobb munkástömegek vannak, összeütközésbe került az államhatalommal. Napokon át dúlt a véres polgárháború, ágyúk dörögtek, gépfegyverek kattogtak, kézigránátok robbantak és a borzalmas harcokban több száz ember vesztette életét. A sebesültek száma óriási. A világháború óta nem történt ilyen véres esemény Európában, az utóbbi időben egyetlen forradalom, zendülés ekkora áldozatot nem követelt, mint az ausztriai polgárháború. Ausztria és Bécs nehéz napokat élt át. — Képünk: rohamsisakos, harcra kész katonai csoport a bécsi városháza előtt. A teherautókon gépfegyverek vannak.

A MÁSODIK FORRADALOM NÉMETORSZÁGBAN

Papen alkancellár lemondott, de lemondását nem fogadták el.

Schleicher tábornok, agyonlőtték.

Schleicherné, agyonlőtték.

Bredow tábornok, letartóztatták.

Schmidt rohamosztagos vezér, agyonlőtték

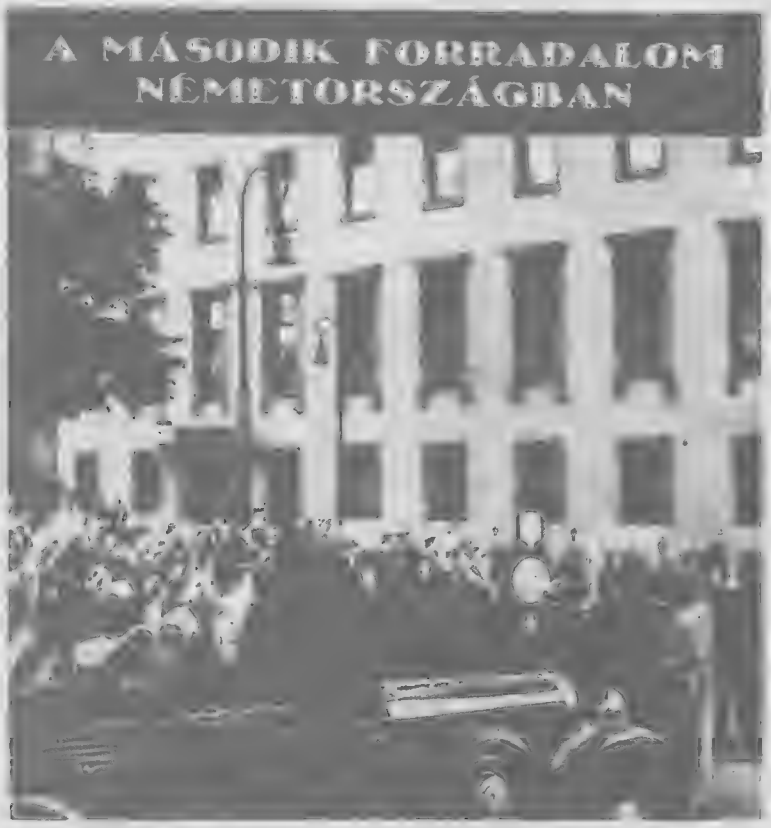

Forradalmi napok Berlinben. A tömeg Hitler kancellárt éltetti a birodalmi kancellári hivatal előtt.

Váratlanul és meglepetésszerűen robbantak ki a németországi események, amelyek napokon keresztül az egész világ közvéleményét izgalomban tartották. Hitler kancellár felfedezte, hogy legjobb barátja és a rohamosztagosok vezére, Röhm forradalmat készít elő. A kancellár személyesen ment Münchenbe, ahol Röhmöt és vezérkarát agyonlövette. Ugyanakkor Berlinben több kivégzés történt és a halottak között van Schleicher tábornok, volt kancellár és felesége is. A hírek szerint száz kivégzés és több ezer letartóztatás történt. A nemzeti szocialisták több vezére külföldre menekült, Papen alkancellár pedig — akinek két munkatársát szintén agyonlőtték — lemondott, de lemondását nem fogadták el. A német tömegek aránylag nyugodtan fogadták az eseményeket és sehol sem történtek nagyobb zavargások.

Rendőrök és sétáló emberek a birodalmi kancellári hivatal előtt Berlin forradalmi napjaiban

Röhm, a rohamosztagosok agyonlőtt vezére.

Ernst rohamosztagos vezér, agyonlőtték

Treviranus volt miniszter, állítólag agyonlőtték.

Killinger birodalmi biztos, letartóztatták.

Gregor Strasser, agyonlőtték.

Öt perccel a rettenetes merénylet előtt. I. Sándor a tragikus sorsú jugoszláv király Marseilleben való partraszállásakor mosolyogva fogadja Barthou külügyminiszter üdvözlését. Öt perccel később megtörtént az elvetemült merénylet.

A Milanóban élő angolok fasiszta-csoportot alakítottak, amelynek első ülésén H. Dundas, az angliai fasiszták vezérkari főnöke tartott előadást.

Dollfuss ravatala. A kancellári palota sárga termében ravatalozták fel először a meggyilkolt Dollfuss osztrák kancellárt. A vértanúhalt kancellár temetését az osztrák állam vállalta magára.

URIEMBEREK VAGYUNK

IRTA: SZEPERNO

Egy vékony, kicsit megdűlt hátú férfi fordult be a Palatinus-házak közti kis uccába. A lépései társtalanul kocogtak a járdán. Éjfél után volt, egy lélek se mutatkozott a hallgatag házak tövében.

Pedig volt itt az uccán még egy lélek, legalább egy lélek borítékja; ott állott egy kapu mélyedésében egy másik férfialak, arccal befelé, mint aki csöngetett és a házmestert várja.

Az a magányos alak sietve jött, a fejét élénken hintálta jobbra-balra. Elszakadt vitát folytat magában, vagy valami kapós anekdotát emléz, amit most hallott a kávéházban, ahonnan ilyen későn megy haza, vagy egyszerűen az árnyékával játszadozik, mert egyedül van, ilyenkor gondtalan gyerek lehet, nem vigyáz rá senki.

Elhagyta a harmadik házat.

A negyedik ház kapumélyedéséből, a nagy csendből kilépett a másik férfialak. Két lépést elébe ment a sietve közeledő férfinek. Megállott hirtelen; kitérni nem lehetett előle, mert szinte az állát érte a megtámadott férfinek ez az orr, a támadónak az orra, amint szorosan elébe állva, fölkapta rá a fejét:

— Csendben maradjon, adja ide a pénzét.

Olyná tűnt, hogy nyaka nincs is a támadó embernek, lehúzta s fölszegte ugyanazon rándulattal a fejét s felső testtel úgy előre volt lendülve, mintha a következő pillanatban feldőfné az orrával a megtámadottat, mint a vadállat.

El lehet képzelni ennek a szórakozottan sietö férfinek a meglepetését, akihez rajtaütésszerűen intéz ilyen kínos felszólítást egy ismeretlen, még pedig olyan fajta ismeretlen, aki nem is szokott bemutatkozni.

A megtámadott férfi a sietés irámától előre bukott volna, de akadály volt előtte: a támadó teste. Ugrott egyet a szíve, kisebbszerű choque rántotta össze az idegzetét. Hevesen kapott be egy adag levegőt és a szemei mintha megfagytak volna, úgy meredtek az ismeretlen ember ismeretlen arcára. Nem látott határozott vonásokat, a rémülete tükrébe nézett.

A támadó moccanat nélkül feszült ott előtte. Az is mereven nézett a megtámadott férfi szeme közé; megint kinyílt a szája:

— Hamar kérem, siessünk.

Most megmozdult a karja. Mintha csak idegességből mozdulna. Nem. Föl akarta hívni a megtámadott férfi figyelmét a pengére, amelyet hátrahúzott könyökkel tartott vízszintesen előre, a megtámadott lágyékával szemközt.

A megtámadott férfinek visszavillant az eszébe a kés, látta szegény, hogy dugja előre a fényes kést a támadó, mikor feltartóztatta. És ebben a pillanatban ösztönösen jobbra-balra kapta a tekintetét, a fülei is szinte ágaskodtak, úgy fülelt: hátha valahonnan idelátnak, hátha jön valaki valamerről.

Irgalmatlan csend. A sárga zsaluk az emeleteken le vannak bocsátva. Elzárkózik a segítség elől a világ. Ezek a kietlen Palatinus-paloták a megtámadott ember rohamos vizlójában úgy jelentek meg, mintha itt, alattuk, tegnap éjjel is, tegnapelőtt is és minden éjszaka rémtettek történtek volna.

A rövid ucca végén a rakpart sötét raktárházai, azokon túl sleppek zászlórúdjai merednek fakón csüngő zászlóikkal, fenn az eszméletlen csillagos ég, a hold éppen búvik egy barna felhőbe, mint ha kést döfnek a szövetbe.

— Rettenetes! — ezt az egy szót tudta kiadni a megtámadott, mikor ocsudni kezdett, a támadó második felszólítására. És nyúlt ingatag kézzel hátra, a hátsó nadrágzseb felé.

A támadó feljebb kapta a fejét, a szájába hördült:

— Vigyázzon, a hasába vágom a bicskát.

A megtámadott ember panaszosan felelt neki, nyögős hanggal, mint a beteg:

— Ne, ne tartson semmitől kérem, nincs revolverem. A tárcámat veszem elő.

És keserves képpel csóválta a fejét, úgy nézett a támadója szemébe:

— Rettenetes, kérem, rettenetes csapás ez... a jó Isten áldja meg, hadd mondjak magának valamit.

A támadó leste a megtámadott ember karjának a vonagló mozgását. Lassan, nyomottan szólott:

— Ne povedáljunk.

A megtámadott érezte az állán a támadó gyors lehelleteit. Kétségbeesett mohósággal kezdett megint beszélni hozzá:

— Nézze, barátom, a kezem a tárcát fogja. Ha hasbaszúr, ordítok, magát megfoghatják. Én magának pénzt akarok adni, kérem csak egy percig engedjen beszélni...

A támadó rántott a fején egyet, összehúzta a félszemét, úgy nézett ferdén a megtámadott arcába:

— Gyerünk avval a tárcával.

Olyan pofája volt, mint aki a moziban látott gonosztevőt utánozza.

A megtámadott ember kapkodva folytatta a magáét, sebesen:

— Nézze, fiam, egy családos ember áll szemben magával, egy vergődő családos ember. Megmondom, nyolcvan pengőm van a tárcámban...

A támadó balkézzel a megtámadottnak a tárcájáért nyúló jobbkarjához kapott; odahörögte a nyakába:

— Elő a pénzzel, jöhetnek.

Elő próbálta rántani a megtámadott ember kezét, a száján grimasz futott el, a fogát is megcsikorgatta kínjában s ezalatt hátralesett a megtámadott ember feje mögé, az üres uccába.

A megtámadott minden erejével hátraszorította a kezét és beszélt, hadart:

— Ha jönne valaki, nem árulom el magát. Még ha rendőr is, becsületszavamra. Hadd szóljak magához, mint ember az emberhez. Ne ráncigáljon, az Isten áldja meg. Engem holnap végrehajtanak, ezt a nyolcvan pengőt a legpokolibb harccal szedtem össze ma, elviszik a hútorom, ha reggel ennyit le nem teszek. Tudja meg, hogy ügyvéd vagyok, védőügyvéd...

A támadó még szorította a megtámadott ember karját, csúnya dühvel sziszegte:

— Mi lesz már, mi lesz!

— Tartsa hátrább a kést, tönkreteszi ezt az egyetlen ruhámat, maga is ideges látom, maga is csak egy szerencsétlen nyomorult ember, én ismerem magukat lelkem, védőügyvéd vagyok, hallotta, sok embernek segítettem már a maga fajtájából, aki nem született bűnözőnek, csak ezek a rettenetes viszonyok züllesztették le, még magának is segíthetek az életben, ne szorítsa már a karomat és tartsa hátrább a bicskát, én megmutatom a pénzemet, meg a járásbírósági végzést...

A támadó kézszorítása engedett. Talán elfárodt. Fújt türelmetlenül.

— Kérem, kérem — ezt nyögte. Parancsolni akart, vagy könyörgött?

A megtámadott ember szájából szakadt a szó, mint az eső:

— Nem akar végighallgatni, szerencsétlen ember. Én nem adom oda a nyolcvan pengőmet, maga hasbaszúr és kirabol, a közelben lefoghatják, mert ordítani még elég erőm lesz; viszont hallgasson ide, drága fiam, teszek magának egy tisztességes ajánlatot. Ne ráncigáljon, nem ér vele semmit. Magának is lehetnek hozzátartozói, belátom, magának is pénz kell. Holnapután reggel felveszek egy kis összeget egy kliensemtől a járásbíróságon. Abból adok magának, fiam, huszonöt pengőt. Becsületszentségemre mondom. Jöjjön oda a Markó uccai palotába, remélem, ismeri. Első emelet balra, huszonkilences ajtó. Ott várjon rám a folyosón tizenegy órakor. Doktor Nagyész vagyok, kérdezősködjön utánam holnap a haverjai közt, megmondhatják, kivel van dolga. Maga jobban reszket, fiacskám, mint én, nem magának való foglalkozás ez az útonállás, higyjen egy okos embernek. Engedje el a karom, két pengőt adok magának a gyufazsebemből, a feleségemnek a holnapi konyhapénzéből. Ebből kihúzhatja holnapután ig. Úgy. Menjen egy lépést hátra.

A támadó hátrált egy lépést, a kést feszesen előre tartva.

Megkapta a két pengőt. Jól megnézte a holdvilágnál a partner arcberendezését. És a ragyogó pengével megfenyegette:

— Hallja, doktor úr, ha maga holnapután énvelem ki akar tolni, tudja meg, hogy a sógorommál is van ilyen köszörült bicska, a doktor úr hasa csudára meg lesz lékelve.

Ezzel szalutált, eltűnt.

Harmadnap ott volt tizenegy órakor a járásbírósági folyosón, a 29. a. ó előtt.

Az ügyvéd negyedtizenkettőre kijött a folyosóra, egy oszlophoz intette a sipkája alól rávillanó embert, a kezébe nyomta a huszonöt pengőt.

A sipkás alak biccentett, nadrágzsebbe dugta a pénzt, körülnézett, aztán bizalommal tekintett föl az ügyvéd szemébe s ellenállhatatlanul kezet nyújtva, a hangjában elismeréssel és meghatottsággal azt mondta neki:

Rendben van, doktor úr, uriemberek vagyunk.

Móra Ferenc. A magyar irodalom egyik legértékesebb és legnépszerűbb tagja: Móra Ferenc 54 éves korában Szegeden meghalt. A Tisza partján élt, ott álmodott, dolgozott és alkotott és az alföldi metropolisban hunyta le örökre szemeit. Halálával fájdalmas csapás érte a magyar irodalmat. Sok barátja és sokezer olvasója siratja. (Rónai felv.)

Jávor Pál, a kitűnő bonviván házasságot kötött Landesmann Olga fővárosi úrhasszonnyal. — Jávor Pál és felesége az esküvő után.

A magyar traktorgyártás diadala. A Hofherr-Schrantz gépgyár volt az első, amely a kereskedelmi szerződés megkötése után traktorokat szállított Oroszországba. A folyó évben — mint értesülünk — már száz ilyen pompás traktort szállított a gyár külföldre különösen Olaszországba, Egyiptomba és Bulgáriába.

Marie Bernadette Soubirous szentté avatási ünnepélye a fényesen kivilágított római Szent Péter-bazilikában. Középen, a trónszéken XI. Pius pápa ül.

A szentté avatott pásztorleányka

XI. Pius pápa a római Szent Péter-bazilikában fényes ünnepségek között szentté avatta Marie Bernadette Soubirous apácát, aki 1879-ben egy franciaországi kolostorban meghalt. Hetvenöt esztendővel ezelőtt történt, hogy 1858 február 11-én a franciaországi Lourdesban, egy barlangban, egy tizennégyéves pásztorleányka: Marie Bernadette Soubirous előtt megjelent a Szűz Mária. Négy nap mulva a sziklabarlangban csodatevő forrás fakadt és ettől kezdve a lourdesi barlang búcsújáró hely lett. Százezrek vándorolnak évenként a híressé vált Lourdesba és csak 1858 és 1904 között 3358 ember gyógyult meg a Szűz Mária szobránál. Ötvenhét évvel ezelőtt a lourdesi Mária-szobor fölé szép templomot építettek, majd később még egyet és egymásután a zárdák sorát emelték a csodatevő szent helyen.

A világ minden tájáról zarándokoknak Lourdesba a betegek, bénák és nyomorékok, egyszerű emberek éppen úgy, mint fejedelmek és főpapok. A néma gyermek megszólalt a Mária-szobor előtt, egy püspök, akit bénán vittek a lourdesi templomba, saját lábán, gyógyultan távozott onnan. Anyák imádkoznak gyermekeikért, a világtalanok látókká lesznek... Mindez csoda!... Néha évenként több mint félmillió ember megy Lourdesba, amely az idők folyamán szép várossá fejlődött és újabban a csodálatos, hirtelen gyógyulásokat külön orvosi bizottság ellenőrzi.

A kis pásztorleányka később zárdába vonult, ahol fiatalon, harminc és néhány esztendős korában meghalt. Most pedig a ragyogóan, fényesen kivilágított Szent Péter bazilikában szentté avatták. A szertartáson a meghívottak között megjelent egy százesztendős öreg emberke: Szent Bernadette fivére is.

Megdőlt az Eiffel-torony magassági rekordja. Milyen épület döntötte meg? Erre is választ ad Tolnai Világlexikona.

Szent Bernadette, a szentté avatott pásztorleányka egyetlen arcképe.

Konstantin diadalívének kiásása. A Colosseum romjai mellett nemrégen ásták ki teljesen Rómában Konstantin híres diadalívét. Mussolini tervei szerint a diadalívnél kezdődik majd Róma új és grandiózus útja a Via dell'Impero, melynek építését rövidesen megkezdik majd.

A newyorki örmény érsek gyilkosai. Leon Tourian, az örmény-ortodox katolikusok pátriárkáját, aki egész Amerikában legfőbb feje volt egyházának, az oltár előtt gyilkolták meg késszúrásokkal politikai ellenfelei. — A két gyilkost: Matos Leyletin-t és Nishan Sarkisian-t, akik a megölt pátriárkának honfitársai voltak, a detektívek a rendőrségre viszik.

Az új francia repülővilágrekorder. Delmotte pilóta Istres-ben könnyű monoplánjával két új világrekordot javított meg. 332 km. 883 méter sebességet ért el 1000 kilométeren és 334 km. 666 méteres sebességet 100 kilométeres távon.

„Öt Leó volt, kérem. .“

A pestvidéki törvényszék Marton-tanácsa tárgyalja az utóbbi évek legnagyobb bűnügyét, a borzalmas biatorbágyi vasúti merényletet, amelynél huszonkét ember az életét vesztette. Képünk: Matuska Szilveszter, a merénylő a bíróság előtt. Az emelvényen Marton Albert elnök, Szilágyi Sándor és Várady Sándor szavazóbírák és Lukács Zoltán pótbíró ülnek.

A BIATORBÁGYI MERÉNYLET BÍRÁI ELŐTT

Matuska Szilveszter, a biatorbágyi szörnyeteg a bíróság előtt. Az elvetemült ember zavaros, bolond feleleteket ad a hozzáintézett kérdésekre.

„Így röhögött a sátán. .“

„Feleségem meghalt . . .“

„A második Leó mágikus ember volt és én voltam a médiuma!“ — mondta Matuska a bíróság előtt. Ezzel Leóra, a néhány évvel ezelőtt elhunyt budapesti hipnotizőrre hivatkozott. Fent bemutatjuk ennek a Leónak a szemeit.

Leó, az elhunyt artista, akiről Matuska sokat beszélt a főtárgyaláson. Ez a Leó bűvész volt Budapesten.

XXXVII. évfolyam. 22. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1935. május 29

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, bizlositással kombinálva negyedévre 3 pengő 84 fillér, félévre 7 pengő 68 fillér, egy hónapra 1 pengő 28 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Ausztriában 40 Groschen, Romániában 10 lei, Jugoszláviában 4 dinár, Csehszlovákiában 2.50 cseh korona. Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 lira 30 centesimo, Franciaországban 1.50 frank. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány ucca 12—14. Telefon: 42—3—39 és 42—3—50.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos!

A Görgey-szobor leleplezési ünnepsége

Lélekemelő ünnepély keretében leplezték le Görgey Artúrnak, a szabadságharc nagy tábornokának szobrát a várbeli Primasbástya északi ormán. A szobor Vastagh György szobrászművész alkotása. (Schaffer felv.)

Junkers tanár halála. Junkers professzor, a világhírű német feltaláló, a Junkers művek alapítója, aki a német repülőgépipar tulajdonképeni megteremtőjének számit, az elmult héten meghalt.

Hindenburg földi maradványait nagy katonai gyászpompával most helyezték el végleges nyugvóhelyére, a tannenbergi emlékmű újonnan épitett Hindenburg-tornyába. — Katonatisztek a sirboltba viszik a koporsót.

Házkutatás a nemzeti szocialisták főhadiszállásán, a hirhedt „Braunes Haus"-ban, Münchenben. A német birodalmi kormány tudvalevőleg feloszlatta a nemzeti szocialisták rohamosztagait. A feloszlatással egyidejűleg lepecsételték az egész birodalomban a rohamosztagok hadiszállásait, az uniformisokat pedig elkobozták.

Pilsudszky József tábornagy, Lengyelország nemzeti hőse, 68 éves korában meghalt. Halálával a lengyel nemzetet pótolhatatlan veszteség érte. Ravatalához napokon át zarándokolt a lengyel nép. Nagy gyászpompával temették el Krakóban.

Benes csehszlovák külügyminiszter Moszkvába látogatott, ahol a Kremlben Molotovval és Sztalinnal folytatott megbeszéléseket. — Benes Moszkvában Litvinov külügyi népbiztossal. Mögöttük Benesné és Litvinovné halad

Európa majdnem minden államában fontos politikai és gazdasági tárgyalások folytak, amelyek között talán a moszkvai tárgyalás volt a legfontosabb. Anthony Eden, az angol lordpecsétőr kormánya megbízásából Moszkvába utazott, ahol eredményes tanácskozásokat folytatott. — Eden (baloldalon) Litvinov orosz külügyi népbiztos társaságában.

A londoni német-angol tengerészeti konferencián Németországot Ribbentrop képviselte. — Ribbentrop nagykövet (×) az angol sajtó képviselőivel beszélget a londoni külügyi hivatal bejárata előtt.

LEHET-E IDŐSEBB A FELESÉG MINT A FÉRJ?

IRTA: BOZZAY MARGIT

Ha ezt a kérdést száz esztendővel ezelőtt vetem fel, egész bizonyosan kinevetnek érte. Ami nem is csoda, mert a tizenöt, husz, huszonöt, sőt még a magasabb korkülömbség is a legtermészetesebb dolog volt férj és feleség között. A magyarázat erre az, hogy a divat, a kozmetika hány, a nem észszeru életmód harminc, harmincöt éves korára, ha nem is matrónává, de idössé tette a nőt, míg az ugyanilyen koru férfi körülbelül olyan elbírálás alá esett mint ma. S mert a nő értéke akkor még kimondottan a fiatalság volt, nogy a házasságok — amelyekben csak a férfi szempontjai jottek tekintetbe — valamennyire is elviselhetők legyenek, nemritkán *gyermeklányokat adtak életnedelt koru férfiakhoz feleségül.*

Száz év óta azonban ezen a téren óriásit fordult a kocka. Ma, nemhogy a harminc, harmincöt éves nő nem idös, de a divat, a rendszeres kozmetika, okos élet, ésszerű sport még a negyven éves nőt is fiatallá teszi. Annyira, hogy ma, éppen azért, mert a terfiaknál viszont nem sok változás történt ezen a téren, s mert napról napra több az olyan házasság, amelyben a nő az idösebb, időszerű foglalkozni a kérdéssel: — *lehet-e idősebb a feleség, mint a férj?*

Rengetegen vannak, akik azt mondják: *igen* . . . s állításukat természetesen példákkal is alá támasztják. Jó csomó levelet kaptam a Tolnai Világlapjában megjelent Házassági problémák című cikkemre, amelyeknek némelyikében előfizetőink nagyon érdekes példákkal támasztják alá a feleség idősebb voltának lehetőségét.

Az egyik levélíró nagyon ügyesen még az Ilyefalvi szerkesztésében megjelent statisztikát is felhozza, amely szerint az úgynevezett — ideális — korkulombség, a 3—8 év mellett, aránylag több házasság bomlik fel, mint az eltolódott korkülömbségűek között. Ugyancsak ez a levélíró számol be tizenhat, kilenc, tizennégy, sőt húsz éves korkülömbségű házasságokról is, amelyek azonban — szerinte — az igazan lényeges korkülömbség ellenére is nagyon harmonikusak.

Egy másik levélíró, barátnője jó házasságán felbuzdulva kijelenti, hogy harminckét éves kora ellenére sem megy, csak huszonnégy, huszonöt éves férfihez, mert azt még — megnevelheti — magának.

Egy harmadik azt a kérdést veti fel, ha a férfiaknál szabad és természetesnek talált a sokkal fiatalabb nővel kötött házasság, miért ne volna ez szabad és természetes a nőknél is?

S így megy tovább, egész levél garmadán keresztül.

Ha van valaki a világon, aki pártolja saját nemét és még a másik nem kárára is kedvezményt nyujtana neki (ami igazán természetes, mert a férfiak által megteremtett és kormányzott világban úgyis nekünk, nőknek jut mindig a rosszabb lehetőség), akkor én igazán az vagyok. S mégis, ennek ellenére is, ebben a kérdésben nem adhatok a levélírónak még a látszólag legragyogóbb és legmeggyőzőbb argumentumok ellenére sem igazat. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ez az igazat nem adás a nő sérelmére történik. Dehogy. Az igazat nem adás *itt is a nőt védi.* Igaz, látszólag talán régi vágányokon jár, de előreláthatóan nemcsak a — jövőt — teszi mérlegre, hanem a — ma — nem egészen ellenőrizhető sikerében is.

Példának vegyük a fent felsorolt eltolódott korhatárok közül a középsőt. A tizennégy évet . . . Ebben a házasságban a férfi legalább huszonnégy éves volt, amikor megházasodott. A nő: ugyanakkor harmincnyolc . . . Vagyis: amikor a férfi még nem is ment egészen férfiszámba — hiszen a házassag szempontjából a férfi csak a harminc esztendőnél kezdődik — a nő *már asszonyi élete csúcspontján állt.* Ott, ahonnan már nem felfelé ivel az út, ahol szerencsés adottságok — szépség, jó figura, öröklött fiatalosság, okos testkultúra, kozmetika stb. — segítségével meg lehet állani jó par esztendeig, de ahonnan . . . *bárhogy szépítjük is a dolgot, már csak lefelé visz az út.*

Tiz évvel később, ugyanebben a házasságban a férfi harmincnégy, az asszony negyvennyolc éves . . . A férfi akkor van férfiassága teljében, amelyben okos életbeosztás, sport mellett legalább tizenöt évig marad, míg az asszony, ha friss, ha ápolt, ha csinos, ha jó formájú is, mégis egyetlen lépésre áll az ötventől, amely bizony még a mai alaposan kitolt fiatalsági korhatár mellett sem számít már fiatalságnak.

Mit jelent ez? A legnagyobb szerencsétlenséget . . . Azt mindenki tudja, aki a nőt és a női lelket csak valamennyire is ismeri, hogy a nő ebben az időben még a legszerencsésebb körulmények között is *rengeteg válságon, megpróbáltatáson megy át, hiszen életének női része ezekben az esztendőkben zárul le, hogy helyet adjon az elnyugodott, rezervált, okos, csak emberi életnek.* Ez így magában is óriási dolog, mert a lelki változások, megnyugvások, megalkuvások mellett nagy testi elváltozással is jár. Lehet-e hát a nő életének ezt a legsúlyosabb idejét még egy olyan óriási problémával is terhelni: mint a harmincnégyéves férj valamennyire való megtartásának lehetősége? Nem . . . nem . . . és nem . . . Nemcsak azért, mert ez teljességgel lehetetlen, hiszen a férj, még ha egyebként szereti is feleségét, ebben az időben már kell, hogy észrevegye: nem valók egymáshoz testileg-lelkileg ugy, mint ahogy azelőtt tartoztak, hanem azért sem, mert a változó korral járó millió súly annyira ránehezedik az asszony életére, hogy még ha tudna is, nem birja okossaganak, felkészultségének minden fegyvert igénybe venni férje megtartása érdekében.

Ha tehat a házasfelek ebben az időben is együtt maradnak — ami az asszony érdekét véve alapul, a legokosabb — *a házasság feltétlenül csődbe jut.*

Ennél a levezetésnél én a jobbik, sőt a legjobbik esetet vettem figyelembe. Azt, amelynél az asszony soká meg tudja őrizni fiatalságát. Van azonban olyan eset is — s ez a több — amelyben ez a csőd már az asszony negyvenedik évében bekösznt: kis elformátlanodás, korai ráncok stb. következtében. Igaz, együtt maradni így is lehet, gazdasági okok, gyerekek stb. miatt, ezt az együttmaradást azonban nem kívánom a halálos ellenségemnek sem. Mert mit jelent ez az asszony részére? Örökös izgalmat, önmaga előtt való örökös szégyenkezést, megalazást, veszekedések szakadatlan láncolatát, számonkéréseket, zsebátkutatásokat, éjszakai és nappali kétségbeesett óraleséseket stb., stb.

Szabad-e hát okos asszonynak ilyen lehetőségekbe belemenni? S még ha nagyon szerelmes is, nem-e okosabb, célravezetőbb a *ma* mellett a *holnapra* is gondolni s a gondolás után, ha sok könnybe, szenvedésbe kerül is, széttépni a kapcsolatot, mielőtt az házassággá érik.

Hogy ez nehéz, hogy ez az asszonyra a legnehezebb, tagadhatatlan . . . De az élet semmit sem ad ingyen. S szerintem jobb a szakításon akkor túl lenni, amikor az évek még megadják a lehetőséget a másfelé, a korban megfelelő *férfi felé* való orientálódásra, mint akkor, amikor az már majdnem teljesen kizárt dolog.

Azoknak az asszonyoknak, akiknek hasonló problémájuk van, ajánlanám, akasszák szobájuk falára a következő mondatot: *A férfi szeme mindig, mindörökre pogány marad.*

Ha azután sokszor ránéznek erre s ha megtanulják érezni, élni ennek a mondatnak jelentőségét, megkímélik magukat egy zatonyra futott élet és jóvátehetetlenül keserves öregség szenvedéseitől.

Ha jó lapot akar járatni, fizessen elő az elismerten legjobban és elsőrangú munkatársak közreműködésével szerkesztett

MAGYAR HIRLAP

politikai napilapra.

Vasárnaponként a „Vasárnap" cimu 12 oldalas melléklet

Előfizetési ára
1 hóra P 2·90 ¼ évre P 8.—

Megrendelő cim:

Magyar Hirlap

kiadóhivatala, Budapest, VI, Aradi u. 10.

Szélhámosok és csalók járnak

országszerte, akik Tolnai Világlapjára hivatkoznak és különböző fényképek közléséért pénzt kérnek az emberektől. Ezek ellen nem tudunk másként védekezni, csak úgy, hogy ismét nyomatékosan leszögezzük: Tolnai Világlapja képek közléséért **nem kér és nem fogad el pénzt.** Aki ennek ellenkezőjét állitva, felkeres embereket, visszaél lapunk nevével. — Egys. rsmind ezúttal is kijelentjük, hogy Tolna Világlapja **nem rendez gyermekszépségversenyt** s így azok visszaélnek lapunk nevével, akik a gyermekszépségversenyre való hivatkozással készítenek felvételeket.

PARISBAN kérje a Tolnai Világlapját.

Ha nem volna kapható a szokott ujságárusitójánál, tessék megrendelni, pontosan megkapja héttől-hétre. Tolnai Világlapja ára Parisban: Frs. 1.50

A Világkönyvtár kötetenkénti ára Frs. 3.—

A SZABADSÁGTÉRI BANKRABLÁS

Nemcsak Budapestet, hanem az egész országot megdöbbentette a szabadságtéri bankrablás, de annál nagyobb örömet és megkönnyebbülést keltett a budapesti rendőrség bravuros és sikeres munkája. A három elvetemült rablógyilkos 20 óra alatt rendőrkézre került. Beismerő vallomást tettek, de beismerték azt is, hogy ők követték el a Klauzál téri és Széchenyi uccai revolveres rablási kísérleteket is. Budapesten nincsenek banditák és nem is lesznek. Kitűnő rendőrségünk mindenkire könyörtelenül lecsap, aki a békés lakosság életét és vagyonát veszélyezteti.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szabadságtéri fiókintézetében páratlanul vakmerő véres rablótámadás történt. Két bandita behatolt a bankba, revolverlövésekkel megrémítették a jelenlevőket, agyonlőtték Jójárt Géza bankpénztárost és agyonlőttek egy, a bankban dolgál végző kifutófiút, Benyák Józsefet, három embert súlyosan megsebesítettek, majd a kint várakozó autón, amelyet harmadik társuk vezetett, elmenekültek. A három pesti gengsztert nem sokkal később elfogták. Képünk: A rablótámadás színhelyéről elszállítják a két halálos áldozat holttestét. A jobbszélen Jójárt Géza, az agyonlőtt bankpénztáros.

Aknay Vilma

Vajda Ernő

Fedák Sári

Az a per, amely a losangelesi bíróságon Fedák Sári és Aknay Vilma ellen folyik, a két magyar színésznőre nézve kedvező fordulatot vett. Aknay Vilma bemutatta azokat a szerelmes leveleket, amelyeket Vajda Ernő hozzá intézett és amelyekben az Amerikában élő magyar író számtalanszor szerelmet vallott a színésznőnek. Aknay Vilma ezekkel a levelekkel akarja bizonyítani, hogy Vajda tényleg házasságot ígért neki. Az ügyész Vajda Ernő leveleinek lefoglalását kérte, mert szerinte Fedák Sári és Aknay Vilma csak azokat a leveleket produkálta, amelyek rájuk kedvezőek. A bíróság ezt el is rendelte. A két magyar színésznő ellen — mint ismeretes — Vajda Ernő feljelentésére hamis eskü és hamis vád miatt folyik az eljárás, de remélhető, hogy a per Fedák Sári és Aknay

A Baumgarten Ferenc irodalmi alapítványból most osztották ki az 1935. évi díjakat és jutalmakat. Képünk az 1000—3000 pengővel jutalmazott írókat és tudósokat ábrázolja. Balról jobbra: Barta János, Halász Gábor dr, József Attila, Nagy Lajos, Telekes Béla, Szerb Antal dr, Weöres Sándor, Füst Milán és Karinthy Frigyes.

HÁBORÚS TŰZ AFRIKÁBAN

Abesszinia fővárosának, Addis Abebának népe heteken át költözött a környékre. Az olasz repülő-támadástól rettegő lakosság csak a legszükségesebb holmikat vitte a főváros környékén hevenyé[illegible] összetákolt kunyhókba. A férf[illegible] darabokat, a nők pedig [illegible] cipelték új lakóhelyükre.

Wehib pasa, az abesszin hadsereg főparancsnoka. Az ötvenkilenc éves török tábornok a világháború alatt hősiesen védte a Dardanellákat. Neki köszönhetik az abesszinek, hogy hadseregük modernizálódott. Ez a kép Addis Abebában készült Wehib pasáról és repülőgépen érkezett Európába.

Testvérek búcsúja . . . Az abesszin harcosok egy része már hetekkel ezelőtt a határra vonult, de a felvonulás még egyre tart. – Két különböző frontra induló abesszin testvér csókkal búcsúzik egymástól. Érdekes, hogy amíg az egyik katonának szabályos egyenruhája van, addig a másik „civil" ruhában vonult a harctérre.

A nagy behajózás. Nap-nap után indulnak újabb olasz csapatok az afrikai tűzfészek, Abesszinia felé. Az olasz katonák énekszóval és lelkesedéssel szállnak hajóra Génua kikötőjében, hogy Erítreába szállítsák őket.

Indul a hajó Abesszinia felé. A „Gange" olasz csapatszállító hajóról az indulás pillanatában búcsút intenek a katonák, akiket az abesszin frontra szállítanak. A nápolyi kikötőben a civil-lakosság óriási tömegei búcsúztatják az Afrikába indulókat.

Az angolok is készülődnek. Az angolok egyiptomi gyarmati katonaságának tevés osztagai a libiai határra vonulnak, hogy háború esetén készenletben legyenek. A sivatagi szolgálat ellátására a benszülött katonák tevés osztagai a legalkalmasabbak.

A 1935. évi kémiai Nobel-díjjal a Curie-házaspár leányát és férjét, Jean Joliot t tüntették ki. Joliot-né anyja, Curiené is elnyerte 1911-ben a Nobel-díjat.

Garami Ernő, a magyarországi szociáldemokrata párt vezetőségének évtizedeken át volt tagja, a Népszava hosszú ideig volt felelős szerkesztője hónapokig tartó betegeskedés után az elmult héten meghalt. Garami Ernő — a köztársasági kormány kereskedelmi minisztere, — a magyar munkásmozgalomnak kimagaslóan értékes tagja volt, a legképzettebb szónok, aki komoly tudományos munkát is fejtett ki. Halálával nemcsak a magyar munkásmozgalmat, hanem az egész magyar közéletet pótolhatatlan veszteség érte.

Rákosi Mátyás a büntetőtörvényszék előtt. A mult héten kezdte meg a budapesti büntetőtörvényszék Szemák-tanácsa Rákosi Mátyás volt néphiztos bűnperének tárgyalását. A tárgyalás iránt izgalmas érdeklődés nyilvánul meg és külföldi ügyvédek, újságírók is helyet foglalnak a közönség soraiban. Képeink: Rákosi Mátyás a tárgyalóteremben. Balolaldalt fegyőrei között, a vádlottak padján, jobboldalt: vallomástétel közben, az elnöki emelvény előtt.

XXXVIII. évfolyam, 6. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1936. február 5.

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Ausztriában 40 Groschen, Romániában 10 lei, Jugoszláviában 4 dinár, Csehszlovákiában 2.50 cseh korona. Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 líra 30 centesimo, Franciaországban 1.50 frank. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Dohány ucca 12—14. Telefon: 42—3—39 és 42—3—50.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos!

A NAGY TEMETÉS ELŐTT

Impozáns módon nyilatkozott meg az egész világ részvéte V. György angol király temetésekor. Az elhunyt király fiai a világ minden részéből ezerszámra kapták a részvéttávíratokat. A felső képen: György király fiai gyalog mennek atyjuk ravatalához a Westminster-csarnokba. Balról jobbra, az első sorban: a yorki herceg, VIII. Edward király és a gloucesteri herceg, mögöttük a kenti herceg. Az alsó képen: kilométer hosszú sorokban állnak a parlament előtt a londoniak, hogy bejuthassanak a Westminster-csarnokba és elvonulhassanak a király koporsója előtt.

A királytemetés. Az V. György király koporsóját vivő gyászmenet a windsori vár útjain kígyózik a Szent György kápolna felé. Az ágyútalpra helyezett koporsót 147 tengerész vontatta és a gyászmenetben öt uralkodó, egy köztársasági elnök és több trónörökös vett részt.

V. György fiai a gyászmenetben. A halott király fiai gyalog követték atyjuk koporsóját. Elől az új király, VIII. Edward tengernagyi egyenruhában, mögötte öccsei, a yorki, gloucesteri és kenti hercegek ezredeik egyenruhájában.

A KELETAFRIKAI HÁBORÚ

A lybiai határon. Az angol-olasz ellentétek következményeként nagy csapatösszevonások folynak mindkét részről az egyiptom-lybiai határon. Angol-egyiptomi tevés határőrosztag készenlétben.

Ex-pénzügyminiszter mint tüzértiszt. Guido Jung volt olasz pénzügyminiszter (elől), aki az Abesszíniában harcoló egyik tüzérosztag tisztje, terepszemlét tart a hegyekben.

Jáva sziget északi partvidékén borzalmas hajószerencsétlenség történt. A 2600 tonnás „Ván der Wyck" utasszállító gőzös, amely Semarang és Surabaja között közlekedik, több mint háromszáz emberrel elsüllyedt. A hajó SOS-jeleket adott, mire hajók és vízirepülőgépek siettek a szerencsétlenség színhelyére, de csak a személyzet és utasok egy részét tudták megmenteni. Hetvenhárom ember a hullámok között lelte halálát. A halottak között van a gőzös fiatal távírásza is, aki még akkor is a helyén volt, amikor a hullámok már elöntötték a rádiófülkét.

A mult hét nagy világpolitikai eseménye gróf Ciano olasz külügyminiszter berlini látogatása volt. Az olasz államférfi a német-olasz megállapodás megkötése érdekében utazott Berlinbe és látogatása teljes sikerrel járt. — Gróf Ciano Gatowban megtekinti a német repülőtechnikai akadémiát. Mellette Milch tábornok, a német légügyi államtitkár halad.

Gróf Ciano külügyminiszter látogatása a berlini külügyminisztériumban, Neurath német külügyminiszternél. Gróf Ciano rendkívül nagyjelentőségű nyilatkozatot tett, mielőtt elhagyta volna Németországot.

Ramsay MacDonaldot, a volt angol miniszterelnököt meleg ünneplésben részesítették 70-ik születésnapján. A nemzeti munkáspárt londoni kongresszusán De La Warr köszöntötte fel a 70 éves MacDonaldot, aki felszólalása előtt — mint képünk mutatja egy pohár vizet ivott.

AMERIKAI TÖRTÉNET

IRTA: CSERMELY GYULA

— Mister Lewis — mondta Bloomberg úr, New-York „nehezebb" könyvkiadóinak egyike, — elolvastam regénye kéziratát és mondhatom — részemről ez nagy szó — el vagyok ragadtatva. Ha száz regényből öntünk össze egy százegyediket, akkor sem kaphatunk fordulatosabb, lebilincselőbb olvasmányt és érdekfeszítőbb mesét, mint az öné.

— Tehát kiadja regényemet — kérdezte Lewis Efráim, a pályája elején lévő, már ismert, de még nem hírneves író.

— Kiadni ? Nem ! — felelte Bloomberg úr, — azaz — tette hozzá és szinte ünnepélyesen végigsimított a szakállán — azaz : még nem adom ki, Lewis úr.

— És mikor lesz a „még nem adom ki"-ból elhatározás, hogy igenis kiadja ?

— Mihelyt kezeskedik róla, hogy regényéből legalább is százezer példány fog elkelni.

— Nem értem, hogy milyen legyen ez a kezeskedés. Mert anyagi kezességet én nem nyujthatok.

— Megmagyarázom Lewis úr — felelte mister Bloomberg ravasz mosollyal. — Ön, ha kiadom regényét, példányonkint tíz százalék részesedést kap, önnek tehát nem érdeke, nekem sem, hogy regényéből csak húszezer példány keljen. Hanem mindkettőnk érdeke, hogy százezres példányszám legyen az eredmény.

— Magától értetődik, Mister.

— No látja . . . most menjünk tovább egy lépéssel. A legjobb író legjobb regénye is holt áru marad a könyvesboltok polcain, ha valami világraszóló hírverés nem előzi meg. Ma Mark Twainnek is hírverés kell, jól tudja,. Nos, van-e olyan ötlete, hírverésre felváltható ötlete, amely regényének legalább is százezres példányszámot biztosít ?

Lewis Efráim író gondolkozott és mert huzamosabb ideig nem válaszolt, mister Bloomberg mosolyogva folytatta :

— Olyasféle ötletet gondolok, amilyennel most három éve egyik házi író fogta meg a világot. Mikor regénye megjelent, a lelkemre kötötte, hogy egyelőre egy példányt sem hoz a piacra. Ehelyett szerződtetett egy embert, aki egy előadásra beült a legnagyobb színház egyik páholyába és az előadás kezdetéig egy vaskos kötet olvasásához látott és később is, amikor felment a függöny, nem a színpadra figyelt, csak folytatta az olvasást.

— A földszinti nézőtéren is, több páholyban is kíváncsiak lettek az emberek, vajjon mit olvashat az illető olyan érdekeset, hogy az előadásnak félpercet sem szentel ? Felvonásközben még szaporodtak a színházban a kíváncsiak és mikor a második felvonás alatt a közönség jókora része elfordította fejét a színpadtól és csakis az olvasót bámulta — mert az ott a páholyban csak olvasott, — a szereplő színészek végre is az igazgatóhoz fordultak. Teremtsen rendet, verje ki annak a kezéből a könyvet vagy félbeszakítják az előadást, figyelmetlen közönségnek ők nem játszanak. Felvonásközben az igazgató be is kopogtatott a csökönyös olvasóhoz a páholyba, de ez szinte kidobta : — Hogy merészel olvasmányomban zavarni ? Előadás előtt — világosította fel az erélyes nézésű igazgatót — olvasni kezdtem ezt az új regényt ; csak ma jelent meg, címe : „A koronás kígyó" és már az elején olyan rendkívül érdekes, hogy egészen megfeledkeztem a színpadról. — Követelem, hagyja abba az olvasást — szól rá az illetőre az igazgató, — mert a szereplők is zúgolódnak, a nézőközönség egyrésze is . . . és erre mi volt annak részéről a válasz ? Kihajolt a páholyból és fennhangon a közönséghez fordult : — Hölgyeim és uraim egy amerikai polgár védelmet kér önöktől az igazgató önkényeskedése ellen. Én megfizettem a páholyomért : kényszeríthet-e engem az igazgató, hogy odafigyeljek a színdarabra és ne olvassam tovább ezt az új regényt, amelyet előadás előtt kezdtem olvasni és nem bírok a kezemből letenni ?

— Nem kényszerítheti — ordította a nézőtér, az igazgató kámforrá vált, de helyette százával jöttek : — Mi a címe ennek az érdekes regénynek ?

— Az eredmény ? — fejezte be Bloomberg úr. — Másnap New-York a „Koronás kígyó"-t olvasta és megjelenése legelső napján ötvenhatezer példányt adtam el abból a regényből . . . Nos, kedves mister, tud-e ön ehhez hasonló ötletet ?

— Sokkal jobbat — felelte az író. — Az elmondott ötlet úgyanis nagyon könnyen megzápulhatott volna, mert ha nem megy be az igazgató a páholyba és nem követeli az illető embertől, hogy hagyja már abba az olvasást, annak nem lett volna kínálkozó alkalma, hogy a közönséghez védelemért forduljon és arra sem lett volna alkalma, hogy kikürtölje, mi érdekeset olvasott. De az én ötletem, mister — tette hozzá Lewis Efráim — nem függ a véletlentől, tehát nem zápulhat meg.

— Halljuk azt a holtbiztos ötletet. És ha jónak találom, uram — izgult Mister Bloomberg, a kiadó, — most nyomban ötezer dollár előleget kap.

— Nos — mosolygott az író és vagy tíz percig ismertette az ötletét, de persze nem fennhangon, csak suttogva, Mister Bloomberg pedig belemarkolt a pénztárba. — Please, Mister — mondta és átadta az írónak az ötezret, — „csinálja meg" ezt a nagyszerű ötletet.

Három nappal ezután New-York tíz legnagyobb lapja a következő személyi hírt hozta (minden szót harmadfél dollár díjért) : „Mister Lewis Efráim, a jónevű fiatal író, új regénye befejezése céljából, Lincolnstownba utazott két hétre". (Ilyen nevű helység az Unió minden államában van egy-kettő, az ottani riporterek tehát ha hiába keresik az írót, azt fogják mondani : — Más Lincolstownban tartózkodik, nem a miénkben.)

Nyolc nappal később újabb személyi hír (minden szó detto harmadfél dollár) : „Lincolnstownból jelentik, hogy Lewis Efráim író befejezte legújabb regényét. Címe : „A Fift aveneue réme".

És újabb nyolc nap eltelte után nem személyi hír, hanem kövérbetűs, ritkított sorú szenzáció. „Meggyilkoltak és kiraboltak egy írót ! ! !"

„Lincolnstownból jelenti tudósítónk, hogy Lewis Efráim írót, aki legújabb regényét, melynek címe : „A Fift avenue réme" ott fejezte be, meggyilkolta és kirabolta egy gangster. Az elvetemült gonosztevőt sajátságos körülmények közt fogták el. A gyilkos tett végrehajtása után — mint előadta a sherifnek, aki vallatta — nem elégedett meg a zsákmányolt készpénzzel, hanem ékszerek után is kutatott s ekkor a kezébe akadt egy kézirat, a „Fift avenue réme" című regényé. Gépiesen belenézett, kezdte olvasni és az első sorok már úgy lekötötték a figyelmét, hogy nagy érdeklődéssel folytatta az olvasást. És mennél tovább olvasott, annál lázasabb kíváncsiság fogta el : megfeledkezett mindenről, eszébe sem jutott a menekülés, úgy lekötötte figyelmét az elmondhatatlanul érdekfeszítő regény. Este tíz órakor gyilkolta meg az írót, tíz óra tizenkét perckor kezdte olvasni „A Fift avenue réme"-t és úgy elmerült körülötte a mindenség, hogy nem látott, nem hallott, csak olvasott. Arra sem riadt fel, hogy benyitott a szállásadó gazda, arra sem, hogy ez rázárta azt ajtót és fellármázta az ötemeletes házat, csak akkor ébredt erre a világra, amikor nyolc marcona ember megkötözte és átadta a sherifnek.

Négy nappal ezután : Hirdetés a lapokban és kétöles falragaszok mindenütt. „A megdöbbentő véget ért világhírű írónak, Lewis Efráimnak örököseitől megszereztem „A Fift avenue réme" című regény kiadási jogát. Holnap nálam és minden könyvesboltban már kapható lesz."

Három nappal később távirat San Franciscóba mister Black Johnnak : „Eddig negyedmillió példány, a hét végéig félmillió lesz . . . Bloomberg". Erre válasz, de csak egyszerű levélben :

— Nem megmondtam, hogy Amerika mindent a világon elhisz ? Most hat hónapig itt maradok Black John névvel, azután visszamegyek New-Yorkba és feltámadok régi nevemmel és egy új regénnyel. Addig elfelejti a világ, hogy én gyilkosság áldozata lettem. Üdvözli : Lewis Efráim.

Hatezer éves, életerős aggastyán a tudomány, mert ennyi idő óta gyűjti a történelem során kincseit. E kincsekben mindenki dúskálhat, aki megszerzi Tolnai Világlexikonát.

A VILÁG MINDEN TÁJÁRÓL

Az acéljegygyűrűk. Elosztóhely Rómában, ahol azok az asszonyok és férfiak, akik aranyukat feláldozták Olaszország céljaira, most felajánlott aranygyűrűjük helyett acélgyűrűket kapnak. Többmillió aranyjegygyűrűt áldoztak fel a lelkes honpolgárok.

A tizenhatkarú istenszobor. Avalokitesvara hindu isten aranyozott-szobra igen nagy feltűnést keltett egy londoni műkiállításon. A Kr. u. 8. században készült istenszobornak nyolc feje és tizenhat karja van és igen nagy művészi értéket képvisel.

Az angol pilótaiskola. A peterboroughi angol pilótaiskola tisztjelöltjei hátukon ejtőernyővel nézik egy társuk repülését az iskolageppel. Tudvalevő, hogy Anglia lázas gyorsasággal épít új gépeket és seregszámra képez ki új pilótákat.

A világ legnagyobb serlege. Nuvolari világhírű olasz autóversenyző, aki nemrég Budapesten is járt és győzött a népligeti Grand Prix-n, most az amerikai Westheryben megnyerte 43 versenyző közül a világ egyik legnagyobb versenyét, a Vanderbilt Kupát. A kupa akkora, hogy a győztes nyugodtan beleülhet

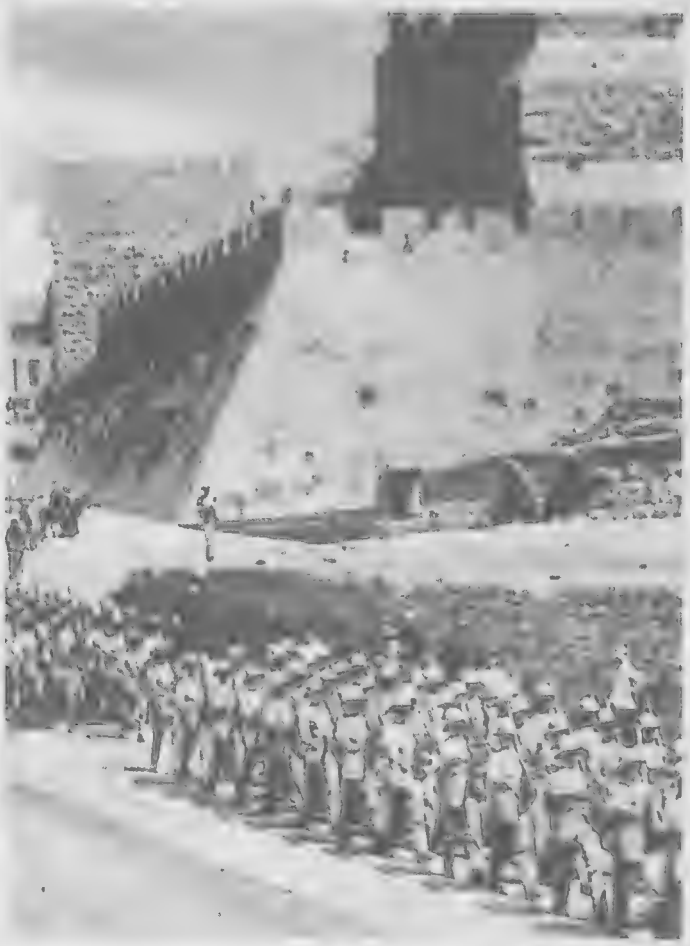

Angol csapatok hadgyakorlata Jeruzsálem környékén. A Palesztinában állomásozó angol csapattesteket lényegesen megerősítették.

Az olimpiai harang szállítása. A berlini olimpiai stadion tornyában ennek az új harangnak szava nyitja meg az olimpiászt. Az öntődéből különleges, 16 kerekű vaskocsin szállítják a harangot a stadionba.

LEÁNYKÉRÉS

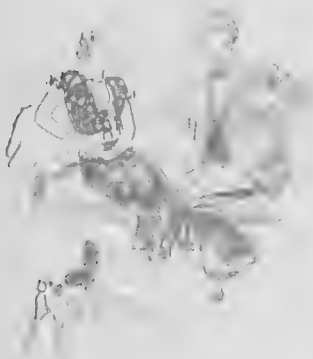

Egy fiatalember megkéri imádottja kezét:

— Halálosan szeretem magát, Rózsika, legyen a feleségem. A fizetésem havi háromszáz pengő, úgy-e ez elég lesz?

— Nekem elég — feleli Rózsika, — de miből fog megélni maga?

VILLANYKÖRTÉK

kiégett állapotban eladók. Bővebbet: VII, Dohány ucca 12. szám portásnál

Mindenkinek

szüksége van jó rádióra!
Akik nem tudnak, vagy nem kívánnak nagy luxuskészüléket vásárolni, azok számára készült a nagyteljesítményű 2 lámpás 22-es Orion rádió, mely kitűnően veszi a rövidhullámú adóállomásokat is. Ugyanezen típus univerzális kivitelben az Orion 22/U.

22

ORION-RADIO

KAPHATÓ MINDEN ORION RÁDIÓKERESKEDŐNÉL

SZABÓLEGÉNYBŐL — NAGYKÖVET

Több mint 200 esztendővel ezelőtt, 1730 július 30-án egy szegénysorsú, egyszerű családba bekopogtatott Baján a gólya. Fiúgyermeket hozott, aki a keresztségben az András nevet nyerte.

Hej, dehogy is sejtette még akkor a síró-rívó újszülött gondokkal terhelt édesapja, hogy milyen kalandos életet is szánt a sors az ő gyermekének. Mikor a fiú felcseperedett, beadták őt egy érdemes szabómesterhez, hogy kitanulja a tű és cérnával való bánásmódot.

Akkoriban nem is ment mesterlegényszámba az, aki előbb vándorútra nem kelt. Így tett a mi Jelky Andrásunk is, annál is inkább, mivel természete hajlott a kalandos dolgokra, nem tudta megszokni a szabók egyhangú életét.

1754-ben vándorútra is kelt gyalogszerrel és el is érkezett a távoli Poroszországba. Az utazás akkoriban nem volt még olyan egyszerű dolog, mint manapság. Utonállók, katonafogók, ezer veszély fenyegette a gyalogszerrel vándorlót. Erlangen porosz városkában aztán utól is érte a végzet a szabólegényt porosz katonafogdosók, verbunkosok személyében.

Hiába volt minden könyörgése és tiltakozása, megfogták és mundérba akarták öltöztetni. Nagy üggyel-bajjal és ravasz furfanggal sikerült csak megszöknie. De a végzet, úgylátszik, nem akarta, hogy Jelky András szabómesterként fejezze be pályafutását szülővárosában, Baján.

Kevéssel utóbb újra lefülelték, mint csavargót, ezuttal Rotterdam városában és feltették egy Kelet-Indiába menő hajóra. Itt kezdődtek el a bajai szabólegény lélegzetállító és csodálatos kalandjai, melynek során bejárta az egész világot.

Jelky András szobra Bajan. (Nesselroth felv.)

Algériába került, ahol a kalózok rabszolgaként eladták. Innen is megszökött és egy portugál kereskedő hajójával Kantonba utazott, ahol az Amerikai Egyesült-Államok katonája lett.

1758-ban, 28 éves korában Batávia tündérszigetén telepedett le mint szabó és meg is nősült. Nyugtalan természete azonban innen is tovább hajszolta. Ceylon szigetére került, ahol a vadak elfogták és ketrecbe zárták. Kis híja, hogy nem végezte földi pályafutását pecsenyeként, mert meg akarták sütni.

A biztos haláltól egy benszülött főnök lánya mentette meg, akivel a dzsungelbe szökve, egy évnél tovább halakkal, gyümölcsökkel táplálkozott. Ezután egy véletlenül odavetődött hajóval visszatért Batáviába, ahol csakhamar tiszt és egy árvaház igazgatója lett.

Könnyű volt akkoriban európai ember számára az egzótikus keleten a meggazdagodás. Aki európai vissza tudott térni hazájába, valóságos nábobként, keleti kincsekkel megrakodva tért vissza.

Jelky András is jelentékeny vagyonra és nagy tekintélyre tett szert, annyira, hogy 1770-ben a hollandi kormány tanácsosa lett s mint ilyent Japánba küldték követül. Szegény szabólegényből a holland világhatalom nagykövete, micsoda tündérmeséje volt ez a bajai szabólegény életének.

Hanem megint közbelépett a sors. Jelky András felesége meghalt és őt 40 esztendős korában a honvágy kezdte gyötörni. Nem is bírta ki sokáig, csakhamar visszatért Európába s tekintélyes, gazdag úrként Bécsben, majd később Budán telepedett meg.

Hanem ekkor már országszerte híres ember volt, 1771-ben meg is jelent német nyelven csodálatos utazásainak leírása. Élete utolsó éveit polgári nyugalomban töltötte, 1783 december 6-án, 53 éves korában halt meg Budán.

A csodálatos karriért csinált, kalandos életű világvándorló szabólegénynek most érdekes emléket emelt szülővárosa, Baja.

XXXIX. évfolyam. 7. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1937. február 10

Megjelenik minden hétfőn szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 12 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Ausztriában 40 Groschen, Romániában 10 lei, Csehszlovákiában 2.50 cseh korona. Amerikában 14 cent. Olaszországban 1 líra 60 centesimo. Franciaországban 2 frank. Karácsonyi számunkhoz az idén a következő mellékleteket adtuk: 1. Sax Rohmer: „Az aranyskorpió" című regénye. 2. Jonathan Swift: „Gulliver". 3. Heti előjegyzési naptár az 1937. évre. Ezeket előfizetőink teljesen díjtalanul és minden ráfizetés nélkül, ajándékképpen kapták. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány utca 12—14. Telefon: 1—423—39 és 1—423—50.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

Egyiptom ifjú királyának megmagyarázzák orczája szépségeit

Faruk, a független Egyiptom ifjú királya hosszú útra indult, hogy megtekintse a kincses fáraók meseszép alkotásainak romjait. Útján elkísérte Mr. Drioton, a neves regész és a luxori királysírok kőemlékei között szenvedélyes elragadtatással, újjongva magyarázta a királynak a holt kövek örökéletű szépségeit. Faruk (balszélen) királyi méltósággal hallgatja a tudós lelkes szavait.

Tűz, halál és rémület a spanyol pokolban

Megrázó kép az agyonbombázott Guernicából. Az egész város a tűzvész martalékává lett. Ház nem maradt sértetlen s amit a tűz mégis megkímélt, azt a repülőgépbombák tették tönkre. Volt városrész, ahol a támadás után csak egyetlen egy árva gazdátlan kutya maradt sértetlen. Elpusztult város. A nem előnyomulásuk során elfoglalták Eibar v kivonulása előtt mindent elpusztított. A házfalakat, összedűlt bérpalotákat és tűzm találtak a megbódított basz

GYILKOS TŰZHARC A SPANYOL FŐVÁROSÉRT

A nemzeti csapatok gépfegyveres osztaga Madrid előtt. Franco tábornok, a spanyol nemzetiek vezére 100.000 főnyi katonaságot vont össze a spanyol főváros előtt s gyilkos offenzivát indított a védőcsapatok ellen. Pusztító gépfegyvertűzzel vezetik be az általános támadást. Az egyetemi negyedben felállított különböző típusú gépfegyverek napok óta végzik véres munkájukat, amelynek nyomán megindul a döntő támadás.

EVVIVA IL RE IMPERATORE! ÉLJEN A KIRÁLY ÉS CSÁSZÁR!

Először lépte át határainkat az olasz birodalom királya és Etiopia császára, III. Viktor Emanuel feleségével és legfiatalabb leányával, Mária királyi hercegnővel. A magyar nemzet, élén Horthy Miklós kormányzóval és feleségével hódolva fogadta a felséges vendégeket, akik nagy birodalmuk őszinte barátságát és kitüntető elismerését hozták magukkal. Káprázatos ünnepi pompa, a lobogódíszbe öltözött főváros utainak és tereinek lelkesedéstől tomboló százezrei várták a magas vendégek bevonulásának díszmenetét. A csodálatos parádé felejthetetlenül szép és emberi melegséggel teli pillanattal kezdődött. III. Viktor Emanuel és Horthy Miklós kormányzó a férfias kézfogás után jóbarátként megölelte és megcsókolta egymást. Mesés szimbóluma ez a két nemzet igaz barátságának.

(Escher felv.)

A megérkezés után a Keleti pályaudvar virágerdővel és címeres drapériával feldíszített előcsarnokában a kormányzó sorra bemutatta a felséges párnak a magyar előkelőségeket. A jelenet arról a pillanatról készült, amikor Őfelsége kézfogásával tünteti ki bárcziházi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkárt, aki a fogadtatás ünnepségeinek főrendezője volt.

(MFI felv.)

A Mussolini téren a főváros milliós lakosságának nevében a díszmagyarba öltözött Szendy Károly polgármester üdvözölte Őfelségét a szerencsés megérkezés alkalmából. *(Schäffer felv.)*

Díszes ünnepség keretében, nagy katonai pompával avatták fel a világháborúban hősi halált halt tüzérek emlékművét. A monumentális szoborcsoport előtt a kormányzó és kísérete sorakozott fel, feszes vigyázz-állásban, itt fogadták a kivonult csapatok tisztelgését. Jobboldali képünk Szendy Károlyt, Budapest polgármesterét ábrázolja, aki a főváros nevében nagyhatású beszéd kíséretében átvette a tüzéremlékművet, amely Ligeti Miklós szobrászművész alkotása.

Hány király járt száz év alatt Budapesten?

I. Sándor, Frigyes Vilmos, Obrenovics Milán és Miklós fejedelem szórakozásul a régi Budán. Érdekes apróságok a régi királylátogatásokról. fogadtatása. A török szultán, a perzsa sah

III. Viktor Emanuel király és császár és Elena királyné és császárné fényes látogatásával kapcsolatban érdekes megemlékezni a régi, budapesti királylátogatásokról. Az utolsó száz évben tizenhat koronás fő tett látogatást a magyar fővárosban, továbbá két trónörökös, két trónörökösnő és utoljára az osztrák állam feje, Miklas elnök.

I. Sándor, az oroszok mindenható cárja, 1814 novemberében volt vendége Budapesten Ferenc császár és királynak. Az orosz cárral egyidejűleg érkezett egy másik koronás fő, I. Frigyes Vilmos porosz király s az akkori időkhöz viszonyítva, ez a látogatás volt a század legkimagaslóbb királyi vendégsége. Százhuszonhárom évvel ezelőtt még egész más képe volt a fővárosnak. Ma, a királyi vendégek tiszteletére, pazar fényben úszik Budapest, a Lánchídon négyezer villanylámpa káprázatos fénye ragyogja be a Dunát, karosszériák, áramvonalas gépkocsik robognak az aszfaltozott, tükörfényes utakon, akkor azonban még közönséges lámpák pislákoltak az uccákon, gidres-gödrös mocsarakban békák kurutyoltak ott, ahol ma mesebeli parkok, paloták pompáznak és legfőbb közlekedési eszköz a paripa volt. Ebben azonban nem volt hiány a régi Magyarországon sem. A kocsi, melyen a magas királyi vendégek berobogtak, arannyal hímzett, vörös bársonnyal volt bevonva és hat fekete ló volt a kocsi elé fogva. Mindegyik lovon aranyföveges, fehér díszruhás császári katonák ültek s a lovak szerszáma, arannyal kivert, vagyontérő munka volt. Lázban égett egész Buda és Pest, az uccán óriási tömeg hullámzott. A mai forgalmi rendről szó sem volt, a tömeg a kocsisor előtt és mögött tolongva éljenezte a magas vendégeket. Elöl egy század lovasság, a kocsi mellett kétoldalt, kettős sorú, szuronyos gárda haladt s a menetet ismét lovasság zárta be. A díszhintó hátsó ülésén foglalt helyet az orosz cár, balján a porosz király s szembe velük ült a vendéglátó Ferenc császár. Így érkezett a menet Budára, ahol kezdetét vették a pazar fejedelmi ünnepségek. Ilyen ünnepségeket akkoriban el sem lehetett képzelni népünnepélyek nélkül. Ebben a legfontosabb szerepet az ökörsütések játszották. A Vár-téren negyven hízott ökröt sütöttek meg a nép számára és fehér cipót osztogattak. A hordókat egymásután verték csapra s tizenhét különböző zenekar játszott a tereken, ahol a nép táncra perdült. Volt lepényevés, futóverseny s egy csomó másféle népjáték. Ötven magas szálfát állítottak fel, ezeket szappannal kenték be s díjakat tűztek ki azok számára, akik elsőnek, másodiknak tudtak felmászni a síkos oszlopra. Az ünnepségrendezők fantáziája akkor a hasonló dolgokban merült ki. A királyi vendégek alkonyatkor megjelentek a számukra emelt díszsátorban s innen nézték a nép mulatozását, a színes felvonulásokat. A krónika, mint érdekes epizódot jegyzi fel azt az incidenst, ami a magas vendégek látogatásával kapcsolatban történt. Többek között két hófehér mént ajándékoztak I. Sándor cárnak, aki úgy intézkedett, hogy a kedves ajándékot szállítsák előre Moszkva felé. A lovak el is indultak, az ünnepségeknek vége szakadt, elutaztak a királyi vendégek is. Hogy az úton mi történt, azt senki nem tudja; egyszer azonban nagy meglepetés érte az udvari istálló személyzetét. Néhány nap mulva, a vendéglátás után, lónyerítés verte fel a várudvar csöndjét: visszajött a két fiatal mén s erélyesen kérte az istállóba való bebocsáttatást. Szörnyen le voltak romolva, senki nem is sejtette, hol csatangoltak, azt sem, hogy miként szöktek meg s hogy tulajdonképpen meddig meneteltek. A kancellária jelentette az esetet a császárnak, aki a két lovat Bécsbe vitette. Sándor cár is tudomást szerzett a dologról s állítólag maga jegyezte fel magyarországi útjával kapcsolatban, hogy ott nemcsak az emberek szeretik hazájukat, hanem az állatok is szerelemmel a magyar földnek.

A következő koronás fő, a török szultán, 1868-ban érkezett Budapestre. Az ottomán birodalom hatalmas ura páratlanul lelkes fogadtatásban részesült. A tömeg megrohanta díszhintóját, hogy lovait kifogja. A testőrség emberei szörnyen megijedtek, hogy merénylet készül a szultán ellen. Körülfogták a díszhintót s már-már kardot rántottak, amikor végre megértették, hogy nem merényletről van szó, hanem a magyar népnek örömújjongó szeretetéről. A szultán volt ugyanis az, aki lehetővé tette, hogy a magyar szabadságharc vezérférfiai, kiknek fejére magas vérdíj volt kitűzve, bántódás nélkül élvezhették az ottomán birodalom vendégszeretetét. Férfiak és nők sírva csókolgatták a magas vendég kezét, akit ez a ragaszkodás szinte könnyekig meghatott. A szultán meglátogatta Gül Baba sírját s az a két nap, ameddig itt tartózkodott, szakadatlan ovációk sorozata volt.

1885-ben, olyan mai „mintavásár"-félét rendeztek Budapesten, melyet Ferenc József király nyitott meg. Erre az alkalomra érkezett ide Obrenovics Milán, az akkori Szerbia királya, akit Ferenc József fogadott. Milán király lelkében mély nyomokat hagyott a magyar nép megnyilatkozó szeretete, az a fogadtatás, melyben részesítette. Mint a leggavallérabb koronás főt ismerték meg Budapesten, aki rajongott a színházért, művészetekért. Milán király még ezután is többször volt Budapesten, megtanulta a magyar nyelvet s lakosztálya állandóan zsúfolva volt a magyar nép különböző kedves ajándékaival, pedig már nem mint király, hanem rangrejtve, mint magánember volt a magyar főváros kedves, felejthetetlen vendége.

Ugyancsak a kiállítás évében érkezett Budapestre Rattenberg Sándor, bolgár fejedelem, aki egész vagónrakományt vásárolt össze a fővárosban, több mint húszezer forint értékben. Bőkezűségét hamar megismerte a főváros s hamarosan „aranyfejedelemnek" becézték, mert mindenütt arannyal fizetett.

Ezután sorrendben az angol királyi korona örököse, a walesi herceg, a későbbi VII. Edward angol király volt Budapest vendége. A trónörökös egy teljes hetet töltött a fővárosban, ami felvillanyozta az egész pesti életet. Gáláns mulatságok sorozata zajlott le tiszteletére a Nemzeti Kaszinóban, egyébként pedig Rudolf trónörökös vendége volt a magas személyiség. Akkor a korzó még a Kossuth Lajos uccában volt, itt sétált fesztelenül az angol trón várományosa, szürke zsakettben s nem győzte dicsérni a ragyogó szépségű pesti nőket. Első útja alkalmával már magyarul mondott búcsút a számára rendezett lakoman. Azt mondta: „viszont látásra" s ezt az ígéretét be is váltotta, amennyiben még többször ellátogatott Budapestre azután is.

1897-ben több koronás fő érkezett a magyar fővárosba. Ferenc József király meghívására történtek a látogatások, melyek között legjelentőségteljesebb II. Vilmos német császár és porosz király látogatása volt. Ferenc József király maga is nagy fontosságot tulajdonított ennek a látogatásnak, az útvonalat, melyen a magas vendégnek haladnia kellett, személyesen vizsgálta felül. Ekkor történt az a közismert kis intermezzó, hogy mikor Ferenc József észrevette, hogy egy csomó ujságíró a kordon előtt áll, személyesen parancsolta őket vissza, a kordon mögé. Az ujságírókat nagyon meglepte ez a „császári intézkedés", de legalább volt miről írniuk, a ragyogó pompájú bevonuláson kívül is. Már amennyire írni lehetett az efféle dologról.

Vilmos császár magyar huszártábornoki ruhában volt s a meggyszínű, ragyogó egyenruhában valóban pompás jelenség volt. Minden képzeletet felülmúlt az a lelkesedés, ahogyan a császárt a magyar főváros lakossága fogadta. Három napig tartottak az ünnepségek, melyeknek volt egy nagyon érdekes epizódja. A lelkes pestiek a kirakatokba és az ablakokba tették Vilmos császár sokszorosított arcképét, éppen úgy, mint az utóbbi idők fejedelmi látogatásai során Tolnai Világlapja gyönyörű ajándékképeivel teszi. Csakhogy a császári arckép mellé jobbról és balról Kossuth és Petőfi arcképét helyezték el, ami Ferenc József király kíséretében feltűnést keltett. Lépések is történtek, hogy a képek feltűnő elhelyezésén valahogy változtatni kellene. Ferenc József maga „fújta le" az ügybuzgó rendelkezést, aki azon sem lepődött meg, hogy császári vendége, a tiszteletére adott estebéden, egy kicsit túlságosan is magyarbarátnak mutatkozott felszólalásában.

Ugyanebben az évben fogadta a magyar vendégszeretet Emma holland királynőt, kedves, felejthetetlen pompával. A királynő leányával, a jelenlegi Vilma királynővel érkezett a magyar fővárosba és különösen a magyar nők páratlan lelkesültsége kísérte útjain. Ekkor történt, hogy egy budai svábasszony, egy pékmester felesége, letérdelt a királynő kocsija elé, kezében egy kér-

HANGSZERGYÁR. Kérjen árjegyzéket Rákóczi-út 60

Brilliánst, ezüstöt legdrágábban veszek. Zálogból díjmentesen kiváltom **Baross ékszerház, Grósz, Baross utca 83.** Telefon: 110—969. Kérem a címre ügyelni.

LIBATOLL ,osztott, 1 2.50-tól, pehely 7.— P. 2 párna, 1 dunyha, 1 caprie 8.50 kg, tisztított tollal 29 P. Ágytoll ing. gőztisztítása kg-ként 40 fillér. **GEISLER,** Hernád u 1. Tel.: 14-3-842. (Thaköly út sarok)

vényt szorongatott. Emma királynő megállította kocsiját, sajátkezűleg vette át az öregasszony kérvényét, nyomban el is olvasta és barátságosan megígérte a zokogó asszonynak, hogy a kérést elintézi. A svábasszony protekciót kért a királynőtől Ferenc Józsefhez, aki „nem akarja" egyetlen fiát hazaengedni Klagenfurtból, a katonaságtól, pedig Hansira nagy szükség lenne a pékműhelyben, mert különben tönkremennek. Mondani sem kell, hogy a gavallér Ferenc József azonnal teljesítette a királynő kérését, a svábfiút táviratilag szerelteték le, a protekció tehát nagyon jónak bizonyult.

Ugyanebben az időben Csulalongkorn, szlámi király érkezett Budapestre, családjával és fényes kíséretével. Nagyarányú lóvásárlásokat eszközölt, leutazott vidékre, ahol tiszteletére színes aratási ünnepélyt rendeztek. A magyar menyecskék ostromalá vették őfelségét, aki pár lépést mindegyikkel táncolt, kitűnően érezte magát a mulatságon. A falu szegényei között pénzadományokat osztott szét, a falura valóságos „aranyeső" hullott.

Ebben az évben ugyancsak hivatalosan érkezett a magyar fővárosba I. Károly, román király, híresemlékű, költői tehetséggel megáldott hitvesével, Carmen Sylviával együtt. Budapest méltóságteljes, pompás fogadtatásban részesítette Románia királyát és feleségét.

Ferdinánd bolgár cárról köztudomású, hogy a magyarokat rajongásig szerette, sűrűn járt nálunk s mindannyiszor József királyi hercegnél foglalta el, szinte állandósuló rezidenciáját. A magyar nyelvet tökéletesen megtanulta s az országban pompás vadászkastélyt is építtetett.

Perzsia császára, a sah, 1901-ben volt Budapesten. Soha annyi kitüntetés nem hullott még a magyar fővárosban, mint amennyit a sah kiosztogatott. Akivel összehozta útja, mellére tűzte az oroszlánrendet, még az Operaház énekeseit is kitüntette. A császár költekezéséről valóságos legendák keletkeztek. Semmiféle tárgyra nem alkudott, meg sem kérdezte az árát. Ami megtetszett neki, azt egyszerűen kivétette a kirakatból s néha egész jelentéktelen csecsebecsékért igen nagy összeget nyomott a kereskedő markába.

I. Ferenc József király, ugyanebben az évben fogadta VIII. Alfonz spanyol királyt. Amerre a pompás menet elhaladt, diadalívek ívezték az úttestet s a bevonuló koronás főket óriási tömegek ünnepelték.

1910-ben járt Budapesten Miklós, montenegrói fejedelem. Egyszerű crnagorc ruhában érkezett s minthogy Miklós király igen népszerű egyéniség volt Európa népei szemében, Budapest lakossága őszinte tisztelettel vette körül, számára népünnepélyeket rendeztek, ahol a „Fekete Hegyek" királya igen pompásan szórakozott. Róla jegyezte fel a krónika, hogy megérkezése után rosszullétről panaszkodott, de az orvosságot, melyet egyik neves orvosprofesszorunk írt számára, nem volt hajlandó bevenni. Nem használt semmiféle rábeszélés, őfelsége inkább „kivárta", míg a rosszullét magától megszűnik.

Az összeomlás utáni időkben is fordultak meg nálunk fejedelmi vendégek, de ezek már magántermészetű, rangrejtett vagy nem hivatalos látogatások voltak. Különösképpen kedves vendége volt ily minőségben a magyar fővárosnak Edward walesi herceg, a Charming Prince, akit Budapest valósággal a szívébe zárt és Juliana, a bájos németalföldi trónörökösnő férjével, Bernhard herceggel.

Nagy Dániel.

Elálló fülek

csúnyává és korlátolttá, sőt sokszor nevetségessé teszik az arckifejezést. **„Rectodor"** fül-formával azonnal odasimulnak a fülek anélkül, hogy bárki észrevehetné a kezelést. Hatás és ártalmatlanság garantálva.

Schröder-Schenke, Wien – Berlin – Zürich – Bratislava

Budapest, Király u. 12.

Palesztinában véres belső harcok folynak az arabok és a zsidók között. Az angolok megfeszített erővel igyekeznek békét teremteni, aminek célját szolgálta a legutóbbi tanácskozás is. Hafiz Wahba arab miniszter (baloldalon) és Dr Hertz főrabbi (a jobboldalon) Sir Ronald Storr angol megbízott társaságában fehérasztal mellett igyekeznek megegyezni.

Kelet milliói tűzben és fegyverben

Az óriási kínai birodalmat készületlenül találta a fergeteges japán támadás, de kiváló államfője, Csang-Kai-Sek és felesége bámulatraméltó gyorsasággal szervezte meg az ellenállást. Különös elismeréssel beszélnek a marsall feleségének fáradhatatlan munkájáról. A menekülők elhelyezésén, a járványok leküzdésén és a katonai kórházszolgálat megszervezésén kívül a legfontosabb katonai és állami kérdések eldöntésében is ott áll férje oldala mellett. Felvételünk akkor készült, amikor Csang-Kai-Sek marsall a külföldi ujságírókat fogadta. Felesége töltötte be a tolmács szerepét.

A sanghai kormányépületek romokban hevernek. A repülőgépek bombái elpusztították valamennyi fontos iratával, terveivel együtt.

A japán gőzhenger győzelmes előnyomulása Észak-Kínába

Lépésről-lépésre kell meghódítani minden talpalatnyi helyet a japán hadseregnek. Az uccákon előbb a drótsövényeket és a homokzsákos barrikádokat kell széjjelszórniuk, hogy a felderítő osztag megállapíthassa: nincs már ellenség mögöttük. Minden pillanatuk szakadatlan életveszély, de megállás nélkül haladnak előre, mert — a mikádó így parancsolta.

ADY LŐRINCNÉ, ADY ENDRE ÉDESANYJA 80 ÉVES KORÁBAN MEGHALT

„Elpihent a szív, amely tizennyolc éve óta vérzett jó fiának, Endrének korai halála miatt." Így jelentette be az Ady-család mély gyászát, amiben az egész ország őszinte részvéttel osztozott. Meghalt a nagyasszony, az „Édes", ahogy Ady ezernyi halhatatlan rímben megénekelte édesanyját, akinek csodálatos tehetségét köszönhette. Templomba készült és útközben egy szívroham kioltotta életét. A közélet és az irodalom nagyjai kísérték utolsó útjára, a kerepesi temetőbe, ahol fia mellé helyezték örök nyugalomra. *(MFI. felv.)*

Az egykori, híres „Három holló" vendéglő helyén levő kávéház falán emléktáblával örökítették meg Ady Endre emlékét. A leleplezés alkalmával Révész Béla mondott ünnepi beszédet. Az emléktábla Csorba Géza szobrászművész alkotása.

Káprázatos pompával, a magyar főváros egyik legfestőibb terén, a parlament előtt országos ünnep keretében, a kormányzó és a hivatalos Magyarország díszmagyarba öltözött előkelőségeinek jelenlétében leplezték le a „nagyságos fejedelem", II. Rákóczi Ferenc pompás bronzszobrát, amelyet Pásztor János szobrászművész készített.

Edvárd herceg és Wallis hercegné látogatása Magyarországon

Wallis hercegné és Edvárd herceg legújabb fényképe, amely budapesti látogatásuk alkalmával készült.

Magasrangú, kedves látogatói voltak Magyarországnak: egy hétig tartózkodott Borsodivánkán és Budapesten a windsori herceg és felesége, vagy ahogy szerte a világon és nálunk is a szeretet diktandójára nevezik őket: Edvárd herceg és Wallis hercegné. A híres mezőkövesdi határ káprázatos népművészete és a vadban gazdag magyar vadászmezők vonzották vissza a hercegi párt hozzánk, ahol annakidején — elismeréssel mondották — felejthetetlen napokat töltöttek. A látogatás akkor is, most is csak úgy kölcsönösen mély nyomot hagyott vendégszerető nemzetünkben és a hercegi párban, mint ahogy most a búcsú is kölcsönös volt és egyetlen rövid, de sokatmondó szóból állt: a viszontlátásra!

Zoro és Huru Budapesten. A két világhírű dán filmkomikus januárban Budapesten filmezik. Zorot polgári nevén Carl Schenströmnek hívják és valamikor mint könyvkötőségéd kezdte pályafutását, Huru pedig, akit Harald Madsennek hívnak, éveken át mint egy vándorcirkusz bohóca kereste kenyerét. Külön nem érvényesültek, de együtt hamarosan világhírnévre tettek szert. Több tucat filmben játszottak együtt.

Albert Einstein, a világhírű tudós felesége meghalt. A nagy németszármazású fizikus az utóbbi években az Egyesült Államokban dolgozik és tanít. Felesége mindenhová elkísérte és mindig hűséges segítőtársa és munkatársa volt. A kitűnő asszony az utóbbi időben betegeskedett és mindössze 57 esztendős volt, amikor most az amerikai Princetonban elhunyt. — Einstein és felesége.

Olivecrona, a világhírű svéd agysebész, aki Karinthy Frigyesen annakidején feltűnést keltő nagy műtétet végzett, egy hétre ismét Budapestre jött. Egy rendkívül súlyos beteg megvizsgálására érkezett a magyar fővárosba.

Tildy Zoltánt, a Független Kisgazdapárt jelöltjét a szeghalmi választókerületben egyhangúlag országgyűlési képviselővé választották. Tildy Zoltán régi harcos, ellenzéki politikus.

40. évfolyam. 41. szám

TOLNAI

VILÁGLAPJA

Budapest, 1938. október 5.

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Németországban Mk. —.25, Romániában 10 lei, Csehszlovákiában 2.50 Kc. Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 lira 60 centesimo, Franciaországban frank 2.50. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány ucca 12—14. Telefon: 1—123—39 és 1—123—50. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244. Minden újonnan belépő előfizető az ötödik lap átvétele után egy bekötött regényt kap az előfizetés fejében díjtalanul és bérmentve.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

A gazdag Anglia 35 millió gázálarcot ajándékozott polgárainak

Angliában harmincötmillió gázálarcot osztottak ki a polgári lakosság között. Chesterfield város uccáin autobuszokról osztják szét a gázmaszkokat, melyek között gyermek gázmaszkok is vannak.

1500 elhúnyt hozzátartozója kapta meg eddig a Tolnai lapvállalat útján az előfizetéssel kapcsolatos biztosítási összeget.

Az új Imrédy-kormány

A nagy külpolitikai események lezajlása után, a parlamentáris szokásokhoz híven vitéz Imrédy Béla miniszterelnök felajánlotta lemondását és a Kormányzó Úr Őfőméltósága újból Imrédy Bélát bízta meg a kormány alakításával. Magyarország új kabinetje gyorsított ütemben fogja megvalósítani az ország felvirágoztatását célzó reformokat. Az új kormány tagjai díszmagyarban tették le az esküt. Ülő sor balról jobbra: Kánya Kálmán külügyminiszter, vitéz Imrédy Béla miniszterelnök, Teleki Pál gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter. Álló sor balról jobbra: Gróf Teleki Mihály földmívelésügyi miniszter, Kunder Antal ipar- és kereskedelemügyi miniszter, vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter, Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Bartha Károly honvédelmi miniszter és Jaross Andor tárcanélküli miniszter. (Schäffer felv.)

A windsori herceg és felesége Párizsban találkoztak a gloucesteri herceggel és hercegnével. Ezen a találkozáson a gloucesteri herceg meghívta bátyját Angliába. A hercegi pár elfogadta a meghívást és a közeljövőben Londonba utazik.

Gróf Bethlen István és hitvese ebéden látták vendégül lord Rothermeret, Magyarország barátját budapesti látogatása idején. A képen balról jobbra: lord Rothermere, gróf Bethlen Istvánné Bethlen Margit, az Ünnep főszerkesztője, Ward Price, a Daily Mail főszerkesztője és gróf Bethlen István. (Schäffer felv.)

Kánya Kálmán, a nagy magyar diplomatatehetség, az országnak legsúlyosabb esztendőkben volt külügyminisztere lemondott tárcájáról. Hat esztendőn keresztül töltötte be ezt, az egyik legsúlyosabb és legfelelősségteljesebb tisztet és erre az időre esik Magyarország külpolitikai súlyának emelkedése. Nagyszerű munkásságának végső eredménye a Felvidék visszaszerzése volt.

Az Ereklyés Országzászló előtt Uzdóczy-Zadravetz István tábori püspök a magyar-lengyel barátságról tartott nagyszabású ünnepi beszédet, midőn félárbócra boesátották az egy héten keresztül teljes árbócra eresztett Országzászlót. A püspök beszédének során megemlékezett arról, hogy a testvér lengyel nemzet most ünnepelte újjáalakulásának húszesztendős évfordulóját. A nagyhatású beszéd után a hallgatóság lelkesen tüntetett a közös magyar-lengyel határ megvalósításáért.

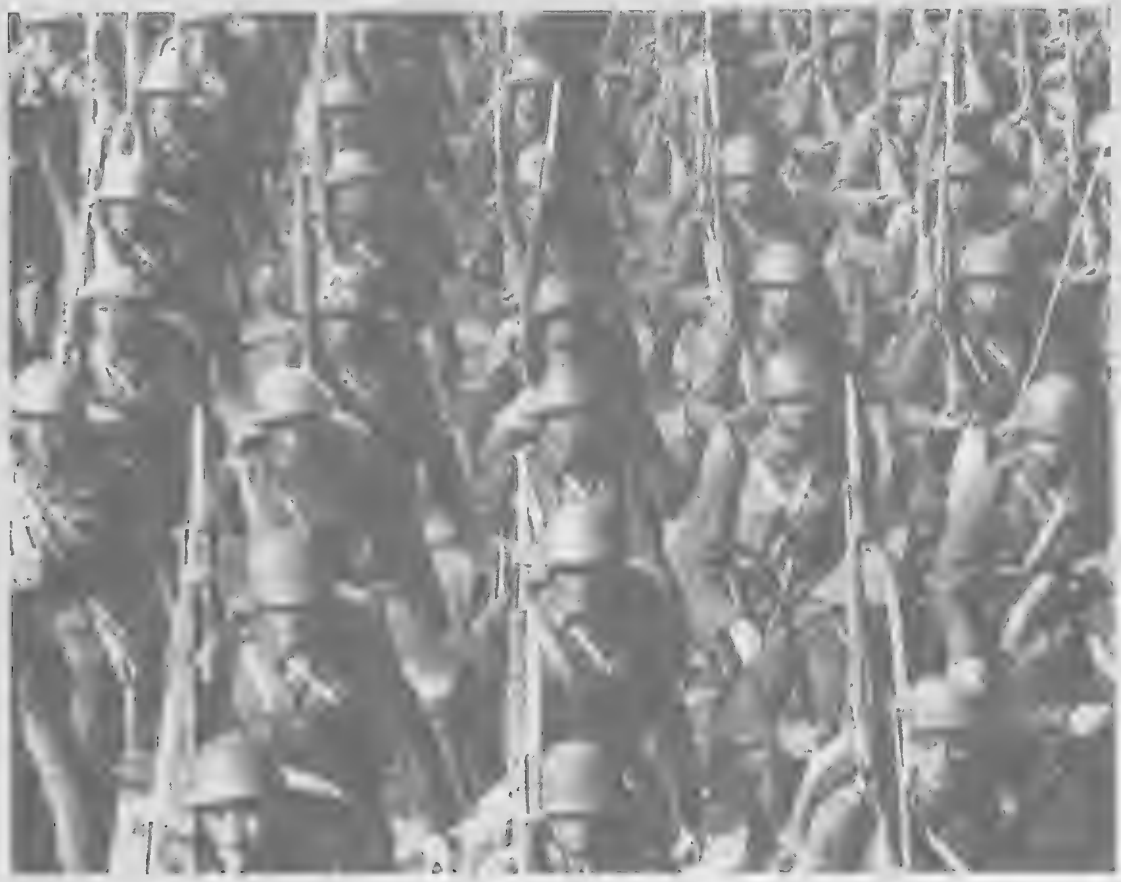

A csehszlovák mozgósításból. A páncélsisakos csehszlovák katonaság felvonul a szudétavidék egyik országútján.

Angol katonák — Franco tábornok fogságában. A spanyol köztársasági csapatok oldalán harcoló angol önkéntesek közül sokan kerültek Franco tábornok hadseregének fogságába. Ezeket az angol önkénteseket nemrégen kicserélték a köztársasági oldalon fogyul ejtett olaszokkal. Az angol fiatalemberek már el is hagyták Spanyolországot.

PREMIER

IRTA: MÁRAI SÁNDOR

Egy órája már, hogy megszületett a kis gyermek. Az ápolónő pólyába csavarta és elment reggelizni, mert az élet megy tovább, minden gyönyörű ordenáréságával és útszéli órarendjével; semmi nem tudja útját állni, még az ilyen miniatür világesemény sem, mint egy új ember születése. A kis gyermek kényelmetlenül fekszik a pólyában és unatkozik. A rokonok föléje hajolnak és ismerős vonásokat keresnek arcában. De az igazság az, hogy a kisgyermek e pillanatban nem hasonlít még senkire; nem rokona még Imrének, sem Évának, nem döntött a hasonlóság felől, tartózkodó közönnyel pillant maga elé. A kisgyermek most, élete első órájában, rokona még az egész emberiségnek. Most még ő a modell, a *homo sapiens* modellje, ő az „ember", mintegy piszkozatban, primitív fogalmazásban. Most lehetne még akárki. Kis idő mulva már ő lesz Jancsi, az a bizonyos, az utálatos, vagy aranyos, az okos, vagy kelekótya. De életének ebben az első órájában olyan szabad még, amilyen nem lesz már soha többé. Néhány nap mulva már ellenszenveket érez és rokonszenveket, utálja majd Dezső bácsi dohányszagát s szereti a fiatal mama tejszagát. E pillanatban nem szeret még senkit és semmit. Nagy dolog, öregem! — gondolom, amíg bölcsője fölött könyökölök. — Te vagy most s még néhány óráig, talán az első etetés pillanatáig, a legnagyobb úr a világon. Még nem tartozol senkinek semmivel. Mihelyst az első korty tejet leszíttad anyád melléből, már adósa vagy neki, eljegyezted magad az emberekkel, vágyakozol, szeretsz és gyűlölsz. Most tiszta még s a szónak nemcsak pelenkai értelmében tiszta. Körmei hosszúak, haja dús, arca duzzadt és vörös. A boldogságból érkezik, a rejtettségből, az élet egyetlen boldog időszakából, a tökéletes önfeledtségből; igen, egy kissé a halálból érkezik. Természetesen bőgött, mikor megérkezett. Igaza van! — gondolom. — Én is bőgnék. A nyári napot látta első pillantásával, de a nap sem tetszett neki. Gyanít valamit? Már hallgat, vakarózik. Torkom köszörülöm, halkan beszélek hozzá:

— Hozott Isten! Én vagyok a Sándor bácsi. Ez itt a szanatóriumi szoba. Ott az ágyban fekszik anyád. Köszönöm, jól van. Igen, ő egész biztos szeret téged. Minden más bizonytalan. Én sem tudok sokkal többet. Apád künn sétál a folyosón, elégedett arccal fogadja a gratulációkat. Roppant büszke; szó se róla, nem kis dolog, amit csinált. Te ezt még nem érted. Ezerkilencszázharmincnyolcat írunk, Krisztus után, ha nem tudnád. Persze, hogy nem tudod, a te időszámításod messzebb kezdődik valahol, az idők elején. Most még a végtelennel számolsz, a semmivel. Kis idő mulva kénytelen leszel megszokni, hogy rongyos földi méretekkel, egy-kétezer esztendőkkel számoljál. A szemed kék; valószínűleg ezt sem tudod. Néhány nap mulva megváltozik majd a színe; akkor már millió apróság ésett a szemedbe, fény, szín és vonal s attól sötétül el, mintegy haragjában és zavarában. Most kék még, csodálatos kék; nincs „mint", nincs hasonlat erre a kékségre, nem hasonlít az ég, sem a tengerszemek kékségére; egyszerűen olyan kék, mint egy újszülött szeme, egy órával azután, hogy megpillantotta a világot. Megnyugtatlak, van mindened, ami az élethez kell. Kezed, lábad, teljes felszerelés. Nem felejtettek el semmit. Most már aztán rajtad múlik minden, barátom. Nem lesz nagy mulatság. Vágyódás lesz, örök vágyódás, fájdalom, kielégületlenség, harag és indulat; s néha, egy villanásra, az a csodálatos fényesség, amiért talán érdemes élni: ha egy pillanatra szeretsz valamit, vagy valakit. De az is más lesz, mint elképzeled, nem ilyen fellengzős, sokkal egyszerűbb, tárgyilagosabb. Na, nem akarlak megijeszteni. Pontosan olyan vagy, mint egy ember. Nem vagy szép, sem rút; ember vagy. Úgyis mondhatnám: embernek éppen elég tökéletes vagy... Kis szerveid, csodálatos szíved, felfoghatatlan mirigyeid, a bolygóideg, minden működik már, tökéletes összhangban. Ez a kis masina, a szíved, amely néhány hónapja és egy órája dobog már, így jár majd az utolsó pillanatig, egyetlen ütem kihagyása nélkül, remélhetőleg sok-sok éven át. De most sokkal tökéletesebb, mint valaha is lehet, akárhogy edzed majd, bármint vigyázol is reá. A feladat, melyre felkészül, herkulesi; át kell szolgálnia az életet. Tested üde sejtjei most mindent kibírnak még; a halál előszobájából érkezel, amely egyidejüleg az élet előszobája is, mert a végtelenben ilyen helyszűke van. Tanácsaim a következők: ne dohányozzál, ne igyál alkoholt, élj mértékletesen... ó, te, nem tudok semmit. Élj ahogy lehet. Azt sem mondom, hogy „jó" legyél, vagy „hűséges", vagy „szorgalmas"; leszel jó is és hűséges is, s közben leszel pimasz és aljas is. Ember leszel. Miért nézel ilyen hidegen? Nem tetszik? Ki kell bírni, fiacskám. Igaz, sokan nem bírják, elszöknek. Most nem ismered még a félelmet, nem tudod mi az, mikor alkonyodik, vagy nem hozzák idejében az ételt... Irígyellek és sajnállak. Én már mindent tudok, azt is, hogy e tudásom birtokában nem lettem sokkal okosabb, sem boldogabb, mint amilyen te vagy itt, az élet ez ünnepélyes órájában, a premieren. Szemed most sem tudja még a különbséget a vekkeróra és köztem, Sándor bácsi között. De lám, már szájadba dugod ujjaidat; szeretnél valamit... Már kezdődik. Igy kezdődik. Mit akarsz, drágám? Tejecskét? Igen, tejecskét, aztán labdát, falovat, aranyórácskát, családi házacskát, autócskát, készpénzecskét, felebarátod marhácskáját, aranyacskáját és asszonykáját. Igy kezdődik és így megy tovább. Nem tehetsz róla. Tudod hol élsz? A földön. Jól kikerested, öregem. A földön élsz; amolyan csillag ez, tengerekkel és szárazföldekkel; nem éppen jelentékeny és elsőrendű csillag, milliárd naprendszer közül az egyik naprendszer egyik másodrangú bolygója csak. De ha neked éppen ez kellett... E pillanatban, életed első órájában, mindenfelé a világon gázbombákat töltenek abból a célból, hogy te ezen a földön ne élhess soká és nyugodtan; de tudnod kell, hogy van benned is, mint minden emberben, valami halhatatlan s ezenfelül saját végzeted van, mely függetlenül az emberiség végzetétől; majd gyujtok részedre egy gyertyát Szent Antalnál s remélem, neked jobb lesz. Remélem; csak nem hiszem. Mert már e pillanatban, látod, életed első órájában, mikor ilyen tisztán és korrekten pihensz közöttünk, s homlokodon még a meteorok éterpora hamvasodik: már e pillanatban tele vagy vágyakkal, s aki akar valamit, fizet is érette. Te is fizetni fogsz. Minden jel és az élet törvényei szerint túlélsz majd engem. Ennek nem örülök majd különösebben, de nem is neheztelek miatta. Kérlek, ha túlélsz, ne vádolj nagyon szigorúan a világ miatt, melyet örökségbe hagyok itt neked. Én is így kaptam, nagyon keveset tudtam csak javítani, tökéletesíteni rajta. Aludj jól, egyél, igyál, élj boldogan, a világ e pillanattól a tiéd is. Engedd meg, hogy a házigazda mozdulatával felajánljam, tengerestül, pálmaerdőstül, irodalmostul és gázbombástul. Érezd jól magad közöttünk. Hozott Isten, öregem, hozott Isten.

Winternitz Arnold, a világhírű magyar professzor, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem tanára meghalt. A népszerű tudós elhunyta nagy részvétet keltett. *(Földes felv.)*

Aszlányi Károly, a nagytehetségű fiatal író autószerencsétlenség következtében tragikus körülmények között váratlanul meghalt.

KÉPEK A VILÁG

Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke a washingtoni Fehérházból rádiószózatot intézett az U. S. A. népéhez. Beszédében a világpolitikai helyzetet ismertette.

Palesztinában az angolok folytatják rendesináló munkájukat. Az országutakon katonai járőrök minden autót megállítanak, megmotozzák a kocsi vezetőjét és megvizsgálják az autó rakományát. Igy akarják elejét venni a fegyvercsempészésnek.

Chamberlain angol miniszterelnök, a „béke repülő apostola" — az angol királyhoz indul, hogy Hitler vezér-kancellárral történt tanácskozásairól beszámoljon.

Csendélet a megszállott Sunghaiból. A japánok már régen berendezkedtek a megszállott városban, azonban a katonai készültségük változatlanul erős. Az angol koncessziós terület határát még mindig drótakadályok zárják el. Az egyik oldalon japán, a másik oldalon angol katona áll őrt. A képen látható épület angol postahivatal, amelynek a japánok által megszállt városrészre néző ajtaját eltorlaszolták.

Soria atya, a japán-kínai háború hősi halottja. Soria páter, a hőslelkű jezsuita hittérítő szerzetes már évtizedek óta végezte áldásos munkáját a délkínai missziós házban. A véres háború hullámai most elérték a csendes missziós telepet is. A visszavonuló kínai csapatok ágyútüze a jezsuita atya otthonát érte. Soria páter nem menekült el, híven kitartott a hit őrhelyén. Végül is az egyik kínai lövedék a missziós házat találta. A szerte repülő szilánkok ekkor megölték a Jézus-társasági atyát. Az előnyomuló japánok találták meg holttestét és katonai pompával temették el.

Tisztelet és hála a Mikádónak. Tokiónak, a japán fővárosnak lakossága a császári palota elé vonult fel és itt mély meghajlással tisztelgett Hankau elfoglalásának diadalünnepén a Mikádó előtt.

Bazsó Lidi néni, aki Feszty Árpád: „Magyarok bejövetele" című körkép fejedelemasszonyának modellje volt.

AHOL MÉG ÉLNEK
A HÁZASSÁG ŐSI SZOKÁSAI

Érsekújvártól északra, az új határ mentén találjuk ennek a vidéknek néprajzilag legérdekesebb és a legtöbb hagyományt őrző községeit. Különös világ ez: tele misztikummal és az évszázados tradíciókhoz való törhetetlen ragaszkodással. A rádió antennáit minden községben ott látjuk, itt-ott már villamos lámpák világítanak bele az őszi éjszakába, de a lelkekben még ott cseng a Kelet titokzatos dallama.

Kiskér, Nagykér és Nagycétény legnagyobb pompával megült ünnepe a családi élet második főállomása, a lakodalom, amely a kézfogóval veszi kezdetét. A kézfogót rendesen szombati napon tartják, három héttel az esküvő előtt. A lagzi, vagy lakodalom a harmadik kihirdetés előtti szombaton kezdődik, amikor a menyasszony rokonai elkészítik a menyasszony ágyát és a vőlegény kalapjára felvarrják a bokrétát. Ilyenkor éneklik a következő ősi dallamot:

Nem ettem máma egyebet,
Fekete retket, kenyeret,
Fekete retket, kenyeret.

Nem ettem máma csak gombát,
Fekete tyúkom taraját.
Hej, fekete tyúkom taraját.

Vasárnap délután a menyasszony leánypajtásait meghívja téli zöldet szedni, amelyből két nagy koszorút kötnek. Ezeket a koszorúkat akasztják másnap, a tulajdonképpeni lakodalom napján a násznagyok nyakába.

Hétfőn a menyasszony keresztanyja énekelve megy felöltöztetni a menyasszonyt. Mikor a fejére teszik a pártát, ismét felcsendül a dal:

Párta, párta, búra hajló párta,
Azt a török régen le nem vágta.
Ha megkapom, annyira hajlítom,
Tengereken kővel lenyomatom.

Vaskó József 60 éves gulyás. Régi, magakészítette furuglján még ma is felcsendülnek az ősi dallamok.

41. évfolyam, 20. szám

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1939. május 17.

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Németországban Rm. —.20. Romániában 10 lei, Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 lira 60 centesimo, Franciaországban Frank 3. —. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány ucca 12—14. Telefon: 1—423—39 és 1—423—50. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos!

Ribbentrop német külügyminiszter Milanóban. Ciano olasz külügyminiszter és Ribbentrop német külügyminiszter nagyjelentőségű tárgyalásokat folytatott Milanóban a két államot közösen érdeklő kérdésekről. Képünk: Ribbentrop külügyminiszter Ciano gróffal a milanói pályaudvaron.

Az angol királyi pár amerikai látogatása. Az „Empress of Australia" luxus óceánjáróhajon utazott VI. György angol király és hitvese, Erzsébet királyné Északamerikába, ahol az uralkodópárt világraszóló ünnepségekkel fogadták. Képünk: VI. György király és Erzsébet királyné az „Empress of Australia" fedélzetén.

Hess Rudolf birodalmi miniszter, Hitler vezér helyettese a francia-német határon felvonult német csapatok egyik katonájával beszélget.

A moszkvai látogatás ... Az orosz-német megnemtámadási szerződés aláírása után Sztalin ünnepélyesen kezet fogott Ribbentrop német külügyminiszterrel.

Amerikaiak elhagyják Angliát. Az Északamerikai Egyesült-Államok polgárai az európai krízis kitörése után tömegesen elhagyták a brit szigetországot. — A hazautazó amerikaiak egy csoportja Londonban.

Egy ritka háborús felvétel. A franciák rajnai frontját tudvalevőleg egy őrnagyból lett hadügyminiszternek, Maginot-nak tervei szerint épült gigász erődöv védi a német támadások ellen. Ennek az erődövnek kelet felé kiffenően álcázott bejáratait természetesen szigorú titokban tartják a franciák s így ritka az olyan felvétel, amely ezeket a bejáratokat mutatná be. Képünk ilyen felvétel után készült.

Magyarország csatlakozott a kommunistaellenes egyezményhez. Ünnepélyes formák között, Németország, Japán és Olaszország képviselői jelenlétében írták alá a külügyminisztériumban Magyarországnak a kommunistaellenes egyezményhez való csatlakozásáról szóló jegyzőkönyvet. Képünk: Csáky István gróf külügyminiszter aláírja a jegyzőkönyvet, mögötte áll Matsumiya japán követ, Erdmansdorff német követ és Formentini olasz ügyvivő.

TALPIG

VASBAN

A NÉMET-LENGYEL ELLENSÉGESKEDÉS

A keleti hadszíntér. A lengyel hadszíntéren faágakkal, lombokkal álcázott német légelhárító üteg várja a lengyel repülők támadását.

A lodzi parádé. A győzelmesen előrenyomuló német hadsereg Lodzba való bevonulása után díszmenetben lépett el a vezénylő tábornok előtt.

Átkelés a Visztulán. Lengyelország legnagyobb folyóján a kitünően felszerelt német hadsereg ilyen modern tömlő-csónakon kelt át, mert a lengyelek a hidakat felrobbantották.

A németek Varsó elővárosában. A német hadsereg rövid idő alatt elérte Varsót, Lengyelország fővárosát. Golyószórós szakasz előnyomulása Varsó egyik elővárosában.

Az új, ideiglenes német-orosz határ megállapítása alkalmából Breszt-Litovszkban közös díszfelvonulást rendeztek a németek és oroszok.

Álcázott német tank katonája a lengyel hadállásokat kémleli. A tankok nagy szerepet játszanak a lengyelországi hadszíntéren.

A FÉRJ SÉTÁLNI MEGY

IRTA UNDI IMRE

— Elmegyek, fiam, egy kicsit sétálok a városban, — mondta a férj, miközben két cérnaszálat fejtett le a kabátjáról. — Elmegyek, mert ha itt van Viroszkáné, a varrónő, a falra tudnék mászni a gép berregésétől, az egész ház férccel van tele és a hideg ráz Viroszkáné láttán, aki úgy jár-kel, hogy tele van eperajka gombostűvel.

— Hát csak menjen. Magára is ráfér egy kis pihenés, passziózás. De ha már sétál, megkérném valamire . . .

— Mire, bogárkám ?

— Ugorjon fel egy pillanatra a Rettingerhez és kérdezze meg, hogy kiazsurozták-e már a paszpoált ? Ha kiazsurozták, akkor mondja meg, hogy minek siettek vele és hagyja ott, amíg én fel nem megyek, de ha még nincs kész, akkor mondja meg, hogy vegyék sűrűbbre és türkiszkékből csinálják és nagyon sürgős.

— Jó. De van valami elismervény, vagy cédula, amit felmutathatok ?

— Az nincsen. Ők fognak emlékezni. Ha nem emlékeznek, forduljon ahhoz az öreg, kopasz segédhez. A mult kedden voltam ott, amikor úgy szakadt az eső. Ő már tudni fogja. Remélem, tudja, hol van a Rettinger ?

— Nem, fiam, nem tudom, hol van a Rettinger. Majd maga szépen megadja az uccát és házszámot, aztán tudni fogom, a ménkű ebbe a Rettingerbe.

— Az uccát nem tudom, de a házszám egész biztosan nyolc. De könnyen odatalál. A második mellékucca a Szervita-térről, egészen rövid kis ucca, a sarkán egy kalapkereskedés van. Itt aztán átvág és mindjárt ott van a kilences számú ház.

— Pardon, az előbb nyolcast mondott.

— Ez már mindegy. A kapu alatt ki van írva, hogy Rettinger és társa, bemegy a hátsó udvarba, ha a félemeleten van egy sorsjegyelárusító, akkor ott ne menjen föl, hanem a másik lépcsőházban a negyedik emeletre.

— Na jó. Pá. Megyek.

— Pá. Az Irányi ucca felé megy ?

— Igen.

— Nahát ez pompás. Mindjárt az elején van egy kis bolt, amire ki van írva, hogy : gombáthúzás.

— Miért húzzák a gombát ?

— Maga szerencsétlen ! Nem a gombát húzzák, hanem áthúzzák a gombokat. Oda is beugorhatna tizenkét kis sötétkék szövetgombért. De ne legyen azért túlsötét és ami a nagyságát illeti, itt van egy minta, ennek körülbelül a kétharmada legyen, rece nélkül.

— Rececе. Szeretem ezeket a megbízásokat. De nini, Viroszkáné nyilván tűt nyelt, hogy úgy integet ?

— Dehogy nyelt.

— Nincs olyan szerencsém. Dehát akkor miért integet ?

— Nem tud beszélni a tűk miatt. De tudom már, hogy mit akar. Magának hoznia kell még két gombolyag DMC-pamutot.

— Miért pont a dunagőzhajózási részvénytársaságtól kell azt beszerezni ?

— Ki beszél itt ilyesmiről ? A DMC az egy pamutjelzés.

— Pamutjelzés ? Édes. Olyan szép neve van, mint egy autósportklubnak.

— Csak a színnel van egy kis baj. Előbb mintát kell kérnie a szalagból a kalapostól. De az is majdnem útba esik, itt van mindjárt a Visegrádi ucca 189. szám alatt.

— Na végre, legalább egy pontos házszám. Biztosan 189 ?

— Ugy-e, Viroszkáné, 189 ?

— Mm . . . mm . . . mmm . . .

— Mit mond Viroszkáné a tűk mögül ?

— Azt, hogy mérget vesz rá.

— Én úgy találom, hogy egy árnyalattal máris sápadtabb Viroszkáné.

— Miért ?

— Mert a Visegrádi uccában csak 105-ig megy a számozás.

— Eh, lári-fári, majd megmondják akkor, hogy hol van, a környékbeliek. Szóval mintát a szalagból és két ugyanolyan DMC pamutot hoz. De siessen. Ha már itt lenne, akkor is késő volna. No, menjen már . . .

— Megyek, bogárkám, megyek. Hiába, nincs jobb egy ilyen önfeledt sétánál a verőfényben . . .

Gobbi Hilda

Sárdy János

A SZINÉSZETI JUTALOMDIJ NYERTESEI

Szilassy László

SZINHÁZ

Kártyázó asszonyok. A Vígszínház színpadán került színre nagy sikerrel Hunyady Sándor „Kártyázó asszonyok" című színdarabja. — Muráti Lili és Mezey Mária, a színdarab főszereplői.

Papucshős. Németh László „Papucshős" című színdarabját a Nemzeti Színház mutatta be sikerrel. — Makay Margit, Tőkés Anna és Timár József, a darab főszereplői. *(Wellesz felv.)*

Piros bugyelláris. A Városi Színház felújította Csepreghy Ferenc „Piros bugyelláris" című népszínművét zajos sikerrel. — Cselényi József és Nagy Izabella, a népszínmű főszereplői.

Horthy Miklós kormányzó megnyitotta a gödöllői Pax Tinget

Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó számos közéleti előkelőség jelenlétében, ünnepélyes külsőségek között megnyitotta a leánycserkészek világtáborozását. Öt világrészből huszonöt nemzet küldötte el leányait, hogy testvériségben együtt ünnepeljék a békét. A közel négyezer cserkészleány Pax Tingjét, békegyűlését Horthy Miklós kormányzó a következő szavakkal nyitotta meg: *„A cserkészmozgalom a modern korszellem életrevaló hajtása. Az önállóság mellett önfegyelemre, külsőségre és áldozatkészségre neveli a fiatal lelkeket. Az idealizmust összeegyezteti a gyakorlati tettrekészséggel. Ez a szellem hatja át a leánycserkészmozgalmat is. Üdvös törekvéseik megvalósításához jó munkát kívánva, a cserkészleányok első világtáborát ezennel megnyitom."*

Horthy Miklós kormányzó szemléje. A gödöllői Erzsébet királyné park hatalmas sportpályáján gyülekezett a cserkészváros leánysereg az ünnepélyes megnyitóünnepségre. — Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó ellép a különböző nemzetek cserkészküldöttsége előtt.

Előkelőségek a megnyitó ünnepélyen. A feldíszített tribünön helyezkedett el az előkelőségek soraiban Sybilla királyi hercegnő, a svéd trónörökös felesége, gróf Teleki Pál miniszterelnök, főcserkész és Anna királyi hercegasszony, a Pax Ting fővédnöke.

Levelet írnak a lengyel leányok. A szomszéd állam gödörfürtű leányai a pihenőidő alatt le[illegible] velet írnak az otthonmaradtaknak.

Ötszáz éves a magyar kéményseprőipar. Most van ötszáz éve annak, hogy a kéményseprő ipar képviselői hivatalosan megkezdték működésüket az országban. A jubileum alkalmából a kéményseprő ipartestület zászlószenteléssel egybekötött ünnepség keretében ülte meg a jubileumot. — Kéményseprő küldöttség távozik a szentmiséről Szent Flóriánnak, a kéményseprők védőszentjének

Gulácsy Irén, a kitűnő tollú, népszerű írónőt a székesfőváros bizottsága a Kazinczy-éremmel tüntette ki.

Mécs László. A székesfőváros illetékes bizottsága Mécs László, a kiváló papköltőt az Arany János emlékéremmel tüntette ki.

Török Sándor, a kiváló író és újságíró most tartotta székfoglaló előadását a Petőfi Társaságban. *(Székely A. felv.)*

Douglas Fairbanks, a mozivászon egykor koronázatlan királya, számos világsikerű film hőse, 55 éves korában szívszélhűdés következtében elhúnyt.

Dr Szent-Györgyi Albert Szegeden. Szent-Györgyi Albert, a világhírű Nobel-díjas magyar tudós hosszabb külföldi tartózkodás után hazaérkezett Szegedre és tovább folytatja tudományos munkásságát. — A Nobel-díjas professzor munkatársai körében a szegedi egyetem laboratóriumában. *(Holly felv.)*

Doorn. II. Vilmos, a volt német császár az idén januárban töltötte be nyolcvanadik esztendejét. Az excsászárt Doorn előljárósága egy kis nyári lakkal ajándékozta meg, amely most készült el a császári kastély parkjában. — Vilmos császár (pohárral kezében) átveszi a nyári lakot.

A mozgósított Párizs. A francia fővárosban a mozgósítás és a hadiállapot bejelentése után a francia rendőröket is ellátták acélsisakokkal és gázmaszkokkal.

Az angol király ellenőrzi London légvédelmét. London városát a német repülőtámadások ellen kötött léghajókról lecsüggő sodronyhálózárakkal védik. Ezek az ősvilági szörnyekhez hasonló ballónok igen pontos statikai méretek szerint készülnek, hogy minél kevésbé mozoghassanak a levegőben, nehogy a dróthálókat összekeverjék. Képünkön ilyen ballónmintát tanulmányoz az angol király.

A háborús London. Az angol fővárosban éjjel-nappal folyik a homokzsákok készítése és szállítása. A többszázéves épületeket homokzsákokkal védik esetleges légitámasok ellen.

A török köztársaság elnöke a világszínpad élvonalán. Izmet Inonu a világháborúban a török hadsereg tábornoka volt, Kemál köztársasági elnöksége idején pedig mint miniszterelnök irányította Törökország sorsát. Kemál halála után ő vette át az államelnökséget s politikai tehetségére vall, hogy London, Párizs, Berlin és Moszkva egyaránt várakozással figyel Ankara elhatározásaira.

„Korunk hősei." Hajdanta a „marathoni futó" szobra vagy Michelangelo valamelyik Medici-képmása fejezte ki a maga korának hősi eszményét. Ma, a gázvédelem korában ez az angol diák „a kor hőse", aki mérges gázok számára áthatolhatatlan overallban, gázálarccal a fején tanulja napjaink mesterségét: a gázvédelmet.

Üzenet ötezer esztendő multva élő utódainknak

Föld alá süllyesztett acéltorpedóban temették el korunk jellemző dokumentumait — Az acéltorpedót csak 6939-ben szabad felnyitni

Az 1939-es newyorki világkiállításon az egész modern korszak felvonul és a világ legkisebb államainak pavillonjai mellett ott lesznek a nagy európai, ázsiai hatalmasságok monstrum pavillonjai is, hogy bemutassák az amerikai kontinensnek, mit fejlődött kultúrában, technikában és az élet száz más vonatkozásában a földön élő emberiség. Ez a kiállítás gondoskodott arról, hogy valami olyasfélét is produkáljon, amire még évszázadok multva is emlékezni fognak az emberek. Néhány esztendővel ezelőtt egy Robert Claydon nevű amerikai természettudós felvetette annak a tervnek az ötletét, hogy meg kell valamiképpen örökíteni korunkat és korunknak minden vívmányát az eljövendő emberiség számára. Nem arról van szó, hogy száz esztendő multán élő dédunokáink tájékozódva legyenek korunk divatjáról és megmosolyogják nagy lelkesedésünket, amellyel például az óceán átrepülését fogadtuk. Száz esztendő az idők végtelen áramlásában nem hosszú időszak. Ugyanúgy, mint ahogy mi most meglehetősen jól vagyunk tájékozódva arról, hogy milyen is volt az emberi élet 1839 táján, ugyanúgy emlékezni fog a száz év mulva élő ember a mi korunkra is. De a legnagyobb titokzatosság sötét fátyla fedi mindazt, ami körülbelül ötezer esztendővel ezelőtt a földön lezajlott. Az ötezer év előtti korról a fehér emberiség számára csak egy útmutatás van: a Biblia. A Bibliába azonban nem férhetett bele ennek az ötezer év előtti kornak minden jellegzetessége. Fel kell tehát tételezni, hogy az ötezer év mulva élő ember ugyanolyan szomjas kíváncsisággal fordul majd a mi korunk felé, amiként minket érdekelnének ezek az elsüllyedt ősi idők. És itt világlott ki Robert Claydon ötletének minden nagyszerűsége. Gyüjtsük össze korunk jellemző dokumentumait és tegyük lehetővé, hogy ezt a dokumentumgyüjteményt ötezer esztendő multán élő utódaink megtalálják.

A mai kor dokumentumait őrzi magában ez az acéltorpedó, amelyet nemrég süllyesztettek New-Yorkban a föld alá. A torpedót csak ötezer év mulva, 6939-ben lehet kinyitni.

Az acéltorpedó elsüllyesztésének ünnepélyes pillanata. Az 5000 év mulva élő emberiséghez küldött „torpedólevelet" néhány hónapig még látni lehet a föld alatt, a hosszú, periszkópcsövön, amelyen keresztül a torpedót eltemették.

Az amerikai lapokban hatalmas erdeklődést vert fel az ötlet. A legkiválóbb tudósokat kérdezték meg, hogy mit kellene megőrizni korunkról az utókor számára. Melyek azok a technikai találmányok, kultúrkincsek, amelyekből az ötezer esztendő mulva élő világ tudósai tökéletesen megismerhetik a mai emberiséget. A legkiválóbb amerikai és európai írók, egyetemi tanárok, művészek véleménye után most összeállították ezt az ötezer esztendő mulva, 6939-ben élő utódainknak szóló üzenetet.

Elsősorban arról kellett gondoskodni, hogy milyen módon óvják meg a múló évszázadok a megsemmisítő erejű évezredektől az ötezer év mulva élő emberiség számára küldött üzenetet. Igy állított össze a híres amerikai Westinghouse-gyár egy olyan speciális ötvözetet, amely nemcsak a rozsda pusztításainak, hanem minden más kiszámítható veszedelemnek ellent tudállni öt évezred alatt. Ebből az eltitkolt összeállítású fémötvözetből készíttette a gyár azt a körülbelül két méter hosszú fémtorpedót, amely elviszi korunk üzenetét késői utódainknak. A torpedó súlya háromszázhatvan kilogramm. Ha felső kupakját rácsavarják a torpedóra, teljesen légmentesen elzáródik és semmiféle nedvességet nem ereszt a torpedóba rejtett tárgyakhoz, kordokumentumokhoz.

A torpedó tartalmát, amint már említettük a világ tudományának legkiválóbb egyéniségei állították össze.

Mi van a torpedóban?

Elsősorban három tekercs úgynevezett mikrofilm, amely a normális keskenyfilmnél is kisebb szélességü filmszalag. Erre a három filmtekercsre körülbelül tízmillió angol szóval leírták a mi korunk teljes történelmét, felsorolták korunk nagy technikai vívmányait, a repülőgépet, a rádiót, a még eléggé kezdetleges televíziós gépek leírását. Megírták, hogy mit tud az orvostudomány tenni az emberiség érdekében. Leírták jellegzetes betegségeinket is, mert nagyon valószínű, hogy ezek a betegségek ötezer év mulva teljesen kihalnak és a jövő embere csak a magyarázatból szerezhet róluk tudomást.

A filmtekercseken kívül a következő tárgyak kerültek az ötezer éves útra induló acéltorpedóba.

A világ kétségtelenül leghatalmasabb tudományos gyüjteményének, az Encyclopedia Britannica-nak néhányszáz oldala.

Egy divatalbum korunk ruházatáról.

Egy amerikai nagyáruház árjegyzéke.

Különböző szövetdarabok.

Kis üvegcsövek korunk által ismert ásványdarabokkal.

Arany, ezüst, acél, platina és egyéb fém[illegible]eskák.

Egy villanykörte.

Biblia.

Ezenkívül egész sereg napjainkban használatos tárgy. Fogkefe, szappan, futballabda, arcfesték, rágógumi.

Az acéltorpedót már a föld alá süllyesztették.

Néhány korunkat jellemző tárgy, amelyet az 5000 év mulva élő emberiségnek küldünk. Egy logarléc, acélhenger, szövetdarabok, ásványok, fogaskerék, cérnafonál és három tekercs mikrofilm, amelyen korunk egész történelme, szövegben és képekben meg van örökítve.

42. évfolyam. 45. szám

TOLNAI

VILÁGLAPJA

Budapest, 1940. november 6.

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Németországban Rm. -20, Romániában 10 lei, Amerikában 14 cent, Olaszországban 1 líra 60 centesimo, Franciaországban frank 3.50. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Dohány utca 12—14. Telefon: 223—882 és 423—771. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

A VILÁGPOLITIKA NAGYHETE

1940 októberének negyedik hetét vastag betűvel fogják a jövendő történetírói feljegyezni: a tengelyhatalmak vezetői ezen a héten körvonalaz-ták elgondolásaikat az eljövendő európai szárazföld berendezéséről, valamint az európai élettérnek a gyarmatok világában való kiépítéséről. Miután Mussolini és Hitler már előzetesen, október elején, találkozott egymással a Brenneren s ott teljes egyöntetűséggel állapította meg a közös célokat, ezt a megbeszélést követte Hitlernek és a spanyol államfőnek, Franco generalisszimusznak találkozása a spanyol-francia határon (felső képünk: a Führer háttal, vele szemben áll a mosolygó arcú Caudillo). Majd Laval, a francia államfő-miniszterelnök helyettese keresi fel Hitlert Montoire sur le Loirban (második képünk: a polgáriruhás Laval, Ribbentrop kíséretében indul a Führerhez), hogy előkészítse Pétain tábornagynak (harmadik képünk) Hitlerrel való megbeszélését. Mind e tárgyalások befejezéséül szolgált végül Mussolini és Hitler újabb találkozója Firenzében.

A NÉMETEK FRANCIAORSZÁGBAN

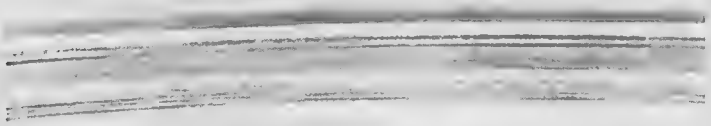

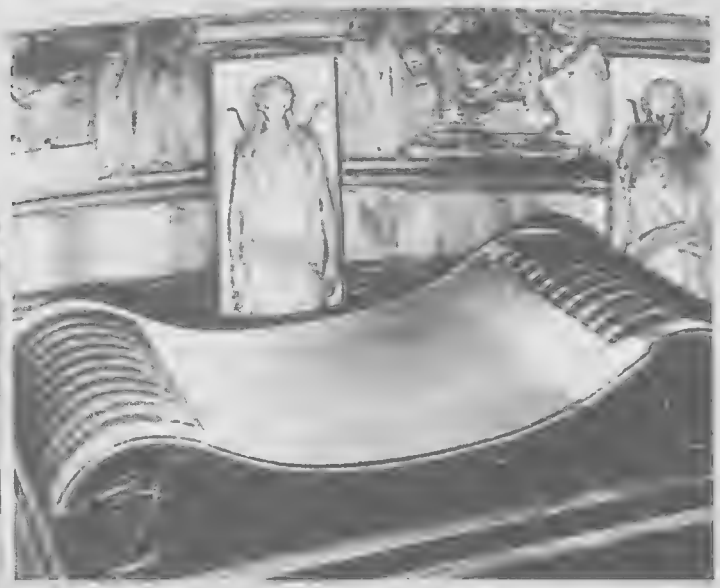

Hitler vezér Párizsban. Hitler, a német nép vezére, a német-francia fegyverszüneti szerződés megkötése után Párizsba utazott és a szajnaparti fővárosban — többek között — ellátogatott az Invalidusok-templomába, ahol a kupola alatti nyílt kriptában megtekintette I. Napoleon porfir-szarkofágját. Két képünk a Führer párizsi látogatásáról készült. A baloldali az Eiffel-toronynál, a jobboldali pedig Napoleon sírjánál ábrázolja.

A brenneri találkozó. Március 19-én zajlott le az olasz-német határon, a Brenner-hágón, a Duce és a Führer történelmi jelentőségű találkozója, amely Délkelet-Európa közeli sorsára lesz nagy kihatással. Képünk a két államférfit Mussolini különvonatának kis-szalónjában ábrázolja, ahová ketten bizalmas tárgyalásra vonultak vissza. A havas táj éles fényt vetít a Duce arcára.

Német légvédelem a francia tengerparton. Az Atlanti óceán partján, az első világháborúban hősi halált halt francia tengerészek emlékműve tövében most német légelhárító osztag figyeli az égboltot.

Az első békebeli katonasorozás az Egyesült-Államokban. Most történik először Amerika történetében, hogy az Egyesült-Államok, anélkül hogy ténylegesen háborúban lenne, besorozza fiatalságát. Képünkön a bekötött szemű Henry Stimson hadügyi államtitkár, Roosevelt jelenlétében, sorszámot húz.

Churchill, az „engesztelhetetlen". Angliában a mult héten könyörgőnapot tartottak az összes templomokban. A Westminster-apátságban lefolyt istentiszteleten Winston Churchill is részt vett, Anglia háborús miniszterelnöke, a németek legkeményebb ellenfele.

Az angol királyné meglátogatja a kórházakat. A flandriai véres visszavonulás, amelyet az angol haditudósítók Xenophon kisázsiai „anabázisával" hasonlítanak össze, csakugyan sikeresen átvitt a Csatornán néhány százezer angol katonát. A német zuhanóbombázók azonban súlyos csapásokat mértek a visszavonuló katonákra. — Képünk: az angol királyné egy délangliai tábori kórházban.

III. Lipót belga király a belga hadsereg nevében letette a fegyvert a németek előtt. Tragikus konfliktusba keverte népét a belga király, amikor a nehéz harcokban álló hadserege nevében és saját kormányának tiltakozása ellenére bejelentette a németek előtt való fegyverletételt.

Finn menekültek tömegélelmezése. A finn kormány még a moszkvai tárgyalások alatt elhatározta a finn városok polgári kiürítését. Messzi vidékekre, a fővárostól 400 kilométernyire telepítette át az asszonyokat és gyermekeket, s megszervezte azok tömegellátását is, úgyhogy az egész hadbanálló ország területén ma nincs egyetlen ember sem, akinek ne volna meg a maga bőséges ellátása.

A CILINDERES EMBER

IRTA HAVAS ZSIGMOND

1.

Aaron Fenn fáradtan átöltözött. A frakkot gondosan összehajtotta, berakta a kopott kézitáskába és föléje helyezte a magas, fényes cilindert. Amikor felemelte a bőröndöt, riadtan körülnézett a szűk, barátságtalan fülkében, amelynek falát, valamikor régen, fehérre meszelték. Tétova léptekkel indult az ajtó felé, megfogta a kilincset és aztán szinte menekült a házból.

A folyosón néhány idősebb emberrel találkozott, akik tisztelettel, némi ijedelemmel tértek ki előle. Csak odakint, a napfényes utcán mert mélyebben lélegzetet venni.

— Tavasz van! — gondolta és bólintott hozzá, amikor a csenevész fák vékony ágain felfedezte az első bátortalan rügyeket. Eszébe jutott southlambethi kis háza és kertje, amelyben ilyenkor sok a munka.

— Most aztán nyugodtan dolgozhatom...

Igen, ezentúl már nem fogják hivatalos dolgokkal zavarni. Negyven éven át becsülettel végezte munkáját, sőt néhányszor emberfeletti erővel dolgozott. Ez akkor történt, amikor annyi dolga akadt, hogy majdnem minden nap üzentek érte...

Átment az úttesten, bátortalanul ácsorgott az autobuszmegállónál, majd felszállt a dübörgő kocsira, amely otthona felé szállította.

— A cilindert, a frakkot eliteszem és soha többé nem veszem elő! — motyogta magában. — Vagy inkább dobjam a tűzre?...

Nem tudta eldönteni. Gondolta, ráér erre. Majd eldönti holnap vagy holnapután... Holnap?... Mit is csinál holnap? Igaz, a kis kertben elég a dolog, de hamar végez vele és akkor?

Riadtan gondolt a tétlenségre, a hosszú napokra és társtalanságára. Eddig elmotozott a házban, a ház körül, de mindig készen állt arra, hogy hivatalos dolgát elintézze. Ha a táviratkézbesítő megérkezett, csak a dátumra volt kíváncsi. Semmi másra, mert őt nem érdekelték emberek és nevek. Ilyenkor bement a szobába, elővette a frakkját, kiporolta, a cilindert meg fényesre

dörzsölte egy darab szarvasbőrrel. Aztán minden szükséges holmit berakott a bőröndbe, hogy másnap hajnalban ne legyen gondja velük.

Nyugalomba vonult és most mi lesz? A táviratkihordó soha többé nem kopogtat be hozzá, legfeljebb hónap végén jön a postás, hogy átadja neki a nyugdíjat...

Családja nincs, mert sosem tudta magát a nősülésre elszánni. Visszatartotta valami félelem vagy szégyenkezés, maga sem tudta mi. Barátai nincsenek. Legfeljebb szomszédai, akik néhanapján némi tisztelettel átköszönnek a kerítésen...

2.

A kis házban csend fogadta. Egyedül volt, mert a vén takarítónő még nem érkezett meg. Izgatottan letette kabátját és kiment a kertbe. A kopasz, rügyező gyümölcsfák között ide-oda futkosott, lázasan tevékenykedett és amikor két óra mulva felnézett a felhőtlen égre s szembefordult a nappal, úgy érezte, hogy megéhezett. Már éppen be akart menni a házba, amikor a kerítés mögül valaki rászólt:

— Jó reggelt, szomszéd!

Tom Cleaver volt, a szomszédja. Csendes öregúr, valami nyugalomba vonult hajóskapitány. Tíz éve lakott itt a szomszédságban és majdnem minden nap váltottak egymással néhány szót. Cleaver ma szokatlanul beszédes hangulatban volt.

— Láttam, hogy még virradat előtt elment hazulról — fecsegte. — Terhes hivatala lehet...

— Ma... éppen ma nyugalomba vonultam — suttogta Aaron Fenn szégyenkezve.

— Gratulálok — lelkesedett Cleaver és végigsimított rövid, hófehér szakállán. — Mindig mondtam a feleségemnek, hogy Fenn úr a legcsendesebb, a legrendesebb szomszéd... Amióta itt megvettük ezt a vityillót, egyetlen egyszer sem ivott, nem csapott lármát...

— Nem szoktam inni...

— Én bizony néhanapján nem vetem meg a jóféle itókát... Ma este is...

Zavartan elhallgatott, újra végigsimított a szakállán, majd így szólt:

— Örömnap a mai... és boldogok lennénk, ha osztozkodnék velünk az örömben... Betty férjhez megy, ma lesz az esküvője... De mit kertelek: tisztelettel meghívom vacsorára...

Fenn megijedt, az első pillanatban vissza akarta a meghívást utasítani, de aztán gyengeség fogta el és félénken dadogta:

— Nem való társaságba a maganfajta mogorva ember...

— Ugyan ne mondja! — tiltakozott Cleaver. — Eljön és punktum!

3.

Este hosszan vívódott magában, de végül mégis amellett döntött, hogy hivatali frakkjában megy el az esküvői vacsorára. Nem volt más ünneplőruhája, mert eddig sosem volt társaságban. Nagy gonddal öltözött és amikor fejére tette a cilindert, hosszasan nézte magát a tükörben. Úgy találta, hogy ünnepélyes, sőt nagyon is ünnepélyes és komor a megjelenése, de lehet, hogy ezt az arc tette, amely olyan volt, mint a kőálarc. Sárga, ráncos és merev.

Lassú léptekkel ment át a szomszédba és amikor kezébe vette a kopogtatót, azonnal kinyílt az ajtó. Cleaver fogadta. A szakállas öreg valósággal körülkotkodácsolta. Szeme csillogott, ami azt bizonyította, hogy előre végigkóstolgatta az italokat.

Isten hozta, kedves barátom! — lelkendezett és kezetrázott Aaron Fenn-nel. — Nagyszerűen fest ebben az estélyi ruhában, kalapja pedig elragadó!... Kérem, fáradjon beljebb szerény hajlékomba, hadd mutassam be drágáimnak és vendégeimnek...

Odabent nagy tisztelettel fogadták és az asztalnál a főhelyre ültették. Cleaver italtal kínálta, amit Fenn némi húzódozás után elfogadott. Jólesett az erős szesz és egyszerre úgy érezte magát, mintha megfiatalodott volna.

— Fenn barátom éppen ma vonult nyugalomba — ujságolta Cleaver a második fogás után. — Előkelő, állami hivatalnok volt... Ha jól tudom, anyakönyvvezető vagy ilyenféle... Igazam van?

Aaron bólintott:

— Ilyenféle, de azért...

— Igyék, szomszéd, ez egészséges...

Fenn ivott és vacsora után már forgott körülötte a szoba. A szakállas házigazda vidám történeteket, élményeket mesélt, majd kérlelni kezdte tisztelt vendégét:

— Meséljen valamit... Tudom, hogy sok érdekes élményben volt része... Híres emberekkel találkozott...

— Az már igaz...

— Egészen biztos, hogy maga is híres, kiváló ember...

— Hát nem mondom... Aaron Fenn nevét sokan ismerik...

— Mintha én is olvastam volna az ujságokban...

— Azt mondom azonban, hogy nem illik hivatali dolgokról beszélni...

— Dehogy nem! — biztatta Cleaver. — Csak mondja el, hogy ki volt a leghíresebb ember, akivel hivatalosan találkozott...

Aaron Fenn ereiben pokoli táncot járt a szokatlan tüzes ital. Feje szédült és már csak valami lila ködön keresztül, elmosódottan látta a körülötte ülő embereket.

— A leghíresebb ember? — dadogta. — Sok volt...

— Ugy-e, mondtam!... Idehallgassatok, most aztán hallani fogtok egy izgalmas történetet... Őfelsége...

— Igen, mindig őfelsége nevében cselekedtem — kiáltotta Fenn és felállt. — Akkor is, amikor Dufourral volt dolgom. Ő volt mindközött a leghíresebb...

— Dufour?... Mintha hallottam volna...

— A westbromptoni Dufourról beszélek, aki négyszer nősült és mind a négy feleségét megölte, hogy utána felvehesse az életbiztosítási összeget...

Csend támadt a szobában. A vendégsereg meredten bámult a feketeruhás, merevarcú emberre. A házigazda is csak nagysokára tért magához megdöbbenéséből.

— De hát... mi dolga volt, kedves szomszéd, azzal a gyilkossal?

— Hogy mi? — üvöltötte Fenn. — Felvettem a frakkot, a cilindert, elmentem a pentonvillei fegyházba és csendesen vártam rá egy szűk szobában...

— Hiszen, akkor maga Fenn... igen, Fenn... a...

— A hóhér... London nyugalmazott hóhéra, barátaim és ha kívánják, részletesen elmondom, hogy milyen ügyesen bántam el azzal a Dufourral...

Előkelőség

Virchowhoz, a szókimondásáról ismert, nagytudású orvostanárhoz egyszer beállított egy páciens. A professzor a várószobában éppen beszélgetett valakivel és odaszólt az újonjötthöz:

— Azonnal rendelkezésére állok, uram. Vegyen addig egy széket.

— De kérem — húzta ki magát pöffeszkedve a látogató, — ön, úgylátszik, nem tudja kivel beszél. Én X. Y. államtitkár vagyok.

Virchow rá se nézett, úgy válaszolt:

— Az más! Akkor vegyen talán két széket...

Franklin Delano Rooseveltet újabb négy esztendőre elnökké jelölte az Egyesült Államok népe.

A párizsi magyarok Lamartine szobrát megkoszorúzzák. Amikor 1848-ban a magyar szabadságharc kitört, az akkor Párizsban élő magyarok hatalmas küldöttségben keresték fel Lamartine-t, a költőt, aki mint a februári forradalom kormányának tagja batorító szavakat küldött a magyar forradalomnak. A párizsi magyarok azóta évente március 15-én megkoszorúzzák a költő szobrát.

Gróf Csáky István külügyminiszter az elmult héten Gracba utazott, ahol szerdán tartotta esküvőjét Chorinsky Anna Mária grófnővel. Az esküvő a gráci Szent Leonhardt templomban folyt le szűk családi körben. — Gróf Csáky István külügyminiszter és felesége.

Horthy Miklóst, Magyarország kormányzóját a kolozsvári Mátyás király téren egybesereglett lelkes közönség szűnni nem akaró éljenzéssel fogadta. Az ünnepségre érkező Főméltóságú Urat gróf Teleki Pál miniszterelnök köszöntötte elsőnek.

Dr Hankiss János, a debreceni egyetem kitűnő tanara nagysikerű előadást tartott Rómában az olasz-magyar kultúrközösségről.
(Perczel M. felv.)

Ady Lajos, ny. debreceni tankerületi főigazgató, tanügyi főtanácsos, Ady Endre öccse 59 éves korában elhúnyt. *(Gisser felv.)*

HARC AZ AFRIKAI OLASZ IMPÉRIUMÉRT

A régi és az új olasz impérium találkozása „a sivatag kapujában." „El kantarának", a „sivatag kapujá"-nak hívják a benszülöttek ezeket a régi római romokat, amelyek a líbiai sivatag déli szélén hirdetik még ma is, kétezer év távlatából azt a páratlan kultúrmunkát, amelyet a régi római-kori olaszok végeztek Afrikában. Ma az olasz hadsereg bátor lovasaira vár a hivatás, hogy őseik civilizációs munkáját folytassák.

A NAGY PARTRASZÁLLÁS FŐPRÓBÁJA

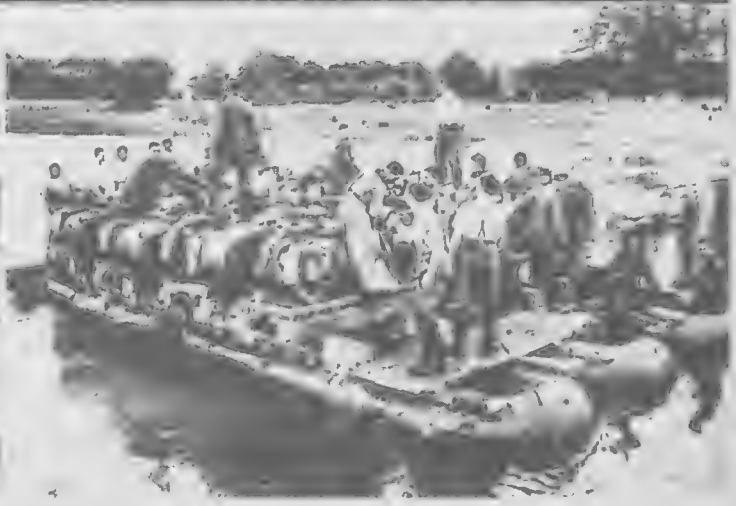

A páncélos kémelőkocsit vízre bocsátják. A második világháború legnagyobb tétje: Anglia megbódítása. De Anglia szigetország s így a csapatokkal való elárasztása nem könnyű feladat. Alaposan ki kell a módot dolgozni, ahogyan oda katonákat nagyobb tömegekben át lehessen szállítani, miután ejtőernyős csapatokat mégsem lehet olyan nagy tömegben atdobni, hogy egy egész országot el lehessen velük foglalni.

A tutaj útra kész. Lapjelentések szerint a németek nagyobb csapatszállítóhajókkal akarják a brit szigetet mintegy húsz kilométernyire megközelíteni. Ott aztán felfujható gumitömlőkből készült tutajokat dobnak a vízre s ezekre rakják fel az első őrskülönítményeket: páncélos kémelőkocsikat, motorkerékpárokat. Ezek száguldják majd be pontos terv szerint az angol parti földet, hogy felderítsék a várható ellenállás gócpontjait.

GERMÁNOK A VIKINGEK FÖLDJEIN

A német csapatok bevonultak Koppenhágába. Csak a mi nemzedékünk számára jelentett meglepetést a német csapatok benyomulása Dániába. Ezer év óta nem először került Dánia német főhatóság alá. Pontosan ezer esztendő előtt győzte le I. Ottó német császár a „kékfogú" Harold dán fejedelmet s megalapozta a dán félszigeten a német uralmat. Aztán újracsak pontosan hatszáz év előtt IV. Waldemár dán király német zsoldosok segítségével teremtett országában rendet. Utoljára 77 évvel ezelőtt vonultak be német és osztrák csapatok Dániába, az úgynevezett schleswig-holsteini háború idején. Baloldali képünk: a német parancsnok a polgári ruhában lévő Jacobsen dán tábornokkal közli a német-dán tárgyalások eredményét. Jobboldali képünk: német és dán tisztek tárgyalása a rendfenntartás dolgában.

Dr Krupp von Bohlen, a legnagyobb német fegyvergyár vezetőjét, a világhírű essen Krupp-művek tulajdonosát Hitler vezér és kancellár magas kitüntetésben részesítette hetvenedik születésnapja alkalmából.

Maxime Weygand tábornok, a francia nemzeti védelem vezérkari főnöke. A francia védelmi front részleges megbénulása miatt a francia főhadvezetésben mélyreható változás következett be: a 73 éves, Brüsszelben született egykori huszártiszt, Weygand lett a főparancsnok.

Magyarország a háromhatalmi szerződéshez csatlakozik. A bécsi Belvedereben írták alá az egyezményt, amellyel hazánk a német-olasz-japáni szerződéshez csatlakozott. Képünk jobbról balra: Csáky, Ciano, Ribbentropp (az álló alak), Teleki Pál, Kurusu, Japán berlini nagykövete

Molotov szovjetorosz külügyi népbiztos berlini utazását és tárgyalásait az egész világ feszült érdeklődéssel kísérte. A szovjetorosz külügyi népbiztos Hitler vezér és kancellárral, valamint Ribbentrop birodalmi külügyminiszterrel folytatott nagyfontosságú tanácskozásokat az európai helyzetről. — Molotov népbiztos érkezése Berlinbe. Mellette Ribbentrop külügyminiszter és Keitel vezértábornagy halad. *(Képtávíróval érkezett fényképfelvétel.)*

A Szovjetunió főtanácsülése. Molotov, a Szovjetunió külügyi népbiztosa a főtanács tagjai és a diplomaciai testület képviselői jelenlétében a Kreml zsúfolásig megtelt nagytermében háromnegyed órás beszédben vázolta a Szovjetunió külpolitikai helyzetét. — **Molotov beszédét mondja.** Baloldalt közvetlenül az emelvény mellett Sztalin, a központi Szovjet vezértitkára ül.

Tom Mix, a világhírű cowboy-filmszínész 59 éves korában elhunyt. Az egyszerű cowboyból lett világhírű filmszínészt autószerencsétlenség érte.

Schratt Katalin, a múlt század nagytehetségű színművésznője, a bécsi Burgszínház örökös tagja 85 éves korában Bécsben elhunyt

Pethő Sándort, a „Magyar Nemzet" tragikus körülmények között elhunyt volt főszerkesztőjét nagy részvét mellett temették el. Pethő Sándorral a magyar ujságírás büszkesége távozott el az élők sorából.
(Demjén József felv.)

NAPOK ALATT
200.000 OLVASÓT
HÓDITOTT MEG!

AZ ÁRVIZEK ROMBOLÁSAI

Mentik a család értékeit. Borsod megyében a kiöntött Sajó nagy pusztítást okozott. Ónod községben negyven ház került víz alá. Vitéz Borbély-Maczky Emil főispán (balszélen) személyesen irányította a mentési munkálatokat. — Csónakon mentik egy szegény család bútordarabjait.

Védőgátak építése. A Pest megyéből del felé záduló vizek áradata viztengerré változtatta egész Tolna megyét. Az emberi összetartás gyönyörű példáját mutatta a tolnamegyei községek lakossága, amikor vállvetve építette a gátakat az árvíz megfékezésére.

Szmrecsányi Lajos egri érsek, pápai trónállót meleg ünneplésben részesitették kilencvenedik születésnapján.
(Halmi felv.)

P. Bangha Béla jézustársaságbeli atya, a katolikus élet egyik kiváló vezetőegyénisége 60 éves korában elhúnyt. *(Orelly felv.)*

Uzdovzy-Zadravecz István tábori püspököt meleg ünneplésben részesitették püspökké történt kinevezése huszadik évfordulója alkalmából.

43. évfolyam. 1. szám.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1941. január 1.

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő, biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára 20 fillér, pályaudvarokon is. Németországban Rm. —·20, Romániában 10 lei, Amerikában 11 cent, Olaszországban 1 lira 60 centesimo, Franciaországban frank 3.50. Jugoszláviában 3 dinár. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány u. 12—14. Telefon: 223—882 és 423—771. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9211.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

Hitler vezér a német fegyverkezési munkásokhoz beszédet tartott egy berlini gyár szerelési csarnokában. Ebben a beszédében jelentette be, hogy most már nem egyes nemzetek, hanem két világ áll szemközt.

Umberto olasz trónörökös, a piemonti herceg, szemlét tart a nemrég elkészült „Fiume" csatahajón, amely az olasz hadihajóépítésnek valóságos csodaalkotása és bátran felveheti a harcot az angol hajókkal.

Pétain tábornagy szemléje Marseille-ben a tengerészek fölött. A két pártra szakadt Franciaország most iparkodik fegyveres erőit számbavenni. Pétain a marseille-i tengerészeket sorakoztatta fel elsőkül.

Az angol király és a királyné a Buckingham-palota bombázása után kijött a palota alatt épített igen erős fedezékből és megszemlélte, hogy a német bombák mind károkat okoztak a királyi palotában.

Hazanérkeztek a negyvennyolcas honvédzászlók. A balsikerű szabadságharcot követő világosi fegyverletételkor a magyar hadsereg féltve őrzött kincsei, a Szűz Mária honvédzászlók is az orosz csapatok kezébe kerültek. A szovjetorosz kormány ezeket a sok dicsőséget látott magyar ereklyéket visszaadta Magyarországnak. A nemzeti kegyelet drága emlékeit magyar tiszti küldöttség fényes ünnepség keretében vette át Lavocznc orosz állomáson a szovjet küldöttségtől. A visszakapott 56 szabadságzászlót különvonat hozta Budapestre. Két fényképfelvételünk a honvédzászlóknak Budapestre való érkezésekor készült. Baloldali képen: Schweitzer István altábornagy, a magyar tiszti küldöttség vezetője és mögötte jobbról Nikoláj Ljachterov ezredes, budapesti szovjetorosz katonai attasé megérkezik a Keleti pályaudvarra. Jobboldali kép: a negyvennyolcas zászlókat vivő küldöttség ellép a díszszázad előtt. *(Pohuda felv.)*

Vitéz Nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója Hitler vezér és kancellár főhadiszállásán. Hitler vezér és kancellár főhadiszállásán fogadta Magyarország kormányzójának látogatását. A Kormányzó Úr Őfőméltósága még ugyanaznap visszatért Budapestre. A találkozóval kapcsolatban az olasz lapok kiemelték, hogy a két államfő igen hosszú megbeszélést folytatott egymással. A találkozás híre az olasz fővárosban igen nagy érdeklődést keltett és abban a szoros német-magyar együttműködés újabb jelét látják.

A VILÁG MINDEN TÁJÁRÓL

Tomiszláv horvát király, akit azelőtt a spoletói herceg néven ismert a világ, daliás termetű ember, aki már az első világháborúban mint pilóta tűnt ki, azóta pedig tudományos körökben szerzett világnevet a középázsiai Karakorum-hegység rejtélyes „K. 2" csúcsának felkutatásával.

V. Gusztáv svéd király, aki 34 éve uralkodik hazáján s az idén töltí be 83. életévét, rendkívül népszerű az alattvalói között, bár — elődeitől eltérően — soha nem koronáztatta meg magát. Most a Norrköpingben tartott beszédében (képünk) újra megerősítette Svédország semlegességét.

Darlan francia tengernagy, Franciaország miniszterelnöke folytatja Pétain francia államfő nevében a Franciaországot megszálló német hatóságokkal a tárgyalásokat, amelyek szemmelláthatóan egy bensőségesebb és aktívabb német-francia együttműködés irányában mozognak.

Athén katonai parancsnoka átadja a várost a német csapatok parancsnokának. A német hadierő páratlan lendületével megtörte a görög és angol hadsereg ellenállását Görögországban és elfoglalta a görög fővárost. — Athén katonai parancsnoka és polgármestere átadja a várost a német parancsnoknak.

Olasz alpesi katonák repülőgépeken érkeznek az albániai frontra. Az albániai harcvonal, kétezer méteres, fellegekbe nyúló, óriási, meredek hegyeivel szükségessé tette, hogy a hegyi háborúskodásban különös kiképzést nyert „alpini"-katonákat szállítsanak át az Adrián túli frontra. Ezek a katonák sílécekkel, túrabotokkal és jégcsákányokkal felszerelkedve érkeztek meg repülőgépeken Albániába

Hitler vezér és kancellár nagyhatású beszéde a birodalmi gyűlésen. Hitler Adolf, a német nép vezére történelmi jelentőségű beszédet mondott legutóbb a birodalmi gyűlésen. A Führer a birodalmi képviselők előtt beszámolt a német hadierő diadalmas balkáni villámhadjáratáról, majd méltatta szövetségeseinek támogatását és ennek során kiemelte Magyarország megértő segítségét. Különösen nagy hatást keltett Magyarországon beszédének az a része, amelyben a magyar honvédséggel foglalkozott. *„A magyar hadsereg újból beigazolta fegyverforgatói hírnevét. Megszállta a Bácskát és gépesített kötelékekkel a Száván túl menetelt"* — mondotta beszédében a Führer. *(Képtávíróval érkezett fénykép.)*

A MAGYAR ÉS JUGOSZLÁV NEMZET BARÁTI KÉZFOGÁSA

A jugoszláv külügyminiszter a Hősök Emlékkövénél. Előkelő külföldi vendége volt a közelmultban a magyar fővárosnak. Aleksandar Cincar-Markovic, a baráti jugoszláv állam külügyminisztere négy napot töltött Budapesten. A fővárosban rendkívül meleg szeretettel fogadták a jugoszláv vendéget. Aleksandar Cincar-Markovic külügyminiszter a Hősök terén, a Hősök Emlékkövének megkoszorúzása után. *(Szécsy felv.)*

A barátsági szerződés megerősítő okiratainak aláírása. A magyar és jugoszláv nemzet történetében az 1940 december 12-e nagyfontosságú dátum. A jugoszláv fővárosban, Belgrádban, ekkor kötötte meg Európa két vitéz nemzete az örökös barátsági szerződést. Most Budapesten cserélték ki ennek a szerződésnek megerősítő okmányait. Az asztalnál Aleksandar Cincar-Markovic jugoszláv és Bárdossy László magyar külügyminiszter aláírja a jegyzőkönyvet. Az asztalnál gróf Teleki Pál miniszterelnök, balszélen dr Üllein-Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter áll.

Jugoszláv vendégek a miniszterelnökségen. Gróf Teleki Pál miniszterelnök és felesége a jugoszláv királyi külügyminiszter és felesége tiszteletére villásreggelit adott a miniszterelnökségen. — A vendégek a miniszterelnökségi palota terraszán. Jobbszélen gróf Teleki Pál miniszterelnök és Cincar-Markovic jugoszláv királyi külügyminiszter, baloldalt Bárczy István államtitkár és Basics Szvetozár budapesti jugoszláv követ áll. *(Szécsy felv.)*

Ami nincs a lexikonokban

A régi pesti cincárok

Cincár-Markovics Sándor délszláv külügyminiszter budapesti látogatása újra egyszer a közvélemény emlékezetébe idézi Európa egyik legérdekesebb népcsoportjának, a cincároknak színes multját, főként a magyar főváros történetében. A „cincár" ragadványnév, amellyel a balkáni népek a félsziget egyik legtehetségesebb embercsoportját, a macedón arumunokat nevezték el. Állítólag azért kapták ezt a nevet, mert a rumun „esines"-szót („öt") „cinc"-nek ejtették. A cincár-szó bekerült a magyar nyelvkincsbe is és pedig ugyanúgy, mint a „csenevész" szó. Az utóbbi a levantei leghíresebb kereskedőknek, a génuaiaknak volt a neve, akik magukat olaszosan „genovese"-nek (ejtsd: dzsenovéze) nevezték: ebből teremtette meg a török a „cseneviz" szót s ezzel a finomkodó, puccos férfit jelölte meg. Az ösztövér, nyúlánk cincár ember viszont a köpcös magyarnak tűnt fel s a sovány emberre mondogatta: „Ez olyan cincárféle". Ebből eredt aztán a magyar cincár (újabban: cingár) jelző.

Sáfrány- és pipakereskedők Pesten

Most 222 éve, 1718-ban a szultán békét kötött a bécsi császárral s a békekötés értelmében a török alattvalók török birodalmi árucikkekkel szabadon kereskedhettek Magyarország területén. Pesten akkoriban még nem volt egyetlen nagykereskedő sem s így a török birodalomból átlátogató görög és cincár kereskedők valóságos aranybányára bukkantak Pestbudán. Házat és polgárjogot ugyan egyelőre, a pesti magisztrátus döntése folytán, nem szerezhettek, de viszont hatalmas vagyont gyűjthettek. Így került ide 1780 táján Pazziazzi Hadzsi, aki utóbb a Miklós nevet vette fel s aki a macedóniai Moszkopolje községből jött hozzánk. Pár év alatt olyan vagyonra tett szert sáfrány- és pipaárusításból, hogy 1793-ban már 20.000 forintos alapítványt tehetett a mai Petőfi téren álló görög egyház javára. Fia, Mihály, már a magyar nemes urak életét élte, Sárospatakon hallgatott jogot, a Kisfaludy-körbe jutott be, sőt Széchenyi „Hitel"-ét is ő fordította le németre. A cincárok ekkor már olyan hatalomra tettek szert a főváros társadalmi életében, hogy amikor Pesten megalakították a polgárőrséget, a németek és magyarok mellett a pesti görögök és cincárok külön ulánus-ezredet állíthattak ki, amelynek kapitányát is ők választották s aztán résztvehettek a vakparádék boldogító gyönyörűségében. Pedig nem is voltak sokan: az 1851-i népszámláláskor 56 horvát és 570 szerb mellett csak 41 illir ember volt, akik közé a görögöket és a cincárokat számolták. Ebből is kitűnik, milyen nagyvagyonú emberek lehettek, ha ilyen kis lélekszám mellett is olyan befolyásra tehettek szert.

A „Görög udvar" patriciusai

A szultánnal való szerződés értelmében a pesti cincároknak csupán török exportcikkekkel és csak nagyban lett volna szabad foglalkozniok. De azok bizony itthon vásárolt holmival is kereskedtek, sőt pénzkölcsönzéssel is foglalkoztak. Egy razzia alkalmával 1737-ben kiderült, hogy öt görög kereskedőnek 57 és félezer forint értékű gyapjúja volt Pesten elraktározva. Aki közülük kiskereskedő volt, az főként kávét, citromot, mazsolát, olajat, papucsot, damasztvásznat, basa dohányt, sáfrányt, valamint cserép- és tajtékpipát árult. Egy tajtékpipa ára 15 dénár volt. A bécsi kormány vámkedvezményekben részesítette őket, ami még jobban feldühítette ellenük a pesti német kalmárokat. Ilyen körülmények között jobbnak látták a cincárok, ha lehetőleg egymás közelében laknak, hogy baj esetén egymás segítségére lehessenek. Így telepedtek le mind a mai Petőfi tér és a Haris bazár környékén. Az előbbi helyen templomot is építettek s melléje került a négy évvel ezelőtt lebontott „görög udvar". A cincárok ide is temetkeztek s a templom külső falán még ma is látni a régi görög síremlékeket, közöttük abádiai nemes Grabovsky Athanázét, aki a közelben lévő gyönyörű kis Krisztházat építtette, ott, ahol ma kocsma van. Egész sor, azóta a magyar közéletben hírnévre szert tett familia került ki ebből a cincár világból. Csak néhány ismertebb nevet sorolunk fel: Agorasztó, Derra, Ghyka, Haris, Lyka, Mannó, Monaszterly, Muráti, Nákó, Saccellary, Sina. Ezek hamarosan beilleszkedtek a magyar társadalomba; közgazdaságban, irodalomban, művészetben, jogban, mindenütt kiálltottak a gátra s olyikuk magyarabb lett a magyarnál is.

A gödöllői báró

Talán leghíresebb volt közülük Sina Simon, aki ugyan nem a pesti Dunaparton, hanem Bécsen keresztül jutott be a magyar földre, de itt hamarosan annyira gyökeret fogott, hogy 29 uradalmában 240.000 holdnál több magyar földet mondhatott a magáénak. Többek között övé lett a gödöllői Grassalkovics-kastély is, amely ma tudvalevőleg a Kormányzó nyaralója. Hódosi és kizdiai előnévvel magyar nemességet, majd báróságot kapott s ezt úgy iparkodott visszaszolgálni, hogy minden magyar haladó mozgalomból kivette a részét. A Lánchidon ma is ott látni a nevét, mint aki adományával elősegítette annak felépítését, de a Nemzeti Múzeum, az Akadémia, a Nemzeti Casino, a Nemzeti Színház, a Zenede, a Lovarda, a Köztelek, a Bazilika, a magyar Földhitelintézet s megannyi más intézmény megalapításában is ott volt a keze és a — tárcája. Négy lánya volt s azokat szerette volna magyar mágnásokhoz feleségül adni. De a magyar arisztokraták bántó megvetéssel fordultak el a „jöttment cincártól", aki aztán mind a négy lányt külföldiekhez adta nőül. Anasztázia gróf Wimpffenné lett, Iréne Mavrokordato görög hercseghez, Ilona Ypsilanti görög hercseghez, Ifigénia pedig De Castris francia hercseghez ment feleségül. S velük együtt természetesen idegen kézre került a magyar vagyon is. Sinát annyira bántotta a magyar arisztokraták gőgössége, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kifejlesztésére szánt több mint egymillió forinttal az athéni görög Akadémiát alapította meg.

Knut Hamsun norvég író és költő, a világ ma élő íróinak legkiválóbbja, nyolcvanéves. Rendkívül változatos ifjúkorában volt cipészinas, napszámos, majd hajósinasként kikerült Amerikába, ahol villamosvezetőként is működött. Írói nevét az „Éhség" című csodálatos alkotásával alapozta meg. Egymást követik világsikert aratott alkotásai: Misztériumok, Pán, Viktória, amelyet nemrég megfilmesítettek, Lynge szerkesztő, Új föld, Halk húrokat penget a vándor, Rosa. Rejtelmek, Benoni, Őszi csillagok, Utolsó fejezet. 1920-ban a Nobel-díjjal jutalmazták az „Anyaföld áldása" című regényét. Ez a monumentálisan nagyvonalú regényalkotása a termőföld örökszép himnuszát zengi. — Knut Hamsun két leánya: Cecilia, Elinor, és felesége társaságában nörholmeni háza előtt.

Esküvő Hollywoodban. Deanne Durbin, az amerikai filmek egyik legnépszerűbb csillaga, férjhez ment. Az esküvőn több mint ötezer ember vett részt. Felvételünk az esküvői szertartásról készült.

A „Parasztbecsület" megszületésének ötvenedik évfordulója. Pietro Mascagni mester, a „Parasztbecsület" c. operának világhírű szerzője, a napokban ünnepelte meg ennek a világsikerre jutott alkotásának ötvenedik évfordulóját. Ebből az alkalomból Bottai olasz kultuszminiszter a Szent Cecilia-akadémia hangversenyének keretében arany emlékérmet nyujtott a mesternek, amely érem erre az ünnepre készült.

A székesfőváros által létesített színészösztöndíj nyertesei.
(Arlen felvételei)

Ungváry László, a Nemzeti Színház tagja

Jámbor László, az Operaház tagja

vitéz Benkő Gyula, a Vígszínház tagja

Nem lehessen tudni. A Vígszínház felújította G. B. Shaw „Nem lehessen tudni" című ragyogóan szellemes komédiáját. A nagysikerű darabban Perényi László és Tolnay Klári játszotta a két főszerepet.

Otto Klemperer. Az amerikai lapok híradása szerint Otto Klemperer, a budapesti zenei körökben is jól ismert világhírű karmestert, a New-Jersey állambeli Morristown város rendőrsége mint ön- és közveszélyes elmebeteget őrizetbe vette. A karmester tragédiája zenei körökben részvétet keltett.

Igo Symi lengyel filmszínészt és filmírót Varsóban meggyilkolták. Igo Symet jól ismerte a magyar közönség. Több mint egy évtizeden át nagy sikereket aratott a német filmekben. Egyik filmje bemutatójára eljött a magyar fővárosba és személyesen fellépett az egyik filmszínházban.

A nagy temetés

Vitéz Nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója a temetési menet élén az Országház lépcsőjén

Bárdosi Bárdossy László miniszterelnök elhelyezi koszorúját gróf Teleki Pál ravatalánál

A kormány tagjai és jobbszélen Raeder vezértengernagy gróf Teleki Pál koporsójánál a Kerepesi temetőben

A cserkészek öt magasrangú tisztje a cserkészkülöttség élén tisztelegy Teleki Pál ravatalánál (*MFI és Pobuda felv.*)

KÉPEK AZ OLASZ ARCVONALAKRÓL

Valahol Libiában... Német és olasz repülők két világrészben különböző frontokon harcolnak vállt vállnak vetve. Képünkön az afrikai front egyik szakaszán beszélik meg egymás között legfrissebb felderítőtapasztalataikat.

Lövészárok a sivatagban. Ahogy huszonöt évvel ezelőtt Flandriában kialakult a lövészárok modern formája: zegzugos vonalban halad most Afrika forró földjén is a mesterien kiépített védelmi vonal, középütt a lőszeres ládákkal.

Amikor Dankó Pista meghalt

Harminenyole évvel ezelőtt száraz volt Budapesten a tél első fele, de újév napján leesett a hó s korahajnaltól fogva olyan sok esett, hogy a bársonyos takaró délutánra már egészen eltakarta a Tinódi Lantos Sebestyén szobra előtt a térséget. A Szent Rókus-kórház első emeletéről halovány arcú, beteg ember tekintett ki az ablakon át. A fehér teret nézte... Az ispotály főkapuját akkor nyitotta ki a deres szakállú portás s kiszólt az uccára :

— No, most már lehet !

A beteglátogatók csendesen hevonultak. Közöttük lépett befelé egy szép és komoly, éltesebb úriember : Pósa Lajos szerkesztő úr, a költő, akit az egész ország szeretett. Sietve igyekezett az ódon épületbe és abba a szobába nyitott be, amelyből a beteg férfiú nézte a fehér telet.

— Hát felkeltél, Pistám ? — kérdezte meglepődve és örvendve.

— Föl. Nézem ezt a nagy fehérséget... Örülök neki. Jó lesz ez nekem, szemfedőnek.

— Ne mondd ezt, Pistám !

— De mondom. Mert ahogy láttam, hogy hull a hó : tudtam, hogy az nekem szól. Nekem üzen a fehérség, hogy mehetek, hogy elfogadja testem, lelkem.

A költő gyengéden átfogta a beteg rogyadozó derekát és visszasegítette az ágyra.

— Hohó, pajtás, nem úgy van az ! Nem engedünk téged !... Ma délután eljön hozzád Jókai, hogy itt az ágyad mellett kívánjon neked boldog újesztendőt... Meglátod, Pistám, tavaszra hazamegyünk Szögedbe.

— Haza ám, Lajoskám, ha hazavisznek az én koporsómat.

Kívülről kinyitotta valaki a betegszoba ajtaját és betesszékelt egy megilletődött arcú öreg úrlembert, aki botot és kalapot tartva, nyujtotta előre két karját, így szólván nagy szelídséggel :

— Boldog új esztendőt, Dankó Pista !

Dankó Pista fölemelkedett az ágyszélen ültéből és gyönge lábával előre lépett :

— Köszönöm, — Jókai úr !...

Néhány perc mulva bekocogott Békefi Antal is. Odakint ereszkedtek lefelé a hópelyhek. A három látogató örömteljes tavaszt jósolgatott a beteg nótafának, de az már érezte az örök telet és csak azzal felelt :

— Majd betakar a hó !...

A koradelutáni alkonyat még egy vendéget hozott : szépszál, szomorúarcú fekete embert, aki hegedűt hozott magával, de majdnem térdreesett fájdalmas ijedelmében, amikor meglátta a nagybeteg nótafa sárga arcát. Pósa Lajos fogadta és vezette az új vendéget az ágy mellé.

— Nézd csak Pistám, ki van itt.

Dankó Pista szemén az öröm gyenge lángocskái lobbantak meg, ahogy felismerte Czutor Bélát, a vásárhelyi cigányprimást.

— Béla !... Hát eljöttél ?... De jó, hogy elhoztad a hegedűd ! Már azt hittem, sohasem hallok többé hegedűszót.

— Mind benne van a sok világszép nóta, amit te csináltál.

— Tudom, vérem.

Pósa kinyitotta a tokot és Béla cigány kezébe adta a finom, barna zeneszerszámot. A cigány lehajtotta híres szomorú fejét és a vonót végigsimította a fölsóhajtó húrokon :

„Vásárhelyi sétatéren
Béla cigány muzsikál,
Hajlik ide, hajlik oda
Liliomszál, rózsaszál..."

A szemek csöndesen pergették a gyöngyüket. Jókai Mór megérintette tenyerével a beteg nótafa homlokát, mint anya a gyermeket. Pósa szivart vett elő, de a betegszobában nem gyujthatott rá, tehát csak nézte volna, de a könnyektől nem látott. Kint már nem esett a hó és a szobában fölgyujtották a gázlángot. A hegedű, mint egy árvalány, fölzokogott :

„Most van a nap lemenőbe
Kimegyek a temetőbe..."

Szelíd női hang hallatszott az ajtóból :

— Méltóztassanak készülődni ! Négy óra van !

Dankó Pista lassan fölült az ágyon. Egyik kezét Jókai fogta, a másikat Béla cigány. Pósa Lajos föléje hajolt és megcsókolta száraz, forró homlokát.

— Szeretnék hazamenni, de már nem lehet... Igérd meg, Lajoskám, hogy a koporsómat hazavisznek.

— Hazavisszük !...

... Néhány nap mulva Pósa szerkesztő úr egy nagy árkus hivatalos levéllel látogatta sorra a fővárosban élő írókat. A levél „Szeged város tekintetes Tanácsának" szólt s ma is ott fekszik a város levéltárában. Érdekes irodalmi ereklye ez, tartalmazván szószerint a következőket :

„Dankó Pista zseniális dalköltőnk utolsó tusáját vívja a halállal. És bár ő maga még dallal, melódiával teli szívének minden hitével csügg az életen, az orvosi tudomány immár lemondott róla. Nekünk is, akik a kórágyon vergődő szánalmas emberroncsot láttuk, szívünkbe nyilallt a vigasztalan tudat, hogy ebben a szörnyű küzdelemben a győzelem a halálé leszen. E szomorú győzelem már csak napok, legjobb esetben hetek kérdése lehet. Dankó Pistát, örök büszkeségére, Szeged adta a hazának. A tiszaparti nép, a magyar metropolis ősmagyar tehetségéből sarjadt ki ez a mi gyönyörű, dúsvirágzású nótafánk. Onnan indult ki ez a csodálatos pálya, amely a füstös cigánysutritól a ragyogó csillagokig, a dal, a költészet tündérhonába emelkedett. És amelyen a szegényt, — hajh ! — annyi szúrós tövis vérezte, mig ő kétkézzel szórta bűbájos dalainak rózsabokrétáit... Dankó Pista érdemeit, dicsőségét nem kell bővebben ecsetelnünk. Dalait, amelyek egy ősmagyar talentum eredeti zamatával telvék, zengik, dalolják szerte a hazában, kunyhóban és palotában egyaránt. Az édes szerelmi és keserű honfibánat az ő szivén át bűbájos dalokká szűrődve dobogtatja örök időkig a magyar szivekel. S ennek a nagy daltermő szívnek, amelynek mindnyájan örök hálával tartozunk, egy forró, egy utolsó óhajtása van. Az az óhajtása, hogy ha majd szive dobogni megszűnik, vigyék haza szülővárosába és ott temessék el, a szegedi temetőbe... Azzal a kéréssel fordulunk tehát a tekintetes városi Tanácshoz, hogy méltányolva nagy szülöttének halhatatlan érdemeit : halála esetén kegyeskedjék hazaviteltni a halhatatlan dalköltő holttestét s forró kívánata szerint az édes szülőtte föld pihentető hantjai alá eltemettetni. Hadd süssön dicső sirjára örök csillagként Szeged szerető szive."

Ezt a szépséges hangú hivatalos levelet legelsőként „Dr Jókai Mór" irta alá. Utána következtek sorban Rákosi Jenő, Fadrusz János, Bartha Miklós, Várady Antal, Koroda Pál, Ábrányi Emil, Pekár Gyula, Herczeg Ferenc, Szávay Gyula, Zempléni Árpád, Jakab Ödön, Pósa Lajos, Eötvös Károly, stb...

A nótafa 1903 március 29-én dőlt ki az élők sorából. Április elsején temették el Szegeden, a nagyokat megillető pompával. Tíz év mulva leplezték le fehér márványból faragott hegedűs-szobrát a tiszaparti parkban. Mellette pedig Erzsébet királyné márványszobra mereng a halhatatlanságba.

A boldogtalan királyi asszony és a szegény muzsikus cigány... **Csomorkányi Pál**

Ide, bársonyos arcot varázsol a Földes Margit-krém.

Kassán vagy Kolozsvárott

keresek bútorozott szobát fürdőszoba használattal, teljes ellátással. Ajánlatokat e lap kiadóhivatala továbbit „Félhavonként előre fizetem" jelige alatt. Csakis minden tekintetben kiterjedő, részletes ajánlatra reflektálok.

Lord Baden-Powell, a cserkészmozgalom megalapítója és a világ főcserkésze az afrikai Kenya állam Nyeri városában 83 éves korában elhúnyt.

Christian Sinding, a leghíresebb norvég zeneszerző most érkezett el életének 85. évéhez.

Dr Trócsányi György országgyűlési könyvtárnokot a képviselőház elnöke könyvtár igazgatóvá nevezte ki. *(Nemzeti S.F.P.S. felvétele)*

Dr Alszeghy Zsolt egyetemi magántanár a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karának új, nyilvános rendes tanára. *(NST felv.)*

Henry Louis Bergson, a világhírű Nobel-díjas francia filozófus, korunk legnagyobb bölcselője 81 éves korában meghalt.

A thermosz feltalálója 75 éves. Reinhold Burger, egy berlin—pankowi üvegfúvó-mester, találta fel közel ötven évvel ezelőtt a thermoszflaskót, amelynek szabadalmát azóta az egész világon átvették. Képünk: Burger, a feltaláló, kezében egy régibb és egy legújabb típusú thermosszal.

Az angyalföldi gyilkosság tettesei. A bűnügyi krónikában is páratlanul áll az az állati kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság, amelyet Mandlin Ferenc vendéglős és Mozsár Lajosné követett el. Az elvetemült gyilkosok baltacsapásokkal megölték az angyalföldi vendéglős feleségét, holttestét feldarabolták, majd részben elásták, részben a város két pontján elrejtették. A rendőrség bravúros nyomozás után, alig két nap alatt a gyilkosságot felderítette és a gyilkosokat elfogta. — Képeink az angyalföldi gyilkosság színhelyén készültek Mandlin Ferencről és Mozsár Lajosnéról. *(Adorján felv.)*

Szekrényessy Piroska és Attila, a páros műkorcsolyázás bajnokai.

A magyar birkózóválogatott sikere. Budapesten találkozott Magyarország és Olaszország birkózóválogatottja. A mérkőzést nem várt nagy fölénnyel 6:1 arányban a magyarok nyerték meg. A győzelem még nagyobb lehetett volna, de a bírák lepontozták a kitűnően küzdő Finyákot és ellenfelét hozták ki győztesnek. — A győztes magyar csapat tagjai balról jobbra: Dr Papp László kapitány, Tőzsér, Tóth, Gál, Sóvári, Finyák, Kovács és Bóbis. *(Pobuda felv.)*

A lóvasút utolsó emléke. *Ma, amikor a Rákóczi uton áramvonalas 44-es villamoskocsik száguldanak, kevesen emlékeznek a pesti villamos ősére, a lóvasútra. A lóvasút utolsó épségben lévő kocsijait az óbudai szigeten lehet látni. Nem múzeumban, hanem az Isten szabad ege alatt, mert jelenleg a szegények szükséglakásul használják. (Eötvös felv.)*

Budafoki árvízjelenet. A Duna áradása Budafokon nagy pusztítást végzett. Három ucca víz alá került és ötven házból kellett a lakosságot az iskola- és óvodaépületbe költöztetni. — Két árvízkárosult menti értékesebb holmiját a pusztulás elől.

44. évfolyam. 27. szám.

TOLNAI

VILÁGLAPJA

Budapest, 1942. július 8.

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 3 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 24 fillér, pályaudvaroken is. Németországban Rm. —.25, Olaszországban 2 lira. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány-utca 12—14. Telefon: 223—882 és 123—771. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

Honvédnap Budapesten. Nagy pompával ünnepelték meg az idei honvédnapot. A nagyszabású ünnepségeket a Hősök terén tartották meg.

(Ht. szd. Kovács felv.)

Búcsú az édesapától. A keleti kadszintérre elvonuló budapesti tüzérek búcsúztatási ünnepségén egy kisfiú virágot tűz édesapja zubbonyára.

(Ht. szd. felv.)

Gróf Ciano olasz külügyminiszter lelkes ünneplése Budapesten

Az elhaladó olasz vendéget ünnepli az utcán egybegyűlt lelkes lakosság. Ciano fogadja a köszöntést

Az utazás. Gróf Ciano külügyminiszter és Bárdossy László miniszterelnök-külügyminiszter búcsúja a pályaudvaron (MTI felv.)

KEITEL
VEZÉRTÁBORNAGY

Wilhelm Keitel német vezértábornagy, aki a honvédelmi miniszter berlini látogatásának viszonzásául több napot Budapesten töltött, a mai német hadseregnek egyik legkiválóbb egyénisége. Földbirtokos fiának született 1882-ben s már 23 éves volt, amikor tüzérzászlósként lépett a hadseregbe. Az első világháborút végigküzdötte, ott élt katonáival együtt a fronton s kevés német tiszt töltött annyi időt a legénységgel való közvetlen érintkezésben, mint Keitel. Röviddel a nemzeti szocialista párt uralomrajutása után Keitel minden fenntartás nélkül csatlakozott Hitler nemzetmentő munkájához – ezért kapta meg a párt arany díszjelvényét — s ettől fogva a Führer legközvetlenebb munkatársai sorába tartozik, aki többek között a compiègne-i fegyverszüneti tárgyalásokat is vezette. Keitel ezenkívül a titkos kormánytanács tagja is.

Keitel vezértábornagy Budapesten. A német véderőfőparancsnokság főnöke: Keitel vezértábornagy ünnepélyes fogadtatása a Keleti-pályaudvaron. Vitéz Bartha Károly vezérezredes, honvédelmi miniszter üdvözli elsőnek a vonatból kilépő vezértábornagyot. *(Szécsy felv.)*

Keitel vezértábornagy ellep a kivezényelt díszszázad arcvonala előtt. Baloldalt vitéz Bartha Károly vezérezredes, honvédelmi miniszter, jobboldalt vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a honvédvezérkar főnöke és von Jagow német követ látható *(Szécsy felv.)*

Móricz Zsigmond temetése. A magyar irodalom nagy halottját, Móricz Zsigmondot nagy részvét mellett temették el a Kerepesi-temetőben. Rengeteg koszorú borította a koporsót, amelyet a Jókai-lepellel fedtek el. A gyászbeszédet dr. Ravasz László református püspök mondotta. Képünkön Szabó Lőrinc az Országos Magyar Sajtókamara nevében vesz búcsút Móricz Zsigmondtól. A háttérben dr. Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter, Harsányi Zsolt író, Kárpáti Aurél író és dr. Alszeghy Zsolt egyetemi tanár áll.

Magyarország kormányzóhelyettese hálaadó szentmisén. XII. Pius pápa koronázásának harmadik évfordulóján hálaadó ünnepi szentmisét pontifikált dr. Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás a koronázó-főtemplomban. A hálaadó szentmisén résztvett vitéz nagybányai Horthy István, Magyarország kormányzóhelyettese. — A kormányzóhelyettes távozásakor kezet nyujt Kállay Béla pápai kamarás, plébánosnak.

Kállay Miklós miniszterelnök és kormánya

Dr. Bárdossy László miniszterelnök megrendült egészségi állapotára való tekintettel felajánlotta lemondását Magyarország kormányzójának. A Főméltóságú Ur Kállay Miklós m. kir. titkos tanácsost, ny. földmüvelésügyi minisztert és felsőházi tagot miniszterelnökké kinevezte és egyben a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízta. A kormány tagjaivá pedig az előbbi kormány tagjait újból kinevezte. Fényképfelvételünk az eskütétel után készült Kállay Miklós kormányáról. Az első sorban ül balról jobbra: dr. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, vitéz Keresztes-Fischer Ferenc dr. belügyminiszter, Kállay Miklós miniszterelnök és ideiglenes külügyminiszter, dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, vitéz Bartha Károly vezérezredes, honvédelmi miniszter. Álló sor balról jobbra: dr. Varga József kereskedelem- és iparügyi miniszter, dr. Radocsay László igazságügyminiszter, Győrffy-Bengyel Sándor közellátásügyi miniszter, báró Bánffy Dániel földmüvelésügyi miniszter és bárczi házi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár.

„Tavasz" a keleti arcvonalon. Szügyig érő olvadt hólében tappognak a lovacskák; keresik az ország útját, amelyet csak a távírópóznákról lehet megsejteni.

Olaszországban mindenütt szorgalmasan gyűjtik a gyapjúhulladékot a hadsereg számára.

Afrikában minden fedezék nélkül hell az olasz katonáknak az ellenséget megrohamozniok!

Az olasz légelhárító tüzérség jól dolgozik Afrikában: egy angol Curtiss-t sikerült lesszednie.

Szovjeték ilyen ejtőernyős fabombák útján látják el csapatnikat a szükséges anyagi utánpótlással.

Ez a híres Fw 190!

A német főhadiszállás egyik napijelentése emlékezett meg a háború új nagy szenzációjáról, a világ eddig leggyorsabb vadászrepülőjéről: a 190-es Focke—Wulf-féle vadászrepülőről, amely — ahol eddig csak harcba vetették — mindenütt diadalmasan került ki a küzdelemből. Az új vadászgépet Tank mérnök, a német hadigazdasági hivatal vezetője tervezte, aki már a Condor-gépeket és az Fw 189-es közelfelderítő-gépet is megtervezte. Az új gépet több gépfegyverrel, sőt ágyúval is felszerelték, és óriási gyorsasága ellenére is könnyen forog a tengelye körül. Bevonható kerékszerkezete könnyű fel- és leszállást biztosít a gépnek.

KÉPEK A NAGY HÁBORÚBÓL

Ki tévedett?

Nagy: — *Ki volt az a rémes nő, aki ajtót nyitott?*

Kovács: — *A feleségem.*

Nagy: — *Ó, ezer bocsánat, tévedtem.*

Kovács: — *Dehogy ön tévedett. Én tévedtem, amikor elvettem.*

Az idők jele

— *Miért van ez az üzlet zárva?*
— *Haláleset miatt.*
— *Meghalt a tulajdonos?*
— *Nem. Az utolsó vevő.*

FÁJ, SAJOG, TÜZEL A LÁBA

pedig van rá orvossága. Vegyen ma este egy Szent Rókus lábsós fürdőt és egy csapásra megszünik az égető fájás, elmúlik a láb duzzadása; a feltörések, felpállások eltünnek, mintha ujjá született volna, olyan lesz az érzése.

Egy próbacsomag 28 fillér, nagyobb 80, 140 vagy 220

Mindenütt kapható!

Rádiók
tangóharmonikák, gramofonok
és az összes hangszerekről árjegyzéket küld:
Magyarossy
HANGSZERGYÁR
BUDAPEST, VIII, RÁKÓCZI-UT 71

Szerelmes asszonyok a trónuson

Erzsébet, a „szűzi" angol királynő (1533—1603), máig is rejtélye úgy a politikának, mint a lélektannak. Férfias, erélyes nő, aki megteremtette a Britbirodalom nagyságát. De soha férjhez menni nem akart, bárhogy erőltették is miniszterei és a külföldi koronás fők. Ellenben szerelmét rápazarolta kedvese, Essex grófra, akit viszont akkor, amikor úgy érezte, hogy a gróf veszedelmet jelent hatalmára nézve, könyörtelenül lefejeztetett. S ugyanilyen könyörtelenül végzett versenytársával, Stuart Máriával is.

Stuart Mária skót királynő (1542—1587) fiatalon lett özvegy és egy trón birtokosa. S ekkor megszólalt a szíve: beleszeretett egy fiatal, tizenkilenc esztendős férfiba, Lord Darnleyba, hozzá is ment. Aztán azonban eljött az igazi, nagy szerelem: Bothwell, aki legyilkoltatta Darnleyt és titkon nőül vette Máriát. Ezeket a szörnyűségeket a skót nép már nem volt hajlandó uralkodójától eltürni: Máriának menekülnie kellett, mégpedig legnagyobb ellenségéhez, angliai Erzsébethez, aki gyilkosság címen kivegeztette.

Valois Margit navarrai királyné (1553—1615), a politikából kötött házasságok rendszerének tipikus áldozata. Mint fiatal lány beleszeretett rokonába, Henri Guise hercegbe; anyja parancsára azonban Navarrai Henrikhez kellett nőül mennie, aki szintén nem szerette s már házasságuk első napjától fogva más nőkkel barátkozott. El is váltak s Margit ettől fogva a legkínosabb szerelmi botrányokba keveredett és még hatvan éves korában is beleszeretett az egyik udvaronczba.

II. Katalin orosz cárné (1729—1796) boldogtalan házasságban élt az iszákos és hebortos urával, aki ütötte-verte a felséges asszonyt, holott ez az okosságával messzi túlemelkedett korlátolt uran. Így aztán nem csoda, ha kegyencek kezdtek körülötte rajzani, főként az egyik Orlov. Amikor a cár rájött felesége dolgára, klastromba akarta záratni, de erre az Orlov-család összefogott s legyilkolták a cárt. Katalin ekkor 33 esztendős volt, átvette az uralmat s több mint 30 éven keresztül vezette az orosz népet.

Karolin Matild dán királyné (1751—1775), VII. Keresztély dán király neje volt, aki már fiatalasszony korában beleszeretett a férje udvari orvosába, Johann Friedrich Struenseebe. Az ambiciózus doktor csakhamar mindenható államminiszter lett, aki önállóan vezette Dánia bel- és külpolitikáját. Érthető, hogy sok irigye támadt. Ezek kihasználták a királyné és az orvos titkos találkozóit: a királyt arra kényszerítették, hogy pert indítson kettejük ellen. Struensee-t lefejezték, a királynét pedig számüzetésbe küldték.

Mária Antoinette francia királyné (1755—1793) sokáig élt elhagyatottan a jóindulatú, de magatehetetlen XVI. Lajos király oldalán. Végül is megszólalt benne a szerelmes nő: beleszeretett egy Axel Fersen nevű svéd grófba. Ez a szerelem ugyan megmaradt az eszményi határok között, de elég volt hozzá, hogy — a királyné saját sógorának jóvoltából — veszedelmes pletyka kerekedjék belőle, amely nagyban hozzájárult a királyi család népszerűtlenítéséhez. Mária Antoinette a vérpadon fizetett a szerelméért.

Hortense Bonaparte, Németalföld királynéja (1783—1837), Napoleon császár mostohalánya volt s a császár parancsára férjhez ment Napoleon öccséhez, Louishoz. A parancsra létesült házasság nem volt boldog és Hortense csakhamar férje egyik segédtisztjénél, Flahault grófnál lelt vigasztalást. Szerelmüknek gyümölcse lett a későbbi Morny herceg, aki — mikor Hortense törvényes fia, III. Napoleon, trónra került — a császár külügyminisztere lett. A külügyminiszter, anyjára emlékezve, hortenziát kapott a címerébe.

Vihar a Földközi-tengeren

Francia lobogó a párizsi Luxembourg-palotán. Az angolok és amerikaiak benyomulása Észak-Afrikába megváltoztatta Franciaország helyzetét az európai térben. Mindenekelőtt megszűnt a „megszállott" és „meg nem szállott" Franciaország közötti különbség. Így de Brinon nagykövet most már teljes joggal képviseli Párizsban a francia államfőt. Ennek jeléül a Luxembourg-palotán felvonták a nemzeti lobogót.

A tengelycsapatok előnyomulása Dél-Franciaországban. Az amerikai és angol csapatok északafrikai partraszállására válaszul a német és az olasz hadvezetőség elhatározta, hogy biztonsági okokból, de a francia szuverénitás sérelme nélkül, megszállják a déli francia partvidéket. Képünk: egy német és egy olasz tiszt térkép segítségével tájékozódik a megszállás útvonalai felől.

Német csapatok bevonulása Marseille-be. Marseille — az antik Massilia — története során sok érdekes eseményt látott már. Eredetileg görög város volt. A nagy francia forradalom gyujtóerejű indulója, a *Marseillaise* is innen indult el világhódító útjára. Most pedig német katonadaloktól hangos a római császárkorban épült hatalmas diadalívnek ősi dicsőségről mesélő útvonala.

Német páncélosok parkolnak Marseille-ben. A nagy délfrancia kikötőváros egyik legismertebb, világhírű útvonala a „Cannebière". Nines a világnak olyan nádja, amelynek képviselői meg ne fordultak volna ezen az úton, amely a világforgalomnak egyik legfontosabb csomópontja s egyben az egyik legismertebb mulatónegyed is. De most új, eddig ismeretlen vendégei akadtak: a német páncélosok.

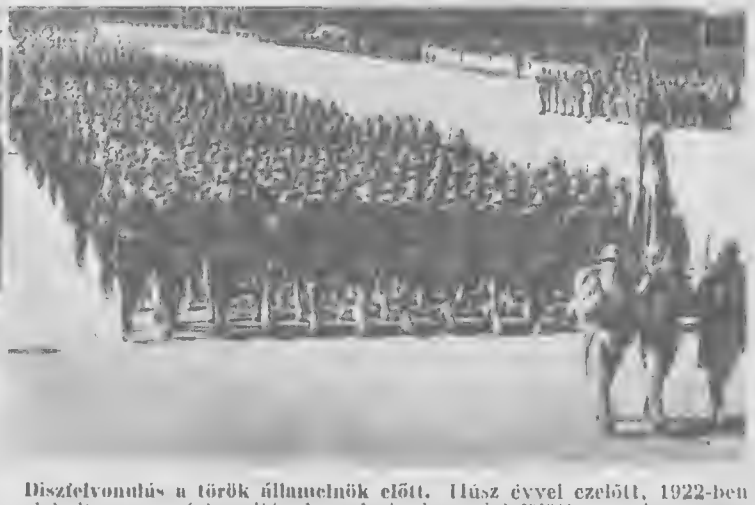

Díszfelvonulás a török államelnök előtt. Húsz évvel ezelőtt, 1922-ben alakult meg a régi szultánok uralmának romjai fölött a modern, amerikaias ütemű, lelkében megújult török köztársaság. Musztafa Kemal, a gházi (a győző) hatalmának középpontját visszatolta Isztambulból Kis-Ázsia szívébe, Ankarába. Itt ülte meg most a török köztársaság megalapításának tizenkilencedik évfordulóját.

Az 1922-i török forradalomnak Kemál pasán kívül legfontosabb mozgatója volt Izmet Inonü akkori miniszterelnök, aki Kemál halála óta a török köztársaság elnöke. Ő is fenntartotta Kemálnak azt az elvét, hogy a török nőt fel kell szabadítani évszázados hárembeli elnyomottsága alól. A mai török lányok már teljesen modern, európai nevelést kapnak: hálájuk jeléül ők is felvonultak az államfő előtt.

HAZATÉRT AZ IFJÚ HŐS

A Kormányzóhelyettes Ur földi hamvait őrző koporsó megérkezik az Országgyülés épülete elé. Itt gyászhuszárok emelik le az ágyúlafettáról és repülőtisztek és a legénység sorfala között felviszik a kupolacsarnokba. *(Szécsy felv.)*

A főméltóságú Kormányzóhelyettes Ur földi maradványait őrző díszkoporsó a parlament kupolacsarnokában felállított díszravatalon. A díszőrséget a parlamenti és a koronaőrségen kívül repülők látták el.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a főméltóságú Asszony és a hősi halált halt kormányzóhelyettes özvegye távozik a parlamentből a gyászszertartás után. Az egész nemzet, az egész világ együttérzése kíséri a mélyensújtott szülőket és az özvegyet.

A Führer Mannerheim tábornagy főhadiszállásán. Báró Mannerheim Károly tábornagy, a testvér finn nemzet hőse a napokban ülte meg 75. születésnapját. Ebből az alkalomból Hitler Adolf, a német nép vezére és kancellárja felkereste főhadiszállásán a tábornagyot és a Német Sas-rend nagy aranykeresztjével tüntette ki. Képünkön balról jobbra: a Führer, Mannerheim tábornagy és Rytí államelnök áll.

Heydrich birodalmi védnökhelyettes temetése. Reinhard Heydrich SS-főcsoportvezető, rendőrtábornok, birodalmi védnökhelyettest, aki ellen május 27-én gyilkos merényletet követtek el a protektorátusban, nagy gyászpompával temették el. A gyászszertartás a berlini új kancellári palotában folyt le. A gyászbeszédet Heinrich Himmler, a birodalmi rendőrfőnök mondotta.

Kállay Miklós miniszterelnök beszél a filatúrédi író kongresszuson

Arató István dr., a kiváló esztéta és zeneszerző Richard Wagnerről tart előadássorozatot a Szabad Egyetemen.

Vitéz Tolnay Andor, a „Tábori Szinház" kitűnő vezetője, társulatával ismét a harctérre indul. *(Győri és Boros felv.)*

Megkezdték a volt Zilahy-villa romjainak jelképes eltakarítását

A magyar társadalom legszélesebb rétegeiben rendkívül mély hatást váltott ki Zilahy Lajosnak, az élő magyar irodalom egyik legjelesebb tagjának és hitvesének: Bárczy Piroskának elhatározása. Az író és felesége minden ingó és ingatlan vagyonát, jövendő íról jövedelmét a magyar államra hagyományozta azzal a meghagyással, *„hogy ezt a vagyont a magyar ifjúság magasabbrendű, magyar és az igaz értelemben vett keresztény szellemű nevelésére fordítsa"*. Zilahy Lajos elhatározása értelmében az Áfonya-utca 11. szám alatti rózsadombi telken és villában, amely az első szovjet légitámadás alatt súlyosan megrongálódott, kell felállítani a Kitűnőek Iskoláját. Ebben az intézetben fogják nevelni a kiválasztott ifjakat abban a szellemben és elgondolások szerint, ahogyan Zilahy Lajos az ajándékozási okiratban megjelölte. Hatalmas összeget tesz ki az a vagyon, amelyet Zilahy Lajos és felesége a kincstárra hagyományozott. Az áfonyautcai villa becsértéke hatszázezer pengő, külföldi követelései hatvanezer pengő, az ékszerek kb. tízezer pengőt érnek. Az ifjúság nagy lelkesedéssel fogadta a nagy magyar író elhatározását, már az első napokban nagyon sok diák napszámosokul jelentkezett, hogy részt kérjen a Kitűnőek Iskolája létrehozásában. A napokban jelképesen megkezdődött a villa romjainak eltakarítása.

A világ legjobb kardvivói. Most bonyolították le Budapesten a magyar olasz-német vívók idei találkozóját. A legnagyobb érdeklődés a kard verseny iránt nyilvánult meg, ebben a számban ugyanis a magyarok már hosszú idő óta első helyen állnak a világon. A mostani versenyek során a magyar csapat 15 : 1 arányban győzött a németek és 13 : 3 arányban az olaszok ellen s ezzel újból megszerezte az elsőséget. A magyar csapat tagjai balról jobbra: Gerey, Maszlay, Jekelfalussy György szövetségi kapitány, Berczelly, Rajcsányi és Kovács. Az egyéni versenyt Kovács Pál nyerte 8 győzelemmel, vereség nélkül. A második Rajcsányi lett. *(Pobuda felv.)*

Vitéz Keresztes-Fischer Ferencné, a belügyminiszter felesége, az Egyesült Női Tábor elnöknője, a finn Lotta Svärd meghívására, női küldöttség élén Finnországba utazott. A belügyminiszter hitvese előadást tart a finn fővárosban, átadja a finn árváknak a magyar szülők ajándékát és tanulmányozza a Lotta Svärd működését.

45. évfolyam. 34. szám.

TOLNAI VILÁGLAPJA

Budapest, 1943. augusztus 25.

SZERKESZTI: HAVAS ZSIGMOND

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 5.— pengő, félévre 10.— pengő, 1 évre 20.— pengő. Egyes szám ára 40 fillér pályaudvarokon is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány-utca 12—14. Telefon: 223—882 és 423—771. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

Tolnai Világlapjában megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

A nemzet ereje, kincse: a magyar búza

(MTI felv.)

Magyarország kormányzójának látogatása a margitszigeti honvéd ortopéd sebészeti kórházban

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a Főméltóságú Asszony és a hősi halált halt kormányzóhelyettes hitvese a napokban látogatást tett a margitszigeti ortopéd sebészeti kórházban, ahol a második világháború csonka hőseit nagy szeretettel és odaadással gyógyítják.

A balatonlüredi orvoshét előadói

Ángyán János egyetemi ny. r. tanár *(Arlen felv.)*

Bakay Lajos egyet. ny. r. tanár *(Arlen felv.)*

Barla-Szabó József egyet. m. tanár, ÖTI ig. főorvos

Vitéz Szathmáry Zoltán egyet. c. rk. tanár *(Sz. Jenei A. felv.)*

Binder László egyet. m. tanár

Boross József egyet. ny. r. tanár

Papolczy Ferenc egyet. m. tanár *(Angelo felv.)*

Vitéz Haynal Imre egyet. ny. r. tanár

Haimss Elemér egyet. ny. r. tanár

Zaladay Imre OTBA-fő orvos

Horváth Boldizsár egyet. rk. tanár

Molnár István egyet. m. tanár

Czeyda Pommersheim Ferenc egy. m. tanár

Vitéz Szesődy Imre m. tanár

Schmidt Ferenc rk. tanár

Udvardy László egyet. m. tanár

Németh László egyet. m. tanár

A sílée a legkedveltebb és leggyakoribb közlekedési eszköz Keleten. Annyira elterjedt, hogy nemcsak a harcmezőkön, hanem a városokban is használják. Ezt bizonyítja a felvételünk is, amely egy romvárosban készült.

Magyar honvéd őrködik egy épülő hídnál, amely az utánpótlás lebonyolításában kap fontos szerepet. A kegyetlen orosz télben nagyon nehéz a szolgálat, de a honvéd dicséretesen végzi kötelességét.

Kitüntetett magyar hősök

Hollósy Ervin hadnagy, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje, hadiszalagon a kardokkal

Mészáros József őrmester, Magyar Bronz Vitézségi Érem

Jambor Elemér szakaszvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

Záhoj Antal szakaszvezető, Magyar Kis Ezüst Vitézségi Érem

Kató Kálmán tizedes, Magyar Bronz Vitézségi Érem

Kérges József tizedes, Magyar Bronz Vitézségi Érem

Bauer István hősi halált halt tizedes, Ezüst és Bronz Vitézségi Érem

Papp Péter honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

Veres Sándor honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

A csontig hatoló hideg ellen vastagon béleit bundával, fülvédővel, meleg harisnyával, ruhával védi magát a szabadban tartózkodó honvéd. A nagy hidegben jégvirágok képződtek a honvéd gallérján.

Az utánpótlás vonala mentén a nyári csatákban megsemmisült gépkocsik és harckocsik sorakoznak. Ezeket honvédeink lőtték szét a győztes harcok során.

(Hadituđósítószázad — D. Isoz és Gabányi felv.)

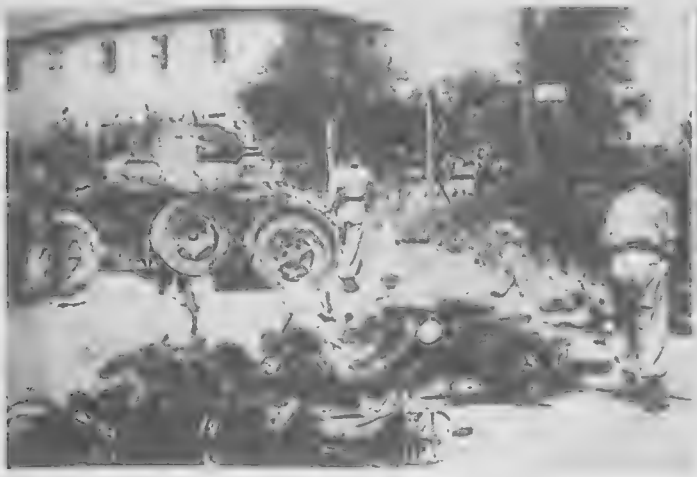

Német egységek Róma határában. Világszerte nagy visszhangot keltett az a bejelentés, hogy Badoglio tábornagy olasz miniszterelnök fegyverszünetet kért és kapott az angolszászoktól. Illetékes német helyen hangsúlyozták, hogy az olasz kormány bejelentése nem érte váratlanul a birodalmi kormányt, amely megtette a szükséges elővigyázatossági intézkedéseket a háborúnak a győzelemig való folytatására.

A német intézkedés egyik fontos része az olasz főváros megszállása volt. Nyomban azután, hogy az olasz kormány fegyverszüneti bejelentése nyilvánosságra került, az olasz-német viszonyban döntő fordulat állott be és egész Itália harctérré változott. A német védelő egységei Észak-Olaszországot és Rómát környékével együtt megszállták. — Német ejtőernyősök és páncélosok egy római gyár előtt.

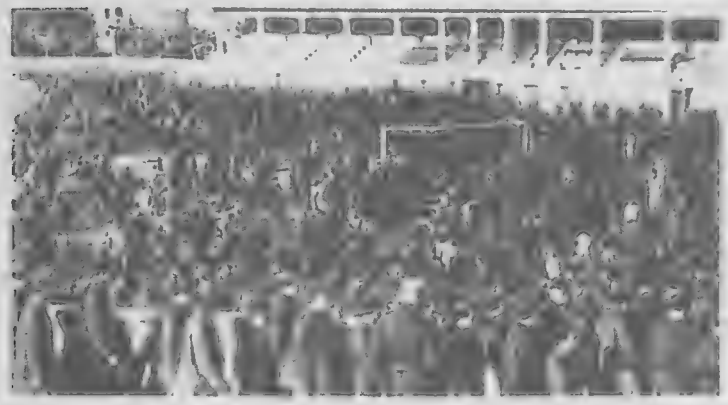

Olasz hadifogolytábor a bozeni futballpályán. A gyors német beavatkozás nyomán már az első napokban több mint kétszázezer olasz katona tette le a fegyvert a németeknek. Az olasz félsziget megszállása tervszerűen ment végbe. Általában sikerült a rendet fenntartani, csak néhol történtek zavargások — jelentették hivatalosan.

Német tüzérség tüzelőállásban egy gyümölcsös mellett a borairól híres olasz hegyvidéken.

Légelhárító ágyú biztosítja egy fontos hídon átmenő forgalmat ellenséges támadás ellen.

IGY SZÁLLTÁK MEG A NÉMETEK KÖZÉP- ÉS ÉSZAK-OLÁSZORSZÁGOT

Mussolini kiszabadítása

Mussolini kiszabadításának szinte kalandregénybe illő részletei nagy meglepetést keltettek világszerte. A német főhadiszállás adta hírül elsőnek, hogy német ejtőernyős csapatok és a biztonsági szolgálat, valamint a fegyveres SS emberei kiszabadították Mussolinit a 2900 méter magas; Gran Sasso csúcsán levő szállodából, ahol olasz katonák fogva tartották. — Mussolini megmentőivel elhagyja az épületet. *(MFI felv.)*

Német ejtőernyős-vadászok, akik Mussolini kiszabadításának sikeres vállalkozásában részt-vettek.

Otto Skorzeny, ostmarki származású SS rohamvezető, aki a merész vállalkozást embereivel végrehajtotta.

„Sejtettem, hogy a Führer mindent meg fog tenni, hogy innen kiszabadítson" — ezekkel a szavakkal fogadta Mussolini az őt kiszabadító rohamvezetőt. Mussolini kiszabadítása után a Führerhez utazott. Képünk erről a találkozásról készült. Hitler vezér és kancellár mögött Ribbentrop birodalmi külügyminiszter.

Göring birodalmi tábornagy és Mussolini. Mussolini kiszabadítása megváltoztatta Olaszország politikai helyzetét. A kiszabadított Mussolini átvette a fasiszta köztársasági part legfőbb vezetését és napiparancsban kinevezte közvetlen munkatársait.

KINAI PORCELLÁN

IRTA DÉNES GYÖRGY

Lord Halton délangliai választókerületében tartózkodott amikor stricklandi kastélyába hatalmas láda érkezett. Ez a kastély már vagy négyszáz év óta családjának ősi fészke volt. Az apró Haltonok itt nőttek fel. Innen repültek szerte a világba. Sok admirális, kutató, gyarmati kormányzó töltötte itt gyermekkorát, hogy később mint Lord Halton teljesítse kötelességét. A mostani Lord Halton politikával foglalkozott. Egyik vezetője volt a konzervatív pártnak. Most, is pártja érdekében tartózkodott távol ősi kastélyától és így nem értesülhetett azonnal a hatalmas láda érkezéséről.

A láda, mint ahogy a feladóvevény is igazolta, Pei-Ping-Hűből érkezett.

Fish, a főkomornyik — rendkívül lelkiismeretes alkalmazott — a térképről megállapította, hogy a fentemlített város belső Kína legeldugottabb sarkában fekszik, ahonnan csak karaván út vezet Lü-Nan-Csiig, ahol a nagy Sárga folyó hajózhatóvá válik. Itt a ládát valószínűleg dzsunkára rakták. Hetekig tartó úsztatás után kerülhetett csak vasútra, hogy egy tengerparti kikötőbe érjen itt felrakták az Angliába induló teherhajóra. A hatalmas láda tehát — a főkomornyik számítása szerint — legalább öt hónapig utazott.

Fish első pillanatban azt hitte, hogy valami tévedés van a dologban. De a hatalmas ládán ott állt angolul is a lord neve és címe. Így hát átvette a küldeményt. Majd kis habozás után felbontotta a ládát.

A láda tartalma meglepő volt! Háromszázhuszonöt darabból álló, kínai porcellánból készült, csodálatosan szép, kézifestésű étkezőkészletet tartalmazott. A rendkívül gondosan csomagolt darabok mindegyike valóságos mesterműi volt. Elragadóan finom rajzú arany, vörös, kék és zöld sárkányok öltögették nyelvüket a bámulóra. Miután minden egyes darabot gondosan kicsomagoltatott, lezárta a szobát, ahol a háromszázhuszonöt darab, kincseket érő porcellán rendben várakozott a lordra.

Két hét mulva megérkezett a lord.

Miután megszemlélte a gyönyörű porcellánokat, így szólt komornyikjához:

— Fish! Én sohasem rendeltem Pei-Ping-Hűben porcellánt!

Feltette monokliját és kezébe vette az egyik csészét.

— Bár rendkívül boldog lennék, ha az enyém lenne ez a gyönyörű készlet. Nézze ezeket az apró sárkányokat! Ezeket a színeket! Elragadó!

— Valóban, Sir! Csodálatos! — felelte Fish őszinte bámulattal.

— Ki a feladó?

— Valami Li-Csun-Csan nevű egyén.

— Azonnal írok Pei-Ping-Hűbe és megérdeklődöm az ügyet! — határozott a lord.

A levél elment. Öt hónap mulva megérkezett a válasz.

Pei-Ping-Hű, 1934 június

Nemes Lord!

Tiszta szívemből kívánom, hogy a Mennyei Fényesség árassza el arcodat és nagytiszteletű Atyád arcát is. Fiaid nőjjenek nagyra és mint gazdag és befolyásos közhivatalnokok álljanak majd egykor halálod órájában — ágyad körül, oda készítve a legszebb és legdrágább koporsót, amely országtokban csak kapható, hogy ezzel is bebizonyítsák, milyen jó és szerető fiaid!

Egyben arra kérlek, bocsásd meg szerény szolgádnak, Li-Csu-Csannak és porcellánkészítő műhelyének kis pontatlanságát. De miután gondosan az előírt minták után készítettük ezt az étkészletet és a kézifestés kissé hosszadalmas munka, csak most tudtunk elkészülni.

Ezzel a megrendeléssel különben megboldogult ükatyád tisztelte meg ükatyám szerény műhelyét, amikor 1771-ben kutató útja alkalmával Pei-Ping-Hűt, tiszteletre méltó őseim városát útbaejtette.

Mégegyszer kérlek, bocsásd meg ezt a kis késedelmet alázatos szolgádnak.

Li-Csu-Csannak

U. i. Tiszteletreméltó ükatyád a megrendeléskor kifizette a készlet árát csengő aranyban.

Gerard, a híres ligeti bohóc, a kacagtatás mestere elhunyt. Gerard külföldről származott Budapestre, tíz évvel ezelőtt magyar állampolgár lett

Svanholm Set svéd operaénekest a kormányzó a Szent István-rend tisztikeresztjével tüntette ki. A kitüntetést Ullein-Reviczky Antal stockholmi magyar követ nyujtotta át a művésznek, aki több ízben szerepelt már a budapesti Operaházban és énekművészetével sok sikert aratott. *(Szász Béla felv.)*

Fatornyok. A Nemzeti Kamaraszínházban került szinre az idei színievad bemutatókéd darabja, a „Fatornyok", Zilahy Lajos legújabb műve. — Ajtay Andor, Tassy András és Tőkés Anna, az újdonság egyik jelenetében. *(Mérei felv.)*

Mészáros Ági

Szörényi Éva

A Nemzeti Színház „Farkas—Ratkó-díj"-ának az idén két nyertese van. A színház művészei egyenlő szavazattal Mészáros Ágit és Szörényi Évát jelölték az értékes díjra. A színház igazgatója mind két művésznőnek átadta a kitüntetést. *(Arlen felv.)*

Kresz Gézának, a Zeneművészeti Főiskola tanárának és a Nemzeti Zenede főigazgatójának a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta. *(Arlen felv.)*

A SZENVEDŐ RÓMA

Valaha Cicero híres villája, a Tusculanum, állott Róma városának ezen a környékén. Az újkorban a „kerti Szűz Mária" temploma díszítette a vidéket egészen addig, amíg a Rómát ért második bombatámadás rommá nem lőtte ezt a szép templomot.

A háború értelmetlen, dühödt fúriája zúgott végig a Világ Fővárosán, ahogy Rómát kétezer esztendő óta minden kultúrnyelven becézik. A háború tekintetéből fontos célpontokon kívül békés polgártanyákat, pergolás, virágos villákat is ért a bomba.

A megfeszített Istenfiának földi helytartója a Szentatya, [illegible] utan elsietett a legtöbbet szenvedett városrészekbe, hogy könyörgésével az Úr vigaszt[illegible]sát kerje a kesérvesen szenvedő, baj látogatta olasz fővárós népén.

Apostoli áldását osztja a Szentatya a bombaktól ugyancsak megrongált Szent János-bazilika előtt Róma népének. A tömeg szemében még ott ríog a kiállott veszedelem, s egyben a készség is, amellyel az Úr áldását várják a megpróbáltatások közepette.

Reintgen német főhadnagy (baloldalt) irányítása mellett a belgrádi rádió magasszínvonalú műsort ad. Műsorába gyakran iktat magyar számot is és ezek a magyar hallgatók körében is népszerűek. A német rádióparancsnok mellett a magyar összekötőtiszt segédtisztje ül.

ÉLELMISZER-RAZZIÁK A VASÚTÁLLOMÁSOKON

A nagyterjedelmű kosár tetején káposzta-sor húzódik meg, de a munkáját lelkiismeretesen végző detektív tovább kutat, nincsen-e benne tiltott élelem. A razzia során nagymennyiségű élelmiszert foglaltak le

Szabó Dezső

Bibó Lajos

A Magyar Irodalompártoló Társaság most tartott választmányi ülésén az irodalmi bizottság javaslata alapján döntöttek az idei irodalmi díjak odaítéléséről. A 10,000 pengős nagydíjat Szabó Dezsőnek, a kiváló írónak ítélték. Bibó Lajost „Anyám" című nagysikerű regényéért 3000 pengővel jutalmazták.

(Arlen felv.)

A cigánykirály temetése. A békeidők és a háború utáni évek híres cigányprímását, 36. Rácz Lacit, akit mindenki csak cigánykirálynak nevezett, nagy részvét mellett temették el. Képünkön a prímások tagjaiból alakult zenekar, Kócsé Antal vezetésével „Lehullott a rezgőnyárfa ezüstszínű levele" kezdetű nótával búcsúztatja a cigánykirályt.

(Tauber M. felv.)

Harsányi Zsolt †

Egy kiváló magyar író kezéből örökre kihullott a toll: Harsányi Zsolt, a magyar irodalom fáradhatatlan munkása, annyi sok szép regény alkotója, annyi kedves színdarab népszerű szerzője meghalt. Ötvenhat évet élt.

16. évf. 7. szám

VILÁGLAPJA

A lapot küldi: _____

Cím: _____

Tábori postaszám _____

Vitéz Oszlányi Kornél vezérőrnagy, akit a kormányzó a Katonai Mária Terézia Rend lovagjává avatott.

Dohnányi Ernő dr., a magyar zenei élet kimagasló alakja nagysikerű hangversenyt adott Kolozsvárott. Ez a felvétel kolozsvári tartózkodása alatt készült Dohnányi Ernőről. A mester mellett Vaszy Viktorné, Sigmond Lajos, mögötte Vaszy Viktor áll.

A kormányzó Harsányi Lajos győri kanonoknak, a kiváló költőnek és Lehár Ferencnek, a világhírű zeneszerzőnek a magyar Corvin-koszorút adományozta érdemei elismeréséül.

Lehár Ferenc

Harsányi Lajos

Szent-Györgyi professzor rádióelőadása. A szegedi „Horthy Miklós" Tudomány Egyetem Nobel-díjas tanára, Szent-Györgyi Albert dr. rendkívül érdekes előadást tartott a rádióban. A világhírű tudós „Hogy alvad a vér és hogy mozog az izom" címen számolt be legújabb kutatásairól, amelyről az utóbbi időben sok szó esett.

A háború hősi halottja lett a régi, nagymultú montecassinói apátság is. Krisztus után 529-ben itt — egy régi Apollo-templom romjai fölött — alapította Szent Benedek az első bencés-klastromot. A kolostorban élő barátok a középkor legnagyobb tudósai közé tartoztak.

Angolszász bombázógép roncsa a Balatonban

A német városokat ért foszforos bombatámadások során többízben megesett már, hogy nagy vállalatok wertheim-szekrényei is áldozatul estek. — Megkeresik a wertheimot a romok között.

A veronai per vádlottai

GRÓF GALEAZZO CIANO

DE BONO TÁBORNAGY

PARESCHI

GRANDI

BOTTAI

BASTIANINI

ALFIERI

A nagy világesemények sodrában is külön nagy feltűnést keltett világszerte az a per, amelyet a veronai külön törvényszék folytatott a fasiszta nagytanács tagjai ellen. A vád tárgya „hazaárulás, az ellenség támogatása, a fasiszta eszme elárulása az ország erejének csökkentésére és a hadműveletek gyengítésére" volt a tizenkilenc vádlott ellen. A tárgyalás középpontjában Ugo Cavallero tábornagy naplója állott, amely részletesen feltárta a július 25-én bekövetkezett államcsíny előzményeit. A többnapos tárgyalás során 18 vádlottat halálra ítéltek, egyedül Cianetti volt testületügyi államtitkár menekült meg a haláltól, az ő büntetését 30 évi fogházban állapították meg. A törvényszék előtt öten személyesen jelentek meg: gróf Ciano, volt külügyminiszter, Mussolini veje, De Bono tábornagy, Marinelli, Pareschi és Gotthardi tanácstagok, akiken agyonlövetéssel hajtották végre az ítéletet. A többi vádlott: Grandi, Bottai, Albini, Federzoni, Alfieri, Bignardi, de Vecchi, Acerbo, Bastianini, Bossoni, de Stefani, Balella és de Marsico ellen távollétükben hozták meg a halálos ítéletet.

FEDERZONI

A HÉT LEXIKONA

Serédi Jusztinián dr.

Lyka Károly

Tuzson János

Serédi Jusztinián

Magyarország hercegprímása jubilál: elérkezett élete hatvanadik évfordulójához. Az út, amelyet az esztergomi prímási palotáig megtett, a legszebb ívelésű pálya volt, amely osztályrészül juthat annak, aki hivatásául a lelkek nevelését választja. Kezdődött pedig ez az út a pozsonymegyei Deáki községben, egy cserepesmester házában. A cserepesmesternek nyolc gyermeke volt és a legkisebbik fiából lett — Magyarország hercegprímása. A cserepesmester legkisebb fia gimnáziumba járt, majd a gimnázium hetedik osztályának elvégzése után magára öltötte a Szent Benedek-rend ruháját és természetesen tovább folytatta tanulmányait. Jelesen érettségizett, majd a római Szent Anzelm-bencésegyetemen elvégezte teológiai tanulmányait is. Akkor már hét nyelven beszélt. Rómából Pannonhalmára tért vissza és ott is szentelték — 1908-ban — áldozópappá. Pannonhalmáról ismét az „Örök város"-ba került és az egyházjogot kodifikáló pápai bizottság tagja lett. Ettől az időtől kezdve egész munkabírását ennek a hatalmas munkának szentelte és összeállította „Codicis Juris Canonici Fontes" címen az új kódex forrásainak 14 hatalmas kötetét. 1927-ben nevezte ki a pápa esztergomi érsekké és a legközelebbi konzisztóriumban a bíbornoki méltóságra emelte. Nevét az egész világ katolikussága ismeri és nagyrabecsüli.

Lakodalom

„Keresztelő — Bölcső". Ez a címe annak a könyvnek, amelyet a Magyar Irodalompártoló Társaság háromezerpengős díjjal tüntetett ki s amelynek írója az a Szabó Pál, aki mostanában érte el élete ötvenedik esztendejét, megírt egy tucat könyvet és szülőfalujában, Biharugrán, szántja-veti kis földjét, csak azért, mert a földtől nem tudják elszakítani, még irodalmi sikerei sem. Igen, Biharugrán. Apja tragikus halála után ottmaradtak ők hárman. Három gyermek. Ő volt az egyetlen fiú. Amikor abbahagyta az iskolát, napszámba járt az urasághoz. Tizenhét éves korában beállt kőművesinasnak. Jött a háború. Katona lett. Oroszfront, Doberdó . . . Ezüst vitézségi érmet szerzett és káplári rangot. Háború után persze, csak falusi viszonylatban — mint kőműves önállósította magát. Tönkrement. Sok-sok küszködés, bajok, gondok; meg is nősült, a család szaporodott . . . És harminchét éves korában kezébe vette az írótollat. Eleinte vidéki lapokban jelentek meg cikkei, aztán Bajcsy-Zsilinszky Endre „felfedezte". Tizenhárom évvel ezelőtt jelent meg első könyve.

A magyar művészi

élet irányítása és fejlesztése körül nagy érdemeket szerzett — hiszen jóformán egész munkás életét ennek szentelte — Lyka Károly művészeti író, aki szellemi és testi frisseségben most ünnepelte meg — tisztelőinek és barátainak igaz örömére — születése napja hetvenötödik fordulóját. Lyka Károly pályája Budapestről, szülővárosából indult el. Münchenben, Rómában folytatta tanulmányait s amikor visszatért hazájába, különböző szaklapok és folyóiratok hozták első képzőművészeti kritikáit. Már ezekre az első kritikákra felfigyeltek az illetékes körök s nem sokkal később — 1902-ben — az akkor alapított „Művészet" című folyóirat szerkesztésével bízták meg. Ettől az időponttól kezdve sűrűn jelennek meg a művészettel foglalkozó könyvei. Megírta — többek között — a „Kis könyv a művészetről" című munkáját, amely azóta számos kiadást ért meg és aki szereti a szépet — és ki nem szereti azt a szépséget, amit a művészet nyujt? — könyvei között őrzi Lyka Károlynak ezt a művét. Huszonegynéhány évvel ezelőtt meghívták a Képzőművészeti Főiskola" újjászervezésére, ahol a művészettörténet tanára lett.

A könnyű dal

az operettek szerelmesei — ezek pedig sokan voltak és vannak — bizonyára élvesen emlékeznek azokra a ma már szinte ködbemerült időkre, amikor a színpadon, a rivaldák fénysugarában estéről-estére megjelent előttük ragyogó szőkeségében Zilahy Irén, és meleg, lelketsimogató hangon énekelte azokat a kissé naiv, de naivságukban is kedves dalokat, amelyek nélkül nem is operett az operett. Megjelenésével, szépségével, hangjával szinte máról-holnapra meghódította a közönséget és az operettprimadonnák első sorába került. És amikor legnagyobb sikereit aratta, hirtelenül otthagyta sikereinek, tündöklésének színhelyét. Búcsút mondott a színpadnak, mert férjhez ment. Vitéz Benedek László dr. világhírű ideggyógyász felesége lett és élte boldog családi életét a budai villában. Lelke mélyén azonban mindig visszavágyott a színpadra. Néhány héttel ezelőtt aztán ismét megjelent a rivalda fénysugarában. A Magyar Művelődés Házában — egykori sikereinek színhelyén, amikor még Városi Színháznak nevezték — a nyugdíjas, öreg színészek javára rendezett estén elénekelt néhány kedves sanzont. Ekkor jelentette ki, hogy mégis visszatér örök szerelméhez, a színpadhoz. Aztán jött egy nap, amikor bombák hullottak a magyar földre. Egy ilyen gyilkos bomba kioltott egy szép életet és ezzel Zilahy Irén terve nem valósulhat meg most már többé soha.

A magyar tudományos

életnek ismét nagy gyásza van: polyáni Tuzson János dr. egyetemi nyilvános rendes tanár, a növényrendszertan professzora — hetvenhárom éves korában — váratlanul elhunyt. Tuzson János az európai hírű tudósaink sorába tartozott. Gyönyörűen ívelt pályája Selmecbányáról indult ki. Ott végezte el az erdészeti akadémiát s mint tanársegéd egy ideig ott is működött. Azután hosszabb külföldi tanulmányutakat tett. 1918-ban lett a budapesti egyetemen a növényrendszertan nyilvános tanára. Megalapította az egyetem növényföldrajzi intézetét és szerkesztette a Botanikai Közlemények-et. Még az első világháború előtti években beutazta a Balkánt, Oroszország déli részeit és eljutott Ázsiába is. Ezeken a területeken szerzett növénygyűjteményei a budapesti egyetem herbáriumában láthatók. Rendkívül sokat foglalkozott az Alföld fásításával és az alföldi puszták hasznos növényekkel való betelepítésének kérdésével. Hogy Magyarországon kaucsukot is termelnek, ez is az ő érdeme. Hatvani birtokán bambusznád-telepítéssel is kísérletezett. Munkás életének felét a növénytelepítésnek szentelte. Tuzson János azonban nemcsak a növényeket, a virágokat szerette: szerette az ifjúságot is. A budapesti egyetemen több jóléti intézményt létesített. Nagy tudós és kiváló pedagógus volt.

A mult évben

alakult meg a Magyar Irodalompártoló Társaság, amely programmjába vette többek között olyan írók anyagi támogatását is, akik műveikben a magyarság egyetemes érdekeit szolgálják. A Társaság az idén közel ötvenezer pengő díjat osztott szét az arra érdemeseknek ítélt írók és költők között. A megjutalmazottak között szerepel Gulyás Pál, aki kiváló pedagógiai munkásságán kívül mint költő is országos nevet szerzett magának. Gulyás Pál Debrecenben született, ott végezte el iskoláit, egyetemi tanulmányait, ott szerzett tanári és bölcsészdoktori diplomát és jelenleg is szülővárosában működik mint az ipariskola tanára. Több verskötete jelent meg s költeményeit, irodalmi és esztétikai tanulmányait rendszeresen közlik a különböző folyóiratok. Az „Út a Kalevalához" című tanulmánya a finnségnek és a magyarságnak viszonyát új kulturális szempontból világítja meg. Németh Lászlóval, Kerényi Károllyal és Földessy Gyulával — már hosszabb idő óta — egy új idealizmus-szövetség megteremtésén fáradozik.

Szabó Pál

Zilahy Irén

Gulyás Pál

A nagyvilágból

Hány meteor hull a Földre? A meteorhullásokra vonatkozó számítások meglepő adatokat tartalmaznak. Geers dán csillagász számítása szerint évenként mintegy kilencszáz meteor éri a Földet. Átlagos súlyukat 500 kg-ra becsülik. A legtöbb meteorit súlya nem több öt kilogrammnál. Vannak azonban óriások is közöttük. A legnagyobb a délnyugatafrikai Hoba-West mellett földre zuhant vasmeteorit, amelynek súlya hatvanezer kilogramm. A meteorok éles és szögletes alakja amellett bizonyít, hogy ezek nagy erők által szétfeszített s a Föld vonzókörébe került nagyobb testek törmelékdarabjai. Eddig még csak olyan anyagokat sikerült bennük felfedezni, amelyek a Földben is megtalálhatók. A meteorokat általában két nagy csoportra osztják. Az első csoportba sorozhatók a könnyebb súlyú kőmeteoritok, amelyeknek sűrűsége körülbelül a Föld sűrűségével egyenlő. A második csoportba az úgynevezett vasmeteoritok tartoznak, amelyek csaknem teljesen nikkelt tartalmazó vasból állanak; összetételükben tehát a Föld magjával azonosak. Mindezekből következtetve egyelőre megállja a helyét az a felfogás, hogy a meteoritok olyan égitestekről kerültek hozzánk, amelyek különböző sűrűségű, koncentrikus burkokból épültek fel, mint a mi Földünk is. A vasmeteoritok a súlyos magból, a meteorkövek viszont a szétrobbant égitestek külső, könnyű kérgéből származhatnak.

Milyen magasra repülnek a madarak? A tudományos világ már régóta foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a madarak milyen magasságot tudnak elérni. A madarak repüléséről való pontosabb tájékozottságot a tudomány csak azóta szerzett, amióta az ember is repül. Amíg például régebben azt hitték, hogy a pacsirta kétszáz méternél magasabbra nem tud szállni, a repülőgép vezetői pacsirtát már hatszáz méteres magasságban is láttak. A költöző madarak az átvonuló repülés idején sokkal nagyobb magasságokba jutnak, mint az esztendő más időszakaiban. A fecskék rendes körülmények között százhúsz méternél nem szállnak magasabbra azonban költözésük idején, a repülők ezerkétszáz méter magasságban is találtak nagyobb fecskerajokat. A parányi ökörszem, mint ismeretes, kitűnő repülő; költözése idején legalább háromszázméteres magasságban óriási útszakaszokat tesz meg. A csillagászok a madarak vándorlása idején az égen gyakran figyelnek meg tovasuhanó pontokat. Ha ezeket a jelenségeket nem is lehet pontosabban meghatározni, mégis bizonyos, hogy madarak voltak, amelyek hihetetlen magasságban repültek. Egyesek szerint az említett madarak repülési magassága 4—5000 méter. Azt állítják, hogy a madarak azért emelkednek ilyen magasságban, hogy ott kedvező légáramlatra bukanjanak.

A nagyvilágból

PÁHOLYBAN

IRTA MÁNDY IVÁN

No, és most nézzünk egy kicsit körül!... Bandi fölállt, kiment a folyosóra. Sárgaruhás lány sétált előtte egy bakával. Ezek ültek mellette. A lány az egész felvonás alatt cukrot ropogtatott. Micsoda hőség volt bent!... És itt is, ezen a hosszú, szűk folyosón. Majd megfullad az ember! Le kéne menni egy kicsit levegőzni. Egy poros, ócska tükörben megpillantotta vézna, kékruhás alakját. No, azért a nyakkendőt mindenesetre föltesszük. A karzaton levetette a kabáttal együtt. Még úgy is majd megsült!... Pirospettyes nyakkendőt húzott elő a zsebéből.

Aztán már lefelé a lépcsőn ugészen más volt a levegő. Egy darabig még hallotta a karzat zsivaját, mintha egy óriási méhkas zsongana, aztán csönd. Az egyik lépcsőfordulónál egy fehérbajuszos, szigorútekintetű altiszt állt fekete magyarruhában. Úgy nézett a fiúra, mintha vissza akarná zavarni a karzatra, de nem szólt semmit.

Bandi üvegajtóba ütközött. Folyosóra nyílt az üvegajtó. Majdnem elcsúszott a síkos, rosszindulatú szőnyegen. A bordótapétás falon színész képe. Igen, ez egészen bizonyosan színész. Olyan nagy haja van és magas homloka. Roppant komoran nézett Bandira. A tompán csillogó nagy tükör előtt kékruhás, feketehajú lány fésülködött. Szinte szikrázott a haja! És milyen fínom volt minden mozdulata! Ahogy vakítóan fehér nyakát hátrahajtotta, ahogy fölemelte a kezét. Rajtuk kívül nem is volt más a folyosón. Csönd volt, csak a lány hajában sercegett a fésű, meg a ruhája suhogott. A lány aztán csak nézte magát, kissé hátravetett fejjel. Hangtalanul nevetett a tükörbe. Elővillantak apró gyöngyfogai. Hirtelenül Bandira nézett, de a fiú akkor már kint volt. Valósággal menekült lefelé a lépcsőn.

A nagy, márványoszlopos előcsarnokban egy bársonyruhás hölgy suhant el mellette. Fínom illatfelhő úszott utána. Itt is beszéltek, nevettek; de ez egészen más zaj volt, mint a karzaton. Mintha szűrnék a hangokat. Feketehajú, frakkos úr egy oszlophoz dőlve cigarettázott. Egy szőke lánynak magyarázott valamit.

— Na és tudja, akkor kilovagoltunk Kamillal...

Bandi áhítattal hallgatta. — Kilovagoltak Kamillal... — Az valami nagyszerű dolog lehetett.

Két fehérruhás sétált feléje karonfogva. Úgy mosolyogtak rá, mintha már régen ismernék. A fiú legszívesebben elsüllyedt volna. Miért jönnek hozzá, mit akarnak tőle?... Félénk, vékony mosolyba rándult az arca. És akkor mögötte egy mély hang:

— Kezitcsókolom, ez aztán meglepetés!

Egy szélesvállú fiatalember félretolta Bandit, olyan mozdulattal, ahogy egy széket tesz az ember arrébb.

Egy hegyesarcú, monoklis férfi megfogta a karját.

— Mondja, fiatalember, nem volna kedve a helyemre ülni?

— Tessék kérem?... Hogy én...?

— Kissé únom ezt a darabot. — Rózsaszínű jegyet nyomott Bandi kezébe. Aztán, mielőtt még a fiú szólhatott volna, otthagyta.

Bandi forgatta, nézegette a jegyet. Szélesen elvigyorodott. Ohó, de hiszen ez páholy! Hát akkor páholyban fog ülni?!... Nagyszerű! Majd elmeséli a műhelyben! Nem hiszik el. De itt a jegy, majd megmutatja! Szép, szép, de hogy' jut abba a páholyba?... Hát majd megkérdezi! Micsoda beszéd, hisz oda szól a jegye!

Bandi egy tekintélyes, dolmányos férfihez nyomult. Úgy tartotta feléje a jegyet, mintha mögéje akarna bújni. A dolmányos a jegyet nézte, a fiút, aztán elindult a körfolyosón. Megállt egy aranykilincses, habfehér ajtónál. Bandi nagyot lélekzett, aztán már bent volt. Majdnem felkiáltott. De hiszen a színpadon van! Igen, igen, itt a színpad egészen közel!

Arcok fordultak feléje, ahogy leült a piros bársonyszékre. Kérdő, csodálkozó arcok. Bandi összefonta a karját, aztán lelógatta. Megint összefonta. Érezte, hogy izzad a homloka. Mit nézik úgy?! Ide szól a jegye, ide szól!... Térdére fektette a kezét. Milyen vörösek az ujjai! Zöldruhás nő ült előtte. Vékonybajuszos férfi súgott valamit a fülébe. Bandira néztek.

Aztán egy fehérpofaszakállas férfi jött hozzá.

— Szabad a jegyet?

Bandi megmutatta. A pofaszakállas vállat vont és elment. A fiú érezte, hogy baj van. Hiába szól ide a jegye, valami mégsincs rendben. — Azért nem dobnak ki — gondolta. Kissé arrébb csúszott a széken. A szék ellenségesen recsent. Egy sápadt kövér arc meredt rá. — Mindjárt megkérdi, mit akarok itt és és... — Az arc elfordult...

A zöldruhás nő megint Bandira nézett. Mereven, szigorúan. Kissé fölvonta a szemöldökét. Előkelő, fehér válla, ruhája, gyöngysora mind külön nézték a fiút. Nem, hát ez már sok volt...

Bandi fölállt, kiment a folyosóra. Szinte futott fölfelé a lépcsőn. A negyedik emeleten kifújta magát. Aztán levetette nyakkendőjét, kabátját karjára dobta és bement a karzatra.

A pengő elgurul, a búzakötvény megmarad. Értéke örökös. Búza a magyar föld aranya.

Ruies István zongoraművész, a kitűnő esztéta nagy érdeklődés mellett folytatja a Fővárosi Szabadegyetemen „A zongorairodalom remekei" c. előadássorozatát. *(Arion felv.)*

Brilliánst, ezüstöt
legdrágábban veszek.
Zálogból díjmentesen kiváltom
Baross ékszerház, Grósz, Baross utca 93.
Telefon: 140—969. Kérem a címre ügyelni.

Legújabb **hangvezető és fülrádió-készülékről**
ingyen prospektust küld:
Németi Mór, Nagyvárad, Bercsényi Miklós-u. 7

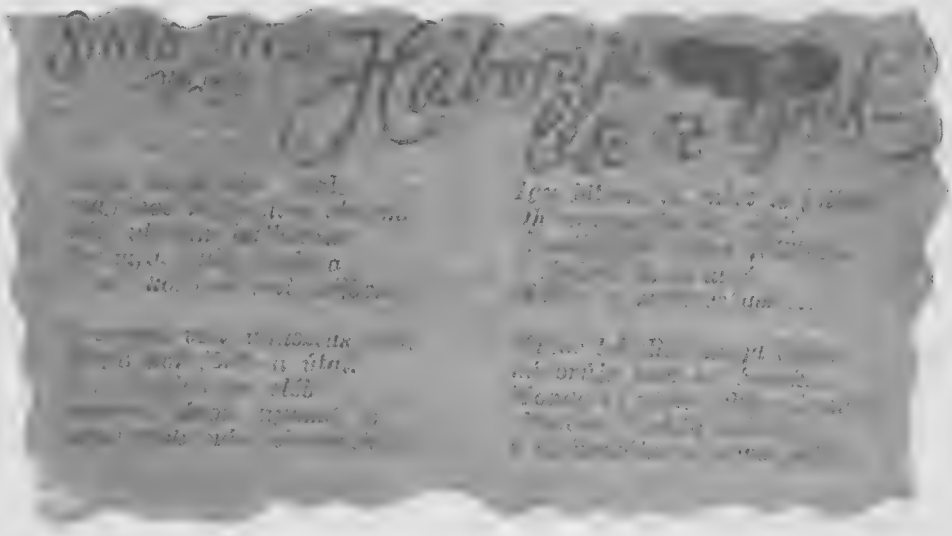

Betonozott gépfegyvertűzhelyből figyelik éjjel-nappal az atlanti fal őrei a tenger távlatát.

Páncélosok betörése ellen betonbuktatók ötszörös sora védi az atlanti falat Hollandia térségében.

Európa védőbástyája: az atlanti fal

Gyalogos támadás ellen ilyen drótakadályok védik az erődítményeket.

A német haditechnika egyik legújabb vívmányát, a minden eddigi méretet felülmúló óriáslöveget, így szállítják az atlanti fal erődrendszerébe.

Az atlanti fal norvég szakaszán ilyen földalatti utakat építettek.

Rejtőzködő védelme alatt várakozik bármely lehetséges támadásra a páncéltörőágyú s mellette az örökké éber őrszem. Innen nem érhet váratlan meglepetés Európa népeit!

PARTRASZÁLLÁS!

Lángba borult angolszász hajóegységek a franciaországi partok előtt

A németbirodalmi fővárosból érkezett több jelentés számolt be arról, hogy június 6-án, kedden, a kora hajnali órákban Észak-Franciaországban: a Szajna torkolatától a keletnormandiai partokig terjedő térségben angolszász partraszállási hadművelet kezdődött. A Normand-félsziget északi csúcsánál számos angolszász repülőgépből ejtőernyős csapatok ugrottak le, Calais és Dünkirchen környékét erős bombázókötelékek támadták meg. Le Havre kikötőjét hevesen bombázták az angolszászok, ezt követően pedig a kikötő előtt tengeri ütközetre került sor. A harcok súlypontja a partraszállás első szakaszában Caen környékén alakult ki. A partok előtt a német haditengerészet egységei harcbabocsátkoztak az inváziós egységekkel. A német csapatok és a beözönlési haderők között kemény harcok fejlődtek ki.

ÉSZAK-FRANCIAORSZÁG TERÜLETE, AHOL A PARTRASZÁLLÁS MEGTÖRTÉNT

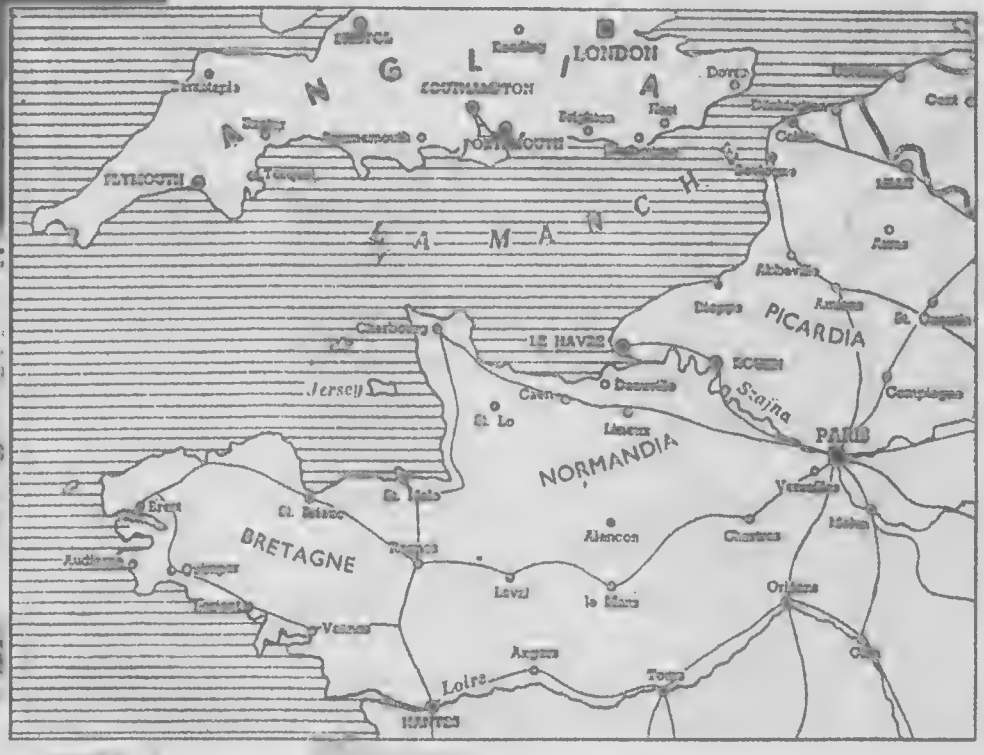

Német egységek harcban az ellenséggel

Messzehordó löveg valahol az Atlanti-fal egyik pontján

Tönkrement partraszállási járómű és kétéltű harckocsi a Csatorna partján

Sztójay Döme miniszterelnök és dr. Veesenmayer német követ és meghatalmazott a „Jud Süss" előadásán. A főváros egyik filmszínháza felújította az annakidején nagy sikert aratott „Jud Süss" című német filmet. A film felújításán megjelent a miniszterelnök és a német követ és meghatalmazott. Képünkön az első sorban Sztójay Döme m. kir. miniszterelnök és külügyminiszter dr. Veesenmayer német követtel és meghatalmazottal beszélget. A miniszterelnök mellett Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter és Tasnádi Nagy András ny. igazságügyminiszter, a Magyar-Német Társaság elnöke ül. *(Szécsy felv.)*

Félmillió zsidó könyv került a papírzúzó malomba

— A magyar szellemi életnek tökéletesen meg kell tisztulnia. A tisztítás munkáját ma elkezdettük — szólt vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály államtitkár s elsőnek Kiss Józsefnek, Reb Mayer Litvák unokájának verseskönyvét dobta a zúzóba.

46. évfolyam. 25. szám. Budapest, 1944. június 21.

VILÁGLAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: KORÉH FERENC

Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára negyedévre 6.20 pengő, félévre 12.— pengő, 1 évre 24.— pengő. Egyes szám ára 50 fillér pályaudvarokon is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány-utca 12—14. Telefon: 223—632 és 423—771. Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

A Világlapban megjelent képek és cikkek utánnyomása tilos

A SZERKESZTŐSÉGBŐL

A Világlap eddigi felelős szerkesztője. *Havas* Antal Zsigmond kivált a lap kötelékéből és mostani számunktól kezdve *Koréh* Ferenc, az ismert erdélyi újságíró jegyzi a lapot.

Sztójay Döme miniszterelnök látogatása Hitlernél. Sztójay Döme miniszterelnök vitéz nemes Vörös János vezérezredes, a m. kir. honvédvezérkar főnöke kíséretében meglátogatta Hitler vezért és kancellárt a főhadiszálláson. A szívélyes eszmecsere során megbeszélték a Birodalomnak és Magyarországnak a barátság szellemétől áthatott viszonyát, valamint a magyar-német együttműködés időszerű kérdéseit a két nemzet közös hadviselésében. Baloldali képünkön Sztójay miniszterelnök bemutatja a Führernek vitéz nemes Vörös János vezérezredest, a honvédvezérkar főnökét. Jobboldali képünkön Sztójay miniszterelnök szívélyesen elbeszélget Göbbels dr. birodalmi propagandaminiszterrel és Göring birodalmi tábornaggyal. Középen Bormann dr. birodalmi vezető.

Vitéz Hüry László ny. vezérőrnagyot, a Magyar Aero Szövetség elnökét a kormányzó a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap intézőbizottságának tagjává nevezte ki és megbízta az elnöki tisztség gyakorlásával.

Miskolczy Dezső. A kolozsvári M. kir. Ferenc József Tudományegyetem rektorává az 1944—45. tanévre Miskolczy Dezső egyetemi ny. r. tanárt, az ideg- és elmegyógyászati klinika professzorát választották.

Sztójay Döme miniszterelnök rádióbeszédben üdvözli Magyarország kormányzóját.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója 76. születésnapját rendkívül meleg szeretettel ünnepelte az ország és ebből az alkalomból a honvédség s a magyar nemzet minden tagja kifejezésre juttatta forró hódolatát a Főméltóságú Úr iránt és Isten áldását kérte áldásos életére. A kormány és a nemzet mélységes hódolatát Sztójay Döme miniszterelnök tolmácsolta a Főméltóságú Úrnak.

Kormányzó Urunk születésnapja

TANFOLYAM a front mögött

A német főhadnagy tolmács útján magyarázza a magyar tiszteseknek az új német taktikai fogásokat *(Rose SS-haditudósító felvétele.)*

Magyar és német tisztesek — átképzésen. Még a tűzkeresztes, tehát hadviselt csupatesendőr-tizedes is sok újat tanul

Model vezértábornagy magyar fiúk nehéz gránátvetős kiképzését tekinti meg

Sonja Henie

Szükszavú newyorki távirat jelentette, hogy a hollywoodi égboltról leszakadt egy csillag : Sonja Henie meghalt. Mert az volt, tündöklő, fényes csillag a hollywoodi filmsztárok között, a világ moziközönségének egyik kedvence. Sonja Henie Oslóban 1910-ben született. Gyönyörű ívben megtett karrierje egy korcsolyapályáról s egy balettiskolából indult ki. Csodálatos tehetség volt. Tízéves korában hazájában már felfigyeltek reá. Két évvel később Norvégia korcsolyabajnoknője lett, tizenöt éves korában pedig megszerezte az első világbajnokságot. Továbbra is egymásután aratta győzelmeit. Hatszor volt Európabajnok, tízszer világbajnok és a háború előtti utolsó olimpiászon nyerte harmadik olimpiai bajnokságot. Ezzel aztán búcsút is mondott az amatőrsportnak ; egyideig mint „profi" ragadtatta el művészetével az amerikai sportcsarnokok közönségét, majd elfogadta Hollywood meghívását és — filmszínésznő lett. Filmjeivel is világsikereket aratott. A legutóbbi newyorki távirat szerint filmfelvétel közben halálos balesetet írte. Mindössze 34 éves volt.

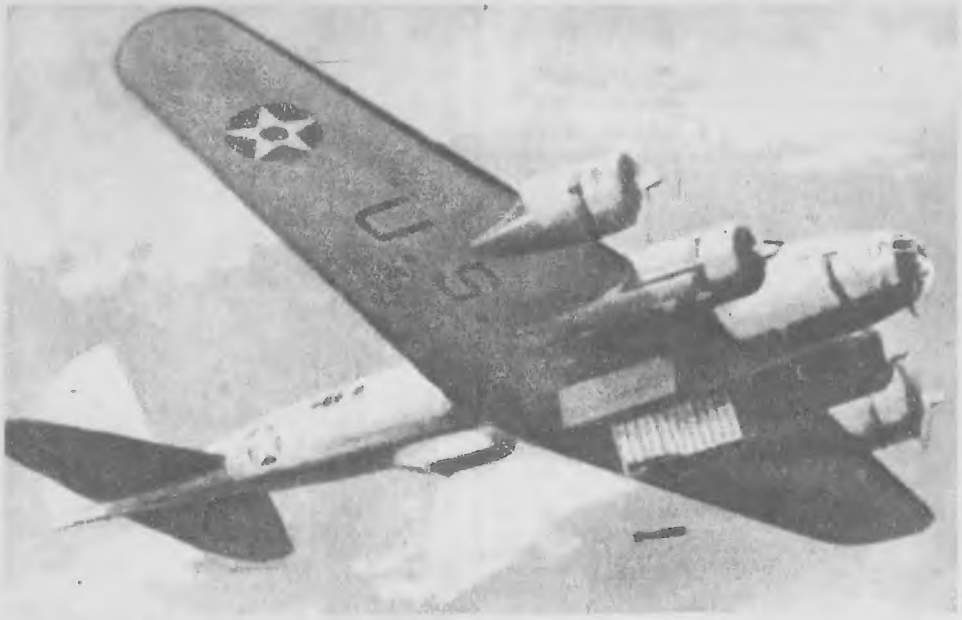

Angolszász terrorbombázó kioldja bombáit.

Angolszász terrorpilóta, aki elfogatásakor feketekávét kért, hogy felfrissítse magát. Arcán cinikus mosoly látszik, nyilván azért, mert elégedett terrormunkája eredményével.

(M. Kir. Honvéd Hadituđósító Osztály felv.)

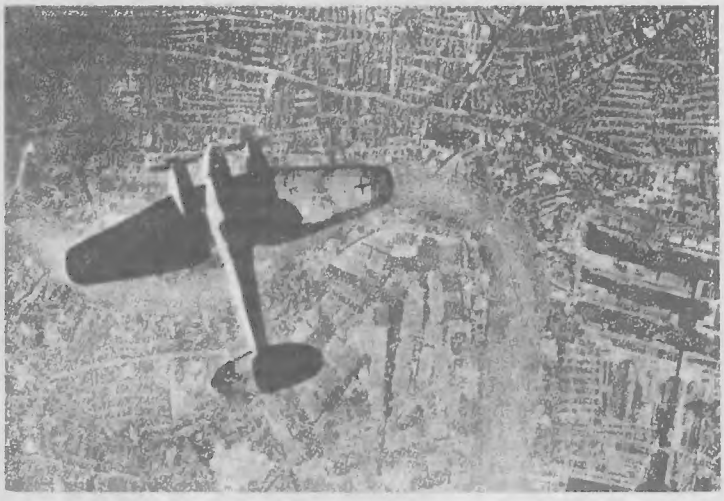

Német felderítő repülőgép London felett az új fegyver bevetése előtt.

Az új német fegyver megsemmisítő hatását hűen szemlélteti ez a rádiókép, amely semleges államokon keresztül érkezett. Az új lövedék néhol huszonöt méter átmérőjű és több méter mély krátert vágott a talajba.

Kőporbánya mint alkalmi óvóhely. *Ezek az embervájta üregek mélyen benyúlnak a budai hegyvidék mészkőhegyei alá. Valamikor fehér festéknek való kőport bányásztak ki belőlük, most pedig alkalmi óvóhelynek is megfelelnek, mert némelyiket tíz-húsz méter vastagságú áthatolhatatlan mészkősziklák védik. (Eötvös felv.)*

Nők honvédelmi munkája. A háborús szükségesség következtében a nők önkéntes honvédelmi munkaszolgálata mellett megkezdődik a 18—30 éves hajadonok és gyermektelen asszonyok honvédelmi munkára való kötelező igénybevétele. — Önként jelentkező női munkaszolgálatosok egyik csoportja. *(M. kir. Honvéd Hadituđósító Osztály felv.)*

Háborús háztartás

Szőnyegek megóvása

A légi veszélyre való tekintettel ajánlatos, hogy az idén minél hamarabb szedjük fel a szőnyegeket és vegyük le a függönyöket. Tűzveszélyes holmi minél kevesebb legyen a lakásban. Miután a békeidőkben használt, kipróbáltan jó molyirtószerek most nem kaphatók, leghelyesebb a következő ellevési módszer: a szőnyegeket nagyon alaposan kiporoljuk vagy porszívózzuk, természetesen mindkét oldalukon. Aztán tisztára törölt padlóra fektetjük és szalmiákos vízbe mártott ruhával, csíkok szerint, jól átkefélјük. Azért fontos, hogy csíkok szerint haladjunk, hogy egyetlen darabka se maradjon ki. Ha a szőnyeg kissé megszikkadt: terítsük be teljesen újságpapírral és sodorjuk össze jó szorosan. A hengereket zsineggel kössük össze, hosszúságuk szerint, legalább három helyen és csomagoljuk papír- vagy vászonhuzatba. Zárt szekrényben őrizzük.

Hideg ellen újságpapírt!

Tél derekán járunk és a fagy bizony sok szenvedést okoz, különösen azoknak, akik rosszul fűtik a hideget. Olcsó és egyszerű védelmi eszköz a hideg ellen az — újságpapír, amely rossz hővezető. Párizsban például, ahol a háborús viszonyok miatt fűtési vonalon is sokat nélkülöznek, most nagy divatja van az újságpapírnak. Még — ruha is készül belőle, olyan formában, hogy néhány sornyi újságpapírt tesznek — vattelin helyett — két sor selyem vagy egyéb anyag közé és ezt apró kockákra lesteppelik, hogy hajlékony és puha legyen. Régi ruhákat használnak ilyen alakítási célokra. — Különösen melegíti a lábat, ha a harisnya és a cipő közötti újságpapírba csavarjuk. — Nem egész pontosan záródó ablakok réseit is újságpapírból csavart hurkákkal tömhetjük. Nem éppen díszes látvány ugyan, de az esztétikai szempontnál fontosabb, hogy meg ne fázzunk, tehát nyugodtan tegyünk a két ablak közé — ha nincs ablakpárnánk — vastag újságpapírhurkát.

Konyhai tanácsok riasztás esetére

A jó háziasszonynak el kell készülnie — a mai háborús időkben — olyan esetekre, amikor délelőtt esetleg órákon át az óvóhelyen kell tartózkodnia és így nincs ideje főzni. Amikor a riasztás lefújása után kerül haza a család: már az állt izgalomtól is megéhezett mindenki, de meg az idegek megnyugtatására is jót tesz az evés. Ne várakoztassuk tehát hosszú ideig a családot, hanem tálaljunk minél előbb az ebédet. Igen ám, de hogyan? — kérdi a háziasszony — amikor a főzés idejét lenn töltöttük az óvóhelyen. Percek alatt nem lehet ebédet elővarázsolni!

Lehet bizony — ha gondosan előre készülünk ilyen esetekre. Az előkészület abból áll, hogy legyen készen lepirított ránkásunk egy kisebb befőttesüvegben, egy másik ilyen üvegben pirított hagymánk. Ezzel már jócskán megtakarítunk időt, mert a kész ránkással és kész hagymával percek alatt elkészíthetünk egy levest és egy főzeléket, az utóbbit például eltett tökből vagy zöldbabból, amely már nem igényel főzést, elég ha — miután a ránkásba kevertük, felaprított — egyet forrni hagyjuk. Továbbá gyúrjunk néhány levél tésztát, vágjuk fel és szárítva tegyük el. Ezt is éppen csak ki kell főzni és máris kész. Lekvárt, darált diót, előre lepirított darát tehetünk a „villám-ebéd" főtt tésztájára.

Milyen ennivalót vigyünk az óvóhelyre?

Az óvóhelyre szánt élelmiszeres csomagba ne csak süteményjelét vagy kekszet tegyünk, hanem komolyabb élelmiszert is. Igen jó szolgálatot tesz például néhány keményre főtt tojás, mert laktató és kenyér nélkül is fogyasztható. Ugyanígy nem kell kenyér a minden boltban kapható, birsalmasajthoz hasonló, úgynevezett vegyesízhez, amely nem is drága — kilója ezidőszerint 5 pengő 20 fillér — tehát jócskán tehetünk belőle a csomagba. Füstölt kolbászból is csomagoljunk egy darabot. Ez nem romlik meg, az előbb említettek sem; ezek tehát több napon, esetleg héten keresztül is benne lehetnek az óvóhelycsomagban, a mézeskalácsal és száraz süteménnyel együtt. Mielőtt lemegyünk az óvóhelyre, tegyük be a háznál lévő kenyeret is a csomagba. Ajánlatos egy jókora termoszban forró rumos teát is erre a célra készen tartanunk.

Ruhaneműk eltartása a pincében

Igen sokan igyekeznek ruhaneműiket a bombatámadások elől a pincehelyiségben biztonságba helyezni. Jó elgondolás ez, csak a nedves pince meg az egerek jelentenek veszedelmet a ruhanemű számára. Központifűtéses házak pincéiben moly is lehet. Éppen ezért nagyon gondosan tisztítsuk ki ruháinkat, mielőtt levisszük a pincébe, aztán tegyük akasztóra és így molyzsákba, amelyet gondosan bevarrunk a szélén. Egy akasztóra két-három ruhát vagy kabátot is tehetünk. Ezzel a molyoktól megvédtük. Most aztán kétféleképpen védekezhetünk a nedvesség és az egerek ellen. Vagy úgy, hogy meglehetős magasságban rudat csinálatunk a pincénk közepére és erre akasztjuk fel a molyzsákokat, hogy az egér ne érje el a ruhát, vagy pedig úgy, hogy levisszünk a pincébe egy garderobe-szekrényt és ebbe akasztjuk a molyzsákokat, aztán lezárjuk a szekrényt. Természetesen nem szabad a szekrényt a falhoz állítani, mert a legtöbb nedvesség a falból árad.

Finom óvóhelysütemény

Az óvóhelycsomagba csak olyan élelmiszert csomagolhatunk, amely jól eláll. Ilyen például az alábbi igen finom és ízletes kétszersült. Előnye, hogy összespórolt tojásfehérjéből készül.

Négy tojás fehérjét kemény habbá verjük, kanalanként beleverünk tizenkét és fél deka porcukrot és ugyanennyi diót, amelynek negyede apróra tört, a többi része darált. Végül nyolc deka lisztet adunk hozzá. Hosszúkás kiket formában sütjük. Vékonyra felszeleteljük és a szeleteket tepsire egymás mellé rakva, sülőben mindkét oldalukon világosra pirítjuk. Hetekig eláll!

Milyen lesz a holnap Európája?

Németország hangjának igen komoly és megfontolt mondanivalója van erről a kérdésről:

Milyen is lesz a holnap Európája?

Csavarja el egy kissé jobbra rádiókészülékének a gombját és meghallhatja Németország hangját. A barát hangját az Ön nyelvén!

A Német Birodalmi Rádió „Donau állomása" (Donausender) minden nap magyarul ad híreket a 325.4/922 kHz hullámhosszon.

7.15—7.30-ig
(DXO 49.92 m : 6.010 kHz rövidhullámhosszon is)
11.00—11.10-ig
16.30—16.40-ig
23.15—23.30-ig
1.00—1.10-ig
20.15—21.00-ig bő szórakoztató és tanító műsor, sok zenével:

Vasárnapon:
Délkeleti rádiószemle és hallgatók kívánsághangversenye

Hétfőn:
Hírmagyarázónk beszél

Kedden:
Művelődés adás

Szerdán:
Európai köradás, „A világba tekintünk"

Csütörtökön:
A „Donau állomás" a birodalomban élő magyar munkásokhoz szól

Pénteken:
Berlini posta

Szombaton:
Fényszóró

Ezenkívül minden adásban hírek, aktuális megjegyzések és helyzetjelentés. Hallgassa: „Az európai hangverseny" (Das Europäische Koncert) c. műsorsorozatot minden szerdán este 22.30—23.30 óráig (Német nyári időszámítás) az „Alpen" állomáson a 338.6 m hullámhosszon.

Tudni akarja: — Milyen lesz a holnap Európája?... Akkor hallgassa meg Németország hangját!

250 Ft